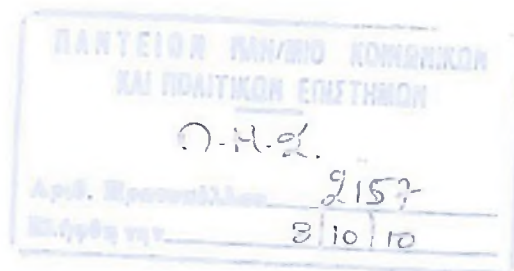

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Π.Μ.Σ. ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Θέμα Διπλωματικής Εργασίας:

Το νέο θεσμικό πλαίσιο των Ανανεώσιμων Πηγών
Ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα.
Η σύζευξη περιβαλλοντικής και ενεργειακής πολιτικής.

Επιβλέπων: Καθηγητής κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Μεταπτυχιακή φοιτήτρια: ΝΑΣΙΑΚΟΥ Ι. ΣΟΦΙΑ (ΑΜ: 1208Μ027)

Αθήνα, Οκτώβριος 2010

MET

NAE

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՔՐԻՄԻՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ
ԿՐԻՄԻՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ
ԿՐԻՄԻՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

Διάγραμμα Εργασίας

Διάγραμμα Εργασίας.....	2
Πίνακας Συντομογραφιών	5
Εισαγωγή.....	7
Μέρος Πρώτο: Ευρωπαϊκή πολιτική προώθησης ΑΠΕ	11
1.1 Θεσμικό πλαίσιο ΑΠΕ	11
1.1.1 Συνθήκες και δικαιολογητικοί λόγοι ανάπτυξης θεσμικού πλαισίου ΑΠΕ.....	11
1.1.1.1 Στόχοι Ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής Πολιτικής.....	11
1.1.1.2 Στόχοι Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Πολιτικής	14
1.1.1.3 Διεθνείς Δεσμεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής	17
1.1.2 Ανάλυση θεσμικού πλαισίου.....	19
1.1.2.1 Η πορεία προς την υιοθέτηση των πρώτων μέτρων προώθησης των ΑΠΕ	19
1.1.2.1.1 Η Οδηγία 2001/77/ΕΚ.....	22
1.1.2.1.1.1 Στόχοι της Οδηγίας	22
1.1.2.1.1.2 Βασικές ρυθμίσεις της Οδηγίας	23
1.1.2.2 Η διαμόρφωση του νέου θεσμικού πλαισίου	26
1.1.2.2.1 Η Οδηγία 2009/28/ΕΚ.....	28
1.1.2.2.1.1 Στόχοι της Οδηγίας	28
1.1.2.2.1.2 Βασικές ρυθμίσεις της Οδηγίας	29
1.2 Ζητήματα διακυβέρνησης και εφαρμογής.....	35
1.2.1. Πολυεπίπεδη ρυθμιστική διακυβέρνηση.....	36

1.2.2 Μέσα – εργαλεία εφαρμογής της ευρωπαϊκής πολιτικής για την προώθηση των ΑΠΕ	42
1.2.2.1 Οικονομικά εργαλεία.....	42
1.2.2.2 Ευνοϊκότερο καθεστώς ενισχύσεων για τις ΑΠΕ.....	45
1.2.2.3 Εθνικά σχέδια δράσης	48
1.2.2.4 Συνεργασία μεταξύ κρατών μελών	49
1.2.3 Ο ρόλος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	50
Μέρος Δεύτερο: Η Ελληνική περίπτωση	55
2.1 Εξέλιξη του εθνικού θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου	55
2.1.1 Το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο (από το Ν. 1559/1985 στον Ν. 3468/2006).....	55
2.1.1.1 Ο Ν. 3468/2006.....	58
2.1.1.2 Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων ΑΠΕ	59
2.1.2 Εθνικός Χωροταξικός Σχεδιασμός για τις ΑΠΕ	61
2.2 Ζητήματα εφαρμογής στην Ελλάδα	64
2.2.1 Ανασταλτικοί παράγοντες διεξόδου των ΑΠΕ	64
2.2.2 Ο ρόλος του Συμβουλίου Επικρατείας	66
2.3 Ο εξευρωπαϊσμός του εθνικού θεσμικού πλαισίου για τις ΑΠΕ μέσω του Ν. 3851/2010.....	70
2.3.1 Στόχοι του Ν.3851/2010	72
2.3.2 Βασικές ρυθμίσεις του Ν.3851/2010	73
2.3.2.1 Ως προς την αδειοδοτική διαδικασία.....	73
2.3.2.1.1 Η Άδεια Παραγωγής	74
2.3.2.1.2 Η περιβαλλοντική αδειοδότηση.....	75
2.3.2.1.3 Οι Άδειες Εγκατάστασης και Λειτουργίας.....	77
2.3.2.1.4 Ένταξη και Σύνδεση σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ στο Σύστημα ή το Δίκτυο.....	80

2.3.2.2 Ως προς τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ	82
2.3.2.2.1 Η περίπτωση των Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων.....	85
2.3.2.3 Επιμέρους κανονιστικές ρυθμίσεις προώθησης των έργων ΑΠΕ	86
2.3.2.3.1 Τιμολόγηση της παραγόμενης από ΑΠΕ ενέργειας	86
2.3.2.3.2 Εγγυήσεις Προέλευσης.....	88
2.3.2.3.3 Συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας.....	90
2.3.2.3.4 Εφαρμογές ΑΠΕ στα κτίρια.....	91
Συμπεράσματα.....	94
Πηγές.....	100
Α. Βιβλιογραφία.....	100
Β. Αρθρογραφία - Συμβολές σε συλλογικούς τόμους.....	102
Γ. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	108
Δ. Έγγραφα Ευρωπαϊκής Επιτροπής.....	109
Ε. Ψηφίσματα	111
ΣΤ. Εθνική Νομοθεσία.....	112
Ζ. Νομολογία.....	115
Η. Λοιπά έγγραφα - εκθέσεις	116
Θ. Χρήση Διαδικτύου	117
Παραρτήματα	119
Παράρτημα Ι	120
Παράρτημα ΙΙ	121
Παράρτημα ΙΙΙ	169
Παράρτημα ΙV.....	187

Πίνακας Συντομογραφιών

ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
άρ.	Άρθρο
αριθ.	Αριθμός
ΔΕΕ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΔΕΣΜΗΕ	Διαχειριστής Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
εδ.	εδάφιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΠ	Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΠΟ	Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων
ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ
ΚΑΠΕ	Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικός Οργανισμός
ΜΠΕ	Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
Ν.	Νόμος
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
όπ.π.	Όπως παραπάνω
ΟΣΡΑΕ	Οργανισμός για τη Συνεργασία των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
παρ.	παράγραφος

ΠΠΕΑ	Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση & Αξιολόγηση
ΡΑΕ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας
ΣΕΕ	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΕΚ	Συνθήκη Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
σελ.	Σελίδα
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΠΕ	Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση
Στε	Συμβούλιο Επικρατείας
στοιχ.	Στοιχείο
ΥΠΕΚΑ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής
υποσημ.	Υποσημείωση
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators
EU	European Union
MW	MegaWatts

Εισαγωγή

Η παραγωγή και η εκμετάλλευση της ηλεκτρικής ιδίως ενέργειας, συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον ρυπογόνων δραστηριοτήτων του ανθρώπου, με τις σοβαρότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον¹. Ωστόσο, το αγαθό της ενέργειας είναι καίριας σημασίας για κάθε μορφή ανάπτυξης, με αποτέλεσμα η ζήτηση σε ηλεκτρική ενέργεια παγκοσμίως να αυξάνεται διαρκώς. Οι συμβατικές πηγές ενέργειας (όπως τα ορυκτά καύσιμα) όμως δεν είναι ανεξάντλητες, ανάγοντας το ζήτημα του ενεργειακού εφοδιασμού σε βασικό στόχο της διεθνούς κοινότητας, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον, η τήρηση διεθνών δεσμεύσεων, καθώς και ο διακηρυγμένος στόχος προστασίας του περιβάλλοντος, έχουν συντελέσει στη διαμόρφωση εντός της Ένωσης μιας συνεκτικής πολιτικής προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), όπως η αιολική και ηλιακή ενέργεια, η υδροηλεκτρική, τα βιοκαύσιμα και η γεωθερμία², πηγές οι οποίες βρίσκονται ελεύθερα στη φύση σε ανεξάντλητα αποθέματα, γεγονός που καθιστά την εκμετάλλευσή τους

---

¹ Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι ο τομέας της ενέργειας ευθύνεται για το 80% των πάσης φύσεως εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που προκαλούν την κλιματική αλλαγή. Βλ. ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2008), *Ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική και προστασία του περιβάλλοντος*, Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 3/2008, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 394.

² Σύμφωνα με το άρ. 2 αριθ. 30 της Οδηγίας 2009/72 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης}.07.2009 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕΕΕ L 211/55 της 14.08.2009), ως ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ορίζονται «οι ανανεώσιμες μη ορυκτές πηγές ενέργειας (αιολική, ηλιακή, γεωθερμική, από τα κύματα, παλιρροϊκή, υδροηλεκτρική, από βιομάζα, από τα εκλυόμενα στους χώρους υγειονομικής ταφής αέρια, από τα αέρια που παράγονται σε μονάδες επεξεργασίας λυμάτων και από τα βιοαέρια». Παρόμοια είναι και η διατύπωση του Ν. 3468/2006 ως ισχύει (ΦΕΚ Α' 129/27.6.2006), σύμφωνα με το άρ. 2 παρ. 2 του οποίου ως ΑΠΕ ορίζονται «οι μη ορυκτές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η αιολική ενέργεια, η ηλιακή ενέργεια, η ενέργεια κυμάτων, η παλιρροϊκή ενέργεια, η βιομάζα, τα αέρια που εκλύονται από χώρους υγειονομικής ταφής και από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, τα βιοαέρια, η γεωθερμική ενέργεια, η υδραυλική ενέργεια που αξιοποιείται από υδροηλεκτρικούς σταθμούς». Βλ. επίσης αναλυτικότερα την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής: «Ενέργεια και το Μέλλον: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας», COM (1996) 576 τελικό, της 20.11.1996, καθώς και ΛΥΠΙΡΙΔΗΣ, Ι., (Νοέμβριος 2004), *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η Εναλλακτική Τεχνολογία για ένα Αειφόρο Μέλλον*, ηλεκτρονικό περιοδικό Νόμος & Φύση, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.poliispepisi.gr.

ευχερέστερη, ενώ -σε σύγκριση με τις συμβατικές πηγές και των αερίων που εκλύονται κατά την παραγωγή αυτών- προκαλούν τη μικρότερη δυνατή περιβαλλοντική επιβάρυνση³.

Η διαδρομή προς τη διαμόρφωση του πρόσφατου θεσμικού πλαισίου για τις ΑΠΕ, διήλθε μέσω των εξελίξεων στην περιβαλλοντική και ενεργειακή πολιτική της Ένωσης. Οι εν λόγω πολιτικές, βέβαια, αναπτύχθηκαν πολύ νωρίτερα, σε διαφορετική βάση η κάθε μία. Η προστασία του περιβάλλοντος διακηρύχθηκε ως πολιτικός και στρατηγικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, ενώ οι παρεμβάσεις στον τομέα της ενέργειας βασίστηκαν στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς. Αρκετά νωρίς επίσης, έγινε αντιληπτή η αλληλεξάρτηση των δύο πολιτικών, καθώς οι στόχοι τους συχνά συγκρούονται και οδηγούν στην υιοθέτηση αντιτιθέμενων μέτρων⁴. Ο απρόσκοπτος και ασφαλής ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης και η ενεργειακή ανεξάρτησή της από τρίτες χώρες, απαιτούν την πραγματοποίηση επενδύσεων και τη συνεχή ανάπτυξη των υποδομών, με τους γνωστούς κινδύνους για το περιβάλλον. Από την άλλη, η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων και η καταπολέμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, επιτάσσουν το σεβασμό του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης⁵.

Στην παρούσα εργασία θα επιχειρηθεί να δοθεί απάντηση στο ερώτημα κατά πόσο οι στόχοι των υπόψη ευρωπαϊκών πολιτικών δύνανται να συγκεραστούν και πως η σύζευξη αυτή επηρεάζει τη συγκρότηση του πρόσφατου θεσμικού πλαισίου για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών. Επιπλέον ζητούμενο αποτελούν τα ζητήματα πολιτικής, ρύθμισης, διακυβέρνησης και εφαρμογής που ανακύπτουν στο ενωσιακό επίπεδο, καθώς η επιτυχής εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής -δεδομένης της συντρέχουσας αρμοδιότητας της Ένωσης και της δράσης που αναπτύσσεται σε πολλαπλά επίπεδα- απαιτεί σωστό σχεδιασμό, τη χρήση των

---

³ Βλ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2003), *Το Δίκαιο της Ενέργειας, Ευρωπαϊκή Θεώρηση – Ελληνική Εφαρμογή*, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 225, καθώς και ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2007), *Εισαγωγή στο δίκαιο ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)*, Πρόλογος Α. Ι. Τάχος, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, σελ. 1-2.

⁴ Βλ. Χ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ, (2001), *Ενέργεια και περιβάλλον*, ΠερΔικ 3/2001, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σ. 347, καθώς και ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2008), όπ.π., σελ. 394.

⁵ Βλ. παρακάτω υπό 1.1.1.1.

κατάλληλων μεθόδων διακυβέρνησης από πλευράς ΕΕ, ενώ εξαρτάται και από τη σύμπραξη των κρατών μελών. Αντίστοιχα, θα διερευνηθεί η εφαρμογή της ευρωπαϊκής πολιτικής στην Ελλάδα και η διαμόρφωση του εθνικού θεσμικού πλαισίου. Η προστιθέμενη αξία της μελέτης, έγκειται στην εξέταση των ανωτέρω πρόσφατων εξελίξεων, μέσα από τη σκοπιά της σύζευξης των στόχων της ενεργειακής και περιβαλλοντικής πολιτικής, οπτική η οποία δεν απαντάται συχνά στη σχετική βιβλιογραφία.

Η μεθοδολογία της ανά χείρας εργασίας στηρίχθηκε κυρίως στην μελέτη πρωτότυπων πηγών τεκμηρίωσης, οι οποίες συνίστανται στο πρωτογενές και παράγωγο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στα Ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και στην εθνική νομοθεσία. Επιπλέον, εξαιρετικά διαφωτιστική υπήρξε η επεξεργασία και ανάλυση της επιστημονικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας, τόσο των έντυπων όσο και των ηλεκτρονικών πηγών. Χρήσιμη, επίσης, στάθηκε η ανάλυση της νομολογίας αφενός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφετέρου των εθνικών δικαστηρίων. Ακόμη, σημαντικά στοιχεία αντλήθηκαν από επίσημες εκθέσεις και σχέδια δράσης.

Ως προς τη δομή, στο πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας εξετάζεται και αναλύεται η ευρωπαϊκή πολιτική προώθησης των ΑΠΕ με προσανατολισμό στα νομοθετικά και λοιπά μέσα εφαρμογής της, ενώ στο δεύτερο μέρος έχει επιλεγεί προς ανάπτυξη η ελληνική αντιμετώπιση των ανωτέρω εξελίξεων, αναζητώντας στοιχεία εξευρωπαϊσμού του εθνικού θεσμικού πλαισίου.

Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος αναζητούνται οι συνθήκες και οι δικαιολογητικοί λόγοι ανάπτυξης του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως διαμορφώθηκαν μέσα από τους στόχους της ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής και Ενεργειακής Πολιτικής, αλλά και μέσα από τις διεργασίες που οδήγησαν στις διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ αναφορικά με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (κεφάλαιο 1.1.1). Ακολούθως, επιχειρείται μία ανάλυση των βασικότερων νομοθετικών μέτρων προώθησης των ΑΠΕ, ιδιαίτερα δε, της πρώτης και ήδη καταργηθείσας Οδηγίας 2001/77/ΕΚ⁶ και της νυν ισχύουσας

---

⁶ Οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ΕΕΕΕ L 283 της 27.10.2001, σελ. 33.

Οδηγίας 2009/28/ΕΚ⁷ (κεφάλαιο 1.1.2). Στη δεύτερη ενότητα του πρώτου μέρους τίθενται μερικά από τα πιο σημαντικά ζητήματα διακυβέρνησης και εφαρμογής της πολιτικής προώθησης των ΑΠΕ, εντοπίζοντας αρχικά τις μορφές διακυβέρνησης που αναπτύσσονται, ιδίως η δράση των ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών της ενεργειακής αγοράς, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες συμπληρώνουν το πολυεπίπεδο σχήμα διακυβέρνησης (κεφάλαιο 1.2.1), και στη συνέχεια εξετάζοντας τα μέσα και εργαλεία εφαρμογής της υπόψη πολιτικής συμπληρωματικά της κοινοτικής μεθόδου (κεφάλαιο 1.2.2). Το πρώτο αυτό μέρος ολοκληρώνεται με την παράθεση της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το ρόλο που διαδραμάτισε στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών (κεφάλαιο 1.2.3).

Στο δεύτερο μέρος της παρούσας εργασίας, θεωρήθηκε ενδιαφέρουσα και επίκαιρη η μελέτη της ελληνικής περιπτώσεως και συγκεκριμένα πως το υφιστάμενο εθνικό θεσμικό πλαίσιο εκσυγχρονίζεται ακολουθώντας το ευρωπαϊκό παράδειγμα. Συνακόλουθα, το κεφάλαιο 2.1 ασχολείται με την εξέλιξη του εθνικού θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών, παρουσιάζοντας τις προγενέστερες ρυθμίσεις (κεφάλαια 2.1.1 και 2.1.2) ώστε να γίνει αντιληπτή η μεταστροφή της στάσης του εθνικού νομοθέτη και οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις που επιφέρει η πρόσφατη κανονιστική επιλογή του (κεφάλαιο 2.1.3). Έπεται η ανάπτυξη ζητημάτων εφαρμογής της πολιτικής ΑΠΕ στην ελληνική πραγματικότητα, με έμφαση στους ανασταλτικούς παράγοντες διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών στο εθνικό ενεργειακό ισοζύγιο (κεφάλαιο 2.2.1) και στη συμβολή των εθνικών δικαστηρίων (κεφάλαιο 2.2.2). Στο κεφάλαιο 2.3 επιχειρείται η σύνδεση της ευρωπαϊκής και της ελληνικής πολιτικής για τις ΑΠΕ, παρατηρώντας, μέσα από τη διαδικασία εναρμόνισης με τις ευρωπαϊκές επιταγές, την ανάδυση του εθνικού θεσμικού πλαισίου προώθησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με τη συνολική αξιολόγηση του νέου θεσμικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, καθώς και την απόπειρα εξαγωγής συμπερασμάτων στις καταληκτικές παρατηρήσεις.

---

⁷ Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ, ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 16.

Μέρος Πρώτο: Ευρωπαϊκή πολιτική προώθησης ΑΠΕ

2.1 Θεωρητικό πλαίσιο ΑΠΕ

2.1.1 Συνθήκες και Διακυβερνητικά Μέτρα επίτευξης Θεωρητικό πλαισίου ΑΠΕ

2.1.1.1 Στόχοι Ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής Πολιτικής

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί καταστατικό στόχο της ΕΕ από την αναθεώρηση της ιδρυτικής Συνθήκης με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ) το 1986, η οποία, αν και απέβλεπε στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, περιείχε και πολιτικές χωρίς οικονομικό περιεχόμενο, όπως η πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος. Η ουσιαστική αλλαγή, επήλθε στη συνέχεια, με την προσθήκη των άρ.130 Ρ-Σ-Τ ΣΕΚ (νυν άρ. 191 επ. ΣΛΕΕ) στο Άμστερνταμ, όπου η οικονομική ανάπτυξη συσχετίστηκε με την προστασία του περιβάλλοντος και τέθηκε ο στόχος της *αειφόρου ανάπτυξης*⁸.

Επισημαίνεται ότι ο όρος αυτός χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά στην Έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη του ΟΗΕ με τίτλο: «*Το κοινό μας μέλλον/Our common Future*» (Έκθεση Brundtland⁹), το 1987, ως: «*η ανάπτυξη εκείνη που ικανοποιεί τις ανάγκες της παρούσας γενεάς, χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες*». Ο ίδιος ορισμός υιοθετήθηκε, με ελαφρές τροποποιήσεις, από τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Συνδιάσκεψη του Ρίο, 1992), όπου όμως το περιεχόμενο του μοντέλου της αειφόρου ανάπτυξης εμπλουτίστηκε και διευρύνθηκε με την κατάρτιση ενός Προγράμματος Δράσης, της Ατζέντα 21, αποκτώντας τρισδιάστατο περιεχόμενο. Έγινε αποδεκτό σαν ένα απόλυτα σφαιρικό φαινόμενο, η ολοκλήρωση του οποίου περνά απαραίτητα μέσα από την ισότιμη και δίχως ιεράρχηση προώθηση των τριών βασικών παραμέτρων

---

⁸ Βλ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ., (2002), *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, τόμος Α': Γενικά & Θεσμικά Χαρακτηριστικά μετά τη Νίκαια*, 6η έκδοση, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, σελ. 59-63.

⁹ Η έκθεση επικράτησε ως «Brundtland Report», από το όνομα της Προέδρου της Επιτροπής, πρώην Πρωθυπουργού της Νορβηγίας, Gro Harlem Brundtland.

του αναπτυξιακού φαινομένου: της οικονομικής, της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής¹⁰.

Οι αναθεωρητικές αυτές διαδικασίες, οδήγησαν στη δημιουργία της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ευρώπης, η οποία και διαμορφώθηκε σε επίπεδο αρχών μέσα από τα πρώτα Προγράμματα Δράσης για το Περιβάλλον¹¹ και ολοκληρώθηκε με το έκτο Πρόγραμμα Δράσης¹² που βρίσκεται εν εξελίξει¹³, ενώ σε επίπεδο παράγωγου δικαίου μέσω ενός πλούσιου και εκτενούς πλέγματος δικαιοκικών κανόνων, ρυθμίσεων και απαγορεύσεων.

Η σημερινή μορφή των ιδρυτικών Συνθηκών προσδίδει στην προστασία του περιβάλλοντος εξέχουσα θέση και εμβέλεια στο σύστημα της ΕΕ, διατρέχοντας ολόκληρο το θεσμικό ιστό του ευρωπαϊκού οικοδομήματος¹⁴, ενώ είναι έκδηλη και η προσαρμογή στις νέες περιβαλλοντικές προκλήσεις, όπως η αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, η οποία αποτελεί νέο στόχο της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής

---

¹⁰ Βλ. σχετικά ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β., (2004), *Η αειφόρος ανάπτυξη ως βάση της σύγχρονης περιβαλλοντικής πολιτικής - Βασικοί άξονες και εργαλεία με βάση τα νέα δεδομένα*, ΠερΔικ 3/2004, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 324, ΚΡΕΜΛΗΣ, Γ., (2001), *Η Αρχή της Αειφορίας: Καταστατική Αρχή του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος*, ΕΕΕυρΔ Ειδικό Τεύχος 2001, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ και ΔΣΘ, Θεσσαλονίκη, σελ.263-264, ΚΟΥΤΟΥΠΑ-ΡΕΓΚΑΚΟΥ, Ε., (2008), *Δίκαιο του Περιβάλλοντος*, Γ' έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 55-56, καθώς και ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (2010), *Ευρωπαϊκή Ένωση και Περιβάλλον. Ανατομία μιας κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής*, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 29-31.

¹¹ Πρόκειται για κείμενα-πλαίσια, προγραμματικού χαρακτήρα, που, χωρίς να έχουν δεσμευτική ισχύ, οριοθετούν τις κατευθυντήριες γραμμές, βάσει των οποίων διαμορφώνεται η παραγωγή πολιτικής και δικαίου στην Ένωση στο πεδίο του περιβάλλοντος. Βλ. αναλυτικότερα ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (2010), *όπ.π.*, σελ. 100-104.

¹² Απόφαση 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22.07.2002, ΕΕΕΕ L 242/1 της 10.09.2002. Για το περιεχόμενο του Προγράμματος αυτού βλ. ενδεικτικά ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (2010), *όπ.π.*, σελ. 117-132.

¹³ Βλ. ΤΣΑΛΤΑΣ, Ι., (2007), *Η αρχή της Αειφόρου Ανάπτυξης: από το Διεθνές και Κοινοτικό Δίκαιο Περιβάλλοντος στο άρθρο 24 του Συντάγματος*, εις ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ, Γ./ ΚΡΕΜΛΗΣ, Γ./ ΣΙΟΥΤΗ, Γ., *Η εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου Περιβάλλοντος στην Ελλάδα 1981-2006*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, σελ. 61.

¹⁴ Βλ. ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (2010), *όπ.π.*, σελ. 66.

πολιτικής¹⁵. Η αρχή της ενσωμάτωσης¹⁶ των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη¹⁷, αναβαθμίζεται υπό την έννοια της ένταξής της στο άρ. 3 παρ. 3 ΣΕΕ, όπου η αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης συνδέεται ρητώς με τον στόχο του υψηλού επίπεδου προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος¹⁸.

Τόσο η αρχή της ενσωμάτωσης, όσο και η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης επιτάσσουν τον ανάλογο σχεδιασμό της ενεργειακής πολιτικής, με χαρακτηριστικό παράδειγμα συνδυασμού της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της περιβαλλοντικής προστασίας, την αξιοποίηση και εκμετάλλευση ηπιότερων μορφών ενέργειας, όπως είναι οι ανανεώσιμες πηγές¹⁹, καθώς προσελκύουν επενδύσεις, δημιουργούν θέσεις εργασίας, ενώ συμβάλλουν σημαντικά -κατά κοινή παραδοχή της επιστημονικής κοινότητας- στην προστασία του περιβάλλοντος²⁰. Η

---

¹⁵ Πρόκειται για τη βασική καινοτομία της νέας διατάξεως του άρ. 191 παρ. 1 ΣΛΕΕ, όπως διαμορφώθηκε με τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη. Βλ. και τη σχετική Λευκή Βίβλο της Επιτροπής: «*Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος: προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης*», COM (2009) 147 τελικό, 01.04.2009, καθώς και σχολιασμό αυτής από την ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ, Ε., ΔΗΣΚΕ & αγορά 3/2008, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ, Θεσσαλονίκη, σελ. 49-51.

¹⁶ Σύμφωνα με την οριζόντια προσέγγιση της αρχής της ενσωμάτωσης, οι απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος επιβάλλεται να ενσωματωθούν κατά την εφαρμογή των υπόλοιπων πολιτικών της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τη συνέργεια των παραμέτρων και τη συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών κριτηρίων κατά την υλοποίηση των σχετικών πολιτικών. Για την εν λόγω αρχή βλ. ΚΟΥΤΟΥΠΑ-ΡΕΓΚΑΚΟΥ, Ε., (2008), όπ.π., σελ. 62, ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (2010), όπ.π., σελ. 79, ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2003), όπ.π., σελ. 298 επ., καθώς και την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: «*Πώς θα ταιριάζουμε τις ανάγκες με τις ευθύνες μας. Ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών παραμέτρων στην οικονομική πολιτική*», COM (2000) 576 τελικό της 20.09.2000.

¹⁷ Βλ. άρ. 11 ΣΛΕΕ (πρώην άρ. 6 ΣΕΚ).

¹⁸ Βλ. ΠΡΕΒΕΔΟΥΡΟΥ, Ε., (2009), *Η προστασία του Περιβάλλοντος στο πλαίσιο της νέας Ευρωπαϊκής Συνθήκης*, ΕΕΕυρΔ 3/2009, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ και ΔΣΘ, Θεσσαλονίκη, σελ. 301.

¹⁹ Βλ. ΜΑΡΙΑ, Ε.-Α., (2007), *Κοινοτικές και εθνικές ρυθμίσεις για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας: Οι προκλήσεις και τα διλήμματα*, εις ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ, Γ./ ΚΡΕΜΛΗΣ, Γ./ ΣΙΟΥΤΗ, Γ., όπ.π, σελ. 308.

²⁰ Βλ. ΠΑΤΡΩΝΟΣ, Π./ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β./ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, Α., (Ιούλιος 2004), *Διεθνείς και Κοινοτικές Δεσμεύσεις της Ελλάδας για την Προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας*,

Ευρωπαϊκή Ένωση ως πρωτοπόρος στα θέματα της αειφόρου ανάπτυξης έχει μάλιστα αναγνωρίσει τη σημασία προώθησης των ΑΠΕ όχι μόνον για την αντιμετώπιση του φαινομένου των κλιματικών αλλαγών αλλά και για μια σειρά από οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους, όπως η ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και η βελτίωση των οικονομικών και κοινωνικών προοπτικών στις αγροτικές και απομονωμένες περιοχές. Η θεώρηση αυτή αποτυπώνεται στα βασικά νομοθετικά κείμενα της Ένωσης για τις ΑΠΕ²¹, τα οποία θα αναλυθούν στη συνέχεια, στην ενότητα 1.1.2.

1.1.1.2 Στόχοι Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Πολιτικής

Παρά την ιδιαίτερη σημασία του τομέα της ενέργειας και παρά το γεγονός ότι η ιδέα μιας ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής ανάγεται στις αρχές του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ-1951) και με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Euratom-1957), η έλλειψη συγκεκριμένης αναφοράς στην ενεργειακή πολιτική στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ-1957) εμπόδισε την ανάπτυξη μιας Κοινοτικής Ενεργειακής Πολιτικής²².

γνωμοδότηση, ηλεκτρονικό περιοδικό Νόμος & Φύση, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.nomosfyssis.org.gr/.

²¹ Βλ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β./ ΜΑΝΩΛΚΙΔΗΣ, Σ., (2006), *Αντιμετώπιση των Κλιματικών Αλλαγών και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας - Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική Προοπτική*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 5/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 8.

²² Βλ. ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2008), όπ.π., σελ. 394. Οι μόνες σχετικές διατάξεις στη ΣΕΚ αναφορικά με την ενέργεια βρίσκονταν στα άρ. 3 παρ. 1 στοιχ. υ' (όπου καθορίζεται ότι η λήψη μέτρων στον τομέα της ενέργειας αποτελεί στόχο της Συνθήκης), άρ. 154 (για τη δημιουργία και ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων ως έργα υποδομής στον τομέα της ενέργειας) και άρ. 175 (το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως για τη θέσπιση μέτρων που επηρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ των διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού εφοδιασμού). Οι εν λόγω διατάξεις δεν αποτέλεσαν ασφαλή νομική βάση για την ενίσχυση της ενεργειακής πολιτικής, καθόσον δεν ρύθμιζαν σε ποιόν -ευρωπαϊκά όργανα ή κράτη μέλη- ανήκει η αρμοδιότητα στον ενεργειακό τομέα. Βλ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2006), *Η Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική*, εις ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ. (επιμ.), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, τόμος Γ', Οικονομική Ολοκλήρωση και Πολιτικές. Το Ρυθμιστικό Πλαίσιο*, ΕΠΕΕΣ, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 411.

Συγκεκριμένα, τη χρονική περίοδο μεταξύ 1958 και 1972 σημειώνεται απουσία ανάπτυξης μιας αποτελεσματικής κοινής πολιτικής για την ενέργεια, παρά το αυξημένο ενδιαφέρον για τον εν λόγω τομέα και τις βάσιμες ανησυχίες. Αν και η απάντηση των κρατών μελών στην πετρελαϊκή κρίση του 1973 ήταν η προστασία των εθνικών συμφερόντων, η τελευταία παρακίνησε τα κράτη μέλη και την Κοινότητα να επαναξιολογήσουν την επιτακτική ανάγκη μιας κοινής ενεργειακής στρατηγικής²³. Στη δεκαετία του 1980 τα περιβαλλοντικά θέματα αναδύθηκαν εντονότερα στο προσκήνιο, με τις ανησυχίες σχετικά με την όξινη βροχή ή τα αέρια που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου να κορυφώνονται στη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών στο Ρίο το 1992. Έγινε γενικά παραδεκτό ότι το παρόν ενεργειακό σύστημα, από την εξόρυξη έως τη χρήση, ευθύνεται για πολλά από τα ανθρωπογενή προβλήματα κλιματολογικών αλλαγών και ότι η κατανάλωση ενέργειας μπορεί να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημιά στο περιβάλλον²⁴.

Η λήψη των σχετικών μέτρων, καθώς η ενέργεια εκτός από αγαθό απολύτως ζωτικής σημασίας είναι και εμπορεύσιμο αγαθό, θεμελιώθηκε κατεξοχήν στις διατάξεις που αφορούν την εγκαθίδρυση και λειτουργία της εσωτερικής αγοράς²⁵. Προωθήθηκε, συνακόλουθα, η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας μέσω υιοθέτησης δέσμης μέτρων²⁶. Από την εξέλιξη των κανόνων αυτών, προκύπτει ότι

---

²³ Βλ. ROGGENKAMP, M./ REDGWELL, C./ DEL GUAYO, I./ RØNNE, A., (2007), *Energy Law in Europe*, second edition, Oxford University Press, σελ. 227.

²⁴ Βλ. COM (1996) 576 τελικό της 20.11.1996, Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής για μία Κοινοτική Στρατηγική: «Ενέργεια για το Μέλλον: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας», σελ. 7.

²⁵ Για μία αναλυτική επισκόπηση των σχετικών προβλέψεων και πως αυτές εφαρμόστηκαν στον ενεργειακό τομέα βλ. ROGGENKAMP, M. et al., όπ.π., σελ. 234-303.

²⁶ Πρόκειται για τις Οδηγίες 96/92/ΕΚ (ηλεκτρική ενέργεια, ΕΕΕΕ L 27 της 30.01.1997) και 98/30/ΕΚ (φυσικό αέριο, ΕΕΕΕ L 204 της 21.07.1998), όπως αυτές αντικαταστάθηκαν με τη 2^η δέσμη (Οδηγία 2003/54/ΕΚ, ΕΕΕΕ L 176 της 15.07.2003 και Οδηγία 2003/55/ΕΚ, ΕΕΕΕ L 176 της 15.07.2003 αντίστοιχα) και ήδη την 3^η δέσμη (Οδηγίες 2009/72/ΕΚ, ΕΕΕΕ L 211 της 14.08.2009 και 2009/73/ΕΚ, ΕΕΕΕ L 211 της 14.08.2009 αντίστοιχα). Η 2^η δέσμη μέτρων περιελάμβανε και τους Κανονισμούς υπ' αριθ. 1228/2003 (ΕΕΕΕ L 176, 15.07.2003) 1775/2005 (ΕΕΕΕ L 289 της 3.11.2005) σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας και στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου αντίστοιχα. Στην 3^η δέσμη μέτρων οι Κανονισμοί αυτοί αντικαθίστανται από τους Κανονισμούς υπ' αριθ. 714/2009 (ΕΕΕΕ L 211 της 14.08.2009) και 715/2009 (ΕΕΕΕ L 211 της 14.08.2009) αντίστοιχα, ενώ προβλέφθηκε και η ίδρυση του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (Κανονισμός υπ' αριθ. 713/2009 (ΕΕΕΕ L 211 της

θεμελιώδης στόχος της κανονιστικής παρέμβασης της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας είναι η διαμόρφωση συνθηκών ομαλής λειτουργίας του ελεύθερου ανταγωνισμού και ο περιορισμός της μονοπωλιακής δύναμης, χάριν της διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας αλλά και του απρόσκοπτου εφοδιασμού²⁷. Ήδη η απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας από τα πρώην κρατικά μονοπώλια και η δημιουργία συνθηκών ελεύθερου ανταγωνισμού, βρίσκεται στο τρίτο στάδιο.

Η ανωτέρω παρέμβαση της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας και η πορεία διαμόρφωσης μιας κοινής πολιτικής, διαπνέεται από την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης και, συμμορφούμενη με την αρχή της ενσωμάτωσης, λαμβάνει υπόψη της την περιβαλλοντική παράμετρο κατά το σχεδιασμό της²⁸. Η *Κοινή Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική* στοχεύει, επομένως, τόσο στην ασφαλή, βιώσιμη και ανταγωνιστική ενέργεια, όσο και στην προστασία του περιβάλλοντος. Συνακόλουθα, τα πρώτα μέτρα²⁹ που υιοθετήθηκαν προς την κατεύθυνση αυτή, στηρίχθηκαν στη νομική βάση των άρ. 174 επ ΣΕΚ (νυν191επ.ΣΛΕΕ), τα οποία απονέμουν στην ΕΕ τη δυνατότητα ανάληψης νομοθετικής δράσεως στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, εφόσον η δράση αυτή θα είναι πιο αποτελεσματική αν ασκηθεί στο επίπεδο της Ένωσης, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας³⁰.

Με την εισαγωγή ρητής πρόβλεψης, για πρώτη φορά στη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Λισαβόνας, σχετικά με την αρμοδιότητα στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής ως συντρέχουσας αρμοδιότητας (άρ. 4 παρ. 2 στοιχ. θ' ΣΛΕΕ) και την ένταξη του νέου άρθρου 194 ΣΛΕΕ για την ενέργεια, παρέχεται μια διακριτή νομική βάση για τη λήψη μέτρων από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Στη νέα αυτή διάταξη επαναδιατυπώνονται οι βασικοί στόχοι της ενεργειακής πολιτικής, ήτοι η

14.08.2009). Για την απελευθέρωση της αγοράς ειδικότερα βλ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2003), όπ.π., σελ. 21-224, ΜΑΡΙΝΟΣ, Μ.-Θ., (2003), *Η πρόσβαση σε ενεργειακό δίκτυο - η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.

²⁷ Βλ. ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2010), *Ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική και αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής*, Συνήγορος τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 32.

²⁸ Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.1.1, ιδίως υποσημ. 10 και 16.

²⁹ Βλ. κατωτέρω υπό 1.1.2.1.

³⁰ Βλ. ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (2010), όπ.π., σελ. 78.

διασφάλιση της λειτουργία της αγοράς ενέργειας, η διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, η προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και της εξοικονόμησης ενέργειας καθώς η ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και η προώθηση της διασύνδεσης των ενεργειακών δικτύων³¹.

3.1.1.3 Διεθνείς Δεσμεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Η έντονη ανησυχία της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας σχετικά τις ακραίες κλιματικές αλλαγές και η διαπίστωση ότι οι συνέπειές τους είναι σε θέση να μεταβάλλουν ριζικά το ανθρωπογενές περιβάλλον, να επηρεάσουν τον τρόπο ζωής των κοινωνιών, να απειλήσουν την ανθρώπινη κοινωνία και οικονομία και την ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη³², έχουν αναδείξει την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών σε ένα από τα κυρίαρχα ζητήματα διεθνώς.

Από τα πρώτα νομοθετήματα προς την κατεύθυνση αυτή, το πιο βασικό αποτελεί η Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις Κλιματικές Αλλαγές³³, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 21.03.1994 και έχει ήδη κυρωθεί από 188 χώρες³⁴ και περιφερειακούς οργανισμούς οικονομικής ολοκλήρωσης, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την εν λόγω Σύμβαση θεσπίζεται ένα γενικό πλαίσιο αρχών και υποχρεώσεων στον τομέα της κλιματικής πολιτικής, ενώ για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης -μεταξύ και τρίτων χωρών- ισχύουν οι ειδικές υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 4 της Σύμβασης-Πλαίσιο σχετικά με τη

---

³¹ Βλ. ΑΡΓΑΛΙΑΣ, Π., (2009), *Η ενεργειακή πολιτική και η Συνθήκη της Λισαβόνας*, ΔηΣΚΕ & αγορά τ. 1/2009, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ, Θεσσαλονίκη, σελ. 38.

³² ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ./ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ, Σ., (2009), *Η Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής από την ΕΕ: Κλιματική Πολιτική και Διακυβέρνηση - Προσαρμογή*, εις ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ./ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ, Κ. (επιμ. - παρουσίαση), (2009), *Διεθνής Κλιματική Πολιτική. Ο δρόμος προς την Κοπεγχάγη*, εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα, σελ. 80.

³³ Βλ. αναλυτικά PALLEMAERTS, M./ WILLIAMS, R., (2006), *Climate change: the international and European policy framework*, in PEETERS, M./ DEKETELAERE, K., (2006), *EU Climate Change Policy. The Challenge of New Regulatory initiatives*, Edward Elgar, UK, σελ. 27-37.

³⁴ Μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, με το Ν. 2205/1994 (ΦΕΚ Α' 60 15.04.1994).

λήψη μέτρων για τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος μέσω του περιορισμού των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου³⁵.

Το Πρωτόκολλο της ως άνω Σύμβασης-Πλαίσιο³⁶ που υιοθετήθηκε στο Κυότο στις 11.12.1997, αποτελεί το πιο σημαντικό κανονιστικό εργαλείο για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, καθώς εξειδικεύει το γενικό πλαίσιο κανόνων και αρχών της Σύμβασης-Πλαίσιο και εμπεριέχει στο άρθρο 3 διαφοροποιημένους εθνικούς ποσοτικούς στόχους για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για την περίοδο μεταξύ 2008 έως 2012³⁷. Η συλλογική κοινοτική δέσμευση για μείωση των εκπομπών είναι της τάξης του -8% έως το έτος 2010, με βάση υπολογισμού τις εκπομπές του έτους 1990³⁸.

Δεδομένου ότι η ενεργειακή παραγωγή και κατανάλωση βρίσκονται στο επίκεντρο της κλιματικής αλλαγής, τόσο ως πηγή του προβλήματος όσο και ως μέρος της λύσης για την προσαρμογή στις κλιματικές αλλαγές και το μετριασμό των επαχθών συνεπειών τους³⁹, η ανάπτυξη των ΑΠΕ θεωρήθηκε εξαρχής βασικό εργαλείο για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος και την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Πράγματι, χωρίς την αύξηση της χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας είναι πρακτικά μάλλον αδύνατη η επίτευξη των ποσοτικοποιημένων δεσμεύσεων, είτε πρόκειται για υποχρέωση μείωσης των εκπομπών είτε για υποχρέωση περιορισμένης ποσοτικά

---

³⁵ Βλ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β./ ΜΑΝΩΛΚΙΔΗΣ, Σ., (2006), *Αντιμετώπιση των Κλιματικών Αλλαγών και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας - Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική Προοπτική*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 5/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 5-7.

³⁶ Βλ. Απόφαση 2002/358/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25.04.2002, για την έγκριση, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του Πρωτοκόλλου του Κυότο στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές και την από κοινού τήρηση των σχετικών δεσμεύσεων (ΕΕΕΕ L 130 της 15.05.2002), καθώς και Ν.3017/2002 (ΦΕΚ Α' 117/30.05.2002), με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η κύρωση του Πρωτοκόλλου από την Ελλάδα.

³⁷ Οι στόχοι αυτοί αφορούν τις χώρες του Παραρτήματος Ι της Σύμβασης-Πλαίσιο, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η Ελλάδα.

³⁸ Βλ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β./ ΜΑΝΩΛΚΙΔΗΣ, Σ., (2006), *Αντιμετώπιση των Κλιματικών Αλλαγών και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας - Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική Προοπτική*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 5/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 5 επ, καθώς και PALLEMAERTS, M./ WILLIAMS, R., (2006), *όπ.π.*, σελ. 37-41.

³⁹ Βλ. ROGGENKAMP, M. et al., (2007), *όπ.π.*, σελ. 120.

αύξησής τους, ως αποτέλεσμα εσωτερικής συμφωνίας των κρατών μελών της ΕΕ. Σύμφωνα δε, με το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου κάθε μέρος υποχρεούται, μεταξύ άλλων, για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που ανέλαβε όσον αφορά στους ποσοτικοποιημένους περιορισμούς και στις μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, «να εφαρμόσει και/ή να αναπτύξει περαιτέρω πολιτικές και μέτρα σύμφωνα με τις εθνικές συνθήκες, όπως: ...(iv) προώθηση, έρευνα, ανάπτυξη και αύξηση της χρήσης νέων και ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, τεχνολογίες δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και προηγμένων και καινοτόμων αξιόπιστων τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον»⁴⁰.

3.1.2 Ανάλυση θεσμικού πλαισίου

3.1.2.1 Η πορεία προς την υιοθέτηση των κρίσιμων μέτρων προώθησης των ΑΠΕ

Οι εξελίξεις στου υπόψη τομείς πολιτικής, όπως περιγράφησαν ανωτέρω, αναπόφευκτα ενισχύουν την παραδοχή ότι προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, οι άνθρωποι και οι χώρες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστη και οικονομική ενέργεια και ενεργειακές υπηρεσίες. Ωστόσο, η παραγωγή, διανομή και κατανάλωση του κυριότερου μέρους των σημερινών πηγών ενέργειας (κυρίως ορυκτών καυσίμων) συνεπάγεται τη σημαντική αύξηση των αερίων του θερμοκηπίου. Η διαπίστωση ότι η χρήση των ΑΠΕ αντί συμβατικών πηγών ενέργειας συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και

---

⁴⁰ Βλ. ΠΑΤΡΩΝΟΣ, Π. et al, (Ιούλιος 2004), όπ.π.

γενικότερα στη βιώσιμη ανάπτυξη⁴¹, οδήγησε, ήδη από τη δεκαετία του 1990⁴², στη λήψη μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο, νομοθετικών και μη, εγκαθιδρύοντας ένα σύνδεσμο μεταξύ της περιβαλλοντικής προστασίας και της παραγωγής και διανομής ενέργειας, μέσω της προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας⁴³.

Την πρώτη σημαντική προσπάθεια για την προαγωγή των ΑΠΕ αποτέλεσε η έκδοση το 1996 της Πράσινης Βίβλου για την «Ενέργεια και το Μέλλον: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας»⁴⁴, με την οποία η ΕΕ έθεσε τους βασικούς προβληματισμούς σχετικά με τις ΑΠΕ, προσπαθώντας να στρέψει τα κράτη μέλη προς μία συστηματικότερη χρήση των φιλικών προς το περιβάλλον πηγών ενέργειας και ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ τους σχετικά με τις ΑΠΕ. Στόχος ήταν ο διπλασιασμός του ποσοστού χρήσεως των ΑΠΕ μέχρι το έτος 2010 γύρω στο 12% της ευρωπαϊκής αγοράς⁴⁵. Επιπλέον στόχος ήταν και η θέσπιση μιας γενικά αποδεκτής στρατηγικής για την ανανεώσιμη ενέργεια, η οποία θα διασφάλιζε την

---

⁴¹ Βλ. Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής: «Ενέργεια και το Μέλλον: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας», COM (1996) 576 τελικό, της 20.11.1996, όπου αναφέρονται οι λόγοι ανάπτυξης των ΑΠΕ: «Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να προαχθούν σθεναρά για πολλούς λόγους. Η ανάπτυξη των ανανεώσιμων ενεργειών συμβαδίζει απόλυτα με το στόχο για την προστασία του περιβάλλοντος και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στον ενεργειακό τομέα. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι ενδογενείς πηγές ενέργειας και, ως εκ τούτου, μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας. Η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μπορεί να έχει σημαντική συμβολή στη δημιουργία θέσεων εργασίας και είναι μια σημαντική πτυχή της περιφερειακής ανάπτυξης, με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μεταξύ των περιοχών της Κοινότητας».

⁴² Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, το Συμβούλιο υιοθέτησε ως γενικό στόχο για την ΕΕ των 12 κρατών μελών ποσοστό 8% της συνολικής ζήτησης σε ενέργεια ως το 2005 να προέρχεται από ΑΠΕ, καθώς και συγκεκριμένους κοινοτικούς στόχους για την ισχύ και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από ΑΠΕ ως το 2005. Βλ. Απόφαση 93/500/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13.09.1993 για την προαγωγή των ανανεώσιμων ενεργειών στην Κοινότητα (πρόγραμμα Altener), ΕΕΕΕ L 235 της 18.09.1993, σελ. 41, καθώς και ROGGENKAMP, M. et al., (2007), όπ.π., σελ. 376.

⁴³ Βλ. BRUGGEMAN, V./ DELVAUX, B., (2006), *EU energy policy and legislation under pressure since the UNFCCC and the Kyoto Protocol?*, in PEETERS, M./ DEKETELAERE, K., (2006), *EU Climate Change Policy. The Challenge of New Regulatory initiatives*, Edward Elgar, UK, σελ. 223, καθώς και ROGGENKAMP, M. et al., (2007), όπ.π., σελ. 376-377.

⁴⁴ COM (1996) 576 τελικό, της 20.11.1996.

⁴⁵ Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., όπ.π., σελ. 147-148.

αναγνώριση της ανάγκης προώθησης των εν λόγω ενεργειακών πηγών τόσο στις νέες πρωτοβουλίες όσο στην εφαρμογή των υφιστάμενων πολιτικών, καθώς και τον απαραίτητο συντονισμό και συνέπεια κατά την εφαρμογή των πολιτικών αυτών σε κοινοτικό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Ακολούθησε η Λευκή Βίβλος της Επιτροπής για μία Κοινοτική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης: «*Ενέργεια για το Μέλλον: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας*»⁴⁶, με την οποία τονίστηκε η ανάγκη διαμόρφωσης κοινοτικής στρατηγικής στον τομέα των ΑΠΕ, με στόχο την επίτευξη αυξημένης ανταγωνιστικότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση, την ασφάλεια της παροχής ενέργειας, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος. Προκειμένου να είναι αποτελεσματική η κοινοτική στρατηγική, προτάθηκε ένα Σχέδιο Δράσης που πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένα μέτρα εσωτερικής αγοράς σχετικά με την πρόσβαση των ΑΠΕ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, φορολογικές ελαφρύνσεις, χρηματοδοτικά κίνητρα κ.λπ.⁴⁷.

Τα κυριότερα νομοθετικά εργαλεία πραγμάτωσης του ανωτέρου στόχου αποτέλεσαν οι Οδηγίες για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η Οδηγία 2001/77/ΕΚ για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ενέργειας⁴⁸, η Οδηγία 2004/8/ΕΚ για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας⁴⁹, η Οδηγία 2006/32/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες⁵⁰, η Οδηγία 2002/91/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων⁵¹, η Οδηγία 2003/30/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης βιοκαυσίμων ή άλλων ανανεώσιμων καυσίμων για τις μεταφορές⁵², η Οδηγία 96/61/ΕΚ σχετικά με την ολοκληρωμένη

---

⁴⁶ COM (1997) 599 τελικό, της 26.11.1997.

⁴⁷ Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., *όπ.π.*, σελ. 147-148.

⁴⁸ ΕΕΕΕ L 283 της 27.10.2001, σελ. 33.

⁴⁹ ΕΕΕΕ L 52 της 21.02.2004, σελ. 50.

⁵⁰ ΕΕΕΕ L 114 της 27.04.2006, σελ. 64.

⁵¹ ΕΕΕΕ L 1 της 04.01.2003, σελ. 65.

⁵² ΕΕΕΕ L 123 της 17.05.2003, σελ. 42.

πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης⁵³, η Οδηγία 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας^{54,55}. Το σημαντικότερο νομοθετικό μέτρο από τα προαναφερόμενα, η Οδηγία 2001/77/ΕΚ, αναλύεται αμέσως κατωτέρω.

1.1.2.1.1 Η Οδηγία 2001/77/ΕΚ

1.1.2.1.1.1 Στόχοι της Οδηγίας

Διαπιστώνοντας ότι οι δυνατότητες εκμετάλλευσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δεν αξιοποιούνται επαρκώς στην Κοινότητα, αναγνωρίστηκε η ανάγκη προαγωγής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ως μέτρου προτεραιότητας, δεδομένου ότι η εκμετάλλευσή τους συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον, αυτή η εκμετάλλευση μπορεί επίσης να δημιουργήσει τοπικές θέσεις απασχόλησης, να έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνική συνοχή, να συμβάλλει στην ασφάλεια του εφοδιασμού και να επιτρέψει την ταχύτερη επίτευξη των στόχων του Κυότο. Ως εκ τούτου, κρίθηκε αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι αυτή η δυνατότητα αξιοποιείται καλύτερα στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας⁵⁶. Εξάλλου, «η προώθηση της ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για την Κοινότητα, όπως αναφέρεται στη Λευκή Βίβλο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, για λόγους ασφάλειας και διαφοροποίησης του ενεργειακού εφοδιασμού, για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και για λόγους κοινωνικής και οικονομικής συνοχής⁵⁷».

---

⁵³ ΕΕΕΕ L 257 της 10.10.1996, σελ. 26. Πρόκειται για την Οδηγία που έχει επικρατήσει ως IPPC, ήτοι Integrated Pollution Prevention and Control).

⁵⁴ ΕΕΕΕ L 275 της 25.10.2003, σελ. 32.

⁵⁵ Βλ. σχετικά ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2008), όπ.π., σελ. 395, ΛΥΠΙΡΙΔΗΣ, Ι., (Νοέμβριος 2004), όπ.π., ΜΑΡΙΑ, Ε.-Α., (2007), όπ.π., σελ. 310-311, καθώς και ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2007), όπ.π., σελ. 26-27.

⁵⁶ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 1.

⁵⁷ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 2.

Κατόπιν των ανωτέρω θεσπίστηκε η Οδηγία 2001/77/ΕΚ⁵⁸ για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία αποτελεί την πρώτη ευρωπαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία για τη ρύθμιση του τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η βασική στόχευση της εν λόγω Οδηγίας ήταν η προώθηση και αύξηση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, δημιουργώντας τη βάση για ένα ενιαίο κοινοτικό πλαίσιο προς τούτο (άρθρο 1).

1.1.2.1.1.2 Βασικές ρυθμίσεις της Οδηγίας

Καθώς δεν επετεύχθη συμφωνία για ένα ενιαίο σύστημα στήριξης, η εν λόγω οδηγία δεν επιχείρησε την εναρμόνιση των διάφορων συστημάτων στήριξης. Αντίθετα άφηνε στα κράτη μέλη τη δυνατότητα επιλογής του μηχανισμού ή και ενδεχομένως τον πειραματισμό με διάφορα συστήματα. Εισήγαγε, επίσης, πολλές απαιτήσεις αναφορών και εκθέσεων (άρθρο 3), μερικές από τις οποίες εξυπηρετούν την αναγνώριση των καλύτερων πρακτικών και επιτρέπουν τη συνεχή επίβλεψη και εφαρμογή. Έθεσε τους βασικούς κανόνες για τα ζητήματα σύνδεσης στο Δίκτυο, όπως η προνομιακή πρόσβαση σε αυτό των ΑΠΕ και ο επιμερισμός του κόστους σύνδεσης (άρθρο 7), την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης (άρθρο 6) και το σύστημα Εγγυήσεων Προέλευσης (άρθρο 5). Ακόμη, ανέφερε την προοπτική ενός ενιαίου πλαισίου για τα συστήματα στήριξης μακροπρόθεσμα (άρθρο 4).

Πιο αναλυτικά, το άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας 2001/77/ΕΚ υποχρέωνε τα κράτη μέλη να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα, ανάλογα και με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, ώστε να ενθαρρύνουν την αύξηση κατανάλωσης ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ, μέσω εθνικών ενδεικτικών στόχων. Τα σχετικά ποσοστά για κάθε κράτος μέλος παρατίθεντο στο Παράρτημα της Οδηγίας, ενώ ο συνολικός στόχος για την ΕΕ ανήρχετο σε ποσοστό 21% της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης ως το 2010.

Το άρθρο 3 παρ. 2 όριζε το πλαίσιο για τη θέσπιση των στόχων ως το 2010, απαιτώντας από τα κράτη μέλη την εκπόνηση της πρώτης έκθεσης το αργότερο μέχρι τις 27 Οκτωβρίου 2002, και στο εξής ανά πενταετία, στις οποίες θα τίθεντο οι

---

⁵⁸ ΕΕΕΕ L 283 της 27.10.2001. Για μία παρουσίαση των βασικών ρυθμίσεων αυτής βλ. ROGGENKAMP, M. et al., (2007), όπ.π., σελ. 382, ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2003), όπ.π., σελ. 228-232, καθώς και ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2007), όπ.π., σελ. 67-75.

εθνικοί ενδεικτικοί στόχοι εκφρασμένοι σε ποσοστό επί τοις εκατό της ηλεκτρικής κατανάλωσης ενέργειας και για χρονικό ορίζοντα δεκαετίας. Τα κράτη μέλη έπρεπε να λάβουν υπόψη τα αντίστοιχα ποσοστά του Παραρτήματος της Οδηγίας, καθώς και των τυχόν εθνικών υποχρεώσεων που είχαν αναληφθεί στα πλαίσια του Πρωτοκόλλου του Κυότο⁵⁹. Επιπλέον, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκπονούν ανά διετία εκθέσεις προόδου, αναφορικά με την επίτευξη των τιθέμενων στόχων τους.

Περαιτέρω, η Οδηγία αναγνωρίζοντας ότι η οικονομική στήριξη των επενδύσεων στον τομέα των ΑΠΕ είναι αναγκαία διότι η παραγόμενη ενέργεια είναι συχνά ακριβότερη από αυτή που παράγεται από συμβατικές πηγές, προέβλεπε τη δυνατότητα επιλογής και καθορισμού των *συστημάτων στήριξης*⁶⁰ των ΑΠΕ από τα κράτη μέλη, για την επίτευξη των τιθέμενων στόχων. Η επιλογή ενός ενιαίου πλαισίου απορρίφθηκε, λόγω της περιορισμένης πείρας από τα εθνικά συστήματα και του σχετικά μικρού ακόμα μεριδίου στην Ένωση της ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από ΑΠΕ, και η οποία επιδοτείται⁶¹. Δεν αποκλείστηκε, ωστόσο, η προοπτική ενός ενιαίου πλαισίου για τα συστήματα στήριξης μακροπρόθεσμα, μέσω της προσαρμογής των συστημάτων στήριξης στην αναπτυσσόμενη εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, μετά από επαρκή μεταβατική περίοδο⁶².

Η Οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν τους κατάλληλους μηχανισμούς και να ορίσουν αρμόδιους φορείς για την έκδοση των *Εγγυήσεων Προέλευσης* ενέργειας προερχόμενης από ΑΠΕ με βάση αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, τα οποία καθορίζει το κάθε κράτος μέλος και ορίζεται το περιεχόμενο των εγγυήσεων αυτών. Η εγγύηση προέλευσης της εν λόγω ηλεκτρικής ενέργειας κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να διευκολυνθεί το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από ΑΠΕ, και να αυξηθεί η διαφάνεια κατά την επιλογή των καταναλωτών μεταξύ ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από μη

---

⁵⁹ Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.1.3.

⁶⁰ Όπως πράσινα πιστοποιητικά, ενίσχυση των επενδύσεων, φορολογικές απαλλαγές και μειώσεις, επιστροφές φόρων και συστήματα άμεσης στήριξης των τιμών (εγγυημένες τιμές ΑΠΕ). Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 14.

⁶¹ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 15.

⁶² Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 16, καθώς και άρ. 4 παρ. 2 αυτής.

ανανεώσιμες πηγές και ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές. Οι εγγυήσεις προέλευσης θα πρέπει να καλύπτουν όλες τις μορφές ηλεκτρικής ενέργειας που παράγονται από ΑΠΕ. Πάντως, τα συστήματα εγγύησης προέλευσης δεν συνεπάγονται αφ' εαυτά και δικαίωμα απολαβής των εθνικών μηχανισμών στήριξης που έχουν συσταθεί στα διάφορα κράτη μέλη⁶³. Εξάλλου, η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αναγνωρίζουν τις εγγυήσεις προέλευσης που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, και θεσπίζει σχετική αρμοδιότητα της Επιτροπής, σε περίπτωση άρνησης αναγνώρισης μιας εγγύησης προέλευσης, να μπορεί να υποχρεώσει την αρνούμενη πλευρά να την αναγνωρίσει (άρθρο 5). Τέλος, σημειώνεται ότι είναι σημαντικό να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των εγγυήσεων προέλευσης και των ανταλλάξιμων πράσινων πιστοποιητικών⁶⁴.

Προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια και να διευκολύνεται η ανάπτυξη των ΑΠΕ, η Οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αξιολογούν και να βελτιώνουν συνεχώς το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό *πλαίσιο (διαδικασίες αδειοδοτήσεων και διοικητικές ρυθμίσεις)* για τις εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ (άρθρο 6). Γενικά, οι διαδικασίες έγκρισης και αδειοδότησης πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια τα οποία είναι εκ των προτέρων γνωστά στις οικείες επιχειρήσεις, κατά τρόπο που περιορίζουν την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας των διοικητικών αρχών, ώστε αυτή να μη χρησιμοποιείται αυθαίρετα.

Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνει η Οδηγία για τη *μεταφορά και τη διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ*, δηλαδή για την πρόσβαση στο δίκτυο και τη σύνδεσή της. Έτσι, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι ευρισκόμενοι στο έδαφός τους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς και διανομής να εγγυώνται τη μεταφορά και τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από ΑΠΕ. Προωθεί δε την κατά προτεραιότητα σύνδεση της ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από σταθμούς ΑΠΕ στα ηλεκτρικά δίκτυα και προβλέπει τη θέσπιση νομικού πλαισίου (από τα κράτη μέλη ή από τους φορείς εκμετάλλευσης των συστημάτων μεταφοράς).

---

⁶³ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 10.

⁶⁴ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2001/77/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 11.

και διανομής) που θα εξασφαλίζει διαφανείς διαδικασίες σύνδεσης και κοστολόγησης (άρθρο 7). Σχετική πρόβλεψη περιλαμβάνεται και στις διατάξεις των άρ. 11 παρ. 3 και 14 παρ. 4 της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ⁶⁵ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/ΕΚ, ενώ αντίστοιχη πρόβλεψη περιλαμβανόταν και στις διατάξεις των άρθρων 8 παρ. 3 και 11 παρ. 3 της καταργηθείσας Οδηγίας 96/92/ΕΚ⁶⁶.

1.1.2.2 Η Επιμόρφωση του νέου θεσμικού πλαισίου

Αναγνωρίζοντας την αποτυχία της μέχρι τότε πολιτικής, ο Χάρτης πορείας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας της Επιτροπής⁶⁷, αποκάλυψε στις αρχές του 2007 ότι οι προγενέστερες προσπάθειες στον τομέα των ΑΠΕ μέχρι τότε, δεν υπήρξαν ούτε συστηματικές ούτε ικανοποιητικές⁶⁸. Στη συνέχεια εξεδόθη η Πράσινη Βίβλος με τίτλο «Ευρωπαϊκή Στρατηγική για αειφόρο, ανταγωνιστική και ασφαλή ενέργεια»⁶⁹, η οποία ασχολήθηκε με τον τρόπο που η κοινή ευρωπαϊκή ενεργειακή στρατηγική θα χειριστεί κατά τον καλύτερο τρόπο το πρόβλημα της αλλαγής του κλίματος, εξισορροπώντας τους στόχους της προστασίας του περιβάλλοντος, της ανταγωνιστικότητας και της ασφάλειας του εφοδιασμού. Αναφέρεται ρητώς ότι ένας στόχος, με τον οποίο εξισορροπούνται οι στόχοι της αειφόρου χρήσεως της ενέργειας, της ανταγωνιστικότητας και της ασφάλειας του εφοδιασμού, «θα μπορούσε να είναι η επιδίωξη να προέρχεται από ενεργειακές πηγές ασφαλείς και χαμηλών εκπομπών άνθρακα ένα ελάχιστο ποσοστό της συνολικής σύνθεσης ενεργειακών πηγών της ΕΕ»⁷⁰.

---

⁶⁵ ΕΕΕΕ L 176 της 15.07.2003, σελ. 37.

⁶⁶ ΕΕΕΕ L 27 της 30.01.1997, σελ. 20.

⁶⁷ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Χάρτης πορείας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας τον 21ο αιώνα: συμβολή στην ενίσχυση της αειφορίας», COM (2006) 848 τελικό, 10.01.2007.

⁶⁸ Βλ. ROGGENKAMP, M. et al., (2007), όπ.π., σελ. 382.

⁶⁹ COM (2006) 105 τελικό, της 08.03.2006.

⁷⁰ Βλ. COM (2006) 105 τελικό, της 08.03.2006, σελ. 11.

Ακολούθησε η Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη»⁷¹, όπου τέθηκε ως στόχος της κοινής ενεργειακής πολιτικής, η δημιουργία ασφαλέστερης, ανταγωνιστικότερης και περισσότερο αειφόρου οικονομίας χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας. Με βάση την προαναφερθείσα ανακοίνωση εκπονήθηκε το Σχέδιο Δράσης για την περίοδο 2007-2009, το οποίο εγκρίθηκε από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2007⁷². Εκεί άλλωστε προτάθηκε και η ριζική μεταρρύθμιση, μέσω ενός νέου νομοθετικού πλαισίου για την προώθηση και χρήση των ανανεώσιμων πηγών, προκειμένου να επιτευχθούν και οι νεότεροι δεσμευτικοί και συγκεκριμένοι στόχοι της ΕΕ, οι οποίοι έθεσαν τον πήχυ υψηλότερα⁷³, ήτοι:

- ✓ Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 20% το 2020 σε σχέση με τα επίπεδα του 1990.
- ✓ Αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20% της ακαθάριστης συνολικής κατανάλωσης ενέργειας μέχρι το 2020.
- ✓ Χρήση βιοκαυσίμων σε ποσοστό 10% των υγρών καυσίμων στις οδικές μεταφορές το 2020, υπό την προϋπόθεση ότι η παραγωγή τους είναι βιώσιμη περιβαλλοντικά.
- ✓ Μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης έως 20% από τις τρέχουσες τάσεις το 2020 (στόχος μη δεσμευτικός)⁷⁴.

Η Επιτροπή σε συμμόρφωση με τις ανωτέρω επιταγές πρότεινε τον Ιανουάριο του 2008 δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής⁷⁵,

---

⁷¹ COM (2007) 1 τελικό.

⁷² Βλ. σχετικά τα Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών της 8/9.03.2007, σελ. 11-14, διαθέσιμα στην ακόλουθη ιστοσελίδα: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_data/docs/pressData/en/ec/S3348.pdf.

⁷³ Βλ. ROGGENKAMP, M. et al., (2007), όπ.π., σελ. 382 και 1341.

⁷⁴ Βλ. ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2008), όπ.π., σελ. 395, καθώς και την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, *Δύο φορές το 20 έως το 2020. Η κλιματική αλλαγή και η ευκαιρία της Ευρώπης*, COM (2008) 30 τελικό, 23.01.2008.

⁷⁵ Πρόκειται για: α) την Οδηγία 2009/29/ΕΚ για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με στόχο τη βελτίωση και την επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Κοινότητας (ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 63), β) την υπ' αριθ. 406/2009/ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, *περί των προσπαθειών των κρατών*

μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η Οδηγία 2009/28/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ΑΠΕ και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ⁷⁶.

1.1.2.2.1 Η Οδηγία 2009/28/ΕΚ

1.1.2.2.1.1 Στόχοι της Οδηγίας

Η Οδηγία 2009/28/ΕΚ⁷⁷, όπως προαναφέρθηκε, εντάσσεται στη δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής⁷⁸. Μέσω αυτής σκοπείται η υλοποίηση των διεθνών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση, και των εντολών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου⁷⁹. Η Επιτροπή συμμορφούμενη προς τις επιταγές αυτές πρότεινε⁸⁰ ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις ανανεώσιμες πηγές, το οποίο χαρακτηρίζεται από τη συνολική θεώρηση του τομέα και την ενιαία αντιμετώπιση των ΑΠΕ. Έτσι, στο ρυθμιστικό περιεχόμενο της νέας Οδηγίας περιλαμβάνονται τόσο η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές,

---

μελών να μειώσουν τις οικείες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, ώστε να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της Κοινότητας για μείωση των εκπομπών αυτών μέχρι το 2020 (ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 136), γ) την Οδηγία 2009/31/ΕΚ σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 (ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 114), δ) τον Κανονισμό (ΕΚ) 443/2009 σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Κοινότητας για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα (ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 1).

⁷⁶ ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 16.

⁷⁷ ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 16.

⁷⁸ Βλ. προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 1.

⁷⁹ Βλ. ανωτέρω υποσημ. 71.

⁸⁰ Βλ. Πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, υποβληθείσα από την Επιτροπή, COM (2008) 19 τελικό, 23.01.2008.

όσο και η χρήση αυτών στον τομέα των μεταφορών⁸¹, ενώ ειδικό μέρος αφιερώνεται και στη χρήση των βιοκαυσίμων⁸².

1.1.2.2.1.2 Βασικές ρυθμίσεις της Οδηγίας

Σε αντίθεση με την προγενέστερη Οδηγία 2001/77/ΕΚ, τίθενται πλέον **δεσμευτικοί εθνικοί στόχοι** για το συνολικό μερίδιο από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας ως το 2020⁸³ και το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές⁸⁴ (άρθρο 1), προκειμένου να παρασχεθεί ασφάλεια στους επενδυτές και να ενθαρρυνθεί η συνεχής ανάπτυξη τεχνολογιών που παράγουν ενέργεια από όλες τις μορφές ανανεώσιμων πηγών⁸⁵. Για την προώθηση της ενέργειας από ΑΠΕ χρησιμοποιούνται τα υφιστάμενα μέσα και μηχανισμοί προώθησης, τα οποία τίθενται πιο ξεκάθαρα, ενώ τα κράτη μέλη διατηρούν τη διακριτική ευχέρειά τους ως προς την επιλογή και εφαρμογή των εν λόγω μέσων.

Περαιτέρω, τίθεται η υποχρέωση των κρατών μελών να εκπονήσουν **Εθνικά Σχέδια Δράσης**⁸⁶, τα οποία ορίζουν τους εθνικούς συνολικούς στόχους και τα κατάλληλα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη αυτών, συμπεριλαμβανομένων της συνεργασίας μεταξύ τοπικών, περιφερειακών και

---

⁸¹ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 2.

⁸² Πρόκειται για τα άρ. 17 έως 20 της Οδ. 2009/28/ΕΚ.

⁸³ Οι εθνικοί αυτοί στόχοι διαφοροποιούνται ανά κράτος μέλος. Η χώρα μας υποχρεούται ως το 2020 να εντάξει ποσοστό ενέργειας από ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας ίσο με 18%. Βλ. σχετικά τον Πίνακα Α του Παραρτήματος Ι της Οδ. 2009/28/ΕΚ.

⁸⁴ Σύμφωνα με το άρ. 3 παρ. 4, Οδ. 2009/28/ΕΚ: «Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλες τις μορφές μεταφορών να αντιπροσωπεύει, το 2020, ποσοστό τουλάχιστον 10 % της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές στο εν λόγω κράτος μέλος».

⁸⁵ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 14.

⁸⁶ Σύμφωνα με το υπόδειγμα που προτείνεται στην υπ' αριθ. 2009/548/ΕΚ Απόφαση της Επιτροπής της 30.06.2009, σχετικά με τον καθορισμό σχεδίου εθνικών σχεδίων δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια με βάση την οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕΕΕ L 182 της 15.07.2009, σελ. 33. Το Σχέδιο Δράσης της Ελληνικής κυβέρνησης βρίσκεται δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?linkid=CB7d11k072919434&tabid=37>.

εθνικών αρχών, των προγραμματιζόμενων στατιστικών μεταβιβάσεων ή κοινών έργων, εθνικών πολιτικών για την ανάπτυξη των υφιστάμενων πόρων βιομάζας και την εκμετάλλευση νέων πόρων βιομάζας για διαφορετικές χρήσεις, και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την τήρηση των λοιπών απαιτήσεων της υπόψη Οδηγίας (άρθρο 4 παρ. 1). Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τα εθνικά τους σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια στην Επιτροπή, η οποία αφού διατυπώσει τυχόν συστάσεις, τα αποστέλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα αναρτά στην πλατφόρμα διαφάνειας που έχει δημιουργηθεί ειδικά προς τούτο⁸⁷. Εκτός από τα εθνικά σχέδια δράσης, κάθε κράτος μέλος θα υποβάλλει ανά διετία στην Επιτροπή *έκθεση* σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται ως προς την προώθηση και χρήση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 22).

Ιδιαίτερη σημασία για την επίτευξη των στόχων που θέτει η Οδηγία 2009/28/ΕΚ, αποδίδεται στην *στρατηγική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών* και στις μορφές που αυτή δύναται να λάβει, όπως στατιστικές μεταβιβάσεις μεταξύ των κρατών μελών (άρθρο 6), κοινά έργα ανανεώσιμης ενέργειας (άρθρα 7 και 8) ακόμη και με τρίτες χώρες (άρθρα 9 και 10) και κοινά καθεστώτα στήριξης⁸⁸ (άρθρο 11)⁸⁹. Μάλιστα, εκτός από τις ρητώς αναφερόμενες μορφές συνεργασίας, ενθαρρύνεται και η επιδίωξη άλλων κατάλληλων πρωτοβουλιών, όπως η ανταλλαγή

---

⁸⁷ Βλ. άρ. 24 παρ. 2 της Οδ. 2009/28/ΕΚ, σύμφωνα με το οποίο έχει δημιουργηθεί η σχετική πλατφόρμα διαφάνειας στην ακόλουθη ιστοσελίδα: https://ec.europa.eu/energy/topics/renewables/transparency_platform/transparency_platform_en.html.

⁸⁸ Σύμφωνα με το άρ. 2 στοιχ. ια' της Οδ. 2009/28/ΕΚ, ως καθεστώς στήριξης ορίζεται κάθε μέσο, καθεστώς ή μηχανισμός που δρομολογείται από κράτος μέλος ή ομάδα κρατών μελών και προάγει τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μειώνοντας το κόστος της εν λόγω ενέργειας, αυξάνοντας την τιμή πώλησής της ή αυξάνοντας, με την επιβολή υποχρέωσης χρήσης ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών ή με άλλον τρόπο, τις αγοραζόμενες ποσότητες της εν λόγω ενέργειας· περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι επενδυτικές ενισχύσεις, οι φορολογικές απαλλαγές ή μειώσεις, οι επιστροφές φόρου, τα καθεστώτα στήριξης της υποχρέωσης χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούν πράσινα πιστοποιητικά, και τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών συμπεριλαμβανομένων των εγγυημένων τιμών αγοράς και της καταβολής προμηθειών.

⁸⁹ Βλ. πιο αναλυτικά KLESSMANN, C./ LAMERS, P./ RAGWITZ, M./ RESCH, G., (2010), *Design options for cooperation mechanisms under the new European renewable energy directive*, Energy Policy, vol. 38, issue 8, Elsevier, pp. 4679–4691.

πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, και άλλου εθελοντικού συντονισμού μεταξύ καθεστώτων στήριξης κάθε μορφής⁹⁰.

Ως προς τις **διοικητικές διαδικασίες αδειοδότησης**, επαναλαμβάνεται η απαίτηση για απλοποίηση αυτών και για άρση των κανονιστικών φραγμών, καθώς η έλλειψη διαφανών κανόνων και συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορέων έγκρισης απεδείχθη ότι εμποδίζει την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές⁹¹. Συνακόλουθα, τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν μέριμνα για το συντονισμό των διοικητικών αρχών σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό), να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα εξασφαλίζοντας την απλούστευση και ταχεία διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών και να θεσπίσουν υπό το φως των αρχών αναλογικότητας, διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης αντικειμενικούς εθνικούς κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας έργων ΑΠΕ (άρθρο 13 παρ. 1). Η διοίκηση δε, κατά την έγκριση, πιστοποίηση και αδειοδότηση μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, θα πρέπει να είναι αντικειμενική, διαφανής, αμερόληπτη και αναλογική, όταν εφαρμόζει τους κανόνες σε συγκεκριμένα έργα⁹².

Επιπλέον, κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να διευκολυνθεί το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από ΑΠΕ, και να αυξηθεί η διαφάνεια κατά την επιλογή των καταναλωτών μεταξύ ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από μη ανανεώσιμες πηγές και ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές, η παροχή σχετικής εγγύησης μέσω της έκδοσης **Εγγυήσεων Προέλευσης**⁹³ με βάση αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια (άρθρο 15 παρ. 1). Η Οδηγία τονίζει στην αιτιολογική σκέψη της υπ' αριθ. 52 ότι ο μόνος στόχος των εγγυήσεων

---

⁹⁰ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογικές σκέψεις υπ' αριθ. 34-35.

⁹¹ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 41.

⁹² Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 40.

⁹³ Πρόκειται για ηλεκτρονικό έγγραφο το οποίο χρησιμεύει μόνον ως απόδειξη προς τον τελικό καταναλωτή ότι δεδομένο μερίδιο ή ποσότητα ενέργειας έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρ. 3 παρ. 6 της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ, το οποίο υποχρεώνει τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας να περιλαμβάνουν ή να επισυνάπτουν στους λογαριασμούς και στο διαφημιστικό υλικό το οποίο τίθεται στη διάθεση των τελικών πελατών διευκρινίσεις σχετικά και με τη συμβολή κάθε ενεργειακής πηγής στο συνολικό μίγμα καυσίμου του προμηθευτή κατά το προηγούμενο έτος (άρ. 2 στοιχ. ι' της Οδ. 2009/28/ΕΚ).

προέλευσης, είναι η παροχή απόδειξης, προς τον τελικό καταναλωτή, ότι ένα συγκεκριμένο μερίδιο ή ποσότητα ενέργειας έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές. Εξάλλου, τα κράτη μέλη οφείλουν να αναγνωρίζουν τις εγγυήσεις προέλευσης που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, ενώ υφίσταται σχετική αρμοδιότητα της Επιτροπής, σε περίπτωση αβάσιμης άρνησης αναγνώρισης μιας εγγύησης προέλευσης, να εκδίδει απόφαση με την οποία η αρνούμενη πλευρά θα υποχρεούται να την αναγνωρίσει (άρθρο 15 παρ. 9). Σημειώνεται ότι οι εγγυήσεις προέλευσης δεν σχετίζονται με την επίτευξη των επιμέρους εθνικών στόχων (άρθρο 15 παρ. 2), ούτε αποτελούν καθεστώς στήριξης δεδομένου ότι διακρίνονται σαφώς από τα ανταλλάξιμα πράσινα πιστοποιητικά⁹⁴.

Για τη μεγαλύτερη διείσδυση των έργων ανανεώσιμης ενέργειας, επαναλαμβάνεται η απαίτηση της **κατά προτεραιότητα έγχυσης** της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ και της **κατά προτεραιότητα πρόσβασης** των εγκαταστάσεων ΑΠΕ στα συστήματα μεταφοράς και διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας, υπό την επιφύλαξη ωστόσο της διατήρησης ασφάλειας και αξιοπιστίας των εν λόγω δικτύων (άρθρο 16 παρ. 2)⁹⁵. Σχετικές ρυθμίσεις με την κατά προτεραιότητα πρόσβαση των ΑΠΕ στο δίκτυο, βρίσκονται και στην Οδηγία 2009/72/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ⁹⁶.

Επιπρόσθετα, τα κράτη μέλη οφείλουν να απαιτούν από τους εθνικούς φορείς εκμετάλλευσης των συστημάτων μεταφοράς και διανομής: α) να καθορίζουν και να δημοσιεύουν τους τυποποιημένους κανόνες τους για την ανάληψη και τον επιμερισμό του κόστους των τεχνικών αναπροσαρμογών, όπως των συνδέσεων με το δίκτυο και των ενισχύσεων του δικτύου, της βελτιωμένης λειτουργίας του δικτύου και των κανόνων για την αμερόληπτη εφαρμογή των κωδίκων δικτύου. Οι κανόνες αυτοί θα βασίζονται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, στα οποία λαμβάνονται ιδίως υπόψη όλες οι δαπάνες και τα πλεονεκτήματα της σύνδεσης αυτών των παραγωγών με το δίκτυο καθώς και οι ιδιαίτερες συνθήκες

---

⁹⁴ Βλ. Προϊμίο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 52.

⁹⁵ Βλ. Προϊμίο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογικές σκέψεις υπ' αριθ. 60-61.

⁹⁶ ΕΕΕΕ L 211 της 14.08.2009, σελ. 55. Βλ. ειδικότερα τα άρθρα 15 παρ. 3 και 25 παρ. 4 αυτής.

υπό τις οποίες λειτουργούν οι παραγωγοί οι εγκατεστημένοι σε απόκεντρες περιφέρειες και σε περιφέρειες χαμηλής πληθυσμιακής πυκνότητας (άρ. 16 παρ. 3), και β) να παρέχουν στους επιθυμούντες να συνδεθούν με το δίκτυο νέους παραγωγούς, μια πλήρη και αναλυτική εκτίμηση των δαπανών της σύνδεσης, ένα εύλογο και ακριβές χρονοδιάγραμμα παραλαβής και επεξεργασίας της αίτησης σύνδεσης στο δίκτυο, και ένα εύλογο ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την οποιαδήποτε προτεινόμενη σύνδεση στο δίκτυο. (άρ. 16 παρ. 5).

Τέλος, αναφορικά με τα **βιοκαύσιμα** και τα **βιορευστά** τα οποία χρησιμοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση προς τους στόχους που θέτει η παρούσα οδηγία και τα βιοκαύσιμα τα οποία τυγχάνουν ενίσχυσης από εθνικά καθεστώτα, θεσπίζονται **κριτήρια αειφορίας**⁹⁷, και ενθαρρύνεται η ενίσχυση ως προς την τιμή⁹⁸ όσων βιοκαυσίμων πληρούν τα κάτωθι κριτήρια:

- ✓ Η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που επιτυγχάνεται με τη χρήση βιοκαυσίμων και βιορευστών, πρέπει να είναι τουλάχιστον 35 %, ενώ από την 01.01.2017 πρέπει να είναι τουλάχιστον 50 % (άρθρο 17 παρ. 2),
- ✓ Τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά δεν πρέπει να έχουν παραχθεί από πρώτες ύλες προερχόμενες από εδάφη με υψηλή αξία βιοποικιλότητας (άρθρο 17 παρ. 3)⁹⁹,

---

⁹⁷ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογικές σκέψεις υπ' αριθ. 65 και 67.

⁹⁸ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 76: «τα κριτήρια αειφορίας θα είναι αποτελεσματικά μόνο εάν οδηγούν σε αλλαγές στη συμπεριφορά των παραγόντων της αγοράς. Οι παράγοντες της αγοράς θα αλλάξουν τη συμπεριφορά τους μόνο εάν τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά που πληρούν τα κριτήρια πριμοδοτηθούν ως προς την τιμή σε σύγκριση με όσα δεν πληρούν τα κριτήρια».

⁹⁹ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 69, σύμφωνα με την οποία: «[...] τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά μπορούν να επωφεληθούν από την παροχή κινήτρων, μόνον εφόσον υπάρξει εγγύηση ότι δεν προέρχονται από περιοχές με βιοποικιλότητα ή, στην περίπτωση περιοχών που χαρακτηρίζονται για την προστασία της φύσης ή για την προστασία σπάνιων, απειλούμενων ή υπό εξαφάνιση οικοσυστημάτων ή ειδών, εφόσον η παραγωγή πρώτων υλών δεν παρεμποδίζει τους σκοπούς αυτούς, μέσω της παροχής νομικής απόδειξης από τη σχετική αρμόδια αρχή».

- ✓ Τα βιοκαύσιμα και βιορευστά δεν πρέπει να έχουν παραχθεί από πρώτες ύλες προερχόμενες από εκτάσεις υψηλών αποθεμάτων άνθρακα (άρθρο 17 παρ. 4)¹⁰⁰,
- ✓ Τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά δεν θα παράγονται από πρώτες ύλες που προέρχονται από εκτάσεις που είχαν χαρακτηριστεί τυρφώνες τον Ιανουάριο του 2008, εκτός εάν αποδειχτεί ότι η καλλιέργεια και η συγκομιδή της συγκεκριμένης πρώτης ύλης δεν συνεπάγεται την αποξήρανση προηγουμένως μη αποξηραμένου εδάφους.
- ✓ Οι γεωργικές πρώτες ύλες που καλλιεργούνται στην Κοινότητα και χρησιμοποιούνται για την παραγωγή βιοκαυσίμων και βιορευστών, πρέπει να λαμβάνονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα πρότυπα που προβλέπονται στις διατάξεις υπό τον τίτλο "Περιβάλλον", στο μέρος Α και στο σημείο 9 του παραρτήματος II του Κανονισμού (ΕΚ) 73/2009¹⁰¹, και σύμφωνα με τις στοιχειώδεις απαιτήσεις καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του εν λόγω κανονισμού.

---

¹⁰⁰ Βλ. προοίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 70, όπου εξηγείται ότι η μετατροπή χρήσης εδαφών με υψηλά αποθέματα άνθρακα στο έδαφος ή στη βλάστησή τους με σκοπό την καλλιέργεια πρώτων υλών για βιοκαύσιμα ή βιορευστά, συνεπάγεται μέρος του αποθηκευμένου άνθρακα γενικά να απελευθερωθεί στην ατμόσφαιρα με αποτέλεσμα τη δημιουργία διοξειδίου του άνθρακα. Κατ' επέκταση η εν λόγω μετατροπή χρήσης θα έχει ως αρνητικό αντίκτυπο τις επιπτώσεις των αερίων θερμοκηπίου, γεγονός που εξουδετερώνει τον θετικό αντίκτυπο των αερίων θερμοκηπίου των βιοκαυσίμων ή των βιορευστών, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις με μεγάλη διαφορά.

¹⁰¹ Καν. (ΕΚ) 73/2009 του Συμβουλίου, της 19.01.2009, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης για τους γεωργούς στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, (ΕΚ) αριθ. 247/2006, (ΕΚ) αριθ. 378/2007 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, ΕΕΕΕ L 30 της 31.01.2009, σελ. 16.

5.2 Διακυβέρνηση, Διακυβέρνηση και εφαρμογή:

Όπως καταδείχθηκε ανωτέρω, ο στόχος της προώθησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συντίθεται από και συνδιαλέγεται με πολιτικές της ΕΕ ωριμότερες ως προς το βαθμό ανάπτυξης και ολοκλήρωσης, όπως η περιβαλλοντική και η ενεργειακή πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό, προκύπτει ως λογικό επακόλουθο, η άντληση στοιχείων, μέσων, εργαλείων και πρακτικών, καθώς και ο δανεισμός θεσμών, οργάνων από τις ανωτέρω πολιτικές, σε συνδυασμό με τις παραδοσιακές δομές του ενωσιακού πολιτικού συστήματος.

Πιο συγκεκριμένα, η κλασική κοινοτική μέθοδος¹⁰², η οποία μέσω της σύμπραξης των τριών οργάνων που συγκροτούν το «θεσμικό τρίγωνο» της ΕΕ¹⁰³, καταλήγει στην παραγωγή δεσμευτικών ρυθμίσεων, χρησιμοποιήθηκε αρχικά για τη θέσπιση των γενικών κατευθύνσεων προς τα κράτη μέλη σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές¹⁰⁴. Στη συνέχεια και υπό την πίεση των συνθηκών, ανταποκρίθηκε παράγοντας ένα πιο συνεκτικό κανονιστικό κείμενο¹⁰⁵, η υλοποίηση των στόχων του οποίου δεν εξαρτάται μόνο από τις κλασικές μεθόδους συμμόρφωσης των κρατών μελών. Η παρουσία των νέων μεθόδων διακυβέρνησης¹⁰⁶ σε συνδυασμό με τη θεώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως

---

¹⁰² Για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων εντός της ΕΕ, η οποία έχει επικρατήσει ως «κοινοτική μέθοδος», βλ. ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ, Μ., (2006), *Οι κοινοτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων*, εις ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ. / ΤΣΙΝΙΖΙΣΣΗΣ, Μ. / ΦΑΤΟΥΡΟΣ, Α. / ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ, Θ., (επιμ.), (2006), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, τόμος Α', Ενοποιητική Δυναμική, Δικαιοταξία, Διακυβέρνηση*, ΕΠΕΕΣ, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 563-579. Βλ. επίσης και τον ορισμό που δίδεται στη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την «Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση», COM (2001) 428, τελικό, 25.07.2001, σελ. 10.

¹⁰³ Πρόκειται για το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ, Μ., (2006), *όπ.π.*, σελ. 563.

¹⁰⁴ Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.2.1.

¹⁰⁵ Βλ. υπό 1.1.2.2.1.

¹⁰⁶ Η προσφυγή σε νέες μεθόδους διακυβέρνησης πηγάζει από την ανάγκη δημοκρατικής νομιμοποίησης του συστήματος της ΕΕ, ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας, και διαφάνειας των δράσεων της Ένωσης. Βλ. Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την «Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση», COM (2001) 428, τελικό, 25.07.2001, όπου τίθεται ο στρατηγικός στόχος αναμόρφωσης της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης αναφορικά με τη χρήση των εξουσιών που οι πολίτες έχουν αναθέσει στην ΕΕ και καθορίζονται οι αρχές της χρηστής διακυβέρνησης: διαφάνεια, συμμετοχή, λογοδότηση, αποτελεσματικότητα και συνοχή. Βλ. επίσης μεταξύ πολλών ΜΑΝΟΥΒΕΛΟΣ, Ε., (2010), *Νέες Μορφές*

«ρυθμιστικό κράτος / regulatory state»¹⁰⁷, είναι καθοριστική για την κατανόηση της παραγωγής πολιτικής στον εν λόγω τομέα, όπου οι υποχρεωτικές ρυθμίσεις συνυπάρχουν με πιο ευέλικτες μορφές και εργαλεία εφαρμογής.

3.3.3. Πολιτικές και ρυθμιστικές προκλήσεις

Για την υλοποίηση του στόχου δημιουργίας ενιαίας αγοράς ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπό καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθώντας την απελευθέρωση των πρώην μονοπωλιακών αγορών¹⁰⁸, πρότεινε, μεταξύ άλλων μέτρων, και το θεσμό της ανεξάρτητης ρύθμισης¹⁰⁹ στις ευρωπαϊκές αγορές ενέργειας¹¹⁰. πρόταση η οποία χαρακτηρίζεται ως η σημαντικότερη καινοτομία της κοινοτικής νομοθεσίας για την απελευθέρωση των αγορών αυτών.

Διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πολιτικές Σύγκλισης και Πεδία Εφαρμογής, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, EBERLEIN, B./ KERWER, D., (2004), *New Governance in the European Union: A Theoretical Perspective*, JCMS, vol.42, No. 1, Blackwell Publishing, pp. 121–141, καθώς και ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ., (2002), όπ.π., σελ. 87-91.

¹⁰⁷ Η εν λόγω θεώρηση της ΕΕ ως ρυθμιστικό κράτος, δικαιολογεί την ανάπτυξη ανεξάρτητων ευρωπαϊκών αρχών, στα πλαίσια της ανάθεσης αρμοδιοτήτων για τη χάραξη πολιτικής σε ανεξάρτητους μη-πλειοψηφικούς φορείς (agencies), η εμπειρογνωμοσύνη των οποίων εγγυάται την αξιοπιστία της τελικής ρύθμισης. Βλ. σχετικά MAJONE, G., (1999), *The regulatory state and its legitimacy problems*, West European Politics, vol. 22, issue 1, pp. 1-24, καθώς και EBERLEIN, B. / GRANDE, E., (2005), *Beyond Delegation: Transnational Regulatory Regimes and the EU Regulatory State*, Journal of European Public Policy, vol. 12, issue 1, pp. 89-112.

¹⁰⁸ Βλ. σχετικά ανωτέρω υποσημ. 26.

¹⁰⁹ «Ως ρύθμιση ορισμένης αγοράς νοείται η παρέμβαση σε ορισμένη αγορά με στοιχεία μονοπωλίου, η οποία συνίσταται στη θέσπιση λεπτομερών κανόνων λειτουργίας της αγοράς αυτής για τη διασφάλιση του ελεύθερου ανταγωνισμού, στην εποπτεία και παρακολούθηση της τήρησης των κανόνων αυτών, καθώς και στην εφαρμογή μεθόδων διασφάλισης της τήρησής τους», βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., όπ.π., σελ. 33. Βλ. επίσης, ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2006), *Ρύθμιση Αγοράς Ενέργειας*, Ενέργεια & Δίκαιο, τ. 6/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 42-49.

¹¹⁰ Βλ. EBERLEIN, B., (2008), *The making of the European Union Energy Market: the interplay of Governance and Government*, Journal of Public Policy, vol. 28, issue 1, Cambridge University Press, pp. 73-92.

Καθιερώθηκε σταδιακά ένα νέο υπόδειγμα τομεακής διακυβέρνησης¹¹¹ στις απελευθερωμένες αγορές ενέργειας της ΕΕ, το οποίο αποδίδεται στη θεωρία ως *Πολυεπίπεδη Ρυθμιστική Διακυβέρνηση*¹¹², λαμβάνοντας υπόψη και το πολυεπίπεδο πολιτικό σύστημα που αποτελεί η Ένωση¹¹³, στο οποίο μετέχουν πολλοί δρώντες (θεσμικά όργανα ΕΕ, εθνικές κυβερνήσεις, τοπικές και περιφερειακές αρχές, οργανωμένες ομάδες συμφερόντων), οι οποίοι δρουν σε πολλαπλά επίπεδα και επηρεάζουν το παραγόμενο ρυθμιστικό αποτέλεσμα.

Η Επιτροπή, μάλιστα, προώθησε ένα ευρωπαϊκό πρότυπο συνεργατικής ρύθμισης (*regulation by co-operation*)¹¹⁴, μέσω της οργάνωσης των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Fora της Φλωρεντίας (για την ηλεκτρική ενέργεια) και της Μαδρίτης (για το Φυσικό Αέριο) για την παρακολούθηση της εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και την επεξεργασία προτάσεων εμβάθυνσης και μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας των ενιαίων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου αντίστοιχα¹¹⁵. Μέσα από το Forum της Φλωρεντίας μάλιστα, προήλθε και το

---

¹¹¹ Οι ρυθμιστικές αρχές ενέργειας που δημιουργήθηκαν, ανήκουν στο χώρο της τομεακής/*ex ante* ρύθμισης, βλ. ΠΕΤΡΑΚΗ, Ε., (2009), *Οι Ελληνικές Ανεξάρτητες Ρυθμιστικές Αρχές: Ενωσιακές προεκτάσεις μιας αμφιλεγόμενης Συνταγματικής Αναθεώρησης*, εις ΠΑΣΣΑΣ, Α./ ΤΣΕΚΟΣ, Θ., (επιμ.), (2009), *Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 302 και την εκεί υποσημ. 12.

¹¹² Βλ. ΛΕΛΟΒΙΤΗΣ, Δ., (2008), *Το πλαίσιο ρυθμιστικής συνεργασίας στην Κοινότητα: Ανάλυση και προοπτικές*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 9/2008, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 27 με τις εκεί υποσημειώσεις.

¹¹³ Βλ. EBERLEIN, B. / GRANDE, E., (2005), *όπ.π.*, σελ. 90.

¹¹⁴ Βλ. ΛΕΛΟΒΙΤΗΣ, Δ., (2008), *όπ.π.*, σελ. 23, ιδίως την εκεί υποσημ. 13.

¹¹⁵ Τα εν λόγω fora αποτελούν γόνιμο έδαφος για την ανάπτυξη ευέλικτων μεθόδων, ακόμη και με τη μορφή της αυτορρύθμισης, βλ. COM (2007) 530 τελικό, 19.09.2007, Πρόταση της Επιτροπής «Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας», σελ. 11. Βλ. επίσης την Ανακοίνωση υπ' αρ. 2003/C 321/01, Διοργανική Συμφωνία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη *βελτίωση της νομοθεσίας* (ΕΕ C 321/1 της 31^{ης}.12.2003), όπου ως αυτορρύθμιση ορίζεται στο άρ. 22: «η δυνατότητα που έχουν οι οικονομικοί φορείς, οι κοινωνικοί εταίροι, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις ή οι ενώσεις, να θεσπίζουν μεταξύ τους και προς ίδια χρήση, κοινές κατευθυντήριες γραμμές σε ευρωπαϊκό επίπεδο (ιδίως κώδικες συμπεριφοράς ή τομεακές συμφωνίες)».

Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών (CEER)¹¹⁶, το οποίο αποτέλεσε το οργανωτικό και λειτουργικό θεμέλιο της Ευρωπαϊκής Ομάδας Ρυθμιστών Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου (ERGEG)¹¹⁷. Οι δύο οργανισμοί δραστηριοποιούνται παράλληλα, αποτελώντας ένα ενιαίο οργανωτικό σχήμα με δύο όψεις, εκείνη του διακυβερνητικού ρυθμιστικού δικτύου¹¹⁸ που προϋπήρξε και αυτή του κοινοτικού οργάνου που έλαβε υπόσταση μετά την ίδρυση της Ομάδας¹¹⁹.

Οι βασικές δραστηριότητες του CEER αντανακλούν τις αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Επίσης προετοιμάζει τις εργασίες της ERGEG και την επικουρεί στο έργο της κανονιστικής εναρμόνισης και ρυθμιστικής σύγκλισης. Ουσιαστικά, πρόκειται για ένα ανεπίσημο συμβουλευτικό όργανο της Κοινότητας, ένα χώρο ανάδειξης των προβλημάτων της εσωτερικής αγοράς και προώθησης λύσεων. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή του στην επεξεργασία και διαμόρφωση προτάσεων που δίνουν ώθηση, αλλά και νομιμοποίηση στις επιδιωκόμενες πολιτικές. Μέσα από τις τακτικές διασκέψεις, επιτεύχθηκε η σύγκλιση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ενώ διά της ευρύτατης εκπροσώπησης και ουσιαστικής διαβούλευσης, προσδόθηκε η αναγκαία νομιμοποίηση σε κεντρικές επιλογές της κοινοτικής πολιτικής για την ενέργεια¹²⁰.

---

¹¹⁶ Το CEER προβλέφθηκε αρχικά από το «Μνημόνιο Συνεργασίας για την Ίδρυση του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών» της 7^{ης} Μαρτίου 2000. Στις 10 Ιουνίου 2003 οι 27 ρυθμιστικές αρχές υπέγραψαν το καταστατικό του εν λόγω Συμβουλίου, το οποίο είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, όπου συμμετέχουν εθελοντικά οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές με σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών και τη διευκόλυνση της δημιουργίας ενιαίας ανταγωνιστικής, αποτελεσματικής και αειφόρου εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού. Βλ. Έκθεση Πεπραγμένων ΡΑΕ Απρίλιος 2004-Δεκέμβριος 2006, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της αρχής: www.rae.gr, σελ. 153-155.

¹¹⁷ Βλ. Απόφαση της Επιτροπής 2003/796/ΕΚ της 11.11.2003, *σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκής ομάδας ρυθμιστικών αρχών για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο*, ΕΕΕΕ L 296, 14.11.2003, σελ. 34.

¹¹⁸ Για τη διακυβέρνηση μέσω δικτύων βλ. COEN, D./ THATCHER, M., (2008), *Network Governance and Multi-level Delegation: European Networks of Regulatory Agencies*, Journal of Public Policy, vol. 28, issue 1, Cambridge University Press, pp. 49-71.

¹¹⁹ Βλ. ΛΕΛΟΒΙΤΗΣ, Δ., όπ.π., σελ. 22-24.

¹²⁰ Βλ. ΛΕΛΟΒΙΤΗΣ, Δ., όπ.π., σελ. 23-24.

Η ERGEG συστήθηκε ως ανεξάρτητη συμβουλευτική ομάδα, η οποία αποτελεί τον επίσημο ρυθμιστικό φορέα που το θεσμικό σύστημα της Κοινότητας προσφέρει στα κράτη μέλη προκειμένου να εκφράσουν τις κατ' ιδίαν θέσεις τους επί όλων των θεμάτων που άπτονται της ρύθμισης της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, διασφαλίζοντας τις αρχές της κοινής αγοράς και των νομίμων συμφερόντων των άλλων κρατών μελών. Παρέχει συμβουλές στην Επιτροπή είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από αίτημα της τελευταίας, με σκοπό την ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Η σύστασή της διευκολύνει το συντονισμό των εθνικών αρχών μεταξύ τους, αλλά και μεταξύ αυτών και της Επιτροπής για τη συγχρονισμένη εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου, αλλά και για τη δημιουργία ενιαίας κοινοτικής νομοθεσίας για το φυσικό αέριο και τον ηλεκτρισμό. Μέλη της ομάδας αυτής είναι οι πρόεδροι των 27 εθνικών ρυθμιστικών αρχών της ΕΕ¹²¹. Ο ρόλος που επιτελεί είναι ιδιαίτερης σημασίας, καθώς ανοίγει έναν επίσημο δίαυλο επικοινωνίας ανάμεσα στην Επιτροπή και τους ανεξάρτητους ρυθμιστές, οι οποίοι με τη σειρά τους, επωφελούνται από την άμεση ένταξή τους στον υπερεθνικό μηχανισμό λήψης αποφάσεων και την αναγωγή τους σε όργανα κοινοτικής περιωπής, που συνακόλουθα τους επιτρέπει να διατυπώνουν πειστικότερα τις θέσεις τους και σε εθνικό επίπεδο¹²².

Στα πλαίσια της τρίτης δέσμης νομοθετικών προτάσεων της Επιτροπής για τον τομέα της ενέργειας εντάχθηκε και η ενίσχυση της συνεργασίας των εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών¹²³. Η ανάγκη αυτή δικαιολογήθηκε από την Επιτροπή στη βάση της αυξανόμενης πολυπλοκότητας και της λεπτομέρειας του ενεργειακού τομέα και τη μεγαλύτερη έκταση των διαφορετικών οικονομικών συμφερόντων, συνθήκες στις οποίες δεν δύναται να ανταποκριθεί αποτελεσματικά πλέον η συνεργασία στο πλαίσιο της ERGEG¹²⁴. Η Επιτροπή αναγνωρίζοντας, περαιτέρω, ότι οι 27 εθνικές

---

¹²¹ Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., όπ.π., σελ. 56.

¹²² Βλ. ΛΕΛΟΒΙΤΗΣ, Δ., όπ.π., σελ. 24.

¹²³ Βλ. COM (2007) 530 τελικό, 19.09.2007, Πρόταση της Επιτροπής «Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας».

¹²⁴ Ibid, σελ. 11, όπου ρητώς αναφέρεται ότι το πλαίσιο της ERGEG: «Έχει οδηγήσει σε ορισμένους μη δεσμευτικούς κώδικες και προσπάθεια επίτευξης συμφωνίας για κοινές προσεγγίσεις

ρυθμιστικές αρχές διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρογνώμοσύνη, πρότεινε την ίδρυση μιας χωριστής οντότητας, ανεξάρτητης και έξω από την Επιτροπή, η οποία θα αποτελέσει ένα ισχυρότερο δίκτυο των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ενέργειας¹²⁵. Ως καταλληλότερη κρίθηκε η σύσταση οργανισμού (European Agency)¹²⁶, ο οποίος θα έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει προτάσεις στην Επιτροπή όσον αφορά αποφάσεις με ουσιαστικό αντικείμενο και να λαμβάνει μεμονωμένες κανονιστικές αποφάσεις που είναι δεσμευτικές για τρίτα μέρη όσον αφορά αναλυτικά τεχνικά ζητήματα που τους έχουν ανατεθεί¹²⁷.

Κατόπιν των ανωτέρω, με τον Κανονισμό 713/2009¹²⁸, ιδρύθηκε ο *Οργανισμός Συνεργασίας των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ΟΣΡΑΕ)*, ενισχύοντας το πολυεπίπεδο σχήμα διακυβέρνησης της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, εξοπλισμένος με διακριτή νομική προσωπικότητα και σύνθετη διοικητική οργάνωση (άρθρα 2 και 3 του Κανονισμού), δημοσιονομική αυτονομία (άρθρα 21-26 του Κανονισμού), ο οποίος όμως δεν αποτελεί μια υπερεθνική ρυθμιστική αρχή. Στον νέο αυτό οργανισμό έχουν ανατεθεί αρμοδιότητες:

- ✓ Γνωμοδοτικές: έκδοση γνωμών και συστάσεων με αποδέκτες το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή, τις ρυθμιστικές αρχές και τους διαχειριστές συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού

μέσω “σταδιακής σύγκλισης”, αλλά δεν απέδωσε πραγματικές αποφάσεις για τα δύσκολα ζητήματα, οι οποίες χρειάζεται τώρα να ληφθούν».

¹²⁵ Βλ. COM (2007) 530 τελικό, όπ.π., σελ. 12.

¹²⁶ Βλ. σχετικά την Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την «Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση», COM (2001) 428, τελικό, 25.07.2001, στην οποία η Επιτροπή, για να περιορισθεί το έλλειμμα υλοποίησης των πολιτικών στην ΕΕ, πρότεινε τη δημιουργία νέων αυτόνομων κοινοτικών ρυθμιστικών οργανισμών με σαφώς προσδιορισμένους τομείς που θα βελτιώσει τον τρόπο εφαρμογής και εκτέλεσης των κανόνων σε όλη την Ένωση. Βλ. και την Ανακοίνωση της Επιτροπής για «Το πλαίσιο λειτουργίας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών οργανισμών», COM (2002) 718 τελικό, 11.12.2002, με την οποία υιοθετήθηκε το κοινό ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τους οργανισμούς αυτούς, προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση των αρχών χρηστής διακυβέρνησης.

¹²⁷ Βλ. COM (2007) 530 τελικό, όπ.π., σελ. 13.

¹²⁸ Κανονισμός (ΕΚ) 713/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13.07.2009, για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, ΕΕΕΕ L 211 της 14.08.2009, σελ. 1.

αερίου· έκδοση κατευθυντήριων γραμμών για τη διαμόρφωση από τους οργανισμούς των Διαχειριστών των Κωδίκων,

- ✓ Εποπτικές: παρακολούθηση και εποπτεία του Δικτύου Διαχειριστών, της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και της τήρησης της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας από τα κράτη μέλη (συμμόρφωση με Κώδικες, εποπτεία επενδυτικών σχεδίων, παρακολούθηση υποχρεώσεων διαφάνειας και ανοίγματος στον ανταγωνισμό, διασφάλιση προστασίας καταναλωτών) και
- ✓ Συμβουλευτικές: γενική συμβουλευτική αρμοδιότητα προς την Επιτροπή.

Πέραν των ως άνω αρμοδιοτήτων του, ο ΟΣΡΑΕ διαθέτει και αποφασιστικές αρμοδιότητες σε σχέση με τα διασυνοριακά ζητήματα υποδομών και τεχνικά ζητήματα, τη λήψη ατομικών αποφάσεων σε ειδικά καθορισμένες περιπτώσεις, τον ορισμό του Ανεξάρτητου Διαχειριστή/ISO, τον καθορισμό του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τις διασυνδέσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών και το διασυνοριακό εμπόριο, την επίλυση διασυνοριακών διαφορών, και τις διασυνοριακές επενδύσεις.

Στο ως άνω ρυθμιστικό πλαίσιο, προστίθενται και μια σειρά φορέων και ενώσεων¹²⁹, με κοινό χαρακτηριστικό το ενδιαφέρον για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών, οι οποίες προσπαθούν να προωθήσουν τα επιμέρους συμφέροντά τους. Εξάλλου, υπάρχουν και τα οργανωμένα δίκτυα περιβαλλοντικών οργανώσεων και αντίστοιχων οργανισμών, τα οποία αντιστοίχως αναπτύσσουν διαύλους επικοινωνίας για τη διαμεσολάβηση των συμφερόντων τους¹³⁰. Η διάδραση μεταξύ των φορέων που αναφέρθηκαν, του νεοσυσταθέντος Ευρωπαϊκού Οργανισμού, των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, των εθνικών και τοπικών,

---

¹²⁹ Στην ακόλουθη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ΑΠΕ: http://ec.europa.eu/energy/renewables/links_en.htm, αναφέρονται οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις τουλάχιστον 30 ενώσεων και φορέων του κλάδου των ανανεώσιμων πηγών. Βλ. επίσης MALLON, K., (2006), *An A to Z of Stakeholders*, in MALLON, K., (edit.), (2006), *Renewable energy policy and politics: a guide for decision-making*, Earthscan, UK, pp. 85-119.

¹³⁰ Βλ. αναλυτικά ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (Ιούνιος 2005), *Οργανωμένα συμφέροντα και εκροές στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διαμόρφωση ευρωπαϊκών λύσεων για το περιβάλλον*, ηλεκτρονικό περιοδικό Νόμος & Φύση, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.nomosanalysis.org.

περιφερειακών αρχών, αλλά και των πολυάριθμων συμφερόντων (stakeholders), τόσο μεταξύ τους, όσο και με τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δημιουργούν ένα πολύπλοκο πεδίο διαμόρφωσης και παραγωγής πολιτικής. Στο πολυπληθές αυτό σκηνικό προστίθεται και η σχέση ή και η συμμετοχή της ΕΕ με διεθνείς οργανισμούς¹³¹. Η θεσμική και λειτουργική σχέση των διάφορων επιπέδων είναι τελικά αυτή που συγκαθορίζει τα παραγόμενα αποτελέσματα¹³².

2.2.2 Επίσημα – εργαλεία ευρωπαϊκής πολιτικής για την προώθηση των ΑΠΕ

Η Επιτροπή στα πλαίσια μεταρρύθμισης της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, διαπιστώνει σε σχετική Λευκή Βίβλο¹³³ διαπιστώνει ότι η παραδοσιακή, top-down κοινοτική μέθοδος δεν αποτελεί πάντα μονόδρομο. Αντίθετα, η αποτελεσματική λήψη αποφάσεων απαιτεί το συνδυασμό τυπικών κανόνων «με άλλα μη δεσμευτικά μέσα, όπως συστάσεις, κατευθυντήριες γραμμές, ακόμα και αυτορρυθμίσεις εντός συμφωνηθέντος από κοινού πλαισίου». Συνεπώς, πέραν της κλασσικής κοινοτικής μεθόδου για την προώθηση των ΑΠΕ χρησιμοποιούνται και άλλα μέσα - εργαλεία, προσαρμοσμένα κατάλληλα στην εν λόγω πολιτική.

2.2.2.1 Οικονομικά εργαλεία

Γενικά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει την ύπαρξη πλειάδας εργαλείων, τα οποία μπορούν να χρησιμεύσουν στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδιαίτερα δε εργαλεία εμπνευσμένα από τους κανόνες της αγοράς. Σε σχετική Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Στήριξη της ηλεκτροπαραγωγής από

---

¹³¹ Βλ. λ.χ. Απόφαση 2010/385/ΕΕ του Συμβουλίου, της 24.06.2010, σχετικά με τη σύναψη από την Ευρωπαϊκή Ένωση του καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (IRENA), ΕΕΕΕ L 178, 13.07.2010, σελ. 17. Για τους Οργανισμούς που προωθούν τις ανανεώσιμες πηγές διεθνώς βλ. επίσης MENDONÇA, M., (2007), *Feed-in Tariffs. Accelerating the Deployment of Renewable Energy*, Earthscan, London, σελ. 107-110.

¹³² Βλ. το παράδειγμα που αναφέρεται στην υποσημ. 35.

¹³³ Βλ. Λευκή Βίβλος της Επιτροπής για την «Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση», COM (2001) 428, τελικό, 25.07.2001.

ανανεώσιμες πηγές ενέργειας»¹³⁴, τα συστήματα στήριξης κατηγοριοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες:

✓ **συστήματα άμεσης στήριξης των τιμών μέσω τιμολογίων τροφοδότησης (feed-in tariffs):**

η επιδότηση της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, με τη μορφή εγγυημένων τιμών πώλησης καθώς και την εξασφάλιση πελατολογίου, έχει αποδειχθεί αρκετά επιτυχημένη μέθοδος για την αύξηση του μεριδίου πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας. Αντικειμενικός σκοπός του μηχανισμού είναι η ελαχιστοποίηση του επιχειρηματικού κινδύνου με την παράλληλη αύξηση της κερδοφορίας των μονάδων ΑΠΕ,

✓ **ποσοτώσεις ή πράσινα πιστοποιητικά (quotas / green certificates):**

σύμφωνα με το σύστημα αυτό οι ηλεκτροπαραγωγοί λαμβάνουν πιστοποιητικά ανάλογα με την ποσότητα της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ με την οποία τροφοδοτούν το δίκτυο. Στη συνέχεια τα πωλούν είτε στους καταναλωτές είτε σε άλλους παράγοντες της ηλεκτροδότησης (παραγωγούς, διανομείς, προμηθευτές), οι οποίοι υποχρεούνται να τα αγοράσουν.

✓ **διαδικασίες δημοπρασίας:**

πρόκειται για ένα μηχανισμό που δεν εισάγει διακρίσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει τη συμπίεση του κόστους ηλεκτροπαραγωγής. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, η επιδότηση δεν εγκρίνεται για όλες τις ενδιαφερόμενες εταιρείες αλλά μόνο για εκείνες που καταθέτουν τις οικονομικά αρτιότερες προσφορές. Ακολούθως, το σύστημα λειτουργεί όμοια με το σύστημα σταθερών τιμών πώλησης,

✓ **φορολογικά κίνητρα (απαλλαγές, μειώσεις, επιστροφή φορολογικών εισφορών):**

πολλές χώρες προωθούν την ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ μέσω του φορολογικού τους συστήματος. Παράλληλα προς τις φορολογικές

---

¹³⁴ COM (2005) 627 τελικό, της 07.12.2005.

ελαφρύνσεις ή και εξαιρέσεις για τις ΑΠΕ, συνηθίζεται να επιβάλλονται ειδικοί φόροι κατανάλωσης, φόροι εκπομπών καυσαερίων και ανταποδοτικά τέλη για τη χρήση συμβατικών μορφών ενέργειας, από τα έσοδα των οποίων χρηματοδοτούνται προγράμματα υποστήριξης των ΑΠΕ¹³⁵.

Η Επιτροπή, στην ανωτέρω Ανακοίνωσή της, συμπεραίνει ότι μεγαλύτερη απήχηση έχουν τα συστήματα άμεσης στήριξης των τιμών, με το σύστημα των πράσινων πιστοποιητικών να ακολουθεί. Τα συστήματα άμεσης στήριξης των τιμών ή συστήματα εγγυημένων τιμών παρουσιάζουν πλεονεκτήματα ως προς την παροχή επενδυτικής ασφάλειας, τη δυνατότητα κατάλληλης ρύθμισης και την προαγωγή μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων τεχνολογιών. Από την άλλη πλευρά όμως, είναι δύσκολο να εναρμονιστούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μπορεί να αμφισβητηθούν με βάση τις αρχές για την εσωτερική αγορά και συνεπάγονται κίνδυνο υπερχρηματοδότησης. Αν και σύμφωνα με την Οδηγία 2001/77/ΕΚ υπήρχε η προοπτική μελλοντικά να εναρμονιστούν τα διάφορα συστήματα στήριξης¹³⁶, τελικά και παρά τη σχετική πρόταση της Επιτροπής¹³⁷, ούτε η νέα Οδηγία 2009/28/ΕΚ συμπεριέλαβε σχετική ρύθμιση.

---

¹³⁵ Βλ. ΚΑΡΑΒΙΔΕΣ, Γ./ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Α./ ΑΘΑΝΑΣΑΚΗ, Μ., (2004), *Πράσινα Πιστοποιητικά Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 2/2004, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 66-67, ΜΕΝΔΟΝÇA, Μ., (2007), όπ.π., σελ. 8-19, ROSEN, J., (2007), *The future role of renewable energy sources in European electricity supply. A model-based analysis for the EU-15*, Universitätsverlag Karlsruhe, σελ. 37-41, καθώς και RINGEL, M., (2006), *Fostering the use of Renewable Energies in the European Union: the race between feed-in tariffs and green certificates*, Renewable Energy vol. 31/2006, pp. 1-17.

¹³⁶ Βλ. προοίμιο Οδ. 2001/77/ΕΚ, αιτιολογικές σκέψεις υπ' αριθ. 15-16. Βλ. επίσης ROSEN, J., (2007), όπ.π., σελ. 42-44.

¹³⁷ Η Επιτροπή στόχευε στην επιβολή ενός γενικευμένου, υποχρεωτικού για όλα τα Κράτη-Μέλη, μηχανισμού εικονικού εμπορίου εγγυήσεων προέλευσης ΑΠΕ. Η σφοδρή, όμως, και καλά συντονισμένη αντίδραση του συνόλου των Ευρωπαϊκών φορέων των ΑΠΕ (EREC, EREF, EWEA, EPIA, κ.α.), αλλά και των κυβερνήσεων πολλών Κρατών Μελών, απέτρεψε τελικά το ενδεχόμενο αυτό. Βλ. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ, Ν., (Μάρτιος 2008), *Το νέο κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ και οι πιέσεις του στον ελληνικό ενεργειακό τομέα*, ηλεκτρονικό περιοδικό Energy Point, τεύχος 10, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.enenergypoint.gr>, καθώς και Πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, υποβληθείσα από την Επιτροπή, COM (2008) 19 τελικό, 23.01.2008.

1.3.2.2 Ευνοϊκότερα κριτήρια ενίσχυσεων για τις ΑΠΕ

Στην απελευθερωμένη αγορά ενέργειας και ειδικότερα στην αναδυόμενη αγορά ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, κρίσιμη είναι η εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης για την προστασία του ανταγωνισμού, και δη αυτών για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων¹³⁸. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη από το 1994 έχει εκδώσει σχετική Ανακοίνωση¹³⁹ για τις κρατικές ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος, η οποία έκτοτε έχει επικαιροποιηθεί συμβαδίζοντας με τις νομοθετικές και οικονομικές εξελίξεις¹⁴⁰. Η ισχύουσα απόφαση της Επιτροπής του 2008¹⁴¹, στοχεύει στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων θα έχουν ως αποτέλεσμα ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος σε σχέση με αυτό που θα είχε επιτευχθεί χωρίς την ενίσχυση και ότι τα θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης θα υπερβαίνουν τα αρνητικά από άποψη

---

¹³⁸ Τα στοιχεία της έννοιας της κρατικής ενίσχυσης είναι: α) η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, οφέλους στην οικεία επιχείρηση, β) η προέλευση του πλεονεκτήματος από κρατικούς πόρους, με ενέργεια καταλογιζόμενη στο κράτος, γ) ο εξειδικευμένος χαρακτήρας της ενίσχυσης, δηλαδή το πλεονέκτημα να συνεπάγεται προνομιακή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής και δ) το πλεονέκτημα να δύναται να νοθεύσει τον ανταγωνισμό με επηρεασμό του διακοινοτικού εμπορίου. Βλ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ, Χ./ ΒΕΛΕΓΡΑΚΗΣ, Μ., (2009), *Δίκαιο Ενέργειας και Κρατικές Ενισχύσεις*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 11/2009, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 57, ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ., (1999), *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, τόμος Γ': Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης, 4^η αναθεωρημένη έκδοση*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, σελ. 20-21, καθώς και άρ. 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ. Για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα του περιβάλλοντος βλ. επίσης ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ-ΓΚΙΖΑΡΗ, Α., (2003), *Οι νέοι μηχανισμοί περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 109-127.

¹³⁹ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής υπ' αριθ. 94/C 72/03: «Κοινοτικοί κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος», ΕΕΕΕ C 072 της 10.03.1994, σελ. 3.

¹⁴⁰ Βλ. 2001/C 37/03, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος», ΕΕΕΕ C 37 της 03.02.2001, σελ. 3, καθώς και Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, απόφαση υπ' αριθ. 2008/C 82/01, ΕΕΕΕ C 82 της 01.04.2008, σελ. 1.

¹⁴¹ Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, *ibid.*

στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, λαμβάνοντας πάντα υπόψη την αρχή *ο ρυπαίνων πληρώνει*¹⁴². Νομική δε βάση για την αξιολόγηση και δικαιολόγηση των κρατικών αυτών ενισχύσεων αποτελεί η διάταξη του άρθρου 107 παρ. 3 περ. γ' ΣΛΕΕ σχετικά με τις ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον¹⁴³.

Στις ανωτέρω κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, εμπίπτουν και οι δράσεις υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς η Επιτροπή θεωρεί ότι η αύξηση της χρήσης των ΑΠΕ αποτελεί μια από τις κοινοτικές προτεραιότητες τόσο στον τομέα του περιβάλλοντος, όσο και στον οικονομικό και ενεργειακό τομέα. Εξάλλου, αναγνωρίζει τη μεγάλη σημασία της αύξησης του μεριδίου των ΑΠΕ στην ενεργειακή αγορά, αναφορικά με την ικανοποίηση του στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου¹⁴⁴.

Επιπλέον αιτία για την οποία η Επιτροπή προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης κρατικών ενισχύσεων για τις μορφές αυτές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αποτελεί το υψηλό κόστος παραγωγής ορισμένων ειδών ανανεώσιμης ενέργειας, το οποίο δεν επιτρέπει στις επιχειρήσεις να επιτύχουν ανταγωνιστικές τιμές στην αγορά και κατ' αυτόν τον τρόπο λειτουργεί ως φραγμός για την πρόσβαση της ανανεώσιμης ενέργειας στην αγορά¹⁴⁵. Ειδικότερα, κρίνεται

---

¹⁴² Για την εν λόγω αρχή βλ. μεταξύ πολλών ΚΟΥΤΟΥΠΑ-ΡΕΓΚΑΚΟΥ, Ε., (2008), όπ.π., σελ. 63-65, ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ, Ι., (2006), Περιβάλλον & Δίκαιο, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, σελ. 46-53, ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ-ΓΚΙΖΑΡΗ, Α., (2003), όπ.π., σελ. 77-105.

¹⁴³ Βλ. ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ, Φ.-Α., (2009), *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η προστατευτική-προνομιακή τους μεταχείριση ενόψει της ικανοποίησης του γενικού συμφέροντος της προστασίας του περιβάλλοντος*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 12/2009, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 33.

¹⁴⁴ Βλ. σημείο 48 των Κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπ.π., σελ. 10, καθώς και KAUR, S., (2009), *Using State Aid to Correct the Market Failure of Climate Change*, Review of European Community & International Environmental Law (RECIEL), vol. 18, issue 3, Blackwell Publishing, pp. 283, καθώς και ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ-ΓΚΙΖΑΡΗ, Α., (2003), όπ.π., σελ. 124-125.

¹⁴⁵ Αν και «χάρη στις τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας και στην εσωτερίκευση των περιβαλλοντικών εξωτερικοτήτων, η διαφορά κόστους έχει αρχίσει να

απαραίτητη η οικονομική ενίσχυση των επενδύσεων σε έργα ανανεώσιμων πηγών, καθώς η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ έχει υψηλό κόστος και απαιτεί επιπρόσθετες δαπάνες σε σχέση με μία παραδοσιακή εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας του ίδιου δυναμικού όσον αφορά την πραγματική παραγωγή ενέργειας. Προκειμένου να αυξηθεί το ενδιαφέρον των επενδυτών και κατά συνέπεια η εγκατάσταση περισσότερων μονάδων παραγωγής ΑΠΕ, την οποία ενθαρρύνει η Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω των σημαντικών πλεονεκτημάτων που παρουσιάζει για το περιβάλλον, οι κρατικές ενισχύσεις στον εν λόγω τομέα δύνανται να δικαιολογηθούν και να κριθούν συμβατές με τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς¹⁴⁶. Κριτήριο για το συμβιβασίμο των ενισχύσεων αυτών αποτελεί η σύγκριση ανάμεσα στο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από πηγές λιγότερο φιλικές στο περιβάλλον¹⁴⁷.

Ακολούθως, προβλέπονται **επενδυτικές ενισχύσεις και ενισχύσεις στη λειτουργία** για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ, εφόσον δεν υπάρχει υποχρεωτικό κοινοτικό πρότυπο όσον αφορά το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις. Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω ενισχύσεις για την παραγωγή βιοκαυσίμων επιτρέπονται μόνο στην περίπτωση των βιώσιμων βιοκαυσίμων¹⁴⁸.

Ως προς τις επενδυτικές ενισχύσεις, οι οποίες περιορίζονται στις πρόσθετες δαπάνες που βαρύνουν τον δικαιούχο σε σύγκριση με μια συμβατική εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας, προβλέπεται ως ανώτατο κατώφλι ποσοστό 60% του επιλέξιμου κόστους για τις μεγάλες επιχειρήσεις, το οποίο μπορεί να αυξάνεται κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις. Στις περιπτώσεις δε, που η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο αυθεντικά ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων τα οποία δεν εισάγουν διακρίσεις, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται

παρουσιάζει πτωτική τάση κατά τα τελευταία χρόνια, περιορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ανάγκη για ενισχύσεις». Βλ. σημείο 48 των Κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπ.π., σελ. 10.

¹⁴⁶ Ibid.

¹⁴⁷ Βλ. ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ, Φ.-Α., (2009), όπ.π., σελ. 34.

¹⁴⁸ Βλ. σημείο 101 των Κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπ.π., σελ. 19.

πράγματι ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη της μέγιστης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % της επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης¹⁴⁹. Οι ενισχύσεις στη λειτουργία δύνανται να δικαιολογούνται για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ του κόστους παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της αγοραίας τιμής της εν λόγω ενέργειας, είτε μέσω παροχής αντιστάθμισης της προαναφερθείσας διαφοράς, είτε μέσω μηχανισμών της αγοράς, όπως τα πράσινα πιστοποιητικά και οι προσκλήσεις υποβολής προσφορών¹⁵⁰.

1.2.2.3 Εθνικά σχέδια δράσης

Ο προγραμματισμός και ο συντονισμένος σχεδιασμός, εφόσον τα κράτη μέλη φανούν συνεπή, δύνανται να συμβάλλουν θετικά στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών. Η επίτευξη των εθνικών δεσμευτικών συνολικών στόχων απαιτεί από τα κράτη μέλη να εργαστούν προς μία ενδεικτική πορεία, δρομολογώντας την επίτευξη των τελικών δεσμευτικών στόχων τους μέσω της εκπόνησης Εθνικών Σχεδίων Δράσης¹⁵¹.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ τα Εθνικά Σχέδια Δράσης ορίζουν τους εθνικούς συνολικούς στόχους και τα κατάλληλα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη αυτών, συμπεριλαμβανομένων της συνεργασίας μεταξύ τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών, των προγραμματιζόμενων στατιστικών μεταβιβάσεων ή κοινών έργων, εθνικών πολιτικών για την ανάπτυξη των υφιστάμενων πόρων βιομάζας και την εκμετάλλευση νέων πόρων βιομάζας για διαφορετικές χρήσεις, και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την τήρηση των λοιπών απαιτήσεων της υπόψη Οδηγίας. Τα υπόψη σχέδια καταρτίζονται σύμφωνα με συγκεκριμένο υπόδειγμα, το οποίο προτείνεται στην υπ' αριθ. 2009/548/ΕΚ Απόφαση της Επιτροπής, *σχετικά με τον καθορισμό σχεδίου τύπου εθνικών σχεδίων δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια με*

---

¹⁴⁹ Βλ. σημεία 102-106 των Κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής *σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος*, όπ.π., σελ. 19.

¹⁵⁰ Βλ. σημεία 107-110 των Κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής *σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος*, όπ.π., σελ. 19-20.

¹⁵¹ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 19.

βάση την οδηγία 2009/28/ΕΚ¹⁵². Σημαντική, άλλωστε, θεωρείται και η δημοσίευση των εθνικών σχεδίων δράσης μέσω της ειδικής πλατφόρμας διαφάνειας¹⁵³.

1.2.2.4 Συνεργασία μεταξύ κρατών μελών

Η στρατηγική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών ενθαρρύνεται προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα ενεργειακό μοντέλο που θα υποστηρίζει τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές¹⁵⁴, αλλά και για να δημιουργηθούν ευκαιρίες μείωσης του κόστους επίτευξης των δεσμευτικών στόχων που θέτει η Οδηγία 2009/28/ΕΚ. Προς τούτο, κρίνεται σκόπιμο να διευκολυνθεί η κατανάλωση ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές σε άλλα κράτη μέλη και να επιτραπεί στα κράτη μέλη να συνυπολογίζουν στους οικείους εθνικούς στόχους την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που καταναλώνεται σε άλλα κράτη μέλη, μέσω της θέσπισης ευέλικτων μέτρων, τα οποία ωστόσο θα παραμένουν υπό τον έλεγχο των κρατών μελών προκειμένου να μην επηρεαστεί η ικανότητά τους να επιτύχουν τους εθνικούς τους στόχους¹⁵⁵.

Η συνεργασία αυτή μπορεί να πραγματοποιείται σε όλα τα επίπεδα, διμερώς ή πολυμερώς και με τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών. Οι μορφές που μπορεί αυτή να λάβει, όπως προβλέπονται στην Οδηγία 2009/28/ΕΚ, αναφέρονται στους μηχανισμούς για τον υπολογισμό του στόχου και της συμμόρφωσης προς το στόχο, ήτοι στις στατιστικές μεταβιβάσεις μεταξύ κρατών μελών (άρθρο 6), στα κοινά έργα ανανεώσιμης ενέργειας (άρθρο 7 και 8) ακόμη και με τρίτες χώρες (άρθρα 9 και 10) και στα κοινά καθεστώτα στήριξης (άρθρο 11)¹⁵⁶. Δεν αποκλείονται όμως και άλλες μορφές, όπως η ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, ιδίως μέσω της πλατφόρμας διαφάνειας¹⁵⁷, καθώς και κάθε

---

¹⁵² ΕΕΕΕ L 182 της 15.07.2009, σελ. 33.

¹⁵³ Βλ. ανωτέρω υποσημ. 86.

¹⁵⁴ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 34.

¹⁵⁵ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 36.

¹⁵⁶ Βλ. πιο αναλυτικά KLESSMANN, C. et al., (2010), όπ.π., σελ. 4679–4691.

¹⁵⁷ Βλ. ανωτέρω υποσημ. 86.

άλλος εθελοντικός συντονισμός μεταξύ καθεστώτων στήριξης οποιασδήποτε μορφής¹⁵⁸.

5.2.3 Ο ρόλος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁵⁹ υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική για την προώθηση και εφαρμογή μιας ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, στην οποία οι ΑΠΕ θα διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Παράλληλα αξίζει να σημειωθεί ότι το ΔΕΕ με την πρωτοποριακή νομολογία του σε ορισμένες περιπτώσεις, επηρέασε σημαντικά και τη μετέπειτα παραγωγή της κοινοτικής νομοθεσίας για τα ζητήματα ενέργειας.

Ειδικότερα, η πρώτη προνομιακή, προστατευτική αντιμετώπιση της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας από το ΔΕΕ παρατηρείται στη απόφασή του *Preussen Elektra AG*¹⁶⁰, στην οποία κρίθηκε κατά πόσο συμβιβάζεται με την κοινή αγορά και δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση, γερμανική νομοθετική ρύθμιση, η οποία υποχρέωνε ιδιωτικές επιχειρήσεις παροχής ηλεκτρικού ρεύματος να αγοράζουν το ηλεκτρικό ρεύμα, που παράγεται από ΑΠΕ στη ζώνη εφοδιασμού τους, σε καθορισμένες τιμές, υψηλότερες από εκείνες που ισχύουν γενικά στην

---

¹⁵⁸ Βλ. Προοίμιο Οδηγίας 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 35.

¹⁵⁹ Όπως μετονομάστηκε το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, βλ. τα σχετικά άρθρα 13 και 19 ΣΕΕ, καθώς και 251 ΣΛΕΕ.

¹⁶⁰ C-379/98 της 13.03.2001. Η εν λόγω απόφαση έχει προκαλέσει το έντονο ενδιαφέρον και σχολιασμό της θεωρίας. Βλ. αντί πολλών DE VRIES, S., (2001), *ECJ Case Report, Case C-379/98, PreussenElektra AG v. Schlesweg AG*, *European Environmental Law Review*, vol. /June 2001, pp. 193-205, ΚΥΗΝ, Τ., (2001), *Implications of the 'Preussen Elektra' Judgment of the European Court of Justice on the Community Rules on State Aid and the Free Movement of Goods Preliminary Ruling of 13 March 2001, Case C-379/98, Preussen Elektra v. Schlesweg*, *Legal Issues of Economic Integration*, vol. 28, issue 3, pp. 361-376, EMMERECHTS, S./GOOSSENS, A., (2001), *Case C-379/98, PreussenElektra AG v. Schlesweg AG, Judgment of the Full Court of 13 March 2001*, (2001) 38 *Common Market Law Review* pp. 991-1010, Kluwer Law International, ARMENTEROS, M.-F., (2001), *ECJ 13 March 2001, Case C-379/98, Preussen Elektra Aktiengesellschaft v. Schlesweg Aktiengesellschaft*, *Review of European Community & International Environmental Law*, Vol. 10, issue 3, Blackwell Publishing, ΓΩΓΟΣ, Κ., (2001), *Case C-379/98, Preussen Elektra AG v. Schlesweg AG*, ΕΕΕυρΔ 2/2001, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ και ΔΣΘ, Θεσσαλονίκη, σελ.372 επ., ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ, Φ.-Α., (2009), όπ.π..

αγορά¹⁶¹. Το οικονομικό βάρος που προέκυπτε από την ανωτέρω υποχρέωση κατανέμονταν μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων και των ιδιωτικών επιχειρήσεων εκμετάλλευσης δικτύων ηλεκτρικού ρεύματος. Η αιτίαση της γερμανικής εταιρείας Preussen Electra AG επικεντρωνόταν στο πλεονέκτημα που παρείχε η κανονιστική αυτή ρύθμιση υπέρ των επιχειρηματιών ΑΠΕ και άρα στη συνακόλουθη νόθευση του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Το ΔΕΕ δικαιολόγησε πρωτότυπα την εθνική ρύθμιση καταλήγοντας ότι αυτή δεν αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο ούτε ως κρατική ενίσχυση ούτε ως μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος με ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών. Πιο συγκεκριμένα, έλαβε υπόψη τον σκοπό της επίδικης ρύθμισης σε συνδυασμό με «τις ιδιαιτερότητες της αγοράς ηλεκτρικού ρεύματος», καθώς και τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Ένωση και τα κράτη μέλη υπογράφοντας το Πρωτόκολλο του Κυότο. Εξάλλου η ιδιαιτερότητα της φύσης του ηλεκτρικού ρεύματος, το οποίο άπαξ και γίνει δεκτό στο δίκτυο μεταφοράς ή διανομής, καθιστά δύσκολο τον προσδιορισμό της προέλευσης και ιδίως της πηγής ενέργειας από την οποία παρήχθη¹⁶². Περαιτέρω, «το γεγονός ότι η υποχρέωση αγοράς επιβάλλεται από το νόμο και απονέμει αναμφισβήτητο πλεονέκτημα σε ορισμένες επιχειρήσεις δεν μπορεί να της προσδώσει τον χαρακτήρα κρατικής ενίσχυσης υπό την έννοια του άρθρου 87»¹⁶³. Τούτο διότι το πλεονέκτημα αυτό δεν παρέχεται από κρατικούς πόρους, αλλά επιβαρύνει, σύμφωνα με την ληφθείσα πολιτική απόφαση, άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις σε παράπλευρη αγορά¹⁶⁴.

Το ιδιαίτερα σημαντικό της εν λόγω απόφασης είναι ότι εθνικά μέτρα προώθησης των ΑΠΕ κρίνονται συμβατά με το Κοινοτικό Δίκαιο ακόμη και όταν αντίκεινται ενδεχομένως, σε θεμελιώδεις πολιτικές της Ένωσης, όπως αυτής του ανταγωνισμού. Ο δικαιολογητικός λόγος που επικαλείται το Δικαστήριο εν τέλει

---

¹⁶¹ Πρόκειται για σύστημα στήριξης της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ. Πρβλ. και την απόφαση *Plantanol GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Darmstadt*, C-201/2008 της 10^{ης}.09.2009, σχολιασμένη από ΠΑΝΑΓΟΥΛΙΑΣ, Κ., (2009), εις Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 3/2009, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 583 επ.

¹⁶² Βλ. Preussen Electra AG, σκέψη 79.

¹⁶³ Βλ. Preussen Electra AG, σκέψη 61.

¹⁶⁴ Βλ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ, Β., (2004), *Η νομολογία του ΔΕΚ σχετικά με την ενέργεια*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 2/2004, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 15-16.

είναι η σημασία ένταξης των ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, πρωτίστως για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και για την επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων. Τέλος, στην απόφασή του γίνεται και ρητή αναφορά στην αρχή ενσωμάτωσης¹⁶⁵ της περιβαλλοντικής πολιτικής, κατά τον καθορισμό και εφαρμογή άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών.

Με γνώμονα την ανωτέρω αρχή διατύπωσε την κρίση του το Δικαστήριο και στην υπόθεση *EVN AG και Wienstrom GmbH κατά Republik Österreich*¹⁶⁶. Η απάντηση του ΔΕΕ, σε προδικαστικό ερώτημα κράτους μέλους επί των δημοσίων συμβάσεων, σχετικά με το αν επιτρέπεται, η αναθέτουσα αρχή, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής απόψεως προσφοράς για την ανάθεση συμβάσεως προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, να θέτει ως κριτήριο την προμήθεια παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές ηλεκτρικής ενέργειας, συντάσσεται πλήρως με την πολιτική προώθησης των ΑΠΕ.

Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο, επαναλαμβάνοντας πάγια νομολογία του¹⁶⁷, έκρινε ότι η κοινοτική ρύθμιση περί δημοσίων συμβάσεων δεν απαγορεύει στην αναθέτουσα αρχή να εφαρμόζει το προαναφερθέν κριτήριο αναθέσεως, υπολογιζόμενο με συντελεστή 45 % στην τελική αξιολόγηση, εφόσον αυτό το κριτήριο συνδέεται με το αντικείμενο της συμβάσεως, δεν παρέχει στην αναθέτουσα αρχή απεριόριστη ελευθερία επιλογής, μνημονεύεται ρητώς στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού και τηρεί όλες τις θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου, ιδίως την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων¹⁶⁸.

Το Δικαστήριο κατέληξε την ανωτέρω κρίση του, τονίζοντας ότι: «η χρησιμοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικού

---

¹⁶⁵ Για την εν λόγω αρχή βλ. ανωτέρω υποσημ. 16.

¹⁶⁶ C-448/2001 της 04.12.2003, σχολιασμένη από ΠΡΕΒΕΔΟΥΡΟΥ, Ε., (2004), εις Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 2/2004, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 277 επ. Για την ενσωμάτωση της προστασίας του περιβάλλοντος στην πολιτική των δημοσίων συμβάσεων βλ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΟΥ, Ε., (2006), *Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις*, Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 3/2006, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 363 επ.

¹⁶⁷ Βλ. *EVN AG και Wienstrom GmbH*, σκέψεις 31-33, όπου το ΔΕΕ αναφέρεται στην από 17.09.2002 απόφασή του, *Concordia Bus Finland*, C-513/1999.

¹⁶⁸ Βλ. *EVN AG και Wienstrom GmbH*, σκέψη 34.

ρεύματος είναι χρήσιμη για την προστασία του περιβάλλοντος στο μέτρο που συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών αερίου με αποτέλεσμα το φαινόμενο του θερμοκηπίου, που περιλαμβάνεται μεταξύ των κυρίων αιτιών για τις κλιματικές αλλαγές που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει την υποχρέωση να καταπολεμήσουν»¹⁶⁹. Εξάλλου, συνεχίζει η απόφαση «ακριβώς με αυτή την προοπτική η Οδηγία 2001/77 αποσκοπεί να ευνοήσει, με τη χρησιμοποίηση της ισχύος των δυνάμεων της αγοράς, την αύξηση της συμβολής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην εσωτερική αγορά, στόχο ο οποίος, σύμφωνα με τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της, αποτελεί υψηλή προτεραιότητα της Κοινότητας»¹⁷⁰.

Καθίσταται σαφές από την προαναφερθείσα νομολογία του ΔΕΕ ότι η προώθηση των ΑΠΕ συνιστά μία από τις κυριότερες προτεραιότητες της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του την παράμετρο αυτή κατά τη διαμόρφωση των κρίσεών του, ωστόσο προέχει πάντα η προστασία του περιβάλλοντος. Έτσι, σε σχετική απόφασή του¹⁷¹, καταδίκασε κράτος μέλος, το οποίο παρέλειψε να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις ώστε τα σχέδια που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον»¹⁷², να υποβάλλονται, πριν από την ολική ή τη μερική εκτέλεσή τους, σε εξέταση, προκειμένου να διαπιστωθεί αν χρειάζεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων και, στη συνέχεια, αν είναι πιθανό ότι θα έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να υποβάλλονται σε εκτίμηση όσον αφορά τις επιπτώσεις τους. Σύμφωνα με το ΔΕΕ, ως έργο τέτοιου είδους θεωρείται και η κατασκευή σε δασική έκταση μεγάλης ισχύος αιολικού πάρκου, καθώς και των συνοδών αυτού έργων και

---

¹⁶⁹ Βλ. EVN AG και Wienstrom GmbH, σκέψη 40.

¹⁷⁰ Βλ. EVN AG και Wienstrom GmbH, σκέψη 41.

¹⁷¹ C-215/06, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιρλανδίας, 03.07.2008, σχολιασμένη από ΚΟΥΦΑΚΗ, Ι., (2008), Παρατηρήσεις στην απόφαση της 3.7.2008 του ΔΕΚ στην υπόθεση C-215/06 για την εκ των υστέρων θεραπεία έλλειψης εκτιμήσεως περιβαλλοντικών όρων κατασκευής αιολικών πάρκου, ΝοB 56/2008, εκδόσεις ΔΣΑ, Αθήνα, σελ. 1678-1699.

¹⁷² ΕΕΕΕ L 175, 05.07.1985, σελ. 40.

δραστηριοτήτων¹⁷³, με αποτέλεσμα πριν τη χορήγηση των απαραίτητων αδειών, καθώς και πριν την πραγματοποίηση των εργασιών, να απαιτείται η διενέργεια εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

---

¹⁷³ Βλ. C-215/06, σκ. 87-88: «Επιπλέον, η Επιτροπή αναφέρει ότι το αιολικό πάρκο αποτελεί το μεγαλύτερο σχέδιο επίγειας εκμεταλλεύσεως αιολικής ενέργειας που εφαρμόστηκε ποτέ στην Ιρλανδία και ένα από τα σημαντικότερα στην Ευρώπη. Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι για την κατασκευή του αιολικού πάρκου χρειάστηκε να αποδασωθούν μεγάλες δασικές εκτάσεις [...]. Παρά ταύτα, καμία εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν πραγματοποιήθηκε για την επιχείρηση αυτή, κατά παράβαση ακόμη και των διατάξεων της ίδιας της ιρλανδικής νομοθεσίας».

Μέρος Δεύτερο: Η Ελληνική περίπτωση

2.1 Σύσταση του εθνικού θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου

2.1.1 Το αρχικό του κανονιστικό πλαίσιο (νόμοι Ν. 1559/1985 και Ν. 1475/1984)

Απαρχή της εισόδου των ανανεώσιμων πηγών στην Ελλάδα, αποτέλεσε ο **Ν. 1559/1985**, «*Ρύθμιση θεμάτων εναλλακτικών μορφών ενέργειας και ειδικών θεμάτων ηλεκτροπαραγωγής από συμβατικά καύσιμα και άλλες διατάξεις*»¹⁷⁴, με τον οποίο δόθηκε η δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ σε ιδιώτες και στους ΟΤΑ (ως ανεξάρτητους αυτοπαραγωγούς), μέχρι το τριπλάσιο της ισχύος των εγκαταστάσεών τους και την πώληση της περίσσειας ενέργειας στη ΔΕΗ. Η συνεισφορά του νόμου αυτού στην ανάπτυξη των ΑΠΕ ήταν μηδαμινή, λόγω της χαμηλής τιμής αγοράς της ενέργειας από την ΔΕΗ αλλά και των πολύπλοκων διαδικασιών αδειοδότησης, με αποτέλεσμα το 1993 να λειτουργούν ανεμογεννήτριες συνολικής ισχύος 27 MW, από τις οποίες μόνον 3 MW ανήκαν σε ΟΤΑ, ενώ οι λοιπές στην ΔΕΗ. Ο ιδιωτικός τομέας παρέμεινε εκτός σκηνής μέχρι το 1995¹⁷⁵. Αξίζει να αναφερθεί και η προγενέστερη ρύθμιση του **Ν. 1475/1984** «*Αξιοποίηση Γεωθερμικού Δυναμικού*»¹⁷⁶, ο οποίος περιείχε βασικές διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης του γεωθερμικού δυναμικού καθώς και εκμίσθωσης γεωθερμικών πηγών¹⁷⁷.

Η ουσιαστική έναρξη της ανάπτυξης των ΑΠΕ έγινε σχεδόν μία δεκαετία αργότερα, με τον εξειδικευμένο **Ν. 2244/1994** «*Ρύθμιση θεμάτων*

---

¹⁷⁴ ΦΕΚ Α' 135/25.07.1985.

¹⁷⁵ Βλ. 5η Εθνική Έκθεση για το επίπεδο διείσδυσης της ανανεώσιμης ενέργειας το έτος 2010 (άρ. 3 της Οδ. 2001/77/ΕΚ), Σεπτέμβριος 2009, ΥΠΕΚΑ, Γενική Δ/ση Ενέργειας, Δ/ση Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Υπουργείου: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=517r73jz8-1%3D&tabid=215>, σελ. 7.

¹⁷⁶ ΦΕΚ Α' 131/11.09.1984.

¹⁷⁷ Ο εν λόγω νόμος θεωρείται αρκετά πρωτοπόρο κείμενο για την εποχή που θεσπίστηκε. Βλ. σχετικά ΤΣΟΚΑΝΑΣ, Ν., (2006), *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Δίκαιο της Ενέργειας στον Ευρωπαϊκό χώρο - Πώς αντιμετωπίζεται η νέα πρόκληση και ποια η ανταπόκριση μέχρι τώρα από την Ελλάδα*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 5/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 20.

ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και από συμβατικά καύσιμα και άλλες διατάξεις»¹⁷⁸, ο οποίος καθόρισε το θεσμικό και αδειοδοτικό πλαίσιο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ στην Ελλάδα¹⁷⁹. Βασική κατεύθυνση του νόμου αυτού υπήρξε η αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο, μέσω της δυνατότητας παραγωγής της ενέργειας αυτής και σε ιδιώτες, με μοναδικό σκοπό την περαιτέρω πώλησή της στη ΔΕΗ, και της επαύξησης των δυνατοτήτων αυτοπαραγωγής. Όρισε επίσης επαρκείς και ενιαίες τιμές αγοράς της πωλούμενης στην ΔΕΗ ενέργειας, καθώς και δεκαετή διάρκεια των σχετικών συμβάσεων αγοραπωλησίας, παρέχοντας ένα σταθερό επενδυτικό περιβάλλον. Παράλληλα θεσπίστηκαν ισχυρά οικονομικά και αναπτυξιακά κίνητρα (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ενέργειας, Αναπτυξιακός Νόμος κ.ά.), τα οποία περιλάμβαναν επιδοτήσεις των δαπανών εγκατάστασης ΑΠΕ και Συμπαραγωγής, ώστε παρά τα εμπόδια λόγω των πολύπλοκων διαδικασιών αδειοδότησης, που δεν κατέστη δυνατόν να ξεπεραστούν, να προσελκυστούν ιδιωτικά κεφάλαια και να σημειωθεί σημαντική πρόοδος¹⁸⁰. Στη συνέχεια ακολούθησε η έκδοση πληθώρας κανονιστικών αποφάσεων και διευκρινιστικών εγκυκλίων σχετικά με τα ζητήματα ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ¹⁸¹.

Στο ίδιο ως άνω πνεύμα κινείται και ο **Ν. 2773/1999** για την «Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Ρύθμιση θεμάτων ενεργειακής πολιτικής και λοιπές διατάξεις»¹⁸², με τον οποίο καθιερώθηκε η υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής και για τις ΑΠΕ. Οι σχετικές υπηρεσίες και δραστηριότητες με την παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια της ηλεκτρικής ενέργειας ανάγονται σε υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (άρθρο 1), ενώ κατά το άρθρο 35 παρ. 5 τα έργα ΑΠΕ χαρακτηρίζονται ως έργα δημόσιας ωφέλειας ασχέτως του φορέα υλοποίησης τους και επιτρέπεται επίσης η αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων ή η εις βάρος αυτών

---

¹⁷⁸ ΦΕΚ Α' 168/07.10.1994.

¹⁷⁹ Με το άρ. 3 παρ. 1 και 5 του νόμου αυτού καθιερώθηκε η απαίτηση εφοδιασμού των σταθμών ΑΠΕ με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας. Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 155.

¹⁸⁰ Βλ. Έκθεση της ΡΑΕ, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), Φεβρουάριος 2003, Αθήνα, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της αρχής: <https://www.rae.gr/news/naipn.htm>, σελ. 9, καθώς και ΤΣΟΚΑΝΑΣ, Ν., (2006), όπ.π., σελ. 20.

¹⁸¹ Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 155.

¹⁸² ΦΕΚ Α' 286/22.12.1999.

σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων για την εγκατάσταση των εν λόγω έργων¹⁸³. Παράλληλα, περιέχονται διατάξεις σχετικές με την ευνοϊκή τιμολόγηση των ΑΠΕ και την κατά προτεραιότητα πρόσβαση στο Δίκτυο¹⁸⁴ και έγχυση αυτών στο Σύστημα¹⁸⁵ (άρθρο 35 παρ. 1 και 2).

Με το Ν. 2941/2001 «Απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης εταιρειών, αδειοδότησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ρύθμιση θεμάτων της Α.Ε. "ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ" και άλλες διατάξεις»¹⁸⁶, έγινε μια προσπάθεια απλοποίησης των διαδικασιών αδειοδότησης των έργων ΑΠΕ. Στα πλαίσια αυτά επετράπη στους επενδυτές να κατασκευάζουν τα έργα σύνδεσης των σταθμών ΑΠΕ με το Σύστημα ή το Δίκτυο, ενώ ορίστηκε ότι δεν απαιτείται οικοδομική άδεια για την κατασκευή ηλιακών σταθμών και ανεμογεννητριών, αλλά αρκεί η έγκριση εργασιών από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία¹⁸⁷. Επίσης, προβλέφθηκε η δημιουργία «Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

---

¹⁸³ Η διάταξη αυτή προστέθηκε με το άρ. 2 παρ. 9 του Ν. 2941/2001. Βλ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2003), όπ.π., σελ. 234. Βλ. επίσης και το άρθρο 17 παρ. 2 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο: «Κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον προσήκοντα τρόπο, όταν και όπως ο νόμος ορίζει, και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρους αποζημίωσης, που να ανταποκρίνεται στην αξία την οποία είχε το απαλλοτριούμενο κατά το χρόνο συζήτησης στο δικαστήριο για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης».

¹⁸⁴ Κατά το άρ. 2 του ν. 2773/1999 «Δίκτυο είναι το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ΔΕΗ Α.Ε. που είναι εγκατεστημένο στην ελληνική επικράτεια, το οποίο αποτελείται από γραμμές μέσης και χαμηλής τάσης και εγκαταστάσεις διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και από γραμμές και εγκαταστάσεις υψηλής τάσης που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο αυτό».

¹⁸⁵ Κατά το άρ. 2 του ν. 2773/1999 «Σύστημα είναι οι γραμμές υψηλής τάσης, οι εγκατεστημένες στην ελληνική επικράτεια διασυνδέσεις, χερσαίες ή θαλάσσιες και όλες οι εγκαταστάσεις, εξοπλισμός και εγκαταστάσεις ελέγχου που απαιτούνται για την ομαλή, ασφαλή και αδιάλειπτη διακίνηση ηλεκτρικής ενέργειας από έναν σταθμό παραγωγής σε έναν υποσταθμό, από έναν υποσταθμό σε έναν άλλο ή προς ή από οποιαδήποτε διασύνδεση. Στο Σύστημα δεν περιλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, οι γραμμές και εγκαταστάσεις υψηλής τάσης που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο, καθώς και το δίκτυο των μη Διασυνδεδεμένων Νησιών».

¹⁸⁶ ΦΕΚ Α' 201/12.09.2001.

¹⁸⁷ Δεν απαλλάσσονται όμως από την υποχρέωση έκδοσης οικοδομικής άδειας οι δομικές κατασκευές, όπως είναι τα θεμέλια των πύργων ανεμογεννητριών και τα οικήματα στέγασης του εξοπλισμού ελέγχου και των μετασχηματιστών. Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 186.

για τις ΑΠΕ»¹⁸⁸ και τροποποιήθηκε η διάταξη του άρθρου 58 του Ν. 998/1979, έτσι ώστε υπό προϋποθέσεις να επιτρέπεται η εγκατάσταση έργων ΑΠΕ σε δάση και δασικές εκτάσεις.

Στο ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο εντάσσεται και ο Ν. 3175/2003 «Αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού, τηλεθέρμανση και άλλες διατάξεις»¹⁸⁹, με τον οποίο ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη γεωθερμία, σε μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού του σχετικού νομοθετικού πλαισίου και δημιουργίας των κατάλληλων προϋποθέσεων για την αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού της χώρας¹⁹⁰.

Τέλος, επενδυτικά σχέδια για την κατασκευή σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, δεδομένου ότι ενέχουν υψηλό επενδυτικό ρίσκο, εντάσσονται στο καθεστώς ενισχύσεων του -γνωστού και ως Αναπτυξιακού- Ν. 3299/2004 «Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Περιφερειακή Σύγκλιση»¹⁹¹.

2.1.2.1 Ο Ν. 3433/2005

Η εφαρμογή του ως άνω νομοθετικού πλαισίου, εκ του αποτελέσματος αποδείχτηκε προβληματική, καθώς χαρακτηρίστηκε ως ιδιαίτερα πολύπλοκο, ασαφές και με πολλές επικαλύψεις και αντιφάσεις. Τα προβλήματα εντοπίστηκαν στην έλλειψη ειδικού χωροταξικού σχεδιασμού, αλλά και στη διοικητική και δικαστική εμπλοκή των έργων ΑΠΕ και της αδειοδότησής τους, με αποτέλεσμα χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης και μηδενικό ρυθμό ανάπτυξης έργων ΑΠΕ¹⁹².

Η πρώτη συνεκτική προσπάθεια σε εθνικό επίπεδο αντιμετώπισης των ανωτέρω προβλημάτων και προώθησης των ΑΠΕ, έγινε με τη θέσπιση του Ν.

---

¹⁸⁸ Βλ. κατωτέρω υπό 2.1.1.

¹⁸⁹ ΦΕΚ Α' 207/29.08.2003.

¹⁹⁰ Βλ. αναλυτικότερα, ΣΑΛΑΚΑ, Ε./ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ, Κ., (2005), *Η εκμετάλλευση της γεωθερμίας για ηλεκτροπαραγωγή*, Ενέργεια & Δίκαιο, τεύχος 4/2005, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 26-33, καθώς και ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 193-198.

¹⁹¹ ΦΕΚ Α' 261/23.12.2004.

¹⁹² Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 162.

3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις»¹⁹³, με τον οποίο μεταφέρθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη οι Οδηγίες 2001/77/ΕΚ και 2004/8/ΕΚ¹⁹⁴. Για πρώτη φορά επίσης, τέθηκε δεσμευτικός εθνικός στόχος συμμετοχής της ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο, και συγκεκριμένα η αύξηση αυτής κατά 20,1% ως το 2010 και κατά 29% ως το 2020, καθώς και ο γενικός στόχος της προώθησης των ΑΠΕ κατά προτεραιότητα στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων ο υπόψη νόμος προέβλεπε μέσα ενίσχυσης όπως η κατά προτεραιότητα έγχυση στο Σύστημα και η εγγυημένη πώληση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, το σύστημα τιμολόγησης σε μηνιαία βάση, τόσο στο Διασυνδεδεμένο όσο και στο Μη Διασυνδεδεμένο Σύστημα, καθώς και το σύστημα έκδοσης εγγυήσεων προέλευσης της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας. Ως προς την αδειοδοτική διαδικασία διατήρησε εν πολλοίς το προηγούμενο καθεστώς, απαιτώντας την έκδοση αδειών παραγωγής, εγκατάστασης και λειτουργίας, όπως και την περιβαλλοντική αδειοδότηση, επιχειρώντας ωστόσο την απλοποίηση και επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών¹⁹⁵.

2.2.2.2 Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων ΑΠΕ

Ως προς την περιβαλλοντική αδειοδότηση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ εφαρμογή έχει ο **N. 1650/1986** «για την προστασία του περιβάλλοντος»¹⁹⁶, σύμφωνα με το άρθρο 3 του οποίου, τα έργα και δραστηριότητες κατατάσσονται σε κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό επίπτωσής τους στο περιβάλλον, για τις οποίες (κατηγορίες) προβλέπεται και διαφορετική αδειοδοτική διαδικασία¹⁹⁷. Για τα έργα

---

¹⁹³ ΦΕΚ Α' 129/27.6.2006.

¹⁹⁴ Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.2.1.

¹⁹⁵ Αναλυτικά για το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς πριν τη θέσπιση του Ν. 3851/2020, βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 161-183, ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2007), όπ.π., σελ. 85-122.

¹⁹⁶ ΦΕΚ Α' 160/16.10.1986. Όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 3010/2002 (ΦΕΚ Α' 91/25.04.2002) και ισχύει.

¹⁹⁷ Βλ. την κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού εκδοθείσα ΚΥΑ υπ' αρ. Η.Π. 15393/2332/05.08.2002 υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών - Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες,

ΑΠΕ η ως άνω διαδικασία προβλεπόταν στην υπουργική απόφαση υπ' αριθ. οικ. **104247/ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ/25.05.2006** «*Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002*»¹⁹⁸.

Η εν λόγω απόφαση είχε εφαρμογή:

α) στα νέα έργα ΑΠΕ των υποκατηγοριών 1 και 2 της πρώτης (Α') κατηγορίας, και 3 και 4 της δεύτερης (Β') κατηγορίας,

β) στον εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση ή τροποποίηση των υφιστάμενων έργων ΑΠΕ των ίδιων υποκατηγοριών, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και

γ) στην ανανέωση της ισχύος της απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων υφιστάμενων έργων ΑΠΕ (άρθρο 2 ΥΑ).

Επίσης η υπουργική απόφαση υπ' αριθ. οικ. **104248/ΕΥΠΕ/ΕΠΕΧΩΔΕ/25.05.2006** «*Περιεχόμενο, δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία των Προμελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ), των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθώς και συναφών μελετών περιβάλλοντος, έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)*»¹⁹⁹, καθόριζε αναλυτικά το απαιτούμενο περιεχόμενο και τύπο των προς υποβολή μελετών.

Αναφορικά με την προβλεπόμενη στην υπουργική απόφαση διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ), αυτή αφορούσε έργα που εντάσσονται στην πρώτη κατηγορία. Η διαφοροποίηση μεταξύ των υποκατηγοριών 1 και 2 της πρώτης κατηγορίας έργων εμφανίζεται ως προς τις διοικητικές αρχές ενώπιον των οποίων εξελίσσεται η διαδικασία αυτή, καθώς για τα μεν έργα της 1^{ης} υποκατηγορίας ο σχετικός φάκελος έπρεπε να υποβληθεί ενώπιον της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ) του ΥΠΕΧΩΔΕ, ενώ για τα έργα της 2^{ης}

σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ Α'/160/1986) όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002 "Εναρμόνιση του ν. 1650/1986 με τις οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ κ.α. (ΦΕΚ Α'/91/2002)"», ΦΕΚ Β'/1022/05.08.2002, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

¹⁹⁸ ΦΕΚ Β' 663/26.05.2006.

¹⁹⁹ ΦΕΚ Β' 663/26.05.2006.

υποκατηγορίας ενώπιον της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος Χωροταξίας (ΔΙΠΕΧΩ) της οικείας Περιφέρειας. Στην περίπτωση των έργων ΑΠΕ δεύτερης κατηγορίας αντί για ΠΠΕΑ υποβαλλόταν περιβαλλοντική έκθεση, με την οποία τεκμηριωνόταν η συμμόρφωση με τις διατάξεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Μετά την ΠΠΕΑ σε περίπτωση θετικής γνωμοδότησης, ο ενδιαφερόμενος καλούταν να υποβάλει Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ολοκληρωνόταν με την έκδοση της Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) από το αρμόδιο όργανο²⁰⁰. Η ΕΠΟ για την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ είχε ισχύ δέκα ετών και μπορούσε να ανανεώνεται, μία ή περισσότερες φορές, μέχρι ίσο χρόνο, κάθε φορά (άρθρο 8 παρ. 7, Ν. 3468/2006).

3.4.2 Εθνικός Χωροταξικός Σχεδιασμός για τις ΑΠΕ

Η χωροθέτηση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ αρχικά αντιμετωπίστηκε σχεδόν αποκλειστικά στο πλαίσιο των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης των σχετικών έργων, ελλείψει χωροταξικού σχεδιασμού²⁰¹. Ωστόσο, η ανάγκη ειδικού χωροταξικού σχεδιασμού για τις ΑΠΕ υπήρξε ιδιαίτερα έντονη²⁰², με αποτέλεσμα τη θέσπιση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

---

²⁰⁰ Βλ. πιο αναλυτικά ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 159-161.

²⁰¹ Βλ. ΚΑΛΛΙΑ – ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Α., (2008), *Εθνικός Χωροταξικός Σχεδιασμός για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας*, ΘΠΔΔ τ. 10-11/2008, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 1114. Βλ. και τις ΣΤΕ 2569/2004 (σκ. 10), ΣΤΕ 1508/2008 (σκ. 7).

²⁰² Βλ. σχετικά άρ. 1 παρ. 2 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, όπου ρητώς αναφέρεται η επιδίωξη «να παρασχεθεί, εκτός των άλλων, ένα σαφές πλαίσιο στις αδειοδοτούσες αρχές και τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, ώστε να προσανατολιστούν σε καταρχήν κατάλληλες από χωροταξικής απόψεως περιοχές εγκατάστασης και να περιορίσουν έτσι τις αβεβαιότητες και τις συγκρούσεις χρήσεων γης που συχνά αναφέρονται επί του πεδίου». Βλ. ακόμη και τον μεγάλο αριθμό περιπτώσεων εγκατάστασης ΑΠΕ που ήχθησαν ενώπιον του ΣΤΕ εξαιτίας προβλημάτων χωροθέτησης, ιδίως σε δασικές εκτάσεις.

(ΕΠΧΣΑΑ) για τις ΑΠΕ²⁰³, το οποίο εξειδικεύει και συμπληρώνει τις κατευθύνσεις που θέτει το γενικό πλαίσιο²⁰⁴.

Το ειδικό χωροταξικό πλαίσιο επιδιώκει τη διαμόρφωση πολιτικών χωροθέτησης έργων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ²⁰⁵, ανά κατηγορία δραστηριότητας και κατηγορία χώρου, την καθιέρωση κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης που θα επιτρέπουν αφενός την δημιουργία βιώσιμων εγκαταστάσεων ΑΠΕ και αφετέρου την αρμονική ένταξή τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, καθώς και τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού μηχανισμού χωροθέτησης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ, ώστε να επιτευχθεί ανταπόκριση στους στόχους των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών (άρθρο 1 παρ. 1 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ).

Το σύστημα που έχει επιλεγεί στο ειδικό χωροταξικό πλαίσιο διακρίνει την επικράτεια σε κατηγορίες περιοχών στις οποίες αποκλείεται, εν όλω ή εν μέρει, η χωροθέτηση έργων ΑΠΕ, προσδιορίζει τις κατάλληλες περιοχές για την υποδοχή των ΑΠΕ, και τις ειδικότερες ανά κατηγορία ΑΠΕ χωροταξικές προϋποθέσεις εγκατάστασης, ιδίως σε συνάρτηση με τη φυσιογνωμία, τη φέρουσα ικανότητα και το περιβάλλον των περιοχών εγκατάστασης²⁰⁶.

Ως προς τις εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας εντοπίζονται, με βάση τα στοιχεία του αιολικού δυναμικού, οι κατάλληλες περιοχές που θα επιτύχουν την μεγαλύτερη χωρική συγκέντρωση των αιολικών εγκαταστάσεων, την επίτευξη οικονομιών κλίμακας στα απαιτούμενα δίκτυα, τις βιώσιμες εγκαταστάσεις, με αρμονική ένταξη στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και στο τοπίο, τις

---

²⁰³ Το οποίο εγκρίθηκε με την ΚΥΑ υπ' αριθ. 49828/12.11.2008, ΦΕΚ Β' 2464/03.12.2008.

²⁰⁴ Βλ. άρ. 7, Ν. 2742/1999, «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α' 207/07.10.1999.

²⁰⁵ Από τα έργα αυτά, ως προς την εφαρμογή των κανόνων του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, εξαιρούνται: α) Οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ που εξαιρούνται από την υποχρέωση λήψης αδειας παραγωγής, αδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας, β) τα Μεγάλα Υδροηλεκτρικά Έργα (ΜΥΗΕ), λόγω των ιδιομορφιών που παρουσιάζουν, και γ) οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ που χαρακτηρίζονται ως μη οχλούσες εγκαταστάσεις κατά την πολεοδομική νομοθεσία, με εξαίρεση τα ΜΥΗΕ (άρ. 3 παρ. 1, ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ).

²⁰⁶ Βλ. ΚΑΛΛΙΑ – ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Α., (2008), όπ.π., σελ. 1114.

περιοχές αποκλεισμού και τη φέρουσα ικανότητα των περιοχών²⁰⁷. Η χωροθέτηση τους απαγορεύεται σε ορισμένες περιοχές όπως διατηρητέα μνημεία μείζονος σημασίας, οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας, περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης, υγράτοποι διεθνούς σημασίας, οικότοποι προτεραιότητας (Δίκτυο Natura 2000²⁰⁸), εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2000 κατοίκων, οριοθετημένες λατομικές περιοχές και μεταλλευτικές ζώνες, και σε ακτές κολύμβησης (άρθρο 6 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ). Περαιτέρω καθορίζονται ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων στην ηπειρωτική χώρα (άρθρο 7 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ), στην νησιωτική χώρα (άρθρο 8 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ), στην Αττική (άρθρο 9 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ) και στο θαλάσσιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες (άρθρο 10 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ).

Όσον αφορά τα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα (ΜΥΗΕ)²⁰⁹, η χωροθέτησή τους αποσκοπεί στον εντοπισμό υδατικών διαμερισμάτων με εκμεταλλεύσιμο υδραυλικό δυναμικό, στον προσδιορισμό περιοχών ασυμβατότητας ή αποκλεισμού, μέσα στις οποίες πρέπει να αποκλεισθεί η χωροθέτηση των ΜΥΗΕ και των συνοδευτικών τους έργων, στον καθορισμό κριτηρίων για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας των υποδοχέων ΜΥΗΕ, στον καθορισμό κριτηρίων και κανόνων ένταξης των ΜΥΗΕ στο φυσικό, πολιτιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής εγκατάστασης, στην εφαρμογή των αρχών διαχείρισης των υδάτων σύμφωνα με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία (άρθρο 12 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ). Καθορίζονται οι περιοχές αποκλεισμού χωροθέτησής τους, που είναι αντίστοιχες αυτών των αιολικών

---

²⁰⁷ Ibid, σελ. 1115, καθώς και το Παράρτημα Ι του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ όπου καθορίζονται οι Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) και Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ) στην ηπειρωτική χώρα.

²⁰⁸ Βλ. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21^{ης}.05.1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, ΕΕΕΕ L 206 της 22.07.1992, σελ. 7, καθώς και την υπ' αριθ. 2006/613/ΕΚ απόφαση της Επιτροπής της 19.07.2006, σχετικά με την έγκριση, σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, του καταλόγου των τόπων κοινοτικής σημασίας για τη μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή, ΕΕΕΕ L 259 της 21.09.2006, σελ. 1.

²⁰⁹ Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα θεωρούνται οι υδροηλεκτρικές μονάδες με Εγκατεστημένη Ισχύ μέχρι δεκαπέντε (15) ΜWe. Βλ. άρ. 27 παρ. 4, Ν. 3468/2006 ως ισχύει το οποίο εξαιρεί από την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού την υδραυλική ενέργεια που παράγεται από υδροηλεκτρικούς σταθμούς, οι οποίοι διαθέτουν συνολική Εγκατεστημένη Ισχύ μεγαλύτερη των δεκαπέντε (15) MW.

σταθμών (άρθρα 14 και 15 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ), καθώς και τα κριτήρια για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας των υποδοχέων (άρθρο 16 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ).

Τέλος καθορίζονται κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας, ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο, γεωθερμικής ενέργειας και νέων μορφών ΑΠΕ (άρθρα 17, 18, 19 και 20 ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ αντίστοιχα)²¹⁰.

2.2.2 Κριτήρια εφαρμογής στην Ελλάδα

2.2.2.1 Ανασταλτικοί παράγοντες διαμόρφωσης των ΑΠΕ

Όπως καταδείχθηκε από την ανωτέρω ανάλυση του προϋφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για τις ΑΠΕ, αν και υπήρξε η βούληση του εθνικού νομοθέτη να προωθηθεί η ανάπτυξη και η χρήση των μορφών αυτών, εκ του αποτελέσματος η εφαρμογή του χαρακτηρίζεται ως προβληματική. Οι κυριότεροι ανασταλτικοί παράγοντες εντοπίστηκαν στο απρόσφορο νομοθετικό πλαίσιο, στον καθυστερημένο χωροταξικό σχεδιασμό ειδικά για τις ΑΠΕ, αλλά και στη διοικητική και δικαστική εμπλοκή των έργων ΑΠΕ και της αδειοδότησής τους.

Πιο συγκεκριμένα, παρά τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου και τη συνολική ρύθμιση της ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με το Ν. 3468/2006, παρέμειναν σημαντικές διαδικαστικές αγκυλώσεις, με την εθνική διοίκηση να τηρεί επιφυλακτική στάση απέναντι στην εγκατάσταση έργων ΑΠΕ. Η αδειοδοτική διαδικασία απαιτεί τη συνδρομή πολλών αρμόδιων διοικητικών φορέων, χωρίς ωστόσο να τίθενται αυστηρές προθεσμίες, με συνέπεια η ολοκλήρωση της αδειοδότησης να καθίσταται εξαιρετικά χρονοβόρα και πολύπλοκη. Αρνητικά συμβάλλει, επίσης, το γεγονός της συχνής τροποποίησης των κανονιστικών πράξεων που συνθέτουν το πλέγμα της αδειοδοτικής διαδικασίας, δημιουργώντας ανασφάλεια δικαίου και αποτρέποντας τους ενδιαφερόμενους επενδυτές²¹¹. Επιπλέον, η καθυστέρηση της έγκρισης του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, δημιούργησε σοβαρά εμπόδια στη δυναμική διεύρυσή των ΑΠΕ στην εθνική

---

²¹⁰ Βλ. ΚΑΛΛΙΑ – ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Α., (2008), *Εθνικός Χωροταξικός Σχεδιασμός για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας*, ΘΠΔΔ τ. 10-11/2008, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 1113 επ.

²¹¹ Βλ. ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ, Φ.-Α., (2009), *όπ.π.*, σελ. 38.

ενεργειακή αγορά, ενώ η προσπάθεια αντιμετώπισης μέσω των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης δεν στάθηκε δυνατό να αντικαταστήσει τον αναγκαίο ειδικό χωροταξικό σχεδιασμό.

Επιπλέον, η εν λόγω μορφή ενέργειας είναι τεχνικά δύσκολο να αποθηκευτεί, ενώ υπάρχει αδυναμία ελέγχου της διαθεσιμότητάς της, δεδομένου ότι η παραγωγή της εξαρτάται από φυσικές και άρα απρόβλεπτες δυνάμεις. Για τη διεύθυνσή της, είναι κρίσιμης σημασίας η ανάπτυξη και άρα η επάρκεια, είτε μέσω ενίσχυσης, είτε μέσω έργων επέκτασης, του υφιστάμενου του Δικτύου. Η έλλειψη των αναγκαίων υποδομών, ιδιαίτερα σε περιοχές με υψηλό δυναμικό ΑΠΕ, αναχαιτίζει την ένταξη περισσότερων μονάδων παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας.

Τροχοπέδη στην ανάπτυξη των ΑΠΕ αποτελεί και η ελλιπής ενημέρωση τόσο των πολιτών για τα περιβαλλοντικά οφέλη, το κόστος και τη γενικότερη σημασία των ΑΠΕ, με αποτέλεσμα τη συχνά επιφυλακτική στάση και την αντίδραση περιβαλλοντικών οργανώσεων καθώς και των τοπικών παραγόντων με βάση ατεκμηρίωτους φόβους περιβαλλοντικών επιπτώσεων, οπτικών και ηχητικών οχλήσεων κ.λπ. Η αρνητική αυτή στάση οδηγεί ένα μεγάλο μέρος των αδειοδοτικών πράξεων των έργων ΑΠΕ σε κρίση ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά την άσκηση αιτήσεων ακύρωσης, αναστέλλοντας ή και ακυρώνοντας την ανάπτυξή τους²¹². Απαιτούνται, επομένως, συντονισμένες ενέργειες της πολιτείας και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, προκειμένου, μέσω της ενημέρωσης των πολιτών, να επιτευχθεί ευρεία συναίνεση και αποδοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η ανωτέρω διαμορφωθείσα κατάσταση λειτουργεί ανασταλτικά για τις επενδύσεις στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών, καθώς η ανασφάλεια, οι απρόβλεπτοι παράγοντες και οι καθυστερήσεις καθιστούν επισφαλείς τις επενδύσεις στο σχετικό τομέα. Ωστόσο, η αρχή της ασφάλειας δικαίου²¹³ κατέχει

---

²¹² Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ. 225-226.

²¹³ Για την εν λόγω αρχή βλ. μεταξύ πολλών την απόφαση ΔΕΕ, C-169/1980 της 09.07.1981, *Gondrand Frères και Garancini*, η οποία στη σκέψη 17 αναφέρει επί λέξει: «Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, σύμφωνα με την αρχή της ασφάλειας δικαίου, η οποία είναι εν προκειμένω ο μόνος υπέρτερος κανόνας δικαίου που θα μπορούσε να έχει εφαρμογή, απαιτείται να είναι σαφείς και ακριβείς οι ρυθμίσεις που επιβάλλουν υποχρεώσεις στους διοικούμενους, ώστε οι διοικούμενοι να

κεντρική θέση τόσο στο ενωσιακό σύστημα, όσο και στο εθνικό, καθώς αποτελεί έκφανση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχή του κράτους δικαίου.

3.2.2 Ο ρόλος του Συμβουλίου Επιχειρήσεων

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω η ανάπτυξη των ΑΠΕ έχει αντιμετωπίσει αρκετά εμπόδια τα οποία εντοπίζονται κυρίως σε ζητήματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης, χωροθέτησης και εγκατάστασης των έργων αυτών. Ιδιαίτερα καθοριστική υπήρξε η συμβολή του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) με τη νομολογία του ως προς την προστασία του περιβάλλοντος. Το ανώτατο ακυρωτικό αν και αρχικά εμφανίστηκε ενθαρρυντικό ως προς την προώθηση των ΑΠΕ, τελευταία παρατηρείται στη νομολογία του μια επιφυλακτική στάση.

Πιο συγκεκριμένα, εντάσσοντας την ανάπτυξη των ΑΠΕ στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, ιδίως των μικρών νήσων και των ευπαθών οικοσυστημάτων, τη βιωσιμότητα των οποίων διασφαλίζει μόνο ένα ήπιο ενεργειακό σύστημα, εκτίμησε ότι οι εν λόγω περιοχές, είναι το κατ' εξοχήν προσφερόμενο πεδίο εφαρμογής μεθόδων παραγωγής ενέργειας εξ ανανεώσιμων πηγών του φυσικού περιβάλλοντος²¹⁴. Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία του υπόψη δικαστηρίου οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συνιστούν πηγές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον και ειδικότερη έκφανση, αλλά και βασική συνιστώσα της αειφόρου ανάπτυξης, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι η ανάπτυξη τους αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού²¹⁵.

Παρά την ανωτέρω ενθαρρυντική θεώρηση, οι ελλείψεις του νομοθετικού πλαισίου, ιδίως ως προς το χωροταξικό σχεδιασμό, το περίπλοκο αδειοδοτικό καθεστώς, αλλά και η επιφυλακτική στάση -λόγω ελλιπούς ενημέρωσης- πολιτών, τοπικών κοινωνιών και περιβαλλοντικών οργανώσεων, έχει φέρει προς κρίση

γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν συναφώς τα μέτρα τους».

²¹⁴ Βλ. ΣτΕ 2805/1997 (σκ. 6), ΟλΣτΕ 2939/2000 (σκ. 5).

²¹⁵ Βλ. ΕΑ ΣτΕ 914/2008 (σκ. 7), ΕΑ ΣτΕ 1204/2008 (σκ. 7), ΕΑ ΣτΕ 466-467/2009 (σκ. 10), ΕΑ ΣτΕ 689/2009 (σκ. 9).

ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας ένα μεγάλο μέρος των αδειοδοτικών πράξεων που αφορούν έργα ΑΠΕ.

Οι εγκαταστάσεις ΑΠΕ, αν και αδιαμφισβήτητα φιλικές προς το περιβάλλον, δεν αποκλείεται να έχουν και ορισμένες δυσμενείς επιπτώσεις ιδίως σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, αν δεν προηγηθεί πλήρης επιστημονική μελέτη όλων των επιπτώσεων²¹⁶. Προς τούτο, το ΣτΕ έχει κρίνει ότι «πριν από την προέγκριση (χωροθέτησης) πρέπει να υποβάλλεται η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων προκειμένου να διαφωτισθούν τα αρμόδια όργανα της Διοικήσεως ως προς τα στοιχεία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σχεδιαζόμενου νέου έργου και να μπορέσουν έτσι να εκτιμήσουν τις αναμενόμενες επιδράσεις του στο περιβάλλον [...]. Η υποβαλλομένη στην περίπτωση αυτή μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου και όταν, ανεξαρτήτως της τυχόν ονομασίας της ως τεχνικής εκθέσεως ή μελέτης, περιέχει τα (απαιτούμενα στοιχεία), κατά τρόπο ώστε η μελέτη αυτή να έχει ουσιαστικώς τα χαρακτηριστικά επιστημονικής εργασίας με λογική θεμελίωση και τεκμηρίωση των κρίσεων»²¹⁷. Μάλιστα, σε απόφαση σχετική με την πραγματοποίηση έργων εκμεταλλεύσεως του υδάτινου δυναμικού ποτάμιου οικοσυστήματος για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θεώρησε αναγκαίο για την αξιολόγηση των συνεπειών στο περιβάλλον, να λαμβάνονται υπ' όψη οι συνολικές επιπτώσεις στο ποτάμιο οικοσύστημα από τις επί μέρους επεμβάσεις, καθώς δεν αρκεί η εξέταση των συνεπειών που θα έχει κάθε μεμονωμένη επέμβαση, ασυνδέτως προς τις υπόλοιπες υπό πραγματοποίηση ή ήδη πραγματοποιηθείσες²¹⁸.

Περαιτέρω, πλούσια νομολογία έχει παραχθεί σχετικά με το ζήτημα της χωροθέτησης των έργων ΑΠΕ, ενόψει και του γεγονότος ότι μόλις το 2008 εγκρίθηκε το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ²¹⁹, το οποίο προσδιόρισε τις γενικές κατευθύνσεις χωροθέτησης των εν λόγω έργων. Πριν τη θέσπιση του ειδικού πλαισίου, για να παρασχεθεί άδεια εγκατάστασης σε μονάδα ΑΠΕ, απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η έγκριση για την περιοχή

---

²¹⁶ Βλ. ΣτΕ 3289/2004 (σκ. 6).

²¹⁷ Βλ. ΣτΕ 2945/2003 (σκ. 8).

²¹⁸ Βλ. ΣτΕ 863/2008 (σκ. 5).

²¹⁹ Βλ. την ΚΥΑ υπ' αριθ. 49828/12.11.2008, ΦΕΚ Β' 2464/03.12.2008.

εγκατάστασης Ειδικών ή Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης ή ο χαρακτηρισμός τους ως Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων· διαφορετικά και μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, η άδεια χορηγείται εφόσον είχε προηγηθεί συνολική μελέτη με συνεκτίμηση των προς κάλυψη ενεργειακών αναγκών και των επιπτώσεων του συνόλου της εγκατάστασης²²⁰. Σημαντική επίσης, θεωρείται και η εγκατάσταση των ΑΠΕ σε περιοχές προστατευμένες, εθνικούς δρυμούς, αισθητικά δάση και διατηρητέα μνημεία της φύσης, καθώς και σε περιοχές που έχουν ενταχθεί στον εθνικό κατάλογο του Δικτύου Natura 2000²²¹.

Αναφορικά με την εγκατάσταση μονάδων ΑΠΕ σε δάση και δασικές εκτάσεις²²², η έλλειψη σχετικής ρύθμισης, πριν την τροποποίηση του άρθρου 58 του Ν. 998/1979 από τον Ν. 2941/2001, με την οποία τα έργα ΑΠΕ συμπεριελήφθησαν ως έργα υποδομής στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης, οδήγησε στην ακύρωση πολλών έργων ΑΠΕ²²³. Με την υπ' αριθμό 2569/2004 απόφαση του ΣτΕ κρίθηκε ότι: *«ακόμη και οι επιτρεπόμενες από το Σύνταγμα και τον νόμο επεμβάσεις σε δάσος ή*

---

²²⁰ Βλ. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ.217, και τις εκεί αναφερόμενες ΣτΕ 2569/2004 και 3597/2007.

²²¹ Βλ. ΣτΕ 1805/2005, ΕΑ ΣτΕ 970/2006 με τις οποίες κρίθηκε ότι η αρμοδιότητα εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων κατασκευής και λειτουργίας αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εντός περιοχών που περιλαμβάνονται στο Δίκτυο Natura 2000 ανήκει στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ. Βλ. επίσης την ΕΑ ΣτΕ 911/2008 η οποία προκειμένου να χορηγήσει αναστολή εκτέλεσης πράξης ΕΠΟ αιολικού σταθμού παραγωγής σε περιοχή σημαντική για τα πουλιά και όμορη με περιοχή Natura προέβη σε στάθμιση του υπό εκπόνηση τότε ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, του δημοσίου συμφέροντος συνιστάμενου στην ενίσχυση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και της ανάγκης να αποτραπεί η πιθανολογούμενη διατάραξη του οικοσυστήματος της περιοχής, αναστέλλοντας τελικά την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξεως.

²²² Για το εν λόγω ζήτημα βλ. ΠΕΡΒΟΛΑΡΑΚΗ, Ε., (2009), *Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και αναδασωτές εκτάσεις*, Ενέργεια & Δίκαιο, τ. 12/2009, εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα, σελ. 56-57, ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), όπ.π., σελ.219-223, καθώς και ΜΑΡΙΑ, Ε.-Α., (2007), όπ.π., σελ. 323-325.

²²³ Βλ. τις ΣτΕ 1322/2001, 1324/2001, με τις οποίες ακυρώθηκε άδεια εγκατάστασης αιολικού σταθμού σε δασική έκταση, ελλείψει νομίμου ερείσματος για την έκδοσή της, καθώς η εγκατάσταση αυτή θεωρείται μεγάλο δημόσιο έργο και απαιτείται για το επιτρεπτό της επέμβασης σε δάση ειδική νομοθετική πρόβλεψη. Βλ. σχολιασμό των εν λόγω αποφάσεων από ΜΑΡΙΑ, Ε.-Α., (2001), *Τεχνικά έργα ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και προστασία του περιβάλλοντος*, ΠερΔικ τ. 3/2001, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 338 επ.

δασική έκταση, όπως είναι, η εγκατάσταση αιολικών σταθμών, πρέπει να διενεργούνται με την μεγαλύτερη δυνατή φειδώ, και αφού προηγουμένως κριθεί αιτιολογημένως ότι η ικανοποίηση των συγκεκριμένων αναγκών που επιδιώκεται με την επέμβαση υπερτερεί της ανάγκης διαφυλάξεως της δασικής βλαστήσεως και ότι δεν υφίσταται τρόπος ικανοποίησης των αναγκών χωρίς αλλοίωση της μορφής εκτάσεων με δασικό χαρακτήρα. Εφ' όσον δε κριθεί ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, τότε οι ως άνω ανάγκες πρέπει να ικανοποιούνται με την μικρότερη δυνατή απώλεια δασικού πλούτου. Συνεπώς, επιβάλλεται η κατά προτίμηση χρησιμοποίηση τμήματος δασικής εκτάσεως και μόνον εάν, κατά την σχετική προσηκόντως αιτιολογημένη κρίση της Διοικήσεως, δεν υπάρχει δασική έκταση κατάλληλη για τον σκοπό αυτό, μπορεί να επιτραπεί η εγκατάσταση αιολικού σταθμού σε δάσος».

Επιπλέον, με την απόφαση 964/2008 το Συμβούλιο Επικρατείας ακύρωσε πράξη κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης υπέρ ιδιωτικής εταιρείας δασικής εκτάσεως για την εγκατάσταση σταθμού ΑΠΕ, καθώς απαγορεύεται η υπέρ ιδιωτών απαλλοτρίωση των δασών και δασικών εκτάσεων που ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και συνεπώς και σε ΟΤΑ²²⁴.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η απόφαση υπ' αριθμό 2464/2009 του ακυρωτικού δικαστηρίου, καθώς με αυτή διαφαίνεται η τάση μεταστροφής της αρχικά ευνοϊκά διακειμένης στάσης απέναντι στην ανάπτυξη των ΑΠΕ. Με την εν λόγω απόφαση ακυρώθηκαν άδειες επέμβασης σε δημόσια χορτολιβαδική έκταση, έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, εγκατάστασης και οικοδομής Αιολικού Σταθμού που λειτουργεί στη Μύκονο, και συμβάλλει σημαντικά στην κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της, οι οποίες καλύπτονται κυρίως από θερμικές μονάδες παραγωγής, υψηλού λειτουργικού κόστους. Το δικαστήριο ακύρωσε τις παραπάνω άδειες για τον τυπικό λόγο της μη πρόβλεψης εγκατάστασης τέτοιας δραστηριότητας στο ισχύον ΠΔ από 07.03.2005 περί καθορισμού ΖΟΕ Μυκόνου²²⁵, τη στιγμή που το εν λόγω προεδρικό διάταγμα τελεί σε δυσαρμονία με τις ιεραρχικά ανώτερες χωροταξικές ρυθμίσεις και ειδικότερα με το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, και δεν

---

²²⁴ Βλ. και την ΕΑ ΣτΕ 194/2006, αλλά και την αντίθετη γνωμοδότηση ΝΣΚ υπ' αρ. 26/2007.

²²⁵ ΦΕΚ Δ' 243/08.03.2005.

προσέτρεξε σε σύμφωνη προς την Οδηγία 2001/77 περί ΑΠΕ ερμηνεία, όπως επιβάλλει η νομολογία του ΔΕΕ²²⁶.

Τέλος, ενδεικτική είναι η θέση της Συμβούλου Επικρατείας, κας Καραμανώφ²²⁷, η οποία αναγνωρίζει τη σημαντική συμβολή των ΑΠΕ προς την κατεύθυνση βιώσιμων λύσεων, αναφέρει ωστόσο ότι «πράσινη ενέργεια» δεν υπάρχει, αφού η παραγωγή ενέργειας με οποιοδήποτε τρόπο και από οποιαδήποτε πηγή, αποτελεί πράγματι βιομηχανική δραστηριότητα, η οποία εξ ορισμού έχει σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Κάθε πηγή παραγωγής ενέργειας, για να είναι πράγματι βιώσιμη, οφείλει να είναι συμβατή προς τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής στην οποία πρόκειται να εγκατασταθεί και να λειτουργήσει, η δε φέρουσα ικανότητα προσδιορίζεται με εντελώς εξατομικευμένα κριτήρια για κάθε συγκεκριμένη περιοχή. Η νομική συλλογιστική για την επιλογή της ενδεδειγμένης για κάθε περιοχή ΑΠΕ δεν πρέπει, επομένως να έχει τη μορφή: «παντού, εκτός από εκεί όπου προδήλως και κατά κοινή πείρα απαγορεύεται», αλλά αντιστρόφως, «μόνο εκεί όπου, μετά από ειδική μελέτη, επιτρέπεται».

2.3 Η κείμενη Σύμβαση του Εθνικού Θεσμικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ βάσει του Ν. 2851/2010

Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του εθνικού θεσμικού πλαισίου προβάλλει σήμερα επιτακτικά, υπό το φως των ευρωπαϊκών επιταγών, αλλά κυρίως υπό την πίεση αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων. Προς την κατεύθυνση αυτή φαίνεται να προσανατολίζεται η ελληνική πολιτεία λαμβάνοντας τα απαραίτητα νομοθετικά μέτρα, εναρμονιζόμενη με την ευρωπαϊκή πολιτική προώθησης των ανανεώσιμων πηγών, χωρίς ωστόσο να χάνεται στην πορεία η αυτονομία των εθνικών προτεραιοτήτων. Οι εθνικοί πολιτικοί δρώντες

---

²²⁶ Βλ. ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ, Φ.-Α., (2010), *Η προσέγγιση του ανώτατου ακυρωτικού ως προς τη διείσδυση των ΑΠΕ. Σκέψεις με αφορμή την Ε' ΣτΕ 2464/2009*, Συνήγορος τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 49 επ., ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ, Χ., (2010), *Εξέλιξη του δικαίου της ενέργειας και ελληνική πραγματικότητα*, Συνήγορος, τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 34 επ., ιδίως την εκεί υποσημ. 61.

²²⁷ Βλ. ΚΑΡΑΜΑΝΩΦ, Μ., (2010), *Βιώσιμη Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή*, Συνήγορος, τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 31.

χρησιμοποιούν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση για να διαμορφώσουν την εγχώρια πολιτική και υπό την έννοια αυτή συντελείται ο εξευρωπαϊσμός²²⁸ του εθνικού θεσμικού πλαισίου.

Τον Ιανουάριο του 2009 το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) έθεσε σε δημόσια διαβούλευση το σχέδιο νόμου για την «*Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής*», με το οποίο θα επιτυγχάνονταν η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ. Εν τέλει, αρκετούς μήνες αργότερα, ψηφίστηκε ο Ν. 3851/2010²²⁹, ο οποίος επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο μέχρι τώρα θεσμικό περιβάλλον των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ελλάδα, εισάγοντας νομικές καινοτομίες, τεχνικές και οικονομικές λύσεις, προσανατολισμένες στην αγορά και στην ανάπτυξη των ΑΠΕ. Επιπλέον, οι ρυθμίσεις του ανωτέρω νόμου συνδέονται ρητώς με την αντιμετώπιση των

---

²²⁸ *Εξευρωπαϊσμός* σημαίνει μια σύνθετη, διαδραστική «top-down» και «bottom-up» διαδικασία, κατά την οποία οι εθνικές δημόσιες πολιτικές διαμορφώνονται μέσω της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και οι εθνικοί δρώντες χρησιμοποιούν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση για να διαμορφώσουν την εγχώρια πολιτική αρένα. Δύναται να παράγει συνέχεια ή αλλαγή και, ενδεχομένως, ποικίλα και απρόβλεπτα αποτελέσματα. Βλ. FEATHERSTONE, K., (2005), *Introduction: 'Modernization' and the Structural Constraints of Greek Politics*, *West European Politics*, vol. 28, issue 2, pp. 223-241. Ο όρος αυτός έκανε την εμφάνισή του στη δεκαετία του 1990, με σκοπό να περιγράψει μια διαδικασία διαφορετική από αυτή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της εναρμόνισης, έννοιες που δίνουν έμφαση στις εσωτερικές αλλαγές με στόχο την υπακοή στους κανόνες της ΕΕ. Ο εξευρωπαϊσμός είναι ένας όρος που αναγνωρίζει ότι οι αλλαγές πολιτικής που λαμβάνουν χώρα στο εθνικό επίπεδο είναι αποτέλεσμα μιας διαδρομής δύο κατευθύνσεων από το εθνικό στο ευρωπαϊκό και πάλι στο εθνικό επίπεδο. Έχει οριστεί ως μία διαδικασία κατά την οποία οι εσωτερικές περιοχές πολιτικής υπόκεινται όλο και περισσότερο στη δημιουργία ευρωπαϊκών πολιτικών. Βλ. αναλυτικότερα ΛΑΔΗ, Σ., (2006), *Παγκοσμιοποίηση και Εξευρωπαϊσμός: Μια αμφίδρομη σχέση*, εις ΞΕΝΑΚΗΣ, Δ. / ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ, Μ., (επιμ.), (2006), *Παγκόσμια Ευρώπη; Οι διεθνείς διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 101-118, καθώς και JAMES, S., (2010), *Adapting to Brussels: Europeanization of the core executive and the 'strategic projection' model*, *Journal of European Public Policy*, vol. 17, issue 6, Routledge, Taylor & Francis Group, pp. 818-835.

²²⁹ Ν. 3851/2010, *Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής*, ΦΕΚ Α' 85/04.06.2010.

συνεπειών της κλιματικής αλλαγής και διαπνέονται από την αρχή της βιώσιμης/αειφόρου ανάπτυξης²³⁰, καθιστώντας αυτόν ένα πολύ καλό παράδειγμα εφαρμογής της εν λόγω αρχής. Ζητούμενο είναι η αναλογική προώθηση και των τριών συνιστωσών της αρχής, και όχι μόνο η προστασία του περιβάλλοντος, όπως συνάγεται από την αιτιολογική έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων²³¹: «Είναι σαφές ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη άμεσης λήψης μέτρων που θα εξασφαλίσουν τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. [...] Ο συνδυασμός της εξοικονόμησης ενέργειας με την ταχύρρυθμη προώθηση όλων των ΑΠΕ αποτελεί τη μόνη εγγυημένη και περιβαλλοντικά φιλική λύση, η οποία εγγυάται ταυτόχρονα και τη δημιουργία χιλιάδων νέων, πράσινων θέσεων εργασίας».

2.2.1 Επίσης του Ν.2455/2010

Ως εκ τούτου, βασικός σκοπός του νομοθετήματος είναι η ενίσχυση της διεύθυνσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της Ελλάδας, συμβάλλοντας έτσι τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και στην (αποκεντρωμένη) οικονομική ανάπτυξη. Παραπληρωματικός σκοπός του είναι, μέσα από την προώθηση διαφανών διαδικασιών και τη μείωση των ασαφειών της ισχύουσας νομοθεσίας, να εξορθολογήσει και τελικά να επιταχύνει την αδειοδοτική διαδικασία, η οποία όντας προβληματική, εξαιρετικά χρονοβόρα και πολυδαίδαλη προσέφερε περιθώρια για αυθαιρεσίες και στάθηκε σημαντικό εμπόδιο στην ανάπτυξη των έργων ανανεώσιμων πηγών²³².

---

²³⁰ Η αρχή αυτή επιδιώκει την προστασία του περιβάλλοντος με ταυτόχρονη την ενίσχυση της ανάπτυξης, στηριζόμενη σε τρεις άξονες: α) περιβαλλοντικός άξονας (προστασία περιβάλλοντος), β) οικονομικός άξονας (οικονομική ανάπτυξη) και γ) κοινωνικός άξονας (κοινωνική προστασία). Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.1.1, ιδίως υποσημ. 10.

²³¹ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων στο σχέδιο νόμου «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Βουλής: <http://www.hellenicparliament.gr/Uploads/2/025/2-052c-1c1c-b950-3/0c/076e7c/E-KLIMATIKI-ESLASHA.pdf>, σελ. 1.

²³² Ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση της αδειοδοτικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις, υπολογίζεται σε 8 έως 10 μήνες συνολικά, σε αντίθεση με 3 έως 5 έτη που χρειαζόταν πριν. Βλ. σχετικό πίνακα στην από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 5.

Η πρώτη φιλόδοξη εξαγγελία βρίσκεται ήδη στο άρθρο 1 του Ν.3851/2010, όπου τίθεται ως εθνικός δεσμευτικός στόχος συμμετοχής της ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας ποσοστού 20% ως το 2020²³³, στόχος ανώτερος από αυτόν του 18% που επιβάλλεται με την Οδηγία 2009/28/ΕΚ, ενώ για τη συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ποσοστό τουλάχιστον 40%. Με την ίδια διάταξη η προστασία του κλίματος, μέσω της προώθησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, ανάγεται σε περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα ύψιστης σημασίας για τη χώρα, στα πλαίσια της εξεύρεσης ισορροπίας μεταξύ προστασίας του περιβάλλοντος και οικονομικής ανάπτυξης. Η προτεραιότητα δε, αυτή, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στις σχετικές σταθμίσεις²³⁴.

2.3.2 Διαδικασίες που ΠΑΡΑΒΙΑΖΟΥΝ

2.3.2.1 Ως προς την αδειοδοτική διαδικασία

Σύμφωνα με την απαίτηση της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ για απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και άρση των κανονιστικών φραγμών, ιδίως κατά την έγκριση, πιστοποίηση και αδειοδότηση μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές²³⁵, ο εθνικός νομοθέτης προβαίνει στην απλοποίηση και εκλογίκευση της αδειοδοτικής διαδικασίας, θέτοντας συντομότερες προθεσμίες στις διοικητικές αρχές²³⁶. Ως θετική εκτιμάται και η σύσταση Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εξυπηρέτησης Επενδυτών για έργα ΑΠΕ στους κόλπους του ΥΠΕΚΑ, στα πρότυπα φορέα μιας στάσης («one stop shop») με σκοπό παροχή πληροφοριών και τη

---

²³³ Ο στόχος αυτός αντιστοιχεί στην εγκατάσταση τουλάχιστον 500-1000 νέων MW ετησίως ή τουλάχιστον 8.000-10.000 νέων MW ΑΠΕ, συνολικά, μέχρι το 2020, σύμφωνα με την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, ό.π., σελ. 1.

²³⁴ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, ό.π., σελ. 2.

²³⁵ Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.2.2.1.2.

²³⁶ Ωστόσο, δεν προβλέπεται σε περίπτωση μη τήρησης των υπόψη προθεσμιών, να τεκμαίρεται θετική απάντηση της διοίκησης, εκτός από το στάδιο της διαδικασίας έκδοσης ΕΠΟ κατά το οποίο οι αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς που υποχρεούνται να γνωμοδοτούν οφείλουν να το πράξουν εντός των τασσόμενων προθεσμιών, διαφορετικά η απόφαση ΕΠΟ χορηγείται χωρίς τις γνωμοδοτήσεις τους (άρθρο 8 παρ. 6 εδάφιο τελευταίο, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

συντονισμένη διεκπεραίωση αιτημάτων των επενδυτών που ενδιαφέρονται να πραγματοποιήσουν επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ (άρθρο 20, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

2.3.2.1.1 Η Άδεια Παραγωγής

Ειδικότερα, η διαδικασία έκδοσης της *άδειας παραγωγής* έργου ΑΠΕ, επανακτά τον προ του Ν. 3468/2006 χαρακτήρα της, ως μια πρώτη εκτελεστή άδεια σκοπιμότητας του έργου και αφορά πλέον την τεχνικοοικονομική επάρκεια αυτού. Ο ενδιαφερόμενος παραγωγός υποβάλλει την αίτησή του στην Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), η οποία πλέον από γνωμοδοτούν όργανο αναβαθμίζεται σε αποφασίζον²³⁷ και υποχρεούται στη χορήγηση ή μη της άδειας εντός δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης, εφόσον ο σχετικός φάκελος είναι πλήρης, άλλως από την συμπλήρωσή του (άρθρο 3 παρ. 2, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Σημαντική αλλαγή συνιστά και η αποσύνδεση της εν λόγω διαδικασίας από την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Μετά την τροποποίηση του κριτηρίου θ' της παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 3468/2006, η ΡΑΕ πλέον ελέγχει τη δυνατότητα υλοποίησης του έργου σε συμμόρφωση με το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, ώστε να διασφαλίζεται η κατ' αρχήν προστασία του περιβάλλοντος, σε αντίθεση με την προηγούμενη απαίτηση για συμφωνία με την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία. Επιπλέον, η ΡΑΕ ελέγχει τη συμβατότητα του έργου με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (άρθρο 3 παρ. 1 στοιχ. ι', Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Η άδεια παραγωγής ισχύει για χρονικό διάστημα μέχρι είκοσι πέντε ετών και μπορεί να ανανεώνεται, μέχρι ίσο χρόνο (άρθρο 3 παρ. 4, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Από την υποχρέωση έκδοσης άδειας παραγωγής προβλέπονται *εξαιρέσεις* για ορισμένες κατηγορίες εγκαταστάσεων ΑΠΕ, οι οποίες διαθέτουν χαμηλή εγκατεστημένη ισχύ (άρθρο 4 παρ. 1, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Οι εξαιρούμενες εγκαταστάσεις συνδέονται στο Σύστημα ή στο Δίκτυο, εφόσον δεν υφίστανται τεκμηριωμένοι τεχνικοί λόγοι που δικαιολογούν την άρνηση της σύνδεσης, ή υφίσταται κορεσμός των δικτύων (άρθρο 4 παρ. 3, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

---

²³⁷ Κατά το προϊσχύον καθεστώς η άδεια παραγωγής εκδιδόταν με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης. Με τη νέα ρύθμιση σκοπείται ο περιορισμός της διάρκειας της σχετικής αδειοδοτικής διαδικασίας σε δύο μήνες. Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 2.

2.3.2.1.2 Η περιβαλλοντική αδειοδότηση

Στα πλαίσια συντόμευσης της απαιτούμενης διαδικασίας, δίδεται στη συνέχεια η δυνατότητα παράλληλης διενέργειας των αδειοδοτικών πράξεων. Κατά το άρθρο 8 παρ. 3, Ν. 3468/2006 ως ισχύει, μετά την έκδοση της άδειας παραγωγής ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να του χορηγηθεί άδεια εγκατάστασης, ζητά ταυτόχρονα την έκδοση των εξής διοικητικών πράξεων: α) Προσφορά Σύνδεσης από τον αρμόδιο Διαχειριστή, β) Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ), και γ) Άδεια Επέμβασης σε δάσος ή δασική έκταση, εφόσον απαιτείται, ή γενικά των αναγκαίων αδειών για την απόκτηση του δικαιώματος χρήσης της θέσης εγκατάστασης του έργου.

Αναφορικά με την **περιβαλλοντική αδειοδότηση**, η ουσιαστική καινοτομία συνίσταται στη συγχώνευση σε μία ενιαία διαδικασία των διαδικασιών Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ)²³⁸. Μετά την έκδοση της άδειας παραγωγής έργου ΑΠΕ, ο φάκελος και η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο στην αρχή που είναι αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση²³⁹. Η αρχή αυτή αποφαινεται για τη χορήγηση ή μη απόφασης ΕΠΟ εντός τεσσάρων μηνών από το χρόνο που ο φάκελος και η ΜΠΕ θεωρηθούν πλήρεις. Οι κατά νόμο προβλεπόμενες γνωμοδοτήσεις στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων ΑΠΕ, περιορίζονται αποκλειστικά στα θέματα αρμοδιότητας κάθε γνωμοδοτούντος φορέα και στην τήρηση των όρων και προϋποθέσεων χωροθέτησης που προβλέπονται στο ΕΠΧΣΑΑ για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, όπως ισχύει κατά περίπτωση. Οι τασσόμενες προθεσμίες για την υποβολή των γνωμοδοτήσεων θεωρούνται στο σύνολο τους ως αποκλειστικές με αποτέλεσμα μετά την τυχόν άπρακτη παρέλευσή τους να χορηγείται η απόφαση

---

²³⁸ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 2.

²³⁹ Η προϊσχύουσα ΥΑ υπ' αρ. οικ. 104247/ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ/25.05.2006 (βλ. ανωτέρω υποσημ. 197), για τα έργα που σύμφωνα με την ΚΥΑ υπ' αρ. Η.Π. 15393/2332/05.08.2002 (βλ. ανωτέρω υποσημ. 196) κατατάσσονται στην Α κατηγορία ως αρμόδια όργανα για την έκδοση ΕΠΟ όριζε τους Υπουργούς ΠΕΧΩΔΕ και Ανάπτυξης, και κατά περίπτωση, τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ή τον Υπουργό Πολιτισμού ΠΕΚΑ και των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργών. Για τα έργα της Β κατηγορίας, υποκατηγορίας 3 αρμόδια αρχή όριζε ως αρμόδιο τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, ενώ της υποκατηγορίας 4 τον Νομάρχη, ρύθμιση που διατηρεί το αρ. 8 παρ. 6, Ν. 3468/2006 ως ισχύει.

ΕΠΟ (άρθρο 8 παρ. 6, Ν. 3468/2006 ως ισχύει)²⁴⁰. Η απόφαση ΕΠΟ ισχύει για δέκα έτη και μπορεί να ανανεώνεται για μία ή περισσότερες φορές, μέχρι ίσο χρόνο κάθε φορά (άρθρο 8 παρ. 7, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

Με την παράγραφο 13 του άρθρου 8, Ν. 3468/2006 ως ισχύει, θεσπίζεται η **εξαίρεση** ορισμένων κατηγοριών έργων ΑΠΕ από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης ΕΠΟ, είτε επειδή συνιστούν μικρή επέμβαση στο περιβάλλον λόγω της χαμηλής εγκατεστημένης ηλεκτρικής ισχύος τους, είτε επειδή έχει προηγηθεί η απαιτούμενη εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα πλαίσια προγενέστερης διαδικασίας. Συγκεκριμένα, εξαιρούνται, από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης ΕΠΟ και απαιτείται μόνο χορήγηση βεβαίωσης της εν λόγω απαλλαγής τους:

- ✓ οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί και οι ανεμογεννήτριες που εγκαθίστανται σε κτίρια ή και άλλες δομικές κατασκευές ή εντός οργανωμένων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων,
- ✓ οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ που εγκαθίστανται σε γήπεδα, εφόσον η εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς τους δεν υπερβαίνει τα εξής όρια ανά τεχνολογία: 0,5 MW για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από γεωθερμία, ή με χρήση βιομάζας, βιοαερίου και βιοκαυσίμων, ή από φωτοβολταϊκά ή ηλιοθερμικά, και 20 kw για αιολικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής.

Ωστόσο, για τους ανωτέρω σταθμούς που εγκαθίστανται α) σε γήπεδα που βρίσκονται σε οριοθετημένες περιοχές του δικτύου Natura 2000²⁴¹ ή σε παράκτιες ζώνες που απέχουν λιγότερο από εκατό μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού

---

²⁴⁰ Βλ. και την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 8, όπου επισημαίνεται ότι «λόγω της επιτακτικής ανάγκης επίσπευσης της διαδικασίας, οι τασσόμενες προθεσμίες για τη γνωμοδότηση των φορέων ορίζονται στο σύνολό τους αποκλειστικές. Υπό την έννοια αυτή, η αδικαιολόγητη παράλειψη διατύπωσης γνώμης συνιστά πειθαρχικό αδίκημα κατά τις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα».

²⁴¹ Βλ. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21^{ης}.05.1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, ΕΕΕΕ L 206 της 22.07.1992, σελ. 7, καθώς και την υπ' αριθ. 2006/613/ΕΚ απόφαση της Επιτροπής της 19.07.2006, σχετικά με την έγκριση, σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, του καταλόγου των τόπων κοινοτικής σημασίας για τη μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή, ΕΕΕΕ L 259 της 21.09.2006, σελ. 1.

εκτός βραχονησίδων, ή β) γειτνιάζουν, σε απόσταση μικρότερη των εκατόν πενήντα μέτρων, με σταθμό ΑΠΕ της ίδιας τεχνολογίας που είναι εγκατεστημένος σε άλλο γήπεδο και έχει εκδοθεί γι' αυτόν άδεια παραγωγής ή απόφαση ΕΠΟ ή προσφορά σύνδεσης, η δε συνολική ισχύς των σταθμών υπερβαίνει τα παραπάνω καθοριζόμενα όρια εξαιρέσης, προβλέπεται η επιστροφή στον κανόνα υποχρεωτικής έκδοσης ΕΠΟ (άρθρο 8 παρ. 13, εδάφιο τελευταίο, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Με τη ρύθμιση αυτή αφενός εξυπηρετείται η κοινωνική διάσταση του νόμου ευνοώντας τις μικρότερες εγκαταστάσεις ΑΠΕ, οι οποίες κατά κύριο λόγο ενδιαφέρουν ιδιώτες μικροεπενδυτές, και αφετέρου αποφεύγεται το ενδεχόμενο καταστρατήγησης του νόμου και παράκαμψης της περιβαλλοντικής διαδικασίας αδειοδότησης.

2.3.2.1.3 Οι Άδειες Εγκατάστασης και Λειτουργίας

Αφού εκδοθεί η απόφαση ΕΠΟ και καταστεί δεσμευτική η Προσφορά Σύνδεσης, ο δικαιούχος παραγωγός προχωρά στην αίτηση για τη χορήγηση **Άδειας Εγκατάστασης** (άρθρο 8 παρ. 5, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ, καθώς και κάθε έργο που συνδέεται με την κατασκευή και τη λειτουργία τους, συμπεριλαμβανομένων των έργων οδοποιίας πρόσβασης και των έργων σύνδεσής τους με το Σύστημα ή το Δίκτυο, επιτρέπεται να εγκαθίστανται και να λειτουργούν:

- α) Σε γήπεδο ή σε χώρο, επί των οποίων ο αιτών έχει το δικαίωμα νόμιμης χρήσης.
- β) Σε δάση ή δασικές εκτάσεις, εφόσον έχει επιτραπεί, επ αυτών, η εκτέλεση έργων σύμφωνα με τα άρθρα 45 και 58 του Ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας»²⁴², όπως ισχύει, ή το άρθρο 13 του Ν. 1734/1987 «Βοσκότοποι και ρύθμιση ζητημάτων

---

²⁴² ΦΕΚ Α' 289/29.12.1979. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 45 του νόμου αυτού δεν ισχύει η γενική απαγόρευση επέμβασης σε δάση και δασικές εκτάσεις, εφόσον πρόκειται «για την κατασκευή και εγκατάσταση έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), καθώς και δικτύων σύνδεσής τους με το Σύστημα ή το Δίκτυο του άρθρου 2 του Ν. 2773/1999 (ΦΕΚ 286 Α') η χάραξη των οποίων προβλέπει διέλευσή τους από δάσος ή δασική έκταση». Η επέμβαση επιτρέπεται μετά τη λήψη της σχετικής Έγκρισης Επέμβασης κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 58 παρ. 2-4, του Ν. 998/1979 όπως ισχύει.

σχετικών με την κτηνοτροφική αποκατάσταση και με άλλες παραχωρήσεις καθώς και θεμάτων που αφορούν δασικές εκτάσεις»²⁴³, όπως ισχύει²⁴⁴.

γ) Σε αιγιαλό, παραλία, θάλασσα ή σε πυθμένα της, εφόσον έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα χρήσης τους σύμφωνα με το άρθρο 14 του Ν. 2971/2001 «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις»²⁴⁵, όπως ισχύει.

Η σχετική άδεια χορηγείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, εντός των ορίων της οποίας εγκαθίσταται ο σταθμός, για όλα τα έργα για τα οποία αρμόδιος για την περιβαλλοντική αδειοδότηση είναι ο Νομάρχης ή ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας (άρθρο 8 παρ. 1, Ν. 3468/2006 ως ισχύει), ενώ για τα έργα για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των οποίων αρμόδιος είναι ο Υπουργός ΠΕΚΑ με απόφαση αυτού (άρθρο 8 παρ. 2, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Η

---

²⁴³ ΦΕΚ Α' 189/26.10.1987. Κατά άρθρο 13 επιτρέπεται η παραχώρηση δημόσιων δασικών εκτάσεων εφ' όσον δεν έχουν κηρυχθεί αναδασωτέες, δεν έχουν προστατευτική σημασία και είναι οι πλέον άγονες (παρ. 2Α στοιχ. γ') και εφ' όσον οι σκοπούμενες χρήσεις, μεταξύ των οποίων και η εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση ΑΠΕ (παρ. 8), προέχουν για την εθνική οικονομία ή επιβάλλονται από το δημόσιο συμφέρον.

²⁴⁴ Σημειώνεται, ειδικά για την εγκατάσταση σε δασική έκταση, η νέα παράγραφος Α.2 του άρθρου 24, Ν. 3468.2006 ως ισχύει, με την οποία ορίζεται ότι η πράξη χαρακτηρισμού περιοχής όπου σχεδιάζεται η εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ με χρήση ΑΠΕ, εκδίδεται κατά προτεραιότητα σε σχέση με άλλα αιτήματα που δεν αφορούν αντίστοιχες περιοχές, σε χρόνο, μάλιστα, που δεν υπερβαίνει τον ένα μήνα από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Η πράξη χαρακτηρισμού, μετά τη νόμιμη δημοσιοποίησή της, έχει το τεκμήριο νομιμότητας και δεσμεύει τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διοίκησης, να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για την έγκριση επέμβασης και την υλική εγκατάσταση του επενδυτή, ανεξάρτητα από τυχόν ενστάσεις και το χρόνο τελεσιδικίας της πράξης χαρακτηρισμού. Η εν λόγω ρύθμιση είναι αναλογική καθώς προωθεί τις επενδύσεις, φέρει τη διοίκηση προ των ευθυνών της αποτρέποντας καθυστερήσεις, ενώ προστατεύει τη δασική έκταση, αφού ο φορέας του έργου οφείλει σε κάθε περίπτωση να μεριμνά για τη μέγιστη προστασία των τυχόν στοιχείων δασικού περιβάλλοντος.

²⁴⁵ ΦΕΚ Α' 285/19.12.2001. Στο σχετικό άρθρο ρυθμίζεται η διαδικασία παραχώρησης αιγιαλού, παραλίας για την εκτέλεση έργων και ειδικότερα στη νέα παρ. 9, όπως τροποποιήθηκε με το άρ. 14, Ν. 3851/2010, προβλέπεται η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου και πυθμένα για την εκτέλεση εργασιών εγκατάστασης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. στο χερσαίο τμήμα της χώρας, σε νησιά ή βραχονησίδες. Από την παραπάνω διαδικασία εξαιρούνται ρητώς τα θαλάσσια αιολικά πάρκα (άρ. 14 παρ. 10, Ν. 2971/2001), για τα οποία ισχύουν οι ειδικές ρυθμίσεις του νέου άρ. 6 Α, Ν. 3468/2006 ως ισχύει.

προθεσμία για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης είναι δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες από την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των δικαιολογητικών, η οποία πρέπει σε κάθε περίπτωση να έχει ολοκληρωθεί μέσα σε τριάντα εργάσιμες ημέρες από την κατάθεση της σχετικής αίτησης. Στις ίδιες ανωτέρω διαδικασίες υπόκειται και η επέκταση σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ (άρθρο 8 παρ. 1, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

Η ισχύς της άδειας εγκατάστασης είναι διετής, ενώ προβλέπεται η δυνατότητα παράτασης κατ' ανώτατο όριο, για ίσο χρόνο, εφόσον: α) κατά τη λήξη τα διετίας έχει εκτελεσθεί έργο, οι δαπάνες του οποίου καλύπτουν το 50% της επένδυσης ή β) δεν συντρέχει η προϋπόθεση της περίπτωσης α' αλλά έχουν συναφθεί οι αναγκαίες συμβάσεις για την προμήθεια του εξοπλισμού ο οποίος απαιτείται για την υλοποίηση του έργου, ή γ) υφίσταται αναστολή με δικαστική απόφαση οποιασδήποτε άδειας απαραίτητης για τη νόμιμη εκτέλεση του έργου (άρθρο 8 παρ. 10, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Στο ίδιο άρθρο με τον Ν. 3851/2010 εισήχθη επιπλέον η δυνατότητα παράτασης ισχύος της άδειας εγκατάστασης, για χρονικό διάστημα ίσο με αυτό που απαιτείται για την εκτέλεση του έργου, μετά την υποβολή και την έγκριση από την αδειοδοτούσα αρχή, τεκμηριωμένης πρότασης με συνημμένο χρονοδιάγραμμα από τον δικαιούχο της άδειας, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) συγκροτημάτων αιολικών πάρκων συνολικής ισχύος μεγαλύτερης από εκατόν πενήντα (150) MW, β) αιολικών πάρκων που συνδέονται με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα μέσω ειδικού προς τούτο υποθαλάσσιου καλωδίου, γ) υβριδικών έργων ΑΠΕ και δ) άλλων σύνθετων έργων ΑΠΕ. Η νέα αυτή ρύθμιση εισήχθη για τη διευκόλυνση της υλοποίησης μεγάλων και σύνθετων έργων ΑΠΕ, τα οποία μπορούν να παρουσιάσουν σημαντικές και μη αναμενόμενες καθυστερήσεις στη διάρκεια της υλοποίησής τους, ακριβώς λόγω του μεγέθους ή/και της τεχνικά σύνθετης κατασκευής τους. Για τα ίδια ως άνω έργα, και για τους ίδιους ως άνω λόγους, παρέχεται και η δυνατότητα έκδοσης τμηματικών αδειών λειτουργίας κατά τη διάρκεια κατασκευής τους, για πλήρως αποπερατωθέντα τμήματα των έργων αυτών που έχουν τεχνική και λειτουργική αυτοτέλεια (άρθρο 8 παρ. 11, Ν. 3468/2006 ως ισχύει)²⁴⁶.

---

²⁴⁶ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 8.

Η **Άδεια Λειτουργίας** χορηγείται με απόφαση του οργάνου που είναι αρμόδιο για τη χορήγηση της άδειας εγκατάστασης, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου και έλεγχο από κλιμάκιο των αρμόδιων Υπηρεσιών της τήρησης των τεχνικών όρων εγκατάστασης στη δοκιμαστική λειτουργία του σταθμού, καθώς και έλεγχο της διασφάλισης των αναγκαίων λειτουργικών και τεχνικών χαρακτηριστικών του εξοπλισμού του. Η άδεια λειτουργίας χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι ημερών από την ολοκλήρωση των ανωτέρω ελέγχων, για είκοσι τουλάχιστον έτη και μπορεί να ανανεώνεται μέχρι ίσο χρονικό διάστημα. Ειδικά για τους ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής η ελάχιστη διάρκεια ισχύος της άδειας λειτουργίας ορίζεται σε είκοσι πέντε έτη (άρθρο 8 παρ. 11 και 12, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

Επισημαίνεται ότι από την υποχρέωση λήψης των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας απαλλάσσονται οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ που εξαιρούνται από την υποχρέωση άδειας παραγωγής. Δεν απαλλάσσονται, ωστόσο, από την υποχρέωση τήρησης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης (άρθρο 8 παρ. 13, Ν.3468/2006 ως ισχύει).

2.3.2.1.4 Έγκλη και Σύνδεση σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ στο Σύστημα ή το Δίκτυο

Ως προς την κατά προτεραιότητα έγχυση της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας στο Σύστημα, ο Ν. 3851/2010 δεν επιφέρει αλλαγές, διατηρώντας σε ισχύ την αρχή της προτεραιότητας κατά την κατανομή του φορτίου στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα και την κατά προτεραιότητα απορρόφηση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από μονάδες ΑΠΕ παραγωγού, αυτοπαραγωγού και υβριδικών σταθμών, και, ακολούθως του πλεονάσματος ηλεκτρικής ενέργειας που παράγει Αυτοπαραγωγός από σταθμό ΣΗΘΥΑ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (άρθρα 9 και 10 του Ν. 3468/2006 ως ισχύει)²⁴⁷.

Στο άρθρο 11 του Ν. 3468/2006 ως ισχύει ορίζονται τα δικαιώματα προτεραιότητας πρόσβασης, καθώς και τα σχετικά με τα έργα σύνδεσης ζητήματα των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ στο Σύστημα ή στο Δίκτυο. Στόχος του εθνικού νομοθέτη, σε εκτέλεση και των επιταγών της μεταφερόμενης

---

²⁴⁷ Βλ. σχετικά ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2007), όπ.π., σελ. 102-103.

Οδηγίας²⁴⁸, είναι η εξασφάλιση ισότιμης και δίκαιης πρόσβασης των σταθμών ΑΠΕ στο Σύστημα και το Δίκτυο²⁴⁹. Σχετικές ρυθμίσεις με την κατά προτεραιότητα πρόσβαση των ΑΠΕ στο δίκτυο, βρίσκονται και στο άρθρο 35 παρ. 1 και 2, Ν. 2773/1999, όπως προαναφέρθηκε²⁵⁰.

Η αλλαγή που επέρχεται συνίσταται στο γεγονός ότι ο παραγωγός μπορεί πλέον να κατασκευάζει τα έργα σύνδεσης αυτά με βάση τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης, και φυσικά τις απαιτήσεις των Κωδίκων και της νομοθεσίας, επιλέγοντας τις βέλτιστες τεχνικά, λειτουργικά και περιβαλλοντικά λύσεις και να διατηρεί την ιδιοκτησία τους, αναλαμβάνοντας όμως και την ευθύνη διαχείρισής τους. Περαιτέρω, διασφαλίζεται η πρόσβαση τρίτων στα έργα σύνδεσης, καθώς η άρνηση σύνδεσης νέου παραγωγού επιτρέπεται μόνο εάν συντρέχει περίπτωση έλλειψης χωρητικότητας του δικτύου, η οποία τεκμηριώνεται με αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου Διαχειριστή (άρθρο 11 παρ. 1, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Κατά τα λοιπά διατηρούνται σε ισχύ και επαναλαμβάνονται οι προϋφιστάμενες διατάξεις, περί των δικαιωμάτων επέμβασης των παραγωγών ΑΠΕ επί του εδάφους²⁵¹.

Τέλος, μία ακόμη σημαντική πρόβλεψη, δεδομένου ότι η διασύνδεση των Μη Διασυνδεδεμένων νησιών με το Σύστημα αποτελεί έργο γενικότερης σημασίας για την οικονομία της χώρας και της προστασίας του περιβάλλοντος²⁵², αποτελεί η εκπόνηση από το Διαχειριστή του Συστήματος, Στρατηγικού Σχεδιασμού Διασυνδέσεων Νησιών, ο οποίος εντάσσεται στη Μελέτη Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς (ΜΑΣΜ) ηλεκτρικής ενέργειας (άρθρο 11 παρ. 6, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

---

²⁴⁸ Βλ. άρθρο 16 παρ. 2, Οδ. 2009/28/ΕΚ

²⁴⁹ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 8.

²⁵⁰ Βλ. ανωτέρω υπό 2.1.1.

²⁵¹ Βλ. σχετικά ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2007), όπ.π., σελ. 104-105.

²⁵² Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 8.

2.3.2.2 Ως προς τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ

Η χωροθέτηση των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, είναι ένα καίριο ζήτημα, άμεσα συναρτώμενο και με τις τρεις συνιστώσες της βιώσιμης ανάπτυξης, ήτοι την περιβαλλοντική, την κοινωνική και την οικονομική. Οι ρυθμίσεις του ΕΠΧΣΑΑ θεωρούνται κρίσιμες αφενός για την προστασία του περιβάλλοντος και την ομαλή ενσωμάτωση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ στις τοπικές κοινωνίες, και αφετέρου για τη δημιουργία ενός ασφαλούς και σταθερού κλίματος επενδύσεων, ως προς τις επιτρεπόμενες περιοχές ανάπτυξης αυτών. Ο πρόσφατος νόμος για την προώθηση των ΑΠΕ, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω καθώς και τα ζητήματα που προέκυψαν από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, συμπεριλαμβάνει διατάξεις που αποσκοπούν τόσο στον εκσυγχρονισμό της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ώστε να λαμβάνει ρητά υπόψη την ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, όσο και στην ενδυνάμωση του ειδικού πλαισίου, στην αποσαφήνιση κρίσιμων ρυθμίσεών του και στην παροχή της δυνατότητας άμεσης και αποτελεσματικής εφαρμογής του²⁵³.

Πιο συγκεκριμένα, ο εθνικός νομοθέτης προβαίνει στον καθορισμό των περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας για τα έργα ΑΠΕ, στη βάση της αρχής ότι οι ΑΠΕ συνιστούν περιβαλλοντικά φιλικές μορφές ενέργειας που μπορούν να χωροθετούνται ευρέως, όχι όμως σε περιοχές της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του Ν. 1650/1986 «Προστασία του Περιβάλλοντος»²⁵⁴, ήτοι οι περιοχές απολύτου

---

²⁵³ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 2. Αν και ως προς τις τροποποιήσεις διατάξεων του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ είναι πιθανό να τεθεί ζήτημα νομιμότητας, καθώς κατά το άρ. 7 παρ. 5, Ν. 2742/1999 (ΦΕΚ Α' 207/07.10.1999), τα ΕΠΧΣΑΑ αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον μετά από σχετική αξιολόγηση, προκύψει τεκμηριωμένη ανάγκη αναθεώρησης. Στο χρονικό αυτό διάστημα, η τροποποίησή τους είναι δυνατή μόνο εξαιρετικά και για συγκεκριμένους σκοπούς, οι οποίοι συνίστανται α) στην αντιμετώπιση ζητημάτων που ανακύπτουν από την προώθηση ή εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων διεθνούς, ευρωπαϊκού, διασυνοριακού, διακρατικού ή διαπεριφερειακού χαρακτήρα, β) στον καθορισμό εθνικών κατευθύνσεων για την αντιμετώπιση εξαιρετικών αναγκών από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές και κινδύνους, γ) στην αντιμετώπιση εξαιρετικών και απρόβλεπτων αναγκών που προκύπτουν από την εκτέλεση έργων και προγραμμάτων κοινωνικής και τεχνικής υποδομής εθνικής κλίμακας, και δ) στην προσαρμογή σε σχετικές παρατηρήσεις και υποδείξεις της ετήσιας έκθεσης παρακολούθησης και αξιολόγησης.

²⁵⁴ ΦΕΚ Α' 160/16.10.1986.

προστασίας της φύσης, οι υγρότοποι διεθνούς σημασίας (Υγρότοποι RAMSAR) και οι οικοτόποι προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 σύμφωνα με την απόφαση 200/613/ΕΚ της Επιτροπής²⁵⁵. Με τη ρύθμιση αυτή, κατά την αιτιολογική του νόμου έκθεση²⁵⁶, εξασφαλίζεται η ουσιαστική προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, ενώ διασφαλίζεται ότι η πιθανή απόρριψη της εγκατάστασης ενός έργου ΑΠΕ βασίζεται στην εκτίμηση των πραγματικών επιπτώσεων του με βάση τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά σχεδιασμού του και τη συγκεκριμένη θέση χωροθέτησης που προτείνεται και όχι με βάση την εφαρμογή γενικών κριτηρίων ή πιθανολογούμενων επιπτώσεων που δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κάθε σχεδιασμού και της κάθε περιοχής. Ως προς τη συμβατότητα έργων ΑΠΕ με περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, παρέχεται εξουσιοδότηση στο άρθρο 10, Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», ως ισχύει²⁵⁷, για την έκδοση υπουργικής απόφασης, η οποία θα καθορίζει αντικειμενικά κριτήρια, διαδικασίες ελέγχου και άλλων λεπτομερειών για την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την έγκριση εγκατάστασης έργων κατά τις διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

Περαιτέρω, οι κατευθύνσεις ανάπτυξης ΑΠΕ περιλαμβάνονται στα περιφερειακά πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (άρθρο 8 παρ. 1, Ν. 2742/1999 ως ισχύει), ενώ για την εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ λαμβάνονται υπόψη μόνο εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης που εναρμονίζονται προς το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ. Σε περιπτώσεις δε, ήδη θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, ή άλλων σχεδίων χρήσεων γης, το περιεχόμενο των οποίων δεν καλύπτει επαρκώς τις κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, και μέχρι την εναρμόνισή τους προς τις κατευθύνσεις αυτές, η χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ θα γίνεται με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου (άρθρο 9 παρ. 2, Ν. 3851/2010). Η εισαγωγή των εν λόγω διατάξεων στοχεύει στην άμεση και αποτελεσματική εφαρμογή των ρυθμίσεων του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, χωρίς τον

---

²⁵⁵ ΕΕΕΕ L 259 της 21.09.2006, σελ. 1.

²⁵⁶ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 12.

²⁵⁷ ΦΕΚ Α' 153/28.06.2002.

κίνδυνο κωλύματος από σχέδια ή μελέτες που κατά το χρόνο εκπόνησής τους δεν είχαν θεωρήσει ούτε πιθανολογήσει την προοπτική εγκατάστασης ΑΠΕ είτε λόγω της ανωριμότητας της τεχνολογίας τότε είτε λόγω της άγνοιας περί του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής²⁵⁸.

Μία από τις νέες ρυθμίσεις που εισάγονται με τον Ν. 3851/2010 είναι η δυνατότητα εγκατάστασης έργων ΑΠΕ σε γαίες υψηλής παραγωγικότητας, αλλά υπό περιορισμούς, καθώς η προστασία της αγροτικής γης είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη²⁵⁹. Συνακόλουθα σε αγροτεμάχια υψηλής παραγωγικότητας απαγορεύεται οποιαδήποτε άλλη χρήση πλην της γεωργικής εκμετάλλευσης ή της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Ωστόσο, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας της Αττικής ή σε περιοχές της επικράτειας που έχουν χαρακτηριστεί ως γη υψηλής παραγωγικότητας από Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια ή Σχέδια Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), καθώς και Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), επιτρέπεται μόνο μετά από άδεια της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και εφόσον οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί καλύπτουν εδαφικές εκτάσεις που δεν υπερβαίνουν το 1% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων του νομού (άρθρο 56 παρ. 6 στοιχ. α' Ν. 2637/1998 ως ισχύει²⁶⁰)²⁶¹.

Τέλος, θετικές κρίνονται οι νέες ρυθμίσεις πολεοδομικού ενδιαφέροντος, κατά τις οποίες για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και ανεμογεννητριών δεν κρίνεται απαραίτητη η έκδοση οικοδομικής άδειας, αλλά απαιτείται έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας. Ενώ για την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών και ανεμογεννητριών σε κτίρια αρκεί η γνωστοποίηση των εργασιών στον κατά περίπτωση αρμόδιο φορέα (άρθρο 3 παρ. 4, Ν. 2244/1994 ως ισχύει).

---

²⁵⁸ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 13.

²⁵⁹ Το άρ. 24 παρ. 1 του Συντάγματος περιλαμβάνει και την προστασία της αγροτικής γης.

²⁶⁰ ΦΕΚ Α' 200/27.08.1998.

²⁶¹ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 13, όπου αναφέρεται ότι «η αξιοποίηση περιορισμένου ποσοστού εκτάσεων γαιών υψηλής παραγωγικότητας για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων δεν προκαλεί μη αντιστρέψιμες επιπτώσεις, συμβάλλει στη βελτίωση της απόδοσης των εδαφών και έχει σημαντικά παράπλευρα περιβαλλοντικά οφέλη πέραν της αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας».

2.3.2.2.1 Η περίπτωση των Υπερφύκτιων Αιολικών Πάρκων

Ο Εθνικός Στρατηγικός Ενεργειακός Σχεδιασμός για την εγκατάσταση αιολικών μονάδων στον εθνικό θαλάσσιο χώρο αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας, απορρέουσα από το άρθρο 24 του Συντάγματος. Εισάγεται, επομένως, μια νέα και διεξοδική ρύθμιση για την ανάπτυξη θαλάσσιων Αιολικών Πάρκων (ΑΠ), η οποία θέτει τόσο τις βασικές αρχές για τη δυνατότητα εγκατάστασης τέτοιων μονάδων, όσο και τους απαραίτητους περιορισμούς για την προστασία των ελληνικών θαλασσών και των ευαίσθητων θαλάσσιων οικοσυστημάτων²⁶².

Πιο αναλυτικά, η σύγχρονη περιβαλλοντική ευρωπαϊκή νομοθεσία απαιτεί την εκπόνηση μελετών Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ) για ορισμένα σχέδια και προγράμματα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, με στόχο την υψηλού επιπέδου προστασία του περιβάλλοντος και την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ζητημάτων στην προετοιμασία και θέσπιση σχεδίων και προγραμμάτων με σκοπό την προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης²⁶³. Έτσι, το ζήτημα της χωροθέτησης των θαλάσσιων ΑΠ παραμένει καθ' ολοκληρία στο Κράτος, μέσω της εκπόνησης σχεδίων τα οποία υποβάλλονται σε διαδικασία ΣΠΕ προκειμένου να καθορισθεί η ακριβής θέση τους, η θαλάσσια έκταση που θα καταλαμβάνουν και η εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς τους. Τα εν λόγω σχέδια στη συνέχεια εγκρίνονται και λαμβάνουν την αυξημένης νομιμότητας μορφή του προεδρικού διατάγματος (άρθρο 6Α παρ. 2 και 3, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Εν συνεχεία, η ίδια η Πολιτεία προωθεί την αδειοδοτική διαδικασία, τόσο ως προς την έκδοση ΕΠΟ, για την οποία ακολουθείται η κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία, όσο και ως προς την άδεια εγκατάστασης, η οποία εκδίδεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ (άρθρο 6Α παρ. 4 και 5, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

---

²⁶² Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 11.

²⁶³ Βλ. άρ.1 Οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27.06.2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, ΕΕΕΕ L 197, 21.07.2001, σελ. 30, καθώς και την εθνική πράξη μεταφοράς αυτής ΚΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/28.08.2006, υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Οικονομίας και Οικονομικών - Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ "σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων" του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001», ΦΕΚ Β' 1225/05.09.2006.

Την ανωτέρω διαδικασία ακολουθεί -κατά το πρότυπο της δημοπράτησης²⁶⁴- η προκήρυξη σχετικού ανοιχτού δημόσιου διαγωνισμού, στον οποίο θα μετέχουν επενδυτές παρέχοντας χρηματοδότηση για την κατασκευή του ΑΠ, με αντάλλαγμα την παραχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, της εκμετάλλευσής του στον ανάδοχο για ορισμένο χρόνο (άρθρο 6Α παρ. 6, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Η άδεια λειτουργίας θα χορηγείται στον ανάδοχο σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία (άρθρο 6Α παρ. 8, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

Η νέα αυτή ρύθμιση αποτελεί ένα ακόμη παράδειγμα εφαρμογής της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, αφού μέσω αυτής επιτυγχάνεται η ισόρροπη οικονομική ενθάρρυνση (ταχύτητα και ανάπτυξη των επενδύσεων), και η περιβαλλοντική προστασία, την οποία εξασφαλίζει η πολιτεία αναλαμβάνοντας τη χωροθέτηση και αδειοδότηση των έργων αυτών. Ωστόσο, δεν έχει ληφθεί ουσιαστική μέριμνα στις μεταβατικές διατάξεις του Ν. 3851/2010 για τα ώριμα δικαιώματα επενδυτών, εκτός από την πρόβλεψη του άρθρου 15 παρ. 17, σύμφωνα με την οποία στα κριτήρια επιλογής του προαναφερθέντος διαγωνισμού θα συνεκτιμάται τυχόν ύπαρξη άδειας παραγωγής θαλάσσιου ΑΠ στην ίδια θέση, ληφθείσα με το προηγούμενο καθεστώς.

2.3.2.3 Επαμέρους κτηματοδικές ρυθμίσεις προώθησης των έργων ΑΠΕ

2.3.2.3.1 Τιμολόγηση της παραγόμενης από ΑΠΕ ενέργειας

Ο εθνικός νομοθέτης διατηρεί το μέχρι πρότινος σύστημα στήριξης των εγγυημένων τιμών, προχωρώντας στην ορθολογική τιμολόγηση της παραγόμενης από ΑΠΕ ενέργειας, η οποία εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα και την ασφάλεια των επενδύσεων. Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας διαφοροποιούνται μεταξύ Διασυνδεδεμένου Συστήματος και Συστήματος Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών. Περαιτέρω διακρίνονται σε τέσσερις ομάδες ως εξής²⁶⁵:

---

²⁶⁴ Το συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης χρησιμοποιείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, βλ. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την επίτευξη της συμβολής των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας σε ποσοστό 20% έως το 2020, διαθέσιμο στη ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=08YdLUQ710189d72&tabid=57>, σελ. 75.

²⁶⁵ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, ό.π., σελ. 9.

- ✓ Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει εμπορικά ώριμες τεχνολογίες, όπως είναι τα χερσαία αιολικά πάρκα και οι μικροί υδροηλεκτρικοί σταθμοί (ισχύος έως 15 MWe). Στην ομάδα αυτή διατηρούνται ακριβώς οι αντίστοιχες τιμές του προϊσχύουσας ρύθμισης, όπως αυτές εξελίχθηκαν διαχρονικά και καθορίστηκαν κατ' έτος με τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις.
- ✓ Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει αναδυόμενες και τεχνολογικά σύνθετες εφαρμογές ΑΠΕ, όπως είναι οι ηλιοθερμικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής που αξιοποιούν γεωθερμική ενέργεια, οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα ή βιοαέριο κ.ά. Στις τεχνολογίες αυτές προβλέπονται αυξημένες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας (€/MWh), και μάλιστα ενιαίες για όλη τη χώρα, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να επιτρέψουν την αποπληρωμή και εύλογη απόδοση του σημαντικά αυξημένου, σε σχέση με τις εμπορικά ώριμες τεχνολογίες, επενδυτικού τους κόστους, στην 20ετή ή 25ετή διάρκεια ισχύος του συμβολαίου πώλησης.
- ✓ Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει εφαρμογές ΑΠΕ μικρής κλίμακας, κυρίως σε κτίρια, όπως είναι οι ανεμογεννήτριες μέχρι 50 kW και τα φωτοβολταϊκά μέχρι 10 kWp. Με στόχο την ευρύτερη χρήση των ΑΠΕ στον κτιριακό τομέα, δηλαδή κοντά στην κατανάλωση, προβλέπονται αυξημένες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας (€/MWh) για τις εφαρμογές αυτές.
- ✓ Η τέταρτη ομάδα περιλαμβάνει τις εφαρμογές ΣΗΘΥΑ, όπου η αβεβαιότητα που υπάρχει λόγω των διακυμάνσεων της τιμής του φυσικού αερίου, αντισταθμίζεται μέσω συντελεστή ρήτρας τιμής φυσικού αερίου.

Επιπλέον, παρέχονται κίνητρα σε επενδύσεις για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ πλην φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών σταθμών, η υλοποίηση των οποίων δεν εντάσσεται σε κάποιο πρόγραμμα δημόσιας επιχορήγησης, μέσω της ένταξής τους στην ευνοϊκή τιμολόγηση της παρ. 1 εδάφιο β' του άρθρου 13, Ν. 3468/2006 ως ισχύει, προσαυξημένη κατά ποσοστό μεταξύ 15-20% ανάλογα με τη μορφή ΑΠΕ (άρθρο 13 παρ. 1 εδάφιο γ', Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Στην ίδια λογική εντάσσεται και διάταξη του δ' εδαφίου της ίδιας παραγράφου, σύμφωνα με την οποία

τιμολογείται ευνοϊκά²⁶⁶ η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από σταθμούς ΑΠΕ που εγκαθίστανται σε Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά και βραχονησίδες της Ελληνικής Επικράτειας και οι οποίοι συνδέονται στο Σύστημα μέσω ανεξάρτητης υποθαλάσσιας διασύνδεσης απαραίτητης για τη διοχέτευση της παραγόμενης ενέργειας, το κόστος της οποίας επιβαρύνονται εξ ολοκλήρου οι κάτοχοι των οικείων αδειών παραγωγής. Η ratio της ρύθμισης αυτής είναι το γεγονός ότι η διασύνδεση των νησιών αποτελεί εθνική προτεραιότητα με πολλαπλά οφέλη²⁶⁷.

2.3.2.3.2 Εγγυήσεις Προέλευσης

Οι ευρωπαϊκές προβλέψεις²⁶⁸ περί Εγγυήσεων Προέλευσης της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας έχουν μεταφερθεί με το Ν. 3468/2006 ως ισχύει (άρθρα 15 έως 18), ο οποίος ορίζει γενικά για τον τρόπο, τη διαδικασία και τους φορείς έκδοσης των Εγγυήσεων Προέλευσης, για τους φορείς ελέγχου του εθνικού συστήματος Εγγυήσεων Προέλευσης, καθώς και για τον μηχανισμό διασφάλισης του συστήματος αυτού. Κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού εξεδόθη η υπουργική απόφαση για την *«Εφαρμογή του Συστήματος Εγγυήσεων Προέλευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και Μηχανισμού Διασφάλισής του»*²⁶⁹, η οποία προβλέπει λεπτομερέστερα τα απαιτούμενα μέτρα για την εφαρμογή του συστήματος Εγγυήσεων Προέλευσης, ιδίως τη δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου, τους φορείς έκδοσης και ελέγχου και τη διαδικασία έκδοσης των εν λόγω εγγυήσεων.

Αναφορικά με τη διαδικασία έκδοσης των Εγγυήσεων Προέλευσης κάθε ενδιαφερόμενος παραγωγός ΑΠΕ, οφείλει να υποβάλει προηγουμένως Δήλωση Στοιχείων Εγκατάστασης προκειμένου να εγγραφεί στο Μητρώο Εγκαταστάσεων και να αναγνωριστεί ο σταθμός του ως Εγκατάσταση (άρθρο 4 ΥΑ). Μετά από σχετικό

---

²⁶⁶ Με βάση την τιμή που ισχύει για Μη Διασυνδεδεμένα νησιά προσαυξημένη έως και κατά 25%, άρ. 13 παρ. 1 εδ. δ', Ν. 3468/2006 ως ισχύει.

²⁶⁷ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 10.

²⁶⁸ Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.2.2.1.2, ιδίως υποσημ. 91.

²⁶⁹ Βλ. ΥΑ υπ' αρ. Δ6/Φ1/οικ.8786/06.05.2010, ΦΕΚ Β' 646/14.05.2010. Στο άρθρο 2 αυτής ως Εγγύηση Προέλευσης ορίζεται *«το ηλεκτρονικό πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον αρμόδιο φορέα έκδοσης και το οποίο πιστοποιεί την προέλευση ηλεκτρικής ενέργειας 1 MWh που παράγεται από ΑΠΕ ή ΣΗΘΥΑ σε μία εγκατάσταση για μία ορισμένη χρονική περίοδο»*.

έλεγχου, ο Φορέας Έκδοσης²⁷⁰ αποφασίζει για την καταχώριση ή μη της Εγκατάστασης στο Μητρώο Εγκαταστάσεων και σε περίπτωση θετικής απόφασης αποδίδεται Μοναδικός Αριθμός στην Εγκατάσταση (ΜΑΕ) και ο σταθμός παραγωγής θεωρείται πλέον ως Εγκατάσταση για την έκδοση Εγγυήσεων Προέλευσης, καθώς και Μοναδικός Αριθμός Μερίδας Εγγυήσεων Προέλευσης (ΜΑΜΕΠ), ο οποίος γνωστοποιείται στον παραγωγό.

Στη συνέχεια, ο ενδιαφερόμενος παραγωγός υποβάλλει ηλεκτρονικά αίτηση έκδοσης Εγγύησης Προέλευσης προς το Φορέα Έκδοσης για συγκεκριμένη χρονική περίοδο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 30 ημερών έως 1 έτους. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις έκδοσης, ο αρμόδιος Φορέας καταχωρίζει στο σχετικό Μητρώο που τηρεί, και συγκεκριμένα στη Μερίδα Εγγυήσεων Προέλευσης, τα στοιχεία για τις αιτούμενες εγγυήσεις, αποδίδοντας σε κάθε μία από αυτές και έναν Μοναδικό Αριθμό (ΜΑΕΠ). Η έκδοση ολοκληρώνεται με την ηλεκτρονική ενημέρωση του κατόχου της Μερίδας (άρθρο 6 ΥΑ).

Υπενθυμίζοντας τον σκοπό των υπόψη εγγυήσεων²⁷¹, ήτοι την απόδειξη προς τον τελικό καταναλωτή του ποσοστού ή της ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ και περιλαμβάνεται στο ενεργειακό μίγμα ενός προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας (άρθρο 2 ΥΑ), είναι ιδιαίτερης σημασίας η εξασφάλιση της αξιοπιστίας και της διαφάνειας του θεσπιζόμενου τυπικού συστήματος²⁷². Τα ανωτέρω εγγυάται η ΡΑΕ, επιφορτισμένη ως αρμόδια προς τούτο

---

²⁷⁰ Φορείς έκδοσης των Εγγυήσεων Προέλευσης είναι: α) ο ΔΕΣΜΗΕ για την ηλεκτρική ενέργεια που τροφοδοτεί το Σύστημα, απευθείας ή μέσω του Δικτύου, β) ο Διαχειριστής Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, για την ηλεκτρική ενέργεια που τροφοδοτεί το Δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών και γ) το ΚΑΠΕ, για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από αυτόνομους σταθμούς οι οποίοι δεν τροφοδοτούν το Σύστημα ή το Δίκτυο.

²⁷¹ Βλ. ανωτέρω υπό 1.1.2.2.1.2.

²⁷² Για το λόγο αυτό άλλωστε, προβλέπεται και η ανάκληση της Εγγύησης Προέλευσης στην περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων του παραγωγού - κατόχου Μερίδας (άρ. 12 παρ. 1 στοιχ. β' ΥΑ), καθώς και η υποχρέωση δημοσιότητας των στατιστικών στοιχείων σχετικά με τις καταγραφές και τη λειτουργία των Μητρώων που τηρούν οι Φορείς Έκδοσης (άρ. 15 ΥΑ) και εκπόνησης έκθεσης σχετικής με τη λειτουργία του συστήματος, η οποία αποστέλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρ. 16 ΥΑ).

αρχή (Φορέας Ελέγχου) από το άρθρο 16 παρ. 2, Ν. 3468/2006 ως ισχύει²⁷³. Εφόσον ο μηχανισμός αυτός, λειτουργήσει και κατά την εφαρμογή του όπως προβλέπεται, είναι πιθανό να εμπνεύσει εμπιστοσύνη στους καταναλωτές, κυρίως πιστοποιώντας το συγκεκριμένο ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα που προμηθεύονται.

2.3.2.3.3 Συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας

Αναγνωρίζοντας ως βασικό εμπόδιο της ανάπτυξης την εναντίωση των τοπικών κοινωνιών, ο νέος νόμος λαμβάνει σχετική μέριμνα, εισάγοντας ρυθμίσεις που ενισχύουν την ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών και της τοπικής αυτοδιοίκησης, με επιδιωκόμενο αποτέλεσμα την στήριξη των έργων ΑΠΕ που πρόκειται να εγκατασταθούν στην περιοχή τους²⁷⁴.

Ειδικότερα, μέρος του ειδικού τέλους 3%²⁷⁵ (μέχρι 1%) πιστώνεται μέσω των προμηθευτών, κατά προτεραιότητα στους οικιακούς καταναλωτές που βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου, που είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί ΑΠΕ, και ακολούθως στους οικιακούς καταναλωτές των λοιπών δημοτικών διαμερισμάτων με σκοπό να πιστωθούν κατά το ποσό αυτό οι λογαριασμοί κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας των οικιακών αυτών καταναλωτών. Η πίστωση γίνεται προοδευτικά με τη κατανάλωση του κάθε οικιακού καταναλωτή, ώστε να εξασφαλίζεται κοινωνικά δίκαιη κατανομή του οφέλους. Η πίστωση αυτή αναγράφεται διακριτά στο λογαριασμό του οικιακού καταναλωτή για να είναι σαφές ότι υφίσταται λόγω του έργου ΑΠΕ που είναι εγκατεστημένο στην περιοχή. Επιπλέον, ποσό ποσοστού 0,3% από το ειδικό τέλος αποδίδεται υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Περιβαλλοντικών Σχεδίων. Το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται κατά ποσοστό 80% στον ΟΤΑ πρώτου βαθμού, εντός των διοικητικών ορίων του οποίου είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί ΑΠΕ και κατά ποσοστό 20% στον

---

²⁷³ Διαθέτει, μάλιστα, αρμοδιότητα επιβολής των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων (άρ. 11 παρ. 7 και 14 ΥΑ),

²⁷⁴ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, ό.π., σελ. 6 και 12.

²⁷⁵ Στο ειδικό τέλος ΑΠΕ ενσωματώνονται και τα έσοδα που προέρχονται από τις δημοπρατήσεις των αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Βλ. άρ. 25 παρ. 1 και 2, Ν. 3468/2006 ως ισχύει.

ή τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού, από την εδαφική περιφέρεια των οποίων διέρχεται η γραμμή σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο. (άρθρο 25 παρ. 3, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

Τα ανωτέρω ποσά που αντιστοιχούν στο ειδικό τέλος οικείου ΟΤΑ διατίθενται υποχρεωτικά και αποκλειστικά, σε ποσοστό 80%, για την εκτέλεση περιβαλλοντικών δράσεων, έργων τοπικής ανάπτυξης και κοινωνικής υποστήριξης σε περιοχές εντός των ορίων του δημοτικού ή κοινοτικού διαμερίσματος όπου είναι εγκατεστημένος ο σταθμός ή διέρχεται η γραμμή σύνδεσης και, σε ποσοστό 20%, στην υπόλοιπη περιφέρεια του οικείου ΟΤΑ. Κατά την εκτέλεση και λειτουργία των έργων αυτών, αναρτάται ειδική σήμανση όπου αναγράφεται η προέλευση των σχετικών πόρων (άρθρο 25 παρ. 4, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

Επιπλέον, ευνοείται η συμμετοχή στα επενδυτικά σχήματα ανάπτυξης έργων ΑΠΕ, τόσο των ΟΤΑ στα όρια των οποίων χωροθετείται ο σταθμός, όσο και φυσικών προσώπων που είναι δημότες του εν λόγω ΟΤΑ. Τέτοιου είδους σχήματα, υπό την προϋπόθεση υψηλού ποσοστού συμμετοχής (33%), προτιμώνται σε περιπτώσεις αλληλεπικάλυψης αιτήσεων για χορήγηση άδειας παραγωγής σε ορισμένη περιοχή ή σε περίπτωση συγκριτικής αξιολόγησης αιτήσεων λόγω των ρυθμίσεων του χωροταξικού σχεδιασμού ή και λόγω περιορισμένης ικανότητας του δικτύου (άρθρο 3 παρ. 9, Ν. 3468/2006 ως ισχύει). Κατά τη συνήθη δε αξιολόγηση των αιτήσεων χορήγησης άδειας παραγωγής, υποβαλλόμενων από νομικά πρόσωπα, συνεκτιμάται η συμμετοχή σε αυτά: α) φυσικών προσώπων που είναι δημότες του ΟΤΑ, πρώτου ή δεύτερου βαθμού, όπου πρόκειται να εγκατασταθεί το έργο ή, β) νομικών προσώπων που ανήκουν σε αυτούς τους ΟΤΑ ή, γ) τοπικών συλλόγων ή, δ) αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, με έδρα εντός των διοικητικών ορίων αυτών των ΟΤΑ. Ακόμη, στην τελευταία αυτή περίπτωση, δίδεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης (άρθρο 3 παρ. 10, Ν. 3468/2006 ως ισχύει).

2.3.2.3.4 Εφαρμογές ΑΠΕ στα κτίρια

Ο Ν. 3851/2010 εισάγει επιπλέον διατάξεις που τροποποιούν τον Ν. 3661/2008 «Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις»²⁷⁶, καθιστώντας σαφή τη βούληση του εθνικού νομοθέτη

---

²⁷⁶ ΦΕΚ Α' 89/19.05.2008.

συνολικής ρύθμισης όλων των παραμέτρων και παραγόντων ουσιαστικής προώθησης της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών σε όλους τους τομείς.

Η Οδηγία 2009/28/ΕΚ παρατηρεί στην αιτιολογική της σκέψη υπ' αριθ. 47 ότι «σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, οι κανόνες και οι υποχρεώσεις για ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα νεόδμητα και στα ανακαινισμένα κτίρια οδήγησαν σε σημαντική αύξηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές». Ως εκ τούτου, «τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να ενθαρρύνονται σε ευρύτερη κοινοτική κλίμακα και παράλληλα να προωθείται η χρήση ενεργειακά αποδοτικότερων εφαρμογών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους οικοδομικούς κανονισμούς και κώδικες». Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις το σχετικό εθνικό νομοθετικό πλαίσιο συμμορφώνεται στις επιταγές της προαναφερθείσας Οδηγίας, η οποία στο άρθρο 13 παρ. 4 επιβάλλει στα κράτη μέλη να εισάγουν κατάλληλα μέτρα στους οικείους οικοδομικούς κανονισμούς και κώδικες, προκειμένου να αυξήσουν το μερίδιο κάθε μορφής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον οικοδομικό τομέα.

Ο εθνικός νομοθέτης, διαπιστώνει την υφιστάμενη κατάσταση του ελληνικού κτιριακού τομέα (οικιακού και τριτογενή), ο οποίος καταναλώνει περίπου το 1/3 της παραγόμενης ενέργειας, συμβάλλοντας παράλληλα κατά 40% περίπου στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), καθώς και το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν θεσπίζεται αυστηρές ελάχιστες ενεργειακές απαιτήσεις στα κτίρια. Συνακόλουθα, το Υπουργείο ΠΕΚΑ έχει δρομολογήσει την υιοθέτηση των απαραίτητων για την έναρξη της ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων της επικράτειας κανονιστικών πράξεων, ήτοι την έκδοση του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕΝΑΚ) και του προεδρικού διατάγματος για τη θέσπιση των Ενεργειακών Επιθεωρητών. Οι τροποποιήσεις και προσθήκες που προτείνονται αφορούν ακριβώς στη βελτίωση του Ν. 3661/2008, ώστε αφενός να εξυπηρετήσουν την ομαλότερη εφαρμογή του και αφετέρου να ανεβάσουν τον πήχυ συμπεριλαμβάνοντας και τα νέα μέτρα που θα προβλέπει η επερχόμενη νέα Κοινοτική Οδηγία για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων, καθώς επίσης προωθούνται οι εφαρμογές ΑΠΕ στον κτιριακό τομέα ως μέτρο εξοικονόμησης ενέργειας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/28/ΕΚ²⁷⁷. Ως μέσο προώθησης των

---

²⁷⁷ Βλ. την από 23.04.2010 Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων, όπ.π., σελ. 14.

δράσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε οικίες επιλέγεται η χρηματοδότηση των σχετικών εργασιών μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (άρθρο 10Α, Ν. 3661/2008 ως ισχύει).

Συμπληρωματικά με τις ανωτέρω προβλέψεις, λειτουργεί το ήδη υφιστάμενο Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε Κτιριακές Εγκαταστάσεις²⁷⁸, με το οποίο επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε δώματα ή στέγες κτιρίων, ισχύος 10kWp για την ηπειρωτική χώρα, τα Διασυνδεδεμένα με το Σύστημα Νησιά και την Κρήτη και 5 kWp για τα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά. Σε συμφωνία με το άρθρο 13 παρ. 4 της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ για την εγκατάσταση των εν λόγω συστημάτων απαιτείται απλώς έγγραφη γνωστοποίηση των εργασιών και μελέτη εκπόνησης εγκατάστασης²⁷⁹, αντί της έγκρισης εκτέλεσης εργασιών μικρής κλίμακας που απαιτούνταν αρχικά.

---

²⁷⁸ Βλ. την ΚΥΑ υπ' αριθ. 12323/ΓΓ175/04.06.2009, «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε δώματα και στέγες κτιρίων», ΦΕΚ Β' 1079/04.06.2009, και την πρόσφατη τροποποίηση αυτής με την ΚΥΑ υπ' αριθ. ΑΥ/Φ1/οικ.18513/20.09.2010, «Συμπλήρωση του Ειδικού Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις», ΦΕΚ Β' 1557/22.09.2010.

²⁷⁹ Βλ. και άρθρο 3 παρ. 6 της ΥΑ υπ' αριθ. 36720/25.08.2010, «Έγκριση ειδικών όρων για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και ηλιακών συστημάτων σε κτίρια και οικόπεδα εντός σχεδίου περιοχών, και σε οικισμούς», ΦΕΚ ΑΑΠ 376/06.09.2010.

Συμπεράσματα

Ο αντίκτυπος των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εκμετάλλευση και παραγωγή των ενεργειακών πόρων, ιδίως των συμβατικών, στο περιβάλλον, έχει αναχθεί σε καίριο ζήτημα παγκοσμίως. Αν και οι δυσμενείς επιπτώσεις της εν λόγω δραστηριότητας είναι αναμφισβήτητες, όπως και ότι το δικαίωμα στο περιβάλλον ένα από τα στοιχειωδέστερα ανθρώπινα δικαιώματα, η ενέργεια δεν παύει να είναι ένα αγαθό απολύτως ζωτικής σημασίας για τον άνθρωπο και απαραίτητη για κάθε μορφή ανάπτυξης και προόδου. Μέσω αυτής άλλωστε εξασφαλίζονται περαιτέρω άλλα βιομηχανικά αγαθά, καθώς και η παροχή βασικών υπηρεσιών, όπως είναι οι τηλεπικοινωνίες και οι μεταφορές. Ανακύπτει, επομένως, η θεμελιώδης πρόκληση συγκερασμού των καταρχήν αντιτιθέμενων στόχων της προστασίας του περιβάλλοντος αφενός, και του αδιάλειπτου ενεργειακού εφοδιασμού αφετέρου.

Η πρώτη προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση αποκρυσταλλώθηκε με την εισαγωγή της θεμελιώδους αρχής της αειφόρου ανάπτυξης, η οποία επιτάσσει την ισόρροπη περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις αυτές, δεδομένου ότι εκ της φύσεως τους είναι ανεξάντλητες, ενώ οι συνέπειες της εκμετάλλευσής τους στο περιβάλλον είναι σημαντικά ηπιότερες σε σχέση με τη συμβατική παραγωγή ενέργειας. Συνακόλουθα, εμφανίζεται αναγκαία η προώθηση της χρήσης των πηγών αυτών σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαπίστωσε αρκετά έγκαιρα τα οφέλη των ανανεώσιμων πηγών, ανάγοντας την προώθηση τους σε βασική προτεραιότητα, λαμβανομένων υπόψη και των ανειλημμένων διεθνών της δεσμεύσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Στο εσωτερικό της Ένωσης οι ήδη ανεπτυγμένες πολιτικές για το περιβάλλον και την ενέργεια, παρείχαν τα κατάλληλα μέσα για τη διαμόρφωση της σχετικής πολιτικής και κατ' επέκταση του αντίστοιχου κανονιστικού πλαισίου. Με το στόχο του υψηλού επιπέδου προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, αλλά και το νεότερο στόχο της αντιμετώπισης των κλιματικών αλλαγών²⁸⁰, προσπαθεί να συμπορευθεί ο στόχος επίτευξης μιας ανταγωνιστικής, ασφαλούς και περιβαλλοντικώς βιώσιμης

---

²⁸⁰ Βλ. άρ. 191 παρ. 1 ΣΛΕΕ.

εσωτερικής αγοράς ενέργειας²⁸¹. Ενδεικτική, είναι η ακόλουθη αναφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης της για την τροποποίηση της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ²⁸²: «[...] μια ανταγωνιστική και αποδοτική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου αποτελεί προϋπόθεση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Μόνο με μια λειτουργική αγορά καθίσταται δυνατή η ανάπτυξη ενός μηχανισμού εμπορίας εκπομπών που λειτουργεί αποτελεσματικά και ενός κλάδου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που θα επιτύχει το φιλόδοξο στόχο, ο οποίος συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, της κάλυψης ποσοστού 20% του ενεργειακού μείγματος της ΕΕ από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το έτος 2020»²⁸³.

Με την προηγηθείσα ανάλυση επιχειρήθηκε να καταδειχθεί η αλληλεξάρτηση των επιμέρους στόχων των σχετικών ευρωπαϊκών πολιτικών και η συγκρότηση του θεσμικού πλαισίου για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ως αποτέλεσμα της διαλεκτικής σχέσης μεταξύ των εν λόγω πολιτικών. Ως θετική αποτιμάται η πρόβλεψη στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την αρμοδιότητα λήψης μέτρων στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής ως συντρέχουσας αρμοδιότητας (άρθρο 4 παρ. 2 στοιχ. θ' ΣΛΕΕ) και με την εισαγωγή μιας διακριτής νομικής βάσης για τη λήψη μέτρων από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης στον εν λόγω τομέα (άρθρο 194 ΣΛΕΕ). Με τις νέες αυτές προβλέψεις αποκτούν οιοσδήποτε «συνταγματική» υπόσταση και συνδέονται ρητά με την απαίτηση προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος, οι βασικοί στόχοι της ενεργειακής πολιτικής, ήτοι η διασφάλιση της λειτουργίας της αγοράς ενέργειας, η διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, η προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και της εξοικονόμησης ενέργειας καθώς και η ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και η προώθηση της διασύνδεσης των ενεργειακών δικτύων.

Η πολιτική προώθησης των ΑΠΕ, μέσα από τη συντέλεση των ανωτέρω διεργασιών, φαίνεται να ενδυναμώνεται και να ωριμάζει, αποκτώντας ένα

---

²⁸¹ Βλ. Προοίμιο Οδ. 2009/72/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 1., και άρ. 3 παρ. 1 αυτής, ΕΕΕΕ L 211/14.08.2009, σελ. 55.

²⁸² ΕΕΕΕ L 176 της 15.07.2003.

²⁸³ Βλ. COM (2007) 528 τελικό, 19.09.2007.

συνεκτικό χαρακτήρα. Το δε, πρόσφατο θεσμικό πλαίσιο συνιστά επιτυχή εφαρμογή της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, και σύγκλισης των τριών συνιστωσών αυτής, αφού οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συνιστούν ήπια επέμβαση στο περιβάλλον και προκαλούν μικρότερη επιβάρυνση σε σύγκριση με την εκμετάλλευση συμβατικών πηγών για την παραγωγή ενέργειας· επίσης, παρατηρείται έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον (από μικρούς και μεγάλους επενδυτές), με αποτέλεσμα την ανάπτυξη του αντίστοιχου επιχειρηματικού κλάδου, ο οποίος προσφέρει νέες θέσεις απασχόλησης.

Με την Οδηγία 2009/28/ΕΚ²⁸⁴ λαμβάνονται δραστικά μέτρα προκειμένου να παρασχεθεί ασφάλεια στους επενδυτές και να ενθαρρυνθεί η συνεχής ανάπτυξη τεχνολογιών που παράγουν ενέργεια από όλες τις μορφές ανανεώσιμων πηγών, με την έννοια ότι για πρώτη φορά τίθενται *δεσμευτικοί εθνικοί στόχοι* για το συνολικό μερίδιο από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας ως το 2020 και το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές²⁸⁵. Για την προώθηση της ενέργειας από ΑΠΕ χρησιμοποιούνται τα υφιστάμενα μέσα και μηχανισμοί προώθησης, τα οποία τίθενται πιο ξεκάθαρα, ενώ τα κράτη μέλη διατηρούν τη διακριτική ευχέρειά τους ως προς την επιλογή και εφαρμογή των εν λόγω μέσων. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έμεινε αμέτοχο, συμβάλλοντας με την πρωτοποριακή νομολογία του στην διαμόρφωση και εφαρμογή μιας ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, στην οποία οι ΑΠΕ θα διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Υπό το πρίσμα αυτό ιδωμένη η εν λόγω πολιτική φαίνεται να συνδυάζει επιτυχώς τους επιμέρους στόχους των ευρωπαϊκών πολιτικών για την προστασία του περιβάλλοντος, στην οποία εντάσσονται οι δράσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, και για την ενέργεια.

Η ελληνική αντιμετώπιση των ανωτέρω εξελίξεων υπερβαίνει τα όρια της απλής προσαρμογής και εναρμόνισης με τις ευρωπαϊκές προβλέψεις. Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο εκσυγχρονίζεται ακολουθώντας τα πρότυπα της αντίστοιχης ευρωπαϊκής πολιτικής, αλλά θέτοντας και υψηλότερους στόχους, καταδεικνύοντας την οριζόντια βούληση της πολιτείας να διαμορφώσει την πολιτική της εντός του

---

²⁸⁴ ΕΕΕΕ L 140 της 05.06.2009, σελ. 16.

²⁸⁵ Βλ. Προσίμιο Οδ. 2009/28/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ. 14.

παραδείγματος της αειφόρου ανάπτυξης. Ο εξευρωπαϊσμός της εθνικής πολιτικής, εν προκειμένω, δεν εκλαμβάνεται ως αναγκαστική συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές επιταγές, αλλά ως προσαρμογή σε βέλτιστες μεθόδους και πραγματική πρόοδο.

Αναμφισβήτητα ο νέος νόμος για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ αλλάζει σημαντικά το έως σήμερα υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ελλάδα, τόσο αναφορικά με την τυπική αδειοδοτική διαδικασία (περιβαλλοντική και ενεργειακή) των έργων αυτών, αλλά και ως προς την ουσιαστική διάσταση, καθώς διαφαίνεται η νομοτεχνική διαμόρφωση των νέων ρυθμίσεων με γνώμονα την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης. Ήδη άλλωστε από το πρώτο άρθρο του Ν. 3851/2010 η προστασία του κλίματος, μέσω της προώθησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, ανάγεται σε περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα ύψιστης σημασίας για τη χώρα, στα πλαίσια της εξεύρεσης ισορροπίας μεταξύ προστασίας του περιβάλλοντος και οικονομικής ανάπτυξης. Η προτεραιότητα δε, αυτή, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στις σχετικές σταθμίσεις. Επιπλέον, η ρητή σύνδεση της ανάγκης προώθησης των έργων ΑΠΕ με την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, καταδεικνύει έτι περαιτέρω τον θετικό εξευρωπαϊσμό των νομοθετικών επιλογών.

Η ενίσχυση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της Ελλάδας, προωθείται μέσω νομικών καινοτομιών, τεχνικών και οικονομικών λύσεων. Κυριότερη και επί μακρόν αναμενόμενη ρύθμιση, η οποία στοχεύει στην απεμπλοκή πολλών επενδυτικών σχεδίων, είναι η επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης, μέσα από την προώθηση διαφανών διαδικασιών και τη μείωση των ασαφειών της ισχύουσας νομοθεσίας. Ωστόσο, η εν γένει απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και η μείωση του χρόνου αδειοδότησης ενδέχεται να αποβεί σε βάρος του έτερου αγαθού το οποίο προστατεύεται, δηλαδή του περιβάλλοντος. Η περιβαλλοντική εκτίμηση των έργων και των επιπτώσεών τους συνιστά μια καίρια προληπτική διαδικασία, και η εξαίρεση ορισμένων μορφών ΑΠΕ από αυτήν δεν δύναται να αιτιολογηθεί επαρκώς με βασικό επιχείρημα την παθογένεια της ελληνικής διοίκησης και την κατάργηση διαδικασιών που μέχρι πρότινος υπήρξαν απαραίτητες. Ο σχεδιασμός της χωροθέτησης των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ είναι επίσης ένα καίριο ζήτημα για την ελληνική πραγματικότητα. Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ δύναται να συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και την ομαλή ενσωμάτωση των εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών στις τοπικές

κοινωνίες, δημιουργώντας παράλληλα ένα ασφαλές και σταθερό επενδυτικό κλίμα, ως προς τις επιτρεπόμενες περιοχές ανάπτυξης των σχετικών έργων.

Η αποτελεσματικότητα των εθνικών ρυθμίσεων που αναλύθηκαν, απομένει να αποδειχτεί στην πράξη, ιδίως ως προς το εάν θα καταστεί εφικτή η επίτευξη των δεσμευτικών πλέον στόχων του ποσοστού 20% συμμετοχής της ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας. Ωστόσο, απαραίτητος είναι και ο μακροπρόθεσμος εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός, ο οποίος αποτυπώνεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας που υπεβλήθη από το ΥΠΕΚΑ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή²⁸⁶. Η πολιτεία μέσω αυτού αναγνωρίζει ότι η επίτευξη των εθνικών στόχων προώθησης των ΑΠΕ απαιτεί τον συνδυασμό μέτρων και πολιτικών θεσμικού χαρακτήρα ώστε να επιταχυνθούν και να διευκολυνθούν οι επενδυτικές πρωτοβουλίες και να διαμορφωθεί ένα ξεκάθαρο πλαίσιο αναφορικά με τους όρους χρήσης γης και των δυνατοτήτων ενεργειακής τους αξιοποίησης. Φιλοδοξεί, περαιτέρω, να αποτελέσει ένα δυναμικό εργαλείο παρακολούθησης των εθνικών ενεργειακών στόχων, όπου ανάλογα με τα μέτρα και πολιτικές που λαμβάνονται, την ανταπόκριση των φορέων της αγοράς καθώς και την τεχνολογική ωριμότητα των ΑΠΕ θα προσαρμόζεται αντίστοιχα, ώστε να μπορούν να επιτευχθούν οι δεσμευτικοί εθνικοί στόχοι για το 2020, συμβάλλοντας παράλληλα στην επιτυχή ολοκλήρωση του μοντέλου «πράσινης» ανάπτυξης που έχει υιοθετήσει η Ελληνική κυβέρνηση.

Συμπερασματικά, αξίζει να διερωτηθεί κανείς εάν η συγκρότηση του νέου ευρωπαϊκού και εθνικού θεσμικού πλαισίου, σε συνδυασμό με τα μέσα και εργαλεία εφαρμογής της σχετικής πολιτικής που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και με τη *suī generis* μορφή της, είναι σε θέση να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την πραγματοποίηση των τιθέμενων στόχων. Η κατάφαση στο υπόψη ερώτημα εμφανίζεται εξόχως κρίσιμη στην παρούσα συγκυρία, όπου καθίσταται επιτακτική η αναδιαμόρφωση του παγκόσμιου, ευρωπαϊκού και εθνικού ενεργειακού συστήματος, ως κυριότερη πηγή της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και των κλιματικών αλλαγών.

---

²⁸⁶ Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την επίτευξη της συμβολής των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας σε ποσοστό 20% έως το 2020, διαθέσιμο στη ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ: <https://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?linkid=037438433&tabid=37>.

Πηγές

Α. Κεφάλαια

Βιβλία

1. ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2010), *Συλλογή νομοθεσίας για τις ΑΠΕ*, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη.
2. ΒΑΤΑΛΗΣ, Κ., (2007), *Εισαγωγή στο δίκαιο ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)*, Πρόλογος Α. Ι. Τάχος, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη.
3. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ, Γ./ ΚΡΕΜΛΗΣ, Γ./ ΣΙΟΥΤΗ, Γ., (2007), *Η εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου Περιβάλλοντος στην Ελλάδα 1981-2006*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή.
4. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ-ΓΚΙΖΑΡΗ, Α., (2003), *Οι νέοι μηχανισμοί περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη.
5. ΞΕΝΑΚΗΣ, Δ. / ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ, Μ., (επιμ.), (2006), *Παγκόσμια Ευρώπη; Οι διεθνείς διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα.
6. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ, Ι., (2006), *Περιβάλλον και Δίκαιο*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή.
7. ΚΟΥΤΟΥΠΑ-ΡΕΓΚΑΚΟΥ, Ε., (2008), *Δίκαιο του Περιβάλλοντος*, Γ' έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.
8. ΜΑΝΟΥΒΕΛΟΣ, Ε., (2010), *Νέες Μορφές Διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πολιτικές Σύγκλισης και Πεδία Εφαρμογής*, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
9. ΜΑΡΙΝΟΣ, Μ.-Θ., (2003), *Η πρόσβαση σε ενεργειακό δίκτυο - η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή.
10. ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2003), *Το Δίκαιο της Ενέργειας, Ευρωπαϊκή Θεώρηση – Ελληνική Εφαρμογή*, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
11. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ. / ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ, Γ., (εισ.-επιμ.), (2008), *Οι Ευρωπαϊκές Συνθήκες μετά την Αναθεώρηση της Λισσαβώνας*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.

12. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ. / ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ, Μ. / ΦΑΤΟΥΡΟΣ, Α. / ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ, Θ., (επιμ.), (2006), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, τόμος Α΄, Ενοποιητική Δυναμική, Δικαιοταξία, Διακυβέρνηση*, ΕΠΕΕΣ, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα.
13. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ., (επιμ.), (2006), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, τόμος Γ΄, Οικονομική Ολοκλήρωση και Πολιτικές. Το Ρυθμιστικό Πλαίσιο*, ΕΠΕΕΣ, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα.
14. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ., (2002), *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, τόμος Α΄: Γενικά & Θεσμικά Χαρακτηριστικά μετά τη Νίκαια*, 6^η έκδοση, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.
15. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ., (1999), *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, τόμος Γ΄: Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης*, 4^η αναθεωρημένη έκδοση, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.
16. ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ, Κ. (επιμ.), (2009), *Διεθνής Κλιματική Πολιτική. Ο δρόμος προς την Κοπεγχάγη*, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα.
17. ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ. / ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (2010), *Ευρωπαϊκή Ένωση και Περιβάλλον. Ανατομία μιας κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής*, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα.
18. ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ, Θ., (2009), *Δίκαιο της Ενέργειας*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα.

Βιβλιογραφία

19. MALLON, K., (edit.), (2006), *Renewable energy policy and politics: a guide for decision-making*, Earthscan, UK.
20. MENDONÇA, M., (2007), *Feed-in Tariffs. Accelerating the Deployment of Renewable Energy*, Earthscan, London.
21. PEETERS, M./DEKETELAERE, K., (2006), *EU Climate Change Policy. The Challenge of New Regulatory initiatives*, Edward Elgar, UK.
22. ROGGENKAMP, M./REDGWELL, C./DEL GUAYO, I./RØNNE, A., (2007), *Energy Law in Europe*, second edition, Oxford University Press.
23. ROSEN, J., (2007), *The future role of renewable energy sources in European electricity supply. A model-based analysis for the EU-15*, Universitätsverlag Karlsruhe.

24. ΑΡΓΑΛΙΑΣ, Π., (2009), *Η ενεργειακή πολιτική και η Συνθήκη της Λισαβόνας*, ΔηΣΚΕ & αγορά τ. 1/2009, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ, Θεσσαλονίκη, σελ. 36-45.
25. ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΟΥ, Ε., (2006), *Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, Περιβάλλον & Δίκαιο*, τ. 3/2006, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 363 επ.
26. ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ, Ε., (2008), *Η Λευκή Βίβλος για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή – COM (2009) 147/4*, ΔηΣΚΕ & αγορά τ. 3/2008, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ, Θεσσαλονίκη, σελ. 49 επ.
27. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ, Ν., (Μάρτιος 2008), *Το νέο κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ και οι πιέσεις του στον ελληνικό ενεργειακό τομέα*, ηλεκτρονικό περιοδικό Energy Point, τεύχος 10, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.enepoint.gr.
28. ΓΩΓΟΣ, Κ., (2001), *Case C-379/98, Preussen Electra AG v. Schlesweg AG*, ΕΕΕυρΔ 2/2001, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ και ΔΣΘ, Θεσσαλονίκη, σελ.372 επ.
29. ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2010), *Ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική και αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής*, Συνήγορος τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 32 επ.
30. ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2008), *Ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική και προστασία του περιβάλλοντος*, ΠερΔικ τ. 3/2008, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 394 επ.
31. ΗΛΙΑΔΟΥ, Α., (2006), *Ρύθμιση Αγοράς Ενέργειας*, Ενέργεια & Δίκαιο, τ. 6/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 37 επ..
32. ΚΑΛΛΙΑ – ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Α., (2008), *Εθνικός Χωροταξικός Σχεδιασμός για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας*, ΘΠΔΔ τ. 10-11/2008, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 1113 επ.
33. ΚΑΡΑΒΙΔΕΣ, Γ./ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Α./ ΑΘΑΝΑΣΑΚΗ, Μ., (2004), *Πράσινα Πιστοποιητικά Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 2/2004, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 65 επ.
34. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β./ ΜΑΝΩΛΚΙΔΗΣ, Σ., (2006), *Αντιμετώπιση των Κλιματικών Αλλαγών και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας - Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική*

Προοπτική, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 5/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 5 επ.

35. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β., (2004), *Η αειφόρος ανάπτυξη ως βάση της σύγχρονης περιβαλλοντικής πολιτικής - Βασικοί άξονες και εργαλεία με βάση τα νέα δεδομένα*, ΠερΔικ 3/2004, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 324 επ.
36. ΚΑΡΑΜΑΝΩΦ, Μ., (2010), *Βιώσιμη Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή*, Συνήγορος, τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 30 επ.
37. ΚΟΥΦΑΚΗ, Ι., (2008), *Παρατηρήσεις στην απόφαση της 3.7.2008 του ΔΕΚ στην υπόθεση C-215/06 για την εκ των υστέρων θεραπεία έλλειψης εκτιμήσεως περιβαλλοντικών όρων κατασκευής αιολικών πάρκου*, ΝοΒ 56/2008, εκδόσεις ΔΣΑ, Αθήνα, σελ. 1678-1699.
38. ΚΡΕΜΛΗΣ, Γ., (2001), *Η Αρχή της Αειφορίας: Καταστατική Αρχή του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος*, ΕΕΕυρΔ Ειδικό Τεύχος 2001, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ και ΔΣΘ, Θεσσαλονίκη, σελ.261-274.
39. ΛΑΔΗ, Σ., (2006), *Παγκοσμιοποίηση και Εξευρωπαϊσμός: Μια αμφίδρομη σχέση*, εις ΞΕΝΑΚΗΣ, Δ. / ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ, Μ., (επιμ.), (2006), *Παγκόσμια Ευρώπη; Οι διεθνείς διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 101-118.
40. ΛΕΛΟΒΙΤΗΣ, Δ., (2008), *Το πλαίσιο ρυθμιστικής συνεργασίας στην Κοινότητα: Ανάλυση και προοπτικές*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 9/2008, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 21 επ.
41. ΛΥΠΙΡΙΔΗΣ, Ι., (Νοέμβριος 2004), *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η Εναλλακτική Τεχνολογία για ένα Αειφόρο Μέλλον*, ηλεκτρονικό περιοδικό Νόμος & Φύση, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.nomosphyxis.org.gr.
42. ΜΑΡΙΑ, Ε.-Α., (2007), *Κοινοτικές και εθνικές ρυθμίσεις για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας: Οι προκλήσεις και τα διλήμματα*, εις ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ, Γ./ ΚΡΕΜΛΗΣ, Γ./ ΣΙΟΥΤΗ, Γ., *Η εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου Περιβάλλοντος στην Ελλάδα 1981-2006*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, σελ. 305 επ.
43. ΜΑΡΙΑ, Ε.-Α., (2001), *Τεχνικά έργα ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και προστασία του περιβάλλοντος*, ΠερΔικ τ. 3/2001, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 338 επ.

44. ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ, Φ.-Α., (2010), *Η προσέγγιση του ανώτατου ακυρωτικού ως προς τη διεϊσδυση των ΑΠΕ. Σκέψεις με αφορμή την Ε' ΣτΕ 2464/2009*, Συνήγορος τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 49 επ.
45. ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ, Φ.-Α., (2009), *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η προστατευτική-προνομακή τους μεταχείριση ενόψει της ικανοποίησης του γενικού συμφέροντος της προστασίας του περιβάλλοντος*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 12/2009, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 30 επ.
46. ΠΑΝΑΓΟΥΛΙΑΣ, Κ., (2009), *Υπόθεση C-201/2008 της 10.09.2009, Plantanol GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Darmstadt*, Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 3/2009, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 583 επ.
47. ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ, Μ., (2006), *Η Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική*, εις ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ. (επιμ.), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, τόμος Γ', Οικονομική Ολοκλήρωση και Πολιτικές. Το Ρυθμιστικό Πλαίσιο*, ΕΠΕΕΣ, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 405-421.
48. ΠΑΤΡΩΝΟΣ, Π./ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ, Β./ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, Α., (Ιούλιος 2004), *Διεθνείς και Κοινοτικές Δεσμεύσεις της Ελλάδας για την Προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας*, γνωμοδότηση, ηλεκτρονικό περιοδικό Νόμος & Φύση, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.nomosphysis.org.gr.
49. ΠΕΡΒΟΛΑΡΑΚΗ, Ε., (2009), *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Αναδασωτές Εκτάσεις*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 12/2009, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 49 επ.
50. ΠΕΤΡΑΚΗ, Ε., (2009), *Οι Ελληνικές Ανεξάρτητες Ρυθμιστικές Αρχές: Ενωσιακές προεκτάσεις μιας αμφιλεγόμενης Συνταγματικής Αναθεώρησης*, εις ΠΑΣΣΑΣ, Α./ ΤΣΕΚΟΣ, Θ., (επιμ.), (2009), *Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 299-337.
51. ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ./ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ, Σ., (2009), *Η Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής από την ΕΕ: Κλιματική Πολιτική και Διακυβέρνηση - Προσαρμογή*, εις ΤΣΑΛΤΑΣ, Γ./ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ, Κ. (επιμ. - παρουσίαση), (2009), *Διεθνής Κλιματική Πολιτική. Ο δρόμος προς την Κοπεγχάγη*, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 79 επ.
52. ΠΛΑΤΙΑΣ, Χ., (Ιούνιος 2005), *Οργανωμένα συμφέροντα και εκροές στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διαμόρφωση ευρωπαϊκών λύσεων για το περιβάλλον*, ηλεκτρονικό περιοδικό Νόμος & Φύση, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.nomosphysis.org.gr.

53. ΠΡΕΒΕΔΟΥΡΟΥ, Ε., (2009), *Η προστασία του Περιβάλλοντος στο πλαίσιο της νέας Ευρωπαϊκής Συνθήκης*, ΕΕΕυρΔ 3/2009, εκδόσεις ΚΔΕΟΔ και ΔΣΘ, Θεσσαλονίκη, σελ. 299 επ.
54. ΠΡΕΒΕΔΟΥΡΟΥ, Ε., (2004), *Υπόθεση C-448/01 EVN AG και Wienstrom GmbH κατά Republik Österreich*, Περιβάλλον & Δίκαιο, τ. 2/2004, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 277 επ.
55. ΣΑΛΑΚΑ, Ε. / ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ, Κ., (2005), *Η εκμετάλλευση της γεωθερμίας για ηλεκτροπαραγωγή*, Ενέργεια & Δίκαιο, τ. 4/2005, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 26-33.
56. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ, Χ., (2010), *Εξέλιξη του δικαίου της ενέργειας και ελληνική πραγματικότητα*, Συνήγορος τ. 77/2010, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 34 επ.
57. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ, Χ. / ΒΕΛΕΓΡΑΚΗΣ, Μ., (2009), *Δίκαιο Ενέργειας και Κρατικές Ενισχύσεις*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 11/2009, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 57 επ.
58. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ, Χ., (2008), *Εφαρμογή των διατάξεων ανταγωνισμού στον κλάδο ενέργειας*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 10/2008, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 20 επ.
59. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ, Χ., (2001), *Ενέργεια και περιβάλλον*, ΠερΔικ τ. 3/2001, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 347 επ.
60. ΤΣΑΛΤΑΣ, Ι., (2007), *Η αρχή της Αειφόρου Ανάπτυξης: από το Διεθνές και Κοινοτικό Δίκαιο Περιβάλλοντος στο άρθρο 24 του Συντάγματος*, εις ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΥ, Γ./ ΚΡΕΜΛΗΣ, Γ./ ΣΙΟΥΤΗ, Γ., *Η εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου Περιβάλλοντος στην Ελλάδα 1981-2006*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, σελ. 57 επ.
61. ΤΣΟΚΑΝΑΣ, Ν., (2006), *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Δίκαιο της Ενέργειας στον Ευρωπαϊκό χώρο - Πώς αντιμετωπίζεται η νέα πρόκληση και ποια η ανταπόκριση μέχρι τώρα από την Ελλάδα*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 5/2006, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 17 επ.
62. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ, Β., (2004), *Η νομολογία του ΔΕΚ σχετικά με την ενέργεια*, Ενέργεια & Δίκαιο τ. 2/2004, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, σελ. 7-21.

63. ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ, Μ., (2006), *Οι κοινοτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων*, εις ΣΤΕΦΑΝΟΥ, Κ. / ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ, Μ. / ΦΑΤΟΥΡΟΣ, Α. / ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ, Θ., (επιμ.), (2006), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, τόμος Α΄, Ενοποιητική Δυναμική, Δικαιοταξία, Διακυβέρνηση*, ΕΠΕΕΣ, εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 563-579.

Βιβλιογραφία

64. ARMENTEROS, M.-F., (2001), *ECJ 13 March 2001, Case C-379/98, Preussen Electra Aktiengesellschaft v. Schlesweg Aktiengesellschaft*, *Review of European Community & International Environmental Law (RECIEL)*, vol. 10, issue 3, Blackwell Publishing, pp.344-347.
65. BRUGGEMAN, V./ DELVAUX, B., (2006), *EU energy policy and legislation under pressure since the UNFCCC and the Kyoto Protocol?*, in PEETERS, M./ DEKETELAERE, K., (2006), *EU Climate Change Policy. The Challenge of New Regulatory initiatives*, Edward Elgar, UK, pp. 223-239.
66. COEN, D./ THATCHER, M., (2008), *Network Governance and Multi-level Delegation: European Networks of Regulatory Agencies*, *Journal of Public Policy*, vol. 28, issue 1, Cambridge University Press, pp. 49-71.
67. EBERLEIN, B., (2008), *The making of the European Union Energy Market: the interplay of Governance and Government*, *Journal of Public Policy*, vol. 28, issue 1, Cambridge University Press, pp. 73-92.
68. EBERLEIN, B. / GRANDE, E., (2005), *Beyond Delegation: Transnational Regulatory Regimes and the EU Regulatory State*, *Journal of European Public Policy*, vol. 12, issue 1, pp. 89-112.
69. EBERLEIN, B./ KERWER, D., (2004), *New Governance in the European Union: A Theoretical Perspective*, *Journal of Common Market Studies (JCMS)*, vol.42, No. 1, Blackwell Publishing, pp. 121–141.
70. EMMERECHTS, S./ GOOSSENS, A., (2001), *Case C-379/98, PreussenElektra AG v. Schlesweg AG, Judgment of the Full Court of 13 March 2001*, vol. 38, issue 4, *Common Market Law Review*, Kluwer Law International, pp. 991–1010.
71. FEATHERSTONE, K., (2005), *Introduction: 'Modernization' and the Structural Constraints of Greek Politics*, *West European Politics*, vol. 28, issue 2, pp. 223-241.

72. JAMES, S., (2010), *Adapting to Brussels: Europeanization of the core executive and the 'strategic projection' model*, Journal of European Public Policy, vol. 17, issue 6, Routledge, Taylor & Francis Group, pp. 818-835.
73. KAUR, S., (2009), *Using State Aid to Correct the Market Failure of Climate Change*, Review of European Community & International Environmental Law (RECIEL), vol. 18, issue 3, Blackwell Publishing, pp. 268 - 285.
74. KLESSMANN, C./ LAMERS, P./ RAGWITZ, M./ RESCH, G., (2010), *Design options for cooperation mechanisms under the new European renewable energy directive*, Energy Policy, vol. 38, issue 8, Elsevier, pp. 4679–4691.
75. KUHN, T., (2001), *Implications of the 'Preussen Elektra' Judgment of the European Court of Justice on the Community Rules on State Aid and the Free Movement of Goods Preliminary Ruling of 13 March 2001, Case C-379/98, Preussen Elektra v. Schleswag*, Legal Issues of Economic Integration, vol. 28, issue 3, Kluwer Law International, pp. 361-376.
76. MALLON, K., (2006), *An A to Z of Stakeholders*, in MALLON, K., (edit.), (2006), *Renewable energy policy and politics: a guide for decision-making*, Earthscan, UK, pp. 85-119.
77. MAJONE, G., (1999), *The regulatory state and its legitimacy problems*, West European Politics, vol. 22, issue 1, pp. 1-24.
78. PALLEMAERTS, M./ WILLIAMS, R., (2006), *Climate change: the international and European policy framework*, in PEETERS, M./ DEKETELAERE, K., (2006), *EU Climate Change Policy. The Challenge of New Regulatory initiatives*, Edward Elgar, UK, pp. 27-50.
79. RINGEL, M., (January 2006), *Fostering the use of Renewable Energies in the European Union: the race between feed-in tariffs and green certificates*, Renewable Energy, vol. 31, issue 1, Elsevier, pp. 1–17.
80. DE VRIES, S., (June 2001), *ECJ Case Report, Case C-379/98, PreussenElektra AG v. Schleswag AG*, European Environmental Law Review, June 2001, Kluwer Law International, pp. 193-205.

Γ. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρωτογενές

81. Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, EEEE C 115, 09.05.2008, σελ. 1.

Ποσειδάριος

82. **Απόφαση 2010/385/ΕΕ του Συμβουλίου**, της 24.06.2010, σχετικά με τη σύναψη από την Ευρωπαϊκή Ένωση του καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (IRENA), EEEE L 178, 13.07.2010, σελ. 17.
83. **Κανονισμός 713/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**, της 13.07.2009, για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, EEEE L 211, 14.08.2009, σελ. 1.
84. **Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**, της 13.07.2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ, EEEE L 211, 14.08.2009, σελ. 55.
85. **Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**, της 23.04.2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ, EEEE L 140, 05.06.2009, σελ. 16.
86. **Οδηγία 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**, της 05.04.2006, για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες και για την κατάργηση της οδηγίας 93/76/ΕΟΚ του Συμβουλίου, EEEE L 114, 27.04.2006, σελ. 64.
87. **Οδηγία 2005/89/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**, της 18.01.2006, περί μέτρων διασφάλισης του εφοδιασμού με ηλεκτρισμό και περί επενδύσεων υποδομής, EEEE L 33, 04.02.2006, σελ. 22.
88. **Απόφαση 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** της 22.07.2002, Έκτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, EEEE L 242, 10.09.2002, σελ. 1.

89. **Απόφαση 2002/358/ΕΚ** του Συμβουλίου, της 25.04.2002, για την έγκριση, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του Πρωτοκόλλου του Κυότο στη Σύμβαση – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές και την από κοινού τήρηση των σχετικών δεσμεύσεων, ΕΕΕΕ L 130, 15.05.2002, σελ. 1.
90. **Οδηγία 2001/77/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27.09.2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ΕΕΕΕ L 283, 27.10.2001, σελ. 33.
91. **Οδηγία 2001/42/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27.06.2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, ΕΕΕΕ L 197, 21.07.2001, σελ. 30.
92. **Απόφαση 93/500/ΕΟΚ** του Συμβουλίου της 13.09.1993 για την προαγωγή των ανανεώσιμων ενεργειών στην Κοινότητα (πρόγραμμα *Altener*), ΕΕΕΕ L 235, 18.09.1993, σελ. 41.
93. **Οδηγία 92/43/ΕΟΚ** του Συμβουλίου της 21.05.1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, ΕΕΕΕ L 206, 22.07.1992, σελ. 7.

Δ. Έγκριση Ευρωπαϊκής Έπιτροπής

94. **Απόφαση της Επιτροπής 2009/548/ΕΚ**, 30.06.2009, σχετικά με τον καθορισμό σχεδίου εθνικών σχεδίων δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια με βάση την οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕΕΕ L 182/33, 15.07.2009.
95. **COM (2009) 192 τελικό**, 24.04.2009, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Έκθεση προόδου στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας: Έκθεση της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2001/77/ΕΚ, το άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας 2003/30/ΕΚ και σχετικά με την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης της ΕΕ για τη Βιομάζα, COM(2005)628».
96. **COM (2009) 147 τελικό**, 01.04.2009, Λευκή Βίβλος της Επιτροπής: «Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος: προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης».

97. **COM (2008) 781** τελικό, **13.11.2008**, Ανακοίνωση της Επιτροπής - Δεύτερη επισκόπηση της ενεργειακής στρατηγικής: «*Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την ενεργειακή ασφάλεια και αλληλεγγύη*».
98. **COM (2008) 30** τελικό, **23.01.2008**, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, *Δύο φορές το 20 έως το 2020. Η κλιματική αλλαγή και η ευκαιρία της Ευρώπης*.
99. **COM (2008) 19** τελικό, **23.01.2008**, Πρόταση της Επιτροπής «*Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές*».
100. **2008/C 82/01**, Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, **ΕΕΕΕ C 82, 01.04.2008**, σελ. 1.
101. **COM (2007) 530** τελικό, **19.09.2007**, Πρόταση της Επιτροπής «*Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας*».
102. **COM (2007) 528** τελικό, **19.09.2007**, Πρόταση της Επιτροπής «*Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας*».
103. **COM (2007) 1** τελικό, **10.01.2007**, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: «*Ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη*».
104. **COM (2006) 849** τελικό, **10.01.2007**, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «*Δράση παρακολούθησης της Πράσινης Βίβλου. Έκθεση σχετικά με την πρόοδο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές*».
105. **COM (2006) 848** τελικό, **10.01.2007**, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «*Χάρτης πορείας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας τον 21ο αιώνα: συμβολή στην ενίσχυση της αειφορίας*».
106. **Απόφαση της Επιτροπής 2006/613/ΕΚ**, **19.07.2006**, σχετικά με την έγκριση, σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, του καταλόγου των τόπων κοινοτικής σημασίας για τη μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή, **ΕΕΕΕ L 259, 21.09.2006**, σελ. 1.

- 107.COM (2006) 105 τελικό, 08.03.2006, Πράσινη Βίβλος Επιτροπής: «Ευρωπαϊκή στρατηγική για αιεφόρο, ανταγωνιστική και ασφαλή ενέργεια».
- 108.COM (2005) 627 τελικό, 07.12.2005, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Στήριξη της ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας».
- 109.Απόφαση της Επιτροπής 2003/796/ΕΚ, 11.11.2003, σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκής ομάδας ρυθμιστικών αρχών για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, ΕΕΕΕ L 296, 14.11.2003, σελ. 34.
- 110.COM (2002) 718 τελικό, 11.12.2002, Ανακοίνωση της Επιτροπής για «Το πλαίσιο λειτουργίας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών οργανισμών».
- 111.COM (2001) 428, τελικό, 25.07.2001, Λευκή Βίβλος της Επιτροπής: «Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση».
- 112.2001/C 37/03, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος», ΕΕΕΕ C 37, 03.02.2001, σελ. 3.
- 113.COM (2000) 576 τελικό, 20.09.2000, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: «Πώς θα ταιριάξουμε τις ανάγκες με τις ευθύνες μας. Ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών παραμέτρων στην οικονομική πολιτική».
- 114.COM (1997) 599 τελικό της 26.11.1997, Λευκή Βίβλος της Επιτροπής για μία Κοινοτική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης: «Ενέργεια για το Μέλλον: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας».
- 115.COM (1996) 576 τελικό της 20.11.1996, Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής για μία Κοινοτική Στρατηγική: «Ενέργεια για το Μέλλον: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας».
- 116.94/C 72/03, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Κοινοτικοί κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος», ΕΕΕΕ C 072, 10.03.1994, σελ. 3.

Ε. Ψηφίσματα

- 117.Ψήφισμα A5-0078/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ΕΕΕΕ C 378 της 29.12.2000, σελ. 89.

118. **N. 3851/2010**, *Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής*, ΦΕΚ Α' 85/04.06.2010.
119. **N. 3734/2009**, *Προώθηση της συμπαραγωγής δύο ή περισσότερων χρήσιμων μορφών ενέργειας, ρύθμιση ζητημάτων σχετικών με το Υδροηλεκτρικό Έργο Μεσοχώρας και άλλες διατάξεις*, ΦΕΚ Α' 8/28.01.2009.
120. **N. 3661/2008**, *«Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις»*, ΦΕΚ Α' 89/19.05.2008.
121. **N. 3468/2006**, *Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις*, ΦΕΚ Α' 129/27.06.2006.
122. **N. 3299/2004**, *«Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Περιφερειακή Σύγκλιση»*, ΦΕΚ Α' 261/23.12.2004.
123. **N. 3175/2003**, *Αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού, τηλεθέρμανση και άλλες διατάξεις*, ΦΕΚ Α' 207/29.08.2003.
124. **N. 2971/2001**, *Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις*, ΦΕΚ Α' 285/19.12.2001.
125. **N. 2941/2001**, *Απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης εταιρειών, αδειοδότησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ρύθμιση θεμάτων της Α.Ε. "ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ" και άλλες διατάξεις*, ΦΕΚ Α' 201/12.09.2001.
126. **N. 2773/1999**, *Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Ρύθμιση θεμάτων ενεργειακής πολιτικής και λοιπές διατάξεις*, ΦΕΚ Α' 286/22.12.1999.
127. **N. 2244/1994**, *Ρύθμιση θεμάτων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και από συμβατικά καύσιμα και άλλες διατάξεις*, ΦΕΚ Α' 168/07.10.1994.

128.**N.1559/1985**, Ρύθμιση θεμάτων εναλλακτικών μορφών ενέργειας και ειδικών θεμάτων ηλεκτροπαραγωγής από συμβατικά καύσιμα και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ Α' 135/25.07.1985.

129.**N. 1475/1984**, Αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού, ΦΕΚ Α' 131/11.09.1984.

Υπουργικές Αποφάσεις

130.**Σχέδιο ΥΑ** για την «Έγκριση ειδικών όρων για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων και ηλιακών συστημάτων σε γήπεδα και κτίρια σε εκτός σχεδίου περιοχές», διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=mlM4%3D6YVAAH4M%3D&tabid=555>.

131.**ΚΥΑ υπ' αριθ. Α.Υ./Φ1/οικ.18513/20.09.2010**, Συμπλήρωση του Ειδικού Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε Κτιριακές Εγκαταστάσεις, ΦΕΚ Β' 1557/22.09.2010.

132.**ΥΑ υπ' αριθ. Α.Υ./Φ1/οικ.17149/30.08.2010**, Τύπος και περιεχόμενο συμβάσεων πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και μέσω Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης στο Σύστημα και το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο και στο Δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νήσων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 3 του ν.3468/2006, όπως ισχύει, πλην ηλιοθερμικών και υβριδικών σταθμών, (προς δημοσίευση).

133.**ΥΑ υπ' αριθ. 36720/25.08.2010**, «Έγκριση ειδικών όρων για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και ηλιακών συστημάτων σε κτίρια και οικόπεδα εντός σχεδίου περιοχών, και σε οικισμούς», (ΦΕΚ ΑΑΠ 376/06.09.2010).

134.**ΚΥΑ υπ' αριθ. 12323/ΓΓ175/04.06.2009**, «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε δώματα και στέγες κτιρίων», ΦΕΚ Β' 1079/04.06.2009.

135.**ΥΑ υπ' αριθ. Δ6/Φ1/οικ.8786/06.05.2010**, για την Εφαρμογή του Συστήματος Εγγυήσεων Προέλευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και Μηχανισμού Διασφάλισής του, ΦΕΚ Β' 646/14.05.2010.

136.**ΚΥΑ υπ' αριθ. 49828/12.11.2008**, «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αιεφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού», ΦΕΚ Β' 2464/03.12.2008.

137.ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/28.08.2006, «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ "σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων" του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001», ΦΕΚ Β' 1225/05.09.2006.

138.ΥΑ υπ' αριθ. οικ. 104248/ΕΥΠΕ/ΕΠΕΧΩΔΕ/25.05.2006 «Περιεχόμενο, δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία των Προμελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ), των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθώς και συναφών μελετών περιβάλλοντος, έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)», ΦΕΚ Β' 663/26.05.2006.

139.ΥΑ υπ' αριθ. οικ. 104247/ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ/25.05.2006 «Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002», ΦΕΚ Β' 663/26.05.2006.

140.ΚΥΑ υπ' αριθ. Δ6/Φ1/οικ.19500/04.11.2004, «Τροποποίηση και συμπλήρωση της 13727/724/2003 κοινής υπουργικής απόφασης ως προς την αντιστοίχιση των δραστηριοτήτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με τους βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στην πολεοδομική νομοθεσία», ΦΕΚ Β' 1671/11.10.2004.

141. ΚΥΑ υπ' αριθ. Η.Π. 15393/2332/05.08.2002, «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ Α'/160/1986) όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002 "Εναρμόνιση του ν. 1650/1986 με τις οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ κ.α. (ΦΕΚ Α'/91/2002)"», ΦΕΚ Β'/1022/05.08.2002.

Σ. Νομολογία

Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 142.C-201/2008, *Plantanol GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Darmstadt*, της 10^{ης}.09.2009, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 2009, σελ. I-08343.
- 143.C-215/2006, *Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιρλανδίας*, της 03^{ης}.07.2008, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 2008, σελ. I-04911.
- 144.C-448/2001, *ENV AG & Wienstrom GmbH κατά Republik Österreich*, της 04^{ης}.12.2003, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 2003, σελ. I-14527.
- 145.C-513/1999, *Concordia Bus Finland*, της 17^{ης}.09.2002, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 2002, σελ. I-07213.
- 146.C-379/1998, *Preussen Electra κατά AG Schleswig AG*, της 13^{ης}.03.2001, Συλλογή Νομολογίας του Δικαστηρίου 2001, σελ. I-02099.
- 147.C-169/1980, *Gondrand Frères και Garancini*, της 09^{ης}.07.1981, Συλλογή Νομολογίας του Δικαστηρίου 1981, σελ. 01931.

Ευρωπαϊκό Σπυρεαείο

- 148.ΣτΕ 2464/2009 (Ε' τμήμα)
- 149.ΣτΕ 1508/2008 (Ε' τμήμα)
- 150.ΣτΕ 964/2008 (Στ' τμήμα)
- 151.ΣτΕ 863/2008 (Ε' τμήμα)
- 152.ΣτΕ 3597/2007 (Ε' τμήμα)
- 153.ΣτΕ 3596/2007 (Ε' τμήμα)
- 154.ΣτΕ 3858/2007 (Ε' τμήμα)
- 155.ΣτΕ 2955/2006 (Ε' τμήμα)
- 156.ΣτΕ 3652/2005 (Ε' τμήμα)
- 157.ΣτΕ 3650/2005 (Ε' τμήμα)
- 158.ΣτΕ 1805/2005 (Ε' τμήμα)
- 159.ΣτΕ 3289/2004 (Ε' τμήμα)
- 160.ΣτΕ 2569/2004 (Ε' τμήμα)

- 161.ΣτΕ 2495/2003 (Ε' τμήμα)
- 162.ΣτΕ 1324/2001 (Ε' τμήμα)
- 163.ΣτΕ 1322/2001 (Ε' τμήμα)
- 164.ΣτΕ 2939/2000 (Ολομέλεια)
- 165.ΣτΕ 2805/1997 (Ε' τμήμα)

Επιτροπή Ανταγωνισμού

- 166. ΕΑ ΣτΕ 689/2009
- 167. ΕΑ ΣτΕ 467/2009
- 168. ΕΑ ΣτΕ 466/2009
- 169. ΕΑ ΣτΕ 1204/2008
- 170. ΕΑ ΣτΕ 914/2008
- 171. ΕΑ ΣτΕ 911/2008
- 172.ΕΑ ΣτΕ 970/2006
- 173.ΕΑ ΣτΕ 194/2006

Νομοκό Επιτροπή των Κρίσεων

- 174.ΝΣΚ 454/2008 (ατομική γνωμοδότηση)
- 175.ΝΣΚ 26/2007 (γνωμοδότηση Α' τμήματος)

Η. Δουκά Άγγραφοι - αιτήσεις

- 176.Ανακοίνωση υπ' αρ. 2003/С 321/01, Διοργανική Συμφωνία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, ΕΕΕΕ C 321 της 31^{ης}.12.2003, σελ. 1.
- 177.Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων στο σχέδιο νόμου «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», 23.04.2010, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Βουλής:

Εξοικονόμησης Ενέργειας

188. Πλατφόρμα Διαφάνειας άρ. 24 παρ. 2 της Οδ. 2009/28/ΕΚ ec.europa.eu/energy/renewables/transparency_platform/transparency_platform_en.htm
189. Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας www.rae.gr
190. Towards a new Energy Strategy for Europe 2011-2020: Public Consultation www.ec.europa.eu/energy/strategies/consultations/2010_07_02_energy_strategy_en.htm
191. Towards a new Energy Strategy for Europe 2011-2020: Stock taking document www.ec.europa.eu/energy/strategies/consultations/doc/2010_07_02/2010_07_02_energy_strategy.pdf

Παραρτήματα

Παράρτημα I:

Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ανακοίνωση υπ' αριθ.2008/C 115/01, ΕΕΕΕ C 115, 09.05.2008, σελ. 1.

Παράρτημα II:

Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23.04.2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ, ΕΕΕΕ L 140, 05.06.2009, σελ. 16.

Παράρτημα III:

Αιτιολογική Έκθεση προς τη Βουλή των Ελλήνων στο σχέδιο νόμου «*Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής*», 23.04.2010, διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Βουλής: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2/02/6/12-350c-4c6f-9950-340c4876e24/E-KLIMATL-EISI.asp.pdf>.

Παράρτημα IV:

N. 3851/2010, *Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής*, ΦΕΚ Α' 85/04.06.2010.

Παράρτημα Ι

ΤΙΤΛΟΣ XXI

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Άρθρο 194

1. Στο πλαίσιο της εγκαθίδρυσης ή της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και λαμβανομένης υπόψη της απαίτησης να προστατευθεί και να βελτιωθεί το περιβάλλον, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας, σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ κρατών μελών, έχει ως στόχο:

- α) να διασφαλίζει τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας,
- β) να διασφαλίζει τον ενεργειακό εφοδιασμό της Ένωσης, και
- γ) να προωθεί την ενεργειακή αποδοτικότητα και την εξοικονόμηση ενέργειας καθώς και την ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και
- δ) να προωθεί τη διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων.

2. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των λοιπών διατάξεων των Συνθηκών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, θεσπίζουν τα μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1. Τα εν λόγω μέτρα θεσπίζονται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Τα μέτρα αυτά δεν επηρεάζουν το δικαίωμα κράτους μέλους να καθορίζει τους όρους εκμετάλλευσης των ενεργειακών του πόρων, την επιλογή του μεταξύ διαφόρων ενεργειακών πηγών και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού, με την επιφύλαξη του άρθρου 192, παράγραφος 2, στοιχείο γ).

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως, σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει τα ως άνω μέτρα, όταν πρόκειται για μέτρα κυρίως φορολογικού χαρακτήρα.

Παράρτημα II

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΟΔΗΓΙΑ 2009/28/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 23ης Απριλίου 2009

σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 175 παράγραφος 1 και το άρθρο 95 σε συνδυασμό με τα άρθρα 17, 18 και 19 της παρούσας οδηγίας,

την πρόταση της Επιτροπής.

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,Ενεργώντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο έλεγχος της ευρωπαϊκής ενεργειακής κατανάλωσης καθώς και η αυξημένη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε συνδυασμό με την εξοικονόμηση ενέργειας και την αυξημένη ενεργειακή απόδοση, αποτελούν σημαντικές συστατικές της δόσης μέτρων που απαιτήθηκαν για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και για τη συμμόρφωση προς το πρωτόκολλο του Κιότο στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος και προς τις περαιτέρω κοινοτικές και διεθνείς δεσμεύσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μετά το 2012. Επίσης, αυτοί οι παράγοντες θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, στην προώθηση της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας και στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και περιφερειακής ανάπτυξης, ιδίως στις αγροτικές και τις απομονωμένες περιοχές.
- (2) Ειδικότερα, η πρόοδος της τεχνολογίας και η παροχή κινήτρων για τη χρήση και την επέκταση των μαζικών μεταφορών, η χρήση τεχνολογιών ενεργειακής απόδοσης και η χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές αποτελούν ορισμένα από τα πλέον αποτελεσματικά εργαλεία με τα οποία

η Κοινότητα μπορεί να μειώσει την εξάρτησή της από τις εισαγωγές πετρελαίου στον τομέα των μεταφορών, όπου είναι εντονότερο το πρόβλημα της ασφάλειας του εφοδιασμού ενέργειας, και να επηρεάσει την αγορά καυσίμων για τις μεταφορές.

- (3) Οι δυνατότητες για οικονομική αύξηση μέσω της καινοτομίας και μιας βιώσιμης και ανταγωνιστικής ενεργειακής πολιτικής έχουν αναγνωρισθεί. Η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές εξαρτάται συχνά από τοπικές ή περιφερειακές επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους (ΜΜΕ). Οι ευκαιρίες για ανάπτυξη και απασχόληση τις οποίες προσφέρουν στα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους οι περιφερειακές και τοπικές επενδύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές είναι σημαντικές. Συνεπώς, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίξουν μέτρα κρατικής και περιφερειακής ανάπτυξης στους τομείς αυτούς, να ενθαρρύνουν ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ανάμεσα σε τοπικές και περιφερειακές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και να προωθήσουν τη χρήση χρηματοδότησης από διαρθρωτικά κονδύλια στο συγκεκριμένο τομέα.
- (4) Κατά την ενθάρρυνση της ανάπτυξης της αγοράς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, είναι ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη ο θετικός αντίκτυπος όσον αφορά τις δυνατότητες περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, τις εξαγωγικές προοπτικές, την κοινωνική συνοχή και τις δυνατότητες απασχόλησης, ιδίως για τις ΜΜΕ και τους ανεξάρτητους παραγωγούς ενέργειας.
- (5) Προκειμένου να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στην Κοινότητα και να περιοριστεί η εξάρτησή της από εισαγωγές ενέργειας, θα πρέπει η ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές να βρισκείται σε στενή συνάρτηση με την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.
- (6) Είναι σκόπιμη η στήριξη των τεχνολογιών αποκεντρωμένης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά τις φάσεις επίδειξης και αρχικής διάδοσης στο εμπόριο. Η στροφή προς την αποκεντρωμένη παραγωγή ενέργειας προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα, μεταξύ των οποίων αξιοποίηση τοπικών ενεργειακών πόρων, αύξηση της τοπικής ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού, μεταφορά σε μικρότερες αποστάσεις και μείωση των απωλειών ενέργειας κατά τη μεταφορά. Μια τέτοια αποκέντρωση προωθεί επίσης την τοπική ανάπτυξη και τη συνοχή με την παροχή πηγών εισοδήματος και τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο.

⁽¹⁾ Γνώμη της 17ης Σεπτεμβρίου 2008 (ΕΕ C 77 της 31.3.2009, σ. 43).

⁽²⁾ ΕΕ C 325 της 19.12.2008, σ. 12.

⁽³⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2008 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009.

- (7) Η οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾ και η οδηγία 2003/30/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2003, σχετικά με την προώθηση της χρήσης βιοκαυσίμων ή άλλων ανανεώσιμων καυσίμων για τις μεταφορές ⁽²⁾ έδωσαν ορισμούς για τις διάφορες μορφές ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η οδηγία 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ⁽³⁾ θέσπισε ορισμούς για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας εν γένει. Για λόγους ασφάλειας δικαίου και σαφήνειας ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν οι ίδιοι ή παρόμοιοι ορισμοί στην παρούσα οδηγία.
- (8) Η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 10ης Ιανουαρίου 2007, με τίτλο «Χάρτης πορείας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας τον 21ο αιώνα: συμβολή στην ενίσχυση της αειφορίας» καταδειξε ότι ο στόχος του 20 % για το συνολικό μερίδιο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ο στόχος του 10 % για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές είναι κατάλληλοι και εφικτοί στόχοι, και ότι το πλαίσιο το οποίο περιλαμβάνει υποχρεωτικούς στόχους αναμένεται να προσφέρει στην επιχειρηματική κοινότητα τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα που χρειάζεται ώστε να πραγματοποιηθεί βιώσιμες επενδύσεις στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες να επιτρέψουν τη μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα και τη μεγαλύτερη αξιοποίηση των νέων ενεργειακών τεχνολογιών. Οι στόχοι αυτοί υφίστανται στο πλαίσιο της βελτίωσης κατά 20 % της ενεργειακής απόδοσης έως το 2020, που καθορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2006, με τίτλο «Σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση: αξιοποίηση του δυναμικού», που υιοθέτησαν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο 2007, και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το ψήφισμά του της 31ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με το εν λόγω σχέδιο δράσης.
- (9) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2007 επαναβεβαίωσε τη δέσμευση της Κοινότητας για την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε ολόκληρη την Κοινότητα μετά το 2010. Επικύρωσε υποχρεωτικό στόχο 20 % ως μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη συνολική κατανάλωση ενέργειας της Κοινότητας έως το 2020 και υποχρεωτικό ελάχιστο στόχο, τον οποίο πρέπει να επιτύχουν όλα τα κράτη μέλη, 10 % ως μερίδιο των βιοκαυσίμων στην κατανάλωση βενζίνης και πετρελαίου ντίζελ στις μεταφορές έως το 2020, στόχος που πρέπει να υλοποιηθεί κατά οικονομικώς συμφέροντα τρόπο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε ότι ο δεσμευτικός χαρακτήρας του στόχου για τα βιοκαύσιμα είναι ενδεδειγμένος, υπό τον όρο ότι η παραγωγή είναι σταθερή, ότι θα διατεθούν στην αγορά βιοκαύσιμα δεύτερης γενιάς και ότι η οδηγία 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με την ποιότητα των καυσίμων βενζίνης και ντίζελ ⁽⁴⁾ θα τροποποιηθεί προκειμένου να επιτρέψει κατάλληλα επίπεδα ανάμειξης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2008 επανέλαβε
- ότι είναι σημαντικό να εκπονηθούν και να πληρούνται ουσιαστικά κριτήρια αειφορίας για τα βιοκαύσιμα και να διασφαλισθεί η εμπορική διαθεσιμότητα βιοκαυσίμων δεύτερης γενιάς. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών του Ιουνίου 2008 αναφέρθηκε και πάλι στα κριτήρια αειφορίας και στην ανάπτυξη βιοκαυσίμων δεύτερης γενιάς και τόνισε ότι πρέπει να αξιολογηθεί ο ενδεχόμενος αντίκτυπος της παραγωγής βιοκαυσίμων στην παραγωγή γεωργικών τροφίμων και να αναληφθούν ενέργειες, εφόσον απαιτείται, για την αντιμετώπιση των ελλείψεων. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε ότι θα πρέπει να εκτιμηθούν περαιτέρω οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνέπειες της παραγωγής και κατανάλωσης βιοκαυσίμων.
- (10) Στο ψήφισμά του, της 25ης Σεπτεμβρίου 2007, σχετικά με τον χάρτη πορείας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην Ευρώπη ⁽⁵⁾, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει έως τα τέλη του 2007 πρόταση νομοθετικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, επισημαίνοντας τη σημασία του καθορισμού στόχων για τα μερίδια των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε επίπεδο Κοινότητας και κρατών μελών.
- (11) Είναι ανάγκη να τεθούν διαφανείς και αδιαμφισβήτητοι κανόνες για τον υπολογισμό του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και για τον καθορισμό των πηγών αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να περιληφθεί η ενέργεια που υπάρχει στους ωκεανούς και σε άλλα υδάτινα συστήματα με τη μορφή κυμάτων, θαλάσσιων ρευμάτων, παλιρροιών, βαθμίδωσης της θερμικής ενέργειας ή περικεκκότητας σε αλάτι των ωκεανών.
- (12) Η χρήση γεωργικών υλικών, όπως η στερεή και η υγρή κοπριά, καθώς και άλλων αποβλήτων ζωικής ή οργανικής προέλευσης για την παραγωγή βιοαερίου προσφέρει, λόγω των σημαντικών δυνατοτήτων περιορισμού των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, ουσιαστικά περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα τόσο για την παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού όσο και για την παραγωγή βιοκαυσίμων. Χάρη στον αποκεντρωμένο χαρακτήρα τους και στην περιφερειακή επενδυτική δομή, οι εγκαταστάσεις παραγωγής βιοαερίου μπορούν να συμβάλουν κατά τρόπο καθοριστικό στη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών ζωνών και να προσφέρουν νέες εισοδηματικές δυνατότητες στους αγρότες.
- (13) Με βάση τις θέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, ενδείκνυται να καθοριστούν δεσμευτικοί εθνικοί στόχοι συνεπείς με το 20 % ως μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και το 10 % ως μερίδιο συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην κοινοτική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές έως το 2020.
- (14) Κύριος σκοπός των δεσμευτικών εθνικών στόχων είναι να παρασχεθεί ασφάλεια στους επενδυτές και να ενθαρρυνθεί η συνεχής ανάπτυξη τεχνολογιών που παράγουν ενέργεια από όλες τις μορφές ανανεώσιμων πηγών. Η αναβολή της λήψης απόφασης ως προς το κατά πόσο ένας στόχος είναι δεσμευτικός μέχρι να συμβεί ένα γεγονός στο μέλλον δεν είναι επομένως σκόπιμη.

⁽¹⁾ ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 33.

⁽²⁾ ΕΕ L 123 της 17.5.2003, σ. 42.

⁽³⁾ ΕΕ L 176 της 15.7.2003, σ. 37.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 350 της 28.12.1998, σ. 58.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 219 Ε της 28.8.2008, σ. 82.

- (15) Για κάθε κράτος μέλος διαφέρει το σημείο εκκίνησης, το δυναμικό του όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και το ενεργειακό του μείγμα. Ως εκ τούτου, είναι ανάγκη να επιμεριστεί ο κοινοτικός στόχος του 20 % σε επιμέρους στόχους για κάθε κράτος μέλος, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη μια δίκαιη και κατάλληλη κατανομή, συνεκτιμώντας τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης και το διαφορετικό δυναμικό των κρατών μελών, καθώς και το υφιστάμενο επίπεδο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και το ενεργειακό μείγμα. Ενδέκνεται να γίνει ο επιμερισμός κατανέμοντας την απαιτούμενη συνολική αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μεταξύ των κρατών μελών με βάση ίση αύξηση του μεριδίου κάθε κράτους μέλους, σταθμισμένη με γνώμονα το ΑΕγχΠ του, αυξομειούμενη κατά τρόπον ώστε να αντικατοπτρίζει το σημείο εκκίνησης τους και υπολογίζοντας την ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας, στο πλαίσιο δε αυτό πρέπει να ληφθούν υπόψη οι έως τώρα προσπάθειες των κρατών μελών όσον αφορά τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- (16) Αντιστροφώς, κρίνεται σκόπιμο ο στόχος του 10 % για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στις μεταφορές να τεθεί στο ίδιο επίπεδο για κάθε κράτος μέλος, προκειμένου να διασφαλιστεί συνέπεια των προδιαγραφών για τα καύσιμα κίνησης και διαθεσιμότητα των καυσίμων. Επειδή είναι εύκολη η εμπορία καυσίμων κίνησης, τα κράτη μέλη με χαμηλό πλούτο σχετικών πόρων θα μπορούν εύκολα να προμηθευτούν από άλλες χώρες βιοκαύσιμα. Ενώ τεχνικά είναι δυνατό η Κοινότητα να επιτύχει το στόχο της για τη χρήση ανανεώσιμης ενέργειας στις μεταφορές αποκλειστικά από εγχώρια παραγωγή, είναι πιθανό όσο και επιθυμητό ο στόχος στην πραγματικότητα να επιτευχθεί με συνδυασμό εγχώριας παραγωγής και εισαγωγών. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί τον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς βιοκαυσίμων, και θα πρέπει, όπου κρίνεται σκόπιμο, να προτείνει σχετικά μέτρα για την επίτευξη ισόρροπης προσέγγισης μεταξύ της εγχώριας παραγωγής και των εισαγωγών, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την πορεία των πολυμερών και διμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα και την ενεργειακή ασφάλεια.
- (17) Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης αποτελεί βασικό στόχο της Κοινότητας και αποσκοπεί στην επίτευξη βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης κατά 20 % έως το 2020. Ο στόχος αυτός, μαζί με την ισχύουσα και τη μελλοντική νομοθεσία στην οποία συμπεριλαμβάνονται η οδηγία 2002/91/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων ⁽¹⁾, η οδηγία 2005/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2005, για θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια ⁽²⁾ και η οδηγία 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006, για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες ⁽³⁾, έχει να διαδραματίσει καιρόν ρόλο για να εξασφαλιστεί ότι οι στόχοι για το κλίμα και την ενέργεια θα επιτευχθούν με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, και ότι μπορεί να προσφέρει νέες ευκαιρίες για την οικονομία της ΕΕ. Οι πολιτικές για την ενεργειακή απόδοση και την εξοικονόμηση ενέργειας συγκαταλέγονται, για κάθε κράτος μέλος, στις αποτελεσματικότερες μεθόδους για την αύξηση του ποσοστού μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και, συνεπώς, για την ευκολότερη επίτευξη των στόχων ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.
- (18) Τα κράτη μέλη οφείλουν να επιφέρουν σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση σε όλους τους τομείς, προκειμένου να επιτύχουν ευκολότερα τους στόχους τους για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, οι οποίοι εκφράζονται ως ποσοστό της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας. Η ανάγκη για ενεργειακή απόδοση στον τομέα των μεταφορών είναι επιτακτική διότι είναι πιθανόν να καταστεί όλο και δυσχερέστερη η βιώσιμη επίτευξη δεσμευτικού ποσοστού στόχου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές εάν εξακολουθήσει να αυξάνεται η συνολική ζήτηση ενέργειας για τις μεταφορές. Επομένως, ο υποχρεωτικός στόχος του 10 % που πρέπει να επιτευχθεί από όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να οριστεί ως μερίδιο της τελικής ενέργειας που καταναλώνεται από τον τομέα των μεταφορών το οποίο πρέπει να επιτευχθεί από ανανεώσιμες πηγές και όχι μόνον από βιοκαύσιμα.
- (19) Προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη των δεσμευτικών εθνικών συνολικών στόχων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εργαστούν προς μια ενδεικτική πορεία, δρομολογώντας την επίτευξη των τελικών δεσμευτικών στόχων τους. Θα πρέπει να θεσπίσουν εθνικό σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια το οποίο θα περιλαμβάνει ενημέρωση για τους τομεακούς στόχους, ενώ παράλληλα θα λαμβάνουν υπόψη ότι υπάρχουν διαφορετικές χρήσεις της βιομάζας και, συνεπώς, είναι ουσιαστικό να αξιολογηθούν νέοι πόροι βιομάζας. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν δικά τους μέτρα για την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να εκτιμή, κατά την αξιολόγηση της αναμενόμενης οικείας ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου δράσης, κατά πόσον τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμησης ενέργειας μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των εθνικών του στόχων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το βέλτιστο συνδυασμό τεχνολογιών ενεργειακής απόδοσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- (20) Προκειμένου να υπάρξει όφελος από την τεχνολογική πρόοδο και τις οικονομίες κλίμακας, στο πλαίσιο της ενδεικτικής πορείας θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η δυνατότητα ταχύτερης ανάπτυξης της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μέλλον. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα μπορεί να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους τομείς που πλήττονται δυσανάλογα από την έλλειψη τεχνολογικής πρόοδου και οικονομικών κλίμακας και, ως εκ τούτου, παραμένουν υπανάπτυκτοι, αλλά οι οποίοι στο μέλλον θα μπορούσαν να συμβάλουν σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για το 2020.
- (21) Στην ενδεικτική πορεία, το 2005 θα πρέπει να ληφθεί ως το σημείο εκκίνησης, διότι είναι το τελευταίο έτος για το οποίο διατίθενται αξιόπιστα στοιχεία για τα εθνικά μερίδια ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

⁽¹⁾ ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 65.

⁽²⁾ ΕΕ L 191 της 22.7.2005, σ. 29.

⁽³⁾ ΕΕ L 114 της 27.4.2006, σ. 64.

- (22) Για την επίτευξη των στόχων της παρούσας οδηγίας θα πρέπει η Κοινότητα και τα κράτη μέλη να διαθέσουν σημαντικό ποσό των χρηματοδοτικών πόρων στην έρευνα και την ανάπτυξη σε σχέση με τις τεχνολογικές ανανεώσιμες ενέργειες. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας θα πρέπει να αποδώσει υψηλή προτεραιότητα στην έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογιών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- (23) Τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να θέσουν στόχους επιπλέον των εθνικών στόχων και να εντάξουν τις εν λόγω αρχές στην κατάρτιση εθνικών σχεδίων δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια και την ανάπτυξη συνειδησης των πλεονεκτημάτων της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- (24) Για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η βιομάζα, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη μεγαλύτερη εκμετάλλευση των υπάρχοντων αποθεμάτων ξυλείας και την ανάπτυξη νέων συστημάτων δασοπονίας.
- (25) Κάθε κράτος μέλος διαθέτει διαφορετικό δυναμικό ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και εφαρμόζει διαφορετικά καθεστώτα στήριξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε εθνικό επίπεδο. Τα περισσότερα κράτη μέλη εφαρμόζουν καθεστώτα στήριξης που αποφέρουν οφέλη μόνον σε σχέση με μορφές ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές οι οποίες παράγονται στην επικράτεια τους. Για την εύρυθμη λειτουργία των εν λόγω εθνικών καθεστώτων στήριξης έχει ουσιαστική σημασία να μπορούν τα κράτη μέλη να ελέγχουν τις επιπτώσεις και το κόστος των οικείων εθνικών καθεστώτων στήριξης σύμφωνα με το αντίστοιχο δυναμικό τους. Ένα σημαντικό μέσο για την επίτευξη του στόχου της παρούσας οδηγίας είναι η εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των εθνικών καθεστώτων στήριξης όπως και δύναμει της οδηγίας 2001/77/ΕΚ προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών και να μπορέσουν τα κράτη μέλη να προβλέψουν αποτελεσματικά εθνικά μέτρα για τη συμμόρφωση προς τους στόχους. Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η διευκύνση της διασυνοριακής υποστήριξης των μορφών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές χωρίς να θίγονται τα εθνικά καθεστώτα στήριξης. Η οδηγία προβλέπει προαιρετικούς μηχανισμούς συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών τα οποία τους επιτρέπουν να συμφωνούν ως προς το βαθμό στήριξης που παρέχει ένα κράτος μέλος στην παραγωγή ενέργειας σε άλλο κράτος μέλος και ως προς το βαθμό συμμετοχής της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε σχέση με τους αντίστοιχους εθνικούς συνολικούς στόχους. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα αμφοτέρων των μέτρων συμμόρφωσης προς τους στόχους, ήτοι των εθνικών καθεστώτων στήριξης και των μηχανισμών συνεργασίας, είναι σημαντικό να μπορούν τα κράτη μέλη να καθορίζουν εάν και κατά πόσον τα εθνικά τους καθεστώτα στήριξης εφαρμόζονται στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε άλλα κράτη μέλη, και να συμφωνούν για το θέμα αυτό εφαρμόζοντας τους μηχανισμούς συνεργασίας που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία.
- (26) Είναι ευκαίιο οι τιμές της ενέργειας να αντανakούν το εξωτερικό κόστος της παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, του περιβαλλοντικού, κοινωνικού κόστους και των δαπανών υγειονομικής περιθάλψης.
- (27) Η δημόσια στήριξη είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της Κοινότητας σχετικά με την εξάλυψη της χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ιδιαίτερα όσο οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στην εσωτερική αγορά δεν αντικατοπτρίζουν πλήρως το περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος και τα οφέλη των χρησιμοποιούμενων πηγών ενέργειας.
- (28) Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν τον περιορισμό της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης στις μεταφορές. Τα κύρια μέσα μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές περιλαμβάνουν το σχεδιασμό των μεταφορών, την υποστήριξη των δημοσίων μέσων μεταφοράς, την αύξηση του μεριδίου ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων στην παραγωγή και την παραγωγή αυτοκινήτων πιο αποδοτικών από πλευράς ενέργειας και μικρότερων τόσο ως προς το μέγεθος όσο και ως προς τον κυβισμό του κινητήρα.
- (29) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θέτουν ως στόχο τη διαφοροποίηση του ενεργειακού μείγματος από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς των μεταφορών. Έως την 1η Ιουνίου 2015, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τις δυνατότητες για αύξηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς των μεταφορών.
- (30) Κατά τον υπολογισμό της συμβολής της υδροηλεκτρικής ενέργειας και της αιολικής ενέργειας για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να μετρηστούν οι επιδράσεις των διαφορών κλίματος με τη χρήση ενός κανόνα εξομάλυνσης. Εκτός αυτού, η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται με συστήματα αποθήκευσης μέσω άντλησης νερού που έχει προηγουμένως αντληθεί στον άνω ταμιευτήρα δεν θα πρέπει να θεωρείται ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές.
- (31) Οι αντλίες θερμότητας που επιτρέπουν τη χρήση της αεροθερμικής, γεωθερμικής ή υδροθερμικής θερμότητας στο απαιτούμενο επίπεδο θερμοκρασίας, χρειάζονται ηλεκτρική ενέργεια ή άλλη βοηθητική ενέργεια για να λειτουργήσουν. Συνεπώς, η ενέργεια που χρησιμοποιείται για τη λειτουργία των αντλιών θερμότητας θα πρέπει να αφαιρείται από το σύνολο της χρήσιμης θερμικής ενέργειας. Θα λαμβάνονται υπόψη μόνο οι αντλίες θερμότητας που προσφέρουν σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό θερμικής ενέργειας από αυτό που καταναλώνουν για τη λειτουργία τους.
- (32) Τα συστήματα παθητικής ενέργειας χρησιμοποιούν το σχεδιασμό κτιρίων για να δεσμεύσουν ενέργεια. Η ενέργεια που λαμβάνεται με αυτόν τον τρόπο θεωρείται εξοικονομηθείσα ενέργεια. Προκειμένου να αποφευχθεί η διπλή προσμέτρηση, η ενέργεια που δεσμεύεται με αυτό τον τρόπο δεν θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.
- (33) Ορισμένα κράτη μέλη διαθέτουν μεγάλο ποσοστό αερομεταφορών στην ακαθάριστη ενεργειακή κατανάλωσή τους. Λαμβάνοντας υπόψη τους τρέχοντες τεχνολογικούς και κανονιστικούς περιορισμούς που εμποδίζουν την εμπορική χρήση των βιοκαυσίμων στον τομέα των αερομεταφορών, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί μερική απαλλαγή για τα εν λόγω κράτη μέλη, αποκλείοντας από τον υπολογισμό της ακαθάριστης ενεργειακής κατανάλωσης στις εθνικές αερομεταφορές την ποσότητα κατά την οποία υπερβαίνουν κατά μιάμιση φορά τον μέσο όρο της Κοινότητας για την τελική ακαθάριστη κατανάλωση ενέργειας στις αερομεταφορές το 2005, όπως εκτιμάται από τη Eurostat, ήτοι 6,18%. Η Κύπρος και η Μάλτα, δεδομένου του νησιωτικού και περιφερειακού

χαρακτήρα τους, βασίζονται στην αεροπορία ως τρόπο μεταφοράς η οποία έχει ζωτική σημασία για τους πολίτες και την οικονομία τους. Ως αποτέλεσμα, η Κύπρος και η Μάλτα διαθέτουν δυσανάλογο μερίδιο της αεροπορίας στην οικεία ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας, το οποίο υπερέβη τρεις φορές τον μέσο όρο της Κοινότητας το 2005, και συνεπώς θίγονται δυσανάλογα από τους τρέχοντες τεχνολογικούς και κανονιστικούς περιορισμούς. Για αυτά τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλεφθεί ότι η σχετική απαλλαγή θα καλύπτει το ποσοστό της υπέρβασης του μέσου όρου της Κοινότητας για την ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας στις αερομεταφορές το 2005, όπως εκτιμάται από τη Eurostat, ήτοι 4,12 %.

- (34) Για να εξασφαλισθεί ένα ενεργειακό μοντέλο που θα υποστηρίξει τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η στρατηγική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, στην οποία θα συμμετέχουν καταλλήλως οι περιφέρειες και οι τοπικές αρχές.
- (35) Τηρουμένων των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παροτρύνονται να επιδιώκουν κάθε κατάλληλη μορφή συνεργασίας όσον αφορά τους στόχους της παρούσας οδηγίας. Η συνεργασία αυτή μπορεί να πραγματοποιείται σε όλα τα επίπεδα, διμερές ή πολυμερές μπορεί επίσης, εκτός από τους μηχανισμούς για τον υπολογισμό του στόχου και της συμμόρφωσης προς το στόχο, που προβλέπονται αποκλειστικά στην παρούσα οδηγία, όπως στατιστικές μεταβιβάσεις μεταξύ κρατών μελών, κοινά έργα ανανεώσιμης ενέργειας και κοινά καθεστώτα στήριξης, να λαμβάνει τη μορφή, π.χ. ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, όπως προβλέπεται ιδίως στην πλατφόρμα διαφάνειας που θεσπίζει η παρούσα οδηγία, και άλλοι εθελοντικοί συντονισμοί μεταξύ καθεστώτων στήριξης κάθε μορφής.
- (36) Προκειμένου να δημιουργηθούν ευκαιρίες μείωσης του κόστους επίτευξης των στόχων που θέτει η παρούσα οδηγία, κρίνεται σκόπιμο αφενός να διευκολυνθεί η κατανάλωση, στα κράτη μέλη, ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές σε άλλα κράτη μέλη και, αφετέρου, να επιτραπεί στα κράτη μέλη να συνυπολογίζουν στους οικείους εθνικούς στόχους την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που καταναλώνονται σε άλλα κράτη μέλη. Για το σκοπό αυτό, απαιτούνται μέτρα ευελιξίας, αλλά παραμένουν υπό τον έλεγχο των κρατών μελών προκειμένου να μην επηρεαστεί η ικανότητά τους να επιτύχουν τους εθνικούς τους στόχους. Τα μέτρα αυτά ευελιξίας λαμβάνουν τη μορφή στατιστικών μεταβιβάσεων, κοινών έργων μεταξύ κρατών μελών ή κοινών καθεστώτων στήριξης.
- (37) Η εισαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια, η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εκτός της Κοινότητας, θα πρέπει να είναι δυνατό να συνυπολογίζεται στους στόχους των κρατών μελών. Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθεί η καθαρή αύξηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέσω της εκτροπής των υφιστάμενων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της πλήρους ή μερικής αντικατάστασής τους από συμβατικές πηγές ενέργειας, επιτρέπεται η προσμέτρηση μόνο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ξεκινούν τη λειτουργία τους μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας ή από την αυξημένη δυναμικότητα εγκατάστασης η οποία ανακαίνιστηκε μετά την ημερομηνία αυτή. Προκειμένου να

εξασφαλιστεί κατάλληλος αντίκτυπος της αντικατάστασης των συμβατικών μορφών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Κοινότητα και στις τρίτες χώρες, κρίνεται σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω εισαγωγές μπορούν να ιχνηλατούνται και να μετρούνται με αξιόπιστο τρόπο. Προβλέπεται η σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες σχετικά με την οργάνωση της εν λόγω εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Εάν, βάσει σχετικής αποφάσεως που λαμβάνεται δυνάμει της συνθήκης για την Ενεργειακή Κοινότητα ⁽⁴⁾, τα συμβαλλόμενα μέρη της συνθήκης αυτής δεσμεύονται από τις σχετικές διατάξεις της παρούσας οδηγίας, τα μέτρα συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών τα οποία προβλέπονται από την παρούσα οδηγία εφαρμόζονται σε αυτά.

- (38) Όταν τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν κοινά έργα με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, είναι σκόπιμο τα κοινά αυτά έργα να αφορούν μόνον νεόδημιτες εγκαταστάσεις ή εγκαταστάσεις με πρόσφατη αύξηση δυναμικότητας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα εξασφαλίζεται ότι το ποσοστό ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη συνολική κατανάλωση ενέργειας της τρίτης χώρας δεν μειώνεται λόγω της εισαγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Κοινότητα. Επιπλέον, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν την εγχώρια χρησιμοποίηση από την οικεία τρίτη χώρα, μέρους της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας των εγκαταστάσεων που καλύπτονται από το κοινό έργο. Εξάλλου, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις τρίτες χώρες που συμμετέχουν σε κοινά έργα να αναπτύξουν πολιτική για την ανανεώσιμη ενέργεια με φιλόδοξους στόχους.
- (39) Δεδομένου ότι έργα υψηλού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος σε τρίτες χώρες, όπως το μεσογειακό ηλιακό σχέδιο, μπορεί να χρειάζονται μεγάλο χρονικό περιθώριο πριν από την πλήρη διασύνδεση με την επικράτεια της Κοινότητας, είναι σκόπιμο να διευκολυνθεί η ανάπτυξή τους, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη στους εθνικούς στόχους περιορισμένη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από τα εν λόγω έργα κατά την κατασκευή της διασύνδεσης.
- (40) Η διαδικασία που χρησιμοποιεί η αρμόδια αρχή εποπτείας της έγκρισης, πιστοποίησης και αδειοδότησης μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να είναι αντικειμενική, διαφανής, αμερόληπτη και αναλογική, όταν εφαρμόζει τους κανόνες σε συγκεκριμένα έργα. Ειδικότερα, είναι σκόπιμο να αποφευχθεί τυχόν άσκοπη επιβάρυνση που θα μπορούσε να προκύψει από την κατάταξη έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις εγκαταστάσεις που παρουσιάζουν υψηλό κίνδυνο για την υγεία.
- (41) Η έλλειψη διαφανών κανόνων και συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορέων έγκρισης αποδείχθηκε ότι εμποδίζει την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Συνεπώς, οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ειδική διάρθρωση του τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όταν αναθεωρούν τις διοικητικές τους διαδικασίες για τη χορήγηση άδειας κατασκευής και εκμετάλλευσης σταθμών και συνδεδεμένων υποδομών δικτύων μεταφοράς και διανομής για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης και ψύξης ή κausίων κίνησης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Θα πρέπει να απλοποιηθούν οι διοικητικές διαδικασίες έγκρισης, θέτοντας διαφανή

(4) ΕΕ L 198 της 20.7.2006, σ. 18.

- χρονοδιαγράμματα για τις εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Θα πρέπει να προσαρμοστούν οι κανόνες και οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον προγραμματισμό ώστε να λαμβάνεται υπόψη ο εξοπλισμός θέρμανσης, ψύξης και ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που συμφέρει οικονομικά και είναι επωφελής για το περιβάλλον.
- (42) Προς όφελος της ταχείας ανάπτυξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και ενόψει της γενικής υψηλής αειφορίας και περιβαλλοντικά επωφελούς ποιότητας, τα κράτη μέλη θα πρέπει, κατά την εφαρμογή των διοικητικών κανόνων, τον σχεδιασμό δομών και νομοθεσίας, που προορίζονται για την αδειοδότηση εγκαταστάσεων σε σχέση με τη μείωση της ρύπανσης και τον έλεγχο για τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις, για την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και για την πρόληψη της ελαχιστοποίησης των απορρίψεων επικινδύνων ουσιών στο περιβάλλον, να ληφθεί υπόψη η συμβολή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων και των στόχων για την αλλαγή του κλίματος, ιδιαίτερα σε σύγκριση με τις εγκαταστάσεις μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- (43) Προκειμένου να τονωθεί η συμβολή μεμονωμένων πολιτών στους στόχους που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα να αντικαταστήσουν τις εγκρίσεις με απλή κοινοποίηση στον αρμόδιο φορέα όταν εγκαθίστανται αποκεντρωμένα συστήματα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- (44) Θα πρέπει να εξασφαλίζεται η λογική συνοχή μεταξύ των στόχων της παρούσας οδηγίας και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Κοινότητας. Συγκεκριμένα, στις διαδικασίες αξιολόγησης, σχεδιασμού ή χορήγησης άδειας για εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλη την περιβαλλοντική νομοθεσία της Κοινότητας και τη συμβολή των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων και στόχων που σχετίζονται με την αλλαγή του κλίματος, ιδίως σε σύγκριση με εγκαταστάσεις μη ανανεώσιμης ενέργειας.
- (45) Οι εθνικές τεχνικές προδιαγραφές και οι άλλες απαιτήσεις που επιτίθενται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών⁽¹⁾, σχετικά με, παραδείγματος χάριν, τα επίπεδα ποιότητας, τις μεθόδους δοκιμών ή τους όρους χρήσης, δεν θα πρέπει να δημιουργούν φραγμούς στην εμπορία εξοπλισμού και συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ως εκ τούτου, τα καθεστώτα στήριξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δεν θα πρέπει να ορίζουν εθνικές τεχνικές προδιαγραφές οι οποίες αποκλίνουν από τα υφιστάμενα πρότυπα της Κοινότητας ούτε να απαιτούν για τον εξοπλισμό ή τα συστήματα που τυγχάνουν στήριξης να πιστοποιούνται ή να υπόκεινται σε δοκιμές σε συγκεκριμένο χώρο ή από συγκεκριμένο φορέα.
- (46) Είναι σκόπιμο τα κράτη μέλη να εξετάσουν μηχανισμούς τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης από ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.
- (47) Σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, οι κανόνες και οι υποχρεώσεις για ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα νερόμητρα και στα ανακαινισμένα κτίρια οδήγησαν σε σημαντική αύξηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να ενθαρρύνονται σε ευρύτερη κοινοτική κλίμακα και παράλληλα να προωθείται η χρήση ενεργειακά αποδοτικότερων εφαρμογών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους οικοδομικούς κανονισμούς και κώδικες.
- (48) Μπορεί να είναι σκόπιμο για τα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η θέσπιση ελάχιστων επιπέδων για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, να προβλεφθεί ότι τα επίπεδα αυτά επιτυγχάνονται με την ενσωμάτωση συντελεστή για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην εκτίμηση των απαιτήσεων ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης της οδηγίας 2002/91/ΕΚ σχετικά με τη βέλτιστη απόδοση κόστους μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ανά κτίριο.
- (49) Το χόσιμο ενημέρωσης και επιμόρφωσης, ιδίως στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης, θα πρέπει να εξαλειφθεί προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- (50) Στο βαθμό που η πρόσβαση ή η άσκηση του επαγγέλματος του εγκαταστάτη είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, οι προϋποθέσεις ανηνώρισης των επαγγελματιών προσόντων καθορίζονται στην οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων⁽²⁾. Η παρούσα οδηγία, επομένως, εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της οδηγίας 2005/36/ΕΚ.
- (51) Ενώ η οδηγία 2005/36/ΕΚ θεσπίζει απαιτήσεις για την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, μεταξύ άλλων των αρχιτεκτόνων, χρειάζεται να διασφαλιστεί περαιτέρω ότι οι αρχιτέκτονες και οι πολεοδόμοι λαμβάνουν δεόντως υπόψη το βέλτιστο συνδυασμό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τεχνολογιών υψηλής απόδοσης στα σχέδια και τις μελέτες τους. Επομένως, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν σαφείς οδηγίες. Αυτό θα πρέπει να γίνεται με την επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας 2005/36/ΕΚ, και ιδίως των άρθρων 46 και 49.
- (52) Ο μόνος στόχος των εγγυήσεων προέλευσης, οι οποίες παρέχονται για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, είναι η παροχή απόδειξης, προς τον τελικό καταναλωτή, ότι ένα συγκεκριμένο μερίδιο ή ποσότητα ενέργειας έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές. Μια εγγύηση προέλευσης μπορεί να μεταβιβάζεται από έναν κάτοχο σε άλλον, ανεξάρτητα από την ενέργεια την οποία αφορά. Ωστόσο, για να εξασφαλίζεται ότι μια μονάδα ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές κοινοποιείται μόνον από έναν καταναλωτή, θα πρέπει να αποφεύγονται η διπλή προσμέτρηση και η διπλή κοινοποίηση των εγγυήσεων προέλευσης. Η ανανεώσιμη ενέργεια, για την οποία η συνοδευτική εγγύηση προέλευσης έχει πωληθεί χωριστά από τον παραγωγό, δεν θα πρέπει να κοινοποιείται ή να πωλείται στον τελικό καταναλωτή ως ενέργεια που έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές. Είναι σημαντικό να γίνεται διάκριση μεταξύ των πράσινων πιστοποιητικών που χρησιμοποιούνται για τα καθεστώτα στήριξης και των εγγυήσεων προέλευσης.

(1) ΕΕ L 204 της 21.7.1998, σ. 37.

(2) ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 22.

- (53) Είναι σκόπιμο να επιτραπεί στην αναδυόμενη αγορά καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές να συμβάλει στην κατασκευή νέων εγκαταστάσεων για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Επομένως, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας που κοινοποιούν το ενεργειακό τους μείγμα στους τελικούς καταναλωτές σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 6, της οδηγίας 2003/54/ΕΚ να περιλαμβάνουν στοιχειώδες ποσοστό εγγυήσεων προέλευσης από νεοδμητες εγκαταστάσεις που παράγουν ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, εφόσον αυτό συνάδει με το κοινοτικό δίκαιο.
- (54) Είναι σημαντικό να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η ηλεκτρική ενέργεια για την οποία χορηγείται στήριξη κατανέμεται στους τελικούς καταναλωτές σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ. Για να βελτιωθεί η ποιότητα των πληροφοριών για τους καταναλωτές, ιδίως όσον αφορά την ποσότητα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που παράγεται από νέες εγκαταστάσεις, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη.
- (55) Η οδηγία 2004/8/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας (*), θεσπίζει εγγυήσεις προέλευσης για την απόδειξη της προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας από εγκαταστάσεις συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης. Αυτές οι εγγυήσεις προέλευσης δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται κατά την αποκάλυψη της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ διότι δεν θα ήταν δυνατόν να αποκλειστεί ο κίνδυνος διπλής προσμέτρησης και διπλής κοινοποίησης.
- (56) Οι εγγυήσεις προέλευσης αυτές καθαυτές δεν παρέχουν δικαίωμα για ενίσχυση από τα εθνικά καθεστώτα στήριξης.
- (57) Για την ολοκληρωμένη ενδιάμεση παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, είναι αναγκαία η στήριξη της ένταξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο δίκτυο υποδομής μεταφοράς και διανομής και η χρήση συστημάτων ενδιάμεσης αποθήκευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- (58) Η ανάπτυξη έργων ανανεώσιμης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των έργων ανανεώσιμης ενέργειας με ευρωπαϊκό ενδιαφέρον» δυνάμει του προγράμματος «Διευρωπαϊκό δίκτυο Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)», θα πρέπει να επιταχυνθεί. Προς τούτο, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να αναλύσει τον τρόπο βελτίωσης της χρηματοδότησης αυτών των έργων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα έργα ανανεώσιμης ενέργειας που συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας εφοδιασμού της Κοινότητας και των γειτονικών χωρών.
- (59) Η διασύνδεση μεταξύ χωρών διευκολύνει την ενσωμάτωση της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Εκτός από την εξομάλυνση των διακυμάνσεων, η διασύνδεση μπορεί να μειώσει το κόστος εξισορρόπησης, να ενθαρρύνει τον πραγματικό ανταγωνισμό επιφέροντας πτώση των τιμών και να στηρίξει την ανάπτυξη των δικτύων. Επίσης, η από κοινού και βέλπστη χρήση της δυναμικότητας μεταφοράς θα μπορούσε να συμβάλει στην αποφυγή υπέρμετρης ανάγκης δυναμικότητας νέων υποδομών.
- (60) Η κατά προτεραιότητα πρόσβαση και η εγγυημένη πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές είναι σημαντικές για την ένταξη των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών στην εσωτερική αγορά ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2, και στο πνεύμα του άρθρου 11 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ. Οι απαιτήσεις για τη διατήρηση της αξιοπιστίας και της ασφάλειας του δικτύου και για την κατανομή ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εθνικού δικτύου και την ασφαλή λειτουργία του. Η κατά προτεραιότητα πρόσβαση στο δίκτυο παρέχει εξασφάλιση προς τους συνδεδεμένους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές ότι θα μπορούν πάντοτε να πουλούν και να μεταφέρουν την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές βάσει κανόνων σύνδεσης, όποτε υπάρχει η πηγή. Στην περίπτωση που η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές είναι ενταγμένη στην αγορά για άμεση παράδοση, η εξασφαλισμένη πρόσβαση εξασφαλίζει ότι όλη η πουλούμενη ηλεκτρική ενέργεια η οποία λαμβάνει στήριξη διαδίδεται πρόσβαση στο δίκτυο, ώστε οι εγκαταστάσεις που είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο να μπορούν να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές. Ωστόσο, αυτό δεν συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών να στηρίζουν ή να θεσπίζουν υποχρεώσεις αγοράς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Σε άλλα συστήματα, καθορίζεται πάγια τιμή για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές, συνήθως σε συνδυασμό με υποχρέωση αγοράς για το φορέα εκμετάλλευσης του συστήματος. Στην περίπτωση αυτή, υπάρχει ήδη κατά προτεραιότητα πρόσβαση.
- (61) Σε ορισμένες περιπτώσεις δεν είναι δυνατόν να διασφαλιστεί πλήρως η μεταφορά και η διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές χωρίς να επηρεάζεται η αξιοπιστία ή η ασφάλεια του διασυνδεδεμένου συστήματος. Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να κριθεί σκόπιμο να δοθεί στους εν λόγω παραγωγούς οικονομική αποζημίωση. Ωστόσο, οι στόχοι της παρούσας οδηγίας απαιτούν τη συνεχή αύξηση της μεταφοράς και της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές χωρίς να θιγεται η αξιοπιστία ή η ασφάλεια του συστήματος δικτύου. Προς τούτο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να επιτρέπουν τη μεγαλύτερη διείσδυση της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μεταβλητών πηγών και των πηγών που δεν επιδέχονται ακόμη αποθήκευση. Στο βαθμό που απαιτείται από τους στόχους που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία, η σύνδεση νέων εγκαταστάσεων ανανεώσιμης ενέργειας θα πρέπει να επιτραπεί το ταχύτερο δυνατόν. Για το σκοπό αυτό, προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες σύνδεσης δικτύου, τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν προτεραιότητα σύνδεσης ή ειδικές δυνατότητες σύνδεσης για τις νέες εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- (62) Το κόστος σύνδεσης των νέων παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου από ανανεώσιμες πηγές στα διασυνδεδεμένα συστήματα ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου θα πρέπει να είναι αντικειμενικό, διαφανές και αμερόληπτο και θα πρέπει να λαμβάνεται δρόμος υπόψη το όφελος το οποίο αποφέρουν στα διασυνδεδεμένα συστήματα ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου οι εγκατεστημένοι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και οι τοπικοί παραγωγοί αερίου από ανανεώσιμες πηγές.

(*) ΕΕ L 52 της 21.2.2004, σ. 50.

- (63) Οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας που επιθυμούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις απομακρυσμένες περιφέρειες της Κοινότητας, και ιδιαίτερα τις νησιωτικές και τις αραιοκατοικημένες περιοχές, θα πρέπει να επωφελούνται, όπου είναι εφικτό, από λογικά τέλη σύνδεσης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα βρεθούν αδικαιολόγητα σε μειονεκτική θέση έναντι των παραγωγών που είναι εγκατεστημένοι σε κεντρικότερες, περισσότερο εκβιομηχανισμένες και πυκνοκατοικημένες περιοχές.
- (64) Η οδηγία 2001/77/ΕΚ καθόρισε το πλαίσιο της ένταξης στο διασυνδεδεμένο σύστημα της ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ωστόσο, διαπιστώθηκαν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ κρατών μελών ως προς το βαθμό κατά τον οποίο έχει όντως επιτευχθεί η ένταξη. Για το λόγο αυτό, είναι ανάγκη να ενισχυθεί το πλαίσιο και να επανεξετάζεται η εφαρμογή του κατά τακτά χρονικά διαστήματα σε εθνικό επίπεδο.
- (65) Η παραγωγή βιοκαυσίμων θα πρέπει να είναι αειφόρος. Συνεπώς, θα πρέπει να είναι υποχρεωτικό τα βιοκαύσιμα τα οποία χρησιμοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση προς τους στόχους που θέτει η παρούσα οδηγία και τα βιοκαύσιμα τα οποία τυγχάνουν ενίσχυσης από εθνικά καθεστώτα να πληρούν τα κριτήρια αειφορίας.
- (66) Η Κοινότητα θα πρέπει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, μεταξύ άλλων προωθώντας τα κριτήρια αειφορίας για τα βιοκαύσιμα και την ανάπτυξη των βιοκαυσίμων της δεύτερης και τρίτης γενιάς στην Κοινότητα και ανά τον κόσμο, για την ενίσχυση της έρευνας στον γεωργικό τομέα καθώς και της απόκτησης σχετικών γνώσεων.
- (67) Η εισαγωγή των κριτηρίων αειφορίας για τα βιοκαύσιμα δεν θα επιτύχει το στόχο της εάν οδηγήσουν σε προϊόντα τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια και τα οποία τελικά χρησιμοποιηθούν ως βιορευστά στους τομείς της θέρμανσης και της ηλεκτρικής ενέργειας, αντί να χρησιμοποιηθούν ως βιοκαύσιμα. Για το λόγο αυτό, τα κριτήρια αειφορίας θα πρέπει να εφαρμόζονται επίσης στα βιορευστά γενικά.
- (68) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2007 κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει συνολική οδηγία για τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η οποία θα περιλαμβάνει κριτήρια και διατάξεις για τη διασφάλιση της αειφόρου παροχής και χρήσης της βιοενέργειας. Τα εν λόγω κριτήρια αειφορίας θα πρέπει να αποτελούν συνεκτικό μέρος ενός ευρύτερου καθεστώτος που καλύπτει όλα τα βιορευστά και όχι μόνο τα βιοκαύσιμα. Τα εν λόγω κριτήρια αειφορίας θα πρέπει συνεπώς να περιληφθούν στην παρούσα οδηγία. Προκειμένου να διασφαλιστεί μια συνεκτική προσέγγιση μεταξύ ενεργειακής και περιβαλλοντικής πολιτικής και για να αποφευχθεί το επιπλέον κόστος για τις επιχειρήσεις και οι αντιφάσες στα περιβαλλοντικά πρότυπα ως αποτέλεσμα μιας μη συνεκτικής προσέγγισης, είναι σημαντικό να προβλέπονται τα ίδια κριτήρια αειφορίας για τη χρήση των βιοκαυσίμων για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας αφενός και για τους σκοπούς της οδηγίας 98/70/ΕΚ αφετέρου. Για τους ίδιους λόγους, θα πρέπει να αποφευχθεί η διπλή υποβολή εκθέσεων. Εκτός αυτού, η Επιτροπή και οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να συντονίσουν τις δραστηριότητές τους στο πλαίσιο μιας επιτροπής ειδικά αρμόδιας για ζητήματα αειφορίας. Η Επιτροπή θα πρέπει επιπλέον να επανεξετάσει κατά το 2009 εάν πρέπει, και με ποιους τρόπους, να συμπεριληφθούν και άλλες εφαρμογές βιομάζας.
- (69) Η αυξανόμενη παγκόσμια ζήτηση για βιοκαύσιμα και βιορευστά, καθώς και τα κίνητρα που προβλέπει η παρούσα οδηγία για τη χρήση τους, δε θα πρέπει να συνεπάγεται την ενθάρρυνση της καταστροφής εδαφών με βιοποικιλότητα. Οι εν λόγω εξαντλήσιμοι πόροι, των οποίων η αξία για την ανθρωπότητα αναγνωρίστηκε σε διάφορα διεθνή κείμενα, θα πρέπει να διαφυλαχθούν. Επιπλέον, οι καταναλωτές της Κοινότητας θα θεωρούσαν ηθικά απαράδεκτο ότι η αυξημένη εκ μέρους τους χρήση βιοκαυσίμων και βιορευστών θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την καταστροφή εδαφών με βιοποικιλότητα. Για τους λόγους αυτούς, είναι αναγκαίο να προβλεφθούν κριτήρια αειφορίας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά μπορούν να επωφεληθούν από την παροχή κινήτρων, μόνον εφόσον υπάρχει εγγύηση ότι δεν προέρχονται από περιοχές με βιοποικιλότητα ή, στην περίπτωση περιοχών που χαρακτηρίζονται για την προστασία της φύσης ή για την προστασία σπάνιων, απειλούμενων ή υπό εξαφάνιση οικοσυστημάτων ή ειδών, εφόσον η παραγωγή πρώτων υλών δεν παρεμποδίζει τους σκοπούς αυτούς, μέσω της παροχής νομικής απόδειξης από τη σχετική αρμόδια αρχή. Σύμφωνα με τα κριτήρια αειφορίας που έχουν επιλεγεί, ως δάσος με βιοποικιλότητα νοείται το πρωτογενές δάσος [κατά τον ορισμό που χρησιμοποιεί ο Οργανισμός Επισπισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) στην Αξιολόγηση των Παγκόσμιων Δασικών Πόρων του, την οποία οι χώρες ανά τον κόσμο χρησιμοποιούν για να αναφέρουν την έκταση των πρωτογενών δασών] ή το δάσος που προστατεύεται από την εθνική νομοθεσία για την προστασία της φύσης. Περιλαμβάνονται οι περιοχές όπου συγκοιμίζονται δασικά προϊόντα πλην του ξύλου, εφόσον οι επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι περιορισμένες. Άλλοι τύποι δασών, όπως ορίζονται από τον FAO, όπως τα τροποποιημένα φυσικά δάση, τα ημιφυσικά δάση και οι φυταίες, δεν θα πρέπει να θεωρούνται πρωτογενή δάση. Επιπροσθέτως, λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη βιοποικιλότητα ορισμένων λεμώνων, τόσο των εύκρατων όσο και των τροπικών κλιμάτων, συμπεριλαμβανομένων της σαβάνας, των στεπών, των θαμνωδών περιοχών και των βοσκοτόπων υψηλής βιοποικιλότητας, κρίνεται επίσης σκόπιμο τα βιοκαύσιμα που παράγονται από πρώτες ύλες προερχόμενες από τα εν λόγω εδάφη να μην έχουν δικαίωμα στα κίνητρα που προβλέπει η παρούσα οδηγία. Η Επιτροπή θα πρέπει να θεσπίσει ενδεδειγμένα κριτήρια και γεωγραφική εμβέλεια για να ορίσει αυτούς τους μεγάλης βιοποικιλότητας λεμώνες σύμφωνα με τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία και συναφή διεθνή πρότυπα.
- (70) Εάν μετατραπεί η χρήση εδαφών με υψηλά αποθέματα άνθρακα στο έδαφος ή στη βλάστησή τους με σκοπό την καλλιέργεια πρώτων υλών για βιοκαύσιμα ή βιορευστά, μέρος του αποθηκευμένου άνθρακα γενικά θα απελευθερωθεί στην ατμόσφαιρα με αποτέλεσμα τη δημιουργία διοξειδίου του άνθρακα. Η μετατροπή χρήσης έχει ως αρνητικό αντίκτυπο τις επιπτώσεις των αερίων θερμοκηπίου, γεγονός που εξουδετερώνει τον θετικό αντίκτυπο των αερίων θερμοκηπίου των βιοκαυσίμων ή των βιορευστών, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις με μεγάλη διαφορά. Επομένως, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συνολικές επιπτώσεις αυτής της μετατροπής χρήσης όσον αφορά τον άνθρακα, κατά τον υπολογισμό της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου χάρη στη χρήση ορισμένων βιοκαυσίμων και βιορευστών. Αυτό είναι

- αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστεί ότι κατά τον υπολογισμό της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου λαμβάνονται υπόψη οι συνολικές επιπτώσεις, όσον αφορά τον άνθρακα, από τη χρήση βιοκαυσίμων και βιορευστών.
- (71) Για τον υπολογισμό των επιπτώσεων της μετατροπής των γαιών σε επίπεδο αερίων θερμοκηπίου, οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τρέχουσες τιμές για τα αποθέματα άνθρακα που συνδέονται με τις χρήσεις γης αναφοράς και τις χρήσεις γης μετά τη μετατροπή. Θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν πρότυπες τιμές. Το έργο της διακυβερνητικής ομάδας μελετών των αλλαγών του κλίματος είναι κατάλληλη βάση για τέτοιες πρότυπες τιμές. Το έργο αυτό δεν είναι αυτή τη στιγμή διατυπωμένο σε μορφή που να είναι άμεσα χρησιμοποιήσιμη από τους οικονομικούς φορείς. Η Επιτροπή θα πρέπει συνεπώς να εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για το έργο αυτό που θα χρησιμεύσουν ως βάση για τον υπολογισμό των τροποποιήσεων στα αποθέματα άνθρακα για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, επίσης όσον αφορά τις δασώδεις εκτάσεις με συγκόμιση μεταξύ 10 % έως 30 %, τις σαβάνες, τις θαμνώδεις περιοχές και τους βοσκοτόπους.
- (72) Η Επιτροπή θα πρέπει να αναπτύξει μεθόδους για την εκτίμηση των επιπτώσεων της αποξήρανσης των τυρφώνων στις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου.
- (73) Δε θα πρέπει να αλλάξουν χρήση με σκοπό την παραγωγή βιοκαυσίμων, τα εδάφη των οποίων η μετατροπή θα οδηγούσε σε απώλεια του αποθέματος άνθρακα, η οποία δεν θα μπορούσε, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος δεδομένου του απείοντος χαρακτήρα της αντιμετώπισης της αλλαγής του κλίματος, να αντισταθμιστεί από τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου χάρη στην παραγωγή βιοκαυσίμων ή βιορευστών. Αυτό θα απέτρεπε άσκοπες και επιζήμιες έρευνες στους οικονομικούς φορείς και τη μετατροπή εδαφών με υψηλό απόθεμα άνθρακα που εκ των υστέρων θα αποδεικνύονταν μη επιλέξιμα για παραγωγή πρώτων υλών για βιοκαύσιμα και βιορευστά. Η απογραφή των παγκόσμιων αποθεμάτων άνθρακα δείχνει ότι οι υδροβιότοποι και οι περιοχές που υπόκεινται σε συνεχή αναδάσωση με συγκόμιση μεγαλύτερη του 30 %, θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην εν λόγω κατηγορία. Οι περιοχές που υπόκεινται σε συνεχή αναδάσωση με συγκόμιση μεγαλύτερη του 30 %, θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην εν λόγω κατηγορία, εκτός αν υπάρχουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι το απόθεμά τους σε άνθρακα είναι τόσο χαμηλό ώστε να δικαιολογεί τη μετατροπή τους σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζει η παρούσα οδηγία. Η αναφορά των υδροβιότοπων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον ορισμό που περιέχεται στη σύμβαση για τους υδροβιότοπους διεθνούς σημασίας ιδίως για τα ενδιαίτηματα των νηκτικών πτηνών, που υπογράφηκε στις 2 Φεβρουαρίου 1971 στο Ραμόσαρ.
- (74) Τα κίνητρα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη παραγωγή βιοκαυσίμων και βιορευστών παγκοσμίως. Όταν τα βιοκαύσιμα και βιορευστά προέρχονται από πρώτες ύλες που παράγονται εντός της Κοινότητας, θα πρέπει να συμμορφώνονται και προς τις κοινωνικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις για τη γεωργία, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για την προστασία της ποιότητας των υπόγειων και των επιφανειακών υδάτων, και προς τις κοινωνικές απαιτήσεις. Ωστόσο, υπάρχει ανησυχία ότι η παραγωγή βιοκαυσίμων και βιορευστών σε ορισμένες τρίτες χώρες ενδέχεται να μην τηρεί στοιχειώδεις περιβαλλοντικές ή κοινωνικές απαιτήσεις. Επομένως, είναι σκόπιμο να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη πολυμερών και διμερών συμφωνιών και εδελοντικών διεθνών ή εθνικών συστημάτων που να καλύπτουν τα βασικά περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα, ώστε να προάγεται η αειφόρος παραγωγή βιοκαυσίμων και βιορευστών παγκοσμίως. Ελλείψει συμφωνιών ή συστημάτων αυτού του είδους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν έκθεση για τα εν λόγω ζητήματα.
- (75) Οι απαιτήσεις σχετικά με ένα καθεστώς αειφορίας για τις ενεργειακές χρήσεις της βιομάζας, εκτός από την παραγωγή βιοκαυσίμων και βιορευστών, θα πρέπει να αναλυθούν από την Επιτροπή κατά το 2009, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να πραγματοποιείται η διαχείριση των πόρων βιομάζας με γνώμονα την αειφορία.
- (76) Τα κριτήρια αειφορίας θα είναι αποτελεσματικά μόνο εάν οδηγούν σε αλλαγές στη συμπεριφορά των παραγόντων της αγοράς. Οι παράγοντες της αγοράς θα αλλάζουν τη συμπεριφορά τους μόνο εάν τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά που πληρούν τα κριτήρια πρωμοδοτηθούν ως προς την τιμή σε σύγκριση με όσα δεν πληρούν τα κριτήρια. Σύμφωνα με τη μέθοδο ισοζυγίου μάζας για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης, υπάρχει φυσικός δεσμός μεταξύ της παραγωγής βιοκαυσίμων και βιορευστών που πληρούν τα κριτήρια αειφορίας και της κατανάλωσης βιοκαυσίμων και βιορευστών στην Κοινότητα, ο οποίος δημιουργεί τη δέουσα ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης και διασφαλίζει την πρωμοδότηση τιμής η οποία είναι υψηλότερη από ό, τι σε συστήματα όπου δεν υπάρχει τέτοιος δεσμός. Ως εκ τούτου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα βιοκαύσιμα και βιορευστά που πληρούν τα κριτήρια αειφορίας θα μπορούν να πωληθούν σε υψηλότερη τιμή, για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης θα πρέπει να χρησιμοποιείται το σύστημα του ισοζυγίου μάζας. Αυτό θα πρέπει να διαφυλάσσει την ακεραιότητα του συστήματος αποφεύγοντας παράλληλα την επιβολή αδικαιολόγητης επιβάρυνσης στη βιομηχανία. Ωστόσο, θα πρέπει να μελετηθούν και άλλες μέθοδοι εξακρίβωσης.
- (77) Όπου χρειάζεται, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει δέοντως υπόψη την αξιολόγηση οικοσυστημάτων της χλιετηρίδας που περιέχει χρήσιμα στοιχεία για τη διατήρηση τουλάχιστον των τομέων αυτών που παρέχουν βασικές υπηρεσίες οικοσυστήματος σε κρίσιμες καταστάσεις, όπως η προστασία της λεκάνης απορροής και ο έλεγχος της διάβρωσης.
- (78) Είναι σκόπιμο να παρακολουθούνται οι επιπτώσεις της καλλιέργειας βιομάζας, μεταξύ άλλων, μέσω αλλαγών της χρήσης της γης, συμπεριλαμβανομένων της μετατόπισης, της εισαγωγής χωροκατακτητικών ξένων ειδών και άλλων επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα, όσο και οι επιπτώσεις στην παραγωγή τροφίμων και την τοπική ευημερία. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει όλες τις πηγές πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένου του παγκόσμιου χάρτη της πείνας του FAO. Τα βιοκαύσιμα θα πρέπει να προωθούνται με τρόπο που θα ενθαρρύνει την αυξημένη παραγωγικότητα της γεωργίας και τη χρήση υποβαθμισμένων γαιών.

- (79) Είναι προς το συμφέρον της Κοινότητας να ενθαρρύνει τη σύναψη πολυμερών και διμερών συμφωνιών, καθώς και την καθιέρωση εθελοντικών διεθνών ή εθνικών συστημάτων θέσπισης προτύπων για την παραγωγή αειφόρων βιοκαυσίμων και βιορευστών και πιστοποίησης ότι η παραγωγή των βιοκαυσίμων και βιορευστών τηρεί τα εν λόγω πρότυπα. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να αποφασιστεί οι εν λόγω συμφωνίες ή συστήματα να παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες και στοιχεία, υπό τον όρο ότι τηρούν τα κατάλληλα πρότυπα αξιοπιστίας, διαφάνειας και ανεξάρτητου ελέγχου.
- (80) Είναι ανάγκη να θεσπιστούν σαφείς κανόνες για τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα βιοκαύσιμα και βιορευστά, καθώς και από τα αντικαθιστάμενα ορυκτά καύσιμα.
- (81) Τα παραπροϊόντα από την παραγωγή και χρήση καυσίμων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Η μέθοδος υποκατάστασης θεωρείται κατάλληλη για τους σκοπούς της ανάλυσης πολιτικής, αλλά όχι για κανονιστικούς σκοπούς που αφορούν τους μεμονωμένους οικονομικούς φορείς και τις μεμονωμένες αποστολές καυσίμων για μεταφορές. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η μέθοδος που θεωρείται η πλέον κατάλληλη είναι η μέθοδος της κατανομής ενέργειας διότι εφαρμόζεται εύκολα, είναι προβλέψιμη σε βιάδος χρόνου, ελαχιστοποιεί τα αντιπαραγωγικά κίνητρα και παράγει αποτελέσματα τα οποία γενικά είναι συγκρίσιμα με εκείνα που παράγει η μέθοδος υποκατάστασης. Για τους σκοπούς της ανάλυσης πολιτικής, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης, στις εκθέσεις της, να παρουσιάσει αποτελέσματα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υποκατάστασης.
- (82) Προκειμένου να αποφευχθεί η δυσανάλογη διοικητική επιβάρυνση θα πρέπει να θεσπιστεί κατάλογος προκαθορισμένων τιμών για τις κοινές οδούς παραγωγής βιοκαυσίμων, ο οποίος θα πρέπει να επικαιροποιείται και να επεκτείνεται όταν υπάρχουν περαιτέρω αξιόπιστα δεδομένα. Οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να μπορούν να απαιτούν πάντοτε το επίπεδο μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά που θεσπίζεται στον εν λόγω κατάλογο. Σε περίπτωση που η προκαθορισμένη τιμή μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από μια οδό παραγωγής είναι χαμηλότερη από το απαιτούμενο ελάχιστο επίπεδο μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, οι παραγωγοί που επιθυμούν να αποδείξουν τη συμμόρφωσή τους προς το συγκεκριμένο ελάχιστο επίπεδο θα πρέπει να υποχρεούνται να καταδείξουν ότι το επίπεδο των πραγματικών εκπομπών που προέρχονται από τη διαδικασία παραγωγής τους είναι κατώτερο από το επίπεδο της παραδοχής για τον υπολογισμό των προκαθορισμένων τιμών.
- (83) Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό αυτών των προκαθορισμένων τιμών είναι σκόπιμο να λαμβάνονται από ανεξάρτητες επιστημονικές πηγές και, ανάλογα με την περίπτωση, να επικαιροποιούνται ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών των πηγών αυτών. Η Επιτροπή θα πρέπει να παροτρύνει τις πηγές αυτές να εξετάζουν, κατά τις επικαιροποιητικές τους εργασίες, τις εκπομπές από την καλλιέργεια, τον αντίκτυπο των περιφερειακών και των κλιματικών συνθηκών, τον αντίκτυπο της καλλιέργειας με αειφόρους γεωργικές μεθόδους και μεθόδους βιολογικής γεωργίας και τις επιστημονικές συμβολές των παραγωγών στην Κοινότητα και στις τρίτες χώρες και στην κοινωνία των πολιτών.
- (84) Προκειμένου να μην ενθαρρυνθεί η καλλιέργεια πρώτων υλών για βιοκαύσιμα και βιορευστά σε εδάφη όπου αυτό θα οδηγούσε σε υψηλές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, η χρήση των προκαθορισμένων τιμών για την καλλιέργεια θα πρέπει να περιορίζεται σε περιοχές όπου αυτή η επίπτωση μπορεί να αποκλειστεί μετά βεβαιότητας. Ωστόσο, για να αποφευχθεί η δυσανάλογη διοικητική επιβάρυνση, είναι σκόπιμο να καθοριστούν τα κράτη μέλη εθνικούς ή περιφερειακούς μέσους όρους εκπομπών από την καλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης λιπασμάτων.
- (85) Η παγκόσμια ζήτηση γεωργικών πρώτων υλών αυξάνεται συνεχώς. Η αυξανόμενη αυτή ζήτηση θα αντιμετωπιστεί εν μέρει με την αύξηση των εδαφών που χρησιμοποιούνται για τη γεωργία. Η αποκατάσταση των εδαφών που έχουν υποβαθμιστεί σοβαρά ή μολυνθεί έντονα και, κατά συνέπεια, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως έχουν για γεωργική παραγωγή, θα συμβάλει στην αύξηση των εδαφών που είναι διαθέσιμα για την καλλιέργεια. Επειδή η παραγωγή των βιοκαυσίμων και των βιορευστών θα συμβάλει στην αύξηση της ζήτησης γεωργικών πρώτων υλών, το σύστημα ααφορίας θα πρέπει να προάγει την αποκατάσταση των εδαφών που έχουν υποβαθμιστεί. Ακόμη και αν τα βιοκαύσιμα παράγονται από πρώτες ύλες που προέρχονται από ήδη καλλιεργούμενες εκτάσεις, η καθαρή αύξηση της ζήτησης καλλιεργειών η οποία οφείλεται στην προώθηση των βιοκαυσίμων ενδέχεται να οδηγήσει σε καθαρή αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί σε εκτάσεις με υψηλό απόθεμα άνθρακα, οπότε θα μπορούσε να επφέρει απώλεια αποθεμάτων άνθρακα. Για να μετριαστεί ο κίνδυνος αυτός, είναι σκόπιμο να θεσπιστούν συνοδευτικά μέτρα προκειμένου να ενθαρρυνθεί μεγαλύτερος ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας σε εκτάσεις που χρησιμοποιούνται ήδη για καλλιέργειες, η χρήση υποβαθμισμένων εκτάσεων και η θέσπιση απαιτήσεων αειφορίας, ανάλογων με εκείνες που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία για την κατανάλωση βιοκαυσίμων. Η Επιτροπή θα πρέπει να αναπτύξει συγκεκριμένη μεθοδολογία για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που οφείλονται σε έμμεσες αλλαγές στη χρήση γης. Κατ' αυτών των τρόπων η Επιτροπή θα πρέπει να αναλύσει, βασισόμενη στα καλύτερα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία, μεταξύ άλλων, τη συμπλήρωση συντελεστή για την έμμεση αλλαγή στη χρήση γης στον υπολογισμό των αερίων θερμοκηπίου και την ανάγκη δημιουργίας κινήτρων για τα βιώσιμα βιοκαύσιμα που μειώνουν τις συνέπειες στις αλλαγές στη χρήση γης και βελτιώνουν την αειφορία των βιοκαυσίμων με σεβασμό των άμεσων αλλαγών στη χρήση γης. Με την ανάπτυξη της μεθοδολογίας αυτής η Επιτροπή θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αντιμετωπίσει τις ενδεχόμενες συνέπειες των έμμεσων αλλαγών στη χρήση γης από τα βιοκαύσιμα που παράγονται από μη εδωδιμες κυτταρινούχες ύλες και από λιγνοκυτταρινούχες ύλες.
- (86) Προκειμένου να καταστεί δυνατή η επίτευξη κατάλληλου μεριδίου των βιοκαυσίμων στην αγορά, χρειάζεται να διασφαλιστεί η διάθεση, στην αγορά, πετρελίου ντίζελ με υψηλότερη περιεκτικότητα σε βιολογικό πετρέλαιο από την προβλεπόμενη στο πρότυπο EN590/2004.
- (87) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα βιοκαύσιμα, για την παραγωγή των οποίων χρησιμοποιήθηκε ποικίλο εύρος πρώτων υλών, καθίστανται εμπορικά βιώσιμα, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερο βάρος σε αυτά στο πλαίσιο των εθνικών υποχρεώσεων περί ανανεώσιμων πηγών.

- (88) Είναι αναγκαία η τακτική υποβολή εκθέσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεχής επικέντρωση στην πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Είναι σκόπιμο να απαιτείται η χρήση εναρμονισμένου προτύπου για τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που θα πρέπει να υποβάλλουν τα κράτη μέλη. Τα σχέδια αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν εκτίμηση του κόστους και των πλεονεκτημάτων των προβλεπόμενων μέτρων, τα μέτρα που σχετίζονται με την αναγκαία επέκταση ή ενίσχυση της υπάρχουσας υποδομής δικτύου, εκτίμηση του κόστους και των ωφελιμμάτων για την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές οι οποίες υπερβαίνουν το απαιτούμενο επίπεδο της ενδεικτικής πορείας, πληροφορίες για τα εθνικά καθεστώτα στήριξης και πληροφορίες σχετικά με τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε καινούργια ή ανακαινισμένα κτίρια.
- (89) Κατά το σχεδιασμό των οικείων καθεστώτων στήριξης, τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν τη χρήση βιοκαυσίμων τα οποία παρέχουν πρόσθετα οφέλη, συμπεριλαμβανομένων των οφελών της διαφοροποίησης που παρέχουν τα βιοκαύσιμα που παρασκευάζονται από απόβλητα, κατάλοιπα, μη εδώδιμες κυτταρινούχες ύλες, λιγνοκυτταρινούχο υλικό και φύκια, καθώς και μη ποιοτικά φυτά που φυτόνται σε άγονες περιοχές προς καταπολέμηση της απειρήμωσης, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το διαφορετικό κόστος της παραγωγής ενέργειας από συμβατικά βιοκαύσιμα αφενός και από άλλα βιοκαύσιμα τα οποία παρέχουν πρόσθετα οφέλη αφετέρου. Τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν τις επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογιών αυτών και άλλων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας οι οποίες χρειάζονται χρόνο για να καταστούν ανταγωνιστικές.
- (90) Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να αντικατοπτρίζει, ανάλογα με την περίπτωση, τις διατάξεις της σύμβασης για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα, ιδίως όπως αυτή εφαρμόζεται μέσω της οδηγίας 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες⁽¹⁾.
- (91) Τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εγκρίνονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή⁽²⁾.
- (92) Ειδικότερα, θα πρέπει να εκχωρηθούν αρμοδιότητες στην Επιτροπή να προσαρμόζει τις μεθοδολογικές αρχές και τιμές που είναι αναγκαίες για την εκτίμηση του κατά πόσον έχουν τηρηθεί τα κριτήρια αειφορίας σε σχέση με τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά, να προσαρμόζει το ενεργειακό περιεχόμενο των καυσίμων για τις μεταφορές στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο, να θεσπίζει κριτήρια και γεωγραφική εμβέλεια για τον καθορισμό εδαφών με υψηλή αξία βιοποικιλότητας και εμπεριστατωμένους ορισμούς για εδάφη που έχουν υποβαθμιστεί σοβαρά ή μολυνθεί. Δεδομένου ότι τα εν λόγω μέτρα
- έχουν γενικό πεδίο εφαρμογής και έχουν εκπονηθεί για την τροποποίηση μη ουσιαστών στοιχείων της παρούσας οδηγίας με την προσαρμογή των μεθοδολογικών αρχών και τιμών, πρέπει να εγκρίνονται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο στην οποία παραπέμπει το άρθρο 5α της απόφασης 1999/468/ΕΚ.
- (93) Οι διατάξεις της οδηγίας 2001/77/ΕΚ και της οδηγίας 2003/30/ΕΚ οι οποίες επικαλύπτονται με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να καταργηθούν από την τελευταία δυνατή χρονική στιγμή για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Οι διατάξεις με αντικείμενο τους στόχους και την υποβολή εκθέσεων για το 2010 θα πρέπει να παραμείνουν σε ισχύ έως τα τέλη του 2011. Συνεπώς, είναι ανάγκη να τροποποιηθούν αναλόγως η οδηγία 2001/77/ΕΚ και η οδηγία 2003/30/ΕΚ.
- (94) Δεδομένου ότι τα μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 17 έως 19 έχουν επίσης επίπτωση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς εναρμονίζοντας τα κριτήρια αειφορίας για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά για τους στόχους της παρούσας οδηγίας και διευκολύνοντας έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 8, τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά τα οποία συμμορφώνονται προς τους εν λόγω όρους, τα μέτρα αυτά βασίζονται στο άρθρο 95 της συνθήκης.
- (95) Το σύστημα αειφορίας δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη, στα οικεία συστήματα στήριξης, το υψηλότερο κόστος παραγωγής των βιοκαυσίμων και βιορευστών που παρέχουν πλεονεκτήματα που υπερβαίνουν τα στοιχειώδη πλεονεκτήματα που ορίζει το σύστημα αυτό.
- (96) Δεδομένου ότι δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη οι στόχοι επίτευξης 20 % ως μεριδίου συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Κοινότητας και 10 % ως μεριδίου συμμετοχής της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για την ενεργειακή κατανάλωση εκάστου κράτους μέλους για τις μεταφορές έως το 2020 και είναι δυνατόν, επομένως, λόγω της κλιμακας της δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα δύναται να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη των εν λόγω στόχων μέτρα.
- (97) Σύμφωνα με το σημείο 34 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας⁽³⁾, τα κράτη μέλη παροτρύνονται να καταρτίσουν, προς ίδια χρήση, και προς όφελος της Κοινότητας, τους δικούς τους πίνακες οι οποίοι αποτυπώνουν, στο μέτρο του δυνατού, την αντιστοιχία της παρούσας οδηγίας με τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και να τους δημοσιοποιούν.

(¹) ΕΕ L 41 της 14.2.2003, σ. 26.

(²) ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

(³) ΕΕ C 321 της 31.12.2003, σ. 1.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κοινό πλαίσιο για την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, θέτει υποχρεωτικούς εθνικούς στόχους για το συνολικό μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας και το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές. Καθορίζει κανόνες για τη στατιστική μεταβίβαση μεταξύ κρατών μελών, για κοινά έργα μεταξύ κρατών μελών και με τρίτες χώρες, τις εγγυήσεις προέλευσης, τις διοικητικές διαδικασίες, την πληροφόρηση και την κατάρτιση και την πρόσβαση στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Καθιερώνει κριτήρια αειφορίας του περιβάλλοντος για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ορισμοί της οδηγίας 2003/54/ΕΚ.

Ισχύουν επίσης οι ακόλουθοι ορισμοί και νοούνται ως:

- α) «ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές»: η ενέργεια από ανανεώσιμες μη ορυκτές πηγές ήτοι αιολική, ηλιακή, αεροθερμική, γεωθερμική, υδροθερμική και ενέργεια των ωκεανών, υδροηλεκτρική, από βιομάζα, από τα εκλυόμενα στους χώρους υγειονομικής ταφής αέρια, από τα αέρια που παράγονται σε μονάδες επεξεργασίας λυμάτων και από τα βιοαέρια
- β) «αεροθερμική ενέργεια»: η ενέργεια που αποθηκεύεται υπό μορφή θερμότητας στον αέρα
- γ) «γεωθερμική ενέργεια»: η ενέργεια που αποθηκεύεται υπό μορφή θερμότητας κάτω από τη στερεή επιφάνεια της γης
- δ) «υδροθερμική ενέργεια»: η ενέργεια που αποθηκεύεται υπό μορφή θερμότητας στα επιφανειακά ύδατα
- ε) «βιομάζα»: το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα προϊόντων, αποβλήτων και καταλοίπων βιολογικής προέλευσης από τη γεωργία (συμπεριλαμβανομένων των φυτικών και των ζωικών ουσιών), τη δασοκομία και τους συναφείς κλάδους, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των βιομηχανικών αποβλήτων και των οικιακών απορριμμάτων
- στ) «ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας»: τα ενεργειακά βασικά προϊόντα που παραδίδονται για ενεργειακούς σκοπούς στη βιομηχανία, στις μεταφορές, στα νοικοκυριά, στις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων υπηρεσιών, στη γεωργία, στη δασοκομία και στην αλιεία, συμπεριλαμβανομένης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας από τον ενεργειακό κλάδο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, και συμπεριλαμβανομένων των απωλειών ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας κατά τη διανομή και τη μεταφορά
- ζ) «ηλεκθέρμανση ή τηλεψύξη»: η διανομή θερμικής ενέργειας υπό μορφή ατμού, ζεστού νερού ή ψυκτικών υγρών, από μια κεντρική πηγή παραγωγής μέσω δικτύου σε πολλά κτίρια ή τόπους, για τη θέρμανση ή ψύξη χώρων και τη βιομηχανική θέρμανση ή ψύξη
- η) «βιορευστά»: υγρά καύσιμα για ενεργειακούς σκοπούς, εκτός από κίνηση, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρικής ενέργειας και της θέρμανσης και της ψύξης, τα οποία παράγονται από βιομάζα
- θ) «βιοκαύσιμα»: υγρά ή αέρια καύσιμα κίνησης τα οποία παράγονται από βιομάζα
- ι) «εγγύηση προέλευσης»: ηλεκτρονικό έγγραφο το οποίο χρησιμοποιείται μόνον ως απόδειξη προς τον τελικό καταναλωτή ότι δεδομένο μερίδιο ή ποσότητα ενέργειας έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 6, της οδηγίας 2003/54/ΕΚ
- ια) «καθεστώς στήριξης»: κάθε μέσο, καθεστώς ή μηχανισμός που δρομολογείται από κράτος μέλος ή ομάδα κρατών μελών και προάγει τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μειώνοντας το κόστος της εν λόγω ενέργειας, αυξάνοντας την τιμή πώλησής της ή αυξάνοντας, με την επιβολή υποχρέωσης χρήσης ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών ή με άλλον τρόπο, τις αγοραζόμενες ποσότητες της εν λόγω ενέργειας περιλαμβανόμενα, μεταξύ άλλων, οι επενδυτικές ενισχύσεις, οι φορολογικές απαλλαγές ή μειώσεις, οι επιστροφές φόρου, τα καθεστώτα στήριξης της υποχρέωσης χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούν πράσινα πιστοποιητικά, και τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών συμπεριλαμβανομένων των εγγυημένων τιμών αγοράς και της καταβολής προμοδότησων
- ιβ) «υποχρέωση χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας»: εθνικό καθεστώς στήριξης το οποίο επιβάλλει στους παραγωγούς ενέργειας την υποχρέωση να συμπεριλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο ποσοστό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή τους, απαιτεί από τους προμηθευτές ενέργειας να συμπεριλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο ποσοστό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον εφοδιασμό τους ή απαιτεί από τους καταναλωτές ενέργειας να συμπεριλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο ποσοστό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην κατανάλωσή τους. Συμπεριλαμβάνονται καθεστώτα δυνάμει των οποίων οι απαιτήσεις αυτές είναι δυνατόν να τηρούνται μέσω της προσκόμισης πράσινου πιστοποιητικού
- ιγ) «πραγματική τιμή»: η μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για ορισμένες ή όλες τις φάσεις μιας συγκεκριμένης διαδικασίας παραγωγής βιοκαυσίμου, η οποία υπολογίζεται με τη μεθοδολογία του παραρτήματος V μέρος Γ
- ιδ) «τυπική τιμή»: εκτίμηση της μείωσης των αντιπροσωπευτικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για συγκεκριμένη οδό παραγωγής βιοκαυσίμων
- ιε) «προκαθορισμένη τιμή»: τιμή η οποία προκύπτει βάσει τυπικής τιμής με την εφαρμογή προκαθορισμένων παραγόντων και η οποία, υπό συνθήκες που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία, μπορεί να χρησιμοποιείται αντί της πραγματικής τιμής.

Άρθρο 3

Δεσμευτικοί εθνικοί συνολικοί στόχοι και μέτρα για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 11, στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020 να αντιστοιχεί τουλάχιστον στον εθνικό συνολικό στόχο του όσον αφορά το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά το εν λόγω έτος, όπως αυτό προβλέπεται στην τρίτη στήλη του πίνακα του μέρους Α του παραρτήματος Ι. Αυτοί οι δεσμευτικοί εθνικοί συνολικοί στόχοι είναι σύμφωνοι προς τον στόχο σύμφωνα με τον οποίο το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Κοινότητας πρέπει το 2020 να ανέρχεται σε τουλάχιστον 20 %. Για να επιτευχθούν ευκολότερα αυτοί οι στόχοι που ορίζονται σε αυτό το άρθρο, κάθε κράτος μέλος προωθεί και ενθαρρύνει την απόδοση ενέργειας και την εξοικονόμηση ενέργειας.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα που είναι όντως σχεδιασμένα για να διασφαλίσουν ότι το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ισούται ή υπερβαίνει το μερίδιο που παρατίθεται στην ενδεικτική πορεία του μέρους Β του παραρτήματος Ι.

3. Για να επιτύχουν τους στόχους των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν, μεταξύ άλλων, να εφαρμόζουν τα ακόλουθα μέτρα:

- α) καθεστώτα στήριξης
- β) μέτρα συνεργασίας μεταξύ διαφόρων κρατών μελών και με τρίτες χώρες για την επίτευξη των εθνικών συνολικών στόχων τους σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 11.

Με την επιφύλαξη των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης, τα κράτη μέλη έχουν δικαίωμα να αποφασίζουν σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 11 της παρούσας οδηγίας σε ποιο βαθμό θα υποστηρίζουν τις μορφές ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που παράγονται σε άλλο κράτος μέλος.

4. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλες τις μορφές μεταφορών να αντιπροσωπεύει, το 2020, ποσοστό τουλάχιστον 10 % της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές στο εν λόγω κράτος μέλος.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) για τον υπολογισμό του παρονομαστή, ήτοι της συνολικής ποσότητας ενέργειας που καταναλώνεται στις μεταφορές για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου, λαμβάνονται υπόψη μόνον η βενζίνη, το πετρέλαιο ντίζελ, τα βιοκαύσιμα που καταναλώνονται στις οδικές και σιδηροδρομικές μεταφορές και η ηλεκτρική ενέργεια
- β) για τον υπολογισμό του αριθμητή, ήτοι της ποσότητας ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που καταναλώνεται στις μεταφορές για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου, λαμβάνονται υπόψη όλες οι μορφές ανανεώσιμης ενέργειας που καταναλώνονται σε όλες τις μορφές μεταφορών
- γ) για τον υπολογισμό του μεριδίου της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές και καταναλώνεται από όλα τα είδη ηλεκτρικών οχημάτων για τους σκοπούς των στοιχείων α) και β), τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέγουν να χρησιμοποιούν είτε το μέσο μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Κοινότητα ή το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη χώρα τους όπως μετρήθηκε δύο έτη πριν από το υπό σύζηση έτος. Πέραν τούτου, για τον υπολογισμό

της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που καταναλώνεται από ηλεκτρικά οχήματα, αυτή η κατανάλωση υπολογίζεται ως το γινόμενο επί 2,5 του ενεργειακού περιεχομένου της καταναλισκόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2011 η Επιτροπή υποβάλλει, εάν το κρίνει σκόπιμο, πρόταση που να επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να λαμβάνεται υπόψη ολόκληρη η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές και χρησιμοποιείται για την κίνηση ηλεκτρικών οχημάτων κάθε τύπου

Το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2011 η Επιτροπή υποβάλλει επίσης, εάν το κρίνει σκόπιμο, πρόταση μεθοδολογίας για τον υπολογισμό του ποσοστού του υδρογόνου που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές στο συνολικό μέγιστο καυσίμων.

Άρθρο 4

Εθνικά σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια

1. Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει εθνικό σχέδιο δράσης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια ορίζουν τους εθνικούς συνολικούς στόχους των κρατών μελών για τα μερίδια της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που καταναλώνονται στις μεταφορές, στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, της θέρμανσης και ψύξης το 2020, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο άλλων μέτρων πολιτικής που αφορούν την ενεργειακή απόδοση στην τελική κατανάλωση ενέργειας, και τα κατάλληλα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη των εν λόγω εθνικών συνολικών στόχων, συμπεριλαμβανομένων της συνεργασίας μεταξύ τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών, των προγραμματιζόμενων στατιστικών μεταβιβάσεων ή κοινών έργων, εθνικών πολιτικών για την ανάπτυξη των υφιστάμενων πόρων βιομάζας και την εκμετάλλευση νέων πόρων βιομάζας για διαφορετικές χρήσεις, και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την τήρηση των απαιτήσεων των άρθρων 13 έως 19.

Το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2009 η Επιτροπή θεσπίζει υπόδειγμα εθνικών σχεδίων δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια. Το υπόδειγμα αυτό θα περιλαμβάνει τις στοιχειώδεις απαιτήσεις του παραρτήματος VI. Τα κράτη μέλη τηρούν το υπόδειγμα αυτό όταν υποβάλλουν τα εθνικά σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τα εθνικά τους σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια στην Επιτροπή το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2010.

3. Έξι μήνες πριν από την προθεσμία υποβολής του εθνικού του σχεδίου δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια, κάθε κράτος μέλος δημοσιεύει και κοινοποιεί στην Επιτροπή έγγραφο προβλέψεων στο οποίο αναφέρονται:

- α) η εκτιμώμενη πλεονασματική παραγωγή της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε σχέση με την ενδεικτική πορεία η οποία μπορεί να μεταβιβάζεται σε άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με τα άρθρα 6 έως 11, καθώς και οι εκτιμώμενες δυνατότητες κοινών έργων μέχρι το 2020
- β) η εκτιμώμενη ζήτηση του για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές η οποία πρέπει να καλυφθεί με άλλα μέσα πλην της εγχώριας παραγωγής μέχρι το 2020.

Στις εν λόγω πληροφορίες μπορούν να συμπεριλαμβάνονται στοιχεία σχετικά με το κόστος και τα οφέλη και τη χρηματοδότηση. Οι προβλέψεις επικαιροποιούνται στις εκθέσεις των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχεία β) και γ).

4. Ένα κράτος μέλος, του οποίου το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έπεσε κάτω από την ενδεικτική πορεία κατά την αμέσως προηγούμενη διετία που αναφέρεται στο μέρος Β του παραρτήματος Ι, υποβάλλει στην Επιτροπή, έως τις 30 Ιουνίου του επόμενου έτους τροποποιημένο σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια στο οποίο εκτίθενται κατάλληλα και ανάλογα μέτρα με σκοπό να ανακτήσει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος την ενδεικτική πορεία του μέρους Β του παραρτήματος Ι.

Η Επιτροπή μπορεί, εάν το κράτος μέλος δεν επέτυχε κατά τι την ενδεικτική πορεία, και λαμβάνοντας υπόψη τα εφαρμοζόμενα και μελλοντικά μέτρα του κράτους μέλους, να αποφασίσει την απαλλαγή του κράτους μέλους από την εν λόγω υποχρέωση.

5. Η Επιτροπή αποστέλλει τα εθνικά σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια, ιδίως δε την επάρκεια των κατάλληλων μέτρων που προτείνει το κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2. Ανταποκρινόμενη σε εθνικό σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια ή σε τροποποιημένο εθνικό σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια, η Επιτροπή μπορεί να διατυπώνει σύσταση.

6. Η Επιτροπή αποστέλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα εθνικά σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια και τα έγγραφα προβλέψεων υπό τη μορφή που δημοσιοποιήθηκαν για την πλατφόρμα διαφάνειας όπως εμφανίζεται στο άρθρο 24 παράγραφος 2, καθώς και οιαδήποτε σύσταση όπως εμφανίζεται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 5

Υπολογισμός του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

1. Η ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε κάθε κράτος μέλος υπολογίζεται ως το άθροισμα:

- α) της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές
- β) της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για θέρμανση και ψύξη και
- γ) της τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές.

Για τον υπολογισμό του μεριδίου ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, το φυσικό αέριο, η ηλεκτρική ενέργεια και το υδρογόνο από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές λαμβάνονται υπόψη μία μόνον φορά για την εφαρμογή των διατάξεων των στοιχείων α), β) ή γ) του πρώτου εδαφίου.

Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 17 παράγραφος 1, τα βιοκαύσιμα και βιορυστά που δεν πληρούν τα κριτήρια αειφορίας που ορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 έως 6, δεν λαμβάνονται υπόψη.

2. Όταν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι, λόγω ανωτέρας βίας, αδυνατεί να τηρήσει το οικείο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020, το οποίο παρατίθεται στην τρίτη στήλη του πίνακα του παραρτήματος Ι, ενημερώνει την Επιτροπή το συντομότερο δυνατόν. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση σχετικά με το κατά πόσο στοιχειοθετείται η ανωτέρα βία, οπότε αποφασίζει την προσαρμογή που πρέπει να γίνει στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές του κράτους μέλους για το 2020.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο α), η ακαθάριστη τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές υπολογίζεται ως η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται σε ένα κράτος μέλος από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές, εξαιρουμένης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται με συστήματα αποθήκευσης μέσω αντίληψης από νερό που έχει προηγουμένως αντληθεί στον άνω ταμιευτήρα.

Σε εργοστάσια πολλαπλών καυσίμων που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες και συμβατικές πηγές ενέργειας, λαμβάνεται υπόψη μόνο το μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές. Για τους σκοπούς του εν λόγω υπολογισμού, η συμβολή κάθε πηγής ενέργειας υπολογίζεται με βάση το ενεργειακό της περιεχόμενο.

Η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από υδροηλεκτρική και αιολική ενέργεια λαμβάνεται υπόψη σύμφωνα με τους κανόνες τυποποίησης του παραρτήματος ΙΙ.

4. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο β), η ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για θέρμανση και ψύξη υπολογίζεται ως η ποσότητα τριεθέρμανσης και τριεψύξης που παράγεται σε ένα κράτος μέλος από ανανεώσιμες πηγές, συν η κατανάλωση άλλων μορφών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στη βιομηχανία, στα νοικοκυριά, στις υπηρεσίες, στη γεωργία, στη δασοκομία και στην αλιεία για θέρμανση, ψύξη και για βιομηχανικούς σκοπούς.

Σε σταθμούς πολλαπλών καυσίμων που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες και συμβατικές ενεργειακές πηγές, λαμβάνεται υπόψη μόνον το κλάσμα της θέρμανσης και ψύξης που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές. Για τους σκοπούς του εν λόγω υπολογισμού, η συμβολή κάθε πηγής ενέργειας υπολογίζεται με βάση το ενεργειακό της περιεχόμενο.

Η ακροθερμική, η γεωθερμική και η υδροθερμική ενέργεια που καταναλώνεται από αντλίες θερμότητας λαμβάνεται υπόψη για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο β), υπό την προϋπόθεση ότι η τελική χρήσιμη ενέργεια υπερβαίνει κατά πολύ την ενέργεια που απαιτείται για τη λειτουργία των αντλιών θερμότητας. Η ποσότητα της θερμικής ενέργειας που θα θεωρηθεί ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας υπολογίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο που καθορίζεται στο παράρτημα VII.

Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο β), δεν λαμβάνεται υπόψη η θερμική ενέργεια που παράγεται από συστήματα παθητικής ενέργειας με τα οποία επιτυγχάνεται χαμηλότερη κατανάλωση ενέργειας με παθητικό τρόπο, μέσω του σχεδιασμού του κτιρίου ή από τη θερμότητα που παράγεται από ενέργεια από μη ανανεώσιμες πηγές.

5. Ως ενεργειακό περιεχόμενο των καυσίμων για μεταφορές που παρατίθενται στο παράρτημα ΙΙΙ λαμβάνεται το προβλεπόμενο στο εν λόγω παράρτημα. Το παράρτημα ΙΙΙ είναι δυνατόν να προσαρμοστεί στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο. Το εν λόγω μέτρο που εκπονήθηκε για την τροποποίηση μη ουσιωδών στοιχείων της παρούσας οδηγίας εγκρίνεται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο στην οποία παραπέμπει το άρθρο 25 παράγραφος 4.

6. Το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές υπολογίζεται διαφώντας την ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές διά της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας από όλες τις ενεργειακές πηγές, και εκφράζεται ως ποσοστό.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου, το άθροισμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 προσαρμόζεται σύμφωνα με τα άρθρα 6, 8, 10 και 11.

Κατά τον υπολογισμό της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας ενός κράτους μέλους για τους σκοπούς μέτρησης της συμμόρφωσης του προς τους στόχους και την ενδεικτική πορεία που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, η ποσότητα ενέργειας που καταναλώνεται στην αεροπορία υπολογίζεται ότι δεν υπερβαίνει, ως ποσοστό της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας του εν λόγω κράτους μέλους, το 6,18 %. Για την Κύπρο και την Μάλτα, η ποσότητα ενέργειας που καταναλώνεται στις αερομεταφορές, ως ποσοστό της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας των εν λόγω κρατών μελών, υπολογίζεται ότι δεν υπερβαίνει το 4,12 %.

7. Η μεθοδολογία και οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1099/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για τις στατιστικές ενέργειας (1).

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη συνοχή των στατιστικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται κατά τον υπολογισμό αυτών των τομεικών και συνολικών μεριδίων και των στατιστικών στοιχείων που διαβιβάζονται στην Επιτροπή δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2008.

Άρθρο 6

Στατιστικές μεταβιβάσεις μεταξύ κρατών μελών

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμφωνούν και μπορούν να προβαίνουν σε ρυθμίσεις για τη στατιστική μεταβίβαση συγκεκριμένης ποσότητας ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Η μεταβιβαζόμενη ποσότητα:

- α) αφαιρείται από την ποσότητα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές η οποία λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση της συμμόρφωσης του μεταβιβάζοντος κράτους μέλους προς τις απαιτήσεις του άρθρου 3 παράγραφοι 1 και 2 και
- β) προστίθεται στην ποσότητα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές η οποία λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση της συμμόρφωσης άλλου κράτους μέλους που δέχεται τη μεταβίβαση προς τις απαιτήσεις του άρθρου 3 παράγραφοι 1 και 2.

Η στατιστική μεταβίβαση δεν επηρεάζει την επίτευξη του εθνικού στόχου του μεταβιβάζοντος κράτους μέλους.

2. Οι ρυθμίσεις δυνάμει της παραγράφου 1 μπορούν να ισχύουν επί ένα ή περισσότερα έτη, αλλά πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή εντός τριών μηνών το πολύ από το τέλος κάθε έτους κατά το οποίο ισχύουν. Οι πληροφορίες που διαβιβάζονται στην Επιτροπή περιλαμβάνουν την ποσότητα και την τιμή της συγκεκριμένης ενέργειας.

3. Οι μεταβιβάσεις οριστικοποιούνται μόνον μετά την κοινοποίησή τους στην Επιτροπή από όλα τα ενχόμενα κράτη μέλη.

(1) ΕΕ L 304 της 14.11.2008, σ. 1.

Άρθρο 7

Κοινά έργα μεταξύ κρατών μελών

1. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη μπορούν να συνεργάζονται για κοινά έργα οιοδήποτε τύπου τα οποία αφορούν την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια, θέρμανση ή ψύξη. Στην εν λόγω συνεργασία μπορούν να συμμετέχουν ιδιωτικοί φορείς.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το ποσοστό ή την ποσότητα ενέργειας από ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια, θέρμανση ή ψύξη η οποία παράγεται από οιοδήποτε κοινό έργο της επικράτειάς τους το οποίο άρχισε να λειτουργεί μετά την 25 Ιουνίου 2009, ή από την αυξημένη δυναμικότητα εγκατάστασης που ανακαινίστηκε μετά την ημερομηνία αυτή, και η οποία καταλογίζεται στον εθνικό συνολικό στόχο άλλου κράτους μέλους για τους σκοπούς της εκτίμησης της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας.

3. Η κοινοποίηση της παραγράφου 2:

- α) περιγράφει την προβλεπόμενη εγκατάσταση ή ταυτοποιεί την ανακαινισθείσα εγκατάσταση
- β) προσδιορίζει το ποσοστό ή την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης που παράγεται από την εγκατάσταση, η οποία θα καταλογιστεί στους εθνικούς συνολικούς στόχους άλλου κράτους μέλους
- γ) προσδιορίζει το κράτος μέλος εξ ονόματος του οποίου πραγματοποιείται η κοινοποίηση
- δ) διευκρινίζει την περίοδο, σε ολόκληρα ημερολογιακά έτη, κατά την οποία η ηλεκτρική ενέργεια ή θέρμανση ή ψύξη η οποία παράγεται από την εγκατάσταση από ανανεώσιμες πηγές καταλογίζεται στον εθνικό συνολικό στόχο του άλλου κράτους μέλους.

4. Η περίοδος που αναφέρεται στο στοιχείο δ) της παραγράφου 3 δεν επιτρέπεται να εκτείνεται πέραν του 2020. Η διάρκεια ενός κοινού έργου μπορεί να εκτείνεται πέραν του 2020.

5. Οι κοινοποιήσεις δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται να τροποποιούνται ή να αποσύρονται χωρίς την κοινή συμφωνία του κοινοποιούντος κράτους μέλους και του κράτους μέλους που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 στοιχείο γ).

Άρθρο 8

Επιπτώσεις των κοινών έργων μεταξύ κρατών μελών

1. Εντός τριών μηνών από το τέλος κάθε έτους που περιλαμβάνεται στην περίοδο που ορίζεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3 στοιχείο δ), τα κράτος μέλος που προέβη στην κοινοποίηση δυνάμει του άρθρου 7 εκδίδει κοινοποιητική επιστολή στην οποία αναφέρονται:

- α) η συνολική ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης η οποία παρήχθη κατά τη διάρκεια του έτους από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές από την εγκατάσταση η οποία αποτελεί αντικείμενο της κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 7 και

β) η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης η οποία παρήχθη κατά τη διάρκεια του έτους από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές από την εν λόγω εγκατάσταση και η οποία θα καταλογιστεί στο συνολικό εθνικό στόχο κριτικού μέλους σύμφωνα με τους όρους της κοινοποίησης.

2. Το κοινοποιούν κράτος μέλος αποστέλλει την κοινοποιητική επιστολή στο κράτος μέλος εξ ονόματος του οποίου πραγματοποιείται η κοινοποίηση, και στην Επιτροπή.

3. Για την εκτίμηση της συμμόρφωσης προς τους στόχους σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με τους εθνικούς συνολικούς στόχους, η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές η οποία κοινοποιείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β):

- α) αφαιρείται από την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές η οποία λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση της συμμόρφωσης του κράτους μέλους που εκδίδει την κοινοποιητική επιστολή της παραγράφου 1 και
- β) προστίθεται στην ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές η οποία λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση της συμμόρφωσης του κράτους μέλους που λαμβάνει την κοινοποιητική επιστολή σύμφωνα με την παράγραφο 2.

Άρθρο 9

Κοινά έργα μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών

1. Ένα ή περισσότερα κράτη μέλη μπορούν να συνεργάζονται με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες για κοινά έργα οιαδήποτε τύπου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές. Στην εν λόγω συνεργασία μπορούν να συμμετέχουν ιδιωτικοί φορείς.

2. Η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές σε τρίτες χώρες λαμβάνεται υπόψη μόνον για τους σκοπούς της εκτίμησης της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με τους εθνικούς συνολικούς στόχους εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η ηλεκτρική ενέργεια καταναλώνεται στην Κοινότητα, απαίτηση που πρέπει να πληροίται όπου:
  - i) ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ισοδύναμη προς την καταλογιζόμενη ηλεκτρική ενέργεια έχει οριστεί σαφώς στο κατανεμημένο δυναμικό διασύνδεσης από όλους τους αρμόδιους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς στη χώρα προέλευσης, στη χώρα προορισμού και, ανάλογα με την περίπτωση, σε κάθε χώρα διέλευσης,
  - ii) ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ισοδύναμη προς την καταλογιζόμενη ηλεκτρική ενέργεια έχει εγγραφεί σαφώς στον ισολογισμό του αρμόδιου φορέα εκμετάλλευσης συστήματος μεταφοράς από την κοινοτική πλευρά διασύνδεσης και
  - iii) το οριζόμενο δυναμικό και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές από την εγκατάσταση που αναφέρεται στο στοιχείο β) αφορούν την ίδια χρονική περίοδο

β) η ηλεκτρική ενέργεια παράγεται από νεοδμητη εγκατάσταση η οποία άρχισε να λειτουργεί μετά την 25 Ιουνίου 2009, ή από την αυξημένη δυναμικότητα εγκατάστασης η οποία ανακαινίστηκε μετά την ημερομηνία αυτή, στο πλαίσιο κοινού έργου που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και

γ) για την παραγόμενη και εξαγόμενη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας δεν έχει χορηγηθεί στήριξη δυνάμει καθεστώτος στήριξης τρίτης χώρας πλην επενδυτικής ενίσχυσης που χορηγείται στην εγκατάσταση.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν από την Επιτροπή να λαμβάνεται υπόψη, για τους σκοπούς του άρθρου 5, η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που παράγεται και καταναλώνεται σε τρίτη χώρα, στο πλαίσιο της κατασκευής σταθμού διασύνδεσης με εξαίρετικά μακρόχρονη φάση αποπεράτωσης μεταξύ κράτους μέλους και τρίτης χώρας υπό τους ακόλουθους όρους:

- α) η κατασκευή του σταθμού διασύνδεσης πρέπει να έχει αρχίσει το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2016
- β) ο σταθμός πρέπει να μην έχει δυνατότητα να ξεκινήσει τη λειτουργία του το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2020
- γ) ο σταθμός πρέπει να μπορεί να ξεκινήσει τη λειτουργία του το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2022
- δ) αφού ξεκινήσει να λειτουργεί, ο σταθμός διασύνδεσης θα χρησιμοποιείται για την εξαγωγή στην Κοινότητα, σύμφωνα με την παράγραφο 2, ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- ε) η εφαρμογή σχετίζεται με κοινό έργο που πληροί τα κριτήρια των στοιχείων β) και γ) της παραγράφου 2 και ότι θα χρησιμοποιήσει το σταθμό διασύνδεσης αφού τερμίσει σε λειτουργία, καθώς και με ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που δεν είναι μεγαλύτερη από την ποσότητα που θα εξάγεται στην Κοινότητα αφού ξεκινήσει η λειτουργία του σταθμού διασύνδεσης.

4. Το ποσοστό ή η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από οιαδήποτε εγκατάσταση στην επικράτεια τρίτης χώρας, η οποία καταλογίζεται στον εθνικό συνολικό στόχο ενός ή περισσότερων κρατών μελών για τους σκοπούς της εκτίμησης της συμμόρφωσης προς το άρθρο 3, κοινοποιούνται στην Επιτροπή. Όταν εμπλέκονται περισσότερα του ενός κράτη μέλη, η κατανομή αυτού του ποσοστού ή της ποσότητας μεταξύ κρατών μελών κοινοποιείται στην Επιτροπή. Αυτό το ποσοστό ή η ποσότητα δεν υπερβαίνει το ποσοστό ή την ποσότητα που οντως εξάγεται και καταναλώνεται στην Κοινότητα και που αντιστοιχεί στην ποσότητα που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) σημεία i) και ii) του παρόντος άρθρου και πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 στοιχείο α). Η κοινοποίηση πραγματοποιείται από κάθε κράτος μέλος στο συνολικό εθνικό στόχο του οποίου καταλογίζεται το ποσοστό ή η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας.

5. Η κοινοποίηση της παραγράφου 4:

- α) περιγράφει την προβλεπόμενη εγκατάσταση ή ταυτοποιεί την ανακαινισθείσα εγκατάσταση
- β) προσδιορίζει το ποσοστό ή την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από την εγκατάσταση, η οποία θα καταλογιστεί στον εθνικό στόχο κράτους μέλους καθώς και, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων περί εμπιστευτικότητας, τις αντίστοιχες χρηματοοικονομικές ρυθμίσεις

γ) διευκρινίζει την περίοδο, σε ολόκληρα ημερολογιακά έτη, κατά την οποία η ηλεκτρική ενέργεια καταλογίζεται στον εθνικό συνολικό στόχο του κράτους μέλους και

δ) περιλαμβάνει γραπτή αποδοχή των στοιχείων β) και γ) από την τρίτη χώρα στην επικράτεια της οποίας θα λειτουργήσει η εγκατάσταση και το ποσοστό ή την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από την εγκατάσταση και θα χρησιμοποιηθεί εντός της χώρας αυτής.

6. Η περίοδος που αναφέρεται στο στοιχείο γ) της παραγράφου 5 δεν επιτρέπεται να εκτείνεται πέραν του 2020. Η διάρκεια ενός κοινού έργου μπορεί να εκτείνεται πέραν του 2020.

7. Οι κοινοποιήσεις δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται να τροποποιούνται ή να αποσύρονται χωρίς την κοινή συμφωνία του κοινοποιούντος κράτους μέλους και της τρίτης χώρας που αναγνώρισε το κοινό έργο σύμφωνα με την παράγραφο 5 στοιχείο δ).

8. Τα κράτη μέλη και η Κοινότητα παροτρύνουν τα αρμόδια όργανα της συνθήκης για την Ενεργειακή Κοινότητα να λάβουν, σύμφωνα με τη συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα, τα μέτρα που απαιτούνται ώστε τα συμβαλλόμενα μέρη της εν λόγω συνθήκης να μπορούν να εφαρμόζουν τις διατάξεις περί συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών που ορίζονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 10

Επιπτώσεις κοινών έργων μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών

1. Εντός τριών μηνών από το τέλος κάθε έτους που περιλαμβάνεται στην περίοδο που ορίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 5 στοιχείο γ), το κράτος μέλος που προέβη στην κοινοποίηση δυνάμει του άρθρου 9 εκδίδει κοινοποιητική επιστολή στην οποία αναφέρονται:

α) η συνολική ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παρήχθη κατά τη διάρκεια του έτους από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές από την εγκατάσταση η οποία αποτελεί αντικείμενο της κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 9

β) η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παρήχθη κατά τη διάρκεια του έτους από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές από την εγκατάσταση η οποία καταλογίζεται στον εθνικό του συνολικό στόχο σύμφωνα με την κοινοποίηση δυνάμει του άρθρου 9 και

γ) απόδειξη συμμόρφωσης προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 παράγραφος 2.

2. Το κράτος μέλος αποστέλλει την κοινοποιητική επιστολή στην τρίτη χώρα η οποία αναγνώρισε το έργο σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 5 στοιχείο δ) και στην Επιτροπή.

3. Για την εκτίμηση της συμμόρφωσης προς τους στόχους σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με τους εθνικούς συνολικούς στόχους, η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές η οποία κοινοποιείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β) προστίθεται στην ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές η οποία λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση της συμμόρφωσης του κράτους μέλους που εκδίδει την κοινοποιητική επιστολή.

Άρθρο 11

Κοινά καθεστώτα στήριξης

1. Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών δυνάμει του άρθρου 3, δύο ή περισσότερα κράτη μέλη μπορούν, εθελοντικά, να συνενώνουν ή να συντονίζουν μερικώς τα εθνικά τους καθεστώτα στήριξης. Στις περιπτώσεις αυτές, ορισμένη ποσότητα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές η οποία παράγεται στην επικράτεια συμμετέχοντος κράτους μέλους μπορεί να καταλογίζεται στον εθνικό συνολικό στόχο άλλου συμμετέχοντος κράτους μέλους εάν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος:

α) προβάλει σε στατιστική μεταβίβαση συγκεκριμένων ποσοτήτων ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές από ένα κράτος μέλος σε άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 6 ή

β) καθιερώνει κανόνα κατανομής για τον οποίον συμφωνούν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη και βάσει του οποίου ποσότητες ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατατέμνονται μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών. Ο κανόνας αυτός κοινοποιείται στην Επιτροπή εντός τριών μηνών το πολύ από το τέλος του πρώτου έτους κατά το οποίο ισχύει.

2. Εντός τριών μηνών από το τέλος κάθε έτους, κάθε κράτος μέλος το οποίο προέβη σε κοινοποίηση δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο β) εκδίδει κοινοποιητική επιστολή στην οποία αναφέρεται η συνολική ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης η οποία παρήχθη κατά τη διάρκεια του έτους από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές και η οποία υπόκειται στον κανόνα κατανομής.

3. Για την εκτίμηση της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας όσον αφορά τους εθνικούς συνολικούς στόχους, η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές η οποία κοινοποιείται σύμφωνα με την παράγραφο 2 ανακατανέμεται μεταξύ των ενδιαφερόμενων κρατών μελών σύμφωνα με τον κοινοποιηθέντα κανόνα κατανομής.

Άρθρο 12

Αύξηση δυναμικότητας

Για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο β), οι μονάδες ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που οφείλονται σε αύξηση της δυναμικότητας της εγκατάστασης θεωρείται ότι παρήχθησαν από χωριστή εγκατάσταση η οποία άρχισε να λειτουργεί τη στιγμή κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η αύξηση δυναμικότητας.

Άρθρο 13

Διοικητικές διαδικασίες, κανονισμοί και κώδικες

1. Τα κράτη μέλη μερμνούν ώστε οι εθνικοί κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας που εφαρμόζονται στους σταθμούς και τις συνδεδεμένες υποδομές δικτύων μεταφοράς και διανομής για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και στη διαδικασία μεταποίησης της βιομάζας σε βιοκαύσιμα ή άλλα ενεργειακά προϊόντα να είναι αναλογικοί και αναγκαίοι.

Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα δέοντα μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι:

- α) με την επιφύλαξη των διαφορών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά τη διοικητική δομή και οργάνωση, οι αντίστοιχες αρμοδιότητες των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικητικών φορέων για τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας συντονίζονται και καθορίζονται σαφώς, συμπεριλαμβανομένου του χωροταξικού σχεδιασμού, με διαφανή χρονοδιαγράμματα για τον καθορισμό των αιτήσεων πολεοδομικών ή οικοδομικών αδειών
  - β) πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τη διεκπεραίωση των αιτήσεων έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας για εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας και για τη βοήθεια που παρέχεται στους αιτούντες διατίθενται στο κατάλληλο επίπεδο
  - γ) οι διοικητικές διαδικασίες απλουστεύονται και διεκπεραιώνονται με ταχείες διαδικασίες στο κατάλληλο διοικητικό επίπεδο
  - δ) οι κανόνες που διέπουν την έγκριση, την πιστοποίηση και τη χορήγηση άδειας είναι αντικειμενικοί, διαφανείς, αναλογικοί, δεν δημιουργούν διακρίσεις μεταξύ των αιτούντων, και λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις ιδιαιτερότητες των επιμέρους τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας
  - ε) είναι διαφανή και συνδεδεμένα με το κόστος τα διοικητικά τέλη που καταβάλλουν οι καταναλωτές, οι πολεοδόμοι, οι αρχιτέκτονες, οι κατασκευαστές και οι εγκαταστάτες και προμηθευτές εξοπλισμού και συστημάτων και
  - στ) καθορίζονται, ανάλογα με την περίπτωση, απλουστευμένες και λιγότερο επαχθείς διαδικασίες έγκρισης, περιλαμβανομένης της απλής κοινοποίησης εάν επιτρέπεται από το εφαρμοστέο ρυθμιστικό πλαίσιο, για μικρότερα έργα και για αποκεντρωμένα συστήματα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, κατά περίπτωση.
2. Τα κράτη μέλη ορίζουν σαφώς τις τεχνικές προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν ο εξοπλισμός και τα συστήματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προκειμένου να μπορούν να επωφεληθούν από τα καθεστώτα στήριξης. Όταν υπάρχουν ευρωπαϊκά πρότυπα, όπως τα οικολογικά σήματα, τα ενεργειακά σήματα και άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που θεσπίστηκαν από τους ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης, οι εν λόγω τεχνικές προδιαγραφές εκφράζονται με βάση τα εν λόγω πρότυπα. Οι τεχνικές αυτές προδιαγραφές δεν προβλέπουν το πού πρέπει να πιστοποιούνται ο εξοπλισμός και τα συστήματα και δεν θα πρέπει να συνιστούν εμπόδιο στη λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

3. Τα κράτη μέλη συνιστούν σε όλους τους φορείς, ιδίως τους τοπικούς και περιφερειακούς διοικητικούς φορείς να μεριμνούν για την εγκατάσταση εξοπλισμού και συστημάτων για τη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης και ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και εξοπλισμό και συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης κατά τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την κατασκευή και την ανακαίνιση βιομηχανικών ή οικιστικών περιοχών. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν συγκεκριμένα τους τοπικούς και περιφερειακούς διοικητικούς φορείς να περιλαμβάνουν συστήματα θέρμανσης και ψύξης που παράγονται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στον πολεοδομικό προγραμματισμό των πόλεων κατά περίπτωση.

4. Στους οικείους οικοδομικούς κανονισμούς και κώδικες, τα κράτη μέλη εισάγουν κατάλληλα μέτρα για να αυξήσουν το μερίδιο κάθε μορφής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον οικοδομικό τομέα.

Όταν θεσπίζουν τέτοια μέτρα ή στα περιφερειακά καθεστώτα στήριξης, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη εθνικά μέτρα που αφορούν ουσιαστικές αυξήσεις της ενεργειακής απόδοσης και συμπαράγωγής και, σε κτίρια παθητικής ενέργειας, χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας ή μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας.

Το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2014, τα κράτη μέλη απαιτούν, στους οικείους οικοδομικούς κανονισμούς και κώδικες ή με άλλο τρόπο με ισοδύναμο αποτέλεσμα, κατά περίπτωση, τη χρήση στοιχειώδους επιπέδου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα νέα κτίρια και στα υφιστάμενα κτίρια που υποβάλλονται σε σημαντική ανακαίνιση. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν την τήρηση του στοιχειώδους αυτού επιπέδου, μεταξύ άλλων, μέσω της τηλεθέρμανσης και της τηλεψύξης που παράγονται με χρήση σε σημαντικό ποσοστό ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών.

Οι απαιτήσεις του πρώτου εδαφίου ισχύουν για τις ένοπλες δυνάμεις, αλλά μόνον στο μέτρο που η εφαρμογή του δεν έρχεται σε σύγκρουση με τη φύση και τον κύριο στόχο των δραστηριοτήτων των ενόπλων δυνάμεων και με την εξαιρέση του υλικού που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στρατιωτικούς σκοπούς.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, από την 1η Ιανουαρίου 2012 και μετά, τα νέα δημόσια κτίρια και τα υφιστάμενα δημόσια κτίρια που υποβάλλονται σε σημαντικά έργα ανακαίνισης, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο να διαδραματίζουν υποδειγματικό ρόλο στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη μπορούν μεταξύ άλλων να επιτρέπουν ότι αυτή η υποχρέωση πληροίται μέσω της συμμόρφωσης προς τα πρότυπα για κατοικίες μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας ή με πρόβλεψη ότι οι στέγες των πλήρως ή εν μέρει δημόσιων κτιρίων χρησιμοποιούνται από τρίτους για εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

6. Όσον αφορά τους οικείους οικοδομικούς κανονισμούς και κώδικες, τα κράτη μέλη προωθούν τη χρήση συστημάτων και εξοπλισμού θέρμανσης και ψύξης που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και επιτυγχάνουν σημαντική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ενεργειακά σήματα ή οικολογικά σήματα ή άλλα κατάλληλα πιστοποιητικά ή πρότυπα που αναπτύχθηκαν σε εθνικό ή κοινοτικό επίπεδο, όπου αυτά υφίστανται, ως βάση για την ενθάρρυνση της χρήσης τέτοιων συστημάτων και εξοπλισμού.

Όσον αφορά τη βιομάζα, τα κράτη μέλη προωθούν τις τεχνολογίες μετατροπής που επιτυγχάνουν απόδοση μετατροπής τουλάχιστον 85 % για τις οικιστικές και εμπορικές εφαρμογές και τουλάχιστον 70 % για τις βιομηχανικές εφαρμογές.

Όσον αφορά τις αντλίες θερμότητας, τα κράτη μέλη προωθούν τις αντλίες θερμότητας που πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις οικολογικής σημασίας που θεσπίστηκαν στην απόφαση 2007/742/ΕΚ της Επιτροπής, της 9ης Νοεμβρίου 2007, περί καθορισμού οικολογικών κριτηρίων για την απονομή του κοινοτικού οικολογικού σήματος σε ηλεκτροκίνητες, αεροκίνητες ή λειτουργούσες με απορρόφηση αντλίες θερμότητας (1).

(1) ΕΕ L 301 της 20.11.2007, σ. 14.

Όσον αφορά την ηλιακή θερμική ενέργεια, τα κράτη μέλη προωθούν πιστοποιημένο εξοπλισμό και συστήματα που βασίζονται σε ευρωπαϊκά πρότυπα εάν υφίστανται, συμπεριλαμβανομένων των οικολογικών σημμάτων, των ενεργειακών σημμάτων και άλλων τεχνικών συστημάτων αναφοράς που θεσπίζονται από τους ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης.

Κατά την εκτίμηση της απόδοσης μετατροπής και της αναλογίας εισροών/εκροών των συστημάτων και του εξοπλισμού για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τις κοινοτικές ή, ελλείψει αυτών, τις διεθνείς διαδικασίες εφόσον αυτές υπάρχουν.

Άρθρο 14

Πληροφόρηση και κατάρτιση

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα στήριξης να διατίθενται σε όλους τους ενδιαφερόμενους, όπως καταναλωτές, κατασκευαστές, εγκαταστάτες, αρχιτέκτονες και προμηθευτές εξοπλισμού και συστημάτων θέρμανσης, ψύξης και ηλεκτρικής ενέργειας και οχημάτων συμβατών με τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι πληροφορίες σχετικές με τα καθαρά οφέλη, το κόστος και την ενεργειακή απόδοση του εξοπλισμού και των συστημάτων για τη χρήση θέρμανσης, ψύξης και ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας διατίθενται είτε από τους προμηθευτές του εξοπλισμού ή των συστημάτων είτε από τις εθνικές αρμόδιες αρχές.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε καθεστώς πιστοποίησης ή ισοδύναμα συστήματα χαρακτηρισμού να γίνουν ή να είναι διαθέσιμα στις 31 Δεκεμβρίου 2012 για τους εγκαταστάτες μικρής κλίμακας λεβητών και θερμαστών βιομάζας, ηλιακών φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών συστημάτων, γεωθερμικών συστημάτων μικρού βάρους και αντίλων θερμότητας. Τα εν λόγω καθεστώτα μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τα υφιστάμενα καθεστώτα και δομές, ανάλογα με την περίπτωση, και βασίζονται στα κριτήρια του παραρτήματος IV. Κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει την πιστοποίηση που έχει χορηγηθεί από άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με αυτά τα κριτήρια.

4. Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τα καθεστώτα πιστοποίησης ή ισοδύναμα συστήματα χαρακτηρισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 3. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να δημοσιοποιούν τον κατάλογο εγκαταστάτων οι οποίοι διαθέτουν τα σχετικά προσόντα ή είναι πιστοποιημένοι σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διατίθενται οδηγίες προς όλους τους ενδιαφερόμενους, ιδίως δε τους πολυεθνικούς και τους αρχιτέκτονες, ώστε αυτοί να λαμβάνουν δεόντως υπόψη το βέλτιστο συνδυασμό ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών, τεχνολογιών υψηλής απόδοσης και τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης κατά τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, τη δόμηση και την ανακαίνιση βιομηχανικών ή οικιστικών ζωνών.

6. Τα κράτη μέλη, με τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, εκπονούν κατάλληλα προγράμματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, παροχής οδηγιών ή/και κατάρτισης για να ενημερώνουν τους πολίτες για τα πλεονεκτήματα και τις πρακτικές λεπτομέρειες της ανάπτυξης και της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Άρθρο 15

Εγγυήσεις προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας και της ενέργειας θέρμανσης και ψύξης που παράγονται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

1. Για να αποδεικνύεται στους τελικούς καταναλωτές το μερίδιο ή η ποσότητα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο ενεργειακό μείγμα προμηθευτή ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να είναι δυνατόν να παρέχεται εγγύηση για την προέλευση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια.

2. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εκδίδεται εγγύηση προέλευσης ύστερα από σχετικό αίτημα παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν την έκδοση εγγυήσεων προέλευσης ύστερα από αίτημα παραγωγών θέρμανσης και ψύξης από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές. Οι ρυθμίσεις αυτές μπορούν να εξαρτώνται από στοιχειώδες όριο δυναμικού. Η εγγύηση προέλευσης αντιστοιχεί σε τυποποιημένη ισχύ 1 MWh. Δεν επιτρέπεται να εκδίδονται περισσότερες από μία εγγυήσεις προέλευσης για κάθε μονάδα παραγόμενης ενέργειας.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η ίδια μονάδα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές να λαμβάνεται υπόψη μόνον απαξ.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι δεν παρέχεται στήριξη σε παραγωγό όταν ο παραγωγός αυτός λαμβάνει εγγύηση προέλευσης για την ίδια παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Η εγγύηση προέλευσης δεν σχετίζεται με τη συμμόρφωση του κράτους μέλους προς το άρθρο 3. Οι μεταβιβάσεις εγγυήσεων προέλευσης, χωριστά ή μαζί με τη φυσική μεταβίβαση ενέργειας, δεν επηρεάζουν την απόφαση των κρατών μελών να χρησιμοποιούν στατιστικές μεταβιβάσεις, κοινά έργα ή κοινά καθεστώτα στήριξης για να συμμορφωθούν προς τους στόχους ή για να υπολογίσουν την ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5.

3. Οι εγγυήσεις προέλευσης επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνον εντός δώδεκα μηνών από την παραγωγή της αντίστοιχης μονάδας ενέργειας. Η εγγύηση προέλευσης, ακυρώνεται όταν χρησιμοποιηθεί.

4. Τα κράτη μέλη ή οι οριζόμενοι αρμόδιοι φορείς εποπτεύουν την έκδοση, τη μεταβίβαση και την ακύρωση αυτών των εγγυήσεων προέλευσης. Οι οριζόμενοι αρμόδιοι φορείς έχουν μη αλληλεπικαλυπτόμενες γεωγραφικές αρμοδιότητες, και είναι ανεξάρτητοι από τις δραστηριότητες παραγωγής, εμπορίου και εφοδιασμού.

5. Τα κράτη μέλη ή οι οριζόμενοι αρμόδιοι φορείς θεσπίζουν κατάλληλους μηχανισμούς για να εξασφαλίζουν την ηλεκτρονική έκδοση, μεταβίβαση και ακύρωση των εγγυήσεων προέλευσης και ότι οι εγγυήσεις αυτές είναι ακριβείς, αειόπιστες και μη παραποιήσιμες.

6. Στην εγγύηση προέλευσης προορίζονται τουλάχιστον:

α) η πηγή ενέργειας από την οποία παρήχθη η ενέργεια και οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης της παραγωγής της

- β) κατά πόσον η εγγύηση προέλευσης αφορά:
- ηλεκτρική ενέργεια, ή
  - θέρμανση ή/και ψύξη
- γ) η ονομασία, ο τόπος, το είδος και το δυναμικό της εγκατάστασης στην οποία παρήχθη η ενέργεια
- δ) εάν και κατά πόσον η εγκατάσταση έχει λάβει επενδυτική στήριξη, εάν και κατά πόσον η μονάδα ενέργειας έχει επωφεληθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο από εθνικό καθεστώς στήριξης, και τη μορφή του καθεστώτος στήριξης
- ε) και η ημερομηνία κατά την οποία άρχισε να λειτουργεί η εγκατάσταση και
- στ) η ημερομηνία και η χώρα έκδοσης και ο ενιαίος αριθμός αναγνώρισης.

7. Εάν ένας προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούται να αποδεικνύει το μερίδιο ή την ποσότητα ανανεώσιμης ενέργειας που περιέχεται στο ενεργειακό του μείγμα για τους σκοπούς του άρθρου 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ, μπορεί να το αποδεικνύει με τις σχετικές εγγυήσεις προέλευσης.

8. Η ποσότητα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που αντιστοιχεί στις εγγυήσεις προέλευσης οι οποίες μεταβιβάζονται από έναν προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας σε τρίτον αφαιρείται από το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές του ενεργειακού του μείγματος για τους σκοπούς του άρθρου 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ.

9. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις εγγυήσεις προέλευσης που εκδίδουν άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, μόνον ως απόδειξη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και στην παράγραφο 6 στοιχεία α) έως στ). Τα κράτη μέλη μπορούν να αρνούνται την αναγνώριση εγγυήσεων προέλευσης μόνον εάν έχουν βάσιμες αμφιβολίες όσον αφορά την ακρίβεια, την αξιοπιστία ή την αληθείά της. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις αρνήσεις αυτές και την αιτιολογία τους.

10. Αν η Επιτροπή κρίνει αβίαση άρνηση αναγνώρισης της εγγύησης προέλευσης, μπορεί να εκδίδει απόφαση με την οποία υποχρεώνει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να την αναγνώρισει.

11. Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια για τη χρήση των εγγυήσεων προέλευσης κατά τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ.

12. Όταν οι προμηθευτές ενέργειας διαθέτουν στους καταναλωτές ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές αναφέροντας τα περιβαλλοντικά ή άλλα οφέλη της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους προμηθευτές ενέργειας να κοινοποιούν, σε περιληπτική μορφή, πληροφορίες σχετικά με την ποσότητα ή το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που προέρχεται από εγκαταστάσεις ή αυξημένη δυναμικότητα που άρχισαν να λειτουργούν μετά τις 25 Ιουνίου 2009.

Άρθρο 16

Πρόσβαση στα δίκτυα και εκμετάλλευση των δικτύων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την ανάπτυξη δικτυακής υποδομής μεταφοράς και διανομής, ευφώνων

δικτύων, εγκαταστάσεων αποθήκευσης και του συστήματος ηλεκτροδότησης προκειμένου να καταστεί δυνατή η ασφαλής λειτουργία του συστήματος ηλεκτροδότησης ώστε να επιτρέπει την περαιτέρω ανάπτυξη της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των διασυνδέσεων μεταξύ κρατών μελών, καθώς και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν επίσης τα κατάλληλα μέτρα για να επιταχύνουν τις διαδικασίες χορήγησης άδειας για δικτυακή υποδομή και για να συντονίσουν την έγκριση της δικτυακής υποδομής με τις διοικητικές διαδικασίες και τις διαδικασίες προγραμματισμού.

2. Με την επιφύλαξη των απαιτήσεων για τη διατήρηση της αξιοπιστίας και της ασφάλειας του δικτύου, και βάσει διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων που καθορίζονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές:

α) τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι ευρισκόμενοι στο έδαφος τους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς και διανομής εγγυώνται τη μεταφορά και τη διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές

β) τα κράτη μέλη εξάλλου προβλέπουν ότι η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές έχει προτεραιότητα ή εξασφάλιση πρόσβασης στο δίκτυο ηλεκτροδότησης

γ) τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, κατά την κατανομή των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, οι φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς να δίνουν προτεραιότητα σε εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές στον βαθμό που το επιτρέπει η ασφαλής λειτουργία του εθνικού συστήματος ηλεκτροδότησης και βάσει διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να λαμβάνονται τα δέοντα επιχειρησιακά μέτρα σχετικά με το δίκτυο και την αγορά προκειμένου να ελαχιστοποιούνται οι περιορισμοί της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές. Όταν λαμβάνονται σημαντικά μέτρα για τον περιορισμό των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών προκειμένου να εξασφαλιστούν η ασφάλεια του εθνικού συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και ο ενεργειακός εφοδιασμός, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιοι φορείς εκμετάλλευσης των συστημάτων να υποβάλλουν έκθεση για τα μέτρα αυτά, αναφέροντας τι διορθωτικά μέτρα προτίθενται να λάβουν για την αποφυγή μη σκόπιμων περικοπών.

3. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τους φορείς εκμετάλλευσης των συστημάτων μεταφοράς και διανομής να καθορίζουν και να δημοσιοποιούν τους τυποποιημένους κανόνες τους σχετικά με την ανάληψη και τον επιμερισμό του κόστους των τεχνικών αναπροσαρμογών, όπως των συνδέσεων με το δίκτυο και των ενισχύσεων του δικτύου, της βελτιωμένης λειτουργίας του δικτύου και των κανόνων για την αμερόληπτη εφαρμογή των κωδικών δικτύου, οι οποίες απαιτούνται για την ένταξη νέων παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές στο διασυνδεδεμένο δίκτυο.

Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, στα οποία λαμβάνονται ιδίως υπόψη όλες οι δαπάνες και τα πλεονεκτήματα της σύνδεσης αυτών των παραγωγών με το δίκτυο καθώς και οι ιδιαίτερες συνθήκες υπό τις οποίες λειτουργούν οι παραγωγοί οι εγκατεστημένοι σε απόκεντρες περιφέρειες και σε περιφέρειες χαμηλής πληθυσμιακής πυκνότητας. Οι κανόνες αυτοί μπορούν να προβλέπουν διαφορετικούς τύπους σύνδεσης.

4. Ανάλογα με την περίπτωση, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους φορείς εκμετάλλευσης των συστημάτων μεταφοράς και διανομής να αναλαμβάνουν ολόκληρο το κόστος που αναφέρεται στην παράγραφο 3 ή μέρος αυτού. Τα κράτη μέλη επανεξετάζουν και λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη βελτίωση των πλαισίων και των κανόνων για την ανάληψη και τον επιμερισμό του κόστους που αναφέρονται στην παράγραφο 3 μέχρι τις 30 Ιουνίου 2011, και στη συνέχεια ανά διετία, ώστε να εξασφαλίζουν την ένταξη νέων παραγωγών που προβλέπεται στην ίδια παράγραφο.

5. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς και διανομής να παρέχουν στους νέους παραγωγούς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που επιθυμούν να συνδεθούν με το δίκτυο κάθε αναγκαία πληροφορία για:

- α) μια πλήρη και αναλυτική εκτίμηση των δαπανών της σύνδεσης
- β) ένα εύλογο και ακριβές χρονοδιάγραμμα παραλαβής και επεξεργασίας της αίτησης σύνδεσης στο δίκτυο
- γ) ένα εύλογο ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την οποιαδήποτε προτεινόμενη σύνδεση στο δίκτυο.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές, οι οποίοι επιθυμούν να συνδεθούν με το δίκτυο, να προκηρύσσουν πρόσκληση προς υποβολή προσφορών για τις εργασίες σύνδεσης.

6. Ο επιμερισμός του κόστους που αναφέρεται στην παράγραφο 3 πραγματοποιείται με μηχανισμό που βασίζεται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, λαμβανομένων υπόψη των πλεονεκτημάτων που αποκομίζουν από τις εν λόγω συνδέσεις οι αρχικά και μετέπειτα συνδεδεμένοι παραγωγοί, καθώς επίσης και οι φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς και διανομής.

7. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα τιμολόγια μεταφοράς και διανομής να μην δημιουργούν διακρίσεις εις βάρος της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές, και ιδίως της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που παράγεται σε απόκεντρες περιοχές, όπως νησιωτικές περιοχές, και σε περιφέρειες χαμηλής πληθυσμιακής πυκνότητας. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η επιβολή τιμολογίων μεταφοράς και διανομής να μην δημιουργεί διακρίσεις εις βάρος του φυσικού αερίου από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές.

8. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα τιμολόγια που εφαρμόζουν οι φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς και διανομής για τη μεταφορά και τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας από εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές να απηχούν τα οφέλη που μπορούν να αποκομίζουν λόγω της σύνδεσης της εγκατάστασης με το δίκτυο. Αυτά τα οφέλη μπορούν να προκύπτουν από την άμεση χρήση του δικτύου χαμηλής τάσης.

9. Ανάλογα με την περίπτωση, τα κράτη μέλη εξετάζουν την ανάγκη επέκτασης της υφιστάμενης δικτυακής υποδομής φυσικού αερίου για να διευκολύνουν την ενσωμάτωση του φυσικού αερίου από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

10. Ανάλογα με την περίπτωση, τα κράτη μέλη απαιτούν από τους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς και διανομής της επικράτειάς τους να δημοσιεύουν τεχνικούς κανόνες σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς

κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου⁽⁴⁾, ιδίως δε κανόνες για τη σύνδεση με το δίκτυο που περιλαμβάνουν απαιτήσεις για την ποιότητα, την οσμή και την πίεση του φυσικού αερίου. Τα κράτη μέλη απαιτούν επίσης από τους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς και διανομής να δημοσιεύουν τα τιμολόγια σύνδεσης για τη σύνδεση ανανεώσιμων πηγών φυσικού αερίου βάσει διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων.

11. Στα εθνικά τους σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια, τα κράτη μέλη εκτιμούν την ανάγκη δημιουργίας νέας αστικής υποδομής θέρμανσης και ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, προκειμένου να επιτευχθεί ο εθνικός στόχος του 2020 που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1. Με βάση την εκτίμηση αυτή, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όπου απαιτείται μέτρα για την ανάπτυξη υποδομής τηλεθέρμανσης που να εξυπηρετεί την παραγωγή κεντρικής θέρμανσης και ψύξης από μεγάλες μονάδες βιομάζας, ηλιακής και γεωθερμικής ενέργειας.

Άρθρο 17

Κριτήρια αειφορίας για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά

1. Ανεξαρτήτως του εάν οι πρώτες ύλες καλλιεργούνται εντός ή εκτός της επικράτειας της Κοινότητας, η ενέργεια από τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά λαμβάνεται υπόψη για τους σκοπούς που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) και γ) μόνον εφόσον πληρούν τα κριτήρια αειφορίας των παραγράφων 2 έως 6 του παρόντος άρθρου:

- α) για την αξιολόγηση της τήρησης των απαιτήσεων της παρούσας οδηγίας ως προς τους εθνικούς στόχους
- β) για την αξιολόγηση της τήρησης των υποχρεώσεων που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές
- γ) για τον προσδιορισμό της επιλεξιμότητας για χρηματοδοτική υποστήριξη για την κατανάλωση βιοκαυσίμων και βιορευστών.

Ωστόσο, για να λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς που απαριθμούνται στα στοιχεία α), β) και γ), τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά από απόβλητα και κατάλοιπα, πλην των καταλοίπων υδατοκαλλιεργειών και αλιείας, των γεωργικών και των δασικών καταλοίπων, χρειάζεται να τηρούν μόνον τα κριτήρια αειφορίας που ορίζονται στην παράγραφο 2.

2. Η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που επιτυγχάνεται με τη χρήση βιοκαυσίμων και βιορευστών, τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1, πρέπει να είναι τουλάχιστον 35 %.

Από την 1η Ιανουαρίου 2017, η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που επιτυγχάνεται με τη χρήση βιοκαυσίμων και βιορευστών, τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, πρέπει να είναι τουλάχιστον 50 %. Από την 1η Ιανουαρίου 2018 η συγκεκριμένη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου θα είναι τουλάχιστον 60 % για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά που παράγονται σε εγκαταστάσεις των οποίων η παραγωγή θα έχει αρχίσει από την 1η Ιανουαρίου 2017 ή και μετά.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 176 της 15.7.2003, σ. 57.

Η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που επιτυγχάνεται με τη χρήση βιοκαυσίμων και βιορρυστών υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1.

Στην περίπτωση βιοκαυσίμων και βιορρυστών που έχουν παραχθεί από εγκαταστάσεις που λειτουργούσαν την 23η Ιανουαρίου 2008, το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται από 1ης Απριλίου 2013.

3. Τα βιοκαύσιμα και τα βιορρυστά που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1 δεν πρέπει να έχουν παραχθεί από πρώτες ύλες προερχόμενες από εδάφη με υψηλή αξία βιοποικιλότητας, δηλαδή από εδάφη που είχαν έναν από τους ακόλουθους χαρακτηρισμούς τον Ιανουάριο του 2008 ή μετέπειτα, ανεξαρτήτως εάν τα εδάφη αυτά εξακολουθούν να έχουν αυτόν τον χαρακτηρισμό:

- α) πρωτογενή δάση και άλλες δασώδεις εκτάσεις, ήτοι δάση και άλλες δασώδεις εκτάσεις γηγενών ειδών, εφόσον δεν υπάρχει σαφής ένδειξη ανθρώπινης δραστηριότητας και δεν έχουν διαταραχθεί σημαντικά οι οικολογικές διεργασίες
- β) περιοχές:
  - i) των οποίων η φύση έχει κηρυχθεί ως προστατευόμενη εκ του νόμου ή από τη σχετική αρμόδια αρχή, ή
  - ii) για την προστασία σπάνιων, απειλούμενων ή υπό εξαφάνιση οικοσυστημάτων ή ειδών, αναγνωρισμένες από διεθνείς συμφωνίες ή περιλαμβανόμενες σε καταλόγους που καταρτίζονται από διακυβερνητικές οργανώσεις ή τη Διεθνή Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης και των Φυσικών Πόρων, με την επιφύλαξη της αναγνώρισής τους σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 18 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο,

εκτός εάν υποβάλλονται στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η παραγωγή των εν λόγω πρώτων υλών δεν θίγει τους ανωτέρω σκοπούς προστασίας της φύσης

- γ) λειμώνες υψηλής βιοποικιλότητας:
  - i) φυσικοί λειμώνες υψηλής βιοποικιλότητας, ήτοι λειμώνες οι οποίοι θα παραμείνουν λειμώνες ελλείψει ανθρώπινων δραστηριοτήτων και στους οποίους διατηρούνται η σύνθεση των φυσικών ειδών και τα οικολογικά χαρακτηριστικά και διεργασίες, ή
  - ii) μη φυσικοί λειμώνες υψηλής βιοποικιλότητας, ήτοι λειμώνες οι οποίοι θα παύσουν να είναι λειμώνες ελλείψει ανθρώπινων δραστηριοτήτων και οι οποίοι παρουσιάζουν μεγάλο πλούτο ειδών και καμία υποβάθμιση, εκτός αν αποδεικνύεται ότι η συγκομιδή πρώτων υλών είναι απαραίτητη για τη διατήρηση του χαρακτηρισμού τους ως λειμώνων.

Η Επιτροπή καθορίζει τα κριτήρια και τις γεωγραφικές ζώνες βάσει των οποίων καθορίζονται οι λειμώνες που καλύπτονται από το στοιχείο γ) του πρώτου εδαφίου. Το μέτρο αυτό, το οποίο αποσκοπεί σε τροποποίηση μη ουσιωδών στοιχείων της παρούσας οδηγίας μέσω της συμπλήρωσής της, θεσπίζεται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο στην οποία παραπέμπει το άρθρο 25 παράγραφος 4.

4. Τα βιοκαύσιμα και βιορρυστά που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς που απαριθμούνται στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1 δεν πρέπει να έχουν παραχθεί από πρώτες ύλες προερχόμενες από εκτάσεις υψηλών αποθεμάτων άνθρακα, δηλαδή από εκτάσεις που είχαν τον Ιανουάριο του 2008 και δεν έχουν πλέον ένα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- α) υγροβιότοποι, δηλαδή εκτάσεις καλυπτόμενες ή κορεσμένες από νερό είτε μόνιμα είτε για σημαντικό μέρος του έτους
- β) συνεχώς δασωμένες περιοχές, δηλαδή εκτάσεις με επιφάνεια μεγαλύτερη από 1 εκτάριο, με δένδρα ύψους άνω των 5 μέτρων και με συγκόμιση μεγαλύτερη του 30 %, ή με δένδρα που έχουν τη δυνατότητα να φθάσουν, επιτόπου, τα όρια αυτά
- γ) εκτάσεις με επιφάνεια μεγαλύτερη από 1 εκτάριο, με δένδρα ύψους άνω των 5 μέτρων και με συγκόμιση μεταξύ 10 % και 30 %, ή με δένδρα που έχουν τη δυνατότητα να φθάσουν, επιτόπου, τα όρια αυτά, εκτός αν παρασχεθούν στοιχεία σύμφωνα με τα οποία τα αποθέματα άνθρακα στη συγκεκριμένη περιοχή πριν και μετά τη μετατροπή είναι τέτοια που, αν εφαρμοστεί η μεθοδολογία που καθορίζεται στο παράρτημα V μέρος Γ, πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση που κατά τον χρόνο λήψης των πρώτων υλών η έκταση είχε τα ίδια χαρακτηριστικά με εκείνα που είχε τον Ιανουάριο του 2008.

5. Τα βιοκαύσιμα και τα βιορρυστά που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς που απαριθμούνται στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1 δεν θα παράγονται από πρώτες ύλες που προέρχονται από εκτάσεις που είχαν χαρακτηριστεί τυρφώδες τον Ιανουάριο του 2008, εκτός εάν αποδειχθεί ότι η καλλιέργεια και η συγκομιδή της συγκεκριμένης πρώτης ύλης δεν συνεπάγεται την αποξήρανση προηγούμενης μη αποξηραμένου εδάφους.

6. Οι γεωργικές πρώτες ύλες που καλλιεργούνται στην Κοινότητα και χρησιμοποιούνται για την παραγωγή βιοκαυσίμων και βιορρυστών, τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς που απαριθμούνται στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1, πρέπει να λαμβάνονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα πρότυπα που προβλέπονται στις διατάξεις υπό τον τίτλο «Περιβάλλον», στο μέρος Α και στο σημείο 9 του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης για τους γεωργούς στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς (*) και σύμφωνα με τις στοιχειώδεις απαιτήσεις καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού.

7. Η Επιτροπή υποβάλλει ανά διετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο τόσο για τρίτες χώρες όσο και για κράτη μέλη που αποτελούν σημαντική πηγή βιοκαυσίμων ή πρώτων υλών για βιοκαύσιμα που καταναλώνονται εντός της Κοινότητας, σχετικά με τα εθνικά μέτρα που λαμβάνονται για την τήρηση των κριτηρίων αειφορίας των παραγράφων 2 έως 5 και για την προστασία του εδάφους, των υδάτων και του αέρα. Η πρώτη έκθεση θα υποβληθεί το 2012.

(*) ΕΕ L 30 της 31.1.2009, σ. 16.

Ανά διετία, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο της αυξημένης ζήτησης βιοκαυσίμων στην κοινωνική βιωσιμότητα εντός της Κοινότητας και σε τρίτες χώρες, τον αντίκτυπο της πολιτικής βιοκαυσίμων της Κοινότητας στη διαθεσιμότητα τροφίμων σε προοτιές τιμές, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, και γενικότερα αναπτυξιακά ζητήματα. Οι εκθέσεις πρέπει να πραγματοποιούνται την τήρηση των δικαιωμάτων χρήσης της γης. Οι εκθέσεις πρέπει να αναφέρουν, για τρίτες χώρες και κράτη μέλη που αποτελούν σημαντική πηγή πρώτων υλών για τα βιοκαύσιμα που καταναλώνονται εντός της Κοινότητας, αν η συγκεκριμένη χώρα έχει επικυρώσει και εφαρμόζει καθεμιά από τις ακόλουθες συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας:

- σύμβαση περί της καταναγκαστικής εργασίας (αριθ. 29),
- σύμβαση περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος (αριθ. 87),
- σύμβαση περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως (αριθ. 98),
- σύμβαση περί ίσης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασία ίσης αξίας (αριθ. 100),
- σύμβαση για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας (αριθ. 105),
- σύμβαση για τις διακρίσεις στην απασχόληση και στο επάγγελμα (αριθ. 111),
- σύμβαση περί του κατωτάτου ορίου ηλικίας εισόδου εις την απασχόληση (αριθ. 138),
- σύμβαση για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών και την άμεση δράση με σκοπό την εξάλειψή τους (αριθ. 182).

Οι εκθέσεις θα αναφέρουν, για τρίτες χώρες και κράτη μέλη της ΕΕ που αποτελούν σημαντική πηγή πρώτων υλών για τα βιοκαύσιμα που καταναλώνονται εντός της Κοινότητας, αν η συγκεκριμένη χώρα έχει επικυρώσει και εφαρμόσει:

- το πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια,
- τη σύμβαση για το διεθνές εμπόριο των ειδών αγρίας πανίδας και χλωρίδας.

Η πρώτη έκθεση υποβάλλεται το 2012. Ανάλογα με την περίπτωση, η Επιτροπή προτείνει διορθωτικές ενέργειες, ιδίως εάν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η παραγωγή βιοκαυσίμων έχει σημαντικό αντίκτυπο στην τιμή των τροφίμων.

8. Για τους σκοπούς που αναριθμούνται στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη δεν αρνούνται να λάβουν υπόψη, τα βιοκαύσιμα και βιορευστά που λαμβάνονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

9. Το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2009, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις απαιτήσεις ενός συστήματος αειφορίας που θα αφορά τις ενεργειακές χρήσεις της βιομάζας, εκτός βιοκαυσίμων και βιορευστών. Η έκθεση συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από προτάσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για έναν μηχανισμό υπέρ της αειφορίας που θα αφορά άλλες ενεργειακές χρήσεις της βιομάζας. Η έκθεση αυτή και οι προτάσεις βασίζονται στα καλύτερα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Λαμβανομένων υπόψη των νέων εξελίξεων στις καινοτόμες διεργασίες. Εάν, κατά τη σχετική ανάλυση, αποδεικνύεται ότι θα ήταν σκόπιμο να γίνουν τροποποιήσεις όσον αφορά τη δασική βιομάζα, στη μεθοδολογία υπολογισμού που αναφέρεται στο παράρτημα V ή στα κριτήρια αειφορίας για τα αποθέματα άνθρακα που εφραμίζονται στα βιοκαύσιμα και βιορευστά, η Επιτροπή υποβάλλει, ανάλογα με την περίπτωση, σχετικές προτάσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Άρθρο 18

Επαλήθευση της τήρησης των κριτηρίων αειφορίας για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά

1. Όταν βιοκαύσιμα και βιορευστά πρόκειται να ληφθούν υπόψη για τους σκοπούς που αναριθμούνται στα στοιχεία α), β) και γ) του άρθρου 17 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη υποχρεώνουν τους οικονομικούς φορείς να αποδείξουν ότι πληρούνται τα κριτήρια αειφορίας που καθορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφοι 2 έως 5. Για το σκοπό αυτό, απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να χρησιμοποιούν ένα σύστημα ισοζυγίου μάζας το οποίο:

- a) επιτρέπει παρτίδες πρώτων υλών ή βιοκαυσίμων με διαφορετικά χαρακτηριστικά αειφορίας να αναμειγνύονται
- β) απαιτεί οι πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά αειφορίας και τα μεγέθη των παρτίδων που αναφέρονται στο στοιχείο α) να αποδίδονται επίσης στο μείγμα και
- γ) προβλέπει ότι το σύνολο όλων των παρτίδων που αποσύρονται από το μείγμα περιγράφεται ως έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά αειφορίας, στις ίδιες ποσότητες, με το σύνολο όλων των παρτίδων που προστίθενται στο μείγμα.

2. Το 2010 και το 2012 η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της μεθόδου επαλήθευσης ισοζυγίου μάζας που περιγράφεται στην παράγραφο 1 και σχετικά με τις δυνατότητες έγκρισης της χρήσης άλλων μεθόδων επαλήθευσης για ορισμένους ή όλους τους τύπους πρώτων υλών, βιοκαυσίμων ή βιορευστών. Στην εκτίμησή της, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη μεθόδους επαλήθευσης σύμφωνα με τις οποίες οι πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά αειφορίας δεν αποδίδονται αναγκαστικά σε συγκεκριμένες παρτίδες ή μείγματα. Στην εν λόγω εκτίμηση λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη, αφενός μεν, να διατηρούνται η ακεραιότητα και η αποτελεσματικότητα του συστήματος επαλήθευσης, αφετέρου δε, να μην επιβαρύνονται υπερβολικά οι οικονομικοί φορείς. Ανάλογα με την περίπτωση, η έκθεση συνοδεύεται από προτάσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τη χρήση άλλων μεθόδων επαλήθευσης.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν αξιόπιστες πληροφορίες και δέχονται στη διάθεση του κράτους μέλους, κατόπιν σχετικού αιτήματος, τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη διαμόρφωση των πληροφοριών. Τα κράτη μέλη υποχρεώνουν τους οικονομικούς φορείς να εξασφαλίζουν κατάλληλου επιπέδου ανεξάρτητο έλεγχο των πληροφοριών που υποβάλλουν, και να παρέχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν τη διενέργεια τέτοιου ελέγχου. Με τον έλεγχο επαληθεύεται ότι τα συστήματα που χρησιμοποιούνται από τους οικονομικούς φορείς είναι ακριβή, αξιόπιστα και δεν επιδέχονται απάτη. Αξιολογούνται η συχνότητα και η μεθοδολογία των δειγματοληψιών και η ορθότητα των δεδομένων.

Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου περιλαμβάνουν ιδίως πληροφορίες για την τήρηση των κριτηρίων αειφορίας του άρθρου 17 παράγραφος 2 έως 5, κατάλληλες και σχετικές πληροφορίες για τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία του εδάφους, του νερού και του αέρα, την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων εδαφών, την αποφυγή υπερβολικής κατανάλωσης νερού σε περιοχές όπου το νερό σπανίζει καθώς και κατάλληλες και σχετικές πληροφορίες για τα μέτρα που λαμβάνονται για να ληφθούν υπόψη τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 17 παράγραφος 7 δεύτερο εδάφιο.

Η Επιτροπή καταρτίζει, σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία στην οποία παραπέμπει το άρθρο 25 παράγραφος 3, κατάλογο των κατάλληλων και σχετικών πληροφοριών που αναφέρονται στα δύο πρώτα εδάφια. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή μεριμνά ώστε η υποβολή των πληροφοριών αυτών να μη συνιστά υπερβολικό διοικητικό φόρτο για τους οικονομικούς φορείς εν γένει, ιδίως δε για τους μικροκαλλιεργητές, τις οργανώσεις παραγωγών και τους συνεταιρισμούς.

Οι υποχρεώσεις που ορίζονται στην παρούσα παράγραφο ισχύουν άσχετα αν τα βιοκαύσιμα ή τα βιορευστά παράγονται εντός της Κοινότητας ή εισάγονται.

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν συνολικά τις πληροφορίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου στην Επιτροπή, η οποία τις δημοσιεύει στην πλατφόρμα διαφάνειας που προβλέπεται στο άρθρο 24 συνοπτικά, τηρώντας το απόρρητο των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών.

4. Η Κοινότητα επιδιώκει τη σύναψη διμερών ή πολυμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες, οι οποίες περιλαμβάνουν διατάξεις για κριτήρια αειφορίας που αντιστοιχούν προς τα κριτήρια της παρούσας οδηγίας. Εάν η Κοινότητα έχει συνάψει συμφωνίες που περιλαμβάνουν διατάξεις οι οποίες καλύπτουν τα θέματα τα οποία καλύπτονται από τα κριτήρια αειφορίας του άρθρου 17 παράγραφος 2 έως 5, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει ότι οι συμφωνίες αυτές αποδεικνύουν ότι τα βιοκαύσιμα και βιορευστά που παράγονται από πρώτες ύλες καλλιεργούμενες στις χώρες αυτές πληρούν τα εν λόγω κριτήρια αειφορίας. Κατά τη σύναψη των συμφωνιών αυτών, αποδίδεται η επιβλεπόμενη προσοχή στα μέτρα που λαμβάνονται για τη διατήρηση των εκτάσεων που παρέχουν βασικές υπηρεσίες οικοσυστήματος σε κρίσιμες καταστάσεις, (όπως η προστασία της λεκάνης απορροής και ο έλεγχος της διάβρωσης), την προστασία του εδάφους, του νερού και του αέρα, τις έμμεσες μεταβολές της χρήσης της γης, την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων εδαφών, την αποφυγή υπερβολικής κατανάλωσης νερού σε περιοχές όπου το νερό σπανίζει, καθώς και στα στοιχεία του άρθρου 17 παράγραφος 7 δεύτερο εδάφιο.

Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει ότι τα εθελοντικά εθνικά ή διεθνή συστήματα που καθορίζουν πρότυπα για την παραγωγή προϊόντων βιομάζας περιέχουν ακριβή δεδομένα για τους σκοπούς του άρθρου 17 παράγραφος 2, ή αποδεικνύουν ότι οι παρτίδες βιοκαυσίμων πληρούν τα κριτήρια αειφορίας που καθορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφος 3 έως 5. Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει ότι τα συστήματα αυτά περιέχουν ακριβή στοιχεία όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διατήρηση των εκτάσεων που παρέχουν βασικές υπηρεσίες οικοσυστήματος σε κρίσιμες καταστάσεις, (όπως η προστασία της λεκάνης απορροής και ο έλεγχος της διάβρωσης), την προστασία του εδάφους, του νερού και του αέρα, την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων εδαφών, την αποφυγή υπερβολικής κατανάλωσης νερού σε περιοχές όπου το νερό σπανίζει, και τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 17 παράγραφος 7 δεύτερο εδάφιο. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να αναγνωρίζει ζώνες για την προστασία σπάνιων, απειλούμενων ή υπό εξαφάνιση οικοσυστημάτων ή ειδών, αναγνωρισμένες από διεθνείς συμφωνίες ή περιλαμβανόμενες σε καταλόγους που καταρτίζονται από διακυβερνητικές ή τη Διεθνή Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης και των Φυσικών Πόρων για τους σκοπούς του άρθρου 17 παράγραφος 3 στοιχείο β) σημείο ii).

Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει ότι τα εθελοντικά εθνικά ή διεθνή καθεστώτα μέτρησης της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου περιέχουν ακριβή δεδομένα για τους σκοπούς του άρθρου 17 παράγραφος 2.

Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει ότι τα εδάφη που περιλαμβάνονται σε εθνικό ή περιφερειακό σχέδιο για τη μετατροπή σοβαρά υποβαθμισμένων ή έντονα μολυσμένων εδαφών υπάγονται στα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 9 του μέρους Γ του παραρτήματος V.

5. Η Επιτροπή εκδίδει αποφάσεις σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου μόνον εάν η συγκεκριμένη συμφωνία ή το συγκεκριμένο σύστημα πληροί κατάλληλα πρότυπα αξιοπιστίας, διαφάνειας και ανεξαρτήτου ελέγχου. Στην περίπτωση των συστημάτων μέτρησης της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, τα συστήματα αυτά πρέπει επίσης να πληρούν τις μεθοδολογικές απαιτήσεις του παραρτήματος V. Στην περίπτωση των ζωνών με υψηλή αξία από άποψη βιοποικιλότητας που αναφέρονται στο άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο β) σημείο ii), οι κατάλογοι των ζωνών αυτών πρέπει να πληρούν κατάλληλα πρότυπα αντικειμενικότητας και συνέπειας με διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα και να προβλέπουν τις δέουσες διαδικασίες προστασίας.

6. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει της παραγράφου 4 εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 3. Η διάρκεια ισχύος των αποφάσεων αυτών δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη.

7. Όταν ένας οικονομικός φορέας υποβάλλει αποδείξεις ή δεδομένα που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο συμφωνίας ή συστήματος για τα οποία έχει ληφθεί απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 4, στο βαθμό που καλύπτονται από την εν λόγω απόφαση, το κράτος μέλος δεν απαιτεί από τον προμηθευτή να υποβάλει περαιτέρω αποδείξεις της τήρησης των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 έως 5, ή τις πληροφορίες για τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου.

8. Κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους, ή με δική της πρωτοβουλία, η Επιτροπή εξετάζει την εφαρμογή του άρθρου 15 σε σχέση με πηγή βιοκαυσίμου ή βιορευστού και, εντός έξι μηνών από την παραλαβή αιτήματος και σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 3, αποφασίζει εάν το οικείο

κράτος μέλος επιτρέπεται να λάβει υπόψη τα βιοκαύσιμα ή τα βιορευστά που προέρχονται από τη συγκεκριμένη πηγή για τους σκοπούς που απαριθμούνται στα στοιχεία α), β) και γ) στο άρθρο 17 παράγραφος 1.

9. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με:

- α) την αποτελεσματικότητα του συστήματος που εφαρμόζεται για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα κριτήρια αειφορίας και
- β) τη δυνατότητα και τη σκοπιμότητα θέσπισης υποχρεωτικών απαιτήσεων όσον αφορά την προστασία του αέρα, του εδάφους ή του νερού, λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταία επιστημονικά στοιχεία και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας.

Η Επιτροπή προτείνει εν ανάγκη διορθωτικά μέτρα.

Άρθρο 19

Υπολογισμός του αντικτύπου των βιοκαυσίμων και βιορευστών στα αέρια θερμοκηπίου

1. Η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τη χρήση βιοκαυσίμων και βιορευστών τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του άρθρου 17 παράγραφος 2 υπολογίζεται ως εξής:

- α) στην περίπτωση των βιοκαυσίμων, εάν στο μέρος Α ή Β του παραρτήματος V προβλέπεται προκαθορισμένη τιμή για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για την οδό παραγωγής και όταν η τιμή e_3 για τα εν λόγω βιοκαύσιμα ή βιορευστά που έχει υπολογισθεί σύμφωνα με το σημείο 7 του μέρους Γ του παραρτήματος V ισούται ή είναι μικρότερη του μηδενός, χρησιμοποιώντας αυτή την προκαθορισμένη τιμή
- β) χρησιμοποιώντας μια πραγματική τιμή η οποία έχει υπολογισθεί σύμφωνα με τη μεθοδολογία που καθορίζεται στο μέρος Γ του παραρτήματος V ή
- γ) χρησιμοποιώντας μια τιμή που υπολογίζεται ως το άθροισμα των παραγόντων του τύπου ο οποίος αναφέρεται στο σημείο 1 του μέρους Γ του παραρτήματος V, όταν μπορούν να χρησιμοποιούνται αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές του μέρους Δ ή Ε του παραρτήματος V για ορισμένους παράγοντες, και πραγματικές τιμές που υπολογίζονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία του μέρους Γ του παραρτήματος V, για όλους τους άλλους παράγοντες.

2. Έως τις 31 Μαρτίου 2010, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση η οποία περιλαμβάνει κατάλογο των ζωνών της επικράτειάς τους που ταξινομούνται στο επίπεδο 2 της στατιστικής ονοματολογίας των εδαφικών μονάδων (εφεξής «NUTS») ή σε αναλυτικότερο επίπεδο NUTS σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) ^(*), όπου οι τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από την καλλιέργεια γεωργικών πρώτων υλών αναμένεται να είναι χαμηλότερες ή ίσες προς τις εκπομπές που κοινοποιούνται βάσει του τίτλου «Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για καλλιέργεια» του μέρους Δ του παραρτήματος V της παρούσας οδηγίας, η οποία συνοδεύεται από περιγραφή της μεθόδου και των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάρτισή του. Η εν λόγω μέθοδος λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά του εδάφους, το κλίμα και την αναμενόμενη απόδοση πρώτων υλών.

(*) ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1.

3. Οι προκαθορισμένες τιμές του μέρους Α του παραρτήματος V για τα βιοκαύσιμα, και οι αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για την καλλιέργεια του μέρους Δ του παραρτήματος V για τα βιοκαύσιμα και βιορευστά, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνον όταν οι αντίστοιχες πρώτες ύλες:

- α) καλλιεργούνται εκτός της Κοινότητας
- β) καλλιεργούνται εντός της Κοινότητας, σε ζώνες περιλαμβανόμενες στους καταλόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου ή
- γ) είναι απόβλητα ή κατάλοιπα πλην των γεωργικών καταλοίπων και των καταλοίπων υδατοκαλλιεργειών και αλιείας.

Για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά που δεν εμπίπτουν στα στοιχεία α), β) ή γ), χρησιμοποιούνται οι πραγματικές τιμές για την καλλιέργεια.

4. Έως τις 31 Μαρτίου 2010, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τη σκοπιμότητα εκπόνησης καταλόγων ζωνών τρίτων χωρών όπου οι τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από την καλλιέργεια γεωργικών πρώτων υλών αναμένεται να είναι χαμηλότερη ή ίση προς τις εκπομπές που κοινοποιούνται βάσει του τίτλου «Καλλιέργεια» του μέρους Δ του παραρτήματος V της παρούσας οδηγίας, η οποία συνοδεύεται, ει δυνατόν, από τους καταλόγους αυτούς και από περιγραφή της μεθόδου και των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάρτισή τους. Ανάλογα με την περίπτωση, η έκθεση της Επιτροπής συνοδεύεται από κατάλληλες προτάσεις.

5. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012 το αργότερο και, εφεξής, ανά διετία, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις κατ' εκτίμηση τυπικές και προκαθορισμένες τιμές που παρατίθενται στα μέρη Β και Ε του παραρτήματος V, αποδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στις εκπομπές που οφείλονται στις μεταφορές και στη μεταποιητική βιομηχανία και μπορεί, εφόσον απαιτείται, να αποφασίζει τη διόρθωση των τιμών. Τα εν λόγω μέτρα τροποποίησης μη ουσιωδών στοιχείων της παρούσας οδηγίας εκδίδεται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 4.

6. Το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2010, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σχετικά με τις συνέπειες της έμμεσης αλλαγής στη χρήση γης για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και τρόπους μείωσης των συνεπειών αυτών. Η έκθεση πρέπει να συνοδεύεται, αν είναι σκόπιμο, ιδιαίτερα από πρόταση βασισμένη στα καλύτερα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης συγκεκριμένης μεθοδολογίας για τη συνεκτίμηση των εκπομπών που οφείλονται σε αλλαγές του αποθέματος άνθρακα λόγω έμμεσων αλλαγών στη χρήση της γης, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία, ιδιαίτερα το άρθρο 17 παράγραφος 2.

Μια τέτοια πρόταση πρέπει να περιλαμβάνει τις αναγκαίες διασφαλίσεις για την εξασφάλιση κλίματος βεβαιότητας για τις επενδύσεις πριν από την εφαρμογή της συγκεκριμένης μεθοδολογίας. Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις που παρήγαγαν βιοκαύσιμα πριν από το τέλος του 2013, η εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο δεν πρέπει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, να έχει ως συνέπεια τα βιοκαύσιμα που παράγονται στις συγκεκριμένες εγκαταστάσεις να κριθεί ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αειφορίας της παρούσας οδηγίας, αν σε αντίθετη περίπτωση θα κρινόταν ότι τις πληρούν, εφόσον τα συγκεκριμένα βιοκαύσιμα επιτυγχάνουν εξοικονόμηση εκπομπής αερίων θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 45 %. Αυτό ισχύει για την απόδοση των εγκαταστάσεων βιοκαυσίμων στα τέλη του 2012.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει να λάβουν απόφαση σχετικά με τις προτάσεις που θα υποβάλει η Επιτροπή στο ανωτέρω πλαίσιο, το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2012.

7. Το παράρτημα V μπορεί να προσαρμόζεται στην τεχνική και επισημοποιημένη πρόοδο, μεταξύ άλλων, με την προσαρμογή τιμών για άλλες οδούς παραγωγής βιοκαυσίμων από τις ίδιες ή από άλλες πρώτες ύλες και με την τροποποίηση της μεθοδολογίας του μέρους Γ. Τα εν λόγω μέτρα, που αποσκοπεί στην τροποποίηση ή συμπλήρωση μη ουσιωδών στοιχείων της παρούσας οδηγίας, μεταξύ άλλων συμπληρώνοντάς την, θεσπίζεται με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο στην οποία παραπέμπει το άρθρο 25 παράγραφος 4.

Όσον αφορά τις προκαθορισμένες τιμές και τη μεθοδολογία του παραρτήματος V, ιδιαίτερη προσοχή δίδεται:

- στη μέθοδο καταγραφής των αποβλήτων και των καταλοίπων,
- στη μέθοδο καταγραφής των παραπροϊόντων,
- στη μέθοδο εκτίμησης της συμπαραγωγής και
- στο καθεστώς που αναγνωρίζεται στα υπολείμματα γεωργικής καλλιέργειας ως παραπροϊόντα.

Οι προκαθορισμένες τιμές για το βιοντιζέλ από χρησιμοποιημένα φυτικά έλαια ή ζωικά λίπη θα επανεξεταστούν το συντομότερο δυνατόν.

Για οποιαδήποτε τροποποίηση του καταλόγου των προκαθορισμένων τιμών του παραρτήματος V, ή για οποιαδήποτε προσθήκη στον κατάλογο αυτό, τηρούνται οι ακόλουθοι κανόνες:

- a) όταν η συμβολή ενός παράγοντα στις συνολικές εκπομπές είναι μικρή, ή όταν υπάρχει περιορισμένη διακύμανση, ή όταν το κόστος ή η δυσκολία καθορισμού των πραγματικών τιμών είναι υψηλό, οι προκαθορισμένες τιμές είναι οι τυπικές των κανονικών διαδικασιών παραγωγής
- β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι προκαθορισμένες τιμές είναι συντηρητικές σε σύγκριση με τις κανονικές διαδικασίες παραγωγής.

8. Διατυπώνονται λεπτομερείς ορισμοί, στους οποίους περιλαμβάνονται οι τεχνικές προδιαγραφές που απαιτούνται για τις κατηγορίες του σημείου 9 του μέρους Γ του παραρτήματος V. Τα εν λόγω μέτρα, το οποίο αποσκοπεί σε τροποποίηση μη ουσιωδών στοιχείων της παρούσας οδηγίας μέσω της συμπλήρωσής της, θεσπίζεται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο στην οποία παραπέμπει το άρθρο 25 παράγραφος 4.

Άρθρο 20

Μέτρα εφαρμογής

Τα μέτρα εφαρμογής του άρθρου 17 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο, του άρθρου 18 παράγραφος 3 τρίτο εδάφιο, του άρθρου 18 παράγραφος 6, του άρθρου 18 παράγραφος 8, του άρθρου 19 παράγραφος 5, του άρθρου 19 παράγραφος 7 πρώτο εδάφιο και του άρθρου 19 παράγραφος 8, λαμβάνουν πλήρως υπόψη τους στόχους του άρθρου 7α της οδηγίας 98/70/ΕΚ.

Άρθρο 21

Ειδικές διατάξεις για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι το κοινό ενημερώνεται λεπτομερώς για τη διαθεσιμότητα και τα περιβαλλοντικά οφέλη από όλες τις ποικίλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για τις μεταφορές. Όταν τα ποσοστά βιοκαυσίμων αναμεμιγμένων με παράγωγα πετρελαιοειδών

υπερβαίνουν το 10 % κατ' όγκο, τα κράτη μέλη επιβάλλουν την επισημάνσή τους στα σημεία πωλήσεων.

2. Για τους σκοπούς της απόδειξης της συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων προς τις εθνικές υποχρεώσεις ως προς την ανανεώσιμη ενέργεια, και για την επίτευξη του στόχου για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλα τα μεταφορικά μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 4, η συμβολή των βιοκαυσίμων που παράγονται από απόβλητα, κατάλοιπα, μη εδωδόμενα κυτταρινούχες ύλες και λιγνοκυτταρινούχες ύλες θεωρείται ως διπλάσια σε σχέση με εκείνη των άλλων βιοκαυσίμων.

Άρθρο 22

Υποβολή εκθέσεων από τα κράτη μέλη

1. Το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2011 το αργότερο, και στη συνέχεια ανά διετία, κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται ως προς την προώθηση και τη χρήση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η έκτη έκθεση, που πρέπει να υποβληθεί το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2021, είναι η τελευταία απαιτούμενη έκθεση.

Η έκθεση πρέπει να αναφέρει ιδίως:

- a) τα κατά τομέα (ηλεκτρική ενέργεια, θέρμανση και ψύξη, και μεταφορές) και τα συνολικά μερίδια της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά τα προηγούμενα δύο ημερολογιακά έτη και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή προγραμματισθεί σε εθνικό επίπεδο για την προώθηση της ανάπτυξης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, λαμβανομένης υπόψη της ενδεικτικής πορείας που καθορίζεται στο μέρος Β του παραρτήματος I, σύμφωνα με το άρθρο 5
- β) την εισαγωγή και τη λειτουργία των καθεστώτων στήριξης και άλλων μέτρων προώθησης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και την τυχόν εξέλιξη των χρησιμοποιούμενων μέτρων σε σχέση με εκείνα που καθορίζονται στο εθνικό σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια του κράτους μέλους, όπως επίσης πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίον η ηλεκτρική ενέργεια για την οποία χορηγείται στήριξη καταναμάται στους τελικούς καταναλωτές σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ
- γ) τον τρόπο, ενδεχομένως, με τον οποίον το κράτος μέλος έχει διαμορφώσει τα καθεστώτα στήριξης που εφαρμόζει ώστε να λάβει υπόψη τις εφαρμογές ανανεώσιμης ενέργειας οι οποίες παρουσιάζουν πρόσθετα πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλες, συγκρίσιμες εφαρμογές, αλλά οι οποίες μπορεί να έχουν υψηλότερο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των βιοκαυσίμων που παράγονται από απόβλητα, κατάλοιπα, μη εδωδόμενα κυτταρινούχες ύλες και λιγνοκυτταρινούχες ύλες
- δ) τη λειτουργία του συστήματος εγγύησης της προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας, της θέρμανσης και της ψύξης από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας του συστήματος και της προστασίας του από απάτες
- ε) την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην αξιολόγηση και τη βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών για την άρση των κανονιστικών και μη κανονιστικών φραγμών στην ανάπτυξη της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

- στ) τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη διασφάλιση της μεταφοράς και της διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές, και για τη βελτίωση του πλαισίου ή των κανόνων ανάληψης και επιμερισμού του κόστους που αναφέρεται στο άρθρο 16 παράγραφος 3
- ζ) την εξέλιξη της διαθεσιμότητας και της χρήσης πόρων βιομάζας για ενεργειακούς σκοπούς
- η) τις αλλαγές στις τιμές βασικών αγαθών και στις χρήσεις γης εντός του κράτους μέλους, οι οποίες συνδέονται με την αυξημένη χρήση βιομάζας και άλλων μορφών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο συγκεκριμένο κράτος μέλος
- θ) την ανάπτυξη και το μερίδιο των βιοκαυσίμων που παράγονται από απόβλητα, κατάλοιπα, μη εδωδόμενα κυταρινούχες ύλες και λιγνοκυταρινούχες ύλες
- ι) τον εκτιμώμενο αντίκτυπο της παραγωγής βιοκαυσίμων και βιορρευστών στη βιοποικιλότητα, στους υδάτινους πόρους, στην ποιότητα των υδάτων και του εδάφους εντός του κράτους μέλους
- ια) την εκτιμώμενη καθαρή μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που οφείλεται στη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
- ιβ) την εκτιμώμενη πλεονασματική παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε σχέση με την ενδεικτική πορεία η οποία μπορεί να μεταβιβάζεται σε άλλα κράτη μέλη, καθώς και τις εκτιμώμενες δυνατότητες κοινών έργων, μέχρι το 2020
- ιγ) την εκτιμώμενη ζήτηση του για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές η οποία πρέπει να καλυφθεί με άλλα μέσα πλην της εγχώριας παραγωγής μέχρι το 2020 και
- ιδ) πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο εκτιμήθηκε το ποσοστό βιοαποικοδομησίμων αποβλήτων στα απόβλητα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ενέργειας, και για τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη βελτίωση και την επαλήθευση των εκτιμήσεων αυτών.
2. Για την εκτίμηση της καθαρής μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τη χρήση βιοκαυσίμων, το κράτος μέλος μπορεί, για τους σκοπούς των εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, να χρησιμοποιεί τις τυπικές τιμές του παραρτήματος V μέρη Α και Β.
3. Στην πρώτη του έκθεση, το κράτος μέλος επισημαίνει κατά πόσον προτίθεται:
- α) να δημιουργήσει ενιαίο διοικητικό φορέα αρμόδιο για την επεξεργασία των αιτήσεων χορήγησης άδειας, πιστοποίησης και έκδοσης αδειών λειτουργίας για τις εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και για την παροχή βοήθειας στους αιτούντες
- β) να προβλέψει την αυτόματη έγκριση των αιτήσεων έκδοσης πολεοδομικής άδειας και άδειας δόμησης για εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όταν ο αρμόδιος για την έκδοση τέτοιων αδειών οργανισμός δεν έχει αντιδράσει εντός των καθορισμένων προθεσμιών ή

γ) να καθορίσει γεωγραφικές τοποθεσίες κατάλληλες για την εκμετάλλευση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον χωροταξικό σχεδιασμό και για την εγκατάσταση τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης.

4. Σε κάθε έκθεση, το κράτος μέλος διαθέτει τη δυνατότητα να διορθώνει τα δεδομένα των προηγούμενων εκθέσεων.

Άρθρο 23

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή

1. Η Επιτροπή παρακολουθεί την προέλευση των βιοκαυσίμων και των βιορρευστών που καταναλώνονται στην Κοινότητα, καθώς και τον αντίκτυπο που έχει η παραγωγή τους, συμπεριλαμβανομένου του αντίκτυπου της μετατόπισης, στις χρήσεις γης στην Κοινότητα και στις κύριες προμηθεύτριες τρίτες χώρες. Η παρακολούθηση αυτή βασίζεται στις εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη κατ' εφαρμογή του άρθρου 22 παράγραφος 1, και στις εκθέσεις των σχετικών τρίτων χωρών και διακυβερνητικών οργανισμών, σε επιστημονικές μελέτες και σε άλλες κατάλληλες πηγές πληροφοριών. Η Επιτροπή παρακολουθεί επίσης τις αλλαγές στις τιμές βασικών αγαθών που συνδέονται με τη χρήση βιομάζας για ενεργειακούς σκοπούς και τις συνακόλουθες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στην επισιτιστική ασφάλεια. Η Επιτροπή ελέγχει όλες τις εγκαταστάσεις για τις οποίες ισχύει το άρθρο 19 παράγραφος 6.

2. Η Επιτροπή διατηρεί διάλογο και ανταλλάσσει πληροφορίες με τις τρίτες χώρες, παραγωγούς βιοκαυσίμων, τις οργανώσεις καταναλωτών και την κοινωνία των πολιτών σχετικά με τη γενική εφαρμογή των μέτρων της παρούσας οδηγίας που αφορούν τα βιοκαύσιμα και τα βιορρευστά. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει η παραγωγή βιοκαυσίμων στην τιμή των τροφίμων.

3. Με βάση τις εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη κατ' εφαρμογή του άρθρου 22 παράγραφος 1, και την παρακολούθηση και ανάλυση που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή υποβάλλει ανά διετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Η πρώτη έκθεση υποβάλλεται το 2012.

4. Όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τη χρήση βιοκαυσίμων, στις εκθέσεις της η Επιτροπή χρησιμοποιεί τις τιμές που έχουν γνωστοποιήσει τα κράτη μέλη και αξιολογεί κατά πόσον και πώς θα άλλαζαν οι εκτιμήσεις εάν συνυπολογίζονταν τα παραπροϊόντα με χρήση της μεθόδου υποκατάστασης.

5. Στις εκθέσεις της, η Επιτροπή αναλύει ιδίως:

- α) το σχετικό περιβαλλοντικό όφελος και κόστος των διαφόρων βιοκαυσίμων, τον αντίκτυπο της κοινοτικής πολιτικής εισαγωγών στις σχετικές εισαγωγές, τις συνέπειες για την ασφάλεια εφοδιασμού και τους τρόπους επίτευξης ισορροπίας μεταξύ της εσωτερικής παραγωγής και των εισαγωγών
- β) τον αντίκτυπο της αυξημένης ζήτησης βιοκαυσίμων στην αειφόρο ανάπτυξη της Κοινότητας και των τρίτων χωρών, λαμβάνοντας υπόψη τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα

- γ) τις δυνατότητες προσδιορισμού, με επιστημονικά αντικειμενικό τρόπο, γεωγραφικών ζωνών υψηλής αξίας όσον αφορά τη βιοποικιλότητα που δεν καλύπτονται από το άρθρο 17 παράγραφος 3
- δ) τον αντίκτυπο της αυξημένης ζήτησης βιομάζας στους κλάδους που κάνουν χρήση βιομάζας
- ε) τη διαθεσιμότητα βιοκαυσίμων που παράγονται από απόβλητα, κατάλοιπα, μη εδωδιμες κυτταρινούχες ύλες και λιγνοκυτταρινούχες ύλες και
- στ) τις έμμεσες επιπτώσεις της αλλαγής της χρήσης της γης σε όλους τους κλάδους παραγωγής.

Η Επιτροπή προτείνει, εάν χρειάζεται, διορθωτικά μέτρα.

6. Με βάση τις εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3, η Επιτροπή αναλύει την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη μέλη για τη δημιουργία ενιαίου διοικητικού φορέα αρμόδιου για την επεξεργασία των αιτήσεων χορήγησης άδειας, πιστοποίησης και έκδοσης αδειών λειτουργίας και για την παροχή βοήθειας στους αιτούντες.

7. Για μεγαλύτερη χρηματοδότηση και καλύτερο συντονισμό όσον αφορά την επίτευξη του στόχου του 20 % που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1, η Επιτροπή υποβάλλει, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, ανάλυση και σχέδιο δράσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, που αποσκοπούν, ιδίως, στα ακόλουθα:

- α) καλύτερη χρήση των διαρθρωτικών κονδυλίων και των προγραμμάτων πλαίσιων
- β) καλύτερη και αυξημένη χρήση κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και άλλα δημόσια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
- γ) καλύτερη πρόσβαση σε επιχειρηματικά κεφάλαια, ιδίως με την ανάλυση της σκοπιμότητας μηχανισμού επιμερισμού του κινδύνου για τις επενδύσεις σε ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στην Κοινότητα παρόμοιου με την πρωτοβουλία Παγκόσμιου Ταμείου Ενεργειακής Απόδοσης και Ανανεώσιμων Ενεργειακών Πηγών που απευθύνεται στις τρίτες χώρες
- δ) καλύτερο συντονισμό της κοινοτικής και της εθνικής χρηματοδότησης και των άλλων μορφών στήριξης και
- ε) καλύτερο συντονισμό της στήριξης πρωτοβουλιών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, των οποίων η επιτυχία εξαρτάται από ενέργειες παραγόντων σε διάφορα κράτη μέλη.

8. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2014, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στην οποία εξετάζονται ιδίως τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) επανεξέταση των ελάχιστων ορίων εξοικονόμησης εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που θα ισχύσει από τις ημερομηνίες που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 17 παράγραφος 2, βάσει εκτίμησης αντικτύπου στην οποία λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, οι τεχνολογικές εξελίξεις, οι διαθέσιμες τεχνολογίες και

η διαθεσιμότητα βιοκαυσίμων πρώτης και δεύτερης γενιάς τα οποία επιτρέπουν μεγάλη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου

- β) όσον αφορά το στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4, επανεξέταση:

i) της οικονομικής απόδοσης των μέτρων που πρέπει να εφαρμοστούν για την επίτευξη του στόχου αυτού,

ii) της αξιολόγησης της δυνατότητας επίτευξης του στόχου αυτού με παράλληλη εξασφάλιση της αειφορίας των παραγωγής βιοκαυσίμων στην Κοινότητα και σε τρίτες χώρες, και λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων επιπτώσεων και των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα, καθώς και της εμπορικής διαθεσιμότητας βιοκαυσίμων δεύτερης γενιάς.

iii) του αντικτύπου που έχει η υλοποίηση του στόχου στη διαθεσιμότητα τροφίμων σε προσιτές τιμές,

iv) της εμπορικής διαθεσιμότητας ηλεκτρικών, υβριδικών και υδρογονοκίνητων οχημάτων, καθώς και της μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που καταναλώνονται στον κλάδο των μεταφορών,

v) της αξιολόγησης συγκεκριμένων συνθηκών της αγοράς, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις αγορές στις οποίες τα καύσιμα κίνησης αντιπροσωπεύουν άνω του ημισους της τελικής ενεργειακής κατανάλωσης, και τις αγορές οι οποίες εξαρτώνται πλήρως από εισαγόμενα βιοκαύσιμα

- γ) αξιολόγηση, της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ιδίως όσον αφορά τους μηχανισμούς συνεργασίας, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι, παράλληλα με τη δυνατότητα να συνεχίσουν τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τα καθιερωμένα καθεστώτα στήριξης τους σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3, οι μηχανισμοί αυτοί παρέχουν επίσης στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιτύχουν τους εθνικούς στόχους που αναφέρονται στο παράρτημα Ι με βάση το βέλτιστο λόγω κόστους οφέλους, και των τεχνολογικών εξελίξεων, και συμπεράσματα που μπορούν να συναχθούν για την επίτευξη του στόχου της χρήσης 20 % ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε κοινοτικό επίπεδο.

Βάσει της έκθεσης αυτής, η Επιτροπή θα υποβάλει, ανάλογα με την περίπτωση, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προτάσεις οι οποίες θα καλύπτουν τα προαναφερθέντα στοιχεία, ιδίως δε:

— για το στοιχείο που αναφέρεται στο στοιχείο α), τροποποίηση της στοιχειώδους μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που αναφέρεται στο εν λόγω στοιχείο,

— για το στοιχείο που αναφέρεται στο στοιχείο γ), κατάλληλη προσέγγιση των μέτρων συνεργασίας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους για την επίτευξη του στόχου του 20 %. Η εν λόγω πρόταση δεν επηρεάζει ούτε το στόχο του 20 % ούτε τον έλεγχο των κρατών μελών επί των εθνικών καθεστώτων στήριξης και των μέτρων συνεργασίας.

9. Το 2018 η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει χάρτη πορείας για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας για τη μετά το 2020 περίοδο.

Ο χάρτης πορείας πρέπει να συνοδεύεται, αν είναι σκόπιμο, από τις αναγκαίες νομοθετικές προτάσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για το διάστημα μετά το 2020. Για το σκοπό αυτό, στον χάρτη πορείας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, η πείρα από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και οι τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

10. Το 2021 η Επιτροπή συντάσσει έκθεση για την αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η έκθεση πρέπει να αναφέρεται ιδιαίτερα στον τρόπο με τον οποίο τα ακόλουθα στοιχεία επέτρεψαν στα κράτη μέλη να επιτύχουν τους εθνικούς στόχους που ορίζονται στο παράρτημα Ι, στη βάση του βέλτιστου λόγου κόστους οφελούς:

- α) διαδικασία προετοιμασίας προβλέψεων και εθνικών σχεδίων δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια
- β) αποτελεσματικότητα των μηχανισμών συνεργασίας
- γ) τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της χρήσης βιοκαυσίμων στις εμπορικές αερομεταφορές
- δ) αποτελεσματικότητα των εθνικών καθεστώτων στήριξης
- ε) συμπεράσματα των εκθέσεων της Επιτροπής σύμφωνα με τις παραγράφους 8 και 9.

Άρθρο 24

Πλατφόρμα διαφάνειας

1. Η Επιτροπή δημιουργεί τηλεματική δημόσια πλατφόρμα διαφάνειας. Η πλατφόρμα αυτή χρησιμοποιείται για την αύξηση της διαφάνειας και για τη διευκόλυνση και την προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά τις στατιστικές μεταβιβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 και τα κοινά έργα που αναφέρονται στα άρθρα 7 και 9. Επιπλέον, η πλατφόρμα μπορεί να χρησιμοποιείται για τη δημοσιοποίηση σχετικών πληροφοριών οι οποίες θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές από την Επιτροπή ή ένα κράτος μέλος σε σχέση με την παρούσα οδηγία και την επίτευξη των στόχων της.

2. Η Επιτροπή δημοσιοποιεί μέσω της πλατφόρμας διαφάνειας τις ακόλουθες πληροφορίες, ανάλογα με την περίπτωση, σε συγκεντρωτική μορφή η οποία εξασφαλίζει τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας πληροφοριών που είναι ευαίσθητες από εμπορική άποψη:

- α) τα εθνικά σχέδια δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια των κρατών μελών
- β) τα έγγραφα προβλέψεων των κρατών μελών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3, τα οποία συμπληρώνονται το συντομότερο δυνατό με τη σύνοψη της Επιτροπής σχετικά με την πλονασματική παραγωγή και την εκτιμώμενη ζήτηση εισαγωγών
- γ) τις προσφορές των κρατών μελών να συνεργαστούν για στατιστικές μεταβιβάσεις ή κοινά έργα κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους

δ) τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, σχετικά με τις στατιστικές μεταβιβάσεις μεταξύ κρατών μελών

ε) τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφοι 2 και 3, και στο άρθρο 9, παράγραφοι 4 και 5, σχετικά με τα κοινά έργα

στ) τις εθνικές εκθέσεις των κρατών μελών που αναφέρονται στο άρθρο 22

ζ) τις εκθέσεις της Επιτροπής που αναφέρονται στο άρθρο 23 παράγραφος 3.

Ωστόσο, κατόπιν σχετικού αιτήματος του κράτους μέλους που έχει υποβάλει τις πληροφορίες, η Επιτροπή δεν δημοσιοποιεί τα έγγραφα προβλέψεων των κρατών μελών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3, ούτε τις πληροφορίες των εθνικών εκθέσεων των κρατών μελών που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχεία β) και ιγ).

Άρθρο 25

Επιτροπές

1. Με εξαίρεση των περιπτώσεων της παραγράφου 2, η Επιτροπή επικουρείται από «επιτροπή για τους πόρους βιώσιμης ενέργειας».

2. Για θέματα που άπτονται της αειφορίας των βιοκαυσίμων και βιορευστών, η Επιτροπή επικουρείται από «επιτροπή για τη βιωσιμότητα των βιοκαυσίμων και βιορευστών».

3. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζονται τα άρθρα 3 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 8 της ίδιας απόφασης.

4. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζονται το άρθρο 5α παράγραφοι 1 έως 4 και το άρθρο 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 8 της ίδιας απόφασης.

Άρθρο 26

Τροποποιήσεις και κατάργησης

1. Στην οδηγία 2001/77/ΕΚ, το άρθρο 2, το άρθρο 3 παράγραφος 2 και τα άρθρα 4 έως 8 διαγράφονται με ισχύ από την 1η Απριλίου 2010.

2. Στην οδηγία 2003/30/ΕΚ, το άρθρο 2, το άρθρο 3 παράγραφοι 2, 3 και 5, και τα άρθρα 5 και 6 διαγράφονται με ισχύ από την 1η Απριλίου 2010.

3. Οι οδηγίες 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ καταργούνται από την 1η Ιανουαρίου 2012.

Άρθρο 27

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 4 παράγραφοι 1, 2 και 3, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 25 Δεκεμβρίου 2009.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα, αυτά περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη έκδοσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 28

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 29

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 23 Απριλίου 2009.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
H.-G. PÖTTERING

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
P. NÉCÁS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Εθνικοί συνολικοί στόχοι για το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020 (*)

Α. Εθνικοί συνολικοί στόχοι

	Μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2005 (S ₂₀₀₅)	Στόχος για το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020 (S ₂₀₂₀)
Βέλγιο	2,2 %	13 %
Βουλγαρία	9,4 %	16 %
Τσεχική Δημοκρατία	6,1 %	13 %
Δανία	17,0 %	30 %
Γερμανία	5,8 %	18 %
Εσθονία	18,0 %	25 %
Ιρλανδία	3,1 %	16 %
Ελλάδα	6,9 %	18 %
Ισπανία	8,7 %	20 %
Γαλλία	10,3 %	23 %
Ιταλία	5,2 %	17 %
Κύπρος	2,9 %	13 %
Λεττονία	32,6 %	40 %
Λιθουανία	15,0 %	23 %
Λουξεμβούργο	0,9 %	11 %
Ουγγαρία	4,3 %	13 %
Μάλτα	0,0 %	10 %
Κάτω Χώρες	2,4 %	14 %
Αυστρία	23,3 %	34 %
Πολωνία	7,2 %	15 %
Πορτογαλία	20,5 %	31 %
Ρουμανία	17,8 %	24 %
Σλοβενία	16,0 %	25 %
Σλοβακική Δημοκρατία	6,7 %	14 %
Φινλανδία	28,5 %	38 %
Σουηδία	39,8 %	49 %
Ηνωμένο Βασίλειο	1,3 %	15 %

Β. Ενδεικτική πορεία

Η ενδεικτική πορεία μνεία της οποίας γίνεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 συνίσταται στην υλοποίηση των ακόλουθων μεριδίων ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές:

$S_{2005} + 0,20 (S_{2020} - S_{2005})$, ως μέσος όρος για τη διετή περίοδο 2011-2012

$S_{2005} + 0,30 (S_{2020} - S_{2005})$, ως μέσος όρος για τη διετή περίοδο 2013-2014

(*) Για να είναι δυνατή η επίτευξη των εθνικών στόχων που εκτίθενται στο παρόν παράρτημα, τονίζεται ότι οι καταυθύντριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων για την περιβαλλοντική προστασία αναγνωρίζουν τη διαρκή ανάγκη για εθνικούς μηχανισμούς στήριξης της προαγωγής της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

$S_{2005} + 0,45 (S_{2020} - S_{2005})$, ως μέσος όρος για τη διετή περίοδο 2015-2016 και

$S_{2005} + 0,65 (S_{2020} - S_{2005})$, ως μέσος όρος για τη διετή περίοδο 2017-2018,

όπου:

S_{2005} = το μερίδιο για το υπόψη κράτος μέλος το 2005, όπως ορίζεται στον πίνακα του μέρους Α,

και

S_{2020} = το μερίδιο για το υπόψη κράτος μέλος το 2020, όπως ορίζεται στον πίνακα του μέρους Α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Κανόνες τυποποίησης για τον καταλογισμό της παραγωγής υδροηλεκτρικής και αιολικής ηλεκτρικής ενέργειας

Για τον καταλογισμό της υδροηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται σε ένα δεδομένο κράτος μέλος, εφαρμόζεται ο ακόλουθος κανόνας:

$$Q_{N(\text{net})} = C_N \times \left[\sum_{i=N-14}^N \frac{Q_i}{C_i} \right] / 15$$

όπου:

- N = έτος αναφοράς
- $Q_{N(\text{net})}$ = τυποποιημένη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που έχει παραχθεί από όλους τους υδροηλεκτρικούς σταθμούς του δεδομένου κράτους μέλους το έτος N , για λογιστικούς σκοπούς
- Q_i = η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που όντως παράγουν το έτος i όλοι οι υδροηλεκτρικοί σταθμοί του συγκεκριμένου κράτους μέλους, μετρούμενη σε GWh, εξαιρουμένης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται με συστήματα αποθήκευσης μέσω άντλησης από νερό που έχει προηγουμένως αντληθεί στον άνω ταμιευτήρα
- C_i = η συνολική εγκατεστημένη ισχύς, αφαιρουμένων των συστημάτων αποθήκευσης μέσω άντλησης, όλων των υδροηλεκτρικών σταθμών του κράτους μέλους στο τέλος του έτους i , μετρούμενη σε MW.

Για τον καταλογισμό της αιολικής ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται σε ένα δεδομένο κράτος μέλος, εφαρμόζεται ο ακόλουθος κανόνας:

$$Q_{N(\text{net})} = \frac{C_N + C_{N-1}}{2} \times \frac{\sum_{i=N-n}^N Q_i}{\sum_{j=N-n}^N \left(\frac{C_j + C_{j-1}}{2} \right)}$$

όπου:

- N = έτος αναφοράς
- $Q_{N(\text{net})}$ = τυποποιημένη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που έχει παραχθεί από όλους τους αιολικούς σταθμούς του δεδομένου κράτους μέλους το έτος N , για λογιστικούς σκοπούς
- Q_i = η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που όντως παράγουν το έτος i όλοι οι αιολικοί σταθμοί του συγκεκριμένου κράτους μέλους, μετρούμενη σε GWh
- C_i = η συνολική εγκατεστημένη ισχύς όλων των αιολικών σταθμών του κράτους μέλους στο τέλος του έτους i , μετρούμενη σε MW
- n = 4 ή ο αριθμός ετών που προηγούνται του έτους N για το οποίο υπάρχουν δεδομένα δυναμικού και παραγωγής για το συγκεκριμένο κράτος μέλος, εάν ο αριθμός αυτός είναι χαμηλότερος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ενεργειακό περιεχόμενο των καυσίμων κίνησης

Καύσιμο	Ενεργειακό περιεχόμενο κατά βάρος (κατώτερη θερμογόνος δύναμη, MJ/kg)	Ενεργειακό περιεχόμενο κατ' όγκο (κατώτερη θερμογόνος δύναμη, MJ/l)
Βιοαιθανόλη (αιθανόλη που παράγεται από βιομάζα)	27	21
Βιο-ΕΤΒΕ (αιθυλοτριτοβουτυλαιθέρας που παράγεται από βιοαιθανόλη)	36 (εκ των οποίων 37 % από ανανεώσιμες πηγές)	27 (εκ των οποίων 37 % από ανανεώσιμες πηγές)
Βιομεθανόλη (μεθανόλη που παράγεται από βιομάζα, για χρήση ως βιοκαύσιμο)	20	16
Βιο-ΜΤΒΕ (μεθυλοτριτοβουτυλαιθέρας που παράγεται από βιομεθανόλη)	35 (εκ των οποίων 22 % από ανανεώσιμες πηγές)	26 (εκ των οποίων 22 % από ανανεώσιμες πηγές)
Βιο-ΔΜΕ (διμεθυλαιθέρας που παράγεται από βιομάζα, για χρήση ως βιοκαύσιμο)	28	19
Βιο-ΤΑΕΕ (τριταμυλαιθυλαιθέρας που παράγεται από βιοαιθανόλη)	38 (εκ των οποίων 29 % από ανανεώσιμες πηγές)	29 (εκ των οποίων 29 % από ανανεώσιμες πηγές)
Βιοβουτανόλη (βουτανόλη που παράγεται από βιομάζα, για χρήση ως βιοκαύσιμο)	33	27
Βιοντίζελ (μεθυλεστέρας που παράγεται από φυτικά ή ζωικά έλαια, ποιότητας ντίζελ, για χρήση ως βιοκαύσιμο)	37	33
Ντίζελ Fischer-Tropsch (συνθετικός υδρογονάνθρακας ή μείγμα συνθετικών υδρογονανθράκων που παράγεται από βιομάζα)	44	34
Υδρογονοκατεργασμένα φυτικά έλαια (φυτικά έλαια που έχουν υποβληθεί σε θερμοχημική κατεργασία με υδρογόνο)	44	34
Καθαρά φυτικά έλαια (έλαια από ελαιούχα φυτά, παραγόμενα με συμπίεση, έκθλιψη ή ανάλογες μεθόδους, φυσικά ή εξευγενισμένα αλλά μη χημικώς τροποποιημένα, όταν είναι συμβατά με τον τύπο του οικείου κινητήρα και τις αντίστοιχες απαιτήσεις όσον αφορά τις εκπομπές)	37	34
Βιοαέριο (καύσιμο αέριο που παράγεται από βιομάζα ή/και από το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα αποβλήτων, το οποίο μπορεί να καθαριστεί και να αναβαθμιστεί σε ποιότητα φυσικού αερίου, για χρήση ως βιοκαύσιμο, ή ξυλαέριο)	50	—
Βενζίνη	43	32
Ντίζελ	43	36

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας εγκαταστατών

Τα καθεστώτα πιστοποίησης ή τα ισοδύναμα καθεστώτα χαρακτηρισμού που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 3, βασίζονται στα ακόλουθα κριτήρια:

1. Η διαδικασία πιστοποίησης ή χαρακτηρισμού είναι διαφανής και σαφώς καθορισμένη από το κράτος μέλος ή από τον διοικητικό φορέα που αυτό ορίζει.
2. Η επαγγελματική επάρκεια των εγκαταστατών συστημάτων βιομάζας, αντλιών θερμότητας, γεωθερμικών μικρού βάθους, ηλιακών φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών συστημάτων πρέπει να πιστοποιείται στο πλαίσιο αναγνωρισμένου προγράμματος κατάρτισης ή από αναγνωρισμένο πάροχο κατάρτισης.
3. Η αναγνώριση του προγράμματος κατάρτισης ή του παρόχου κατάρτισης πρέπει να γίνεται από το εκάστοτε κράτος μέλος ή από τον διοικητικό οργανισμό που αυτό έχει ορίσει. Ο οργανισμός αναγνώρισης βεβαιώνεται για τη συνέχεια και την περιφερειακή ή εθνική κάλυψη του προγράμματος κατάρτισης που προσφέρει ο πάροχος κατάρτισης. Ο πάροχος κατάρτισης πρέπει να διαθέτει κατάλληλες τεχνικές εγκαταστάσεις πρακτικής εξάσκησης, και ιδίως εργαστηριακό εξοπλισμό ή ανάλογες εγκαταστάσεις. Πέραν της βασικής κατάρτισης, ο πάροχος κατάρτισης πρέπει επίσης να προσφέρει βροχύτερους κύκλους επιμόρφωσης επί επικαιρών θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών, που να επιτρέπουν τη διά βίου μάθηση των εγκαταστατών. Ο πάροχος κατάρτισης μπορεί να είναι κατασκευαστής σχετικού εξοπλισμού ή συστημάτων, ίδρυμα ή ένωση.
4. Η κατάρτιση που οδηγεί στην πιστοποίηση ή τον χαρακτηρισμό της επαγγελματικής επάρκειας των εγκαταστατών πρέπει να περιλαμβάνει ένα θεωρητικό και ένα πρακτικό σκέλος. Στο τέλος της κατάρτισης, ο εγκαταστάτης πρέπει να διαθέτει δεξιότητες εγκατάστασης των σχετικών εξοπλισμών και συστημάτων που να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες απόδοσης και αξιοπιστίας των πελατών, να επιδεικνύει δεξιότητες και να παράγει ποιοτικές εργασίες, και να τηρεί όλους τους εφαρμοστέους κώδικες και πρότυπα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την ενέργεια και την οικολογική σήμανση.
5. Η παροχή κατάρτισης ολοκληρώνεται με τη διενέργεια εξετάσεων από τις οποίες εξαρτάται η χορήγηση πιστοποιητικού ή ο χαρακτηρισμός. Οι εξετάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν πρακτική αξιολόγηση της επιτυχούς εγκατάστασης λεβήτων ή θερμαστρών βιομάζας, αντλιών θερμότητας, γεωθερμικών εγκαταστάσεων μικρού βάθους, ηλιακών φωτοβολταϊκών ή ηλιοθερμικών εγκαταστάσεων.
6. Τα καθεστώτα πιστοποίησης ή τα ισοδύναμα καθεστώτα χαρακτηρισμού που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 3, λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:
  - a) Πρέπει να προσφέρονται αναγνωρισμένα προγράμματα κατάρτισης για τους εγκαταστάτες με επαγγελματική πείρα, που έχουν παρακολουθήσει ή παρακολουθούν τους ακόλουθους τύπους κατάρτισης:
    - i) για τους εγκαταστάτες λεβήτων και θερμαστρών βιομάζας: κατάρτιση υδραυλικού, εγκαταστάτη σωληνώσεων, μηχανικού θέρμανσης ή τεχνικού εγκαταστάσεων υγιεινής, θέρμανσης ή ψύξης, ως προαπαιτούμενο,
    - ii) για τους εγκαταστάτες αντλιών θερμότητας: κατάρτιση υδραυλικού ή μηχανικού ψυκτικού εξοπλισμού, και βασικές γνώσεις ηλεκτρολογίας και υδραυλικής (κοπή σωλήνων, ηλεκτροκόλληση σωλήνων, κόλληση σωλήνων με κόλλα, θερμομόνωση, σφράγιση εξαρτημάτων, ανίχνευση διαρροών και εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης ή ψύξης), ως προαπαιτούμενο,
    - iii) για τους εγκαταστάτες ηλιακών φωτοβολταϊκών ή ηλιοθερμικών συστημάτων: κατάρτιση υδραυλικού ή ηλεκτρολόγου, και γνώσεις υδραυλικής, ηλεκτρολογίας και τεχνικής στεγών (γνώσεις ηλεκτροκόλλησης σωλήνων, κόλλησης σωλήνων με κόλλα, σφράγισης εξαρτημάτων, ανίχνευσης υδραυλικών διαρροών, ικανότητα σύνδεσης καλωδιώσεων, εξοικείωση με τα βασικά υλικά επικάλυψης και τις μεθόδους υδρομόνωσης και στεγανοποίησης στεγών), ως προαπαιτούμενο, ή
    - iv) πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης που παρέχει στους εγκαταστάτες κατάλληλες δεξιότητες που αντιστοιχούν σε τριετή εκπαίδευση στους τομείς δεξιότητων που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ), και το οποίο περιλαμβάνει τόσο θεωρητική εκπαίδευση όσο και πρακτική επαγγελματική εξάσκηση.
  - β) Το θεωρητικό σκέλος της κατάρτισης των εγκαταστατών θερμαστρών και λεβήτων βιομάζας πρέπει να παρέχει σφαιρική εικόνα της κατάστασης της αγοράς βιομάζας και να καλύπτει οικολογικές πτυχές, τα βιοκαύσιμα, την εφοδιαστική, την πυροπροστασία, τις σχετικές επιδοτήσεις, τις τεχνικές καύσης, τα συστήματα ανάφλεξης, τις βέλτιστες υδραυλικές λύσεις, σύγκριση κόστους — κερδών, καθώς και τον σχεδιασμό, την εγκατάσταση και τη συντήρηση λεβήτων και θερμαστρών βιομάζας. Η κατάρτιση πρέπει επίσης να παρέχει επαρκή γνώση των τυχόν ευρωπαϊκών προτύπων που αφορούν τις τεχνολογίες και τα βιοκαύσιμα (π.χ. τα συσσωματώματα βιομάζας) και της εθνικής και της κοινοτικής νομοθεσίας που αφορά τη βιομάζα.

- γ) Το θεωρητικό σκέλος της κατάρτισης των εγκαταστατών αντλιών θερμότητας πρέπει να παρέχει σφαιρική εικόνα της κατάστασης της αγοράς αντλιών θερμότητας και να καλύπτει τους γεωθερμικούς πόρους και τις θερμοκρασίες εδάφους των διαφόρων περιοχών, την αναγνώριση των εδαφών και των πετρωμάτων από άποψη θερμοκίνησης, τους κανονισμούς που διέπουν τη χρήση γεωθερμικών πόρων, τη σκοπιμότητα χρησιμοποίησης αντλιών θερμότητας σε κτίρια και τον προσδιορισμό του καταλληλότερου συστήματος αντλίας θερμότητας, καθώς και τις αντίστοιχες τεχνικές απαιτήσεις, απαιτήσεις ασφαλείας, φιλτραρίσματος αέρα, σύνδεσης με την πηγή θερμότητας και διάταξης συστήματος. Η κατάρτιση πρέπει επίσης να παρέχει επαρκή γνώση των τυχόν ευρωπαϊκών προτύπων που αφορούν τις αντλίες θερμότητας και της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας. Οι εγκαταστάτες πρέπει να αποκτούν τις ακόλουθες βασικές δεξιότητες:
- i) βασική κατανόηση της φυσικής και των αρχών λειτουργίας μιας αντλίας θερμότητας, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών του κύκλου της αντλίας: σχέση μεταξύ των χαμηλών θερμοκρασιών του απαγωγέα θερμότητας, των υψηλών θερμοκρασιών της πηγής θερμότητας και της απόδοσης του συστήματος, προσδιορισμός του συντελεστή απόδοσης (COP) και του εποχιακού συντελεστή απόδοσης (SPF),
  - ii) κατανόηση των επιμέρους στοιχείων των αντλιών θερμότητας και της λειτουργίας τους στον κύκλο της αντλίας, και ιδίως του συμπιεστή, της βαλβίδας εκτόνωσης, του εξαεριστή, του συμπυκνωτή, των κατασκευαστικών στοιχείων και εξαρτημάτων, των λιπαντικών ελαίων, των ψυκτικών μέσων, των δυνατοτήτων υπερθέρμανσης, υπέρψυξης και ψύξης και
  - iii) ικανότητα επιλογής και διαστασιολόγησης των συστατικών μερών σε τυπικές καταστάσεις εγκατάστασης, και ιδίως ικανότητα προσδιορισμού των τυπικών τιμών των θερμικών φορτίων διαφορετικών κτιρίων και για την παραγωγή θερμού νερού βάσει της κατανάλωσης ενέργειας, ικανότητα προσδιορισμού της ισχύος της αντλίας θερμότητας στο θερμικό φορτίο για την παραγωγή θερμού νερού, στη μέγιστη αποθήκευση του κτηρίου και στη διακοπόμενη παροχή ρεύματος προσδιορισμός του συστατικού μέρους που θα χρησιμεύει ως δεξαμενή αποθήκευσης και του όγκου του, και επιλογή ενσωμάτωσης δεύτερου συστήματος θέρμανσης.
- δ) Το θεωρητικό σκέλος της κατάρτισης των εγκαταστατών ηλιακών φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών συστημάτων πρέπει να παρέχει σφαιρική εικόνα της κατάστασης της αγοράς των ηλιακών προϊόντων και των συγκριτών κόστους και κέρδους, και να καλύπτει τις οικολογικές πιέξεις, τα συστατικά μέρη, τα χαρακτηριστικά και τη διαστασιολόγηση των ηλιακών συστημάτων, την επιλογή συστημάτων ακριβείας και τη διαστασιολόγηση των συστατικών μερών, τον προσδιορισμό της ζήτησης θερμότητας, την πυροπροστασία, τις σχετικές επιδοτήσεις, καθώς και τον σχεδιασμό, την εγκατάσταση και τη συντήρηση ηλιακών φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών εγκαταστάσεων. Η κατάρτιση πρέπει επίσης να παρέχει επαρκή γνώση των τυχόν ευρωπαϊκών προτύπων που αφορούν τις τεχνολογίες και τις πιστοποιήσεις όπως η «Solar Keymark», καθώς και της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας. Οι εγκαταστάτες πρέπει να αποκτούν τις ακόλουθες βασικές δεξιότητες:
- i) ικανότητα εργασίας και χρήσης των απαιτούμενων εργαλείων και εξοπλισμών με ασφάλεια, τηρουμένων των κωδικών και προτύπων ασφαλείας, και ικανότητα προσδιορισμού των υδραυλικών, ηλεκτρολογικών και άλλων κινδύνων που συνδέονται με τις ηλιακές εγκαταστάσεις,
  - ii) ικανότητα αναγνώρισης των συστημάτων και των συστατικών μερών των ενεργητικών και παθητικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένου του μηχανολογικού σχεδιασμού τους, και ικανότητα προσδιορισμού της θέσης των συστατικών μερών και της διάταξης και διαμόρφωσης του συστήματος,
  - iii) ικανότητα προσδιορισμού της απαιτούμενης θέσης, προσανατολισμού και κλίσης του ηλιακού φωτοβολταϊκού συλλέκτη και του ηλιακού θερμοσίφωνα, λαμβανομένων υπόψη της σκίασης, της ηλιακής πρόσβασης, της δομικής ακεραιότητας, της καταλληλότητας της εγκατάστασης για το εκάστοτε κτίριο ή κλίμα, και ικανότητα αναγνώρισης των κατάλληλων μεθόδων εγκατάστασης για τους διαφορετικούς τύπους στέγης και της αναλογίας εξοπλισμού που απαιτείται για την εγκατάσταση και
  - iv) για τα ηλιακά φωτοβολταϊκά συστήματα ειδικότερα, ικανότητα αναπροσαρμογής του ηλεκτρολογικού σχεδιασμού, και ιδίως ικανότητα προσδιορισμού των ονομαστικών εντάσεων ρεύματος, επιλογής των κατάλληλων αγωγών και ροών για κάθε ηλεκτρικό κύκλωμα, επιλογής του κατάλληλου μεγέθους, δυναμικότητας και θέσης κάθε συνδεδεμένου εξοπλισμού και υποσυστήματος και επιλογής κατάλληλου σημείου διασύνδεσης.
- ε) Η πιστοποίηση του εγκαταστάτη πρέπει να έχει περιορισμένη χρονική διάρκεια, ώστε για την ανανέωσή της να απαιτείται η παρακολούθηση μαθημάτων ή άλλου προγράμματος επιμόρφωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Κανόνες υπολογισμού του αντίκτυπου των βιοκαυσίμων, βιορευστών και των συγκριτικών τους ορυκτών καυσίμων στα αέρια θερμοκηπίου

A. Τυπικές και προκαθορισμένες τιμές για τα βιοκαύσιμα τα οποία παράγονται χωρίς καθαρές εκπομπές άνθρακα λόγω αλλαγών στις χρήσεις γης

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου	Τυπικές τιμές μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου	Προκαθορισμένες τιμές μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου
αιθανόλη ζαχαρότευτλων	61 %	52 %
αιθανόλη σίτου (δεν διευκρινίζεται το καύσιμο διεργασίας)	32 %	16 %
αιθανόλη σίτου (με χρήση λιγνίτη ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	32 %	16 %
αιθανόλη σίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε συμβατικό λέβητα)	45 %	34 %
αιθανόλη σίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	53 %	47 %
αιθανόλη σίτου (με χρήση άχρου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	69 %	69 %
αιθανόλη αραβοσίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ), παραγόμενη στην Κοινότητα	56 %	49 %
αιθανόλη ζαχαροκάλαμου	71 %	71 %
το ποσοστό αδιολιτριτοβουτυλαιθέρια που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές (ΕΤΒΕ)	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
το ποσοστό τριταμυλαιθυλαιθέρια που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές (ΤΑΕΕ)	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
βιοντίτζελ κράμβης	45 %	38 %
βιοντίτζελ ηλιανθού	58 %	51 %
βιοντίτζελ σπόρων σόγιας	40 %	31 %
βιοντίτζελ φοινικέλαιου (δεν διευκρινίζεται η μέθοδος επεξεργασίας)	36 %	19 %
βιοντίτζελ φοινικέλαιου (με δέσμευση μεθανίου στη μονάδα επεξεργασίας)	62 %	56 %
βιοντίτζελ από χρησιμοποιημένα φυτικά έλαια ή ζωικά λίπη (*)	88 %	83 %
υδρογονοκατεργασμένο κραμβέλαιο	51 %	47 %
υδρογονοκατεργασμένο ηλιέλαιο	65 %	62 %
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο (δεν διευκρινίζεται η μέθοδος επεξεργασίας)	40 %	26 %
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο (με δέσμευση μεθανίου στη μονάδα επεξεργασίας)	68 %	65 %
καθαρό κραμβέλαιο	58 %	57 %
βιοαέριο από αστικά οργανικά απόβλητα, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	80 %	73 %
βιοαέριο από υγρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	84 %	81 %
βιοαέριο από ξηρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	86 %	82 %

(*) Δεν περιλαμβάνονται τα ζωικά λίπη που παράγονται από ζωικά υποπροϊόντα τα οποία ταξινομούνται ως υλικό κατηγορίας 3 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 2002, για τον καθορισμό υγιεινικών κανόνων σχετικά με τα ζωικά υποπροϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο (*).

(†) ΕΕ L 273 της 10.10.2002, σ. 1.

- B. Εκτιμώμενες τυπικές και προκαθορισμένες τιμές για τα μελλοντικά βιοκαύσιμα – ανύπαρκτα ή υπάρχοντα σε αμελητέες ποσότητες στην αγορά τον Ιανουάριο του 2008– που παράγονται χωρίς καθαρές εκπομπές άνθρακα λόγω αλλαγών στις χρήσεις γης

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου	Τυπικές τιμές μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου	Προκαθορισμένες τιμές μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου
αιθανόλη από άχυρο σίτου	87 %	85 %
αιθανόλη από απόβλητα ξύλου	80 %	74 %
αιθανόλη από ξυλεία καλλιέργειας	76 %	70 %
νιζελ Fischer-Tropsch από απόβλητα ξύλου	95 %	95 %
νιζελ Fischer-Tropsch από ξυλεία καλλιέργειας	93 %	93 %
διμεθυλαιθέρας από απόβλητα ξύλου (ΔΜΕ)	95 %	95 %
ΔΜΕ από ξυλεία καλλιέργειας	92 %	92 %
μεθανόλη από απόβλητα ξύλου	94 %	94 %
μεθανόλη από ξυλεία καλλιέργειας	91 %	91 %
το ποσοστό μεθυλοτριτοβουτυλαιθέρα που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές (ΜΤΒΕ)	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής μεθανόλης	

Γ. Μεθοδολογία

1. Οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που οφείλονται στην παραγωγή και τη χρήση καυσίμων, βιοκαυσίμων και βιορευστών για τις μεταφορές υπολογίζονται σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο:

$$E = e_{cc} + e_i + e_p + e_{td} + e_u - e_{2oa} - e_{2ca} - e_{2ct} - e_{2e}$$

όπου:

- E = συνολικές εκπομπές από τη χρήση του καυσίμου.
 e_{cc} = εκπομπές από τη λήψη ή την καλλιέργεια των πρώτων υλών,
 e_i = ετήσιες εκπομπές από την τροποποίηση των αποθεμάτων άνθρακα που οφείλονται σε αλλαγή των χρήσεων γης,
 e_p = εκπομπές από την επεξεργασία,
 e_{td} = εκπομπές από τη μεταφορά και διανομή,
 e_u = εκπομπές από το χρησιμοποιούμενο καύσιμο,
 e_{2oa} = μείωση εκπομπών μέσω σφύρευσης άνθρακα στο έδαφος χάρη στην καλύτερη γεωργική διαχείριση,
 e_{2ca} = μείωση εκπομπών μέσω δέσμευσης και παγίδευσης του άνθρακα και γεωλογικής αποθήκευσης,
 e_{2ct} = μείωση εκπομπών μέσω δέσμευσης και αντικατάστασης του άνθρακα και
 e_{2e} = μείωση εκπομπών λόγω πλεονάζουσας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στους σταθμούς συμπαραγωγής ηλεκτρισμού-θερμότητας.

Οι εκπομπές από την κατασκευή των μηχανημάτων και εξοπλισμών δεν λαμβάνονται υπόψη.

2. Οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που οφείλονται στη χρήση των καυσίμων (E) εκφράζονται σε γραμμάρια ισοδυνάμου CO₂ ανά MJ καυσίμου (g CO_{2eq}/MJ).
3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, για τα καύσιμα κίνησης, οι τιμές που εκφράζονται σε g CO_{2eq}/MJ μπορούν να αναπροσαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές μεταξύ της χρήσιμης απόδοσης των καυσίμων, εκφραζόμενης σε kwh/MJ. Προσαρμογές αυτού του είδους επιτρέπονται μόνο εφόσον αποδεικνύονται οι διαφορές ως προς τη χρήσιμη απόδοση.
4. Η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που οφείλεται στα βιοκαύσιμα και βιορευστά υπολογίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο:

$$ΜΕΙΩΣΗ = (E_F - E_B)/E_F$$

όπου:

- E_B = συνολικές εκπομπές από το βιοκαύσιμο ή βιορευστό και
 E_F = συνολικές εκπομπές από το συγκριτικό ορυκτό καύσιμο.

5. Τα αέρια θερμοκηπίου που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς της παραγράφου 1 είναι τα ακόλουθα: CO₂, N₂O και CH₄. Για τους σκοπούς του υπολογισμού της ισοδυναμίας CO₂, στα αέρια αυτά αποδίδονται οι ακόλουθες τιμές:

CO₂: 1

N₂O: 296

CH₄: 23.

6. Στις εκπομπές από τη λήψη ή την καλλιέργεια των πρώτων υλών (e₂) συμπεριλαμβάνονται οι εκπομπές από την ίδια τη διαδικασία εξόρυξης, λήψης ή καλλιέργειας, από τη συλλογή των πρώτων υλών, από τα απόβλητα και τις διαρροές, και από την παραγωγή των χημικών ουσιών ή προϊόντων που χρησιμοποιούνται για τη λήψη και την καλλιέργεια των πρώτων υλών. Δεν λαμβάνεται υπόψη η δέσμευση του CO₂ κατά την καλλιέργεια των πρώτων υλών. Αφαιρούνται οι πιστοποιημένες μειώσεις εκπομπών αερίων θερμοκηπίου λόγω καύσης αερίου στους πυρσούς ασφαλείας των ανά τον κόσμο εγκαταστάσεων πετρελαίου. Για τις εκτιμήσεις των εκπομπών από τις καλλιέργειες πρώτων υλών μπορούν να χρησιμοποιούνται μέσοι όροι υπολογιζόμενοι για μικρότερες γεωγραφικές περιοχές από εκείνες που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των προκαθορισμένων τιμών, εάν δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν πραγματικές τιμές.

7. Οι ετήσιες εκπομπές από την τροποποίηση των αποθεμάτων άνθρακα λόγω αλλαγής στις χρήσεις γης, e₃, υπολογίζονται διαγράφοντας ισόμερως τις συνολικές εκπομπές μιας εκπομπής. Για τον υπολογισμό αυτόν των εκπομπών, χρησιμοποιείται ο ακόλουθος τύπος:

$$e_3 = (CS_R - CS_A) \times 3,664 \times 1/20 \times 1/P - e_B \text{ (}^1\text{)}$$

όπου:

e₃ = ετήσιες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από την τροποποίηση των αποθεμάτων άνθρακα λόγω αλλαγής των χρήσεων γης (μετρούμενες σε μόλα ισοδυνάμιου CO₂ ανά μονάδα ενέργειας παραγόμενης από βιοκαύσιμο)

CS_R = απόθεμα άνθρακα ανά εδαφική μονάδα συνδεδεμένη με τις χρήσεις γης αναφοράς (μετρούμενο ως μόλα άνθρακα ανά εδαφική μονάδα, συμπεριλαμβανομένων του εδάφους και της βλάστησης). Οι χρήσεις γης αναφοράς είναι οι χρήσεις γης τον Ιανουάριο του 2008 ή 20 έτη πριν από τη λήψη των πρώτων υλών, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταγενέστερη ημερομηνία

CS_A = απόθεμα άνθρακα ανά εδαφική μονάδα συνδεδεμένη με τις πραγματικές χρήσεις γης (μετρούμενο ως μόλα άνθρακα ανά εδαφική μονάδα, συμπεριλαμβανομένων του εδάφους και της βλάστησης). Σε περιπτώσεις όπου το απόθεμα άνθρακα συσσωρεύεται περισσότερο από ένα έτος, η τιμή που αποδίδεται στο CS_A είναι το υπολογιζόμενο απόθεμα ανά εδαφική μονάδα μετά από είκοσι έτη ή όταν η καλλιέργεια ερωμάσει, ανάλογα με το ποιο από τα δύο θα συμβεί πρώτο

P = παραγωγικότητα της καλλιέργειας (μετρούμενη ως ενέργεια παραγόμενη από βιοκαύσιμα ή βιορευστά ανά εδαφική μονάδα ετησίως) και

e_B = προσαύξηση 29 g CO_{2eq}/M για τα βιοκαύσιμα και βιορευστά των οποίων η βιομάζα προέρχεται από αποκατεστημένα υποβαθμισμένα εδάφη υπό τους όρους του σημείου 8.

8. Η προσαύξηση 29 g CO_{2eq}/M αναγνωρίζεται εφόσον διατεθούν στοιχεία ότι τα εδάφη:

α) δεν χρησιμοποιούνταν για γεωργικούς ή οιοσδήποτε άλλους σκοπούς τον Ιανουάριο 2008 και

β) εμπίπτουν σε μια από τις ακόλουθες κατηγορίες:

i) ήταν είτε σοβαρά υποβαθμισμένα, συμπεριλαμβανομένων των εδαφών που προηγουμένως χρησιμοποιούνταν για γεωργικούς σκοπούς,

ii) είτε έντονα μολυσμένα.

Η προσαύξηση 29 g CO_{2eq}/M εφαρμόζεται επί Χ το πολύ έτη από την ημερομηνία μετατροπής των εδαφών σε γεωργική εκμετάλλευση, υπό τον όρον ότι εξασφαλίζονται τακτική αύξηση του αποθέματος άνθρακα και μείωση της διάβρωσης των σοβαρά υποβαθμισμένων εδαφών της περίπτωσης i) και, στην περίπτωση των μολυσμένων εδαφών της περίπτωσης ii), μείωση της μόλυνσης.

9. Οι κατηγορίες της παραγράφου 8, στοιχείο β) ορίζονται ως εξής:

α) «σοβαρά υποβαθμισμένα εδάφη»: εδάφη των οποίων η περιεκτικότητα σε αλάτι αυξήθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια σημαντικής περιόδου ή των οποίων η περιεκτικότητα σε οργανικές ύλες είναι ιδιαίτερα χαμηλή και τα οποία είναι σοβαρά διαβρωμένα

β) «σημαντικά μολυσμένα εδάφη»: εδάφη που δεν προσφέρονται για την παραγωγή τροφίμων ή ζωοτροφών λόγω του επιπέδου μόλυνσης.

Συμπεριλαμβάνονται τα εδάφη για τα οποία η Επιτροπή έχει λάβει απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο.

(¹) Η σταθερά που προκύπτει από τη διαίρεση του μοριακού βάρους του CO₂ (44,010 g/mol) με το μοριακό βάρος του άνθρακα (12,011 g/mol) ισούται προς 3,664.

10. Η Επιτροπή εκπονεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009 οδηγό για τον υπολογισμό των αποθεμάτων άνθρακα του εδάφους βάσει των κατευθυντήριων γραμμών της IPCC (Διακυβερνητική Ομάδα για την Αλλαγή του Κλίματος) του 2006 για τις εθνικές στατιστικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου — τόμος 4. Μετά την εκπόνησή του από την Επιτροπή, ο οδηγός αυτός χρησιμοποιείται ως βάση για τον υπολογισμό των αποθεμάτων άνθρακα του εδάφους για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

11. Στις εκπομπές από την επεξεργασία, e_p , περιλαμβάνονται οι εκπομπές από την ίδια τη διαδικασία επεξεργασίας, από τα απόβλητα και τις διαρροές, και από την παραγωγή των χημικών ουσιών ή προϊόντων που χρησιμοποιούνται στην επεξεργασία.

Για τον υπολογισμό της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας μη παραγόμενης στη μονάδα παραγωγής καυσίμου, η ένταση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της παραγωγής και διανομής αυτής της ηλεκτρικής ενέργειας λογίζεται ως ίση με τη μέση ένταση εκπομπών της παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας σε μια δεδομένη περιφέρεια. Κατ' εξαίρεση του κανόνα αυτού οι παραγωγοί μπορούν να χρησιμοποιούν μια μέση τιμή για την ηλεκτρική ενέργεια που έχει παραχθεί από έναν μεμονωμένο σταθμό ηλεκτροπαραγωγής, εφόσον ο σταθμός αυτός δεν είναι συνδεδεμένος με το δίκτυο ηλεκτροδότησης.

12. Στις εκπομπές από τη μεταφορά και διανομή, e_{tr} , συμπεριλαμβάνονται οι εκπομπές από τη μεταφορά και αποθήκευση πρώτων υλών και ημιτελών υλικών και από την αποθήκευση και διανομή τελικών υλικών. Οι εκπομπές από τη μεταφορά και τη διανομή που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο σημείο 6 δεν καλύπτονται από το σημείο αυτό.

13. Οι εκπομπές από το χρησιμοποιούμενο καύσιμο, e_c , λογίζονται ως μηδενικές για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά.

14. Η μείωση εκπομπών μέσω δέσμευσης και γεωλογικής αποθήκευσης του άνθρακα e_{ge} που δεν έχει ήδη ληφθεί υπόψη στο e_p περιορίζεται στις εκπομπές που αποφεύγονται μέσω της δέσμευσης και παγίδευσης του εκπεμπόμενου CO₂ που συνδέεται άμεσα με την εξόρυξη, μεταφορά, επεξεργασία και διανομή του καυσίμου.

15. Η μείωση εκπομπών μέσω δέσμευσης και υποκατάστασης του άνθρακα, e_{ms} , περιορίζεται στις εκπομπές που αποφεύγονται μέσω της δέσμευσης του CO₂ που προέρχεται από βιομάζα και που χρησιμοποιείται προς υποκατάσταση του ορυκτής προέλευσης CO₂ που χρησιμοποιείται σε εμπορικά προϊόντα και υπηρεσίες.

16. Η μείωση εκπομπών λόγω πλεονάζουσας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στους σταθμούς συμπαραγωγής ηλεκτρισμού-θερμότητας, e_{th} , λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με την πλεονάζουσα ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από συστήματα παραγωγής καυσίμου που χρησιμοποιούν συμπαραγωγή εκτός εάν το καύσιμο που χρησιμοποιείται για τη συμπαραγωγή είναι παραπροϊόν άλλο πλην υπολείμματος γεωργικής συγκομιδής. Για τον υπολογισμό αυτής της πλεονάζουσας ηλεκτρικής ενέργειας, το μέγεθος της μονάδας συμπαραγωγής λογίζεται ως το ελάχιστο απαιτούμενο για την παροχή, από τη μονάδα συμπαραγωγής, της θερμότητας που χρειάζεται για την παραγωγή του καυσίμου. Η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που συνδέεται με αυτή την πλεονάζουσα ηλεκτρική ενέργεια λογίζεται ως ίση με την ποσότητα αερίων θερμοκηπίου που θα εκκρίνονταν εάν ίση ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας παράγονταν σε σταθμό ηλεκτροπαραγωγής που χρησιμοποιεί το ίδιο καύσιμο με τη μονάδα συμπαραγωγής.

17. Όταν μια διαδικασία παραγωγής καυσίμου παράγει, σε συνδυασμό, το καύσιμο για το οποίο υπολογίζονται οι εκπομπές και ένα ή περισσότερα άλλα προϊόντα («παραπροϊόντα»), οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου διαιρούνται μεταξύ του τελικού καυσίμου ή του ενδιάμεσου καυσίμου προϊόντος και των παραπροϊόντων κατ' αναλογία προς το ενεργειακό τους περιεχόμενο (που προσδιορίζεται από την κατώτερη θερμογόνο δύναμη στην περίπτωση παραπροϊόντων διαφορετικών από την ηλεκτρική ενέργεια).

18. Για τους σκοπούς του υπολογισμού που αναφέρεται στο σημείο 17, οι προς διείρεση εκπομπές είναι $e_c + e_t + e_{tr}$ και e_{ms} που παράγονται κατά τα στάδια της διαδικασίας μέχρι και το στάδιο παραγωγής παραπροϊόντος. Εάν ο καταλογισμός εκπομπών σε παραπροϊόντα έχει γίνει σε προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας στο πλαίσιο του κύκλου ζωής, το κλάσμα των εκπομπών που αποδίδονται κατά το τελευταίο αυτό στάδιο της διαδικασίας στο ενδιάμεσο καύσιμο προϊόν χρησιμοποιείται για τον σκοπό αυτό, αντί του συνόλου των εκπομπών αυτών.

Στην περίπτωση των βιοκαυσίμων και βιορευστών, για τους σκοπούς του εν λόγω υπολογισμού λαμβάνονται υπόψη όλα τα παραπροϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρικής ενέργειας που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του σημείου 16, με εξαίρεση τα υπολείμματα γεωργικής συγκομιδής (π.χ. άχυρο, υπολείμματα ζαχαροκάλαμου, φλοιοί, σπάδικες αραβοσίτου και κέλυφη καρπών). Για τους σκοπούς του ίδιου υπολογισμού, τα παραπροϊόντα που έχουν αρνητικό ενεργειακό περιεχόμενο λογίζονται ως έχοντα μηδενικό ενεργειακό περιεχόμενο.

Τα απόβλητα, τα υπολείμματα γεωργικής καλλιέργειας όπως άχυρο, υπολείμματα ζαχαροκάλαμου, φλοιοί, σπάδικες αραβοσίτου και κέλυφη καρπών και τα κατάλοιπα επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ακαθάρτητης γλυκερίνης (ήτοι, μη διυλισμένης γλυκερίνης), λογίζεται ότι έχουν μηδενικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά τον κύκλο ζωής τους μέχρι τη διαδικασία συλλογής τους.

Στην περίπτωση των καυσίμων που παράγονται σε διυλιστήρια, η μονάδα ανάλυσης για τους σκοπούς του υπολογισμού που αναφέρεται στο σημείο 17 είναι το διυλιστήριο.

19. Στην περίπτωση των βιοκαυσίμων, για τους σκοπούς του υπολογισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 4, οι εκπομπές από το αντικαυσιμμένο ορυκτό καύσιμο E_f είναι οι πιο πρόσφατες διαθέσιμες πραγματικές μέσες εκπομπές από το ορυκτό μέρος της βενζίνης και του ντίζελ που καταναλώνονται στην Κοινότητα, όπως κοινοποιούνται δυνάμει της οδηγίας 98/70/ΕΚ. Εάν δεν διατίθενται τέτοια δεδομένα, χρησιμοποιείται η τιμή 83,8 g CO_{2eq}/MJ.

Στην περίπτωση των βιορυστών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, για τους σκοπούς του υπολογισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 4 η τιμή του συντελεστή E_r είναι 91 g CO_{2eq}/MJ.

Στην περίπτωση των βιορυστών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή θερμότητας, για τους σκοπούς του υπολογισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 4 η τιμή του συντελεστή E_r είναι 77 g CO_{2eq}/MJ.

Στην περίπτωση των βιορυστών που χρησιμοποιούνται για τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού-θερμότητας, για τους σκοπούς του υπολογισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 4 η τιμή του συντελεστή E_r είναι 85 g CO_{2eq}/MJ.

Δ. Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για τα βιοκαύσιμα και τα βιορυστά

Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για καλλιέργεια: e_{cc} , όπως ορίζεται στο μέρος Γ του παρόντος παραρτήματος

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορυστού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Προκαθορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη ζαχαρότευτλων	12	12
αιθανόλη σίτου	23	23
αιθανόλη αραβοσίτου, παραγόμενη στην Κοινότητα	20	20
αιθανόλη ζαχαροκάλαμου	14	14
το ποσοστό ΕΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
το ποσοστό ΤΑΕΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
βιοντίζελ κρέμβης	29	29
βιοντίζελ ηλιανθίου	18	18
βιοντίζελ σπόρων σόγιας	19	19
βιοντίζελ φοινικέλαιου	14	14
βιοντίζελ από χρησιμοποιούμενα φυτικά έλαια ή ζωικά λίπη (*)	0	0
υδρογονοκατεργασμένο κραμβέλαιο	30	30
υδρογονοκατεργασμένο ηλιέλαιο	18	18
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο	15	15
καθαρό κραμβέλαιο	30	30
βιοαέριο από αστικά οργανικά απόβλητα, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	0	0
βιοαέριο από υγρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	0	0
βιοαέριο από ξηρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	0	0

(*) Δεν περιλαμβάνονται τα ζωικά λίπη που παράγονται από ζωικά υποπροϊόντα τα οποία ταξινομούνται ως υλικό κατηγορίας 3 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1774/2002.

Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της πλεονάζουσας ηλεκτρικής ενέργειας): $e_p - e_{cc}$, όπως ορίζεται στο μέρος Γ του παρόντος παραρτήματος

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορυστού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη ζαχαρότευτλων	19	26
αιθανόλη σίτου (δεν διευκρινίζεται το καύσιμο διεργασίας)	32	45
αιθανόλη σίτου (με χρήση λιγνίτη ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	32	45
αιθανόλη σίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε συμβατικό λέβητα)	21	30
αιθανόλη σίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	14	19

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορυστού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη σίτου (με χρήση άχυρου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	1	1
αιθανόλη αραβοσίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ), παραγόμενη στην Κοινότητα	15	21
αιθανόλη ζαχαροκάλαμου	1	1
το ποσοστό ΕΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
το ποσοστό ΤΑΕΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
βιοντίζελ κρέμβης	16	22
βιοντίζελ ηλιανθού	16	22
βιοντίζελ σπόρων σόγιας	18	26
βιοντίζελ φοινικέλαιου (δεν διευκρινίζεται η μέθοδος επεξεργασίας)	35	49
βιοντίζελ φοινικέλαιου (με δέσμευση μεθανίου στη μονάδα επεξεργασίας)	13	18
βιοντίζελ από χρησιμοποιημένα φυτικά έλαια ή ζωικά λίπη	9	13
υδρογονοκατεργασμένο κραιμβέλαιο	10	13
υδρογονοκατεργασμένο ηλιέλαιο	10	13
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο (δεν διευκρινίζεται η μέθοδος επεξεργασίας)	30	42
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο (με δέσμευση μεθανίου στη μονάδα επεξεργασίας)	7	9
καθαρό κραιμβέλαιο	4	5
βιοαέριο από αστικά οργανικά απόβλητα, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	14	20
βιοαέριο από υγρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	8	11
βιοαέριο από ξηρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	8	11

Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για μεταφορά και διανομή: «ε_{2,4}» όπως ορίζεται στο μέρος Γ του παρόντος παραρτήματος

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορυστού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Προκαθορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη ζαχαρότευτλων	2	2
αιθανόλη σίτου	2	2
αιθανόλη αραβοσίτου, παραγόμενη στην Κοινότητα	2	2
αιθανόλη ζαχαροκάλαμου	9	9
το ποσοστό ΕΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
το ποσοστό ΤΑΕΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
βιοντίζελ κρέμβης	1	1
βιοντίζελ ηλιανθού	1	1
βιοντίζελ σπόρων σόγιας	13	13
βιοντίζελ φοινικέλαιου	5	5
βιοντίζελ από χρησιμοποιημένα φυτικά έλαια ή ζωικά λίπη	1	1
υδρογονοκατεργασμένο κραιμβέλαιο	1	1
υδρογονοκατεργασμένο ηλιέλαιο	1	1
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο	5	5
καθαρό κραιμβέλαιο	1	1
βιοαέριο από αστικά οργανικά απόβλητα, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	3	3
βιοαέριο από υγρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	5	5
βιοαέριο από ξηρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	4	4

Σύνολο για καλλιέργεια, επεξεργασία, μεταφορά και διανομή

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου και βιορρυσιτού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Προκαθορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη ζαχαρότευτλων	33	40
αιθανόλη σίτου (δεν διευκρινίζεται το καύσιμο διεργασίας)	57	70
αιθανόλη σίτου (με χρήση λιγνίτη ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	57	70
αιθανόλη σίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε συμβατικό λέβητα)	46	55
αιθανόλη σίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	39	44
αιθανόλη σίτου (με χρήση άχυρου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ)	26	26
αιθανόλη αραβοσίτου (με χρήση φυσικού αερίου ως καυσίμου διεργασίας σε σταθμό ΣΠΗΘ), παραγόμενη στην Κοινότητα	37	43
αιθανόλη ζαχαροκάλαμου	24	24
το ποσοστό ΕΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
το ποσοστό ΤΑΕΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής αιθανόλης	
βιοντίζελ κρέμβης	46	52
βιοντίζελ ηλιανθού	35	41
βιοντίζελ σπόρων σόγιας	50	58
βιοντίζελ φοινικέλαιου (δεν διευκρινίζεται η μέθοδος επεξεργασίας)	54	68
βιοντίζελ φοινικέλαιου (με δέσμευση μεθανίου στη μονάδα επεξεργασίας)	32	37
βιοντίζελ από χρησιμοποιημένα φυτικά έλαια ή ζωικά λίπη	10	14
υδρογονοκατεργασμένο κραμβέλαιο	41	44
υδρογονοκατεργασμένο ηλιέλαιο	29	32
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο (δεν διευκρινίζεται η μέθοδος επεξεργασίας)	50	62
υδρογονοκατεργασμένο φυτικό έλαιο από φοινικέλαιο (με δέσμευση μεθανίου στη μονάδα επεξεργασίας)	27	29
καθαρό κραμβέλαιο	35	36
Βιοαέριο από αστικά οργανικά απόβλητα, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	17	23
Βιοαέριο από υγρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	13	16
Βιοαέριο από ξηρή ζωική κοπριά, ως συμπιεσμένο φυσικό αέριο	12	15

E. Εκτιμώμενες αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για τα μελλοντικά βιοκαύσιμα — βιοκαύσιμα ανύπαρκα ή υπάρχοντα σε αμελητέες ποσότητες στην αγορά τον Ιανουάριο του 2008

Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για την καλλιέργεια: «e_c» όπως ορίζεται στο μέρος Γ του παρόντος παραρτήματος

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορρυσιτού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Προκαθορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη από άχυρο σίτου	3	3
αιθανόλη από απόβλητα ξύλου	1	1
αιθανόλη από Ευλεία καλλιέργειας	6	6
ντίζελ Fischer-Tropsch από απόβλητα ξύλου	1	1
ντίζελ Fischer-Tropsch από Ευλεία καλλιέργειας	4	4
ΔΜΕ από απόβλητα ξύλου	1	1
ΔΜΕ από Ευλεία καλλιέργειας	5	5
μεθανόλη από απόβλητα ξύλου	1	1
μεθανόλη από Ευλεία καλλιέργειας	5	5
το ποσοστό ΜΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίδιες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής μεθανόλης	

Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της πλεονάζουσας ηλεκτρικής ενέργειας): « $e_p - e_{ee}$ » όπως ορίζεται στο μέρος Γ του παρόντος παραρτήματος

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορευστού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Προκαθορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη από άχυρο σίτου	5	7
αιθανόλη από ξύλο	12	17
ντίζελ Fischer-Tropsch από ξύλο	0	0
ΔΜΕ από ξύλο	0	0
μεθανόλη από ξύλο	0	0
το ποσοστό ΜΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίσες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής μεθανόλης	

Αναλυτικές προκαθορισμένες τιμές για τη μεταφορά και τη διανομή: « e_d » όπως ορίζεται στο μέρος Γ του παρόντος παραρτήματος

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορευστού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Προκαθορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη από άχυρο σίτου	2	2
αιθανόλη από απόβλητα ξύλου	4	4
αιθανόλη από ξυλεία καλλιέργειας	2	2
ντίζελ Fischer-Tropsch από απόβλητα ξύλου	3	3
ντίζελ Fischer-Tropsch από ξυλεία καλλιέργειας	2	2
ΔΜΕ από απόβλητα ξύλου	4	4
ΔΜΕ από ξυλεία καλλιέργειας	2	2
μεθανόλη από απόβλητα ξύλου	4	4
μεθανόλη από ξυλεία καλλιέργειας	2	2
το ποσοστό ΜΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίσες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής μεθανόλης	

Σύνολο για την καλλιέργεια, την επεξεργασία, τη μεταφορά και τη διανομή

Οδός παραγωγής βιοκαυσίμου ή βιορευστού	Τυπικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)	Προκαθορισμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (g CO _{2eq} /MJ)
αιθανόλη από άχυρο σίτου	11	13
αιθανόλη από απόβλητα ξύλου	17	22
αιθανόλη από ξυλεία καλλιέργειας	20	25
ντίζελ Fischer-Tropsch από απόβλητα ξύλου	4	4
ντίζελ Fischer-Tropsch από ξυλεία καλλιέργειας	6	6
ΔΜΕ από απόβλητα ξύλου	5	5
ΔΜΕ από ξυλεία καλλιέργειας	7	7
μεθανόλη από απόβλητα ξύλου	5	5
μεθανόλη από ξυλεία καλλιέργειας	7	7
το ποσοστό ΜΤΒΕ που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές	Ίσες τιμές με εκείνες που προβλέπονται για τη χρησιμοποιούμενη οδό παραγωγής μεθανόλης	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Στοιχειώδεις απαιτήσεις για το ενωμοποιημένο υπόδειγμα των εθνικών σχεδίων δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια

1. Αναμενόμενη τελική κατανάλωση ενέργειας

Ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, των μεταφορών και της θέρμανσης και ψύξης για το 2020, λαμβανομένου υπόψη του αντικτύπου των μέτρων πολιτικής για την ενεργειακή απόδοση.

2. Εθνικοί τομεακοί στόχοι για το 2020 και εκτιμώμενα μερίδια ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, της θέρμανσης και ψύξης και των μεταφορών

- α) επιδιωκόμενο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας το 2020
- β) εκτιμώμενη πορεία του μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας
- γ) επιδιωκόμενο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της θέρμανσης και ψύξης το 2020
- δ) εκτιμώμενη πορεία του μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της θέρμανσης και ψύξης
- ε) εκτιμώμενη πορεία του μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα των μεταφορών
- στ) εθνική ενδεικτική πορεία όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 και το μέρος Β του παραρτήματος I.

3. Μέτρα για την επίτευξη των στόχων

- α) επικύρωση όλων των πολιτικών και μέτρων που αφορούν την προαγωγή της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
- β) συγκεκριμένα μέτρα για την τήρηση των απαιτήσεων των άρθρων 13, 14 και 16, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για επέκταση ή/και ενίσχυση της υφιστάμενης υποδομής για να διευκολυνθεί η ενσωμάτωση των ποσοτήτων ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές οι οποίες απαιτούνται για να επιτευχθεί ο εθνικός στόχος για το 2020, μέτρα για την επίτευξη των διαδικασιών έγκρισης, μέτρα για τη μείωση των μη τεχνολογικών φραγμών και μέτρα που αφορούν τα άρθρα 17 έως 21
- γ) καθεστώτα στήριξης για την προαγωγή της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία εφαρμόζονται από το κράτος μέλος ή ομάδα κρατών μελών
- δ) καθεστώτα στήριξης για την προαγωγή της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της θέρμανσης και ψύξης, τα οποία εφαρμόζονται από το κράτος μέλος ή ομάδα κρατών μελών
- ε) καθεστώτα στήριξης για την προαγωγή της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα των μεταφορών, τα οποία εφαρμόζονται από το κράτος μέλος ή ομάδα κρατών μελών
- στ) συγκεκριμένα μέτρα για την προαγωγή της χρήσης ενέργειας από βιομάζα, ιδίως δε από νέα βιομάζα, τα οποία λαμβάνουν υπόψη:
  - i) τη διαθεσιμότητα βιομάζας: τόσο δυναμικής εγχώριας όσο και εισαγόμενης,
  - ii) μέτρα για την αύξηση της διαθεσιμότητας βιομάζας, τα οποία λαμβάνουν υπόψη άλλους χρήστες βιομάζας (τομείς γεωργίας και δασοκομίας)
- ζ) προγραμματιζόμενη χρήση στατιστικών μεταβιβάσεων μεταξύ κρατών μελών και προγραμματιζόμενη συμμετοχή σε κοινά έργα με άλλα κράτη μέλη και τρίτες χώρες:
  - i) εκτιμώμενη ηλεκτροστατική παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε σχέση με την ενδεικτική πορεία, η οποία θα μπορούσε να μεταβιβαστεί σε άλλα κράτη μέλη,
  - ii) εκτιμώμενες δυνατότητες κοινών έργων,
  - iii) εκτιμώμενη ζήτηση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές η οποία πρέπει να καλυφθεί με άλλους τρόπους πλην της εγχώριας παραγωγής.

4. Εκτιμήσεις

- α) αναμενόμενη συνολική συνεισφορά κάθε τεχνολογίας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προς επίτευξη των δεσμευτικών στόχων του 2020 και της ενδεικτικής πορείας για τα μερίδια της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, της θέρμανσης και ψύξης και των μεταφορών
  - β) αναμενόμενη συνολική συνεισφορά των μέτρων ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμησης ενέργειας προς επίτευξη των δεσμευτικών στόχων του 2020 και της ενδεικτικής πορείας για τα μερίδια της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, της θέρμανσης και ψύξης και των μεταφορών.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Καταλογισμός της παραγωγής ενέργειας από αντλίες θερμότητας

Το ποσό της αεροθερμικής, γεωθερμικής ή υδροθερμικής ενέργειας που δεσμεύεται από αντλίες θερμότητας και μπορεί να θεωρηθεί ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, E_{RES} , υπολογίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο:

$$E_{RES} = Q_{usable} * (1 - 1/SPF)$$

όπου:

- Q_{usable} = η υπολογιζόμενη συνολική χρησιμη θερμική ενέργεια από αντλίες θερμότητας σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 5 παράγραφος 4, εφαρμόζεται ως εξής: λαμβάνονται υπόψη μόνο αντλίες θερμότητας για τις οποίες $SPF > 1.15 * 1/\eta$.
- SPF = ο υπολογιζόμενος παράγοντας μέσης εποχικής απόδοσης για τις συγκεκριμένες αντλίες θερμότητας.
- η είναι ο λόγος μεταξύ της συνολικής ακαθάριστης παραγωγής ενέργειας και της κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και υπολογίζεται ως μέσος όρος της ΕΕ επί τη βάση στοιχείων της Eurostat.

Η Επιτροπή θεωρεί, το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2013, κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη υπολογίζουν τις αξίες Q_{usable} και SPF για τις διαφορετικές τεχνολογίες και εφαρμογές αντλιών θερμότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές στις περιβαλλοντικές συνθήκες και ιδιαίτερα τα πολύ ψυχρά κλίματα.

ΑΠΙΘΛΟΠΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α) ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Οι κλιματικές αλλαγές είναι σήμερα η μεγαλύτερη απειλή για την ανθρωπότητα και τη βιοποικιλότητα. Όπως προβλέπει η 4η Έκθεση Αξιολόγησης της IPCC (AR4, 2007), πολλά εκατομμύρια ανθρώπων θα επηρεαστούν από πλημμύρες στα σπίτια και τις επιχειρήσεις τους, εξαπτία της σταδιακής ανόδου της στάθμης της θάλασσας κάθε χρόνο (μετά το 2080). Σε ιδιαίτερο κίνδυνο βρίσκονται πυκνοκατοικημένες περιοχές, καθώς και περιοχές χαμηλού υψομέτρου με περιορισμένες ικανότητες προσαρμογής. Σύμφωνα με τις ίδιες εκτιμήσεις, το 20% με 30% όλων των ζωντανών οργανισμών στον πλανήτη θα αντιμετωπίσουν αυξημένο κίνδυνο εξαφάνισης, αν η άνοδος της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας ξεπεράσει τους 1,5-2,5°C. Σύμφωνα με την IPCC, η αύξηση της μέσης πλανητικής θερμοκρασίας, ως αποτέλεσμα του περιορισμού των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στα επίπεδα που κατέθεσαν οι ηγέτες του πλανήτη μετά την Κοπεγχάγη, θα απειλήσει με εξαφάνιση το 50% των ειδών του πλανήτη.

Είναι σαφές ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη να προχωρήσουμε στην άμεση λήψη μέτρων που θα εξασφαλίσουν τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Σε αυτή την κατεύθυνση, κομβικής σημασίας είναι η συμβολή του ενεργειακού τομέα και ιδίως της ηλεκτροπαραγωγής (χωρίς να αγνοούμε τη συμβολή άλλων τομέων, όπως είναι οι μεταφορές και η γεωργία, που απαιτούν ξεχωριστή προσέγγιση και μέτρα). Ο συνδυασμός της εξοικονόμησης ενέργειας (όπου ο κτιριακός τομέας παίζει κυρίαρχο ρόλο) με την ταχύρρυθμη προώθηση όλων των Α.Π.Ε. (τόσο σε μεγάλη, όσο και σε μικρή -οικιακή- κλίμακα), αποτελεί τη μόνη εγγυημένη και περιβαλλοντικά φιλική λύση. Ταυτόχρονα, εγγυάται και τη δημιουργία χιλιάδων νέων, πράσινων θέσεων εργασίας.

Δυστυχώς, η Ελλάδα τη δεκαετία που μας πέρασε απέτυχε να συμβάλει στην παγκόσμια προσπάθεια για την καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών. Η υψηλή ενεργειακή ένταση, η μεγάλη και συνεχιζόμενη αύξηση της κατά κεφαλήν κατανάλωσης ενέργειας, σε συνδυασμό με τις πενιχρές επιδόσεις της χώρας μας α) στην προώθηση των Α.Π.Ε. (και το χαμηλό ποσοστό διείσδυσής τους στο ενεργειακό ισοζύγιο), β) στην εξοικονόμηση ενέργειας και γ) στην αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, είναι αδιάψευστα στοιχεία που το αποδεικνύουν. Νομοτελειακά, λοιπόν, η Ελλάδα συνέχισε να αυξάνει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Στη δεκαετία που βρίσκεται μπροστά μας δεν έχουμε πλέον την πολυτέλεια να επαναλάβουμε τα λάθη του παρελθόντος. Απαιτούνται ριζοσπαστικές αλλαγές στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τις Α.Π.Ε., προκειμένου η χώρα μας να συμμορφωθεί με τις νομικές δεσμεύσεις που απορρέουν από την ευρωπαϊκή νομοθεσία έως το 2020. Απαιτούνται πραγματικά άλματα προκειμένου να καλυφθεί το χαμένο έδαφος. Υπολογίζεται ότι για να πετύχουμε τους δεσμευτικούς ευρωπαϊκούς στόχους έως το

2020, θα πρέπει να προστίθενται ετησίως 1000 MW εγκατεστημένης ισχύος Α.Π.Ε. στη χώρα μας.

Τα εμπόδια στην ανάπτυξη των Α.Π.Ε. είναι γνωστά. Το σημαντικότερο έγκειται στην προβληματική αδειοδοτική διαδικασία, η οποία παραμένει εξαιρετικά χρονοβόρα, πολυδαίδαλη και προσφέρει περιθώρια για αυθαιρέσεις. Παρά τη θέσπιση του ν. 3468/2006, η ετήσια νέα εγκατεστημένη ισχύς Α.Π.Ε. από το 2006 έως και το 2009 δεν ξεπέρασε ποτέ τα 150 MW. Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι να εξορθολογήσει και τελικά να επιταχύνει την αδειοδοτική διαδικασία, ώστε να ενισχυθεί η διείσδυση των Α.Π.Ε. στο ενεργειακό μείγμα της Ελλάδας, συμβάλλοντας έτσι τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και στην (αποκεντρωμένη) οικονομική ανάπτυξη. Σε σημαντικό μέρος, αυτές οι βελτιώσεις επιτυγχάνονται μέσα από την προώθηση διαφανών διαδικασιών και τη μείωση των ασαφειών της ισχύουσας νομοθεσίας. Παράλληλα, με αυτή τη στόχευση, το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση των εφαρμογών Α.Π.Ε., σε συνδυασμό με μέτρα εξοικονόμησης, στον οικιακό τομέα.

Βασικός μοχλός υλοποίησης των παραπάνω στόχων του νομοσχεδίου είναι η αναδιάρθρωση και ορθολογικοποίηση της -ανορθολογικής και αδιέξοδης μέχρι σήμερα- αδειοδοτικής διαδικασίας των έργων Α.Π.Ε., έτσι ώστε: α) να μειωθεί δραστικά ο συνολικός χρόνος αδειοδότησής τους, από 3-5 χρόνια που είναι σήμερα, σε λιγότερο από 8-10 μήνες συνολικά, β) να τηρούνται αυστηρά οι τιθέμενες από το νόμο προθεσμίες γνωμοδότησης/αδειοδότησης, γ) να καθορίζεται επακριβώς το περιεχόμενο κάθε γνωμοδότησης, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια, η ισότιμη μεταχείριση και η αποτελεσματικότητα της όλης αδειοδοτικής διαδικασίας, και δ) να υπάρχει παράλληλη, κατά το δυνατόν, ροή των επί μέρους σταδίων της αδειοδοτικής διαδικασίας, που μέχρι σήμερα εκτελούνται σετταρικά. Η επερχόμενη με το παρόν σημαντικότερη εξοικονόμηση χρόνου στην αδειοδοτική διαδικασία των έργων Α.Π.Ε., κατά στάδιο και συνολικά, τεκμηριώνεται στα επισυναπτόμενα δύο (2) διαγράμματα, της υφιστάμενης και της θεσιζόμενης αδειοδοτικής διαδικασίας, αντίστοιχα.

Με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις, επιδιώκεται η επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων Α.Π.Ε. στη χώρα μας, τόσο αυτών που βρίσκονται σήμερα τελεματωμένα σε κάποιο στάδιο της αδειοδοτικής τους διαδικασίας, όσο και των νέων έργων, έτσι ώστε τελικά να αυξηθεί σημαντικά ο ρυθμός εγκατάστασης έργων Α.Π.Ε. στη χώρα μας, από το απογοητευτικό επίπεδο των 100-150 MW ετησίως που βρίσκεται τα τελευταία χρόνια, σε τουλάχιστον 500-1000 MW ετησίως, που είναι απαραίτητα για την επίτευξη του δεσμευτικού εθνικού στόχου 20% Α.Π.Ε. το 2020. Ο στόχος αυτός αντιστοιχεί στην εγκατάσταση τουλάχιστον 8.000-10.000 νέων MW Α.Π.Ε., συνολικά μέχρι το 2020.

Οι κύριες ρυθμίσεις που εισάγονται με το παρόν σχέδιο νόμου είναι οι εξής:

1. Ορίζεται εθνικός δεσμευτικός στόχος 20% για τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην κάλυψη της τελικής κατανάλωσης ενέργειας το 2020 αντί του 18% που προβλέπει η Οδηγία 28/2009. Καθορίζονται αντίστοιχοι εθνικοί στόχοι: 40%, κατ' ελάχιστον, για τη συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το 2020,

20%, κατ' ελάχιστον, για τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη μέχρι το 2020,

10%, κατ' ελάχιστον, για τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές μέχρι το 2020.

2. Η προστασία του κλίματος μέσω της προώθησης της παραγωγής ενέργειας από Α.Π.Ε. αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα ύψιστης σημασίας για τη χώρα και αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στις σχετικές σταθμίσεις.

3. Απλοποιείται/ορθολογικοποιείται η διαδικασία έκδοσης της άδειας παραγωγής έργου Α.Π.Ε., η οποία επανακάτ τον προ του ν. 3468/2006 χαρακτήρα της, ως μια πρώτη εκτελεστή άδεια σκοπιμότητας του έργου. Η άδεια παραγωγής αφορά πλέον την τεχνικοοικονομική επάρκεια του συγκεκριμένου έργου Α.Π.Ε. και αποσυνδέεται από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η οποία ακολουθεί σε επόμενο στάδιο. Η άδεια παραγωγής εκδίδεται από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), και όχι από το Υπουργείο (πρώην) Ανάπτυξης, όπως γινόταν μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της διάρκειας της σχετικής αδειοδοτικής διαδικασίας, σε δύο (2) μήνες.

4. Συγχωνεύονται, σε μία ενιαία διαδικασία, οι διαδικασίες Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.). Μετά την έκδοση της άδειας παραγωγής έργου Α.Π.Ε., ο φάκελος και η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο στην Αρχή που είναι αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Η Αρχή αυτή αποφαινεται για τη χορήγηση ή μη απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων εντός τεσσάρων (4) μηνών από το χρόνο που ο φάκελος και η Μ.Π.Ε. θεωρηθούν πλήρεις. Οι κατά νόμο προβλεπόμενες γνωμοδοτήσεις στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α.Π.Ε., περιορίζονται αποκλειστικά στα θέματα αρμοδιότητας κάθε γνωμοδοτούντος φορέα και στην τήρηση των όρων και προϋποθέσεων χωροθέτησης που προβλέπονται στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, όπως ισχύει κατά περίπτωση. Οι τασούμενες προθεσμίες για την υποβολή των γνωμοδοτήσεων θεωρούνται στο σύνολο τους ως αποκλειστικές με αποτέλεσμα μετά την τυχόν άπρακτη παρέλευσή τους να χορηγείται η απόφαση Ε.Π.Ο.

5. Η χορήγηση της άδειας παραγωγής, όταν απαιτείται, είναι προϋπόθεση για την υποβολή από τον ενδιαφερόμενο αίτησης προς τον αρμόδιο Διαχειριστή για τη χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης. Ο αρμόδιος Διαχειριστής χορηγεί εντός τεσσάρων (4) μηνών την αιτηθείσα Προσφορά Σύνδεσης, η οποία καθίσταται δεσμευτική και οριστικοποιείται με την έκδοση της απόφασης Ε.Π.Ο. του σταθμού. Αφού καταστεί δεσμευτική η Προσφορά Σύνδεσης, ο ενδιαφερόμενος υποβάλει αίτηση για: α) τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης, β) την υπογραφή της Σύμβασης Σύνδεσης και της Σύμβασης Πώλησης, και γ) την έκδοση των αδειών, πρωτοκόλλων ή λοιπών εγκρίσεων που απαιτούνται από τη δασική, την πολεοδομική και λοιπή νομοθεσία. Οι σχετικές διοικητικές πράξεις εκδίδονται χωρίς να απαιτείται προηγούμενη χορήγηση της άδειας εγκατάστασης.

6. Αποδίδεται σημαντικό μέρος των εσόδων από το ειδικό τέλος παραγωγού Α.Π.Ε. υπέρ των ΟΤΑ, απ' ευθείας στους οικιακούς καταναλωτές του δημοτικού ή κοινοτικού διαμερίσματος του ΟΤΑ, στο οποίο εγκαθίσταται το έργο Α.Π.Ε., μέσω των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύμα-

τος (δηλ. πίστωση στον προμηθευτή - ΔΕΗ ενός συγκεκριμένου ποσοστού των εσόδων από το ειδικό τέλος και, στη συνέχεια, πίστωση από τη ΔΕΗ των εσόδων αυτών στους λογαριασμούς των οικιακών καταναλωτών της περιοχής). Ένα άλλο, επίσης σημαντικό, μέρος των εσόδων από το ειδικό τέλος αποδίδεται στο Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Περιβαλλοντικών Σχεδίων. Το υπόλοιπο μέρος των εσόδων από το ειδικό τέλος αποδίδεται στον αντίστοιχο ΟΤΑ, για την εκ του νόμου καθοριζόμενη χρησιμοποίησή του.

7. Ενδυναμώνεται το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε. (κ.υ.α. 49828/2008) και το συναφές με αυτό νομικό πλαίσιο, με στόχο την αποσαφήνιση κρίσιμων ρυθμίσεων του και την παροχή της δυνατότητας άμεσης και αποτελεσματικής εφαρμογής του, ώστε να συμβάλλει ουσιαστικά στην απεμπλοκή μεγάλου αριθμού εν εξελίξει έργων Α.Π.Ε., τα οποία βρίσκονται σήμερα σε αδειοδοτική τελμάτωση. Τέσσερα (4) είναι τα κύρια σημεία νομοθετικής παρέμβασης:

Ο καθορισμός «περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας» για τα έργα Α.Π.Ε., στη βάση της αρχής ότι οι Α.Π.Ε. συνιστούν περιβαλλοντικά φιλικές μορφές ενέργειας που μπορούν να χωροθετούνται ευρέως, αλλά όχι σε περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, υγροτόπους διεθνούς προστασίας (Ραμόαρ) και οικολογικούς προτεραιότητας των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας του δικτύου Natura 2000.

Η δυνατότητα εγκατάστασης έργων Α.Π.Ε. σε γαίες υψηλής παραγωγικότητας, καθώς και σε εκτός σχεδίου περιοχές όπου δεν υπάρχει ρητή απαγόρευση χωροθέτησής τους με βάση το υφιστάμενο καθεστώς.

Σε περιπτώσεις ήδη θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, ή άλλων σχεδίων χρήσεων γης, το περιεχόμενο των οποίων δεν καλύπτει επαρκώς τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε., και μέχρι την εναρμόισή τους προς τις κατευθύνσεις αυτές, η χωροθέτηση των έργων Α.Π.Ε. γίνεται με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε.

Η συμπλήρωση του αρχαιολογικού ν. 3028/2002. Έτσι, στο άρθρο 10 του νόμου αυτού προστίθεται εξουσιοδοτική διάταξη που προβλέπει τον καθορισμό αντικειμενικών κριτηρίων, διαδικασιών ελέγχου και άλλων λεπτομερειών για την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την έγκριση εγκατάστασης έργων κατά τις διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας.

8. Συνιστάται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Αυτοτελής Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επενδύσεων Α.Π.Ε., στα πρότυπα «φορέα μιας στάσης (one-stop shop)». Αποστολή της Υπηρεσίας αυτής, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και υπάγεται απ' ευθείας στον Υπουργό, είναι η παροχή πληροφοριών και η συντονισμένη διεκπεραίωση αιτημάτων που αφορούν επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. Στην Υπηρεσία αυτή εντάσσεται το Τμήμα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας της υφιστάμενης σήμερα Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας, η οποία μετονομάζεται σε Διεύθυνση Αποδοτικής Χρήσης και Εξοικονόμησης Ενέργειας.

Προτεινόμενη τροποποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Εκτίμηση για την εξοικονόμηση χρόνου στην αδειοδοτική διαδικασία
1. Έκδοση άδειας παραγωγής από τη Ρ.Α.Ε.	8 μήνες
2. Κατάργηση της ΠΠΕΑ και εξέταση όλων των σχετικών ζητημάτων στα πλαίσια της ΕΠΟ.	18 μήνες
3. Παράλληλη ροή των διαδικασιών ΕΠΟ και Προσφοράς Σύνδεσης μετά την άδεια παραγωγής.	6 μήνες
4. Ανεξάρτητη ροή των διαδικασιών ΕΠΟ και Έγκρισης Επέμβασης.	6 μήνες
5. Παράλληλη ροή των διαδικασιών άδειας εγκατάστασης, συμβάσεων σύνδεσης και πώλησης, οικοδομικής άδειας, πρωτοκόλλου εγκατάστασης κ.λπ., μετά την ενεργοποίηση της Προσφοράς Σύνδεσης (δηλ. μετά τη χορήγηση ΕΠΟ).	6 μήνες
6. Ρυθμίσεις για το χαρακτηρισμό δασικών εκτάσεων.	6 μήνες (κατά περίπτωση)
7. Ρυθμίσεις για τις εξαιρέσεις.	10 μήνες (κατά περίπτωση)
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΧΡΟΝΟΥ	44 - 50 μήνες (3,5 – 4 έτη)

B) ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ

Άρθρο 1 Εθνικός Στόχος Α.Π.Ε.

Με το άρθρο αυτό, καθορίζεται εθνικός δεσμευτικός στόχος 20% για τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην κάλυψη της τελικής κατανάλωσης ενέργειας το 2020 (αντί του 18% που προβλέπει η Οδηγία 2009/28/ΕΚ). Επίσης, καθορίζονται αντίστοιχοι εθνικοί στόχοι για τους επί μέρους ενεργειακούς τομείς, ως εξής:

40%, κατ' ελάχιστον, για τη συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το 2020,

20%, κατ' ελάχιστον, για τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη μέχρι το 2020,

10%, κατ' ελάχιστον, για τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές μέχρι το 2020.

Ειδικότερα για το στόχο συμμετοχής της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη εθνική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (40% μέχρι το 2020), το άρθρο 1 προβλέπει ότι με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται η επιδιωκόμενη αναλογία εγκατεστημένης ισχύος μέχρι το 2020, μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών Α.Π.Ε. Ο καθορισμός αυτός γίνεται βάσει των προβλέψεων και του σχεδιασμού του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Α.Π.Ε. (2010-2020), το οποίο ήδη εκπονείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στα πλαίσια των σχετικών απαιτήσεων της Οδηγίας 2009/28 και αναθεωρείται ανά διετία ή νωρίτερα, εάν συντρέχουν σημαντικοί λόγοι. Η πρώτη υπουργική απόφαση αναμένεται να εκδοθεί εντός τριμήνου από την έναρξη ισχύος του νόμου, οπότε υπολογίζεται ότι θα έχει υποβληθεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης, σύμφωνα με το οικείο χρονοδιάγραμμα της Οδηγίας (άρθρο 4 παρ. 1 και 2).

Άρθρο 2 Άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α.

Με το συγκεκριμένο άρθρο εισάγονται σημαντικές τροποποιήσεις στη διαδικασία έκδοσης της άδειας παραγωγής. Η άδεια αυτή αποτελεί την αρχή της αδειοδοτικής διαδικασίας έργων Α.Π.Ε., και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για να προχωρήσει ο κάτοχός της, στα επόμενα αδειοδοτικά στάδια (Ε.Π.Ο, άδεια εγκατάστασης), δεσμεύοντας προσωρινά τον χώρο εγκατάστασης του προτεινόμενου έργου μέχρι αυτό να ωριμάσει αδειοδοτικά ή να αποδειχθεί ότι υφίστανται ανυπερβλήτα εμπόδια για την υλοποίησή του.

Παρ. 1: Η άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. χορηγείται πλέον με απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ). Τα κριτήρια χορήγησης της άδειας παραγωγής παραμένουν γενικά τα ίδια με αυτά του ν. 3468/2006, με περαιτέρω εξειδίκευση των κριτηρίων ζ' (οικονομική και τεχνική επάρκεια του αιτούντος) και θ' (προστασία του περιβάλλοντος / Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε.), όπου καθορίζεται ρητά ότι η ΡΑΕ εξετάζει τη δυνατότητα υλοποίησης του έργου σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του Ειδικού Πλαισίου που αφορούν, αφ' ενός τις

περιοχές αποκλεισμού χωροθέτησης εγκαταστάσεων Α.Π.Ε., αφ' ετέρου τον έλεγχο της φέρουσας ικανότητας εντός των επιτρεπόμενων περιοχών. Τέλος, προστίθεται νέο κριτήριο ι' που αφορά τη συμβατότητα του συγκεκριμένου έργου με την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Α.Π.Ε., σύμφωνα με τις απαιτήσεις της νέας Οδηγίας 2009/28/ΕΚ.

Παρ. 2: Η ΡΑΕ αποφασίζει εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή του πλήρους φακέλου της αίτησης για τη χορήγηση ή μη της άδειας παραγωγής. Η απόφαση της ΡΑΕ κοινοποιείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και η δημοσιοποίησή της εξασφαλίζεται με την ανάρτησή της στο διαδίκτυο και τη δημοσίευσή της στον τύπο. Με την παράγραφο αυτή προβλέπεται επίσης ο έλεγχος νομιμότητας της απόφασης από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν προσφυγής οποιουδήποτε αποδεικνύει έννομο συμφέρον προς τούτο. Ο έλεγχος αυτός αναστέλλει τη διαδικασία αδειοδότησης.

Παρ. 3 έως 10: Διατηρούνται σε ισχύ οι αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, τροποποιούμενες βασικά κατά το γεγονός ότι η άδεια παραγωγής χορηγείται πλέον από τη ΡΑΕ και όχι από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Οι σημαντικότερες ουσιαστικές διαφορές είναι:

α) η αύξηση, από 24 σε 30 μήνες, του χρονικού διαστήματος από τη χορήγηση της άδειας παραγωγής εντός του οποίου, εάν δεν χορηγηθεί άδεια εγκατάστασης, η άδεια παραγωγής παύει να ισχύει (παράγραφος 4).

β) Με την διάταξη της παραγράφου 5 (περίπτωση α') ορίζεται ότι δεν απαιτείται τροποποίηση της άδειας παραγωγής αν η ισχύς του σταθμού αυξηθεί εφόσον η διαδοχικά κατά τρόπο ώστε η τελική ισχύς να μην είναι μεγαλύτερη από δέκα τοις εκατό (10%) συνολικά σε σχέση με την αρχική άδεια, εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή του γηπέδου άλλη εκτός από τη μείωση του εμβαδού του γηπέδου του σταθμού.

Με τα τελευταία εδάφια της ίδιας παραγράφου, λαμβάνεται μέριμνα για τις περιπτώσεις ανανέωσης του εξοπλισμού υφιστάμενων αιολικών πάρκων (ferowehing) έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας τους.

γ) Με την παράγραφο 8 ορίζεται για πρώτη φορά ότι σε περιπτώσεις αλληλοεπικάλυψης αιτήσεων για χορήγηση άδειας παραγωγής ή συγκριτικής τους αξιολόγησης λόγω προνομίων του χωροταξικού σχεδιασμού ή περιορισμένης μεταφορικής ικανότητας του ηλεκτρικού δικτύου, δίνεται προτεραιότητα λήψης στις αιτήσεις νομικών προσώπων στα οποία μετέχουν, κατά τουλάχιστον 33%, ΟΤΑ της περιοχής εγκατάστασης του έργου. Απαγορεύεται, επί ποινή ανάκλησης της ως άνω χορηγούμενης άδειας, κάθε μεταβίβαση ή ενεχυρίαση των μετοχών των ΟΤΑ επί πάντε (5) έτη από την έναρξη λειτουργίας του έργου. Με τον τρόπο αυτό, προωθούνται κατά προτεραιότητα έργα Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. στα οποία μετέχουν ουσιαστικά οι ΟΤΑ της περιοχής εγκατάστασης, με επιδιωκόμενο αποτέλεσμα την ενεργό συμμετοχή και στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινωνιών στα φιλοπεριβαλλοντικά αυτά έργα.

δ) η κατάργηση της απαίτησης για ίδια κεφάλαια ύψους τουλάχιστον 15% επί του προϋπολογιζόμενου κόστους κατασκευής του έργου Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α., προκειμένου ειδικά για αιτήσεις άδειας παραγωγής νομικών προσώπων, στο μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο των οποίων μετέ-

χουν τουλάχιστον 20 πρόσωπα, το καθένα από τα οποία έχει μετοχική ή εταιρική συμμετοχή, κατ' ανώτατο όριο, μέχρι 100.000 ευρώ, έτσι ώστε να συνάδει η διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων που υποβάλλονται από πολυμετοχικά σχήματα μικροεπενδυτών με τη νέα διατύπωση του κριτηρίου ζ' της παραγράφου 1 (παράγραφος 9),

Παρ. 11: Με αυτή τη ρύθμιση επιδιώκεται να αντιμετωπισθεί άμεσα το επείγον πρόβλημα λειψυδρίας που ταλανίζει τις νησιωτικές περιοχές με την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων, μέσω της εγκατάστασης μονάδων παραγωγής πόσιμου νερού ή νερού άλλης χρήσης με αφαλάτωση, οι οποίες συνδυάζονται με σταθμούς Α.Π.Ε. Με το παρεχόμενο δικαίωμα εξέτασης κατά απόλυτη προτεραιότητα τέτοιων μονάδων, αναμένεται να εξοικονομηθούν υδάτινοι πόροι και να μειωθεί το κόστος υδροδότησης με πόσιμο νερό των ανυδρών νησιών τουλάχιστον κατά 6.000.000 € ετησίως. Αναγκαία προϋπόθεση για την εγκατάσταση τέτοιων μονάδων είναι η σύναψη σύμβασης για τη διάθεση των παραγόμενων ποσοτήτων νερού είτε με τη Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής είτε με τους οικείους Ο.Τ.Α. Για να διασφαλισθεί μάλιστα η συνέχεια της λειτουργίας των ανωτέρω μονάδων ως συνόλου (Α.Π.Ε. και αφαλάτωση), ορίζεται ότι ο χρόνος ισχύος των εκδιδόμενων αδειών παραγωγής εξαρτάται άμεσα από τον χρόνο ισχύος των συμβάσεων διάθεσης του παραγόμενου νερού.

Παρ. 12: Με την παράγραφο αυτή διατηρούνται σε ισχύ οι βασικές πρόνοιες του άρθρου 4 του ν. 3468/2006, όσον αφορά τις εξαιρέσεις από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής, με μόνη ουσιαστική διαφορά την αύξηση, για συγκεκριμένες τεχνολογίες Α.Π.Ε., των ορίων εγκατεστημένης ισχύος σταθμών, κάτω από τα οποία δεν απαιτείται άδεια παραγωγής. Στόχος της ρύθμισης είναι η στήριξη, μέσω απλοποιημένης αδειοδοτικής διαδικασίας, διεσπαρμένων εφαρμογών Α.Π.Ε., με σημαντικές εν δυνάμει πολλαπλασιαστικές ωφέλειες, αλλά με μικρή, ακόμα, διεύθυνση στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας (φωτοβολταϊκά), καθώς και εφαρμογών Α.Π.Ε. αυξημένου ειδικού βάρους για την εθνική μας οικονομία και τη στήριξη των αγροτικών εισοδημάτων (σταθμοί βιομάζας-βιοαερίου-βιοκαυσίμων από αγροτικά, δασικά και άλλα υπολείμματα ή/και από ενεργειακές καλλιέργειες). Συγκεκριμένα, τα όρια εγκατεστημένης ισχύος αυξάνονται για τους σταθμούς βιομάζας, βιοαερίου και βιοκαυσίμων από 0,1 MW, κατά το ν. 3468/2006, σε 1 MW και για τις φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις από 0,15 MW, κατά το ν. 3468/06, σε 1 MW.

Στην ίδια παράγραφο ρυθμίζεται η διαδικασία αδειοδότησης και χορήγησης Προσφορών Σύνδεσης σε περιοχές με κορεσμένα δίκτυα όπου δημιουργείται πρόσθετο περιθώριο ηλεκτρικής ισχύος.

Παρ. 13: Ρυθμίζονται λεπτομέρειες για την υποβολή αιτήσεων και την έκδοση αδειών παραγωγής, τροποποίησης ή ανάκλησης, καθώς και για τον τρόπο δημοσιοποίησής τους.

Άρθρο 3 Διατάξεις για Ε.Π.Ο. και τις άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας

Στο παρόν άρθρο γίνονται αλλαγές με στόχο την επιτάχυνση των διαδικασιών Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων και έκδοσης των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας.

Παρ. 1: Όπως ήδη αναλύθηκε στο Γενικό Μέρος της Ει-

σηγητικής Έκθεσης, συγχωνεύονται, για έργα Α.Π.Ε., σε μία ενιαία διαδικασία οι διαδικασίες Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ). Ως εκ τούτου, η παρούσα παράγραφος 1 καθορίζει ότι ΠΠΕΑ δεν απαιτείται για τους υβριδικούς σταθμούς και τους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε., συμπεριλαμβανομένων των συνοδών έργων αυτών για την ηλεκτρική τους σύνδεση στο Σύστημα ή το Δίκτυο, την εσωτερική οδοποιία και την οδοποιία πρόσβασης. Στις περιπτώσεις αυτές, κατά τη διαδικασία έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων θα υποβάλλεται Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) η οποία, πλην των στοιχείων που καθορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, θα περιλαμβάνει και τα στοιχεία που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, ενώ στις εξεταζόμενες εναλλακτικές λύσεις, θα περιλαμβάνεται οπωσδήποτε και η μηδενική. Επίσης, θα τηρούνται όλες οι απαιτήσεις της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας για την ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία περιβαλλοντικής έγκρισης του σχεδίου.

Παρ. 2: Με την παρούσα παράγραφο τροποποιείται το άρθρο 8 του ν. 3468/2006 που αφορά τις άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας έργων Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. Διατηρούνται σε ισχύ οι βασικές πρόνοιες του άρθρου αυτού, με τις ακόλουθες σημαντικές τροποποιήσεις, εξειδικεύσεις και προσθήκες:

i) Μετά την έκδοση της άδειας παραγωγής, ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να του χορηγηθεί άδεια εγκατάστασης, απαιτείται ταυτόχρονα:

Τη χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης από τον αρμόδιο Διαχειριστή.

Τη χορήγηση της απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ), από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή.

Τη χορήγηση έγκρισης επέμβασης κατά το ν. 998/1979, όπου απαιτείται, καθώς επίσης και τυχόν άλλες άδειες αναγκαίες για την απόκτηση του δικαιώματος χρήσης της θέσης εγκατάστασης του έργου.

Με τη θεμελιώδη αυτή ρύθμιση τα τρία (3) επιμέρους στάδια της αδειοδοτικής διαδικασίας έργων Α.Π.Ε., δηλ. η Προσφορά Σύνδεσης, η Έγκριση Επέμβασης και η ΕΠΟ, χωρούν πλέον παράλληλα και όχι σειριακά όπως συνέβαινε μέχρι σήμερα. Ορθολογικοποιείται και επιταχύνεται έτσι σε μεγάλο βαθμό η αδειοδότηση των έργων Α.Π.Ε. η οποία ολοκληρώνεται συντονισμένα μέσα σε σύντομο χρόνο, αντί των 2-3 ετών που απαιτείτο συνήθως ως σήμερα.

ii) Ο αρμόδιος Διαχειριστής χορηγεί εντός τεσσάρων (4) μηνών την αιτηθείσα Προσφορά Σύνδεσης, η οποία καθίσταται δεσμευτική και οριστικοποιείται με την έκδοση της απόφασης ΕΠΟ του σταθμού Α.Π.Ε. Νοείται ότι εάν κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης ΕΠΟ του σταθμού Α.Π.Ε., υφίσταται στην περιοχή εγκατάστασης κορεσμός των δικτύων που έχει διαπιστωθεί με τη διαδικασία των δύο τελευταίων εδαφίων της περιπτώσεως α' της παραγράφου 5 του άρθρου 3, η Προσφορά Σύνδεσης δεν καθίσταται δεσμευτική ούτε οριστική. Δύνανται όμως, κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης ΕΠΟ του σταθμού Α.Π.Ε. να υφίσταται διαθέσιμος επαρκής ηλεκτρικός χώρος, τα απαιτούμενα όμως έργα σύνδεσης να είναι διαφορετικά από αυτά που είχαν καθορισθεί στην ήδη χορηγηθείσα μη δεσμευτική και μη οριστική Προσφορά Σύνδεσης. Στην τε-

λευταία αυτή περίπτωση, η Προσφορά Σύνδεσης καθίσταται δεσμευτική, με την έννοια ότι ο δικαιούχος δεσμεύει τον απαιτούμενο ηλεκτρικό χώρο και ο Διαχειριστής επικαιροποιεί ή άλλως οριστικοποιεί την τεχνική λύση ή τα αναγκαία έργα σύνδεσης, τον οικονομικό προϋπολογισμό τους και τις λοιπές σχετικές τεχνικές λεπτομέρειες. Έτσι, ο παραγωγός μπορεί να προχωρήσει στην επικαιροποίηση ή τροποποίηση της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων σύνδεσης εφόσον αυτή επιβάλλεται λόγω του νέου οριστικού σχεδιασμού τους, έχοντας όμως δεσμεύσει τον αναγκαίο ηλεκτρικό χώρο για όσο χρόνο ισχύει η δεσμευτική και οριστική πλέον Προσφορά Σύνδεσης, ήτοι πέντε έτη.

Αφού καταστεί δεσμευτική η Προσφορά Σύνδεσης, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση:

για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης.

για τη σύναψη της Σύμβασης Σύνδεσης και της Σύμβασης Πώλησης.

για την έκδοση των αδειών, πρωτοκόλλων ή λοιπών εγκρίσεων που απαιτούνται από τη ισχύουσα νομοθεσία (δασική, πολεοδομική νομοθεσία κ.λπ.) για την εγκατάσταση του σταθμού,

για την τροποποίηση της χορηγηθείσας ΕΠΟ ως προς τα έργα σύνδεσης, εφ' όσον απαιτείται κατά τα ανωτέρω.

iii) Για την έκδοση της απόφασης ΕΠΟ υποβάλλεται ο φάκελος και η ΜΠΕ στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή. Ο φάκελος θεωρείται πλήρης, εάν εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή του δεν ζητηθούν εγγράφως από τον ενδιαφερόμενο συμπληρωματικά στοιχεία. Η αναζήτηση συμπληρωματικών στοιχείων από την αρμόδια αρχή είναι δυνατή μία μόνο φορά, εκτός αν αυτά αφορούν διευκρινίσεις επί στοιχείων που είχαν ήδη ζητηθεί εγγράφως. Η αρχή εξετάζει τις εναλλακτικές λύσεις, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τα προτεινόμενα μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης και αποφαινεται για τη χορήγηση ή μη απόφασης ΕΠΟ εντός τεσσάρων (4) μηνών από το χρόνο που ο φάκελος και η ΜΠΕ θεωρήθηκαν πλήρεις. Οι κατά νόμο προβλεπόμενες γνωμοδοτήσεις, οι οποίες εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α.Π.Ε., περιορίζονται στα θέματα αρμοδιότητας κάθε γνωμοδοτούντος φορέα και στην τήρηση των όρων και προϋποθέσεων χωροθέτησης που προβλέπονται στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε. Επισημαίνεται ότι λόγω της επιτακτικής ανάγκης επίσπευσης της διαδικασίας, οι τασσόμενες προθεσμίες για τη γνωμοδότηση των φορέων ορίζονται στο σύνολό τους αποκλειστικές. Υπό την έννοια αυτή, η αδικαιολόγητη παράλειψη διατύπωσης γνώμης συνιστά πειθαρχικό αδίκημα κατά τις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα.

iv) Η άδεια εγκατάστασης εξακολουθεί, όπως και στο άρθρο 8 του ν. 3468/2006, να ισχύει για 2 έτη, με δυνατότητα παράτασης για 1σο χρόνο, εάν πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις (οι ίδιες ακριβώς που προέβλεπε και το άρθρο 8 του ν. 3468/2006). Για τη διευκόλυνση της υλοποίησης μεγάλων και σύνθετων έργων Α.Π.Ε., όπως είναι τα συγκροτήματα αιολικών πάρκων συνολικής ισχύος μεγαλύτερης των 150 MW, τα αιολικά πάρκα που συνδέονται με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα μέσω ειδικού προς τούτο υποθαλάσσιου καλωδίου, τα υβριδικά έργα Α.Π.Ε., κ.α., τα οποία μπορούν να παρουσιάσουν σημαντικές και μη αναμενόμενες καθυστερήσεις στη διάρκεια της υλοποίησής τους, ακριβώς λόγω του μεγέθους ή/και της τεχνικά σύνθετης κατασκευής τους, παρέχεται η δυνατό-

τητα έγκρισης παράτασης της ισχύος της άδειας εγκατάστασης για χρονικό διάστημα ίσο με αυτό που πραγματικά απαιτείται για την εκτέλεση του έργου, μετά την υποβολή τεκμηριωμένου σχετικού αιτήματος, με συντημένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, από τον κάτοχο της άδειας εγκατάστασης. Για τα ίδια ως άνω έργα, και για τους ίδιους ως άνω λόγους, παρέχεται και η δυνατότητα έκδοσης τμηματικών αδειών λειτουργίας κατά τη διάρκεια κατασκευής τους, για πλήρως αποπερατωθέντα τμήματα των έργων αυτών που έχουν τεχνική και λειτουργική αυτοτέλεια.

v) Εξαιρούνται από την υποχρέωση λήψης απόφασης ΕΠΟ οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί και οι ανεμογεννήτριες που εγκαθίστανται σε κτίρια ή/και άλλες δομικές κατασκευές ή μέσα σε οργανωμένους υποδοχείς βιομηχανικών δραστηριοτήτων. Εξαιρούνται, επίσης, οι σταθμοί Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε γήπεδα, εφ' όσον η εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς τους δεν υπερβαίνει τα καθοριζόμενα ανά τεχνολογία όρια. Η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει: α) για σταθμούς Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε γήπεδα τα οποία βρίσκονται μέσα σε καθορισμένες περιοχές του δικτύου Natura 2000 ή σε παράκτιες ζώνες που απέχουν λιγότερο από εκατό (100) μέτρα από την οριογραμμή του αιγαλιού, εκτός βραχονησίδων. Ομοίως δεν ισχύει για σταθμούς Α.Π.Ε. που γειτνιάζουν σε απόσταση μικρότερη των εκατό πενήντα (150) μέτρων με άλλο σταθμό Α.Π.Ε. που είναι εγκατεστημένος σε άλλο γήπεδο και έχει εκδοθεί άδεια παραγωγής ή απόφαση ΕΠΟ ή προσφορά σύνδεσης για σταθμό Α.Π.Ε. ίδιας τεχνολογίας, η δε συνολική ισχύς των σταθμών υπερβαίνει τα παραπάνω καθοριζόμενα όρια.

vi) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται το είδος και το ύψος των εγγυήσεων που παρέχονται προς τον αρμόδιο Διαχειριστή, κατά την υπογραφή της σύμβασης σύνδεσης, από τους φορείς σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. που εξαιρούνται από την υποχρέωση χορήγησης άδειας παραγωγής. Το ύψος της εγγύησης κλιμακώνεται ανάλογα με την εγκατεστημένη ισχύ του σταθμού και αποσκοπεί στη διασφάλιση της έγκαιρης σύνδεσης στο Δίκτυο ή το Σύστημα του σταθμού, εντός συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Από την υποχρέωση παροχής εγγυήσεων εξαιρούνται οι σταθμοί Α.Π.Ε. ανεξαρτήτως ισχύος που εγκαθίστανται σε κτίρια. Επίσης απαλλάσσονται οι σταθμοί Α.Π.Ε., ανεξαρτήτως ισχύος, για τους οποίους έχει υπογραφεί πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου Σύμβαση Σύνδεσης, δεδομένου ότι έχουν ήδη αξιολογηθεί από τη Ρ.Α.Ε. στο κριτήριο (ζ) της παραγράφου 1 του άρθρου του ν. 3468/2006.

Άρθρο 4

Ένταξη και Σύνδεση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.

Με το άρθρο 4 τροποποιείται στο άρθρο 11 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, ώστε να εξασφαλίζεται η ισότιμη και δίκαιη πρόσβαση των σταθμών Α.Π.Ε. στο Σύστημα και το Δίκτυο. Με την προτεινόμενη τροποποίηση αναγνωρίζεται το πραγματικό γεγονός ότι τα έργα σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένων των υποσταθμών ανύψωσης, τα οποία ούτως ή άλλως κατασκευάζονται στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων από τους παραγωγούς Α.Π.Ε. και χρηματοδοτούνται από αυτούς, αξιοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά από τους σταθμούς Α.Π.Ε. και επο-

μένως αποτελούν ουσιαστικό και αναπόσπαστο μέρος τους. Ως εκ τούτου, δεν δικαιολογείται να αντιμετωπίζονται διαφορετικά από τον ίδιο το σταθμό. Έτσι, ο παραγωγός μπορεί πλέον να κατασκευάζει τα έργα αυτά με βάση τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης, και φυσικά τις απαιτήσεις των Κωδικών και της νομοθεσίας, επιλέγοντας τις βέλτιστες τεχνικά, λειτουργικά και περιβαλλοντικά λύσεις και να διατηρεί την ιδιοκτησία και διαχείρισή τους, χωρίς να δεσμεύεται από τους κατασκευαστικούς περιορισμούς του Κύριου του Συστήματος, οι οποίοι δεν του προσφέρουν την αναγκαία ευελιξία για την επίτευξη του ανωτέρω βέλτιστου αποτελέσματος. Ακόμη, διασφαλίζεται η πρόσβαση τρίτων στα έργα σύνδεσης, εφόσον το κρίνει απαραίτητο ο αρμόδιος Διαχειριστής.

Περαιτέρω προβλέπεται η δυνατότητα του Διαχειριστή να επιβάλει την εκτέλεση πρόσθετων έργων ώστε να πληρούνται πρόσθετες τεχνικές ή λειτουργικές απαιτήσεις, οπότε το σχετικό κόστος καλύπτεται από τον Κύριο του Συστήματος.

Δεδομένου ότι η διασύνδεση των Μη Διασυνδεδεμένων νησιών με το Σύστημα αποτελεί έργο γενικότερης σημασίας για την οικονομία της χώρας και της προστασίας του περιβάλλοντος, εντός εξαιρήσεως από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, εκπονείται από το Διαχειριστή του Συστήματος ο Στρατηγικός Σχεδιασμός Διασυνδέσεων Νησιών, ο οποίος εντάσσεται στη Μελέτη Ανάπτυξης του Συστήματος (Μ.Α.Σ.Μ.).

Κατά τα λοιπά διατηρούνται σε ισχύ και επαναλαμβάνονται οι διατάξεις που ήδη υπήρχαν στο καταργηθέν άρθρο 11, περί των δικαιωμάτων επέμβασης επί του εδάφους των παραγωγών Α.Π.Ε. Αν κύριος του εδάφους είναι το Δημόσιο, το αντίλλαγμα χρήσης του εδάφους που αναλογεί στα έργα σύνδεσης που ανήκουν στην κυριότητα του αδειούχου παραγωγής υπολογίζεται επί των μεμονωμένων τμημάτων του εδάφους που καταλαμβάνεται από τις βάσεις των πυλώνων των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας των έργων σύνδεσης, ενώ δεν καταβάλλεται αντίλλαγμα για τα έργα σύνδεσης που ανήκουν στον Κύριο του Συστήματος.

Άρθρο 5

Ορθολογικοποίηση της τιμολόγησης ενέργειας που παράγεται από σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.

Παρ. 1: Με την παράγραφο αυτή, η χρονική διάρκεια ισχύος της σύμβασης πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. ορίζεται γενικώς σε είκοσι (20) έτη, αντί του ουσιαστικά ισοδύναμου διαστήματος των 10 ετών με μονομερές δικαίωμα του παραγωγού να την παρατείνει για ακόμα 10 έτη με τους ίδιους όρους, που προέβλεπε το άρθρο 12 του ν. 3468/2006. Σημειώνεται ότι η 20ετής διάρκεια ισχύος ήδη στο άρθρο 12 του ν. 3468/2006 για τους υβριδικούς σταθμούς Α.Π.Ε., διατηρείται δε για τους σταθμούς αυτούς και στο παρόν άρθρο. Τέλος, ειδικά για τους ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής -μία δυναμικά εξελισσόμενη και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα για τη χώρα μας τεχνολογία παραγωγής ηλεκτρικού φορτίου βάσης, η οποία όμως έχει μακρά περίοδο οικονομικής απόσβεσης του σχετικού εξοπλισμού λόγω υψηλού κόστους και τεχνικά σύνθετης κατασκευής- το παρόν άρθρο καθορίζει μεγαλύτερη από τις υπόλοιπες Α.Π.Ε. διάρκεια ισχύος της σύμβασης πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, και συγκεκριμένα τα 25 έτη.

Παρ. 2: Στην παράγραφο αυτή, οι τιμές ηλεκτρικής ε-

νέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. (€/MWh) που αναγράφονται στον σχετικό πίνακα, διακρίνονται σε τέσσερις (4) ομάδες:

i) Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει εμπορικά ώριμες τεχνολογίες, όπως είναι τα χερσαία αιολικά πάρκα και οι μικροί υδροηλεκτρικοί σταθμοί (ισχύος έως 15 MW). Στην ομάδα αυτή διατηρούνται ακριβώς οι αντίστοιχες τιμές του ισχύοντος άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως αυτές εξελίχθηκαν διαχρονικά σύμφωνα με τη μεθοδολογία της παρ. 6 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, και καθορίστηκαν κατ'έτος με τις σχετικές αποφάσεις του (πρώην) Υπουργού Ανάπτυξης, μετά από σύμφωνη γνώμη της Ρ.Α.Ε. Σημειώνεται ότι οι τιμές που αναγράφονται στον πίνακα του παρόντος για τις ως άνω τεχνολογίες (χερσαία αιολικά πάρκα, μικροί υδροηλεκτρικοί σταθμοί), αναφέρονται στην τελευταία υπουργική απόφαση που εκδόθηκε στα πλαίσια του ν. 3468/2006, (Απόφαση Δ6/Φ1/οικ. 25859/14.12.2009/ΦΕΚ Β' 2514) και, συνεπώς, ενσωματώνουν την αναπροσαρμογή των τιμών μέχρι τέλους του έτους 2008. Η διακρίση της τιμής σε Διασυνδεδεμένα και Μη Διασυνδεδεμένα νησιά παραμένει για τα αιολικά πάρκα, ενώ καταργείται ουσιαστικά για όλες τις άλλες τεχνολογίες, δεδομένου ότι η παραγόμενη ενέργεια από αυτά υπόκειται σε περικοπές της παραγόμενης ενέργειας λόγω τεχνικών ζητημάτων που συνδέονται με την ασφαλή λειτουργία των Μη Διασυνδεδεμένων νησιών.

ii) Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει αναδυόμενες και τεχνολογικά σύνθετες εφαρμογές Α.Π.Ε., όπως είναι οι ηλιοθερμικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής που αξιοποιούν γεωθερμική ενέργεια, οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα ή βιοαέριο κ.ά. Στις τεχνολογίες αυτές προβλέπονται αυξημένες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας (€/MWh), και μάλιστα ενιαίες για όλη τη χώρα, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να επιτρέψουν την αποπληρωμή και εύλογη απόδοση του σημαντικά αυξημένου, σε σχέση με τις εμπορικά ώριμες τεχνολογίες, επενδυτικού τους κόστους, στην 20ετή ή 25ετή διάρκεια ισχύος του συμβολαίου πώλησης.

Έτσι η τιμή διαφορφώνεται για ηλιοθερμικούς σταθμούς σε 264,84€/MWh, για ηλιοθερμικούς σταθμούς με σύστημα αποθήκευσης σε 284,84€, για γεωθερμική ενέργεια χαμηλής θερμοκρασίας σε 150€/MWh και για γεωθερμική ενέργεια υψηλής θερμοκρασίας σε 99,44€/MWh.

Ειδικότερα για τη βιομάζα (εξαιρουμένου του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων), γίνεται η εξής διακρίση:

Βιομάζα, τρεις υποκατηγορίες ανάλογα με το μέγεθος της εγκατάστασης (μέχρι 1MW, 1-5 MW και πάνω από 5 MW) και τιμές 200, 175 και 150€/MWh, αντίστοιχα.

Αέρια εκλυόμενα από χώρους υγειονομικής ταφής και από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού και βιοαέρια με εγκατεστημένη ισχύ σε δύο υποκατηγορίες (μέχρι 2MW και πάνω από 2MW) με τιμές 120 και 99,44€/MWh, αντίστοιχα.

Βιοαέριο που προέρχεται από βιομάζα (κτηνοτροφικά και αγροτοβιομηχανικά οργανικά υπολείμματα και απόβλητα) σε δύο υποκατηγορίες (μέχρι 1MW και πάνω από 1MW) με τιμές 220 και 200€/MWh, αντίστοιχα.

Οι ως άνω εφαρμογές της βιομάζας, παρουσιάζουν αυξημένο ειδικό βάρος για την εθνική μας οικονομία, λόγω της συμβολής τους στη στήριξη των αγροτικών εισοδημάτων, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην περιφερειακή ανάπτυξη.

iii) Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει εφαρμογές Α.Π.Ε. μι-

κρής κλίμακας, κυρίως σε κτίρια, όπως είναι οι ανεμογεννήτριες μέχρι 50 kW και τα φωτοβολταϊκά μέχρι 10 kWp. Με στόχο την ευρύτερη χρήση των Α.Π.Ε. στον κτιριακό τομέα, δηλαδή κοντά στην κατανάλωση, προβλέπονται αυξημένες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας (€/MWh) για τις εφαρμογές αυτές. Έτσι για τις μικρές ανεμογεννήτριες μέχρι 50kW η τιμή διαμορφώνεται στα 250€/MWh και για τα φωτοβολταϊκά στον κτιριακό τομέα στα 550€/MWh.

iv) Τέλος, η τέταρτη ομάδα περιλαμβάνει τις εφαρμογές Σ.Η.Θ.Υ.Α., όπου η αβεβαιότητα που υπάρχει λόγω των διακυμάνσεων της τιμής του φυσικού αερίου, αντισταθμίζεται μέσω συντελεστή ρήτρας τιμής φυσικού αερίου. Έτσι η τιμή για το διασυνδεδεμένο σύστημα διαμορφώνεται πλέον ως 87,84xΣΡ και για το μη διασυνδεδεμένο ως 99,44xΣΡ, όπου ο συντελεστής ρήτρας φυσικού αερίου ορίζεται ως εξής: ΣΡ = 1+(ΜΤΦΑ-26)/(100xηελ)

Όπου ΜΤΦΑ είναι η ανά τρίμηνο μέση μοναδιαία τιμή πώλησης φυσικού αερίου για συμπαραγωγή σε €/MWh ανωτέρας θερμογόνου δύναμης (ΑΘΔ) στους χρήστες Φ.Α. στην Ελλάδα, εξαιρουμένων των πελατών ηλεκτροπαραγωγής. Η τιμή αυτή ορίζεται με μέριμνα της ΔΕΠΑ Α.Ε. και κοινοποιείται ανά τρίμηνο στον ΔΕΣΜΗΕ.

ηελ είναι ο ηλεκτρικός βαθμός απόδοσης της διάταξης Σ.Η.Θ.Υ.Α. επί ανωτέρας θερμογόνου δύναμης (ΑΘΔ) φυσικού αερίου, η οποία ορίζεται σε 0,33 για μονάδες Σ.Η.Θ.Υ.Α. ≤1MWε, και σε 0,35 για μονάδες Σ.Η.Θ.Υ.Α. >1MWε. Η τιμή του ΣΡ δεν μπορεί να είναι μικρότερη της μονάδας

Με το εδάφιο γ) της παραγράφου 2, δίνεται επιπλέον κίνητρο για την υλοποίηση έργων Α.Π.Ε. που δεν θα ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα δημόσιας επιχορήγησης. Συγκεκριμένα, λαμβάνεται μέριμνα ώστε η ενέργεια που παράγεται από επενδύσεις Α.Π.Ε. που υλοποιούνται χωρίς τη χρήση δημόσιας επιχορήγησης, πλην των φωτοβολταϊκών και των ηλιοθερμικών σταθμών, να τιμολογείται με βάση τις τιμές του πίνακα της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει κάθε φορά, προσαυξημένες κατά ποσοστό 20% για αιολική, υδροηλεκτρική και γεωθερμική ενέργεια, και κατά ποσοστό 15% για τις περιπτώσεις βιομάζας (εξαιρουμένου του βιοαποδομησιμού κλάσματος αστικών αποβλήτων) και βιοαερίου. Αντιστοίχα, για τη Σ.Η.Θ.Υ.Α., η προσαύξηση φτάνει το 20% και εφαρμόζεται μόνο στο σταθερό σκέλος της τιμολόγησης.

Εδάφιο δ) της παραγράφου 2: Η διασύνδεση των νησιών αποτελεί εθνική προτεραιότητα με πολλαπλά οφέλη. Σήμερα, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στηρίζεται στη λειτουργία ακριβών και ρυπαρών τοπικών πετρελαϊκών σταθμών, ενώ το πλούσιο αιολικό και ηλιακό δυναμικό παραμένει ουσιαστικά ανεκμετάλλευτο. Έτσι με αυτό το εδάφιο, σε παραγωγούς σταθμών Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε Μη Διασυνδεδεμένα νησιά και βραχονησίδες της ελληνικής επικράτειας, και οι οποίοι αναλαμβάνουν το κόστος κατασκευής της απαραίτητης υποβρύχιας σύνδεσης, παρέχεται τιμολόγηση με βάση την τιμή που ισχύει για Μη Διασυνδεδεμένα νησιά προσαυξημένη έως και κατά 25%. Η ακριβής προσαύξηση καθορίζεται μονοσήμαντα και ενιαία με βάση μαθηματικό τύπο που λαμβάνει υπόψη το μέγεθος των σταθμών Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται και το μήκος του νέου έργου σύνδεσης. Πιο αναλυτικά, οι βασικές αρχές της προτεινόμενης ρύθμισης είναι:

- η προσαύξηση της τιμολόγησης αυξάνεται με την απόσταση της σύνδεσης, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα έργων που θα έχουν αυξημένο κόστος σύνδεσης,

- η προσαύξηση της τιμολόγησης μειώνεται με την ε-

γκατεστημένη ισχύ του έργου, έτσι ώστε για διασυνδεδεμένα έργα να εξυπηρετήσουν μεγαλύτερα έργα Α.Π.Ε. να δίνεται χαμηλότερη προσαύξηση,

- η ελάχιστη τιμή εισάγεται διότι σε κάθε περίπτωση υποβρύχιας διασύνδεσης υπάρχουν πάγια πρόσθετα έξοδα για το έργο (πρόσθετα έργα υποδομής, υποθαλάσσιο καλώδιο, λιμενικές εγκαταστάσεις), αλλά και σημαντικά εθνικά και κοινωνικά οφέλη λόγω της διασύνδεσης,

- η μέγιστη τιμή εισάγεται για να προωθηθούν καταρχήν τα έργα εκείνα που μπορούν να είναι βιώσιμα χωρίς να απαιτούν σημαντική προσαύξηση στην τιμολόγηση.

Τέλος, με το εδάφιο ε) της παραγράφου 2, επιτρέπεται σε Ηλιοθερμικούς σταθμούς να χρησιμοποιούν και ενέργεια που προέρχεται από φυσικό αέριο, LPG, ντίζελ, βιοντίζελ ή άλλα βιοκαύσιμα, εφόσον η χρήση της ενέργειας αυτής κρίνεται αναγκαία για την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας και δεν υπερβαίνει το 15% της ετήσιας παραγόμενης ενέργειας. Το όριο αυτό μπορεί να προσαυξάνεται κατά 5% εάν χρησιμοποιείται βιοντίζελ ή άλλα βιοκαύσιμα.

Παρ. 3: Η στήριξη, η προώθηση και η υλοποίηση αιολικών πάρκων σε περιοχές χαμηλού αιολικού δυναμικού, συμβάλλει σε μια πιο ομοιόμορφη γεωγραφική κατανομή των αιολικών πάρκων ανά την ελληνική επικράτεια, με μεγαλύτερη κοινωνική και περιβαλλοντική αποδοχή, αλλά και με πολλαπλά οφέλη για την διαχείριση και την αξιοποίηση του ελληνικού ηλεκτρικού συστήματος. Έτσι, η παρούσα ρύθμιση προβλέπει ότι με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής θα καθορισθεί επαύξηση της ισχύουσας τιμής ηλεκτρικής ενέργειας από χερσαία αιολικά πάρκα που εγκαθίστανται σε θέσεις χαμηλού αιολικού δυναμικού μέσα στις Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας, όπως αυτές καθορίστηκαν με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε.. Το ποσοστό επαύξησης της ισχύουσας τιμής θα είναι αντιστρόφως ανάλογο του αιολικού δυναμικού των θέσεων αυτών και θα λαμβάνει υπ' όψη του την παραγωγική αποδοτικότητα των χρησιμοποιούμενων ανεμογεννητριών. Προφανώς, το αιολικό δυναμικό των θέσεων θα εκφράζεται σε ισοδύναμες ώρες λειτουργίας με βάση την απολογιστική πραγματική παραγωγή ενέργειας σε κάθε διάστημα χρόνου ώστε να διασφαλίζεται δίκαιη και διαφανής τιμολόγηση.

Παρ. 4: Με την παράγραφο αυτή καθορίζεται ο τρόπος αποζημίωσης μέρους των περικοπών ενέργειας που επιβάλλει ο Διαχειριστής στους παραγωγούς αιολικής ενέργειας, έτσι ώστε να εμπεδωθεί κλίμα επενδυτικής ασφάλειας και να μην εκτίθενται οι παραγωγοί σε υπερβολικό κίνδυνο που δεν βρίσκεται υπό την ευθύνη του ελέγχου τους. Συγκεκριμένα, δεδομένων των αντικειμενικών περιορισμών λειτουργίας του εθνικού ηλεκτρικού συστήματος, εξαιτίας μη ευέλικτων και πεπαλαιωμένων συμβατικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής με υψηλά τεχνικά ελάχιστα, ελλείπων διασυνδέσεων, απουσίας δυνατότητας αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, κ.λπ., είναι δυνατό υπό συνθήκες μεγάλης διείσδυσης της αιολικής ενέργειας να απαιτηθεί να επιβάλλονται στους αιολικούς σταθμούς περικοπές που δεν θα επιβάλλονταν στο μέγεθος αυτό, εάν το συμβατικό σύστημα ηλεκτροπαραγωγής ήταν πιο ευέλικτο. Με την εισαγόμενη τροποποίηση περιορίζεται η έκθεση των αιολικών παραγωγών στον κίνδυνο αυτό, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ένα ελάχιστο όριο βιωσιμότητας του αιολικού τους σταθμού. Το όριο αυτό είναι σε κάθε περίπτωση μικρότερο από την απόδοση που θα επιτύχανε ο αιολικός σταθμός εάν δεν του επιβάλλονταν οι

εν λόγω περικοπές.

Παρ. 5: Η εφαρμογή του Συστήματος Εγγυήσεων Προέλευσης και του Μηχανισμού Διασφάλισης του, γίνεται πλέον με απόφαση της Ρ.Α.Ε. και όχι με απόφαση του Υπουργού (Ανάπτυξης), μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε., όπως ισχύει μέχρι σήμερα.

Παρ. 6: Η αποκλιμάκωση των τιμών για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς παραμένει όπως ισχύει σήμερα, αλλά καταργείται η τιμολόγηση για έργα ισχύος μικρότερης των 100kW σε Μη Διασυνδεδεμένα νησιά. Όπως είναι γνωστό, τα ελληνικά νησιά απολαμβάνουν πλούσιο ηλιακό δυναμικό λόγω γεωγραφικής θέσης και επιπλέον επιτυγχάνεται υψηλότερη απόδοση των φωτοβολταϊκών συστημάτων λόγω χαμηλότερης θερμοκρασίας περιβάλλοντος (η απόδοση των ΦΒ βελτιώνεται σε χαμηλότερες θερμοκρασίες περιβάλλοντος).

Παρ. 7: Με την εισαγόμενη τροποποίηση, ρυθμίζεται το θέμα της αναπροσαρμογής των τιμών: i. της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από φωτοβολταϊκούς σταθμούς που έχουν συνάψει σύμβαση, η οποία δεν τροποποιείται σύμφωνα με το εδάφιο δ) της παραγράφου 5 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009, και ii. της ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς με ισχύ κατώτερη των 100 kW στο Μη Διασυνδεδεμένο Δίκτυο, κατηγορία η οποία εφεξής καταργείται. Στην τελευταία περίπτωση καθορίζεται ότι η αναπροσαρμογή γίνεται σύμφωνα με τα ισχύοντα για την περίπτωση (Γ) του πίνακα της παραγράφου 3 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009, όπως ισχύει. Κατά τα λοιπά διατηρούνται σε ισχύ και επαναλαμβάνονται οι διατάξεις που ήδη υπήρχαν στην παράγραφο 5 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009.

Παρ. 8: Προβλέπεται ότι το Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις, που θεσπίστηκε με το ν. 3734/2009 (άρθρο 27Α, παρ. 8), επεκτείνεται και σε κτίρια όπου στεγάζονται Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 6 Θαλάσσια αιολικά πάρκα

Η τροποποίηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου ώστε να υπάρξει ένας Εθνικός Στρατηγικός Ενεργειακός Σχεδιασμός για την εγκατάσταση αιολικών μονάδων στον εθνικό θαλάσσιο χώρο αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας που απορρέει από το Σύνταγμα (άρθρο 24) για το λόγο αυτό, στο ν. 3468/2006 προστίθεται άρθρο 6Α με το οποίο ρυθμίζονται συνολικά τα θέματα χωροθέτησης, αδειοδότησης και εκμετάλλευσης θαλάσσιων αιολικών πάρκων.

Δεδομένου ότι η τεχνολογία για την εγκατάσταση αιολικών εγκαταστάσεων σε μεγάλα βάθη, όπως είναι αυτά της χώρας μας, βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο και είναι ακόμη εξαιρετικά δαπανηρή, δεν συντρέχει κατεπείγον λόγος άμεσης πραγματοποίησής τους. Σημειώνεται ότι σήμερα το συνολικό κόστος επένδυσης ενός αιολικού πάρκου στη θάλασσα ανέρχεται σύμφωνα με πραγματικά απολογιστικά στοιχεία κόστους στη Βρετανία και τη Γερμανία, σε 3.000-4.000 €/kW, έναντι 1.300-1.500 €/kW ενός τυπικού χερσαίου αιολικού πάρκου. Εξάλλου, δεν είναι ακόμη ώριμα τα απαιτούμενα έργα επέκτασης/ένισχυσης του Συστήματος, ώστε να δημιουργηθεί επαρκής διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος και για θαλάσσιες αιολικές μονάδες. Συνεπώς, τουλάχιστον μέχρι να ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός και να τυποποιηθεί η κατασκευή των βάσεων των ανεμογεννητριών στο θαλάσσιο χώρο, υπάρχει ο αναγκαίος χρόνος για να σχεδιασθεί με ορθολογικό και αποτελεσμα-

τικό τρόπο ένα πρότυπο σύστημα ανάπτυξης των υπεράκτιων αιολικών μονάδων. Με βάση τα ανωτέρω και κυρίως τις ιδιαιτερότητες των ελληνικών θαλάσσιων, την ευαισθησία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, το σχετικά περιορισμένο δυναμικό για θαλάσσια αιολικά πάρκα, λόγω βάθους, τις προοπτικές εξέλιξης της συγκεκριμένης τεχνολογίας και τις προβλέψεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Α.Π.Ε. (2010-2020), το ζήτημα της χωροθέτησης των θαλάσσιων αιολικών πάρκων παραμένει, με την προτεινόμενη διάταξη, καθ' ολοκληρίαν στο Κράτος το οποίο, ολοκληρώνοντας το σχεδιασμό και την αδειοδότηση, θα μπορεί να προβεί στη διενέργεια δημόσιων διαγωνισμών για την κατασκευή και την εκμετάλλευση καθενός από αυτά από ιδιώτες επενδυτές για ορισμένο χρόνο. Συγκεκριμένα:

Παρ. 1: Προσδιορίζεται το θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου καθίσταται δυνατή η εγκατάσταση θαλάσσιων αιολικών πάρκων στον εθνικό θαλάσσιο χώρο.

Παρ. 2.: Η θέση, η απαιτούμενη έκταση, ο τρόπος σύνδεσης με το Σύστημα και η εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς κάθε θαλάσσιου αιολικού πάρκου καθορίζονται με τα ειδικά σχέδια που υποβάλλονται σε διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης, με γνώμονα ιδίως την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, τις ανάγκες της εθνικής άμυνας, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, καθώς και την ενεργειακή εξασφάλιση των νησιών.

Παρ. 3: Ορίζεται ότι το ή τα ειδικά σχέδια της προηγούμενης παραγράφου εγκρίνονται με προεδρικό διάταγμα που προτείνεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τους συναρμόδιους Υπουργούς Εξωτερικών (για την εφαρμογή διακρατικών/διεθνών συμβάσεων), Οικονομικών (για τη χρήση εκτάσεων του Δημοσίου), Οικονομικής Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (για θέματα ναυτιλίας και ασφάλειας των θαλάσσιων μεταφορών), Εθνικής Άμυνας (για θέματα εθνικής ασφάλειας και Πολιτισμού και Τουρισμού (για θέματα θαλάσσιου πολιτιστικού περιβάλλοντος και τουριστικής πολιτικής).

Παρ. 4: Για όλα τα θαλάσσια αιολικά πάρκα τηρείται η διαδικασία έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, που αφορά έργα και δραστηριότητες της Α' Κατηγορίας (1η Υποκατηγορία), συμπληρωμένης ως προς το σημείο αυτό της υπ' αριθ. 11 δραστηριότητας του Πίνακα 10 – Ειδικά Έργα του Παραρτήματος 1 της κοινής απόφασης ΗΠ 15393/2332/2002 των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Π.Ε.ΧΩ. Δ.Ε «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε Κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002» (Β' 1022). Διευκρινίζεται ότι δεν απαιτείται εν προκειμένω ΠΠΕΑ και διότι η χωροθέτηση θα προβλέπεται από τα εγκεκριμένα κατά την παράγραφο 3 ειδικά σχέδια.

Παρ. 5: Εφόσον α) με την έγκριση του ειδικού σχεδίου εκκαθαρίζονται τα κυριότερα ζητήματα που αφορούν την εγκατάσταση των θαλάσσιων αιολικών πάρκων β) η διαδικασία αδειοδότησης ενεργεί από το ίδιο το Δημόσιο, και γ) η σχετική Άδεια δεν εκδίδεται επ' ονόματι ιδιώτη, δεν είναι αναγκαία η τήρηση του ίδιου αδειοδοτικού καθεστώτος, που προβλέπεται στο ν. 3468/2006, για τις χερσαίες εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. Ειδικότερα, προβλέπεται, μετά και την ΕΠΟ, η έκδοση Άδειας από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μίας στην οποία περιλαμβάνεται και η Προσφορά Σύνδεσης με τον αρμόδιο Διαχει-

ριστή. Τα ειδικότερα ζητήματα για το περιεχόμενο της Άδειας αυτής, η διαδικασία έκδοσής της και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του ΥΠΕΚΑ.

Παρ. 6: Μετά την έκδοση της Άδειας της προηγούμενης παραγράφου το Δημόσιο, με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας προκηρύσσει ανοικτό δημόσιο διαγωνισμό, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3669/2008 «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων», για την εκτέλεση με αυτοχορηματοδότηση ή χρηματοδότηση των έργων κατασκευής και διασύνδεσης κάθε θαλάσσιου αιολικού πάρκου, με αντάλλαγμα την παραχώρηση εν όλω ή εν μέρει της εκμετάλλευσης στον ανάδοχο για ορισμένο χρόνο.

Παρ. 7: Με προεδρικό διάταγμα, ρυθμίζονται όλα τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, τα συμβατικά τεύχη, τα κριτήρια επιλογής, και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Παρ. 8: Σε αντίθεση με την άδεια της παραγράφου 5, η άδεια λειτουργίας χορηγείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σύμφωνα με τη διαδικασία των παραγράφων 11 και 12 του άρθρου 8 του ν. 3468/2006.

Άρθρο 7

Ειδικό τέλος και παροχή κινήτρων στους οικιακούς καταναλωτές περιοχών όπου εγκαθίστανται έργα Α.Π.Ε.

Παρ. 1: Διευρύνεται το εύρος των δικαιούχων που απαλλάσσονται από την καταβολή του ειδικού τέλους, που περιγράφεται στην παράγραφο 3, ώστε να περιλαμβάνονται, πέραν των φωτοβολταϊκών, και τα συστήματα Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε κτίρια.

Παρ. 2: Καθορίζεται ότι τα έσοδα που προέρχονται από τις δημοπρατήσεις των αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου προστίθενται στα έσοδα από το ειδικό τέλος της παραγράφου 3 που επιβαρύνει τους σταθμούς Α.Π.Ε.

Παρ. 3: Ένα από τα βασικά εμπόδια που αντιμετωπίζει η ανάπτυξη των Α.Π.Ε. στη χώρα μας είναι η έλλειψη τοπικής κοινωνικής ανοχής, η οποία εδράζεται κυρίως στην άγνοια και την έλλειψη ενημέρωσης ή την εσφαλμένη εντύπωση ότι οι Α.Π.Ε. αντιστρατεύονται άλλες αναπτυξιακές δραστηριότητες και οικονομικές αξίες, όπως είναι ο τουρισμός ή η αξία γης και ακινήτων. Πέραν όμως των παραμέτρων αυτών, διάχυτη είναι η εντύπωση στον τοπικό πληθυσμό ότι οι επενδύσεις αποφέρουν ελάχιστα στην οικονομική ευμάρεια κάθε ατόμου ξεχωριστά, παρά το γενναίο ειδικό τέλος 3% επί του κύκλου εργασιών που αποδίδεται στους οικείους Ο.Τ.Α. και παρά τις παράπλευρες αναπτυξιακές δράσεις που αναπτύσσονται, οι οποίες εύλογα αφορούν ένα μέρος μόνο του πληθυσμού που ασχολείται με σχετικές εργασίες.

Με την εισαγόμενη τροποποίηση του άρθρου 25 του ν. 3468/2006, αναδιαρθρώνεται ο τρόπος αξιοποίησης του ειδικού τέλους. Πιο συγκεκριμένα:

α) Μέρος του ειδικού τέλους 3% (μέχρι 1%) πιστώνεται μέσω των προμηθευτών, κατά προτεραιότητα στους οικιακούς καταναλωτές που βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων των παλαιών κοινοτήτων (δημοτικών διαμερισμάτων) του Δήμου, στις οποίες είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί Α.Π.Ε., και ακολούθως στους οικιακούς καταναλωτές των λοιπών δημοτικών διαμερισμάτων με σκοπό να πιστωθούν κατά το ποσό αυτό οι λογαριασμοί καταναλω-

σης ηλεκτρικής ενέργειας των οικιακών αυτών καταναλωτών. Η πίστωση γίνεται προοδευτικά με τη κατανάλωση του κάθε οικιακού καταναλωτή, ώστε να εξασφαλίζεται κοινωνικά δίκαιη κατανομή του οφέλους. Η πίστωση αυτή αναγράφεται διακριτά στο λογαριασμό του οικιακού καταναλωτή για να είναι σαφές ότι υφίσταται λόγω του έργου Α.Π.Ε. που είναι εγκατεστημένο στην περιοχή.

β) Ποσό ποσοστού 0,3% από το ειδικό τέλος αποδίδεται υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Περιβαλλοντικών Σχεδίων.

Παρ. 4: Διευρύνεται το πεδίο των έργων και δραστηριοτήτων που μπορεί να εκτελούν οι οικείοι Ο.Τ.Α. με το εισπραττόμενο κατά την προηγούμενη παράγραφο ειδικό τέλος, το οποίο πλέον περιλαμβάνει και την εκτέλεση περιβαλλοντικών δράσεων, έργων τοπικής ανάπτυξης και κοινωνικής υποστήριξης.

Άρθρο 8

Τροποποίηση διατάξεων για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Με το άρθρο 8 εκσυγχρονίζεται η περιβαλλοντική/χωροταξική νομοθεσία, ώστε να λαμβάνει ρητά υπόψη την ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής που πλέον είναι η μέγιστη απειλή για τον πλανήτη, τη ζωή και το περιβάλλον. Περαιτέρω, καίτοι οι Α.Π.Ε. συνιστούν πηγές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον και μερικότερη έκφανση -αλλά και βασική συνιστώσα- της αρχής της αειφορίας, με την παράγραφο 2 ρητώς προβλέπεται ότι, οι περιοχές της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), ήτοι οι περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης, οι υγρότοποι διεθνούς σημασίας (Υγρότοποι RAMSAR) και οι οικότοποι προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την απόφαση 200/613/ΕΚ της Επιτροπής, αποτελούν ζώνες αποκλεισμού έργων Α.Π.Ε. Στις υπόλοιπες κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών (που δεν αποτελούν περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης ή υγρότοπους RAMSAR ή οικότοπους προτεραιότητας) όπως και στις γειτονικές εκτάσεις των ζωνών αποκλεισμού είναι δυνατό να επιτρέπεται η εγκατάσταση Α.Π.Ε. υπό τον όρο της τήρησης των προβλεπόμενων στις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 6 της Οδηγίας 92/43 και της εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας για την εκτίμηση των επιπτώσεων ενός έργου και εφόσον λαμβάνεται μέριμνα για τη διατήρηση του προστατευμένου αντικείμενου της περιοχής. Με τον τρόπο αυτό αφενός μεν εξασφαλίζεται η ουσιαστική προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, αφετέρου δε διασφαλίζεται ότι η πιθανή απόρριψη της εγκατάστασης ενός έργου Α.Π.Ε. γίνεται μετά από εκτίμηση των πραγματικών επιπτώσεών του με βάση τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά σχεδιασμού του και τη συγκεκριμένη θέση χωροθέτησης που προτείνεται και όχι με βάση την εφαρμογή γενικών κριτηρίων ή πιθανολογούμενων επιπτώσεων που δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κάθε σχεδιασμού και της κάθε περιοχής.

Άρθρο 9

Θέματα χωροθέτησης εγκαταστάσεων Α.Π.Ε.

Με το άρθρο 9 εκσυγχρονίζεται η χωροταξική νομοθεσία ώστε να λαμβάνει ρητά υπόψη την ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής που πλέον είναι η μέγιστη απειλή για τον πλανήτη, τη ζωή και το περιβάλλον. Η αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.

προς το σκοπό της μείωσης των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, ενόψει των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η χώρα μας σε κοινοτικό επίπεδο και διεθνώς, αποτελεί βασικό μέτρο για την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.

Παρ. 1 έως 4: Πιο συγκεκριμένα διασφαλίζεται ότι κατά την εξέταση της αδειοδότησης έργων Α.Π.Ε. θα λαμβάνονται υπόψη μόνο υφιστάμενα θεσμοθετημένα σχέδια ή εγκεκριμένες μελέτες (π.χ. ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες) που εναρμονίζονται με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 2464/2008) και τεκμηριώνουν επαρκώς ότι έχουν λάβει μέριμνα και διασφαλίζει τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού Α.Π.Ε. Ελλείψει τέτοιων, η έγκριση εγκατάστασης σταθμών Α.Π.Ε. γίνεται με εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 2464/2008). Αναλόγως, στις περιπτώσεις ήδη θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού ή άλλων υποκείμενων σχεδίων ή κανονιστικών διατάξεων για την εκτός σχεδίου δόμηση, σε όλες τις περιοχές της χώρας περιλαμβανομένης της Αττικής, το περιεχόμενο των οποίων δεν καλύπτει επαρκώς τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, και μέχρι την εναρμόνισή τους προς τις κατευθύνσεις αυτές, η χωροθέτηση των έργων Α.Π.Ε. επιτρέπεται κατ'εφαρμογήν των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Με την παράγραφο 4 καταργούνται ορισμένες διατάξεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε., η ύπαρξη των οποίων οδήγούσε σε αυτοαναίρεση του ίδιου του Ειδικού Πλαισίου, αφού επέτρεπαν αποκλίσεις, επαγόμενες ουσιαστικά κατάργηση των κατευθύνσεων του επί τη βάση παλαιότερων ρυθμίσεων χρήσεων γης δεν είχαν λάβει υπόψη τις Α.Π.Ε..

Με το πλέγμα των ανωτέρω διατάξεων, το Ειδικό Πλαίσιο για τις Α.Π.Ε. και οι αναλυτικές ρυθμίσεις, κριτήρια και διαδικασίες που περιέχει, μπορεί να εφαρμοσθούν άμεσα και αποτελεσματικά χωρίς η εφαρμογή αυτή να προσκρούει σε σχέδια ή μελέτες που κατά το χρόνο εκπόνησής τους δεν είχαν θεωρήσει ούτε πιθανολογήσει την προοπτική εγκατάστασης Α.Π.Ε. είτε λόγω της ανωριμότητας της τεχνολογίας τότε είτε λόγω της άγνοιας περί του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής. Η υποχρέωση εναρμόνισης των παλαιών αυτών σχεδίων εξακολουθεί να υφίσταται, όπως ήδη προβλέπει ο ν. 2742/1999 και το Ειδικό Πλαίσιο, αλλά η οποία καθυστέρηση στην εναρμόνιση αυτή δεν μπορεί να κωλύει την εξέταση και προώθηση αιτημάτων για έργα Α.Π.Ε., όταν αυτά είναι συμβατά με τις αναλυτικές ρυθμίσεις, κριτήρια και διαδικασίες του Ειδικού Πλαισίου.

Παρ. 5: Πέραν των ανωτέρω, με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις παρέχεται κατάλληλη νομοθετική εξουσιοδότηση ώστε με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού και των κατά περίπτωση συναρμοδίων Υπουργών, να ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 10 του ν. 3028/2002. Στο πλαίσιο αυτό, για τον έλεγχο τη συμβατότητα ενός έργου Α.Π.Ε. με τις διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας, μπορούν να αξιοποιηθούν οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στο ήδη θεσμοθετημέ-

νο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Παρ. 6: Περαιτέρω, ρυθμίζεται το θέμα εγκατάστασης Α.Π.Ε. σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ), δεδομένου ότι οι Α.Π.Ε. δεν εμφανίζουν λειτουργικές ασυμβατότητες με τη ΓΓΥΠ. Επειδή ωστόσο ειδικά οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να καταλαμβάνουν συνεχείς και εκτενείς εκτάσεις, προβλέπονται ως προς αυτούς αυστηρότερες διατάξεις και απαγορεύεται πλήρως η εγκατάστασή τους στις ΓΓΥΠ της Αττικής. Με δεδομένο δε ότι ως ΓΓΥΠ «...νοείται μείζων εδαφική έκταση η οποία,..... παρουσιάζει αναλογικώς υψηλή απόδοση σε παραγόμενα προϊόντα» (ΣΤΕ 4815/1998, 2303/1998, 5354/1995, 1094/1988, 1091/1988), η συνταγματική και περιβαλλοντική επιταγή για προστασία της ΓΓΥΠ εξυπηρετείται αν διαφυλαχθεί ο μείζων χαρακτηρισμός της έκτασης και η αναλογικά υψηλότερη απόδοσή της. Η σχετική κάλυψη, στο βαθμό που δεν αφορά σημαντικό ποσοστό της μείζονος έκτασης που είναι ΓΓΥΠ, δεν αλλοιώνει το χαρακτήρα της ΓΓΥΠ ούτε ελαστικοποιεί την προστασία της. Τέλος σημειώνεται ότι οι επιπτώσεις της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σε μια έκταση που είναι ή έχει τα χαρακτηριστικά ΓΓΥΠ, είναι πλήρως αντιστρέψιμες και μετά την αποξήλωση τους (λόγω λήξης της λειτουργίας ή σε έκτακτες ανάγκες) η γη που είχε καταληφθεί μπορεί να αξιοποιηθεί πλήρως. Ακριβώς για τη διασφάλιση της αντιστρεψιμότητας των επιπτώσεων, παρέχεται κατάλληλη εξουσιοδοτική διάταξη ώστε με κοινή υπουργική απόφαση να μπορεί να πιθενται σχετικοί γενικοί όροι (π.χ. να ορίζεται ότι η στήριξη των εγκαταστάσεων γίνεται με υπερκείμενες του εδάφους κατασκευές από μπετόν, να ορίζεται ελάχιστο βάθος για τις εκκαφέδες κ.λπ.).

Συνοψίζοντας, η αξιοποίηση περιορισμένου ποσοστού εκτάσεων ΓΓΥΠ για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων δεν προκαλεί μη αντιστρέψιμες επιπτώσεις, συμβάλει στη βελτίωση της απόδοσης των εδαφών και έχει σημαντικά παρόπλευρα περιβαλλοντικά οφέλη πέραν της αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας.

Παρ. 7: Με σκοπό την απλοποίηση της σχετικής διαδικασίας, ορίζεται ότι για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων και ανεμογεννητριών δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την αρμόδια Διεύθυνση Πολεοδομίας. Ειδικά για τα φωτοβολταϊκά και τις μικρές ανεμογεννήτριες σε κτήρια, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μπορεί να αρκεί η γνωστοποίηση των εργασιών αυτών στον οριζόμενο κατά περίπτωση αρμόδιο φορέα.

Άρθρο 10 Εφαρμογή Α.Π.Ε. στα κτήρια

Στο άρθρο 10 προβλέπονται ορισμένες τροποποιήσεις, αλλά και κάποιες προσθήκες σε διάφορα άρθρα του ν. 3661/2008 για τα «Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις».

Ο συγκεκριμένος νόμος θεσπίστηκε για την εναρμόνιση της χώρας μας με την Κοινοτική Οδηγία 2002/91/ΕΚ για την «Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων», ενώ για την εφαρμογή του απαιτείται η έκδοση σχετικών κανονιστικών ρυθμίσεων, τις οποίες το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προωθεί και συγκεκριμένα:

- Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕΝΑΚ) και
- Προεδρικό Διάταγμα για τη θέσπιση των Ενεργειακών Επιθεωρητών.

Πρέπει να επισημανθεί ότι ο ελληνικός κτιριακός τομέας (οικιακός και τριτογενής) καταναλώνει περίπου το ένα τρίτο (1/3) της παραγόμενης ενέργειας, συμβάλλοντας παράλληλα κατά 40% περίπου στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). Παράλληλα, το κτιριακό απόθεμα της χώρας μας συγκαταλέγεται ανάμεσα στα χειρότερα της Ευρώπης σε θέματα ενεργειακών και περιβαλλοντικών προδιαγραφών. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΑ, περίπου το 70% των κτιρίων στη χώρα μας (σε σύνολο 4,5 εκ. κτιρίων) δε διαθέτει θερμομόνωση στο κτιριακό του κέλυφος, ενώ το υπόλοιπο 30% είναι χτισμένο βάσει αναχρονιστικών ενεργειακών συντελεστών που βρίσκονται σε ισχύ από το 1979.

Μέχρι σήμερα η χώρα μας δεν έχει καταφέρει να θεσπίσει αυστηρές ελαχίστες ενεργειακές απαιτήσεις στα κτίρια. Η μη εφαρμογή του ΚΕΝΑΚ -κατά παράβαση της σχετικής Κοινοτικής Οδηγίας 2002/91/ΕΚ- έχει οδηγήσει στη διαίωνιση του προβλήματος, με αποτέλεσμα να εξακολουθούμε ακόμα και σήμερα να χτίζουμε νέα σπάταλα και ενεργοβόρα κτίρια. Ως αποτέλεσμα, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από τα κτίρια στη χώρα μας αυξάνονται σήμερα κατά 4% ετησίως.

Την ίδια ώρα, άλλα Ευρωπαϊκά Κράτη προχωρούν στη λήψη σημαντικών μέτρων στοχεύοντας σε ουσιαστικές βελτιώσεις του κτιριακού τομέα, πολλά από αυτά τα μέτρα μάλιστα είναι πιο αυστηρά από αυτά που προβλέπουν οι σχετικές Κοινοτικές Οδηγίες (2002/91/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και 2006/32/ΕΚ για την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες). Για παράδειγμα, η Ισπανία ήδη έχει επιβάλλει τη χρήση ηλιοθερμικών για την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης σε όλα τα νέα κτίρια και φωτοβολταϊκών σε πολλές κατηγορίες εμπορικών κτιρίων. Στη Μεγάλη Βρετανία, όλα τα νέα κτίρια (μετά το 2007) θα πρέπει να είναι κατά 40% πιο αποδοτικά από το μέσο όρο της χώρας (2002). Η Ιρλανδία σχεδιάζει μέτρα για το 2010 προκειμένου να επιφέρει βελτιώσεις κατά 60% στα υπάρχοντα κτίρια.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην αναδιτύπωση της Κοινοτικής Οδηγίας 2002/91/ΕΚ αναφέρει ρητά ότι οι συντελεστές πρέπει να πλησιάζουν ένα επίπεδο που μεγιστοποιείται το οικονομικό όφελος, καθώς επίσης ότι τα νέα κτίρια από το 2019 πρέπει να είναι ενεργειακά αυτόνομα και μη-δενικών εκπομπών. Ταυτόχρονα, η Οδηγία 2009/28/ΕΚ για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από Α.Π.Ε., έχει δημιουργήσει νέα δεδομένα για τις Α.Π.Ε. και την ενσωμάτωση τους στα κτίρια.

Η Ελλάδα έχει τεράστια περιθώρια εξοικονόμησης στο συγκεκριμένο τομέα, εξαιτίας κυρίως της προαναφερθείσας κατάστασης του κτιριακού αποθέματος. Αυτό άλλωστε αποτυπώνεται και στο Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης -που συντάχθηκε από το Κ.Α.Π.Ε. και κατατέθηκε από τη χώρα μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της Οδηγίας 2006/32/ΕΚ-, στο οποίο υπολογίζεται ότι ο συνδυασμένος κτιριακός τομέας (οικιακός και τριτογενής) έχει το μεγαλύτερο περιθώριο εξοικονόμησης ενέργειας με ποσοστό συμμετοχής 59% στο στόχο εξοικονόμησης 16,41 TWh έως το 2016 (στόχος 9% επί της τελικής κατανάλωσης). Επιπλέον, είναι εμπειρικά αποδεδειγμένο ότι η στροφή στα «πράσινα» κτίρια θα τονώσει τον κατασκευαστικό κλάδο και θα δημιουργήσει επιπλέον θέσεις εργα-

σίας στην Ελληνική αγορά.

Προς αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προχωρά με ταχύτετους ρυθμούς στην υιοθέτηση του ΚΕΝΑΚ και του Προεδρικού Διατάγματος για τους Ενεργειακούς Επιθεωρητές, ώστε να ξεκινήσει και στη χώρα μας η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων και η αξιοποίηση του τεράστιου δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας κυρίως από το υφιστάμενο κτιριακό απόθεμα (τα σχετικά κείμενα βρίσκονται στο τελικό στάδιο υπογραφών από τα συναρμόδια Υπουργεία μετά από επεξεργασία των σχολίων που προέκυψαν από τη διαδικασία της ηλεκτρονικής διαβούλευσης).

Οι τροποποιήσεις και προσθήκες που προτείνονται στο συγκεκριμένο άρθρο αφορούν ακριβώς στη βελτίωση του ν. 3661/2008, ώστε αφενός να εξυπηρετήσουν την ομαλότερη εφαρμογή του και αφετέρου να ανεβάσουν τον πήχη συμπεριλαμβανοντας και τα νέα μέτρα που θα προβλέπει η επερχόμενη νέα Κοινοτική Οδηγία για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων, καθώς επίσης προωθούνται οι εφαρμογές Α.Π.Ε. στον κτιριακό τομέα ως μέτρο εξοικονόμησης ενέργειας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/28/ΕΚ.

Ειδικότερα:

Παρ. 1: (αντικατάσταση των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 2 του ν. 3661/2008): με την τροποποίηση αυτή δίνεται ένας πιο συγκεκριμένος ορισμός για την ενεργειακή επιθεώρηση και τους ενεργειακούς επιθεωρητές.

Παρ. 2 (αντικατάσταση της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ν. 3661/2008): η τροποποίηση προτείνεται προκειμένου να επιτευχθεί εναρμόνιση με το πνεύμα της νέας Οδηγίας για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων, έτσι ώστε η μελέτη τεχνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής σκοπιμότητας για την εγκατάσταση τουλάχιστον ενός εναλλακτικού συστήματος παροχής ενέργειας να εκπονείται για κάθε νέο κτίριο πριν την έναρξη της ανέγερσης, αντί μόνο αυτών που είναι μεγαλύτερα των 1000 τ.μ. κατά το ν. 3661/2008. Επίσης, προκειμένου να ενσωματωθούν και οι διατάξεις της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από Α.Π.Ε., συμπληρώθηκε ο όρος «αντλιών θερμότητας» που περιλαμβάνει ο ν. 3661/2008, ώστε να είναι δυνατή η επιλογή και εγκατάσταση των βέλτιστων αντλιών θερμότητας που μπορούν να θεωρηθούν Α.Π.Ε.

Παρ. 3 (προσθήκη παραγράφων 3, 4 στο άρθρο 4 του ν. 3661/2008): αρχικά με την προσθήκη της παραγράφου 3 τίθεται ένας φιλόδοξος, αλλά απολύτως ρεαλιστικός στόχος για την κάλυψη μέρους των αναγκών σε ζεστό νερό χρήσης από ηλιοθερμικά συστήματα. Συγκεκριμένα, το ποσοστό της υποχρεωτικής κάλυψης 60% των αναγκών σε ζεστό νερό χρήσης από ηλιοθερμικά συστήματα, διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπόψη και τα σχόλια της ηλεκτρονικής διαβούλευσης. Σημειώνεται ότι το 19% της καταναλισκόμενης ηλεκτρικής ενέργειας σε ένα νοικοκυριό αφορά το ζεστό νερό χρήσης. Κάθε χρόνο, πάνω από 4 δις κιλοβατώρες ηλεκτρικής ενέργειας και περίπου 240.000 τόνοι πετρελαίου σπαταλούνται μόνο και μόνο για τη θέρμανση νερού στα κτίρια, κάτι που μπορεί να γίνει ανέξοδα με χρήση ηλιακής ενέργειας ή και άλλων μορφών Α.Π.Ε. (π.χ. βιομάζας). Ήδη σήμερα, τα εγκατεστημένα ηλιοθερμικά συστήματα εξοικονομούν πάνω από 1,15 δις κιλοβατώρες ηλεκτρικής ενέργειας ετησίως.

Επίσης, με την προσθήκη της παραγράφου 4 τίθεται ένας ακόμη φιλόδοξος στόχος, στο πνεύμα της νέας Οδηγίας για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων, που δίνει

ένα σαφές στίγμα ως προς την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί ο κτιριακός τομέας στη χώρα μας και ανεβάζοντας τον πήχη πολύ ψηλά για τα κτίρια του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα, έως τις 31.12.2019, όλα τα νέα κτίρια θα πρέπει να καλύπτουν το σύνολο της πρωτογενούς ενεργειακής κατανάλωσης τους με συστήματα παροχής ενέργειας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενώ για τα κτίρια που στεγάζουν υπηρεσίες του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα, η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να θεθεί σε ισχύ το αργότερο ως τις 31.12.2014.

Παρ. 4 (αντικατάσταση του άρθρου 5 του ν. 3661/2008): η τροποποίηση προτείνεται προκειμένου να επιτευχθεί ενταρμόση με το πνεύμα της νέας Οδηγίας για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων, η οποία διευρύνει το πεδίο εφαρμογής των κτισμάτων κτιρίων που υποχρεούνται σε ενεργειακή αναβάθμιση. Συγκεκριμένα οι απαιτήσεις του ν. 3661/2008 θα εφαρμόζονται πλέον στο σύνολο των υφιστάμενων κτιρίων που υφίστανται ριζική ανακαίνιση και όχι μόνο σε όσα είναι μεγαλύτερα των 1000τμ. Με τον τρόπο αυτό βελτιώνεται σημαντικά η ενεργειακή αποδοτικότητα του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος, που αποτελεί και τον αδύναμο κρίκο της ενεργειακής αλυσίδας.

Παρ. 5 (αντικατάσταση της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του ν. 3661/2008): η συγκεκριμένη τροποποίηση παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία για τη διενέργεια ενεργειακών επιθεωρήσεων σε τμήματα κτιρίου, καθώς σύμφωνα με το ισχύον ιδιοκτησιακό καθεστώς δεν θα ήταν πάντα εφικτή η ενεργειακή πιστοποίηση στις περιπτώσεις οριζόντιων ιδιοκτησιών.

Παρ. 6 - 7 (αντικατάσταση του άρθρου 7 και της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ν. 3661/2008): οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις είναι καθαρά διευκρινιστικού χαρακτήρα σχετικά με την επιθεώρηση λεβήτων, εγκαταστάσεων θέρμανσης και εγκαταστάσεων κλιματισμού, όπως διαπιστώθηκε και από τα σχόλια της ηλεκτρονικής διαβούλευσης. Συγκεκριμένα, αποσαφηνίζεται ότι η ωφέλιμη ονομαστική ισχύς των λεβήτων είναι η συνολική, ότι οι εγκαταστάσεις θέρμανσης αφορούν παλαιότερες των δεκαπέντε (15) ετών και με λέβητες συνολικής ωφέλιμης ονομαστικής ισχύος και ότι η ισχύς των δώδεκα (12) kW για τις εγκαταστάσεις κλιματισμού αφορά τη συνολική ωφέλιμη ονομαστική θερμική / ψυκτική ισχύ.

Παρ. 8 (αντικατάσταση του άρθρου 9 του ν. 3661/2008): με τη συγκεκριμένη τροποποίηση και συγκεκριμένα στην παράγραφο 1, περιγράφονται με λεπτομερέστερο τρόπο τα προσόντα των ενεργειακών επιθεωρητών και κάθε άλλη λεπτομέρεια που πρέπει να καθορισθεί με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατόπιν πρότασης των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Με το ίδιο διάταγμα μπορεί να προβλέπεται η συγκρότηση γνωμοδοτικής επιτροπής, για κάθε αναγκαία πράξη ή ρύθμιση σχετικά με τους ενεργειακούς επιθεωρητές και το αντικείμενο των ενεργειακών επιθεωρήσεων.

Με κ.υ.α. των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων δύναται να καθορισθούν ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην εκπαίδευση των ενεργειακών επιθεωρητών, ενώ με κ.υ.α. των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να αναπροσαρμόζονται οι ομοιβές των ενεργειακών επιθεωρητών.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η καταβολή παραβό-

λων για την εγγραφή στα αντίστοιχα μητρώα και τη διαχείριση αυτών, καθώς και για τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων στις εξετάσεις για την απόκτηση της άδειας ενεργειακού επιθεωρητή, ενώ με κ.υ.α. του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ποσά των παραβόλων.

Στην παράγραφο 3 προβλέπεται ότι η τήρηση του Αρχείου Επιθεώρησης Κτιρίων θα γίνεται από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ.), καθώς και ότι με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορούν να ρυθμίζονται διαδικαστικά θέματα για τη διαχείριση και αξιοποίηση του Αρχείου.

Παρ. 9 (προσθήκη άρθρου 10Α στο ν. 3661/2008): Στο πλαίσιο προγραμμάτων για την εξοικονόμηση ενέργειας στον οικιακό κτιριακό τομέα, με την προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση προωθείται η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ν. 3661/2008 περί μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) 397/2009 της 6ης Μαΐου 2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί επιλεξιμότητας των επενδύσεων για την ενεργειακή απόδοση και την ανανεώσιμη ενέργεια στη στέγασση, ο οποίος τροποποίησε τον Κανονισμό (ΕΚ) 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Τα αναμενόμενα οφέλη από την εφαρμογή προγράμματος για την εξοικονόμηση ενέργειας στον οικιακό κτιριακό τομέα αφορούν στην ευαισθητοποίηση των πολιτών για την αλλαγή της συμπεριφοράς τους σε σχέση με την αποδοτική χρήση της ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος, στην αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης στα κτίρια και στις πόλεις, καθώς και στη βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη, με την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος προς όφελος έτσι της ανάπτυξης βιώσιμων κοινωνιών.

Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις προβλέπεται τα εξής:

Με την παράγραφο 1 παρέχεται η δυνατότητα να επιδοτείται μέσα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων η εκτέλεση εργασιών στον κτιριακό τομέα που βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση των οικιών, στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 3661/2008.

Με την παράγραφο 2 παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας να προκηρύσσουν προγράμματα που αφορούν σε παρεμβάσεις στον κτιριακό τομέα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των οικιών και να καθορίζουν όλα τα σχετικά με την υλοποίηση αυτών θέματα, όπως οι όροι και οι διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης των προγραμμάτων, οι επιλέξιμες κτιριακές παρεμβάσεις, η διαδικασία παραλαβής, ελέγχου και αξιολόγησης των αιτήσεων, η διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης και πιστοποίησης των επιμέρους κτιριακών παρεμβάσεων και καταβολής της σχετικής χρηματοδότησης, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Με την παράγραφο 3 παρέχεται η δυνατότητα, με όμοια απόφαση, να ανατίθεται η εκτέλεση μέρους των ανωτέρω διαδικασιών και ενεργειών στην εταιρεία 'Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων' (ΤΕΜΠΕ Α.Ε.) ή σε άλλους φορείς του δημόσιου τομέα είτε και σε φορείς του ιδιωτικού τομέα που επιλέγονται σύμφωνα με τις ισχύουσες για την ανάθεση έργων ή υπηρε-

σιών διατάξεις.

Με την παράγραφο 4 προβλέπεται η δυνατότητα με απόφαση των ιδίων Υπουργών να καθορίζονται η διαδικασία και οι όροι μεταφοράς πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων προς τους φορείς της προηγούμενης παραγράφου, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δημοσιονομικής τακτοποίησης των πληρωμών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την δημοσιονομική διαχείριση του προγράμματος.

Τέλος, με την παράγραφο 5 προβλέπονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της υλοποίησης των εργασιών που περιλαμβάνονται τα ανωτέρω προγράμματα, όπως η μη αναγκαιότητα έκδοσης αδειάς και η μη οφειλή τελών στον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την προσωρινή κατάληψη πεζοδρομίων προς εκτέλεση των σχετικών εργασιών, καθώς και η δυνατότητα στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται για τις εργασίες αυτές η έκδοση οικοδομικής αδειάς, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας πολεοδομικής νομοθεσίας, να μπορεί ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με απόφασή του να τις εξαιρεί από την υποχρέωση έκδοσης εγκρίσεων εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας.

Παρ. 10 (διαγραφή του εδαφίου - δ - του άρθρου 11 του ν. 3661/2008): η συγκεκριμένη τροποποίηση διευρύνει το πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων κτιρίων αξιοποιώντας μεγαλύτερο μέρος του δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια κατοικίας.

Άρθρο 11 Σύσταση Αυτοτελούς Υπηρεσίας για Α.Π.Ε.

Με το άρθρο 11, αντικαθίσταται το άρθρο 20 του ν. 3468/2006. Οι βασικές ρυθμίσεις του νέου άρθρου είναι:

1. Συστάται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Αυτοτελής Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επενδύσεων Α.Π.Ε., ικανοποιώντας έτσι το πάγιο, από μακρόν, αίτημα επενδυτών, κρατικών υπηρεσιών, δημόσιων οργανισμών, κ.α. για τη σύσταση «φορέα μιας στάσης (one-stop shop)» για αιτήματα έργων Α.Π.Ε. Η Αυτοτελής υπηρεσία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και υπάγεται απ' ευθείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Στην Υπηρεσία αυτή εντάσσεται το Τμήμα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας της υφιστάμενης σήμερα Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας, η οποία μετονομάζεται σε Διεύθυνση Αποδοτικής Χρήσης και Εξοικονόμησης Ενέργειας.

2. Αποστολή της Υπηρεσίας αυτής, είναι η παροχή πληροφοριών και η συντονισμένη διεκπεραίωση των αιτημάτων επενδυτών, οι οποίοι ενδιαφέρονται να πραγματοποιήσουν επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.

3. Καταργείται το τμήμα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, και το προσωπικό μεταφέρεται στη συνιστώμενη Αυτοτελή Υπηρεσία.

4. Με κ.υ.α. καθορίζεται ο ειδικότερος τρόπος οργάνωσης της Αυτοτελούς Υπηρεσίας, ο καθορισμός των αναγκών για τη λειτουργία της οργανικών θέσεων μονίμου και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού και ο τρόπος στελέχωσής της.

5. Μέχρι να συμπληρωθούν οι θέσεις του προσωπικού σύμφωνα με την κ.υ.α. της προηγούμενης παραγράφου, επιτρέπεται η απόσπαση προσωπικού κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων από Υπηρεσίες του Δημοσίου,

Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και από φορείς του ευρύτερου Δημόσιου φορέα.

6. Μέχρι τη στελέχωση της Αυτοτελούς Υπηρεσίας σύμφωνα με την ως άνω κ.υ.α., η Αυτοτελής Υπηρεσία ασκεί μόνο τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο Π.Δ. 381/1989 (ΦΕΚ Α' 168) και οι οποίες μέχρι σήμερα ασκούνταν από το Τμήμα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

7. Η Αυτοτελής Υπηρεσία υποβάλλει, μέχρι την 1η Φεβρουαρίου κάθε έτους, στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τη Ρ.Α.Ε. έκθεση για τα σημαντικότερα προβλήματα που αφορούν επενδύσεις Α.Π.Ε και προτάσεις για την επίλυσή τους.

8. Τα έργα Α.Π.Ε. που εντάσσονται στη διαδικασία ταχείας αδειοδότησης του άρθρου 9 του ν. 3775/2009, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις που αφορούν τη διαδικασία αυτή.

9. Θεσπίζονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις σχετικά με την υποβολή στοιχείων Α.Π.Ε. και συναφών πληροφοριών στην Αυτοτελή Υπηρεσία Α.Π.Ε., και καθορίζονται πρόστιμα σε περίπτωση παράλειψης υποβολής των στοιχείων αυτών. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται ειδικότερα η διαδικασία υποβολής των στοιχείων, το περιεχόμενό τους, η περιοδικότητα υποβολής τους, οι υπόχρεοι υποβολής των στοιχείων αυτών, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, η διαδικασία επιβολής τους, η υποβολή και εξέτασης τυχόν ενστάσεων, κ.λπ.

Άρθρο 12 Λοιπές διατάξεις

Παρ. 1 και 2: Οι δύο πρώτες διατάξεις αφορούν αναριθμήσεις άρθρων υφιστάμενης νομοθεσίας.

Παρ. 3 - 5: Δίδονται οι ορισμοί των όρων «Ηλιοθερμικός Σταθμός», «Συγκρότημα αιολικών πάρκων» (χρησιμοποιούνται π.χ. στις παρ. 9 και 13 του άρθρου 8 του ν. 3468/2006 όπως αντικαθίστανται με το παρόν Σχέδιο Νόμου), «Φωτοβολταϊκός Σταθμός» και «Βιοκαύσιμο».

Παρ. 6: Με την παράγραφο αυτή ρυθμίζεται κατά ορθολογικό τρόπο το θέμα του φορέα αδειοδότησης των έργων Α.Π.Ε. που πραγματοποιούνται εντός των διοικητικών ορίων δύο ή περισσότερων Περιφερειών ή Νομών της χώρας. Τα έργα αυτά αδειοδοτούνται σήμερα (ΚΥΑ 104247/2006 [ΦΕΚ 663 Β']) σε κεντρικό επίπεδο, από την Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ) του Υ.Π.Ε.Κ.Α., ακόμα και αν ανήκουν στην περιβαλλοντική κατηγορία Α2, είναι δηλαδή αρμοδιότητας Περιφέρειας. Αυτό δημιουργεί μεγάλες καθυστερήσεις στην περιβαλλοντική τους αδειοδότηση, καθ' όσον η ΕΥΠΕ ζητά γνωμοδοτήσεις σε κεντρικό επίπεδο, ενώ και η απόφαση ΕΠΟ εκδίδεται με κ.υ.α. τριών (3) τουλάχιστον Υπουργών. Υπάρχουν στην πράξη περιπτώσεις σταθμών Α.Π.Ε. που χωροθετούνται εξ ολοκλήρου εντός μιας διοικητικής Περιφέρειας, και επειδή ένα μικρό τμήμα της διασύνδεσης τέμνει τα όρια μιας άλλης Περιφέρειας, πρέπει να αδειοδοτηθούν από την ΕΥΠΕ. Με τη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου, καθορίζεται ως οικεία Περιφέρεια (ή οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) για την αδειοδότηση ενός έργου Α.Π.Ε. που πραγματοποιείται εντός των διοικητικών ορίων δύο ή περισσότερων Περιφερειών (ή, αντίστοιχα, Νομών), εκείνη στην οποία βρίσκεται το μεγαλύτερο τμήμα του ακινήτου στο οποίο κατασκευάζεται το έργο. Η ρύθμιση αυτή εδράζεται και στο νομοθετικό προηγούμενο της αντίστοιχης ρύθμισης του άρθρου 21 του ν. 3242/2004 «Ρυθμίσεις για

την οργάνωση και λειτουργία της Κυβέρνησης, τη διοικητική διαδικασία και τους ΟΤΑ», το οποίο προβλέπει ότι: «οι εγκρίσεις, άδειες, βεβαιώσεις και λοιπά έγγραφα που απαιτούνται για τη βιομηχανική, εμπορική, τουριστική και πολεοδομική ανάπτυξη εκτάσεων γης που αποτελούν ή πρόκειται να συνενωθούν σε ενιαίο ακίνητο, το οποίο τέμνεται από το όριο δύο ή περισσοτέρων νομών, χρηρηγούνται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες του νομού ή της περιφέρειας όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο τμήμα του ενιαίου αυτού ακινήτου.».

Παρ. 7: Προσαρμογή του κειμένου των υφιστάμενων διατάξεων στο π.δ. 189/2009 "Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων" (ΦΕΚ 221 Α') και την απόφαση του Πρωθυπουργού με αριθμό 2876/7.10.2009 "Αλλαγή τίτλου Υπουργείων" (ΦΕΚ 2234 Β'),

Παρ. 8 - 9: Κατ' εφαρμογή του παρόντος προστίθεται στις αρμοδιότητες της Ρ.Α.Ε. η χορήγηση ή μη, η ανανέωση, η τροποποίηση ή η ανάκληση της άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. και προσαρμόζονται ανάλογα οι υπόλοιπες διατάξεις που σχετίζονται με τις πράξεις αυτές. Επίσης ο ακυρωτικός έλεγχος των ανωτέρω πράξεων της ΡΑΕ υπόκειται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Παρ. 10: Όπως αναλύθηκε στο Γενικό Μέρος της Εισηγητικής Έκθεσης, με την παρούσα ρύθμιση επανέρχεται σε ισχύ η προ του ν. 3468/2006 ισχύουσα διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 998/1979 (Α' 289), σύμφωνα με την οποία η έγκριση επέμβασης σε δάση ή δασικές εκτάσεις συνιστά αυτοτελή διοικητική πράξη, αποσυνδεδεμένη από την απόφαση Ε.Π.Ο., στην οποία την είχε ενσωματώσει ο ν. 3438/2006 (άρθρο 24, παρ. Α2). Η μέχρι σήμερα πορεία εφαρμογής της σχετικής διάταξης του ν. 3468/2006 κατέδειξε πολλά προβλήματα που απορρέουν από τη συνύπαρξη Ε.Π.Ο. και έγκρισης επέμβασης, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι η μερική τροποποίηση της μιας συμπαρασύρει και την άλλη, με εκκίνηση νέου κύκλου γνωμοδοτήσεων, χωρίς πολλές φορές αυτό να είναι απαραίτητο. Με την παρούσα ρύθμιση, όπου η έγκριση επέμβασης αποτελεί και πάλι αυτοτελή διοικητική πράξη εκδιδομένη από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, η οποία χωρεί παράλληλα προς τη διαδικασία Ε.Π.Ο., επιτυγχάνεται πολύ ταχύτερη περαίωση αυτού του σταδίου της αδειοδοτικής διαδικασίας των έργων Α.Π.Ε.

Παρ. 11: Σε περίπτωση που απαιτείται έκδοση Πράξης Χαρακτηρισμού κατά το άρθρο 14 του ν. 998/1979, για έκταση στην οποία σχεδιάζεται η εγκατάσταση σταθμού Α.Π.Ε., η σχετική διαδικασία διενεργείται κατά προτεραιότητα σε σχέση με άλλα αιτήματα που δεν αφορούν Α.Π.Ε., εντός προθεσμίας ενός μηνός από την υποβολή του σχετικού αιτήματος.

Η Πράξη Χαρακτηρισμού, μετά την κατά νόμο δημοσιοποίησή της, έχει το τεκμήριο νομιμότητας και δεσμεύει τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διοίκησης, οι οποίες οφείλουν, εφ' όσον πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου, να προωθήσουν τον φάκελο της έγκρισης επέμβασης σε εκτάσεις που διαχειρίζονται από τη δασική υπηρεσία, να χορηγήσουν την έγκριση επέμβασης, να εγκρίνουν τους οικείους περιβαλλοντικούς όρους, να εκδώσουν την άδεια εγκατάστασης, να εγκαταστήσουν τον φορέα του έργου στην έκταση, εκδίδοντας και το σχετικό πρωτόκολλο εγκατάστασης, ασχέτως του εάν έχουν υποβληθεί ή όχι ενστάσεις κατά της Πράξης Χαρακτηρισμού και ανεξαρτήτως από την τελεσιδικία ή μη της Πράξης Χαρακτηρισμού.

Ακόμα και στην περίπτωση που κατά την Πράξη Χαρακτηρισμού η έκταση ή μέρος αυτής δεν εμπίπτει στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, ο φορέας του έργου οφείλει να μεριμνά για την μέγιστη προστασία των στοιχείων του δασικού περιβάλλοντος και να τεκμηριώνει την προστασία αυτή κατά την εκπόνηση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Παρ. 12: Καταργούνται οι διατάξεις που αναφέρονται στον εθνικό στόχο της χώρας βάσει της κατηρηγμένης Οδηγίας 2001/77/ΕΚ.

Παρ. 13: Προκειμένου να διασφαλίζεται η δυνατότητα άμεσης διαθεσιμότητας ισχύος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και επαρκών περιθωρίων ισχύος για τα έτη 2010 και 2011 δίνεται η δυνατότητα στον Διαχειριστή του Συστήματος να μπορεί να συνάψει συμβάσεις διαθεσιμότητας ισχύος με νέους αεροστροβιλικούς σταθμούς παραγωγής ταχείας εκκίνησης, ονομαστικής ισχύος στην άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έως 150 MW, οι οποίοι εντάσσονται στο Σύστημα έως την 1.12.2011. Για τους σταθμούς αυτούς καθορίζεται το ύψος του εγγυημένου εσόδου.

Παρ. 14: Με τη διάταξη αυτή ρυθμίζεται ένα θέμα ζωτικής σημασίας για την επιβίωση των Ιερών Μονών του Άθω και την κάλυψη των βασικών ενεργειακών τους αναγκών, κατά τρόπο συμβατό με το περιβάλλον και την πολιτισμική κληρονομιά. Χωρίς τη ρύθμιση αυτή, οι Ιερές Μονές, λόγω της γενικής απαγόρευσης ίδρυσης και λειτουργίας νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων που ισχύει στη Χερσόνησο του Άθω, ως Μνημείου της Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς, θα ήταν υποχρεωμένες να καλύψουν τις στοιχειώδεις ενεργειακές τους ανάγκες είτε με ιδιωτικές νηπζελογεννήτριες, είτε με την κατασκευή καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος για τη διασύνδεσή τους με κεντρικές εγκαταστάσεις παροχής ηλεκτρικού ρεύματος (υποσταθμούς). Και στις δύο αυτές περιπτώσεις είναι προφανής η αισθητική αλλά και η περιβαλλοντική επιβάρυνση που θα υφίστατο το ευαίσθητο οικοσύστημα και τα πολιτιστικά αγαθά του Άθω.

Παρ. 15 - 16: Ρυθμίζονται φορολογικά ζητήματα του Φ.Π.Α. δαπανών για την κατασκευή έργων σύνδεσης από τον Παραγωγό σε περίπτωση μεταβίβασης των έργων κατασκευής του Υποσταθμού και των λοιπών έργων σύνδεσης στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. Ειδικότερα, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία περί Φ.Π.Α. η μεταβίβαση, χωρίς αντάλλαγμα, του Υποσταθμού και των λοιπών έργων σύνδεσης στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. πριν από την έναρξη λειτουργίας του έργου, έχει ως συνέπεια την επιβάρυνση του κόστους κατασκευής λόγω απώλειας του δικαιώματος έκπτωσης-συμψηφισμού του Φ.Π.Α. των δαπανών κατασκευής του Υποσταθμού και των λοιπών έργων σύνδεσης. Για τον λόγο αυτό εισάγονται κατάλληλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Φ.Π.Α., ώστε να ρυθμιστεί η διαδικασία μεταβίβασης των έργων σύνδεσης στη Δ.Ε.Η. Α.Ε., όπως άλλωστε έχει ήδη γίνει σε περισσότερα μεμονωμένα προβλήματα που ανέκυψαν στο παρελθόν, ήτοι στην περίπτωση Φορολογίας Εισοδήματος (ν.2238/1994, άρθρο 31, παράγραφος 1, περίπτωση στ') και του αναπτυξιακού νόμου 3299/2004.

Παρ. 17: Προβλέπεται ότι ποσοστό της προβλεπόμενης της εισφοράς υπέρ της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., θα αποτελεί στο εξής πόρο του ειδικού Λογαριασμού που διαχειρίζεται ο «Διαχειριστής του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας» (Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε.).

Παρ. 18: Προβλέπεται ότι στον Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. δύναται να καταβάλλονται, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Ε-

πενδύσεων, εθνικοί και κοινοτικοί πόροι για τη χρηματοδότηση έργων και μελετών που υλοποιούνται από αυτόν υπό την ιδιότητα του τελικού δικαιούχου κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 2860/2000. Ειδικότερα, δεδομένου ότι με το εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του ν. 3175/2003 η δυνατότητα χρηματοδότησης του Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε. περιορίζεται μόνο στο πλαίσιο του Γ' Κ.Π.Σ. (2000–2006), στο οποίο αναφέρεται ο ν.2860/2000, αντικαθίσταται το εδάφιο αυτό, ούτως ώστε να είναι δυνατή η καταβολή επιχορηγήσεων στον Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε. για την υλοποίηση έργων και μελετών προς το γενικότερο δημόσιο συμφέρον, είτε τα έργα αυτά εντάσσονται πλέον στο Ε.Σ.Π.Α. (2007–2013) είτε σε όποιο τυχόν επόμενο χρηματοδοτικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακολουθήσει.

Παρ. 19: Το άρθρο 8 του Π.Δ. 333/2000 “Μετατροπή Δ.Ε.Η. σε Α.Ε. Έγκριση Καταστατικού της” (Α' 278) στις παραγράφους 2 και 3 προβλέπει για τους μετόχους της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού Α.Ε. (Δ.Ε.Η. Α.Ε.) που κατέχουν πάνω από 5% του μετοχικού της κεφαλαίου πλην του Δημοσίου, ότι για το πέραν του ποσοστού αυτού μετοχικό κεφάλαιο δεν έχουν δικαίωμα παράστασης και ψήφου στη Γενική Συνέλευση.

Οι ρυθμίσεις αυτές έχουν κριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ε.Ε.) μη συμβατές με το άρθρο 56 της Συνθήκης Ε.Κ. περί ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων, καθόσον αποτρέπουν τους επενδυτές (μεμονωμένους ή και χαρτοφυλάκιο) να επενδύουν στη Δ.Ε.Η. εφόσον δεν θα μπορούν αποτελεσματικά να ασκούν τα δικαιώματά τους ως μειοψηφία. Σε συνέχεια της θέσης αυτής της Ε.Ε., η οποία στηρίζεται σε σχετική νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ.), η Επιτροπή έχει αποστείλει μέσω των αρμοδίων οργάνων αιτιολογημένη γνώμη με την οποία καλεί την Ελληνική Δημοκρατία να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τα διαλαμβανόμενα στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη που συνίστανται στο ότι οι ανωτέρω ρυθμίσεις του Καταστατικού δεν δικαιολογούνται και ως εκ τούτου υπάρχει παράβαση του άρθρου 56 της Συνθήκης από την Ελληνική Δημοκρατία.

Επειδή η τεθείσα προθεσμία προς συμμόρφωση έχει παρέλθει (8.12.2009) και η αιτηθείσα παράταση δεν δόθηκε, εισάγεται η ακόλουθη ρύθμιση για την κατάργηση των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 8 του Καταστατικού της Δ.Ε.Η.

Παρ. 20: Η υποπαράγραφος Γ' της παρ. 4 του άρθρου 18 του ν.2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α') που προστέθηκε με το άρθρο 4 του ν. 2779/1999 (ΦΕΚ 296 Α') και διατηρήθηκε σε ισχύ ως αυτοτελής διάταξη με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220 Α') όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 29 του ν.3419/2005 (ΦΕΚ 297 Α') και στη συνέχεια με την παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3438/2006 (ΦΕΚ 33 Α') προβλέπει ειδικώς για την πρόσληψη προσωπικού από τη Δ.Ε.Η. να προτάσσονται οι υποψήφιοι που είναι μόνιμοι κάτοικοι των Δήμων και Κοινοτήτων της περιοχής όπου είναι εγκαταστημένος ο σταθμός παραγωγής ή το λιγνιτωρυχείο της Δ.Ε.Η. Με την εισαγόμενη ρύθμιση αυτής της παραγράφου, επιδιώκεται η πρόβλεψη αυτή να επεκταθεί και σε κατοίκους περιοχών στις οποίες λειτουργούν λιγνιτωρυχεία που τα εκμεταλλεύονται άλλες επιχειρήσεις, εφόσον ο παραγόμενος λιγνίτης διατίθεται αποκλειστικά στη Δ.Ε.Η.

Παρ. 21: Για την κάλυψη των αναγκών της Ρ.Α.Ε. ενόψει των αυξημένων απαιτήσεων από την εφαρμογή

των διατάξεων του παρόντος νόμου προβλέπεται κατ' εξαίρεση παράταση της διάρκειας των συμβάσεων της παραγράφου 10 του άρθρου 34 του ν. 3734/2009 έως τις 31.12.2012.

Παρ. 22: Τέλος, με σκοπό την εκμετάλλευση της γεωθερμίας για κάλυψη θερμικών και ψυκτικών αναγκών, γεωλογικοί σχηματισμοί και υπόγεια ρευστά με θερμοκρασία μικρότερη των 70°C και βάθους μέχρι 200 μέτρων από την επιφάνεια του εδάφους, δεν χαρακτηρίζονται πλέον ως γεωθερμικά δυναμικά, και μπορούν να αξιοποιηθούν από τον ιδιοκτήτη της γης που βρίσκεται πάνω από το πεδίο.

Παρ. 23: Εισάγεται μεταβατική διάταξη περιορισμένης χρονικής ισχύος για την προσωρινή ρύθμιση της αδειοδότησης μονάδων υδατοκαλλιέργειας μέχρι τη θεσμοθέτηση του οικείου Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες.

Άρθρο 13 Διάταξη με τις τιμές χονδρικής των πετρελαιοειδών προϊόντων

Με την προτεινόμενη διάταξη, κατόπιν της ανακατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπουργείων, προβλέπεται η γνωστοποίηση τόσο των στοιχείων διαμόρφωσης των εργοστασιακών τιμών όσο και των πραγματικών τιμών διάθεσης των πετρελαιοειδών προϊόντων στον Υπουργό Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού και η προστασία του τελικού καταναλωτή. Παράλληλα, τα ίδια στοιχεία θα κοινοποιούνται και στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, για λόγους άσκησης της πετρελαϊκής πολιτικής. Κατά τα λοιπά, προβλέπεται η σύμπραξη του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στις κοινές υπουργικές αποφάσεις που ρυθμίζουν τα σχετικά θέματα.

Άρθρο 14 Τροποποιήσεις του νόμου 2971/2001

Με εισαγόμενες τροποποιήσεις, επαναδιατυπώνεται η παράγραφος 9 του άρθρου 14 του ν.2971/2001 που προστέθηκε με την παράγραφο Δ του άρθρου 24 του ν.3468/2006, ώστε να διευκρινισθούν ασάφειες που είχαν προκύψει ως προς την ακολουθητέα διαδικασία για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παράλιας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου ή πυθμένα θάλασσας για την εκτέλεση εργασιών εγκατάστασης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε., και να αποφευχθεί η πολλαπλή εξέταση των σχετικών αιτημάτων από τις ίδιες υπηρεσίες σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας. Περαιτέρω εισάγονται τροποποιήσεις για την διευκόλυνση της εγκατάστασης των έργων σύνδεσης χωρίς να αλλοιώνεται το καθεστώς προστασίας και διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις των θαλάσσιων αιολικών πάρκων για τα οποία ισχύουν οι ειδικές ρυθμίσεις του άρθρου 6Α του ν. 3468/2006, όπως ισχύει.

Άρθρο 15 Μεταβατικές διατάξεις

Με το άρθρο 15 εισάγονται αναλυτικές μεταβατικές ρυθμίσεις για να είναι πλήρως αποσαφηνισμένο σε ποι

στάδιο της νέας απλοποιημένης αδειοδοτικής διαδικασίας εντάσσεται ένα έργο Α.Π.Ε. που είναι ήδη υπό ανάπτυξη. Πιο συγκεκριμένα, η προθεσμία για την λήψη της άδειας εγκατάστασης έργων Α.Π.Ε. που διαθέτουν άδεια παραγωγής, επεκτείνεται με βάση το νέο γενικό καθεστώς που εισάγει ο παρών νόμος. Οι εκκρεμείς αιτήσεις καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του παρόντος και αδειοδοτούνται σύμφωνα με αυτές. Τα έργα Α.Π.Ε. που έχουν ήδη αξιολογηθεί θετικά από τη Ρ.Α.Ε., θεωρείται ότι διαθέτουν άδεια παραγωγής ύστερα από τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται, ανεξάρτητα αν έχουν λάβει ή όχι προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση (ΠΠΕΑ) ή θετική γνωμοδότηση. Τα έργα που είναι σε διαδικασία ΠΠΕΑ ή έχουν ήδη λάβει θετική γνωμοδότηση επί της ΠΠΕΑ, μπορεί να προχωρήσουν σε διαδικασία απόφασης επί της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων μετά την υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τις διατάξεις του παρόντος. Η ημερομηνία προώθησης του σχετικού φακέλου από τη Ρ.Α.Ε. για περιβαλλοντική αδειοδότηση ή της απόφασης εξαιρέσεως, καθορίζει την προτεραιότητα εξέτασης από τον αρμόδιο Διαχειριστή των αιτημάτων για χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης, τα οποία υποβάλλονται εντός 2 μηνών από την ισχύ του παρόντος. Προσφορές Σύνδεσης που είναι σε ισχύ κατά την ισχύ του παρόντος νόμου είναι δεσμευτικές για τον Διαχειριστή για όλη τη διάρκεια ισχύος τους και μετά από αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος. Διευκρινίζεται ο τρόπος έκδοσης εγκρίσεων επέμβασης από τις δασικές υπηρεσίες ανάλογα με την περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση η εξέταση νέων αιτημάτων σταθμών Α.Π.Ε., από τις αρμόδιες υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων των Περιφερειών και των Διαχειριστών, για τους οποίους δεν είχε υποβληθεί στη Ρ.Α.Ε. αίτημα για έκδοση άδειας παραγωγής ή αίτημα εξαιρέσεως πριν την ισχύ του παρόντος, ξεκινά μετά την έκδοση της απόφασης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που προβλέπεται στο άρθρο 1 του ν. 3468/2006 και γίνεται κατά το δυνατό με βάση την αναλογία ισχύος που ορίζει αυτή η απόφαση. Από τον περιορισμό αυτό εξαιρούνται μερικές ειδικές περιπτώσεις ήτοι οι σταθμοί Α.Π.Ε. σε κτίρια, μικροί σταθμοί που εγκαθίστανται από αγρότες σε ιδιοκτησία τους, και σταθμοί που εξαιρούνται από Ε.Π.Ο. και άδεια παραγωγής ή σταθμοί βιομάζας, εξαιρουμένου του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων. Αποσαφηνίζονται επιπλέον ζητήματα σχετικά με τις υφιστάμενες συμβάσεις πώλησης ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς. Περαιτέρω, δεδομένης της τροποποίησης του κριτηρίου ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, καθορίζεται ο τρόπος και οι προϋποθέσεις επαναξιολόγησης των αιτήσεων που είχαν αξιολογηθεί αρνητικά από τη Ρ.Α.Ε. αποκλειστικά λόγω μη πλήρωσης του κριτηρίου αυτού.

Τέλος, προβλέπεται ότι μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου δεν υποβάλλονται νέες αιτήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από θαλάσσιες αιολικές εγκαταστάσεις ούτε συμπληρώνονται με νέα στοιχεία αιτήσεις που έχουν υποβληθεί στη ΡΑΕ ως την έναρξη ισχύος του. Δεδομένου δε ότι, ενόψει των θεσπιζόμενων ρυθμίσεων του άρθρου 6 του παρόντος νόμου, δεν είναι πλέον δυνατή η ικανοποίηση των εκκρεμών αιτήσεων για την εγκατάσταση θαλάσσιων αιολικών μονάδων, λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για το ειδικό αυτό θέμα με συνεκτίμηση: α) της υποχρέωσης της Πολιτείας για εθνικό στρατηγικό ενεργειακό σχεδιασμό στο θαλάσσιο χώρο, και β) της α-

ξιολόγησης των πραγματοποιηθεισών ήδη μελετών και λοιπών σχεδίων. Συγκεκριμένα:

Κάθε εκκρεμής αίτηση εξετάζεται από τη ΡΑΕ ως προς το παραδεκτό της υποβολής της και, εφόσον κριθεί παραδεκτή, εκδίδεται διαπιστωτική πράξη για το βαθμό ωριμότητάς της, βάσει των υποβληθέντων ως την έναρξη ισχύος του νέου νόμου στοιχείων, και για την ακριβή θέση της αιτηθείσας εγκατάστασης. Κατά τον ανοιχτό δημόσιο διαγωνισμό που διενεργείται στη συνέχεια, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 6Α του ν. 3468/2006, η ύπαρξη της ανωτέρω διαπιστωτικής πράξης συνεκτιμάται στα κριτήρια επιλογής του αναδόχου, εφόσον αφορά σε εγκατάσταση θαλάσσιας αιολικής μονάδας στην ίδια θέση και ο υποψήφιος που συμμετέχει στο διαγωνισμό είναι ο αρχικός δικαιούχος της εν λόγω διαπιστωτικής πράξης. Ο ακριβής τρόπος συνεκτίμησης καθορίζεται με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 6Α του ν. 3468/2006. Τέλος, διευκρινίζεται ότι εκκρεμείς αιτήσεις για έργα Α.Π.Ε. που χωροθετούνται και στο χερσαίο και στο θαλάσσιο χώρο εξετάζονται από τη Ρ.Α.Ε. μόνο ως προς το χερσαίο τμήμα τους για το οποίο μόνο συνεχίζεται κανονικά η διαδικασία αδειοδότησης.

Αθήνα, 22 Απριλίου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Γ.Α. Παπανδρέου	Ευάγ. Βενιζέλος
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
Γ. Παπακωνσταντίνου	Ι. Ραγκούσης
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
Α. Κατσέλη	Κ. Μπριμπίλη
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Αικ. Μπατζέλη	Π. Γερούλανος
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Α. Λοβέρδος	Χ. Καστανίδης
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	
	Δ. Ρέππας

Παράρτημα IV

1753

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 85

4 Ιουνίου 2010

ΝΟΜΟΣ ΥΠ ΑΡΙΘ. 3851

Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1
Εθνικός στόχος Α.Π.Ε.

Στο άρθρο 1 του ν.3468/2006 (ΦΕΚ 129 Α') η υπάρχουσα διάταξη αριθμείται σε παρ. 1 και προστίθενται παράγραφοι 2 και 3 ως εξής:

«2. Η προστασία του κλίματος, μέσω της προώθησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα υψίστης σημασίας για τη χώρα.

3. Οι εθνικοί στόχοι για τις Α.Π.Ε. με βάση την Οδηγία 2009/28/ΕΚ (ΕΕL 140/2009), καθορίζονται μέχρι το έτος 2020 ως εξής:

α) Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε ποσοστό 20%.

β) Συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 40%. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που εκδίδεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζεται η επιδιωκόμενη αναλογία εγκατεστημένης ισχύος και η κατανομή της στο χρόνο μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών Α.Π.Ε.. Η απόφαση αυτή αναθεωρείται ανά διετία ή και νωρίτερα, εάν συντρέχουν σημαντικοί λόγοι που σχετίζονται με την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ.

γ) Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη σε ποσοστό τουλάχιστον 20%.

δ) Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην τελική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές σε ποσοστό τουλάχιστον 10%»

Άρθρο 2**Άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε ή Σ.Η.Θ.Υ.Α.**

1. Η παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η άδεια για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. χορηγείται με απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (Ρ.Α.Ε.) με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

α) Της εθνικής ασφάλειας.

β) Της προστασίας της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.

γ) Της εν γένει ασφάλειας των εγκαταστάσεων και του σχετικού εξοπλισμού του συστήματος και του δικτύου.

δ) Της ενεργειακής αποδοτικότητας του έργου για το οποίο υποβάλλεται η σχετική αίτηση, όπως η αποδοτικότητα αυτή προκύπτει, για τα έργα Α.Π.Ε., από μετρήσεις του δυναμικού Α.Π.Ε. και για τις μονάδες Σ.Η.Θ.Υ.Α από τα ενεργειακά ισοζύγια τους. Ειδικά για το αιολικό δυναμικό, οι υποβαλλόμενες μετρήσεις πρέπει να έχουν εκτελεστεί από πιστοποιημένους φορείς, σύμφωνα με το πρότυπο DIN-EN ISO/IEC17025/2000, όπως ισχύει κάθε φορά.

ε) Της ωριμότητας της διαδικασίας υλοποίησης του έργου, όπως προκύπτει από μελέτες που έχουν εκπονηθεί, γνωμοδοτήσεις αρμόδων υπηρεσιών, καθώς και από άλλα συναφή στοιχεία.

στ) Της εξασφάλισης ή της δυνατότητας εξασφάλισης του δικαιώματος χρήσης της θέσης εγκατάστασης του έργου.

ζ) Της δυνατότητας του αιτούντος ή των μετόχων ή εταίρων του να υλοποιήσει το έργο με βάση την επιστημονική και τεχνική επάρκειά του και της δυνατότητας εξασφάλισης της απαιτούμενης χρηματοδότησης από ίδια κεφάλαια ή τραπεζική χρηματοδότηση έργου ή κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών ή συνδυασμό αυτών.

η) Της διασφάλισης παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και προστασίας των πελατών.

θ) Της δυνατότητας υλοποίησης του έργου σε συμμόρφωση με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε. και ειδικότερα με τις διατάξεις του για τις περιοχές αποκλεισμού χω-

ροθέτησης εγκαταστάσεων Α.Π.Ε., εφόσον οι περιοχές αυτές έχουν οριοθετηθεί κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο, καθώς και τις διατάξεις του για τον έλεγχο της φέρουσας ικανότητας στις περιοχές που επιτρέπονται Α.Π.Ε., ώστε να διασφαλίζεται η κατ' αρχήν προστασία του περιβάλλοντος.

1) Της συμβατότητας του έργου με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την επίτευξη των στόχων που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 1.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 3 του ν.3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η Ρ.Α.Ε., πριν εκδώσει την απόφασή της, μπορεί να συνεργάζεται με τον Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου ή των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών για τον κατ' αρχήν καθορισμό του τρόπου και του σημείου σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο. Ο καθορισμός αυτός γίνεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την ημερομηνία υποβολής του ερωτήματος της Ρ.Α.Ε. προς τον Διαχειριστή και δεν συνεπάγεται δέσμευση του Διαχειριστή ή της Ρ.Α.Ε. για την ύπαρξη διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου κατά τη χορήγηση της Προσφοράς Σύνδεσης.

Η Ρ.Α.Ε. εξετάζει αν πληρούνται τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και αποφασίζει για τη χορήγηση ή μη άδειας παραγωγής μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της αίτησης, εφόσον ο φάκελος είναι πλήρης, άλλως από τη συμπλήρωσή του. Ο φάκελος θεωρείται πλήρης, αν μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την υποβολή του δεν ζητηθούν εγγράφως από τον αιτούντα συμπληρωματικά στοιχεία.

Η απόφαση αναρτάται στην ιστοσελίδα της Ρ.Α.Ε. και κοινοποιείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με επιμέλεια της και δημοσιεύεται αμελητί σε μία ημερήσια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας με μέριμνα του δικαιούχου. Ο Υπουργός ελέγχει αυτεπαγγέλτως τη νομιμότητά της μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την περιέλευσή της σε αυτόν.

Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Ρ.Α.Ε. της απόφασης της Ρ.Α.Ε. όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατ' αυτής για έλεγχο της νομιμότητάς της.

Ο Υπουργός αποφαινεται επί της προσφυγής μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την κατάθεσή της στο Υπουργείο. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή τεκμαίρεται η απόρριψη της προσφυγής.

Μέχρι να ολοκληρωθεί ο έλεγχος νομιμότητας αναστέλλεται η διαδικασία αδειοδότησης.

Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου νομιμότητας, η απόφαση της Ρ.Α.Ε. καταχωρίζεται στο μητρώο που τηρεί η Αυτοτελής Υπηρεσία για Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.»

3. Η περίπτωση στ' της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, αντικαθίσταται ως εξής:

«στ) το ή τα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, που εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση του έργου, τα οποία μπορεί να είναι διαφορετικά από τον κάτοχο της άδειας ή τους μετόχους του και έχουν αξιολογηθεί από τη Ρ.Α.Ε. κατά το κριτήριο (ζ) της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.»

4. Η παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. χορηγείται για χρονικό διάστημα

μέχρι είκοσι πέντε (25) έτη και μπορεί να ανανεώνεται μέχρι ίσο χρόνο. Εάν μέσα σε τριάντα (30) μήνες από τη χορήγησή της δεν εκδοθεί άδεια εγκατάστασης, η άδεια παραγωγής παύει αυτοδικαίως να ισχύει, εκδιδομένης σχετικής διαπιστωτικής πράξης από τη Ρ.Α.Ε. Στο χρονικό διάστημα των τριάντα (30) μηνών δεν υπολογίζονται:

α) Ο χρόνος αναστολής με δικαστική απόφαση της άδειας παραγωγής ή άλλης άδειας ή έγκρισης που απαιτείται για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης.

β) Ο χρόνος καθυστέρησης που οφείλεται σε πράξεις ή παραλείψεις των αρμόδιων υπηρεσιών ή σε άλλους αντικειμενικούς λόγους που δεν αφορούν τον κάτοχο της άδειας παραγωγής.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, ο δικαιούχος της άδειας μπορεί να υποβάλει, πριν από την παρέλευση των τριάντα (30) μηνών, αίτηση στη Ρ.Α.Ε. για τη χορήγηση παράτασης. Η άδεια παραγωγής εξακολουθεί να ισχύει έως την έκδοση της απόφασης της Ρ.Α.Ε. επί της αιτήσεως αυτής.»

5. Η παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων της παρ. 3, πλην του στοιχείου ε' αυτής, η άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. μπορεί να τροποποιείται με απόφαση της Ρ.Α.Ε. ύστερα από σχετική αίτηση του κατόχου.

Η Ρ.Α.Ε. αποφασίζει για την τροποποίηση της άδειας παραγωγής, μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης, κατά τα οριζόμενα στην απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 5, εφόσον ο φάκελος είναι πλήρης, άλλως από τη συμπλήρωσή του. Ο φάκελος θεωρείται πλήρης εάν μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την υποβολή του δεν ζητηθούν εγγράφως από τον ενδιαφερόμενο συμπληρωματικά στοιχεία. Η απόφαση τροποποίησης αναρτάται με επιμέλεια της Ρ.Α.Ε. στην ιστοσελίδα της και καταχωρίζεται στο μητρώο που τηρείται στην Αυτοτελή Υπηρεσία για Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Δεν απαιτείται τροποποίηση της άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις εξής περιπτώσεις:

α) Αν η εγκατεστημένη ισχύς ή η Μέγιστη Ισχύς Παραγωγής σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που συνδέεται με το Σύστημα ή το Δίκτυο, αυξηθεί μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) συνολικά σε σχέση με την αρχική άδεια, εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή του γηπέδου άλλη εκτός από τη μείωση του εμβαδού του. Στην περίπτωση αυτή, η άδεια εγκατάστασης που προβλέπεται στο άρθρο 8 τροποποιείται, μετά από επαναδιατύπωση των όρων σύνδεσης του σταθμού από τον Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου. Οι διατάξεις αυτές δεν εφαρμόζονται σε σταθμούς που εντάσσονται σε ειδικό πρόγραμμα, καθώς και σε περιοχές με κορεσμένα δίκτυα. Οι περιοχές με κορεσμένα δίκτυα και η δυνατότητα απορρόφησης ισχύος σε αυτές διαπιστώνονται με απόφαση της Ρ.Α.Ε. που εκδίδεται μετά από εισήγηση του αρμόδιου Διαχειριστή. Η απόφαση αυτή αναρτάται με επιμέλεια της Ρ.Α.Ε. στην ιστοσελίδα της ή δημοσιεύεται με άλλο πρόσφορο τρόπο και κοινοποιείται αμελητί στην Αυτοτελή Υπηρεσία Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

β) Αν μεταβληθεί η κατοικία ή η έδρα του Αδειούχου.
 γ) Αν μειωθεί η Εγκατεστημένη Ισχύς ή η Μέγιστη Ισχύς Παραγωγής σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που συνδέεται με το Σύστημα ή το Δίκτυο, εφόσον από τη μείωση δεν επέρχεται μεταβολή του γηπέδου άλλη εκτός από τη μείωση του εμβαδού του.

δ) Αν από τις επερχόμενες μεταβολές των στοιχείων της άδειας παραγωγής που ορίζονται στην παράγραφο 3 δεν επηρεάζεται η αξιολόγηση των κριτηρίων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Αν συντρέχει οποιαδήποτε από τις παραπάνω περιπτώσεις, ο κάτοχος της άδειας παραγωγής υποχρεούται να το γνωστοποιήσει αμελλητί στη Ρ.Α.Ε. και τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με γραπτή δήλωσή του. Η Γραμματεία της Ρ.Α.Ε. εκδίδει σχετική βεβαίωση μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης, την οποία κοινοποιεί στην Αυτοτελή Υπηρεσία Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και αναρτά στην ιστοσελίδα της ή δημοσιοποιεί με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο. Αν ο κάτοχος της άδειας παραλείψει την ενημέρωση αυτή, επιβάλλονται σε βάρος του οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 22.

Κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας παραγωγής υφιστάμενου αιολικού πάρκου, επιτρέπεται η αποεξήλωση και η αντικατάστασή του, με δυνατή αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος του έως 10% χωρίς αύξηση του γηπέδου εγκατάστασης, μετά από βεβαίωση για την ανανέωση της άδειας παραγωγής που χορηγείται από τη Γραμματεία της Ρ.Α.Ε.. Στις περιπτώσεις αυτές η Προσφορά Σύνδεσης επανεκδίδεται με απλή επανάληψη των όρων που είχαν τεθεί στην προηγούμενη περίοδο λειτουργίας του σταθμού, χωρίς πρόσθετους όρους ή περιορισμούς.»

6. Η παρ. 6 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Ο κάτοχος άδειας παραγωγής μπορεί, μετά από σχετική απόφαση της Ρ.Α.Ε., να μεταβιβάσει την άδειά του σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εφόσον πληρούνται τα κριτήρια που ορίζονται στις περιπτώσεις α', ζ' και η' της παραγράφου 1. Η μεταβίβαση δεν συνιστά λόγο παράτασης της προθεσμίας των τριάντα (30) μηνών της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.»

7. Η παρ. 8 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Η χορήγηση άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. δεν απαλλάσσει τον κάτοχό της από την υποχρέωση να λάβει άλλες άδειες ή εγκρίσεις που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, όπως η έγκριση περιβαλλοντικών όρων και οι άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας. Η χορήγηση άδειας παραγωγής αποτελεί προϋπόθεση της υποβολής αιτήματος για τη χορήγηση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠ.Ο.). Πριν από τη χορήγηση της άδειας παραγωγής, οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να εξετάζουν αιτήσεις ενδιαφερομένων για την έκδοση γνωμοδοτήσεων σχετικών με την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που απαιτούνται στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.»

8. Μετά την παρ. 8 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 προστίθεται παράγραφος 9, ως εξής:

«9. Σε περίπτωση αλληλεπικάλυψης αιτήσεων για χορήγηση άδειας παραγωγής σε σταθμούς Α.Π.Ε. σε ορισμένη περιοχή ή σε περίπτωση που η Ρ.Α.Ε. χρειάζεται να προβεί σε συγκριτική αξιολόγηση αιτήσεων λόγω των ρυθμίσεων του χωροταξικού σχεδιασμού ή και λόγω περιορισμένης ικανότητας του δικτύου, προτεραιότητα στη λήψη της άδειας έχουν οι αιτήσεις που υποβάλλονται από νομικά πρόσωπα στα οποία μετέχουν οι Ο.Τ.Α., στα όρια των οποίων χωροθετείται ο σταθμός, με ποσοστό συμμετοχής που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 33%. Για τη διενέργεια αξιολόγησης κατά την παράγραφο αυτή πρέπει οι συγκρινόμενες αιτήσεις να έχουν υποβληθεί σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες από την υποβολή της πρώτης από αυτές. Απαγορεύεται με ποινή ανάκλησης της άδειας, η μεταβίβαση σε οποιονδήποτε τρίτο των μετοχών που κατέχουν οι Ο.Τ.Α., καθώς και η μεταβίβαση ή ενεχυρίαση των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτές, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση και λήψης μερισμάτων, για χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών από την έναρξη λειτουργίας του έργου.»

9. Η παρ. 9 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 αναριθμείται σε παράγραφο 10 και αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Κατά την αξιολόγηση αιτήσεων για τη χορήγηση άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α., που υποβάλλονται από νομικά πρόσωπα, στο μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο των οποίων μετέχουν τουλάχιστον είκοσι (20) πρόσωπα με μετοχική ή εταιρική συμμετοχή, κατ' ανώτατο όριο, μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ το καθένα, συνεκτιμάται η συμμετοχή σε αυτά: α) φυσικών προσώπων που είναι δημότες του Ο.Τ.Α., πρώτου ή δεύτερου βαθμού, όπου πρόκειται να εγκατασταθεί το έργο ή β) νομικών προσώπων που ανήκουν σε αυτούς τους Ο.Τ.Α. ή γ) τοπικών συλλόγων ή δ) αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, με έδρα εντός των διοικητικών ορίων αυτών των Ο.Τ.Α.. Αν χορηγηθεί άδεια παραγωγής, η προθεσμία της παρ. 4 του άρθρου 3 για τη λήψη της άδειας εγκατάστασης ορίζεται σε τριάντα (30) μήνες, και εφαρμόζονται αναλόγως οι λοιπές διατάξεις της παραγράφου αυτής.»

10. Η παρ. 10 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 αναριθμείται σε παράγραφο 11.

11. Στο άρθρο 3 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 12 ως εξής:

«12. Κατά τη χορήγηση της άδειας παραγωγής ή εξαίρεσης από την υποχρέωση λήψης της άδειας αυτής για σταθμούς Α.Π.Ε. σε νησιά, οι αιτήσεις για την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. που συνδυάζονται με εγκατάσταση μονάδας παραγωγής πόσιμου νερού ή νερού άλλης χρήσης, μέσω αφαλάτωσης, εξετάζονται κατ' απόλυτη προτεραιότητα, εφόσον η εγκατεστημένη ισχύς του σταθμού Α.Π.Ε. δεν υπερβαίνει κατά 25% την εγκατεστημένη ισχύ της μονάδας αφαλάτωσης και υπό την προϋπόθεση ότι έχουν συναφθεί συμβάσεις μεταξύ του αιτούντος και της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής ή του οικείου ή των οικείων Ο.Τ.Α. για τη διάθεση των παραγόμενων ποσοτήτων νερού. Στις περιπτώσεις αυτές, ο χρόνος ισχύος της χορηγούμενης άδειας συναρτάται προς το χρόνο ισχύος της σύμβασης. Η δυνατότητα ένταξης της ως άνω

μονάδας Α.Π.Ε., κρίνεται κατόπιν ειδικής τεχνικοοικονομικής μελέτης η οποία εκπονείται από τον αιτούντα. Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από τη μονάδα Α.Π.Ε. συμψηφίζεται, σε ωριαία βάση, με την καταναλισκόμενη από τη μονάδα αφαλάτωσης. Το πλεόνασμα της ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να διατίθεται στο δίκτυο μέχρι ποσοστού 20% της παραγόμενης ισχύος σύμφωνα με τα ισχύοντα για τους αυτοπαραγωγούς. Με τον Κανονισμό Αδειών που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 5, καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης και ανάκλησης σε περίπτωση μη υλοποίησης της μονάδας αφαλάτωσης της ανωτέρω άδειας και κάθε ειδικότερο θέμα και αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας.»

12 Το άρθρο 4 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Εξαιρούνται από την υποχρέωση να λάβουν άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή άλλη διαπιστωτική απόφαση φυσικά ή νομικά πρόσωπα που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από τις εξής κατηγορίες εγκαταστάσεων Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α.:

α) γεωθερμικούς σταθμούς με εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη ή ίση του μισού (0,5) MW,

β) σταθμούς βιομάζας, βιοαερίου και βιοκαυσίμων με εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη ή ίση του ενός (1) MW,

γ) φωτοβολταϊκούς ή ηλιοθερμικούς σταθμούς με εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη ή ίση του ενός (1) MWp,

δ) αιολικές εγκαταστάσεις με εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη ή ίση των εκατό (100) kW,

ε) σταθμούς Σ.Η.Θ.Υ.Α. με εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη ή ίση του ενός (1) MWe,

στ) σταθμούς από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με εγκατεστημένη ισχύ έως πέντε (5) MWe, που εγκαθίστανται από εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, για όσο χρόνο οι σταθμοί αυτοί λειτουργούν αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς, καθώς και σταθμούς που εγκαθίστανται από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.), για όσο χρόνο οι σταθμοί αυτοί λειτουργούν για τη διενέργεια πιστοποιήσεων ή μετρήσεων,

ζ) αυτόνομους σταθμούς από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. οι οποίοι δεν συνδέονται στο Σύστημα ή στο Δίκτυο, με εγκατεστημένη ισχύ μικρότερη ή ίση των πέντε (5) MWe, χωρίς δυνατότητα τροποποίησης της αυτόνομης λειτουργίας τους. Τα πρόσωπα που έχουν την ευθύνη της λειτουργίας των σταθμών της περίπτωσης αυτής, υποχρεούνται, πριν εγκαταστήσουν τους σταθμούς, να ενημερώνουν τον αρμόδιο Διαχειριστή για τη θέση, την ισχύ και την τεχνολογία των σταθμών αυτών, και

η) λοιπούς σταθμούς με εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ μικρότερη ή ίση των πενήντα (50) kW, εφόσον οι σταθμοί αυτοί χρησιμοποιούν Α.Π.Ε. από τις οριζόμενες στην παρ. 2 του άρθρου 2, με μορφή διαφορετική από αυτή που προβλέπεται στις προηγούμενες περιπτώσεις.

Το όριο ισχύος στις περιπτώσεις γ' και δ' ισχύει για το σύνολο των σταθμών που ανήκουν στο ίδιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο και εγκαθίστανται στο ίδιο ή όμορο ακίνητο και η τιμολόγηση γίνεται με βάση την αθροιστική ισχύ του συνόλου των σταθμών.

2. Ο αρμόδιος Διαχειριστής ενημερώνει στο τέλος κάθε ημερολογιακού διμήνου, την Αυτοτελή Υπηρεσία για Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τη Ρ.Α.Ε. για τη σύνδεση των σταθμών της προηγούμενης παραγράφου και αναρτά τα σχετικά στοιχεία στην ιστοσελίδα του.

Οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. της παραγράφου 1 δεν επιτρέπεται να μεταβιβάζονται πριν από την έναρξη της λειτουργίας τους. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η μεταβίβασή τους σε νομικά πρόσωπα, εφόσον το εταιρικό κεφάλαιο της εταιρείας προς την οποία γίνεται η μεταβίβαση κατέχεται εξ ολοκλήρου από το μεταβιβάζον φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

3. Ο αρμόδιος Διαχειριστής υποχρεούται, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, να προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες για τη σύνδεση των σταθμών της παραγράφου 1 με το Σύστημα ή το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο ή το Δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, εκτός αν συντρέχουν τεκμηριωμένοι τεχνικοί λόγοι που δικαιολογούν την άρνηση της σύνδεσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στους αντίστοιχους Κώδικες Διαχείρισης, ή υφίσταται κορεσμός των δικτύων που διαπιστώνεται με τη διαδικασία των δύο τελευταίων εδαφίων της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 3. Κατά τη διαδικασία αυτή τηρείται σειρά προτεραιότητας των αιτήσεων που υποβάλλονται, οι οποίες δημοσιοποιούνται με ευθύνη του αρμόδιου Διαχειριστή στο διαδικτυακό του τόπο και ενημερώνονται σχετικά η Αυτοτελής Υπηρεσία για Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και η Ρ.Α.Ε.

4. Κατά την υπογραφή της Σύμβασης Σύνδεσης ο αρμόδιος Διαχειριστής διενεργεί έλεγχο στους σταθμούς που υπάγονται στις περιπτώσεις α' έως στ' και η' της παρ. 1, προκειμένου να βεβαιωθεί ότι εγκαθίστανται σε ακίνητο το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή βρίσκεται στη νόμιμη χρήση του φορέα του σταθμού.

5. α) Κατά την έκδοση της απόφασης της Ρ.Α.Ε. που προβλέπεται στα δύο τελευταία εδάφια της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 3, με την οποία καθορίζεται η δυνατότητα απορρόφησης ισχύος σε περιοχές με κορεσμένο δίκτυο, η ισχύς αυτή κατανέμεται μεταξύ των σταθμών της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε., για τους οποίους απαιτείται άδεια παραγωγής με βάση το επενδυτικό ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε.

β) Στις περιοχές της περίπτωσης α' ο αρμόδιος Διαχειριστής υποχρεούται να προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες για τη σύνδεση των σταθμών της παραγράφου 1 με το Σύστημα ή το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο ή το Δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών με βάση τη σειρά προτεραιότητας των αιτήσεων που υποβάλλονται, έως ότου εξαντληθεί το εκάστοτε όριο. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν προχωρήσει, με δική του υπαιτιότητα, σε έναρξη εργασιών εγκατάστασης του σταθμού μέσα σε ένα έτος από την υπογραφή της Σύμβασης Σύνδεσης με το Σύστημα ή το Δίκτυο, η Προσφορά Σύνδεσης αίρεται αυτοδικαίως και ο αρμόδιος Διαχειριστής κατανέμει τη διαθέσιμη ισχύ στον επόμενο κατά σειρά προτεραιότητας ενδιαφερόμενο.

γ) Στις περιοχές της περίπτωσης α', για τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. που δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση χορήγησης άδειας παραγωγής, ο

αρμόδιος Διαχειριστής αποφασίζει για τη χορήγηση δεσμευτικής Προσφοράς Σύνδεσης στους σταθμούς που έχουν ήδη λάβει άδεια παραγωγής, εξετάζοντας τα σχετικά αιτήματα που υποβάλλονται με σειρά προτεραιότητας κατά την ημερομηνία χορήγησης της απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων του σταθμού ή, σε περίπτωση απαλλαγής από αυτήν, κατά την ημερομηνία υποβολής αίτησης συνοδευόμενη από πλήρη φάκελο με δικαιολογητικά σε αυτόν, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται το ενδιαφέρον του αιτούντος. Αν, με βάση τις άδειες παραγωγής που χορηγήθηκαν, εκτιμάται ότι υπάρχει δυνατότητα να εξεταστούν πρόσθετα αιτήματα, η Ρ.Α.Ε. αναρτά στην ιστοσελίδα της τη δυνατότητά της για παραλαβή και εξέταση αιτήσεων και μπορεί να απευθύνει ιδιαίτερη πρόσκληση με συγκεκριμένη προθεσμία για να υποβληθούν αιτήσεις που θα αξιολογηθούν συγκριτικά.

13. Η παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για τη χορήγηση της άδειας παραγωγής, την τροποποίηση ή την ανάκλησή της, υποβάλλεται αίτηση στη Ρ.Α.Ε., η οποία συνοδεύεται από όλα τα έγγραφα που ορίζονται στην απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 3. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα στοιχεία της αίτησης και της απόφασης της Ρ.Α.Ε., καθώς και τα στοιχεία αυτών τα οποία δημοσιοποιούνται με επιμέλεια της Ρ.Α.Ε. στην ιστοσελίδα της ή με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο.»

Άρθρο 3

Έγκριση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Ε.Π.Ο.) και άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας

1. Στο τέλος της περίπτωσης στ' της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν.1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α'), προστίθενται εδάφια ως ακολούθως:

«Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση δεν απαιτείται επίσης για τους υβριδικούς σταθμούς και τους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, καθώς και για τα συνοδά έργα που απαιτούνται για την ηλεκτρική σύνδεση στο Σύστημα ή το Δίκτυο και τα έργα εσωτερικής οδοποιίας και οδοποιίας πρόσβασης. Για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των έργων αυτών στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που εκπονείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5 εξετάζονται επίσης τα κριτήρια που προβλέπονται στις υποπεριπτώσεις αα' έως και εε' της περίπτωσης β', οι εναλλακτικές λύσεις, στις οποίες περιλαμβάνεται και η μηδενική και τηρούνται όλες οι απαιτήσεις της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας για την ενημέρωση και τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία έγκρισης του οικείου έργου.»

2. Το άρθρο 8 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 8

Άδειες

1. Για την εγκατάσταση ή επέκταση σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α., απαιτείται σχετική άδεια. Η άδεια αυτή χορηγείται, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παραγράφων 3 και 4, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας,

εντός των ορίων της οποίας εγκαθίσταται ο σταθμός, για όλα τα έργα για τα οποία αρμόδιος για την περιβαλλοντική αδειοδότηση είναι ο Νομάρχης ή ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.1650/1986, όπως ισχύει, και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του.

Η άδεια εγκατάστασης χορηγείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των δικαιολογητικών. Ο έλεγχος αυτός πρέπει σε κάθε περίπτωση να έχει ολοκληρωθεί μέσα σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την κατάθεση της σχετικής αίτησης. Αν η άδεια δεν εκδοθεί μέσα στο ανωτέρω χρονικό διάστημα, ο αρμόδιος Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας υποχρεούται να εκδώσει διαπιστωτική πράξη με ειδική αιτιολογία για την αδυναμία έκδοσής της. Η πράξη αυτή με ολόκληρο τον σχετικό φάκελο διαβιβάζεται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ο οποίος αποφασίζει για την έκδοση ή μη της άδειας εγκατάστασης μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την παραλαβή των ανωτέρω εγγράφων. Για την έκδοση των αδειών εγκατάστασης μπορεί να παρέχεται από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.) στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής γραμματειακή, τεχνική, επιστημονική υποστήριξη αντί αμοιβής, η οποία καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Η άδεια εγκατάστασης σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α., για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των οποίων αρμόδιος είναι ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και οι κατά περίπτωση συναρμόδιοι Υπουργοί, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.1650/1986 και τις κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, εκδίδεται, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παραγράφων 3 και 4, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η άδεια χορηγείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των δικαιολογητικών η οποία ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την κατάθεση της σχετικής αίτησης.

3. Μετά την έκδοση της άδειας παραγωγής από τη Ρ.Α.Ε., ο ενδιαφερόμενος προκειμένου να του χορηγηθεί άδεια εγκατάστασης, ζητά ταυτόχρονα την έκδοσή:

α) Προσφοράς Σύνδεσης από τον αρμόδιο Διαχειριστή.

β) Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.), κατά το άρθρο 4 του ν.1650/1986, όπως ισχύει, και

γ) Άδειας Επέμβασης σε Δάσος ή Δασική Έκταση, κατά την παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α'), εφόσον απαιτείται, ή γενικά των αναγκαίων αδειών για την απόκτηση του δικαιώματος χρήσης της θέσης εγκατάστασης του έργου.

4. Ο αρμόδιος Διαχειριστής με απόφασή του χορηγεί μέσα σε τέσσερις (4) μήνες την Προσφορά Σύνδεσης που ζητήθηκε, η οποία οριστικοποιείται και καθίσταται δεσμευτική:

α) με την έκδοση της απόφασης Ε.Π.Ο. για το σταθμό Α.Π.Ε. ή,

β) αν δεν απαιτείται απόφαση Ε.Π.Ο., με τη βεβαίωση από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή της οικείας Πε-

ριφέρειας ότι ο σταθμός Α.Π.Ε. απαλλάσσεται από την υποχρέωση αυτή.

Η Προσφορά Σύνδεσης ισχύει για τέσσερα (4) έτη από την οριστικοποίησή της και δεσμεύει τον Διαχειριστή και τον δικαιούχο.

5. Αφού καταστεί δεσμευτική η Προσφορά Σύνδεσης, ο δικαιούχος ενεργεί:

α) για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου,

β) για τη σύναψη της Σύμβασης Σύνδεσης και της Σύμβασης Πώλησης, σύμφωνα με τα άρθρα 9, 10 και 12 και τους Κώδικες Διαχείρισης του Συστήματος και του Δικτύου. Οι Συμβάσεις αυτές υπογράφονται και ισχύουν από τη χορήγηση της άδειας εγκατάστασης, εφόσον απαιτείται,

γ) για τη χορήγηση αδειών, πρωτοκόλλων ή άλλων εγκρίσεων που τυχόν απαιτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την εγκατάσταση του σταθμού, οι οποίες εκδίδονται χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη χορήγηση της άδειας εγκατάστασης.

δ) για την τροποποίηση της απόφασης Ε.Π.Ο. ως προς τα έργα σύνδεσης, εφόσον απαιτείται.

6. Για την έκδοση απόφασης Ε.Π.Ο. των έργων από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν.1650/1986, όπως ισχύει, υποβάλλεται πλήρης φάκελος και Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή.

Η αρμόδια αρχή εξετάζει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τα προτεινόμενα μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης, μεριμνά για την τήρηση των διαδικασιών δημοσιοποίησης και αποφαινεται για τη χορήγηση ή μη απόφασης Ε.Π.Ο. μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από το χρόνο που ο φάκελος θεωρήθηκε πλήρης. Ο φάκελος θεωρείται πλήρης, εάν μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την υποβολή του δεν ζητηθούν εγγράφως από τον ενδιαφερόμενο συμπληρωματικά στοιχεία εκτός από διευκρινίσεις επί στοιχείων που είχαν ήδη ζητηθεί εγγράφως.

Ειδικά, στην περίπτωση έργων της υποκατηγορίας 3 της δεύτερης (Β') κατηγορίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, που κατατάσσονται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας στην υποκατηγορία 4 της δεύτερης (Β') κατηγορίας, η απόφαση Ε.Π.Ο., εκδίδεται από τον Νομάρχη μέσα σε δύο (2) μήνες από τη διαβίβαση σε αυτόν του σχετικού φακέλου.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς στους οποίους διαβιβάζεται ο φάκελος από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή υποχρεούνται να γνωμοδοτούν για τα θέματα αρμοδιότητάς τους και μέσα στα πλαίσια των όρων και προϋποθέσεων χωροθέτησης που προβλέπονται στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β'), όπως ισχύει κατά περίπτωση, μέσα στις προθεσμίες που καθορίζονται από το νόμο ή τάσσονται από την αρμόδια υπηρεσία. Αν δεν απαντήσουν μέσα στις προθεσμίες αυτές, η απόφαση Ε.Π.Ο. χορηγείται χωρίς τις γνωμοδοτήσεις τους, τηρουμένων των σχετικών διατάξεων για την προστασία του περιβάλλοντος.

7. Η απόφαση Ε.Π.Ο. για την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ισχύει για δέκα (10) έτη και μπορεί να ανανεώνεται, με

αίτηση που υποβάλλεται υποχρεωτικά έξι (6) μήνες πριν από τη λήξη της, για μία ή περισσότερες φορές, μέχρι ίσο χρόνο κάθε φορά. Μέχρι την έκδοση της απόφασης ανανέωσης εξακολουθούν να ισχύουν οι προηγούμενοι περιβαλλοντικοί όροι. Μετά το πέρας της λειτουργίας του σταθμού Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α., ο φορέας του σταθμού υποχρεούται να αποζητήσει τους υπερκείμενους του εδάφους εξοπλισμούς και να αποκαταστήσει κατά το δυνατό τις επεμβάσεις σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην απόφαση Ε.Π.Ο., ή σε περίπτωση απαλλαγής από αυτή, τους όρους που επιβάλλονται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή της οικείας Περιφέρειας κατά τη χορήγηση της απόφασης απαλλαγής που προβλέπεται στην παράγραφο 13 του παρόντος άρθρου.

8. α) Κατά την έκδοση της άδειας εγκατάστασης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. οι οποίοι συνδέονται με το Σύστημα, ή το Δίκτυο ή το Δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, τηρούνται υποχρεωτικά και οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στους Κώδικες Διαχείρισης για τη σύνδεση σταθμών.

β) Κατά τη διαδικασία έκδοσης της άδειας εγκατάστασης αιολικού σταθμού, ελέγχεται η απόσταση κάθε ανεμογεννήτριας του σταθμού από την πλησιέστερη ανεμογεννήτρια σταθμού του ίδιου ή άλλου παραγωγού, η οποία καθορίζεται με ανέκκλητη συμφωνία των παραγωγών για την οποία ενημερώνεται η Ρ.Α.Ε. και οι αδειοδοτούσες αρχές. Αν δεν υπάρξει τέτοια συμφωνία, η απόσταση δεν πρέπει να είναι μικρότερη του επταπλάσιου της διαμέτρου της μεγαλύτερης πτερωτής. Κατά τον έλεγχο αυτό λαμβάνονται υπόψη μόνο οι σταθμοί για τους οποίους έχει χορηγηθεί άδεια εγκατάστασης.

9. Περίληψη της άδειας εγκατάστασης αναρτάται στην ιστοσελίδα της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Α.Π.Ε. που συστήνεται με το άρθρο 11 του παρόντος και δημοσιεύεται, με ευθύνη του δικαιούχου της, σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε μία τοπική εφημερίδα της Περιφέρειας, στα όρια της οποίας πρόκειται να εγκατασταθεί ο σταθμός.

10. Η άδεια εγκατάστασης ισχύει για δύο (2) έτη και μπορεί να παρατείνεται, κατ' ανώτατο όριο, για ίσο χρόνο, μετά από αίτηση του κατόχου της, εφόσον:

α) κατά τη λήξη της διετίας έχει εκτελεσθεί έργο, οι δαπάνες του οποίου καλύπτουν το 50% της επένδυσης, ή

β) δεν συντρέχει η προϋπόθεση της ανωτέρω περίπτωσης α' αλλά έχουν συναφθεί οι αναγκαίες συμβάσεις για την προμήθεια του εξοπλισμού ο οποίος απαιτείται για την υλοποίηση του έργου, ή

γ) υφίσταται αναστολή με δικαστική απόφαση οποιασδήποτε άδειας απαραίτητης για τη νόμιμη εκτέλεση του έργου.

Στις περιπτώσεις: α) συγκροτημάτων αιολικών πάρκων συνολικής ισχύος μεγαλύτερης από εκατόν πενήντα (150) MW, β) αιολικών πάρκων που συνδέονται με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα μέσω ειδικού προς τούτο υποθαλάσσιου καλωδίου, γ) υβριδικών έργων Α.Π.Ε., και δ) άλλων σύνθετων έργων Α.Π.Ε., επιτρέπεται η έγκριση παράτασης της ισχύος της άδειας εγκατάστασης για χρονικό διάστημα ίσο με αυτό που απαιτείται για την εκτέλεση του έργου, μετά την υποβολή και την έγκριση από την αδειοδοτούσα αρχή, τεκμηριωμένης πρότασης

με συνημμένο χρονοδιάγραμμα από τον δικαιούχο της άδειας.

11. Για τη λειτουργία των σταθμών που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 απαιτείται άδεια λειτουργίας. Η άδεια αυτή χορηγείται με απόφαση του οργάνου που είναι αρμόδιο για τη χορήγηση της άδειας εγκατάστασης, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου και έλεγχο από κλιμάκιο των αρμόδιων Υπηρεσιών της τήρησης των τεχνικών όρων εγκατάστασης στη δοκιμαστική λειτουργία του σταθμού, καθώς και έλεγχο της διασφάλισης των αναγκαίων λειτουργικών και τεχνικών χαρακτηριστικών του εξοπλισμού του, που μπορεί να διενεργείται και από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.). Η άδεια λειτουργίας χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ολοκλήρωση των ανωτέρω ελέγχων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που προβλέπεται στην παράγραφο 15.

Για τα έργα των περιπτώσεων α' έως δ' του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, επιτρέπεται η έκδοση τμηματικών αδειών λειτουργίας για πλήρως αποπερατωμένα τμήματά τους που έχουν τεχνική και λειτουργική αυτοτέλεια, ύστερα από υποβολή σχετικού αιτήματος από τον ενδιαφερόμενο. Στην περίπτωση αυτή δεν παρατείνεται η προθεσμία του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου.

12. Η άδεια λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ισχύει για είκοσι (20) τουλάχιστον έτη και μπορεί να ανανεώνεται μέχρι ίσο χρονικό διάστημα. Ειδικά για τους ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής η ελάχιστη διάρκεια ισχύος της άδειας λειτουργίας ορίζεται σε είκοσι πέντε (25) έτη. Κατά τη διάρκεια του χρόνου ισχύος της άδειας λειτουργίας δεν απαλλάσσεται ο δικαιούχος από την υποχρέωση της έκδοσης ή ανανέωσης της ισχύος άλλων αδειών που απαιτούνται από σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Αν μεταβιβασθεί ο σταθμός, ο νέος δικαιούχος υποκαθίσταται, έναντι του Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του δικαιιοπαρόχου του. Στην περίπτωση αυτή, στο νέο φορέα μεταβιβάζεται και η άδεια παραγωγής, μετά από απόφαση της Ρ.Α.Ε. Μετά τη μεταβίβαση τροποποιείται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, και η άδεια λειτουργίας στο όνομα του νέου δικαιούχου.

13. Οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. που εξαιρούνται από την υποχρέωση άδειας παραγωγής σύμφωνα με το άρθρο 4, απαλλάσσονται και από την υποχρέωση να λάβουν άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας. Αντίθετα, υποχρεούνται στην τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν.1650/1986. Φωτοβολταϊκοί σταθμοί και ανεμογεννήτριες που εγκαθίστανται σε κτίρια ή και άλλες δομικές κατασκευές ή εντός οργανωμένων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων, εξαιρούνται, από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης Ε.Π.Ο.

Ομοίως εξαιρούνται από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης Ε.Π.Ο., οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε γήπεδα, εφόσον η εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς τους δεν υπερβαίνει τα εξής όρια ανά τεχνολογία:

- 0,5 MW για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από γεωθερμία,
- 0,5 MW για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με χρήση βιομάζας, βιοαερίου και βιοκαυσίμων,
- 0,5 MW για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από φωτοβολταϊκά ή ηλιοθερμικά,
- 20 kW για αιολικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής.

Για τις ανωτέρω περιπτώσεις απαιτείται η χορήγηση βεβαίωσης απαλλαγής εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή της οικείας Περιφέρειας, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας θεωρείται αυτή χορηγηθείσα. Για τη χορήγηση της βεβαίωσης εξετάζεται μόνο η εγκατεστημένη ισχύς του σταθμού και ότι ο χώρος εγκατάστασης δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις α' έως β' του επόμενου εδαφίου.

Κατ' εξαίρεση, υπόκεινται σε διαδικασία Ε.Π.Ο. σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. με εγκατεστημένη ισχύ μικρότερη ή ίση προς τα ανωτέρω όρια εφόσον:

α) εγκαθίστανται σε γήπεδα που βρίσκονται σε οριοθετημένες περιοχές του δικτύου Natura 2000 ή σε παράκτιες ζώνες που απέχουν λιγότερο από εκατό (100) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού εκτός βραχονησίδων, ή

β) γειτνιάζουν, σε απόσταση μικρότερη των εκατόν πενήντα (150) μέτρων, με σταθμό Α.Π.Ε. της ίδιας τεχνολογίας που είναι εγκατεστημένος σε άλλο γήπεδο και έχει εκδοθεί γι' αυτόν άδεια παραγωγής ή απόφαση Ε.Π.Ο. ή προσφορά σύνδεσης, η δε συνολική ισχύς των σταθμών υπερβαίνει τα παραπάνω καθοριζόμενα όρια.

14. Στην Αυτοτελή Υπηρεσία Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής τηρείται μητρώο αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με χρήση Α.Π.Ε. Στο μητρώο αυτό, το οποίο αναρτάται στην ειδική ιστοσελίδα της Αυτοτελούς Υπηρεσίας και ενημερώνεται σε μηνιαία βάση, καταχωρίζονται οι άδειες παραγωγής, εγκατάστασης και λειτουργίας, καθώς και οι περιπτώσεις εξαίρεσης από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζονται ο τρόπος οργάνωσης, τήρησης και ενημέρωσης του μητρώου και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

15. Στις συμβάσεις σύνδεσης που συνάπτει ο αρμόδιος Διαχειριστής με τους φορείς σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. που εξαιρούνται από τη λήψη άδειας παραγωγής σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου, καθορίζεται προθεσμία σύνδεσης στο Σύστημα ή Δίκτυο, η οποία είναι αποκλειστική, και ορίζεται εγγύηση ή ποινική ρήτρα που καταπίπτει αν ο φορέας δεν υλοποιήσει τη σύνδεση εντός της καθορισθείσας προθεσμίας. Πιθανά έσοδα από την κατάπτωση των εγγυήσεων ή ποινικών ρητρών αποτελούν πόρο του ειδικού λογαριασμού, κατά το άρθρο 40 του ν. 2773/1999, που διαχειρίζεται ο Διαχειριστής του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε.) στον οποίο και αποδίδονται.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που εκδίδεται μέσα σε δύο

μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθορίζεται το είδος και το ύψος των ανωτέρω ρητρών και εγγυήσεων οι οποίες κλιμακώνονται ανάλογα με την εγκατεστημένη ισχύ του σταθμού, οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την κατάπτωσή τους, ο τρόπος διάθεσης των εσόδων από αυτές στον Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε. και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής. Έως την έκδοση της απόφασης του Υπουργού, ο αρμόδιος Διαχειριστής προβαίνει ακωλύτως στη σύναψη των Συμβάσεων Σύνδεσης με τους κατά τα ανωτέρω υπόχρεους φορείς, οι οποίοι, μετά την έκδοσή της, υποχρεούνται στην παροχή των εγγυήσεων που θα καθορίσει.

Από την υποχρέωση παροχής εγγυήσεων εξαιρούνται οι σταθμοί από Α.Π.Ε. ανεξαρτήτως ισχύος που εγκαθίστανται σε κτίρια, καθώς και οι σταθμοί Α.Π.Ε. ανεξαρτήτως ισχύος για τους οποίους έχει υπογραφεί σύμβαση σύνδεσης πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου.

16. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι ειδικότερες διαδικασίες για την έκδοση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, τα δικαιολογητικά και η διαδικασία υποβολής τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Άρθρο 4

Ένταξη και σύνδεση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.

1. Το άρθρο 11 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 11

1. Στην περίπτωση σύνδεσης νέου σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. στο Σύστημα μέσω υφιστάμενου υποσταθμού ανύψωσης υψηλής τάσης, ο δικαιούχος της οικείας άδειας παραγωγής μπορεί να επιλέξει το τμήμα σύνδεσης, μεταξύ του κεντρικού πίνακα μέσης τάσης του σταθμού Α.Π.Ε. και του υποσταθμού ανύψωσης να ανήκει στην κυριότητά του. Στην περίπτωση σύνδεσης νέου σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. ή συγκροτήματος αιολικών πάρκων στο Σύστημα μέσω νέων υποσταθμών ανύψωσης, ο κάτοχος της οικείας άδειας παραγωγής μπορεί να επιλέξει το τμήμα σύνδεσης, μεταξύ του κεντρικού πίνακα μέσης τάσης του κάθε σταθμού Α.Π.Ε. και του τερματικού υποσταθμού ανύψωσης, και ο νέος τερματικός υποσταθμός ανύψωσης να ανήκουν στην κυριότητά του, μέχρι τα όρια του Συστήματος σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Κώδικα Διαχείρισης και σε κάθε περίπτωση, μη συμπεριλαμβανομένου του κεντρικού αυτόματου διακόπτη υψηλής ή υπερυψηλής τάσης του τερματικού υποσταθμού, του οποίου η ιδιοκτησία, η διαχείριση και η συντήρηση ανήκουν στον Κύριο του Συστήματος ή τον αρμόδιο Διαχειριστή κατά περίπτωση.

Στις περιπτώσεις αυτές:

(α) Νοείται ότι ο σταθμός ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. συνδέεται απευθείας στο Σύστημα.

(β) Ο κάτοχος της οικείας άδειας παραγωγής κατασκευάζει τα έργα σύνδεσης που ανήκουν στην κυριότητά του και αποκτά τη διαχείριση και την ευθύνη λειτουργίας και συντήρησης των έργων αυτών. Η τάση και τα λοιπά τεχνικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά των έργων σύνδεσης που ανήκουν στην κυριότητα του

κατόχου της οικείας άδειας παραγωγής καθορίζονται από αυτόν, υπό την αίρεση της συμμόρφωσής τους με τους σχετικούς διεθνείς κανονισμούς και τις ελάχιστες απαιτήσεις του Κυρίου του Συστήματος και του αρμόδιου Διαχειριστή για την ομαλή σύνδεση και συνεργασία τους με το Σύστημα όσον αφορά τις διακοπτικές προστασίες στην πλευρά της υψηλής ή υπερυψηλής τάσης και τα συστήματα επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών με το Σύστημα.

(γ) Ο κάτοχος της άδειας παραγωγής δεν έχει δικαίωμα να αρνηθεί τη σύνδεση νέου παραγωγού στον υποσταθμό, εκτός αν συντρέχει περίπτωση έλλειψης χωρητικότητας του δικτύου, που τεκμηριώνεται με αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου διαχειριστή του ηλεκτρικού συστήματος.

Ο νέος χρήστης καταβάλλει στους κατόχους άδειας παραγωγής των συνδεδεμένων σταθμών αντάλλαγμα για τα κοινά έργα σύνδεσης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Διαχείρισης του Συστήματος και Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας για την υλοποίηση έργων για σύνδεση χρήστη. Με απόφαση της Ρ.Α.Ε. είναι δυνατόν να θεσπίζεται η ειδικότερη μεθοδολογία καθορισμού του ανωτέρω ανταλλάγματος και ο τρόπος καταβολής του. Ο κύριος των κοινών έργων σύνδεσης υποχρεούται να εκτελεί τις εντολές του Διαχειριστή για τη λειτουργία αυτών.

2. Για την απαλλοτρίωση ακινήτων ή τη σύσταση επί αυτών εμπράγματων δικαιωμάτων υπέρ του κατόχου της άδειας παραγωγής του συνδεδεμένου σταθμού με σκοπό την εγκατάσταση των έργων σύνδεσης, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 και του άρθρου 22 του ν. 3175/2003 (ΦΕΚ 207 Α'), ανεξαρτήτως του κυρίου των έργων σύνδεσης. Αν Κύριος του εδάφους είναι το Δημόσιο, το ανάλλαγμα χρήσης του εδάφους που αναλογεί στα έργα σύνδεσης που ανήκουν στην κυριότητα του αδειούχου παραγωγής υπολογίζεται επί των μεμονωμένων τμημάτων του εδάφους που καταλαμβάνεται από τις βάσεις των πυλώνων των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας των έργων σύνδεσης, ενώ δεν καταβάλλεται ανάλλαγμα για τα έργα σύνδεσης που ανήκουν στον Κύριο του Συστήματος.

3. Για τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. και τα έργα σύνδεσής τους με το Σύστημα ή το Δίκτυο, εφαρμόζονται αναλόγως, υπέρ του κατόχου της άδειας παραγωγής, οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 9 του ν. 2941/2001 (ΦΕΚ 201 Α').

4. Με τους Κώδικες Διαχείρισης του Συστήματος και του Δικτύου που προβλέπονται, αντίστοιχα, στις διατάξεις των άρθρων 19 και 23 του ν. 2773/1999 (ΦΕΚ 286 Α'), όπως ισχύει, καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο των συμβάσεων σύνδεσης Σταθμών Α.Π.Ε., με το Σύστημα ή το Δίκτυο και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

5. Κατά τη σύνδεση σταθμών Α.Π.Ε. στο Σύστημα, ο Διαχειριστής του Συστήματος μπορεί να επιβάλει αιτιολογημένα την υλοποίηση πρόσθετων έργων ή την εγκατάσταση εξοπλισμών που δεν απαιτούνται για τη διοχέτευση της παραγόμενης ενέργειας στο Σύστημα, με σκοπό να πληρούνται πρόσθετες τεχνικές ή λειτουργικές απαιτήσεις, περιλαμβανομένης της απαίτησης για εφαρμογή του κριτηρίου ν-1. Στις περιπτώσεις αυτές το πρόσθετο κόστος καθορίζεται τεκμηριωμένα μεταξύ

του παραγωγού ΑΠΕ, του Διαχειριστή και του Κυρίου του Συστήματος κατά τη χορήγηση της Προσφοράς Σύνδεσης και την υπογραφή της Σύμβασης Σύνδεσης και καλύπτεται από τον Κύριο του Συστήματος. Ο Κύριος του Συστήματος ανακτά το κόστος αυτό, μέσω του μηχανισμού χρέωσης χρήσης Συστήματος ή κατά τη σύνδεση νέου χρήστη σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διαχείρισης του Συστήματος και Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας για την υλοποίηση έργων σύνδεσης.

βα. Εντός εξαμήνου από τη θέση σε ισχύ του παρόντος, εκπονείται από τον Διαχειριστή του Συστήματος ο Στρατηγικός Σχεδιασμός Διασυνδέσεων Νησιών, ο οποίος εντάσσεται στη Μελέτη Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΜΑ.Σ.Μ.) και εγκρίνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται στις διατάξεις της περίπτωσης ζ' της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 2773/1999. Ο σχεδιασμός αυτός μπορεί να εξειδικεύεται για συγκεκριμένα έργα και να τροποποιείται με την ίδια διαδικασία.

β. Η διαδικασία της περίπτωσης α' δεν αναστέλλει την αδειοδότηση έργων για ανάπτυξη σταθμών από ΑΠΕ σε νησιά και βραχονησίδες τα οποία διασυνδέονται στο Σύστημα και στα οποία περιλαμβάνονται τα έργα σύζευξης αυτών.»

2. Η παρ. β1 του άρθρου 24 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει αντικαθίσταται ως εξής: «Στις περιπτώσεις σταθμών αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. επιτρέπεται στους αυτοπαραγωγούς, η μεταφορά της ηλεκτρικής ενέργειας με τη χρήση του συστήματος ή και του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρισμού από το χώρο αυτοπαραγωγής στο χώρο κατανάλωσης, καταβάλλοντας τα τέλη που ισχύουν για τη χρήση του συστήματος ή και του δικτύου.»

Άρθρο 5

Ορθολογικοποίηση της τιμολόγησης ενέργειας που παράγεται από σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α.

1. Η παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από σταθμούς ΑΠΕ και Σ.Η.Θ.Υ.Α. ισχύει για είκοσι (20) έτη και μπορεί να παρατείνεται, σύμφωνα με τους όρους της άδειας αυτής, μετά από έγγραφη συμφωνία των μερών, εφόσον ισχύει η σχετική άδεια παραγωγής. Ειδικά η σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής ισχύει για είκοσι πέντε (25) έτη και μπορεί να παρατείνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από Παραγωγό ή Αυτοπαραγωγό μέσω σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή μέσω Υβριδικού Σταθμού και απορροφάται από το Σύστημα ή το Δίκτυο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 9, 10 και 12, τιμολογείται σε μηνιαία βάση, κατά τα ακόλουθα:

α) Η τιμολόγηση γίνεται με βάση την τιμή, σε ευρώ ανά μεγαβατώρα (MWh), της ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται από το Σύστημα ή το Δίκτυο, συμπεριλαμβανομένου και του Δικτύου Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών.

β) Η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας κατά την προηγούμενη περίπτωση, εκτός από την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από φωτοβολταϊκούς σταθμούς για τους οποίους έχουν οριστεί ξεχωριστές τιμές από τον ν. 3734/2009 (ΦΕΚ Β' Α'), όπως ισχύει, γίνεται με βάση τα στοιχεία του ακόλουθου πίνακα:

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από:	Τιμή Ενέργειας (€/MWh)	
	Διασυνδεδεμένο Σύστημα	Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά
(α) Αιολική ενέργεια που αξιοποιείται με χερσαίες εγκαταστάσεις ισχύος μεγαλύτερης των 50kW	87,85	99,45
(β) Αιολική ενέργεια που αξιοποιείται με εγκαταστάσεις ισχύος μικρότερης ή ίσης των 50kW	250	
(γ) Φωτοβολταϊκά έως 10kW _{peak} στον οικιακό τομέα και σε μικρές επιχειρήσεις (σύμφωνα με το ειδικό πρόγραμμα σε κτηριακές εγκαταστάσεις – ΚΥΑ 12323/ΓΤ 175/4.6.2009, Β' 1079)	550	
(δ) Υδραυλική ενέργεια που αξιοποιείται με μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς με εγκατεστημένη ισχύ έως δεκαπέντε (15) MW _e	87,85	
(ε) Ηλιακή ενέργεια που αξιοποιείται από ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής	264,85	
(στ) Ηλιακή ενέργεια που αξιοποιείται από ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με σύστημα αποθήκευσης, το οποίο εξασφαλίζει τουλάχιστον 2 ώρες λειτουργίας στο ονομαστικό φορτίο	284,85	
(ζ) Γεωθερμική ενέργεια χαμηλής θερμοκρασίας κατά την παρ. 1στ του άρθρου 2 του νόμου 3175/2003 (Α' 207)	150	
(η) Γεωθερμική ενέργεια υψηλής θερμοκρασίας κατά την παρ. 1στ του άρθρου 2 του νόμου 3175/2003 (Α' 207)	99,45	
(θ) Βιομάζα που αξιοποιείται από σταθμούς με εγκατεστημένη ισχύ ≤1 MW (εξαιρουμένου του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων)	200	
(ι) Βιομάζα που αξιοποιείται από σταθμούς με εγκατεστημένη ισχύ >1MW και ≤5MW (εξαιρουμένου του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων)	175	

(ια) Βιομάζα που αξιοποιείται από σταθμούς με εγκατεστημένη ισχύ >5MW (εξαιρουμένου του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων)	150	
(ιβ) Αέρια εκλυόμενα από χώρους υγειονομικής ταφής και από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού και βιοαέρια από βιομάζα (συμπεριλαμβανομένου και του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αποβλήτων), με εγκατεστημένη ισχύ ≤2 MW	120	
(ιγ) Αέρια εκλυόμενα από χώρους υγειονομικής ταφής και από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού και βιοαέρια από βιομάζα (συμπεριλαμβανομένου και του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αποβλήτων), με εγκατεστημένη ισχύ >2 MW	99,45	
(ιδ) Βιοαέριο που προέρχεται από βιομάζα (κτηνοτροφικά και αγροτο-βιομηχανικά οργανικά υπολείμματα και απόβλητα) με εγκατεστημένη ισχύ ≤ 3 MW	220	
(ιε) Βιοαέριο που προέρχεται από βιομάζα (κτηνοτροφικά και αγροτο-βιομηχανικά οργανικά υπολείμματα και απόβλητα) με εγκατεστημένη ισχύ > 3 MW	200	
(ιστ) Σ.Η.Θ.Υ.Α.	87,85xΣΡ	99,45xΣΡ
(ιζ) Λοιπές Α.Π.Ε. (συμπεριλαμβανομένων και των σταθμών ενεργειακής αξιοποίησης του βιοαποδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων που πληρούν τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας όπως εκάστοτε αυτές ισχύουν)	87,85	99,45

Οι τιμές της περίπτωσης (ιστ) του ανωτέρω πίνακα που αφορούν σε σταθμούς Σ.Η.Θ.Υ.Α. που κάνουν χρήση φυσικού αερίου προσαυξάνονται κατά ποσό ίσο με την τιμή επί του συντελεστή ρήτρας φυσικού αερίου ο οποίος ορίζεται ως εξής:

$$\Sigma\text{P} = 1 + (\text{Μ.Τ.Φ.Α.} - 26) / (100 \times \eta_{\text{α}})$$

Όπου:

Μ.Τ.Φ.Α.: η ανά τρίμηνο μέση μοναδιαία τιμή πώλησης φυσικού αερίου για συμπαραγωγή σε €/MWh ανωτέρας θερμογόνου δύναμης (Α.Θ.Δ.) στους χρήστες Φ.Α. στην Ελλάδα, εξαιρουμένων των πελατών ηλεκτροπαραγωγής. Η τιμή αυτή ορίζεται με μέριμνα της Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε. και κοινοποιείται ανά τρίμηνο στον Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε.

$\eta_{\text{α}}$: ο ηλεκτρικός βαθμός απόδοσης της διάταξης Σ.Η.Θ.Υ.Α. επί ανωτέρας θερμογόνου δύναμης (Α.Θ.Δ.) φυσικού αερίου, η οποία ορίζεται σε 0,33 για μονάδες Σ.Η.Θ.Υ.Α. $\leq 1\text{MW}$, και σε 0,35 για μονάδες Σ.Η.Θ.Υ.Α. $> 1\text{MW}$. Η τιμή του ΣΡ δεν μπορεί να είναι μικρότερη της μονάδας.

Στην περίπτωση που οι ανωτέρω Σ.Η.Θ.Υ.Α. που κάνουν χρήση φυσικού αερίου αξιοποιούν τα καυσαέρια για γεωργικούς σκοπούς ο συντελεστής ΣΡ μπορεί να προσαυξάνεται με απόφαση της Ρ.Α.Ε. μέχρι 20%.

Η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Παραγωγό ή Αυτοπαραγωγό μέσω σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Σ.Η.Θ.Υ.Α. πραγματοποιείται ανά μήνα με βάση τη Μ.Τ.Φ.Α. του προηγούμενου τριμήνου.

Οι τιμές του ανωτέρω πίνακα για τους Αυτοπαραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας ισχύουν μόνο για σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. με εγκατεστημένη ισχύ έως τριάντα πέντε (35) MW και για το πλεόνασμα της ηλεκτρικής ενέργειας που διατίθεται στο Σύστημα ή το Δίκτυο, το οποίο μπορεί να ανέλθει μέχρι ποσοστό 20% της συνολικά παραγόμενης, από τους σταθμούς αυτούς, ηλεκτρικής ενέργειας, σε ετήσια βάση.

Η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Παραγωγό ή Αυτοπαραγωγό μέσω σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Σ.Η.Θ.Υ.Α. πραγματοποιείται ανά μήνα με βάση τη Μ.Τ.Φ.Α. του προηγούμενου τριμήνου.

γ) Η παραγόμενη ενέργεια από σταθμούς Α.Π.Ε. πλην φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών σταθμών, εφόσον οι επενδύσεις υλοποιούνται χωρίς τη χρήση δημόσιας επιχορήγησης, τιμολογείται με βάση τις τιμές του ανωτέρω πίνακα τιμολόγησης, προσαυξημένες κατά ποσοστό 20% για τις περιπτώσεις (α),(δ), (ζ), (η) και (ιζ), καθώς και κατά ποσοστό 15% για τις περιπτώσεις (θ) έως (ιε). Για την περίπτωση (ιστ), η προσαύξηση κατά 15% εφαρμόζεται μόνο στο σταθερό σκέλος της τιμολόγησης, εφόσον η επένδυση υλοποιείται χωρίς επιχορήγηση από οποιοδήποτε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές πρόγραμμα ή αναπτυξιακό νόμο, για την κάλυψη τμήματος της σχετικής δαπάνης ούτε υπόκειται σε φοροαπαλλαγή οποιασδήποτε μορφής περιλαμβανομένου και του αφορολόγητου αποθεματικού.

δ) Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από σταθμούς Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά και βραχονησίδες της Ελληνικής Επικράτειας και οι οποίοι συνδέονται στο Σύστημα μέσω νέας υποθαλάσσιας διασύνδεσης απαραίτητης για τη διοχέτευση της παραγόμενης ενέργειας, το κόστος της οποίας επιβα-

ρύνονται εξ ολοκλήρου οι κάτοχοι των οικείων αδειών παραγωγής, με εξαίρεση τα τυχόν πρόσθετα έργα της παραγράφου 5 του άρθρου 11 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, τιμολογείται με βάση την τιμή του στοιχείου α' για Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά του ανωτέρω πίνακα τιμολόγησης, προσαυξημένη κατά ποσοστό 10% πλέον του ποσοστού επί τοις εκατό που ορίζεται από την τετραγωνική ρίζα του λόγου της ευθείας απόστασης σε χιλιόμετρα μεταξύ της εξόδου του θερματικού υποσταθμού ανύψωσης των σταθμών και του σημείου του υφιστάμενου Συστήματος τα οποία συνδέονται μέσω του νέου έργου σύνδεσης, προς το δεκαπλάσιο της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος των σταθμών σε MW. Η προσαύξηση δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερη από 25%. Η προσαύξηση ισχύει και μετά την πιθανή διασύνδεση του νησιού ή της νησίδας και προσθετικά σε πιθανή προσαύξηση της προηγούμενης περίπτωσης γ'.

ε) Οι ηλιοθερμικοί σταθμοί των περιπτώσεων (ε) και (στ) του ανωτέρω πίνακα επιτρέπεται να χρησιμοποιούν και ενέργεια που προέρχεται από φυσικό αέριο, LPG, ντίζελ, βιοντίζελ ή άλλα βιοκαύσιμα, εφόσον η χρήση της ενέργειας αυτής κρίνεται αναγκαία για την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας. Η χρησιμοποιούμενη ενέργεια που προέρχεται από φυσικό αέριο, LPG ή ντίζελ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15% της συνολικής ενέργειας που παράγεται σε ετήσια βάση, από τις μονάδες αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας. Το όριο αυτό μπορεί να προσαυξάνεται κατά 5% εάν χρησιμοποιείται βιοντίζελ ή άλλα βιοκαύσιμα.»

3. Στο τέλος της παρ. 6 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθορίζεται επαύξηση της ισχύουσας τιμής της παραγόμενης ενέργειας από χερσαίες εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας που εγκαθίστανται σε θέσεις χαμηλού αιολικού δυναμικού εντός Περιοχών Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ) όπως καθορίστηκαν με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β'), με σκοπό τη στήριξη της υλοποίησης αιολικών πάρκων στις περιοχές αυτές. Η επαύξηση πρέπει να είναι αντιστρόφως ανάλογη του αιολικού δυναμικού των θέσεων εκπνερασμένου σε ισοδύναμες ώρες λειτουργίας όπως αυτές διαπιστώνονται με βάση την απολογιστική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και να λαμβάνει υπόψη την παραγωγική αποδοτικότητα των χρησιμοποιούμενων ανεμογεννητριών. Η παραπάνω υπουργική απόφαση δεν καταλαμβάνει τις ισχύουσες, κατά το χρόνο έκδοσής της, συμβάσεις πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας αιολικών πάρκων στις ανωτέρω περιοχές. Η τροποποίηση των ορίων των περιοχών ΠΑΚ, μετά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, δεν επηρεάζει τις ισχύουσες κατά το χρόνο εκείνο συμβάσεις πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας αιολικών πάρκων.»

4. Στο τέλος του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους, ο αρμόδιος Διαχειριστής καταβάλλει σε κάθε Παραγωγό ηλεκτρισμού από αιολική ενέργεια που συνδέεται στο Σύστημα ή το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο, πρόσθετη αποζημίωση που ισούται με την αποζημίωση που αντιστοιχεί σε ποσοστό 30% των περικοπών ενέργειας που του έχουν

επιβληθεί κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος από τον αρμόδιο Διαχειριστή σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 10 του παρόντος και τους Κώδικες Διαχείρισης του Συστήματος και του Δικτύου. Το ανωτέρω ποσοστό των περικοπών ενέργειας αυξάνεται κάθε έτος κατά μέγιστο έως και το 100%, έτσι ώστε η συνολική αποζημίωση που λαμβάνει ο σταθμός να ισούται με το μικρότερο ποσό μεταξύ: α) της αποζημίωσης που θα ελάμβανε αν λειτουργούσε με δύο χιλιάδες (2.000) ισοδύναμες ώρες και β) της αποζημίωσης που θα ελάμβανε αν λειτουργούσε χωρίς περικοπές. Η μεθοδολογία υπολογισμού των περικοπών ενέργειας καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλ-

λαγής, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης της Ρ.Α.Ε. μετά από εισήγηση και των αρμόδιων Διαχειριστών.»

5. Στην παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 3468/2006 η φράση «με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε.» αντικαθίσταται με τις λέξεις «με απόφαση της Ρ.Α.Ε.»

6. Η παρ. 3 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από φωτοβολταϊκούς σταθμούς πλην αυτών της περίπτωσης (γ) του πίνακα της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, γίνεται με βάση τα στοιχεία του ακόλουθου πίνακα:

Έτος Μήνας	Διασυνδεδεμένο		Μη Διασυνδεδεμένο
	A	B	Γ (ανεξαρτήτως ισχύος)
	>100kW	<=100kW	
2009 Φεβρουάριος	400,00	450,00	450,00
2009 Αύγουστος	400,00	450,00	450,00
2010 Φεβρουάριος	400,00	450,00	450,00
2010 Αύγουστος	392,04	441,05	441,05
2011 Φεβρουάριος	372,83	419,43	419,43
2011 Αύγουστος	351,01	394,89	394,89
2012 Φεβρουάριος	333,81	375,54	375,54
2012 Αύγουστος	314,27	353,55	353,55
2013 Φεβρουάριος	298,87	336,23	336,23
2013 Αύγουστος	281,38	316,55	316,55
2014 Φεβρουάριος	268,94	302,56	302,56
2014 Αύγουστος	260,97	293,59	293,59
Για κάθε έτος ν από το 2015 και μετά	1,3μΟΤΣ _{ν-1}	1,4μΟΤΣ _{ν-1}	1,4μΟΤΣ _{ν-1}

μΟΤΣ_{ν-1}: Μέση Οριακή Τιμή Συστήματος κατά το προηγούμενο έτος ν-1»

7. Οι περιπτώσεις β' και δ' της παρ. 5 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009 αντικαθίστανται ως εξής:

«β) Οι τιμές που καθορίζονται στον ανωτέρω πίνακα αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, κατά ποσοστό 25% του δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους, όπως αυτός καθορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Αν η τιμή που αναφέρεται στον πίνακα αυτόν αναπροσαρμόσθηκε κατά τα ανωτέρω, είναι μικρότερη της μέσης Οριακής Τιμής του Συστήματος, όπως αυτή διαμορφώνεται κατά το προηγούμενο έτος, προσαυξημένη κατά 30%, 40%, και 40%, αντίστοιχα, για τις περιπτώσεις Α', Β' και Γ', του ανωτέρω πίνακα, η τιμολόγηση γίνεται με βάση τη μέση Οριακή Τιμή του Συστήματος του προηγούμενου έτους, προσαυξημένη κατά τους αντίστοιχους ως άνω συντελεστές. Δεν αναπροσαρμόζονται οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από φωτοβολταϊκούς σταθμούς για παραγωγούς που έχουν συνάψει σύμβαση, η οποία δεν τροποποιείται σύμφωνα με το εδάφιο δ'. Οι τιμές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς με ισχύ κατώτερη των 100 kW στο μη διασυνδεδεμένο δίκτυο αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα ισχύοντα της περίπτωσης Γ' του ανωτέρω πίνακα.

δ) Οι παραγωγοί που έχουν συνάψει σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς και με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου έχουν θέσει σε λειτουργία τους σταθμούς τους, κατά τα ανωτέρω, μπορούν είτε να τροποποιήσουν τη σύμβασή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των ανωτέρω εδαφίων με τιμή αναφοράς που αντιστοιχεί στο Φεβρουάριο 2010 και διάρκεια ίση με το χρονικό διάστημα που υπολείπεται της εικοσαετίας από τη θέση των σταθμών σε λειτουργία είτε να συνεχίσουν την εκτέλεση της ισχύουσας σύμβασης. Στην περίπτωση συνέχισης της ισχύουσας σύμβασης η ετήσια αναπροσαρμογή των τιμών ακολουθεί αυτή της περίπτωσης β' της παρ. 5 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009. Αν όμως ασκήσουν το δικαίωμα της ανανέωσης της σύμβασης, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3468/2006, ως τιμή πώλησης θα συνολογείται, κατά τα προβλεπόμενα στον ανωτέρω πίνακα, αυτή που αντιστοιχεί στο μήνα και έτος της ανανέωσης.»

8. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3468/2006, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 8 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε., καταρτίζεται Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε στέγες και προσόψεις κτιρίων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και αυτά όπου στεγάζονται Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠ.Δ.Δ.) ή Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠ.Ι.Δ.) μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τους ισχύοντες όρους δόμησης.»

Άρθρο 6

Μετά το άρθρο 6 του ν. 3468/2006 προστίθεται νέο άρθρο 6Α ως εξής:

«Άρθρο 6Α Θαλάσσια αιολικά πάρκα

1. Επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικών πάρκων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας εντός του εθνικού

θαλάσσιου χώρου, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 10 του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε. (ΦΕΚ 2464 Β') και της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που εκδίδεται κατά την περίπτωση β' της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει.

2. Με ειδικά σχέδια που υποβάλλονται σε διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης, κατά τις διατάξεις της κυα Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε./ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (ΦΕΚ 1225 Β'), καθορίζεται η ακριβής θέση των θαλάσσιων αιολικών πάρκων, η θαλάσσια έκταση που καταλαμβάνουν και η μέγιστη εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς τους. Στη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που εκπονείται κατά τη διαδικασία αυτή, εκτιμώνται ιδίως η προστασία του θαλάσσιου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και των εν γένει οικοσυστημάτων του, με έμφαση στη βιωσιμότητα της θαλάσσιας χλωρίδας, πανίδας και ορνιθοπανίδας, η εθνική ασφάλεια, η κατά προτεραιότητα ενεργειακή εξασφάλιση των νησιών και η ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών.

3. Τα ειδικά σχέδια της προηγούμενης παραγράφου εγκρίνονται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Πολιτισμού και Τουρισμού και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

4. Για την εγκατάσταση κάθε θαλάσσιου αιολικού πάρκου, περιλαμβανομένης και της δεσμευτικής Προσφοράς Σύνδεσης με τον αρμόδιο Διαχειριστή, εκδίδεται άδεια με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατά παρέκκλιση των περί αδειών διατάξεων του ν. 3468/2006, όπως ισχύει. Το ειδικότερο περιεχόμενο της άδειας, η διαδικασία έκδοσής της και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

5. Μετά την έκδοση της Άδειας της προηγούμενης παραγράφου με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προκηρύσσεται ανοιχτός δημόσιος διαγωνισμός, κατά τις διατάξεις του ν. 3669/2008 (ΦΕΚ 116 Α'), για την εκτέλεση με χρηματοδότηση ή αυτοχρηματοδότηση των έργων της κατασκευής του θαλάσσιου αιολικού πάρκου και της σύνδεσής του με το Σύστημα, με αντάλλαγμα την παραχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, της εκμετάλλευσής του στον ανάδοχο για ορισμένο χρόνο. Η εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύς του θαλάσσιου πάρκου μπορεί να είναι μικρότερη ή ίση με τη μέγιστη ισχύ που έχει καθοριστεί με το οικείο ειδικό σχέδιο της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

6. Με κοινή υπουργική απόφαση που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με την προκήρυξη, τα συμβατικά τεύχη, τα κριτήρια επιλογής, τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής ανεξάρτητων αρχών και άλλων οργάνων της διοίκησης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αναδόχων, καθώς και κάθε άλλο ειδικό ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου.

7. Για την κατασκευή και τη λειτουργία κάθε αιολικού πάρκου της παραγράφου 1 τηρείται από τον ανάδοχο η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έργων,

σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 3 έως 5 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει.

8. Η άδεια λειτουργίας των θαλάσσιων αιολικών πάρκων χορηγείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στον ανάδοχο σύμφωνα με τη διαδικασία των παραγράφων 11 και 12 του άρθρου 8 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει.»

Άρθρο 7

Ειδικό τέλος και παροχή κινητήρων στους οικιακούς καταναλωτές περιοχών όπου εγκαθίστανται έργα Α.Π.Ε.

1. Το τρίτο εδάφιο της παρ. Α.1 του άρθρου 25 του ν. 3468/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«Απαλλάσσονται από την καταβολή του ειδικού τέλους οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από συστήματα Α.Π.Ε. σε κτίρια ή από φωτοβολταϊκά συστήματα.»

2. Στο άρθρο 25 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, μετά την παράγραφο Α.1 προστίθεται νέα παράγραφος Α.2 που έχει ως εξής:

«Α.2. Τα έσοδα που προέρχονται από τις δημοπρατήσεις των αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, σύμφωνα με την παρ. 3.3.1 του Παραρτήματος του άρθρου 3 της υπ. αριθ. 52115/2970/2008 (ΦΕΚ 2575 Β') κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθώς και σύμφωνα με το άρθρο 7 της υπ. αριθ. 54409/2632/2004 (ΦΕΚ 1931 Β') κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων αποτελούν πόρο του ειδικού λογαριασμού, που διαχειρίζεται ο Διαχειριστής του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε.) κατά το άρθρο 40 του ν. 2773/1999, στον οποίο και αποδίδεται. Οι όροι και η διαδικασία για τη διενέργεια των ανωτέρω δημοπρατήσεων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.»

3. Η παράγραφος Α.2 του άρθρου 25 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αναριθμείται ως παράγραφος Α.3 και αντικαθίσταται ως εξής:

«Α.3. Τα ποσά που αντιστοιχούν στο ειδικό τέλος κατά την παράγραφο Α.1 παρακρατούνται από τον αρμόδιο Διαχειριστή και αποδίδονται ως ακολούθως:

(i) Ποσό μέχρι ποσοστού 1% επί της προ Φ.Π.Α. τιμής πώλησης της ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. αποδίδεται στους κατόχους άδειας προμήθειας που προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια στους οικιακούς καταναλωτές του Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού στον οποίο είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί Α.Π.Ε., με σκοπό να πιστωθούν έως και κατά το συνολικό αυτό ποσό οι λογαριασμοί κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας των οικιακών καταναλωτών. Δικαιούχοι της πίστωσης της παρούσας παραγράφου είναι κατά προτεραιότητα οι οικιακοί καταναλωτές εντός των διοικητικών ορίων του δημοτικού ή του κοινοτικού διαμερισματος στο οποίο είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί Α.Π.Ε. και στη συνέχεια οι οικιακοί καταναλωτές των λοιπών δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων. Η πίστωση διενεργείται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό του κάθε δικαιούχου, αναλογικά προς την ενέργεια που κατανάλωσε, υπό την προϋπόθεση ότι συνολικά δεν δημιουργείται υπέρβαση του ανωτέρω ποσού. Η πίστωση

αφορά το σκέλος της ενέργειας του λογαριασμού και διενεργείται κατά την ακόλουθη προτεραιότητα: μέχρι α) τη χρέωση των πρώτων 800 κιλοβατώραν κάθε δικαιούχου καταναλωτή, β) του συνόλου των χρεώσεων κατανάλωσης νυχτερινών τιμολογίων κάθε δικαιούχου καταναλωτή, γ) τη χρέωση για καταναλώσεις μεταξύ 801 έως 1.600 κιλοβατώρας κάθε δικαιούχου καταναλωτή και δ) το 60% της χρέωσης για καταναλώσεις άνω των 1.601 κιλοβατώραν κάθε δικαιούχου καταναλωτή, σε τετραμηνιαία βάση. Η πίστωση αναγράφεται διακριτά στο τακτικό εκκαθαριστικό σημείωμα κάθε λογαριασμού. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε., μπορεί να μεταβάλλεται το ύψος των καταναλώσεων των ανωτέρω βαθμίδων α) - δ) και να αφαιρούνται βαθμίδες ή να προστίθενται νέες, ώστε να διευκολύνεται κάθε φορά η εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

(ii) Ποσό ποσοστού 0,3% επί της προ Φ.Π.Α. τιμής πώλησης της ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. αποδίδεται υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Περιβαλλοντικών Σχεδίων (Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.).

(iii) Το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται κατά ποσοστό 80% στον Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, εντός των διοικητικών ορίων του οποίου είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί Α.Π.Ε. και κατά ποσοστό 20% στον ή τους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, από την εδαφική περιφέρεια των οποίων διέρχεται η γραμμή σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο. Αν ο σταθμός είναι εγκατεστημένος εντός των διοικητικών ορίων περισσότερων του ενός Ο.Τ.Α., τα ποσά από το ειδικό τέλος κατανέμονται σε αυτούς, ανάλογα με την ισχύ των μονάδων του σταθμού που είναι εγκατεστημένες στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α. ή προκειμένου για υδροηλεκτρικό σταθμό με εγκατεστημένη ισχύ μικρότερη ή ίση των δεκαπέντε (15) ΜWε, ανάλογα με το μήκος του τμήματος του αγωγού που είναι εγκατεστημένο στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α. Στην περίπτωση σημειακών υδροηλεκτρικών σταθμών, χωρίς αγωγή, τα ποσά από το ειδικό τέλος κατανέμονται ισόποσα μεταξύ των Ο.Τ.Α. εντός των ορίων των οποίων εγκαθίσταται το έργο. Αν η γραμμή σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο διέρχεται από την περιοχή περισσότερων του ενός Ο.Τ.Α., τα ποσά του ειδικού τέλους κατανέμονται σε αυτούς ανάλογα με το μήκος του τμήματος της γραμμής σύνδεσης που βρίσκεται στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α. Το σημείο σύνδεσης του σταθμού καθορίζεται με τους όρους σύνδεσής του, που διατυπώνονται από τον αρμόδιο Διαχειριστή.»

4. Η παρ. Α.3 του άρθρου 25 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αναριθμείται ως παρ. Α.4 και στο πρώτο εδάφιο αυτής οι λέξεις «έργων τοπικής ανάπτυξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περιβαλλοντικών δράσεων, έργων τοπικής ανάπτυξης και κοινωνικής υποστήριξης».

5. Οι παράγραφοι Α.4 έως και Α.7 του άρθρου 25 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, αναριθμούνται ως παράγραφοι Α.5 έως και Α.8.

Άρθρο 8

Τροποποίηση διατάξεων για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

1. Ο τίτλος του άρθρου 8 του ν.1650/1986, όπως ισχύει τροποποιείται σε «Μέτρα για την προστασία του κλίματος και της ατμόσφαιρας», οι παράγραφοι 1, 2 και

3 αυτού αναριθμούνται σε 2, 3 και 4, αντίστοιχως και προστίθεται νέα παράγραφος 1 ως εξής:

«1. Με τη θέσπιση των κατάλληλων μέτρων προωθούνται, κατά προτεραιότητα, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ως μέσο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της ατμόσφαιρας, το βιώσιμο ενεργειακό εφοδιασμό της χώρας, την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης και τη βιώσιμη αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου.»

2. Στο άρθρο 19 του ν.1650/1986 προστίθεται παράγραφος 6, ως εξής:

«6. Κατ' εξαίρεση, στις περιοχές (α) των παραγράφων 3, 4 και 5 του παρόντος άρθρου, εξαιρουμένων πιθανών τμημάτων των περιοχών αυτών που αποτελούν περιοχές της παραγράφου 1, υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (υγρότοποι RAMSAR) και κοινοτήτων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000, σύμφωνα με την απόφαση 2006/13/ΕΚ της Επιτροπής, καθώς και (β) στις γειτονικές εκτάσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 18 του παρόντος νόμου, επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως μέσο για την προστασία του κλίματος, εφόσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα καθορίζονται στα πλαίσια της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.»

3. Στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α') προστίθεται εδάφιο δ' ως ακολούθως:

«δ. Στην προστασία του κλίματος και της ατμόσφαιρας και στην προώθηση της ενεργειακής αυτοδυναμίας της χώρας με την αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.»

4. Στην παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 2742/1999 προστίθεται εδάφιο ιβ' ως ακολούθως:

«ιβ. Η κατά προτεραιότητα προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, με γνώμονα τη βιώσιμη αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, σύμφωνα με τις διεθνείς και κοινοτικές υποχρεώσεις.»

Άρθρο 9

Θέματα χωροθέτησης εγκαταστάσεων Α.Π.Ε.

1. Μετά το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 2742/1999 προστίθεται τέταρτο εδάφιο ως εξής:

«Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης περιλαμβάνουν επίσης τις κατευθύνσεις και τα προγραμματικά πλαίσια για τη βιώσιμη αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού των περιφερειών, με προτεραιότητα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, και τις παραγράφους 1 εδάφιο δ' και 2 εδάφιο ιβ' του άρθρου 2 του παρόντος νόμου.»

2. Για την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. λαμβάνονται υπόψη μόνο εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης και εγκεκριμένες μελέτες που εναρμονίζονται προς το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β') και τεκμηριώνουν επαρκώς ότι έχουν λάβει μέριμνα και έχουν διασφαλίσει τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού Α.Π.Ε. Αν δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια, η έγκριση εγκατάστασης σταθμών Α.Π.Ε. γίνεται με εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β').

3. Στο άρθρο 9 του ν. 2742/1999 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Εγκεκριμένα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης επιβάλλεται να τροποποιούνται ή να αναθεωρούνται προκειμένου να εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.»

Στις περιπτώσεις ήδη θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, ζωνών οικιστικού ελέγχου ή άλλων σχεδίων χρήσεως γης, το περιεχόμενο των οποίων δεν καλύπτει επαρκώς τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και μέχρι την εναρμόνισή τους προς τις κατευθύνσεις αυτές, η χωροθέτηση των έργων Α.Π.Ε. γίνεται με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή των κατευθύνσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β'). Ειδικότερα, στην Αττική επιτρέπεται, κατά τα ανωτέρω, η εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. κατά παρέκκλιση των διατάξεων των υποκείμενων σχεδίων χωροταξικού σχεδιασμού, στα οποία περιλαμβάνεται και το προεδρικό διάταγμα «Περί τροποποίησης των όρων δομήσεως των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφισταμένων προ του έτους 1923 οικισμών, του Νομού Αττικής» (707/Δ/13.12.1979) και κατ' εφαρμογή του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.»

4. Καταργούνται οι περιπτώσεις ια' της παρ. 1 του άρθρου 6 (Κεφάλαιο Β'), ή της παρ. 1 του άρθρου 14 (Κεφάλαιο Γ') και στ' της παρ. 2 του άρθρου 17, καθώς και το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 21 (Κεφάλαιο Ε') του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β').

5. Για την πρόσθετη διασφάλιση των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων και την αρμονική ένταξη των μικρών υδροηλεκτρικών με ισχύ μικρότερη των 15 MW, στο περιβάλλον, τα κριτήρια χωροθέτησής τους που προβλέπονται στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β') μπορούν να εξειδικεύονται στις τεχνικές τους και λοιπές λεπτομέρειες ή να συμπληρώνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

6. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α'), όπως ισχύει, προστίθεται εδάφιο ως ακολούθως:

«Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών μπορεί να καθορίζονται κριτήρια, διαδικασίες ελέγχου και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.»

7. Η περίπτωση α' της παρ. 6 του άρθρου 56 του ν. 2637/1998 (ΦΕΚ 200 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 37 του άρθρου 24 του ν. 2945/2001 (ΦΕΚ 223 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«6. α) Σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται από τη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης του οικείου νομού ως

αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, απαγορεύεται η άσκηση οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας, εκτός από τη γεωργική εκμετάλλευση και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. Κάθε επέμβαση στις εκτάσεις αυτές, είτε για τη μεταβολή του προορισμού τους και τη διάθεσή τους για άλλες χρήσεις είτε για την εκτέλεση έργων ή τη δημιουργία εγκαταστάσεων ή παροχή άλλων εξυπηρετήσεων μέσα σε αυτές, έστω και χωρίς μεταβολή της κατά προορισμό χρήσης τους, αποτελεί εξαιρετικό μέτρο και ενεργείται πάντοτε με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μόνο για λόγους που εξυπηρετούν το γεωργικό χαρακτήρα της αγροτικής εκμετάλλευσης ή την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει εφόσον πρόκειται για την εκτέλεση στρατιωτικών έργων, που αφορούν την εθνική άμυνα της χώρας, καθώς και για την εκτέλεση μεγάλων αναπτυξιακών έργων του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού.

Ειδικά, απαγορεύεται η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. σε αγροτεμάχια της Αττικής που χαρακτηρίζονται ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, καθώς και σε περιοχές της Επικράτειας που έχουν ήδη καθοριστεί ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας από εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (Γ.Π.Σ.) ή Σχέδια Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Α.Π.) του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), καθώς και Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.) του άρθρου 29 του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ 33 Α'), εκτός αν διαφορετικά προβλέπεται στα εγκεκριμένα αυτά σχέδια.

Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, επιτρέπεται η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας. Στην περίπτωση αυτή η άδεια χορηγείται μόνον αν οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί για τους οποίους έχουν ήδη εκδοθεί άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή, σε περίπτωση απαλλαγής, δεσμευτικές προσφορές σύνδεσης από τον αρμόδιο Διαχειριστή, καλύπτουν εδαφικές εκτάσεις που δεν υπερβαίνουν το 1% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων του συγκεκριμένου νομού.

Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου χρησιμοποιούνται τα στοιχεία της Ετήσιας Γεωργικής Στατιστικής Έρευνας του έτους 2008 της Γενικής Γραμματείας της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας. Για τον υπολογισμό της κάλυψης λαμβάνεται υπόψη η οριζόντια προβολή επί του εδάφους των φωτοβολταϊκών στοιχείων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής είναι δυνατόν να ορίζονται όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται ως αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, περιλαμβανομένων της μέγιστης κάλυψης εδάφους ανά σταθμό, των ελάχιστων αποστάσεων από τα όρια του γηπέδου του σταθμού, περιορισμών στον τρόπο θεμελίωσης και υποχρεώσεων για την αποκατάσταση του γηπέδου μετά την αποεξήλωση των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε.»

8. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 2244/1994 (ΦΕΚ 168 Α'), όπως προστέθηκε με την παρ.

7 του άρθρου 2 του ν. 2941/2001 και αντικαταστάθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009, αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων και ανεμογεννητριών δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας από την αρμόδια Διεύθυνση Πολεοδομίας. Ειδικά για την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών συστημάτων και μικρών ανεμογεννητριών σε κτίρια και στέγαστρα, αντί της έκδοσης έγκρισης εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας, μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, να προβλέπεται μόνο η γνωστοποίηση των εργασιών αυτών στον οριζόμενο κατά περίπτωση αρμόδιο φορέα.»

Άρθρο 10

Εφαρμογή Α.Π.Ε. στα κτίρια

1. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 2 του ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89 Α') αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Ενεργειακή επιθεώρηση: Η διαδικασία εκτίμησης των πραγματικών καταναλώσεων ενέργειας, των παραγόντων που τις επηρεάζουν, καθώς και των μεθόδων βελτίωσης για την εξοικονόμηση ενέργειας στον κτιριακό τομέα. Οι ενεργειακές επιθεωρήσεις διενεργούνται από τους ενεργειακούς επιθεωρητές της επόμενης παραγράφου, καθώς και από νομικά πρόσωπα.

4. Ενεργειακός επιθεωρητής: Φυσικό πρόσωπο που διενεργεί ενεργειακές επιθεωρήσεις κτιρίων ή/και λεβήτων και εγκαταστάσεων θέρμανσης ή/και εγκαταστάσεων κλιματισμού, το οποίο έχει αποκτήσει σχετική προς τούτο άδεια.»

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 4 του ν. 3661/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Πριν από την έναρξη ανέγερσης όλων των νέων κτιρίων, ανεξαρτήτως επιφάνειας, πρέπει να εκπονείται και να υποβάλλεται στην αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία μελέτη, που συνοδεύει τη μελέτη της παραγράφου 1 του άρθρου 3 και η οποία περιλαμβάνει την τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιμότητα εγκατάστασης τουλάχιστον ενός από τα εναλλακτικά συστήματα παροχής ενέργειας, όπως αποκεντρωμένα συστήματα παροχής ενέργειας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας, συστήματα θέρμανσης ή ψύξης σε κλίμακα περιοχής ή οικοδομικού τετραγώνου, καθώς και αντλίες θερμότητας των οποίων ο εποχιακός βαθμός απόδοσης (SPF) είναι μεγαλύτερος από 1,15κWh, όπου η ο λόγος της συνολικής ακαθάριστης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας προς την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία 2009/28/ΕΚ. Μέχρι να καθορισθεί νομοθετικά η τιμή του η, ο SPF πρέπει να είναι μεγαλύτερος από 3,3.»

3. Στο άρθρο 4 του ν. 3661/2008 προστίθενται παράγραφοι 3 και 4 ως εξής:

«3. Στα κτίρια για τα οποία κατατίθεται στην αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία αίτηση χορήγησης οικοδομικής άδειας μετά την 1.1.2011 είναι υποχρεωτική η κάλυψη μέρους των αναγκών σε ζεστό νερό χρήσης από ηλιοθερμικά συστήματα. Το ελάχιστο ποσοστό του ηλιακού μεριδίου σε ετήσια βάση καθορίζεται σε 60%. Η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει για τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11, καθώς και όταν οι ανάγκες σε ζεστό

νερό χρήσης καλύπτονται από άλλα συστήματα παροχής ενέργειας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπαράγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας, συστήματα τηλεθέρμανσης σε κλίμακα περιοχής ή οικοδομικού τετραγώνου, καθώς και σε αντλίες θερμότητας με εποχιακό βαθμό απόδοσης (SPF) σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2. Αδυναμία εφαρμογής του ανωτέρω ποσοστού απαιτεί επαρκή τεχνική τεκμηρίωση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις επικρατούσες συνθήκες.

4. Το αργότερο έως τις 31.12.2019, όλα τα νέα κτίρια θα πρέπει να καλύπτουν το σύνολο της πρωτογενούς ενεργειακής κατανάλωσής τους με συστήματα παροχής ενέργειας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπαράγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας, συστήματα τηλεθέρμανσης σε κλίμακα περιοχής ή οικοδομικού τετραγώνου, καθώς και σε αντλίες θερμότητας με εποχιακό βαθμό απόδοσης (SPF) σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Για τα νέα κτίρια που στεγάζουν υπηρεσίες του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ το αργότερο έως τις 31.12.2014.»

4. Το άρθρο 5 του ν. 3661/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

**«Άρθρο 5
Υφιστάμενα κτίρια**

Στα κτίρια ανεξαρτήτως εμβαδού που υφίστανται ριζική ανακαίνιση, η ενεργειακή απόδοσή τους αναβαθμίζεται, στο βαθμό που αυτό είναι τεχνικά, λειτουργικά και οικονομικά εφικτό, ώστε να πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης, όπως αυτές καθορίζονται στον Κανονισμό. Οι απαιτήσεις αυτές θεσπίζονται είτε για το ανακαινιζόμενο κτίριο ως σύνολο είτε μόνο για τις ανακαινιζόμενες εγκαταστάσεις ή τα δομικά στοιχεία αυτού, εφόσον αποτελούν μέρος ανακαίνισης που πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε περιορισμένο χρονικό διάστημα, με στόχο τη βελτίωση της συνολικής ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου.»

5. Η παράγραφος 4 του άρθρου 6 του ν. 3661/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η ενεργειακή πιστοποίηση οριζόντιων ιδιοκτησιών κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 3741/1929 (ΦΕΚ 4 Α') και ιδιοκτησιών κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν.δ.1024/1971 (ΦΕΚ 232 Α') βασίζεται είτε σε μεμονωμένες πιστοποιήσεις των οριζόντιων ιδιοκτησιών είτε σε κοινή πιστοποίηση ολόκληρου του κτιρίου, εφόσον πρόκειται για συγκροτήματα με κοινόχρηστα συστήματα. Η δαπάνη έκδοσης του πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης κτιρίου βαρύνει, κατά περίπτωση, τον κύριο ή τους συγκυρίους ολόκληρου του κτιρίου, κατά το ποσοστό συγκυριότητας εκάστου.»

6. Το άρθρο 7 του ν. 3661/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

**«Άρθρο 7
Επιθεώρηση λεβήτων**

1. Για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα διενεργείται από τους ενεργειακούς επιθεωρητές επιθεώρηση στους λέβητες κτιρίων που θερμαίνονται με συμβατικά ορυκτά καύσιμα, ως εξής: α) τουλάχιστον

κάθε πέντε (5) έτη, στους λέβητες με συνολική ωφέλιμη ονομαστική ισχύ από είκοσι (20) έως και εκατό (100) kW, β) τουλάχιστον κάθε δύο (2) έτη, στους λέβητες με συνολική ωφέλιμη ονομαστική ισχύ ανώτερη των εκατό (100) kW και, αν αυτοί θερμαίνονται με αέριο καύσιμο, τουλάχιστον κάθε τέσσερα (4) έτη. Οι επιθεωρητές συντάσσουν έκθεση, στην οποία αξιολογείται η αποτελεσματικότητα του λέβητα και διατυπώνονται οδηγίες και συστάσεις για τη ρύθμιση, συντήρηση, επισκευή ή αντικατάστασή του, εφόσον κριθεί αναγκαία.

2. Εγκαταστάσεις θέρμανσης παλαιότερες των δεκαπέντε (15) ετών και με λέβητες συνολικής ωφέλιμης ονομαστικής ισχύος ανώτερης των είκοσι (20) kW επιθεωρούνται, στο σύνολό τους, από τους ενεργειακούς επιθεωρητές μία μόνο φορά, σε χρόνο και με διαδικασία που ορίζεται στον Κανονισμό. Οι επιθεωρητές συντάσσουν έκθεση, στην οποία αξιολογείται η αποτελεσματικότητα του λέβητα και των διαστάσεών του σε σχέση με τις ενεργειακές ανάγκες του κτιρίου και διατυπώνονται οδηγίες και συστάσεις για τυχόν επιβαλλόμενη αντικατάσταση του λέβητα, τροποποιήσεις του συστήματος θέρμανσης και εναλλακτικές λύσεις.»

7. Η παράγραφος 1 του άρθρου 8 του ν. 3661/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, διενεργείται από τους ενεργειακούς επιθεωρητές επιθεώρηση στις εγκαταστάσεις κλιματισμού κτιρίων, με συνολική ωφέλιμη ονομαστική θερμική/ψυκτική ισχύ ανώτερη των δώδεκα (12) kW, τουλάχιστον κάθε πέντε (5) έτη. Οι επιθεωρητές συντάσσουν έκθεση, στην οποία αξιολογούνται η αποτελεσματικότητα και οι διαστάσεις της εγκατάστασης κλιματισμού σε σχέση με τις ενεργειακές ανάγκες του κτιρίου και διατυπώνονται κατάλληλες οδηγίες και συστάσεις για βελτίωση ή αντικατάσταση της εγκατάστασης του κλιματισμού.»

8. Το άρθρο 9 του ν. 3661/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

**«Άρθρο 9
Επιθεωρητές κτιρίων και επιθεωρητές λεβήτων
και εγκαταστάσεων κλιματισμού**

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, καθορίζονται:

α) τα προσόντα των επιθεωρητών κτιρίων και των επιθεωρητών λεβήτων και εγκαταστάσεων κλιματισμού κτιρίων, οι κανόνες και οι αρχές που διέπουν την εκτέλεση του έργου τους, οι φορείς και η διάρκεια εκπαίδευσής τους, ο τρόπος και η διαδικασία αξιολόγησής τους και χορήγησης σχετικού πιστοποιητικού κατόπιν εξετάσεων,

β) τα όργανα, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης αδειών για τη διενέργεια ενεργειακών επιθεωρήσεων, οι τάξεις των αδειών και τα ζητήματα που αφορούν την εγγραφή των επιθεωρητών σε αντίστοιχα μητρώα, καθώς και οι όροι, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης προσωρινών αδειών,

γ) η αμοιβή των ενεργειακών επιθεωρητών, οι ιδιότητες που είναι ασυμβίβαστες με το έργο τους, οι διοικητικές κυρώσεις και τα χρηματικά πρόστιμα που επιβάλλονται, τα όργανα, η διαδικασία και οι προϋπο-

θέσεις επιβολής των κυρώσεων και των προστίμων, το ύψος και η διαβάθμισή τους και τα κριτήρια επιμέτρησής τους, οι διοικητικές προσφυγές κατά των κυρώσεων, οι προθεσμίες άσκησής τους, και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζονται οι αμοιβές των ενεργειακών επιθεωρητών, και

δ) η συγκρότηση επιτροπής που γνωμοδοτεί για τη χορήγηση ή την αφαίρεση άδειας ενεργειακού επιθεωρητή και εισπνείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κάθε ρύθμιση σχετική με τους ενεργειακούς επιθεωρητές και το αντικείμενο των ενεργειακών επιθεωρήσεων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα εκπαίδευσης των ενεργειακών επιθεωρητών, όπως οι ελάχιστες προδιαγραφές και προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι φορείς εκπαίδευσης, τα προσόντα των εκπαιδευτών, το κόστος του εκπαιδευτικού προγράμματος, η διδακτέα ύλη, η διαδικασία και ο τρόπος των εξετάσεων, η αξιολόγηση των υποψηφίων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Με όμοια απόφαση καθορίζονται ζητήματα για την υλοποίηση διαδικαστικών θεμάτων σχετικά με την κατάρτιση των υποψηφίων ενεργειακών επιθεωρητών και ορίζεται επιτροπή ελέγχου της ορθής εφαρμογής των θεμάτων αυτών.

2. Για την εγγραφή στα οικεία μητρώα των επιθεωρητών και τη διαχείρισή τους καταβάλλεται εφάπαξ παράβολο εκατόν πενήντα (150) ευρώ και ετησίως εκατό (100) ευρώ, αντίστοιχα. Τα ποσά αυτών εισπράττονται από τις Δ.Ο.Υ. και αποδίδονται υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Περιβαλλοντικών Σχεδίων (Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.).

Για τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων στις εξετάσεις για την απόκτηση της άδειας ενεργειακού επιθεωρητή καταβάλλεται παράβολο εκατόν πενήντα (150) ευρώ στο φορέα που τις διενεργεί.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζονται τα ποσά των παραπάνω παραβόλων.

3. Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.Ε.Π.ΕΝ) που προβλέπεται από την παράγραφο 4 του άρθρου 6 του ν. 3818/2010 (ΦΕΚ 17 Α') τηρεί, σε ηλεκτρονική μορφή, Αρχείο Επιθεώρησης Κτιρίων στο οποίο καταχωρίζονται σε ξεχωριστές μερίδες: α) τα πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης κτιρίων, β) οι εκθέσεις επιθεώρησης λεβητών κτιρίων και γ) οι εκθέσεις επιθεώρησης εγκαταστάσεων κλιματισμού κτιρίων.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζονται η διαδικασία καταχώρισης στις μερίδες του Αρχείου θέματα σχετικά με την ενημέρωση, τη διαγραφή και την τροποποίηση των καταχωρίσεων αυτών, ο τρόπος διαχείρισης και αξιοποίησης των στοιχείων του Αρχείου, η συνεργασία της ανωτέρω Ειδικής Υπηρεσίας με τις αρμόδιες πολεοδομικές και άλλες υπηρεσίες ή αρχές σε θέματα εφαρμογής της παρούσας παραγράφου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

9. Μετά το άρθρο 10 του ν. 3661/2008 προστίθεται νέο άρθρο 10Α, ως εξής:

«Άρθρο 10Α

Προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας σε οικίες

1. Για εργασίες που έχουν σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε οικίες, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου, μπορεί να παρέχεται χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.).

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, προκηρύσσονται προγράμματα που αφορούν παρεμβάσεις στον κτιριακό τομέα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των οικιών. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ο προϋπολογισμός του σχετικού προγράμματος, οι επιλέξιμες κατηγορίες οικιών και οι επιλέξιμες κτιριακές παρεμβάσεις, το είδος της χρηματοδότησης και το ποσοστό αυτής, η ανώτατη τιμή μονάδας ανά είδος παρέμβασης, τα κριτήρια επιλογής των έργων για την καθεμία, οι ωφελούμενοι από το πρόγραμμα, ο τρόπος πληροφόρησης του κοινού για τα προγράμματα, η διαδικασία υποβολής αιτήσεων υπαγωγής σε αυτά, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η προθεσμία υποβολής τους, η διαδικασία παραλαβής, ελέγχου, αξιολόγησης και έγκρισης των αιτήσεων, η διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης των επί μέρους έργων που έχουν εγκριθεί και πιστοποίησης των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί, ο τρόπος καταβολής της χρηματοδότησης, οι υποχρεώσεις αυτών που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα και οι συνέπειες μη τήρησης των όρων και των προϋποθέσεων του προγράμματος, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προγραμμάτων.

3. Με όμοια απόφαση, η εκτέλεση μέρους των διαδικασιών και ενεργειών, που περιγράφονται στην προηγούμενη παράγραφο, μπορεί να ανατίθεται στην εταιρεία «Τομείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων» (Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε.) ή σε άλλους φορείς του δημόσιου τομέα ή και σε φορείς του ιδιωτικού τομέα, που επιλέγονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την ανάθεση έργων ή υπηρεσιών.

4. Με απόφαση των ανωτέρω Υπουργών και του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία και οι όροι μεταφοράς πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) προς τους φορείς της προηγούμενης παραγράφου, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δημοσιονομικής τακτοποίησης των πληρωμών, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη δημοσιονομική διαχείριση των προγραμμάτων.

5. Για την εκτέλεση των εργασιών ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων στο πλαίσιο των προγραμμάτων που προκηρύσσονται με βάση την υπουργική απόφαση της παραγράφου 2, δεν απαιτείται άδεια και δεν οφείλονται τέλη στον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) για την προσωρινή κατάληψη τμήματος του πεζοδρομίου μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών. Για όσες από τις ανωτέρω εργασίες δεν απαιτείται η έκδοση άδειας δόμησης σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, μπορεί ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με απόφασή του να τις εξαιρεί από την υποχρέωση λήψης έγκρισης εκτέλεσης εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας.»

10. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του ν.δ. 2724/1953 και του άρθρου 7 του ν. 440/1945 εφαρμό-

ζονται και στην εκπόνηση μελετών και στην εκτέλεση επιθεωρήσεων και έργων στατικής και ενεργειακής αναβάθμισης και εξοικονόμησης ενέργειας σε κάθε είδους οικοδομές του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα κατά τις προδιαγραφές του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων.

Το κόστος της σχετικής εργασίας, πέραν αυτών, μπορεί να προκαταβάλλεται εν όλω ή εν μέρει από το Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) υπό την προϋπόθεση ότι ο ωφελούμενος προσκομίζει προέγκριση δανείου τράπεζας ή άλλου πιστωτικού ιδρύματος και εκχωρεί προς το Ταμείο το κεφάλαιο του δανείου αυτού κατά το ύψος της προκαταβολής.

Άρθρο 11

Σύσταση Αυτοτελούς Υπηρεσίας Α.Π.Ε.

Το άρθρο 20 του ν. 3468/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 20

Αυτοτελής Υπηρεσία Α.Π.Ε.

1. Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συνιστάται Αυτοτελής Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επενδυτών για έργα Α.Π.Ε., στην οποία εντάσσεται το Τμήμα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας της Διεύθυνσης Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας που μετονομάζεται σε Διεύθυνση Αποδοτικής Χρήσης και Εξοικονόμησης Ενέργειας. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επενδυτών για έργα Α.Π.Ε. της οποίας μπορεί να προΐσταται μετακλητός υπάλληλος με βαθμό 2ο της κατηγορίας ειδικών θέσεων, υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Η Υπηρεσία έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Ενημέρωση και πληροφόρηση των επενδυτών για το θεσμικό, νομοθετικό, φορολογικό και χρηματοοικονομικό πλαίσιο των επενδύσεων σε έργα Α.Π.Ε., καθώς και για τις ενέργειες που απαιτούνται για την αδειοδότηση των έργων αυτών και την ένταξή τους σε υφιστάμενα επενδυτικά προγράμματα ή σχεδιασμούς.

β. Παραλαβή αιτήσεων των επενδυτών, εφόσον επιθυμούν οι ενδιαφερόμενοι, με σκοπό τη διευκόλυνσή τους.

γ. Άμεση διαβίβαση του φακέλου, εφόσον επιθυμούν οι ενδιαφερόμενοι, στις αρμόδιες για τη διεκπεραίωση υπηρεσίες.

δ. Αναζήτηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες πληροφοριών για λογαριασμό του αιτούντος επενδυτή σχετικά με την πρόοδο οποιασδήποτε διαδικασίας έχει κινηθεί κατόπιν αιτήσεώς του, καθώς και η μέριμνα για την επίσηυσή της.

ε. Διατύπωση προτάσεων και λύσεων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των διοικητικών δυσχερειών και προβλημάτων τα οποία προκύπτουν κατά την αδειοδοτική ή άλλη συναφή διαδικασία που αφορά σε έργα Α.Π.Ε.

στ. Επεξεργασία σχεδίων γενικών οδηγιών, εγκυκλίων και αποφάσεων για τη διευκόλυνση της αδειοδότησης των έργων Α.Π.Ε.

ζ. Υποβολή ερωτήσεων προς τις λοιπές Υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αδειοδοτική διαδικασία έργων Α.Π.Ε. σε σχέση με την πορεία και την εξέλιξη της αδειοδό-

τησης των έργων. Οι ανωτέρω Υπηρεσίες οφείλουν να αποστέλλουν αμελητί στην Αυτοτελή Υπηρεσία σαφείς και πλήρεις απαντήσεις επί των ερωτημάτων αυτών, παρέχοντας διευκρινίσεις για τυχόν ελλείψεις του φακέλου που υπέβαλε ο επενδυτής και ακριβείς οδηγίες για τον τρόπο συμπλήρωσής τους.

η. Όλες τις αρμοδιότητες του Τμήματος Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης των αρμοδιοτήτων της Αυτοτελούς Υπηρεσίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

3. Με την έναρξη ισχύος του παρόντος το Τμήμα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας καταργείται. Το προσωπικό και οι θέσεις προσωπικού του τμήματος αυτού μεταφέρονται στη συνιστώμενη Αυτοτελή Υπηρεσία και αποτελούν προσωπικό της Υπηρεσίας αυτής.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται ο τρόπος οργάνωσης της Αυτοτελούς Υπηρεσίας, η διάρθρωσή της σε διευθύνσεις και τμήματα και οι αναγκαίες για τη λειτουργία της οργανικές θέσεις μονίμου και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού κατά κλάδους, κατηγορίες και ειδικότητες. Οι θέσεις αυτές καλύπτονται με μεταφορά κενών οργανικών θέσεων από άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθώς και από τις μεταφερόμενες θέσεις του καταργούμενου Τμήματος Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σύμφωνα με την παράγραφο 3 ανωτέρω.

5. Μέχρι να πληρωθούν οι θέσεις που συνιστώνται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στην παράγραφο 4 επιτρέπεται η απόσπαση προσωπικού κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων από Υπηρεσίες του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και από φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται σε τρία (3) έτη με δυνατότητα ανανέωσης για ίσο χρονικό διάστημα.

6. Μέχρι την κάλυψη των θέσεων της Αυτοτελούς Υπηρεσίας που συνιστώνται σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στην παράγραφο 4, η Αυτοτελής Υπηρεσία ασκεί μόνο τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο π.δ. 381/1989 (ΦΕΚ 168 Α').

7. Η Αυτοτελής Υπηρεσία υποβάλλει, μέχρι την 1η Φεβρουαρίου κάθε έτους, στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τη Ρ.Α.Ε. έκθεση, στην οποία περιγράφονται και τεκμηριώνονται τα σημαντικότερα προβλήματα που αφορούν επενδύσεις στους τομείς Α.Π.Ε., καθώς και προτάσεις για την επίλυσή τους.

8. Τα έργα Α.Π.Ε., τα οποία σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 9 του ν. 3775/2009 (ΦΕΚ 122 Α') εντάσσονται στην εκεί θεσπιζόμενη διαδικασία ταχείας αδειοδότησης, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου που αφορούν τη διαδικασία αυτή.

9. Οι κάτοχοι των μονάδων Α.Π.Ε. υποχρεούνται να υποβάλλουν στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία τους στην Αυτοτελή Υπηρεσία Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Τα στοιχεία αυτά είναι εμπιστευτικά και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την παραγωγή στατιστικών

στοιχείων του ενεργειακού τομέα, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής, καθώς και για το γενικότερο σχεδιασμό του Υπουργείου. Τα στατιστικά στοιχεία που καταρτίζονται με βάση το πρωτογενές στατιστικό υλικό δημοσιοποιούνται και παρέχονται σε τρίτους κατά τρόπο, ώστε να αποκλείεται η άμεση ή έμμεση αποκάλυψη της ταυτότητας εκείνων που παρέχουν τις πληροφορίες ή εκείνων τους οποίους αφορά το πρωτογενές στατιστικό υλικό.

10. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής επιβάλλεται πρόστιμο σε όσους παραβιάζουν την υποχρέωση υποβολής στοιχείων και των πληροφοριών της προηγούμενης παραγράφου το οποίο αποδίδεται στο Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Περιβαλλοντικών Σχεδίων (ΕΤΕΡ.Π.Σ.). Το ύψος του προστίμου είναι ανάλογο της βαρύτητας και συχνότητας της παράβασης, κυμαίνεται από πέντε χιλιάδες (5.000) έως και πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του πιο πάνω Υπουργού. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζεται η διαδικασία επιβολής των προστίμων, τα κριτήρια επιμέτρησής τους, η υποβολή και εξέταση των ενστάσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

11. Υποχρέωση υποβολής στοιχείων στην Αυτοτελή Υπηρεσία Α.Π.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σχετικών με τις Α.Π.Ε. έχουν επίσης όλες οι υπηρεσίες και οι φορείς του Δημοσίου, στους οποίους περιλαμβάνεται και η Ρ.Α.Ε.. Το σχετικό αίτημα υποβάλλεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή, με εξουσιοδότησή του, από τον Προϊστάμενο της Αυτοτελούς Υπηρεσίας.

12. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται η διαδικασία υποβολής των ανωτέρω στοιχείων, το περιεχόμενό τους, η περιοδικότητα υποβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Άρθρο 12 **Λοιπές διατάξεις**

1. Οι παράγραφοι 14 έως και 27 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006 αναριθμούνται σε παραγράφους 15 έως 28.

2. Η παρ. 28 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006, αναριθμείται σε παράγραφο 31.

3. Μετά την παρ. 13 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006, προστίθεται παράγραφος 14 ως εξής:

«14. Ηλιοθερμικός σταθμός: κάθε εγκατάσταση που εκμεταλλεύεται την άμεση ακτινοβολία, τη μετατρέπει σε θερμική ενέργεια με τελικό σκοπό την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας»

4. Μετά την παρ. 28 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006 προστίθενται παράγραφοι 29 και 30 ως εξής:

«29. Συγκρότημα αιολικών πάρκων: σύνολο αιολικών πάρκων ενός ή περισσότερων φορέων, που αναπτύσσονται σε κοντινές αποστάσεις μεταξύ τους και αξιοποιούν κατά το δυνατόν κοινές υποδομές οδοποιίας και ηλεκτρικής διασύνδεσης, αποτελώντας ουσιαστικά ένα ενιαίο έργο.

30. Φωτοβολταϊκός σταθμός: κάθε εγκατάσταση που εκμεταλλεύεται την ηλιακή ακτινοβολία και τη μετατρέπει σε ηλεκτρική ενέργεια μέσω του φωτοβολταϊκού - φωτοηλεκτρικού φαινομένου.»

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Βιοκαύσιμο: Το υγρό, αέριο ή στερεό καύσιμο που παράγεται από βιομάζα και ειδικότερα.»

6. Για την εφαρμογή των διατάξεων της κ.α. 104247/2006 (ΦΕΚ 663 Β'), στην περίπτωση έργων ΑΠ.Ε. που πραγματοποιούνται εντός των διοικητικών ορίων δύο ή περισσότερων νομών ή Περιφερειών της χώρας, ως οικεία Περιφέρεια ή οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, νοείται εκείνη στην οποία βρίσκεται το μεγαλύτερο τμήμα του ακινήτου στο οποίο κατασκευάζεται το έργο. Η περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 5 της κ.α. 104247/2006 (ΦΕΚ 663 Β') καταργείται.

7. Όπου στο ν. 3468/2006 χρησιμοποιείται ο όρος «Υπουργός Ανάπτυξης» νοείται ο «Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».

8. Στην παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 2773/1999 προστίθεται περίπτωση η' ως εξής:

«η. Αποφασίζει για τη χορήγηση ή μη, την ανανέωση, την τροποποίηση ή την ανάκληση άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠ.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει.»

9.α. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 2773/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Κατά των αποφάσεων της Ρ.Α.Ε., πλην εκείνων που προβλέπονται στην περίπτωση η' της παραγράφου 1, χωρεί αίτηση αναθεώρησης.»

β. Μετά το τρίτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 2773/1999 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι αποφάσεις που εκδίδονται από τη Ρ.Α.Ε. σύμφωνα με την περίπτωση η' της παραγράφου 1 υπόκεινται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας.»

10. α) Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α'), περιλαμβανομένων των περιπτώσεων α' και β', όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. Α.1 του άρθρου 24 του ν. 3468/2006 και τροποποιήθηκαν με την παρ. 8β του άρθρου 29 του ν. 3734/2009 (ΦΕΚ 8 Α'), αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Για την εκτέλεση έργων υποδομής, την εγκατάσταση δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, την κατασκευή υποσταθμών και κάθε, εν γένει τεχνικού έργου που αφορά την υποδομή και εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με χρήση Α.Π.Ε., περιλαμβανομένων των έργων σύνδεσης με το Σύστημα ή το Δίκτυο, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 2773/1999 και των συνοδών έργων, καθώς και των δικτύων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου και πετρελαϊκών προϊόντων μέσα σε δάση ή δασικές εκτάσεις, απαιτείται έγκριση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας που χορηγείται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, η οποία συνοδεύεται από συνοπτική περιγραφή της θέσης του έργου και των κύριων χαρακτηριστικών του.»

β) Η παρ. 8α του άρθρου 29 του ν. 3734/2009 καταργείται.

11. Η παρ. Α.2 του άρθρου 24 του ν. 3468/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Αν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 14 του ν. 998/1979 για το χαρακτηρισμό, κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού, περιοχής όπου σχεδιάζεται η εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με χρήση Α.Π.Ε., συμπεριλαμβανομέ-

νων των έργων σύνδεσης με το Σύστημα ή το Δίκτυο, εσωτερικής οδοποιίας και οδοποιίας πρόσβασης και των λοιπών συνοδών έργων, η πράξη χαρακτηρισμού του δασόρχη εκδίδεται κατά προτεραιότητα σε σχέση με άλλα αιτήματα που δεν αφορούν περιοχές εγκατάστασης Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με χρήση Α.Π.Ε., σε χρόνο που δεν υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

β) Η πράξη χαρακτηρισμού, μετά τη νόμιμη δημοσιοποίησή της, έχει το τεκμήριο νομιμότητας και δεσμεύει τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διοίκησης, οι οποίες οφείλουν, εφόσον πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου, να προωθήσουν το φάκελο έγκρισης επέμβασης σε εκτάσεις που διαχειρίζονται από τη δασική υπηρεσία, να χορηγήσουν την έγκριση επέμβασης αν απαιτείται, να εγκρίνουν τους οικείους περιβαλλοντικούς όρους, να εκδώσουν την άδεια εγκατάστασης, να εγκαταστήσουν το φορέα του έργου στην έκταση, εκδίδοντας και το σχετικό πρωτόκολλο εγκατάστασης, ανεξαρτήτως εάν έχουν υποβληθεί ή όχι ενστάσεις κατά της Πράξης Χαρακτηρισμού και ανεξαρτήτως εάν έχει τελεσιδικήσει ή όχι η πράξη χαρακτηρισμού.

Ακόμα και στην περίπτωση που σύμφωνα με την πράξη χαρακτηρισμού η έκταση ή μέρος αυτής δεν εμπίπτει στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, ο φορέας του έργου οφείλει να μεριμνά για τη μέγιστη προστασία των τυχόν στοιχείων δασικού περιβάλλοντος και να τεκμηριώνει κατά την εκπόνηση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων την προστασία αυτή.

γ) Εφόσον η εγκατάσταση σταθμού Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με χρήση Α.Π.Ε. σχεδιάζεται σε έκταση που υπάγεται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και ως προς την κυριότητά της ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3208/2003 η άδεια εγκατάστασης του σταθμού εκδίδεται μόνο αν εξασφαλιστεί δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης ή μίσθωσης της έκτασης αυτής από τον ιδιοκτήτη της.»

12. Καταργείται η παρ. 9 του άρθρου 27 του ν. 3468/2006.

13. Ειδικά για τη Χερσόνησο του Άθω, επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία έργων Α.Π.Ε. από αυτόνομους παραγωγούς αποκλειστικά και μόνο για την κάλυψη των λειτουργικών ενεργειακών αναγκών των Ιερών Μονών και της Ιεράς Κοινότητας, εφόσον παρέχεται έγκριση μελέτης και έγκριση περιβαλλοντικών όρων από το Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (Κε. Δ.Α.Κ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1198/1981 (ΦΕΚ 238 Α'), και έγκριση εγκατάστασης και λειτουργίας από την Ιερά Κοινότητα, χωρίς να απαιτείται άλλη άδεια παραγωγής, τηρουμένων των διατάξεων προστασίας του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

14. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας που κυρώθηκε με το ν. 2859/2000 (ΦΕΚ 248 Α') προστίθεται μετά την υποπερίπτωση γγ' υποπερίπτωση δδ' ως εξής:

«δδ) για παράδοση έργων σύνδεσης σταθμών αυτοπαραγωγής ή ανεξάρτητης παραγωγής μέχρι το δίκτυο της Δ.Ε.Η. Α.Ε. ή του Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε., σύμφωνα με όσα ορίζονται στο ν. 2773/1999 (ΦΕΚ 286 Α') όπως ισχύει.»

15. Στο τέλος της περίπτωσης α' της παρ. 4 του άρθρου 33 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας που κυρώθηκε με το ν. 2859/2000 (ΦΕΚ 248 Α'), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ως αγαθά επένδυσης της παρούσας περίπτωσης νοούνται επίσης και οι δαπάνες που καταβάλλει η επιχείρηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 2773/1999, όπως ισχύει, για την κατασκευή μη ιδιόκτητου δικτύου σύνδεσης του σταθμού αυτοπαραγωγής ή ανεξάρτητης παραγωγής μέχρι το δίκτυο της Δ.Ε.Η. Α.Ε. ή του Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε.»

16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού ορίζεται το ποσοστό της προβλεπόμενης από τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 1730/1987 (ΦΕΚ 145 Α') εισφοράς υπέρ της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. το οποίο αποτελεί πόρο του Ειδικού Λογαριασμού που διαχειρίζεται ο Διαχειριστής του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. Α.Ε.) κατά το άρθρο 40 του ν. 2773/1999, στον οποίο και αποδίδεται. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία απόδοσής του και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

17. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 3175/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε.» και διακριτικό τίτλο «Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε.» ή «Διαχειριστής του Συστήματος» δύνανται να καταβάλλονται, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, εθνικοί και κοινοτικοί πόροι για τη χρηματοδότηση έργων και μελετών που υλοποιούνται από αυτόν.»

18. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 8 του π.δ. 333/2000 (ΦΕΚ 278 Α') καταργούνται και η παράγραφος 4 αυτού αναριθμείται σε 2.

19. Στο τέλος της υποπαραγράφου Γ' της παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α') που προστέθηκε με το άρθρο τέταρτο του ν. 2779/1999 (ΦΕΚ 296 Α') και διατηρήθηκε σε ισχύ ως αυτοτελής διάταξη με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι προηγούμενες ρυθμίσεις ισχύουν και για τους μόνιμους κατοίκους Δήμων και Κοινοτήτων στην περιοχή των οποίων λειτουργούν λιγνιτωρυχεία που εκμεταλλεύονται άλλες επιχειρήσεις εφόσον ο λιγνίτης που παράγεται διατίθεται αποκλειστικά στη Δ.Ε.Η. για τους σταθμούς παραγωγής της.»

20. Για την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, η διάρκεια των συμβάσεων που έχουν συναφθεί κατ' εφαρμογή της παρ. 10 του άρθρου 34 του ν. 3734/2009 παρατείνεται έως 31.12.2012.

21. Μετά το εδάφιο (εε) της περίπτωσης (β) της παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α') προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο (στστ):

«(στστ) Κατά τη μεταβατική φάση μέχρι της εγκρίσεως του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες, σύμφωνα με το ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α') και κατ' ανώτατο χρονικό διάστημα ενός έτους από της ισχύος του παρόντος, για την ίδρυση νέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας, ή τη μεταγκατάσταση, τον εκσυγχρονισμό, επέκταση ή τροποποίηση υφιστάμενων μονάδων, σε περιοχές που δεν έχουν εγκριθεί χωροταξικά, ρυθμιστικά και πολεοδομικά σχέδια, ή άλλα σχέδια χρήσεων γης, η απαιτούμενη - βάσει των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 6 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α') όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α') - προκαταρκτική

περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση, γίνεται μετά από συνεκτίμηση των διαθέσιμων στοιχείων του ευρύτερου χωροταξικού σχεδιασμού και κυρίως αυτών που απορρέουν από υφιστάμενες ή υπό εξέλιξη μελέτες χωροταξικού χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη και τα αναφερόμενα στα σημεία ββ' έως εε' της παραγράφου ββ του παραπάνω άρθρου.»

Άρθρο 13

Διάταξη σχετικά με τις τιμές χονδρικής των πετρελαιοειδών προϊόντων

1. Η παρ. 1 του άρθρου 20 του ν.3054/2002 (ΦΕΚ 230 Α'), όπως ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι τιμές των πετρελαιοειδών προϊόντων που διατίθενται στην εγχώρια αγορά διαμορφώνονται σε όλη την επικράτεια της χώρας ελεύθερα από τους ασκούντες την εμπορία των προϊόντων αυτών. Για λόγους προστασίας του ανταγωνισμού, οι κάτοχοι Άδειας Διύλισης και Άδειας Διάθεσης Βιοκαυσίμων υποχρεούνται να γνωστοποιούν στον Υπουργό Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και τη Ρ.Α.Ε. τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται οι εργοστασιακές (ex factory) τιμές των πετρελαιοειδών προϊόντων. Την αυτή υποχρέωση έχουν και οι εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών για τις πραγματικές (συμπεριλαμβανομένων τυχόν εκπτώσεων ή άλλων διακανονισμών) τιμές στις οποίες διαθέτουν τα πετρελαιοειδή προϊόντα στους πρατηριούχους ανά περιοχή. Όλα τα παραπάνω στοιχεία κοινοποιούνται υποχρεωτικά στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για λόγους άσκησης της πετρελαϊκής πολιτικής. Αν η Ρ.Α.Ε., από την επεξεργασία των στοιχείων αυτών, καθώς και των στοιχείων που προκύπτουν από τις τιμοληψίες, που διεξάγει το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και από το Παρατηρητήριο Τιμών Υγρών Καυσίμων, διαπιστώνει εναρμονισμένες πρακτικές ή άλλες στρεβλώσεις του υγιούς ανταγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 703/1977 (ΦΕΚ 278 Α'), όπως ισχύει, διαβιβάζει το ταχύτερο δυνατόν τα στοιχεία αυτά στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζονται ιδίως η διαδικασία γνωστοποίησης και κοινοποίησης των ανωτέρω στοιχείων, ο τρόπος επεξεργασίας τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα αναγκαίο για την εφαρμογή των προηγούμενων διατάξεων.»

2. Όπου στις παραγράφους του άρθρου 20 του ν. 3054/ 2000, όπως αυτό ισχύει, αναφέρονται οι Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, νοούνται οι Υπουργοί Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

3. Το πέμπτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν.3335/2005 (ΦΕΚ 95 Α'), όπως αυτή ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται τα στοιχεία των κυρώσεων και των ελέγχων που καταχωρούνται στο Πληροφοριακό Σύστημα, ο χρόνος και η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής και

επικαιροποίησης των ανωτέρω στοιχείων από τις αρμόδιες Αρχές και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Άρθρο 14

Τροποποιήσεις του ν. 2971/2001 (ΦΕΚ 285 Α')

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 2971/2001 (ΦΕΚ 285 Α') προστίθεται φράση ως ακολούθως: «ούτε σε περιπτώσεις τοποθέτησης υπογείων αγωγών ηλεκτρικού ρεύματος ή γενικά καλωδίων.»

2. Η παρ. 9 του άρθρου 14 του ν. 2971/2001 που προστέθηκε με την παρ. Δ' του άρθρου 24 του ν. 3468/2006, αντικαθίσταται ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγαλιού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου και πυθμένα για την εκτέλεση εργασιών εγκατάστασης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. στο χερσαίο τμήμα της χώρας, σε νησιά ή βραχονησίδες. Στις εργασίες αυτές, εκτός από όσες αναφέρονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, περιλαμβάνεται η τοποθέτηση υποσταθμών, καθώς και η κατασκευή κάθε έργου που κρίνεται αναγκαίο για τη σύνδεση σταθμού Α.Π.Ε. με το Σύστημα ή το Δίκτυο. Οι πρόνοιες αυτές ισχύουν και για έργα ενίσχυσης του Συστήματος Μεταφοράς αλλά και για έργα Διασύνδεσης Νήσων με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα Μεταφοράς τα οποία θα εξυπηρετούν και την αύξηση της διεύθυνσης των Α.Π.Ε.»

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 2, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση προς την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία μετά την έκδοση της απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων του σταθμού Α.Π.Ε., ή του έργου διασύνδεσης συνοδευόμενη από την εγκεκριμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, στην οποία πρέπει να περιλαμβάνονται όλα τα έργα για τα οποία ζητείται η παραχώρηση του ανωτέρω δικαιώματος. Η Κτηματική Υπηρεσία διαβιβάζει την αίτηση στο Γ.Ε.Ν., το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, εκτός εάν οι υπηρεσίες αυτές έχουν ήδη γνωμοδοτήσει κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου και οι γνωμοδοτήσεις τους έχουν συνοπληθεί από τον ενδιαφερόμενο με την αίτηση. Μετά τη συλλογή των γνωμών αυτών ή την άπρακτη παρέλευση προθεσμίας δύο (2) μηνών από την παρέλευση στις υπηρεσίες αυτές της ανωτέρω αίτησης, η αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία ενεργεί για την έκδοση της απόφασης παραχώρησης.»

3. Στο άρθρο 14 του ν. 2971/2001 προστίθεται παράγραφος 10 ως εξής:

«10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται για τις εγκαταστάσεις αιολικών πάρκων στον εθνικό θαλάσσιο χώρο, σύμφωνα με το άρθρο 6Α του ν. 3468/ 2006.»

4. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 2971/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απαγόρευση αυτή δεν καταλαμβάνει τη μεταβίβαση δικαιώματος Ο.Τ.Α. σε αμιγή επιχείρηση του ιδίου Ο.Τ.Α. ούτε την περίπτωση μεταβίβασης των έργων σύνδεσης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής στον Κύριο του Συστήματος ή του Δικτύου, όπως ορίζονται στο ν. 2773/ 1999 (ΦΕΚ 286 Α') και το άρθρο 11 του ν. 3468/2006 (ΦΕΚ 129 Α').»

Άρθρο 15 Μεταβατικές διατάξεις

1. Η προθεσμία για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης σε σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. που διαθέτουν άδεια παραγωγής, η οποία έχει εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, παρατείνεται για συνολικό χρόνο τριάντα (30) μηνών, ο οποίος αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της άδειας παραγωγής. Αιτήσεις παρατάσης του χρόνου ισχύος της άδειας παραγωγής που είχαν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατά τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, εξακολουθούν να διέπονται από τις ρυθμίσεις αυτές και τάσσεται στη Ρ.Α.Ε. αποκλειστική προθεσμία ενός έτους από τη δημοσίευση του παρόντος για να αποφανθεί επί του περιεχομένου τους.

2. Εκκρεμείς αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας παραγωγής, ή τη διαπίστωση εξαίρεσης από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής, ή την τροποποίησή τους καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Δεν απαιτείται η υποβολή αίτησης και η έκδοση απόφασης τροποποίησης επί εξαίρεσεων ή αδειών παραγωγής που έχουν ήδη χορηγηθεί κατά τη θέση του παρόντος σε ισχύ και αφορούν έργα της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3468/2006, όπως τροποποιείται με την παρ. 12 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, αλλά αρκεί γραπτή ενημέρωση του αρμόδιου Διαχειριστή.

3. Για έργα εγκατάστασης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. τα οποία έχουν λάβει θετική γνωμοδότηση επί της Π.Π.Ε.Α. ή θετική γνωμοδότηση από τη Ρ.Α.Ε. ή βρίσκονται στο στάδιο της Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, συντάσσεται από τη Ρ.Α.Ε. εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος ειδικός κατάλογος, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της Ρ.Α.Ε. και αποστέλλεται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για να ασκήσει τις αρμοδιότητές του μέσα στην προθεσμία των είκοσι (20) ημερών που του παρέχει η παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, όπως τροποποιείται με την παράγραφο 2 του άρθρου 2 του παρόντος. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής συνεχίζεται η αδειοδότηση βάσει σχετικής βεβαίωσης της Γραμματείας της Ρ.Α.Ε. και των διατάξεων του παρόντος νόμου μέχρι την έκδοση της άδειας παραγωγής από τη Ρ.Α.Ε., η οποία λαμβάνει χώρα μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος.

4. Για έργα Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. που βρίσκονται σε διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) ή έχουν ήδη λάβει θετική γνωμοδότηση επί της Π.Π.Ε.Α., μετά τη χορήγηση από τη Γραμματεία της Ρ.Α.Ε. της βεβαίωσης που προβλέπεται στην παράγραφο 3 ανωτέρω, ο φορέας μπορεί να υποβάλει χωρίς άλλη προϋπόθεση Μ.Π.Ε. για έκδοση απόφασης Ε.Π.Ο.. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται γνωμοδότηση των υπηρεσιών που έχουν ήδη γνωμοδοτήσει στο στάδιο της Π.Π.Ε.Α., εφόσον δεν ζήτησαν ρητά να γνωμοδοτήσουν εκ νέου κατά τη διαδικασία έκδοσης της απόφασης Ε.Π.Ο.. Η Μ.Π.Ε. συντάσσεται και υποβάλλεται στην αδειοδοτούσα αρχή κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου και μόνο, χωρίς να υποχρεούται να περιλαμβάνει τυχόν πρόσθετες προϋποθέσεις ή μελέτες που έχουν τεθεί με τη θετική γνωμοδότηση επί

της Π.Π.Ε.Α. αν υπάρχει, οι οποίες συμπληρώνονται από το φορέα πριν τη χορήγηση της Ε.Π.Ο..

5. Οι φορείς των έργων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 υποβάλουν αίτηση για τη χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης μέσα σε δύο (2) μήνες από την ανάρτηση του καταλόγου της παραγράφου 3 από τη Ρ.Α.Ε. Οι αιτήσεις αυτές και οι εκκρεμείς αιτήσεις για χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και εξετάζονται από τον αρμόδιο Διαχειριστή χωρίς να απαιτείται Π.Π.Ε.Α. Ειδικά οι αιτήσεις για τη χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης, σε περιοχές όπου, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχουν ενταχθεί σε εγκεκριμένη Μ.Α.Σ.Μ. έργα επέκτασης ή ενίσχυσης του Συστήματος από τα οποία δημιουργείται πρόσθετος ηλεκτρικός χώρος για τη διασύνδεση έργων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α., ικανοποιούνται από τον Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε. μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από την ανάρτηση του καταλόγου της παραγράφου 3 από τη Ρ.Α.Ε. μέχρι κορεσμού των μελλοντικών αυτών έργων του Συστήματος, εφόσον πρόκειται για σταθμούς οι οποίοι:

α. είχαν υποβάλει αίτημα για τη χορήγηση άδειας παραγωγής ή την έκδοση απόφασης εξαίρεσης σε χρόνο που υπήρχε διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος. Στο χώρο αυτόν συνυπολογίζεται και ο πρόσθετος ηλεκτρικός χώρος που δημιουργείται από τα έργα του Συστήματος που περιλαμβάνονται στην εγκεκριμένη και σε ισχύ Μ.Α.Σ.Μ. κατά τη χρονική στιγμή υποβολής του αιτήματος ή

β. διαθέτουν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου άδεια παραγωγής ή απόφαση εξαίρεσης.

Ο αρμόδιος Διαχειριστής αρχίζει να εξετάζει τα αιτήματα της παρούσας παραγράφου, μετά την πάροδο δύο (2) μηνών από την ανάρτηση του πίνακα της παραγράφου 3 του παρόντος νόμου από τη Ρ.Α.Ε. κατά σειρά προτεραιότητας, με βάση την ημερομηνία προώθησης του σχετικού φακέλου από τη Ρ.Α.Ε. για Π.Π.Ε.Α. ή την έκδοση της διαπιστωτικής απόφασης εξαίρεσης.

6. Η εξέταση νέων αιτημάτων σταθμών Α.Π.Ε. από τις αρμόδιες υπηρεσίες στις οποίες περιλαμβάνονται η Ρ.Α.Ε., οι Περιφέρειες και οι Διαχειριστές, για τους οποίους δεν είχε υποβληθεί στη Ρ.Α.Ε. αίτημα για έκδοση άδειας παραγωγής ή αίτημα εξαίρεσης πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος, ξεκινά μετά την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που προβλέπεται στην περίπτωση β' της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3468/2006, όπως τροποποιείται με το άρθρο 1 του παρόντος νόμου, και γίνεται κατά το δυνατό με βάση την αναλογία ισχύος που ορίζει.

Μέχρι την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής επιτρέπεται κατ' εξαίρεση:

α) η εξέταση νέων αιτήσεων σταθμών Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε κτίρια και στέγαστρα,

β) η εξέταση, κατά προτεραιότητα, νέων αιτήσεων από πρόσωπα που είναι επαγγελματίες αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται με σχετική απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εφόσον πρόκειται για σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε εκτάσεις ιδιοκτησίας τους, εγκατεστημένης ισχύος έως 100 ΚW. Δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση των σταθμών της περίπτωσης αυτής πριν από την πάροδο πενταετίας

από την έναρξη λειτουργίας τους, εκτός αν πρόκειται για μεταβίβαση λόγω κληρονομικής διαδοχής.

γ) μετά πάροδο τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, η εξέταση νέων αιτήσεων από όσους εξαιρούνται και από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή άλλης διαπιστωτικής απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3468/2006 (ΦΕΚ 129 Α') όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 2 παράγραφος 12 του παρόντος νόμου και από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης Ε.Π.Ο. σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 3468/2006, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 3 παράγραφος 13 του παρόντος νόμου,

δ) η εξέταση νέων αιτήσεων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα, στην οποία δεν περιλαμβάνεται το βιοαπαδομήσιμο κλάσμα αστικών αποβλήτων.

7. Ο αρμόδιος Διαχειριστής οφείλει μέσα σε ένα μήνα από την ισχύ του παρόντος να αναρτήσει στην ιστοσελίδα του πίνακα με όλα τα έργα εγκατάστασης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε., των οποίων οι Προσφορές Σύνδεσης στο Σύστημα ή το Δίκτυο έπαισαν αυτοδικαίως να ισχύουν σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 3734/2009.

8. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 7, Προσφορά Σύνδεσης ισχυρή κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου δεσμεύει τον Διαχειριστή για όλη τη διάρκεια της ισχύος της σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 28 του ν. 3734/2009. Εφόσον κατά το χρόνο λήξης της ισχύος της, ο σταθμός τον οποίο αφορά έχει λάβει Ε.Π.Ο., η Προσφορά Σύνδεσης παραμένει δεσμευτική για τον αρμόδιο Διαχειριστή σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 8 του ν. 3468/2006, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο.

9. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 8, το άρθρο 11 του ν. 3468/2006, όπως τροποποιείται με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του παρόντος νόμου, καταλαμβάνει και όλα τα έργα σύνδεσης έργων Α.Π.Ε., τα οποία δεν έχουν μεταβιβαστεί στον Κύριο του Συστήματος ή του Δικτύου.

10. Στις εκκρεμείς αιτήσεις για τη χορήγηση Ε.Π.Ο. σε σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή στα συνολικά αυτά έργα σύνδεσης και οδοποιίας, εφόσον έχει ήδη γνωμοδοτήσει η αρμόδια δασική αρχή ως προς την έγκριση επέμβασης σε δασική έκταση, κατά την παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 998/1979, η απόφαση Ε.Π.Ο. εκδίδεται με ενσωματωμένη την έγκριση επέμβασης, σύμφωνα με τις προϊσχύσασες διατάξεις.

11. Εκκρεμείς αιτήσεις σχετικά με την έγκριση επέμβασης σε δασικές εκτάσεις για την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή για τα συνολικά αυτά έργα σύνδεσης και οδοποιίας, ως προς τα οποία έχει εκδοθεί ήδη απόφαση Ε.Π.Ο. σύμφωνα με τις προϊσχύσασες διατάξεις του ν. 3468/2006, εξετάζονται κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου και η έγκριση επέμβασης εκδίδεται αυτοτελώς και δεν ενσωματώνεται στην απόφαση Ε.Π.Ο.

12. Εκκρεμείς αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας εξετάζονται κατά τις διατάξεις που ισχύουν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

13. Όλες οι λοιπές περιπτώσεις έργων Α.Π.Ε., για τα οποία δεν έχει εκδοθεί άδεια εγκατάστασης έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, διέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

14. Οι παραγωγοί που προβλέπονται στην περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 27Α του ν. 3734/2009, οφείλουν να ασκήσουν το αναφερόμενο στη διάταξη αυτή δικαίωμα επιλογής μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου με έγγραφη ενημέρωση του αρμόδιου Διαχειριστή και του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Μετά την άπρακτη πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας, θεωρείται ότι ο παραγωγός επέλεξε να συνεχίσει την εκτέλεση της ισχύουσας σύμβασης.

15. Φορείς σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. που έχουν αξιολογηθεί από τη Ρ.Α.Ε. στο κριτήριο που προβλέπεται στην περίπτωση ζ) της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 και έχουν προωθηθεί από τη Ρ.Α.Ε. για προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση ή έχουν εξαιρεθεί από την υποχρέωση έκδοσης άδειας παραγωγής πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, δεν υποχρεούνται να καταβάλουν στον αρμόδιο Διαχειριστή την εγγύηση που ορίζεται στην παρ. 16 του άρθρου 8 του ν. 3468/2006, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου.

16. Αιτήσεις για χορήγηση αδειών φωτοβολταϊκών σταθμών επί των οποίων, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η Ρ.Α.Ε. έχει γνωμοδοτήσει αρνητικά προς τον Υπουργό αποκλειστικά λόγω μη πλήρωσης του κριτηρίου ζ) της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, μετά την ημερομηνία έκδοσης της υπουργικής απόφασης άρσης αδειών της 24.3.2008 (Δ6/Φ1/ΟΙΚ 7037-24.3.2008), επαναξιολογούνται από τη Ρ.Α.Ε. σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ύστερα από αίτημα του ενδιαφερομένου, που υποβάλλεται εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

17.α) Μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος δεν υποβάλλονται αιτήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από θαλάσσιες αιολικές εγκαταστάσεις. Εκκρεμείς αιτήσεις που έχουν υποβληθεί παραδεικτικά, δεν συμπεριλαμβάνονται με νέα στοιχεία και εξετάζονται από τη Ρ.Α.Ε. εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών, ως προς την πληρότητά τους και το κριτήριο ε) της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006, όπως τροποποιείται με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου. Αιτήσεις που δεν ικανοποιούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις απορρίπτονται, διαφορετικά εκδίδεται διαπιστωτική πράξη της Ρ.Α.Ε. αναφορικά με την πλήρωση του κριτηρίου ε) και την ακριβή θέση της αιτηθείσας εγκατάστασης. Κατά την προκήρυξη του διαγωνισμού της παρ. 6 του άρθρου 6Α του ν. 3468/2006, που προστέθηκε με το άρθρο 6 του παρόντος νόμου, για την εγκατάσταση θαλάσσιου αιολικού πάρκου σε συγκεκριμένη θέση, στα κριτήρια επιλογής διαμορφώνονται σύμφωνα με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 7 του άρθρου 6Α και τους τυχόν ειδικούς όρους της προκήρυξης, συνεκτιμωμένης της διαπιστωτικής πράξης του προηγούμενου εδαφίου, υπό την προϋπόθεση ότι αφορά σε εγκατάσταση θαλάσσιας αιολικής μονάδας στην ίδια θέση και ο υποψήφιος που συμμετέχει στο διαγωνισμό είναι ο αρχικός δικαιούχος της πράξης αυτής.

β) Εκκρεμείς αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από αιολικά πάρκα που χωροθετούνται εν μέρει στο χερσαίο και εν μέρει στο θαλάσσιο χώρο, προωθούνται από τη Ρ.Α.Ε. προς εξέταση, κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, μόνο για το χερσαίο τμήμα αυτών.

Άρθρο 16
Λατομεία σχιστολιθικών πλακών

1. Νομικά και φυσικά πρόσωπα που εκμεταλλεύονται λατομεία σχιστολιθικών πλακών, τα οποία ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 34 του ν. 2115/1993 (ΦΕΚ 15 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2702/1999 (ΦΕΚ 70 Α'), εφόσον μέχρι σήμερα δεν έχουν λάβει άδεια εκμετάλλευσης ή δεν έχουν συνάψει σύμβαση μίσθωσης με το Δημόσιο, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του ν. 1428/1984, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 9 του ν. 2115/1993, δύνανται να συνεχίσουν την εκμετάλλευση των λατομείων αυτών υπό τις εξής προϋποθέσεις:

α) είχαν καταθέσει αίτηση στο αρμόδιο Δασαρχείο για την αναγνώριση της κυριότητας εντός της προθεσμίας που όριζαν είτε το άρθρο 34 του ν. 2115/1993 είτε το άρθρο 14 του ν. 2702/1999, και

β) έχουν ήδη υποβάλλει ή υποβάλλουν αρμοδίως, εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος:

1. Αίτηση για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης,
2. Τεχνική Μελέτη σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 1428/1984 (ΦΕΚ 43 Α'),

3. Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, και

4. Αίτηση για τη σύναψη απευθείας σύμβασης μίσθωσης, αν πρόκειται για δημόσιο λατομείο ή αίτηση για αναγνώριση της έκτασης. Την αίτηση μπορεί να υποβάλλουν οι εκμεταλλευτές στην περίπτωση που δεν είναι ιδιοκτήτες των εκτάσεων, αλλά διαθέτουν μισωτήρια συμβόλαια και εξουσιοδότηση των φερόμενων ιδιοκτητών.

2. Οι χωρικά αρμόδιες διευθύνσεις περιβάλλοντος εξετάζουν κατά προτεραιότητα τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) λατομείων σχιστολιθικών πλακών της παραγράφου 1, ώστε να εκδοθούν Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) το αργότερο εντός πέντε (5) μηνών από την κατάθεσή τους. Εφόσον, μέσα στο διάστημα αυτό δεν έχει εκδοθεί απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων διακόπτεται η λειτουργία τους.

3. Η κατά την παράγραφο 1 εκμετάλλευση παύει αυτοδικαίως αν εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ετών από τη λήξη της ανωτέρω δέμηνης προθεσμίας δεν χορηγηθεί στους αιτήσαντες η άδεια εκμετάλλευσης ή, αν πρόκειται για δημόσιο λατομείο, δεν συναφθεί η αιτηθείσα σύμβαση απευθείας μίσθωσης με το Δημόσιο. Στην περίπτωση σύναψης σύμβασης με το Δημόσιο, προϋπόθεση για την ενεργοποίησή της είναι η κατάθεση εγγυητικής επιστολής πιστωτικού ιδρύματος για τα οφειλόμενα στο Δημόσιο μισθώματα της περιόδου έως την επίλυση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των εκτάσεων στις οποίες διενεργείται η εκμετάλλευση των λατομείων της παραγράφου 1.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται το περιεχόμενο της εγγυητικής επιστολής σε συνάρτηση με το μισθώμα, η διάρκειά της, οι όροι κατάπτωσης αυτής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

4. Το Συμβούλιο Ιδιοκτησίας Δασών (Σ.Ι.Δ.), στο οποίο έχουν υποβληθεί απήσεις αναγνώρισης κυριότητας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 2115/1993 οφείλει να εκδώσει σχετική απόφαση το αργότερο εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Κατά της απόφασης αυτής δεν επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του Αναθεωρητικού Συμβουλίου Ιδιοκτησίας Δασών.

5. Για τα πρόστιμα που έχουν επιβληθεί στα παραπάνω λατομεία και δεν σχετίζονται με τις διατάξεις του ν. 1650/1986 αναστέλλεται η καταβολή τους μέχρι την επίλυση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Στην περίπτωση που οι εκτάσεις αναγνωριστούν ως ιδιωτικές τα πρόστιμα διαγράφονται. Σε αντίθετη περίπτωση, καταβάλλονται σε έξι (6) ισόποσες δόσεις ενός έτους από την ημερομηνία αναγνώρισης της κυριότητας.

Άρθρο 17

Θέματα χωροθέτησης εγκαταστάσεων Α.Π.Ε.

Στο άρθρο 9 του ν. 2742/1999 στο τέλος της παραγράφου 3, προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο, ως εξής:

«Διοικητικές άδειες που αφορούν στην περιβαλλοντική αδειοδότηση, εγκατάσταση και λειτουργία έργων Α.Π.Ε. και ακυρώθηκαν, λόγω αντίθεσής τους με τις χρήσεις γης σύμφωνα με τη χωροταξική ή πολεοδομική νομοθεσία που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσής τους, επανεξετάζονται αποκλειστικά ως προς τους λόγους αυτούς και επανεκδίδονται υποχρεωτικά εφόσον με τις διατάξεις του παρόντος και τις τροποποιήσεις που εισάγει, η εγκατάσταση και λειτουργία τους είναι πλέον συμβατές με τις εν λόγω χρήσεις γης. Οι ενδιάμεσες εγκρίσεις ή συναίνεσεις που αποτελούσαν νόμιμη βάση για την αρχική έκδοσή τους παραμένουν σε ισχύ. Η επανέκδοση των αδειών γίνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών μετά από την αίτηση του ενδιαφερομένου.»

Άρθρο 18

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργείται κάθε γενική και ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο αυτού.

Άρθρο 19

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΤΕΡΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ι. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΕΣΤΕΡΚΩΝ

Γ.Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Α. ΚΑΤΣΕΛΗ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

Δ. ΡΕΠΠΑΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΑΙΚ. ΜΠΑΤΖΕΛΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Α. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Π. ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 4 Ιουνίου 2010

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Χ. ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Τηλ. 92 01 001
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

- 6 ΔΕΚ. 2001

19 ΔΕΚ. 2001

23 ΙΑΝ. 2003

6 - ΜΑΡ. 2003

07 ΙΑΝ. 2004

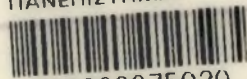
22 ΔΕΚ. 2006

19 ΙΑΝ. 2007

- 2 ΙΟΥΝ. 2003

14 ΜΑΙ. 2015

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

002000075030